

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ
Κυριακή 24 Ιουλίου 2011

www.kathimerini.com.cy

Ετος 3ο ■ Αρ. φύλλου 144

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

€ 2,00 (ΒΑΣΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ) - € 3,90 (ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ)

ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ

Αθλητισμός, σελ. 11

ΚΑΡΙΕΡΑ

Οικονομική, σελ. 8

ΣΗΜΕΡΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Συμφώνησαν οι αρχηγοί αλλά τα μέτρα αργούν

Μέσα σε κλίμα έντασης και διαφωνιών ολοκληρώθηκε η συνάντηση των πολιτικών αρχηγών για την οικονομία. Παρά τις εντάσεις, τελικά συμφώνησαν στο πακέτο μέτρων για εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών, το οποίο είχε ετοιμαστεί πριν την επιδείνωση της κατάστασης στον κρατικό δανεισμό και πριν την καταστροφή στο Βασιλικό. Μέγα ερώτημα, πλέον, η υλοποίηση των μέτρων που συμφωνήθηκαν. **Οικονομική, σελ. 4**

ΑΡΘΡΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΡΧΗΓΩΝ

• Γιαννάκης Ομήρου

Πρωταρχικό μας μέλημα η δημοκρατική και πολιτική σταθερότητα. **Σελ. 4**

• Δημήτρης Συλλούρης

Προτάσεις για την αποτελεσματική επώλωση των πληγών. **Σελ. 6**

• Ιωάννα Παναγιώτου

Βιώσιμος ενεργειακός επανασχεδιασμός τώρα. **Σελ. 13**

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Η διαχείριση του πόνου μετά την τραγωδία

Ο θυμός των συγγενών των θυμάτων και της κοινωνίας μετά την τραγωδία στο Μαρί είναι απόλυτα φυσιολογικός, εκτιμούν οι ψυχολόγοι Στέλλα Κυριακίδου και η ψυχίατρος Νίκη Χριστοφί. Υποστηρίζουν ότι ο καταλογισμός ευθυνών και η τιμωρία των ενόχων αποτελεί τη μόνη οδό για την επώλωση των πληγών. **Σελ. 12**

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΟΥΛΩΤΗΣ

Εξέγερση απέναντι στον κακό μας εαυτό

Είναι κρίμα να τοποθετούμε τα παιδιά σε ροζ συννεφάκια, με το πρόσημα της προστασίας, λέει ο συγγραφέας Χρήστος Μπουλώτης. **Τέχνες, σελ. 3**

ΜΟΔΑ

Η αποκάλυψη του Ζαν Πολ Γκοτιέ

Η υψηλή τεχνολογία συναντάει την υψηλή ραπτική σε μια νέα έκθεση στο Μόντρεαλ. **Τέχνες, σελ. 8**

Ανατροπή πολιτικού σκηνικού

Αντιστροφή μέτρηση για τον Πρόεδρο Δημήτρη Χριστόφια, νέα δεδομένα για Νίκο Αναστασιάδη

Οι πολιτικοί κραδασμοί της τραγωδίας της 11ης Ιουλίου αναδιομορφώνουν τις μέχρι τώρα κομματικές ισορροπίες και σε μεγάλο βαθμό ανατρέπουν το υφιστάμενο πολιτικό σκηνικό. Οι πολιτικές δυνάμεις προβαίνουν σε αποτίμηση των συνεπειών της τραγωδίας και επεξεργάζονται σχέδια για τα επόμενά τους βήματα. Κυρίαρχη είναι η διαπίστωση, ακόμη και στο ΑΚΕΛ, ότι η ζημιά που υπέστη ο Πρόεδρος Χριστόφιας είναι ανεπανόρθωτη και τον θέτει οριστικά εκτός πλάνων στη μετά το 2013 εποχή. Στόχος είναι στο υπόλοιπο της θητείας

του να δημιουργηθούν προϋποθέσεις για μετριασμό της ζημιάς που θα έχει το ΑΚΕΛ. Η εξέλιξη αυτή επηρεάζει και τους σχεδιασμούς του ΔΗΣΥ, αφού το σενάριο υποψηφιότητας Ν. Αναστασιάδη με αντίπαλο τον Δ. Χριστόφια φαντάζει εντελώς απίθανο. Η πολιτική ζημιά που

υπέστη ο Μάρκος Κυπριανού, σε συνδυασμό με τη δυσχερή θέση στην οποία βρίσκεται το ΑΚΕΛ, δημιουργούν συνθήκες τις οποίες επιχειρεί να αξιοποιήσει ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ, Μ. Καραγιάν. Στο παρασκήνιο καταγράφονται κινήσεις και του Αρχιεπισκόπου. **Σελ. 3**

Και ο Καραγιάν στο παιχνίδι μετά το πλήγμα του Μάρκου

Νίκος Αναστασιάδης Εμπόδιο οι αντιλήψεις του Προέδρου Χριστόφια

ΝΙΚΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

Το μεγαλύτερο εμπόδιο για κυβέρνηση εθνικής ενότητας είναι η νοστορπία του Προέδρου Χριστόφια, ο οποίος μετέτρεψε την Κύπρο σε «κομματικό κράτος», δηλώνει στην «Κ» ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ. **Σελ. 4**

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

Σε συνθήκες κρίσεως δεν παραιτείται Πρόεδρος «Τώρα» πρόκειται να βρούμε λύσεις», δηλώνει στην «Κ» ο κυβερνητικός εκπρόσωπος, ο οποίος τονίζει πως «σε συνθήκες κρίσεως η έλλειψη Αρχής θα οδηγήσει σε ακόμη χειρότερες καταστάσεις». **Σελ. 5**

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ

Έτοιμος ο Πρόεδρος και για παραίτηση «Ο Δημήτρης Χριστόφιας έχει ξεκαθαρίσει ότι, εάν το νόρισμα του απονέμει ευθύνες, θα τις αναλάβει, με ό,τι αυτό σημαίνει», τονίζει στην «Κ» ο γ.γ. του ΑΚΕΛ Άντρος Κυπριανού. **Σελ. 6**

Στο ναδίρ το ρεύμα, στο ζενίθ η ταλαιπωρία

Ακόμη πιο δύσκολες αναμένεται να είναι οι επόμενες δύο εβδομάδες, κατά τις οποίες προβλέπεται αύξηση της ζήτησης ηλεκτρικού ρεύματος εξαιτίας και της ανόδου της θερμοκρασίας. Η παραγωγή ηλεκτρισμού θα μείνει καθυλωμένη στα 700 Μεγαβάτ μέχρι και τον Σεπτέμβριο, το έλλειμμα στο ενεργειακό ισοζύγιο θα διευρυνθεί και η ταλαιπωρία των πολιτών θα χτυπήσει κόκκινο, ενώ οι ζημιές στην οικονομία θα είναι δυσβάστακτες. **Σελ. 11**

Ανάσα για την Ελλάδα, ανακούφιση στην Κύπρο

Ιστορικής σημασίας ευκαιρία το νέο πακέτο βοήθειας από την Ε.Ε.

Μοναδική ευκαιρία για δημιουργία συνθηκών πολιτικής σταθερότητας και κοινωνικής συνοχής στην Ελλάδα συνιστά η απόφαση της Συνόδου Κορυφής του Ευρογρουπ για στήριξη της ελληνικής οικονομίας. Η ιστορική απόφαση, η οποία αναμένεται να έχει θετικό αντίκτυπο και στην Κύπρο, εξασφαλίζει τη χρηματοδότηση της Ελλάδας για τα επόμενα χρόνια, βελτιώνει τη χρηματοδότηση του χρέους και θωρακίζει

το τραπεζικό σύστημα. Οι Ευρωπαίοι ηγέτες κυριολεκτικά ξεπέρασαν τους εαυτούς τους και υπερέβησαν τις προσδοκίες των αγορών, γεγονός που καταγράφηκε στην καθοδική πορεία των ελληνικών spreads και στο άλμα των τραπεζικών μετοχών στο ελληνικό χρηματιστήριο. Με την απόφαση διασφαλίζεται ένα νέο πακέτο βοήθειας έως το 2014 από την Ευρωζώνη και το ΔΝΤ, ύψους 109 δισεκατομμυρίων ευρώ. **Σελ. 19, 20**

Τι κρύβει η νέα ρητορική Ερντογάν

Οι υψηλοί τόνοι του Ταγίπ Ερντογάν στο Κυπριακό και το Κουρδικό διευκολύνουν την προσέγγιση του κυβερνώντος Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης με την ηγεσία των ενόπλων δυνάμεων και την αντιπολίτευση, στο πλαίσιο του σχεδιασμού για συνταγματική αλλαγή. **Σελ. 2, 9**

Ανω-κάτω οι συνομιλίες από την έκρηξη

Προβληματισμός στα Η.Ε. για το πλήγμα που υπέστη ο Πρόεδρος

Τελικά το τρίμηνο ίσως να μην είναι αρκετό για να βρεθεί το Κυπριακό σε ακτίνα λύσης, είναι η εκτίμηση που κυκλοφορεί τώρα σε διπλωματικούς κύκλους, ενώ ο Λιν Πάσκο φέρεται να είχε σε συνομιλητή του πως «δεν καταλαβαίνω τι γίνεται στην Κύπρο», όταν άκουσε για τις δηλώσεις του Ερντογάν. Επιστολή στα Η.Ε. θα στείλει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μετά από απόφαση του Εθνικού Συμβουλίου. Στα Ηνωμένα Έθνη υπάρχει προβληματισμός για τις επιπτώσεις που θα έχει το πλήγμα που υπέστη ο Πρόεδρος Χριστόφιας μετά την τραγωδία, στις προσπάθειες για αναζήτηση λύσης. **Σελ. 7**

Το αταίριαστο ζεύγος της Ευρώπης

Ο πρόεδρος της Γαλλίας, Νικολά Σαρκοζί, και η καγκελάριος της Γερμανίας, Άνγκελα Μέρκελ, είναι ευρέως γνωστοί πως «το αταίριαστο ζεύγος της Ευρώπης». Αν αποφασίσουν ποτέ να χωριστούν, έξι δεκαετίες επιμονών και συστηματικών προσπαθειών για την ενοποίηση της ηπείρου μας θα πεταχτούν στον κάλαθο των αχρήστων της Ιστορίας. **Σελ. 2**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Μόνιμες λύσεις

Πέραν των επιπτώσεων στην καθημερινότητα των πολιτών, η καταστροφή του μεγαλύτερου ηλεκτροπαραγωγού σταθμού της χώρας, συνεισπέσει τις φονικές έκρηξης στη ναυτική βάση «Ευάγγελος Φλωράκης», επιτείνει τα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζει η κυπριακή οικονομία. Η ενεργειακή κρίση καθιστά προβληματική τη λειτουργία της οικονομικής δραστηριότητας στο σύνολό της και απειλεί με τελειωτικό κτύπημα εκατοντάδες επιχειρήσεις. Αναγνωρίζουμε τις υπεράνθρωπες προσπάθειες που καταβάλλονται σε πολιτικό και σε διοικητικό επίπεδο για αποκατάσταση της ηλεκτροδότησης, αλλά την ίδια ώρα εκτιμούμε ότι παράλληλα με τις προσωρινές διευθετήσεις θα πρέπει να αρχίσει η αναζήτηση μόνιμων λύσεων. Η χώρα δεν μπορεί να λειτουργήσει με τον μόνιμο κίνδυνο οριστικής κατάρρευσης του ανεπαρκούς δικτύου ηλεκτροδότησης, το οποίο βρίσκεται στα όριά του, ούτε και είναι δυνατόν η υφιστάμενη κατάσταση να συνεχιστεί επί μακρόν. Είναι γι' αυτό που η μόνιμη επίλυση του προβλήματος θα πρέπει να ιεραρχηθεί ως θέμα υψίστης προτεραιότητας. **Σελ. 3**

Η τελευταία πτήση μιας εποχής

Το επανδρωμένο διαστημικό λεωφορείο Atlantis, ολοκληρώνοντας την 135η αποστολή του από το 1961, έκλεισε διά παντός την αυλαία. Η παράδοση της σκατάλης της εξερεύνησης του Διαστήματος στους Ρώσους προκαλεί ανησυχίες για το μέλλον του αμερικανικού προγράμματος. Ο Μπαράκ Ομπάμα και η NASA αναζητούν λύσεις, οι οποίες δεν αναμένονται πολύ σύντομα. Επί του παρόντος, τον πρώτο λόγο τον έχουν οι Ρώσοι. **Σελ. 21**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟΝ «ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ» ΤΗΣ «Κ»

ΑΠΟΕΛ

Χτίζοντας μια νέα δύναμη

Από τη 226η θέση του 2003 ο ΑΠΟΕΛ φλερτάρει σήμερα με το Top100, καθώς είναι στην 106η θέση, την ψηλότερη της ιστορίας του.

ΑΝΟΡΘΩΣΗ

Με «τρύπες» το ρόστερ

Στη Γεωργία φάνηκαν σημαντικές αδυναμίες αλλά και κενά που χρήζουν άμεσες διρθώσεις, αν η Ανόρθωση θέλει να προχωρήσει στο Γιουρόπα Λιγκ.

FORMULA 1

Οι Γερμανοί ξανάρχονται...

Το Γερμανικό Grand Prix κλείνει φέτος 85 χρόνια ζωής και ο αγώνας στη θρυλική πίστα του Nurburgring ξηπά πολλές αναμνήσεις.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΑΝΔΡΕΟΥ

Στους Ολυμπιακούς για εμπειρίες

Μια βδομάδα μετά που πήρε την ολυμπιακή κάρτα, η 15χρονη σκοπέτρια μιλάει στην «Κ». Είναι η κόρη του Αν. Ανδρέου, που επίσης έχει προκριθεί στην Ολυμπιάδα.

Την επόμενη Κυριακή το «Φίλοι & Εχθροί»

Σελ. 18

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Χρειάζεται περεστρόικα

Μετά από την τραγωδία της 11ης Ιουλίου, όλος ο κόσμος επικρίνει να λύσει μια πολιτική εξίσωση. Να παρατηρεί ή όχι ο Χριστόφιας; Κάποιοι την έχουν λύσει από την πρώτη στιγμή, λόγω μιας εκ γενετής δεξιάς «προέλευσης», και απαντούν κάθεται: Να φύγει! Άλλοι, λόγω μιας επίσης εκ γενετής αριστεράς «προέλευσης», απαντούν επίσης κάθεται: Να μη φύγει! Άλλοι δε, ως γνήσιοι Κύπριοι ευκολόπιστοι, πιστεύουν όσους διατυπώνουν τη βλακεία ότι ο Πρόεδρος δεν μπορεί να παρατηρεί διότι δεν το επιτρέπει το Σύνταγμα! Και είναι και εκείνοι που, χωρίς να είναι προσκολλημένοι σε κάποια πολιτική ατζέντα, βρήκαν ως διέξοδο της αρχής τους τη συμμετοχή σε εκδηλώσεις διαμαρτυρίας, φωνάζοντας να φύγει ο Χριστόφιας.

Ταυτόχρονα, οι πολιτικοί αντίπαλοι του Χριστόφια και του ΑΚΕΛ είτε αποφεύγουν να ζητήσουν απευθείας και δημοσίως την παραίτησή του, είτε το κάνουν όταν πιεστούν (βλ. Αναστασιάδης), είτε όταν ζητούν την παραίτησή του δεν απαιτούν, δεν επιμένουν και κυρίως δεν ενεργούν προς εκείνη την κατεύθυνση. Διότι, αν όλα τα κόμματα -πλην ΑΚΕΛ-επιμένουν και πιέζουν, από τη μούρη Δευτέρα και εντεύθεν, να φύγει ο Πρόεδρος και μοσικόταραν κάθε εκδήλωση και δήλωναν ότι θα του έκλειναν τη στρόφιγγα στη Βουλή και καθημερινά κατέβαζαν κόσμο στους δρόμους, ο κ. Χριστόφιας δεν θα είχε άλλη διέξοδο. Διότι δεν θα ήθελε να επικυρώσει τον αυταρχισμό που του καταλογίζουν τώρα οι διαδηλώντες, αποκαλώντας τον φασίστα.

Μετά την τραγωδία στο Μαρί, όλες οι πολιτικές ηγεσίες βγήκαν και φώναξαν ότι χρειάζονται αλλαγές, ότι η γραφειοκρατία, η αναβλητικότητα στη δημόσια υπηρεσία και η ανεπιθυμητά έφτασαν σε σημείο εγκληματικής αμέλειας και διάφορα άλλα που αποκαλύπταν τα «φρονικά όπλα» ενός διαβρωμένου συστήματος. Του οποίου συστήματος τα κόμματα και η διαπολιτική αποστολή τον άξονα και την κινητήρια δύναμη. Γιατί λοιπόν να θέλουν να παρατηρεί ο Χριστόφιας, αφού η παραμονή του στο ύπατο αξίωμα τους βολέει όλους; Το ΑΚΕΛ βολέεται διότι ο Χριστόφιας, ο οποίος πολιτικά είναι τελειωμένος, όπως αναγνωρίζουν οι ομολόγους πλέον και όλα τα πρωτοκλασάτα στελέχη του ΑΚΕΛ, στους 18 μήνες που θα παραμείνει στην εξουσία, θα προσπαθήσει να ξαναφύσει όση από την «καμένη γη» βλέπει τριγύρω του, ώστε φεύγον-

τας να αφήσει στο κόμμα του όσο το δυνατόν περισσότερο «πράσινο» (!). Στον ΔΗΣΥ, ο Νίκος Αναστασιάδης βολέεται, διότι άμα εγκατέλειπε τώρα ο Χριστόφιας και κέρδιζε πιθανότατα ο ίδιος τις εκλογές, θα παραλάμβανε μια οικονομία γεμάτη πληγές, μια τεράστια τρύπα στο ενεργειακό και ένα Κυπριακό στον αναπευστήρα. Σε 18 μήνες, όταν ο Χριστόφιας θα αποχωρήσει, η Κύπρος είτε θα είναι σε μηχανισμό στήριξης είτε σε σημείο ανόδου, τα προβλήματα με το ηλεκτρικό ρεύμα θα έχουν ξεπεραστεί και θα μείνει το χρέος αλλά και η μεγάλη προοπτική του φυσικού αερίου, το δε Κυπριακό μάλλον θα αναζητά δότη καρδιάς για μεταμόσχευση. Τότε, ο κ. Αναστασιάδης θα βγει και θα περμάσει άφροντα ένα τεράστιο παθητικό οι «σύντροφοι», παραλαμβάνουμε καμένη γη (σ.σ. διότι αυτή θα είναι η επώδυνος από τώρα και μέχρι τις προεδρικές), δώστε μας την ψήφισας να βγάλουμε τον τόπο από τη μιζέρια και από το χάλι της διακυβέρνησης του ΑΚΕΛ».

Το ΔΗΚΟ, που από γενεσέως του έχει πάντα το μερίδιό του στην εξουσία, είτε ως κυβέρνηση είτε ως συγκυβέρνηση, δεν θέλει να παρατηρεί ο Πρόεδρος τώρα, διότι, φεύγοντας η κυβέρνηση, θα επιμνησθεί και το ίδιο μερίδιό της ευθύνης και της τραγωδίας. Το κόμμα επικριρεί τώρα να βάλει κάποια πλαίσια στον κ. Χριστόφια, ώστε να φανεί ότι στους επόμενους 18 μήνες η διακυβέρνηση και η διορθωτική πορεία θα έχουν τη σφραγίδα του ΔΗΚΟ και βλέποντας και κόνοντας. Οι υπόλοιπες δυνάμεις, με επικεφαλής τον Αρχιεπίσκοπο, που μελετούσαν την κατάσταση με στόχο να βρουν έναν υποψήφιο που θα αντλούσε ψηφοφόρους από τον ΔΗΣΥ και το ΔΗΚΟ, είναι ανέτοιμες προς το παρόν να κατεβούν σε μια εκλογική μάχη, έτσι κι αυτές βολεύονται με την παραμονή Χριστόφια στην προεδρία. Με την παρούσα κατάσταση όλοι βολεύονται! Ακριβώς γι' αυτό περιφρονούν το αξίωμα ότι η δημοκρατία δεν επιτρέπει κενά, δεν εγκλωβίζεται και μπορεί να δώσει άμεσα λύσεις εκεί που όλα μοιάζουν αδιέξοδα. Και στην προκειμένη περίπτωση οι εκλογές θα αναδεικνύουν την αδυναμία όλων από τους πιο πάνω σχηματισμούς, με τη συμμετοχή τους σύνθετη, να δώσουν λύση. Το σύστημα χρειάζεται περεστρόικα!

paraschos@kathimerini.com.cy

Σκοπιάστε στο www.kathimerini.com.cy

ΤΟ ΑΛΛΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ ΕΡΝΤΟΓΑΝ

Μια κακή αρχή για τη νέα τουρκική κυβέρνηση

Του **ΙΩΑΝΝΗ Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗ**

Λίγες μόλις ημέρες μετά την περιφανή νίκη του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ) στις τουρκικές βουλευτικές εκλογές της 12ης Ιουνίου, η Τουρκία ενεπλάκη σε μια μάλλον απρόσμενη πολιτική κρίση. Οι βουλευτές του δεύτερου σε κοινοβουλευτική ισχύ Ρεπουμπλικανικού Λαϊκού Κόμματος (CHP) και οι ανεξάρτητοι εκλεγμένοι υπό την αιγίδα του φιλοκουρδικού Κόμματος Ειρήνης και Δημοκρατίας (BDP) απέσχον από την τελετή ορκωμοσίας του νέου τουρκικού Κοινοβουλίου. Το CHP εξέφρασε έτσι τη διαμαρτυρία του για τη συνέχιση της προφυλακίσεως των δύο υποδίκων της υποθέσεως Εργκένεκοκ, Μεχμέτ Χαμπεράλ και Μουσταφά Μπαλμπάι, οι οποίοι εξελέγησαν βουλευ-

Η σύμπλευση με τις δικαστικές αρχές, δείχνει ότι η κυβέρνηση Ερντογάν τείνει να αποκτήσει «καθεστωτικά» αντανακλαστικά

τές από τις τάξεις του. Το BDP από την πλευρά του κατήγγειλε τη συνέχιση της προφυλακίσεως πέντε εκλεγμένων βουλευτών του, κατηγορουμένων για «αποσχιστική προπαγάνδα» και «υποστήριξη προς το ΡΚΚ», καθώς και την ακύρωση της εκλογής του ηγετικού του στελέχους Χατίμ Ντιτζε, λόγω της καταδίκης του σε παρεμφερή υπόθεση.

Η παρέμβαση των δικαστικών αρχών στα πολιτικά πράγματα της Τουρκίας δεν είναι καινοφανής. Στις περιπτώσεις Χαμπεράλ-Μπαλμπάι και των πέντε εκλεγμένων βουλευτών του BDP ήταν διάχυτη η εντύπωση ότι η εκλογή θα οδηγούσε τόσο σε δικαστική προφυλακίσεως όσο και σε αναστολή της διάξεως, ενόσω διαρκούσε η βουλευτική ασυλία. Στην περίπτωση Ντιτζε, νομικό παράδοξο αποτελεί η απόφαση των δικαστικών αρχών να θεωρήσουν νομότυπη την υποψηφιότητα, όχι όμως και τη συμμετοχή του στο τουρκικό Κοινοβούλιο. Έτσι οι 70.000 ψήφοι που ο Κούρδος πολιτικός συγκέντρωσε ως ανεξάρτητος υποψήφιος στο Ντιγριαρμακίρ ερρίφθησαν στον κάλαθο των αχρήστων και η έδρα του διατέθηκε στο κυβερνών κόμ-

Αν και παθών όμως ο πρωθυπουργός της Τουρκίας στο ότι και τόσο απώτερο παρελθόν, δεν δείχνει να συμπάσχει με τους δικαστικούς διωκόμενους βουλευτές.

μα. Οι Κούρδοι ψηφοφόροι οι οποίοι προτίμησαν να συμμετάσχουν στην εκλογική διαδικασία και επεδίωξαν να εκπροσωπηθούν στην τουρκική Βουλή έχουν κάθε λόγο να είναι αγανακτισμένοι.

Εάν όμως η δικαστική εξουσία στην Τουρκία σπανίως διακρίθηκε για τον σεβασμό της στη λαϊκή ετυμολογία, ενδιαφέρον παρουσιάζει η στάση Ποντίου Πιλάτου την οποία προέκρινε η κυβέρνηση Ερντογάν. Καλυπτόμενη πίσω από την ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας, η κυβέρνηση δείχνει να αδιαφορεί για τις δικαστικές επιπτώσεις των δύο δικαστικών ετυμολογιών στην τουρκική κοινωνία. Αυτό δεν συνάδει με τη συναινετική και συμφιλιωτική εικόνα την οποία επεδίωξε να φιλοτεχνήσει για τη νέα κυβέρνηση ο πρωθυπουργός Ερντογάν την επαύριο των εκλογών. Θα περίμενε κανείς από τον πρωθυπουργό της Τουρκίας μεγαλύτερη ευαισθησία και λόγω των προσωπικών του δικαστικών περιπετειών κατά το παρελθόν. Αντίστοιχες δικαστικές αποφάσεις οι οποίες στεροσαν το δικαίωμα του εκλέγεσθαι στον Ερντογάν ανετράπησαν με αναθεώρηση του Συντάγματος και υπό το βάρος της διεθνούς κατακραυγής. Αν και παθών όμως ο πρωθυπουργός της Τουρκίας στο ότι και τόσο απώτερο παρελθόν, δεν δείχνει να συμπάσχει με τους δικαστικούς διωκόμενους βουλευτές.

Η σύμπλευση με τις δικαστικές αρχές, ιδίως στην υπόθεση Ντιτζε, δείχνει ότι η κυβέρνηση Ερντογάν τείνει να αποκτήσει «καθεστωτικά» αντανακλαστικά. Αντίστοιχα συμπτώματα είχαν εμφανισθεί και προ μερικών μηνών κατά την κρίση των σχέσεων της Αγκυρας με τους Τουρκοκυπρίους. Αυτό αποτελεί κακό ομνόν τόσο για τη συνέχιση των μεταρρυθμίσεων στην Τουρκία όσο και για τη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ συντηρητικών μουσουλμάνων και κεμαλιστών, Τούρκων και Κούρδων. Αρνούμενος να πάρει θαρραλέες αλλά καιρικές πολιτικές αποφάσεις στην αυγή της τρίτης και τελευταίας του πρωθυπουργικής θητείας, ο πρωθυπουργός Ερντογάν διακινδυνεύει να απολέσει σημαντικό μέρος του θετικού πολιτικού κεφαλαίου που συσσωρεύσει τα προηγούμενα εννέα έτη.

Ο κ. Ιωάννης Ν. Γρηγοριάδης είναι επικουρος καθηγητής του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Μπιλκέντ.

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή: **ΜΙΧΑΗΛ Ν. ΚΑΤΣΙΓΕΡΑΣ**

49 χρόνια πριν στην «Κ» 24.VII.1962

ΚΕΝΤΡΟΑΡΙΣΤΕΡΑ: Επραγματοποιήθηκε χθες η προαγωγέλλεια προσχώρησης εις την Ένωση Κέντρου ομάδος πολιτευτών συνερχαθέντων μέχρι σήμερα με την Άρκον Αριστεράς. Εις σχετικές δηλώσεις προέβη ο εμφανιζόμενος ως εκπρόσωπος της ομάδος στρατηγός Λεωνίδας Σπυρίδης, ισχυριθείς ότι οι μετασχόντες κατά τας τελευταίας ελόγους εις τους συνδυασμούς του κομμουνιστικού ΠΑΜΕ ουδέμια μετελογικήν δεσμευσιν είχαν αναλάβει. Η δήλωσις αυτή εκριθή επαρκώς διά να δικαιολογήση την διακοπή της συνεργασίας με την ΕΔΑ και την προσχώρησιν εις την Ένωση Κέντρου. Εξ άλλου, αστό της πλευράς του αρχηγού της Ε.Κ. κ. Γεωργίου Παπανδρέου ουδέμια εδόθη εξήγησις, πλην της «αγερούσης», ως εχαρακτηριστή, δηλώσεως ότι δεν πρόκειται να ζητηθή κυβερνητική άδεια διά την αποδοχήν προσχωρήσεων εις την Ένωση Κέντρου.

ΙΝΔΙΑ - ΚΙΝΑ: Νέον Δελχί, 23. - Εκπρόσωπος του υπουργείου Εξωτερικών εχαρακτήρισε σήμερα ως ασολύτως αβυσσικούς τους κινεζικούς ισχυρισμούς ότι τα ινδικά στρατεύματα επιυρόβλησαν εναντίον κινεζικών μεθοριακών φυλακίων εις Σμιτζέρ την 16ην και 19ην Ιουλίου. Προσέθεσεν ότι εις την περιοχήν του Λαντάχ εις Κασμίρ δεν εσημειώθησαν νέα ανταλλαγά πυροβολισμών μεταξύ ινδικών και κινεζικών στρατευμάτων από της 21ης Ιουλίου. Το Πεκίνον μετέδωσε σήμερα ότι οι Ινδοί στρατιώται, οι οποίοι είχαν επιτεθή το Σάββατον εναντίον κινεζικού μεθοριακού σταθμού εις τον Σιν Κιαγκ, υπεχώρησαν χθες εις τας προτέρας θέσεις των. Εις το Νέον Δελχί εγνώθη εκ καλώς πληροφορημένης διπλωματικής πηγής ότι ο ηγέτης της Σοβιετικής Εννώσεως κ. Νικίτα Κροουτσονφ συνέστησε προς τον πρωθυπουργόν της Ινδίας κ. Παντίτ Νέρου και τον πρόεδρον της Κίνας Μάο Τσε Τουνγκ να αποφύγουν εσπευμένως πρωτοβουλίας, όσον αφορά την μεθοριακήν διένεξιν των δύο χωρών.

Το «διαζύγιο» δεν συμφέρει Σαρκοζί - Μέρκελ

Του **ΝΙΚΟΥ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Εκείνος, ευκατάστατος δικηγόρος, 57 ετών. Σπάταλος, λάτρης της καλής ζωής και του ωραίου φύλου. Εκείνη, έξι μήνες μεγαλύτερη του, διδάκτωρ της Φυσικής, σοβαρή, μετρημένη και λιγομίλητη, μεγάλωσε στην Ανατολική Γερμανία και, μολονότι ηγέτις της κεντροδεξιάς, διατηρεί τον σπαρτιατικό τρόπο ζωής των -υπό κομμουνιστικό καθεστώς- παιδικών της χρόνων. Ήταν μια σχέση καταδικασμένη από την αρχή... Αλλά τι να κάνουν, «μένουν μαζί για το καλό των παιδιών», όπως παρατηρεί ο Steven Erlanger, δημοσιογράφος των New York Times.

Ο πρόεδρος της Γαλλίας, Νικολά Σαρκοζί, και η καγκελάρια της Γερμανίας,

«Το αιτιαστο ζεύγος της Ευρώπης» καλείται να διατηρήσει όσα έκτιζαν όλες οι μεταπολεμικές γενιές πριν από αυτούς

Αγκελα Μέρκελ, είναι ευρέως γνωστοί πια ως «το αιτιαστο ζεύγος της Ευρώπης». Αν αποφασίσουν ποτέ να χωριστούν, έξι δεκαετίες επιπόνων και συστηματικών προσπαθειών για την ενοποίηση της ηπείρου μας θα πεταχτούν στον κάλαθο των αχρήστων της Ιστορίας.

Ανέκαθεν άλλωστε, τίποτε δεν συνέβαινε στην Ευρωπαϊκή Ένωση χωρίς τη σύμπλευση της Γερμανίας και της Γαλλίας, δύο κρατών που έχουν πιο βεβαρνημένο ιστορικό πολέμων μεταξύ τους ακόμη και από την Ελλάδα με την Τουρκία. Ο γερμανικός θνητικισμός γεννήθηκε μέσα από τις στάχτες των ναπολεόντειων κατακτάσεων και του Γαλλο-πρωσικού Πολέμου

Φιλή και αγκαλιές, μια συνήθεια που σύμφωνα με τις φήμες... εκνευρίζει την Αγκελα Μέρκελ.

του 1870. Και έπρεπε να ακολουθήσουν δύο παγκόσμιες συρράξεις και το αιματοκύλιμα της ανθρωπότητας, για να καθίσουν επιτέλους στο ίδιο τραπέζι τα παιδιά του Καρλομάγνου. Φανταστείτε, κατ' αναλογία, μια υποτιθέμενη «Βαλκανική Ένωση» κρατών, η σταθερότητα της οποίας θα βασιζόταν αποκλειστικά στην αγαστή συνεργασία μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.

Και όμως, παρά το σχεδόν ασήκωτο βάρος της ιστορίας, ούτε το ευρώ δεν θα ήταν το δεύτερο τη τάξει αποθεματικό νόμισμα παγκοσμίου, ούτε η Ε.Ε η μεγαλύτερη οικονομία του πλανήτη, αν δεν είχαν δώσει τα χέρια ο Ντε Γκωλ και ο Αντενάουερ και, αργότερα, ο Μίτερντν και ο Κολ,

ώστε μαζί να ρυθμίσουν τις μηχανές του ευρωπαϊκού «μοτελ», όπως το ονομάζουν οι Γάλλοι.

Μέρκελ και Σαρκοζί καλούνται τώρα να συνεχίσουν την παράδοση, προκειμένου να μην τινάξουν στον αέρα όσα έκτιζαν όλες οι μεταπολεμικές γενιές πριν από αυτούς. Ο Γάλλος πρόεδρος φροντίζει να το υπενθυμίζει συχνά αυτό στη Γερμανίδα ομολόγού του, η οποία εσχάτως έχει στρέψει το βλέμμα της προς τις απέραντες αγορές της Ανατολής, όπου ανοίγεται «πεδίο δόξης λαμπρόν» για τα γερμανικά προϊόντα. Οποτε τη βλέπει τη γλυκοφιλάει, την αγκαλιάζει και προσπαθεί να επιστρατεύσει όλη του τη γαλλική φινέτσα για

να τη γοητεύσει. Μέχρι και ρομαντικό περίπατο στην παραλία του Ντοβίλ την πήγε, όπου συζητήσαν το -όχι και τόσο ρομαντικό είναι η αλήθεια- θέμα της συμμετοχής ιδιωτών στη στήριξη των δοκιμαζόμενων από τα χρέη οικονομιών της Ευρώζωνης.

Όσο και αν προσπαθεί να τη φέρει στα νερά του όμως, εκείνη δεν μπορεί να κρύψει την απέχθειά της. Σύμφωνα με πηγές από το περιβάλλον της, οι πολλές πολλές οικειότητες την ενοχλούν, τα φιλήν την εκνευρίζουν αφάνταστα, ενώ κάθε φορά που συναντιέται με τον κ. Σαρκοζί, της παίγναιει και από έναν φυσικοκωμικό λογαριασμό από το τελευταίο μεγάλο όπνο σχέδιό που οραματίστηκε. Τόσο μεγάλος θόρυβος είχε γίνει από τις φήμες για τη δύσκολη σχέση τους, που, το 2007, εκπρόσωπος της γερμανικής κυβέρνησης είχε αναγκαστεί να δηλώσει επισήμως στη βρετανική Daily Telegraph ότι «η καγκελάρια απολαμβάνει τις θερμές χειρονομίες του Γάλλου προέδρου».

Κανείς δεν τον πίστεψε φυσικά. Ίσως γιατί η κυρία Μέρκελ είναι αρκετά έξυπνη, ώστε να γνωρίζει ότι ο κ. Σαρκοζί δεν αγαπά την ίδια, αλλά το πορτοφόλι της, και δεν διατάζει, συχνά-πυκνά, να της το ζητήσει: σε μία από τις δραματικές συσκέψεις πριν από την έκτακτη δανειοδότηση της Ελλάδας, το 2010, είχε κτυπήσει το χέρι του στο τραπέζι και είχε απειλήσει ότι θα φύγει από το ευρώ εάν η Γερμανία αφήσει τη χώρα να καταρρεύσει. Παρ' όλα αυτά, η εμπειρία δείχνει ότι τα συναισθήματα είναι ενίοτε πιο σταθερά από τους επιπόλαιους γάμους από έρωτα. Αρκεί και οι δύο σύζυγοι να πιστέψουν ότι, παρά τις ασυμφωνίες χαρακτήρων και το κακό παρελθόν, το διαζύγιο δεν τους συμφέρει.

Ο Σπονδοφόρος απουσιάζει σε άδεια.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
«Η Καθημερινή» Α.Ε. - Έκδοση Εντύπων - Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης»

Πρόεδρος Δ.Σ.: **ΚΩΣΤΑΣ ΙΩΡΑΝΙΔΗΣ** ■ Γενικός Διευθυντής: **ΧΡΗΣΤΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ** ■ Διευθυντής: **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ** ■ Αρχισυντάκτης: **ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**
Υπεύθυνος Οικονομικού: **ΜΙΧΑΗΛΣ ΠΕΡΣΙΑΝΗΣ** ■ Υπεύθυνος Αθλητικού: **ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ** ■ Υπεύθυνος Καλλιτεχνικού: **ΚΩΣΤΑΣ ΣΠΗΡΟΠΟΥΛΟΣ** ■ Υπεύθυνος Ατελιέ: **ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ**

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύμβαση +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΑΛΑΣ** ■ Διεύθυνση συντάξεως: **ΝΙΚΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ - ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ**

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Ανατροπές με φόντο τις προεδρικές του 2013

Οι νέοι συσχετισμοί δυνάμεων που διαμόρφωσε η τραγωδία της 11ης Ιουλίου στο Μαρί υποχρεώνουν τα κόμματα σε αναδιάρθρωση

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΤΣΑΓΓΑΡΗ

Πολλά αλλάζουν στο πολιτικό σκηνικό μετά τη μεγάλη έκρηξη της 11ης Ιουλίου και τις πολιτικές παρενέργειές της. Η διάταξη στην πολιτική σκακιέρα, ενόψει και των προεδρικών εκλογών του 2013, μεταβάλλεται και τα κόμματα θα πρέπει να αναπροσαρμόσουν τη στρατηγική τους. Στα δύο μεγάλα κόμματα, εκ πρώτης όψεως, φαίνεται ότι απαιτούνται μεγάλες και σε κάποιο βαθμό ριζικές αλλαγές στην πολιτική τους στρατηγική, στο ΔΗΚΟ διανοούνται προοπτικές πραγματικές ενότητας μέσα από μια διαφανή «χρυσή τομή» ικανοποίησης πολιτικών στόχων υψηλόβαθμων στελεχών του, ενώ για τα υπόλοιπα κόμματα δημιουργούνται προοπτικές για «καλύτερο παιχνίδι», είτε μέσω συμμαχιών είτε μέσω ενός «τρίτου πόλου», για τον οποίο προδιαγράφονται ιδιαίτερα «ευαίωτες» προοπτικές.

Οι συνέπειες και το τοπίο

Οι συνέπειες του ωστικού κύματος της 11ης Ιουλίου σε κοινωνικοπολιτικό επίπεδο ήταν καταλυτικές και ολοκληρωτικές. Αρχίζοντας από τα προφανή, οι σημαντικότερες είναι:

- Η ζημιά που υπέστη το πολιτικό προφίλ και το όποιο πολιτικό μέλλον του Δημήτρη Χριστόφια εκτιμάται ότι ανέρχεται σε σημείο που να μην επαγορεύεται και να μην του επιτρέπεται πλέον να ελπίζει για επαναδιεκδίκηση της Προεδρίας της Δημοκρατίας.

- Δέχθηκε σοβαρότατο πλήγμα το πολιτικό προφίλ του Μάρκου Κυπριανού. Πλήγμα το οποίο μπορεί να διαχειριστεί, αλλά απαιτείται ιδιαίτερη προσπάθεια και το πιο σημαντικό, αρκετό χρόνο, κάτι που φαίνεται να θέτει τον τέως υπουργό Εξωτερικών εκτός της κούρσας των προεδρικών του 2013.

- Σε κομματικό επίπεδο, το ΑΚΕΛ καταμετρά αρκετές ζημιές, οι οποίες, όμως, όπως εκτιμάται από πολιτικούς κύκλους, δεν μπορούν να διορθωθούν μέχρι τις προεδρικές του 2013 σε σημείο που να μπορεί να επανακτήσει τη φωνή, το κύρος, τη βαρύτητα και κυρίως την εμπιστοσύνη του λαού, που διαχρονικά φέρει και απολαμβάνει ως ΑΚΕΛ, ένα από τα δύο μεγαλύτερα κόμματα της Κύπρου.

- Σε κοινωνικό επίπεδο, το σοκ, η έκπληξη και οι συνέπειες στην καθημερινότητα προκάλεσαν βίαιο και απότομο ταρακούνημα αισθημάτων και συναισθημάτων, αγανάκτηση, οργή, θυμό. Το κοινωνικό τράνταγμα ήταν τέτοιο, που αφύπνισε ή/και ενίσχυσε το κοινωνικό αισθητήριο της κριτικής, της καυστικής άποψης, της απαιτήσης. Στοιχεία και χαρακτηριστικά, τα οποία, υπό φυσιολογικές και κανονικές συνθήκες, θα αποκτούσαν από το κοινωνικό σύνολο με την πάροδο δεκαετιών.

- Τούτο, σύμφωνα με πανεπιστημιακούς, θα γίνει αντιληπτό στο άμεσο μέλλον, όταν οι πολίτες πλέον δεν θα επιδεικνύουν, είτε συνειδητά είτε υποσυνείδητα, τόσο εμπιστοσύνη και ανεκτικότητα προς τους πολιτικούς και τους θεσμούς του κράτους και ευρύτερα προς το σύστημα. Ως αποτέλεσμα, οι πολιτικοί και τα κόμματα θα πρέπει να διαφοροποιήσουν τον πολιτικό τους λόγο και κυρίως τις πολιτικές τους πράξεις και ενέργειες.

Αναστασιάδης χωρίς Χριστόφια

Αυτού του μεγέθους συνέπειες σε κοινωνικοπολιτικό κυρίως επίπεδο σάρωσαν και το βασικό σενάριο των προεδρικών εκλογών, το οποίο ήθελε τους δύο πολιτικούς Νίκο Αναστασιάδη και Δημήτρη Χριστόφια να κόνταροχτυπιούνται το 2013. Οι ασκήσεις επί χάρτου, τόσο στην Πινδάρου όσο και στην Εξέκια, γίνονταν βάσει αυτού του σεναρίου, χωρίς να σημαίνει πως δεν υπήρχαν εναλλακτικά σενάρια ή ότι πάρθηκαν τελεσίδικες αποφάσεις. Τουλάχιστον στην Πινδάρου, όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», εξετάζονταν και άλλα τρία σενάρια, για τα οποία τοποθετήθηκαν τα γενικά πλαίσια κινήσεων, έτσι ώστε να υπάρχει μια βασική προετοιμασία στην περίπτωση που χρειαζόταν να ανασυρθούν και να τεθούν επί τάπητος. Ωστόσο, από κανέναν πολιτικό κύκλο της Λευκωσίας δεν εκφράστηκε η παραμικρή αμφιβολία ότι «το καλύτερο και ευνοϊκότερο σενάριο» για την Πινδάρου, στην περίπτωση που υποψήφιος θα είναι ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ, θα ήταν να είχε μπροστά της τον Δ. Χριστόφια. Συναγερμικό στέλεχος προσέγγισε το όλο θέμα ως εξής: «Ναι, θα ήταν καλύτερα ο ανθυποψήφιος του υποψηφίου του ΔΗΣΥ να ήταν ο Δ. Χριστόφιας. Ωστόσο, όπως ήρθαν τα πράγματα, αν με ρωτάς κατά πόσο ο ΔΗΣΥ θα προτιμούσε να έχει ανθυποψήφιο του τον Μ. Καρογιάν, με στήριξη του ΑΚΕΛ ή «υπερκομματική υποψηφιότητα», υποστηρίζομενη από ΑΚΕΛ-ΔΗΚΟ, σαφώς θα σου έλεγα το πρώτο».

Το 2ο σενάριο του ΔΗΣΥ

Η Πινδάρου όμως ήταν παράλληλα και αποδέκτρια μηνυμάτων, τα οποία κυκλοφορούσαν έντονα σε πολιτικούς κύκλους το τελευταίο διάστημα και πριν τη μεγάλη έκρηξη, ότι υπήρχε σοβαρό ενδεχόμενο ο Πρόεδρος Χριστόφιας να μην επαναδιεκδικήσει την Προεδρία και τα ίδια μηνύματα ήθελαν το ΑΚΕΛ να απορρίψει κομματική υποψηφιότητα, προερχόμενη από άλλο κόμμα (ΔΗΚΟ) και να προσανατολίζεται σε υποψηφιότητα «ανεξάρτητης προσωπικότητας», η οποία ωστόσο να μπορεί να ελέγχεται παρασκηνιακά από την Εξέκια. Το επτελείο του ΔΗΣΥ εργαζόταν και πάνω σε ένα τέτοιο σενάριο, έτσι ώστε να δημιουργήσει την κατάλληλη στρατηγική, η οποία να επέτρεπε δυνατότητες και προοπτικές επιτυχίας ακόμη και σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο, δηλαδή στην περίπτωση που ο υποψήφιος του ΔΗΣΥ θα είχε μπροστά του μια «υπερκομματική» υποψηφιότητα, υποστηριζόμενη από ΑΚΕΛ και ΔΗΚΟ.

Το γεγονός και μόνο ότι η Πινδάρου επεξεργαζόταν από πριν ένα τέτοιο σενάριο, τώρα, υπό τα νέα δεδομένα (όπου ο Δ. Χριστόφιας δεν θα επαναδιεκδικήσει την Προεδρία, όχι λόγω επιλογής, αλλά λόγω αναγκαστικής επιλογής), δίδει ένα πλεονέκτημα στον ΔΗΣΥ, ο οποίος γνωρίζει τουλάχιστον το πλαίσιο κινήσεων του και το πώς θα αναπροσαρμόσει τη στρατηγική του ενόψει και των προεδρικών του 2013, αν μπροστά του τελικά συναντήσει «ανεξάρτητη υποψηφιότητα», υποστηριζόμενη από ΑΚΕΛ και ΔΗΚΟ.

Ακόμη και στο ΑΚΕΛ παραδέχονται ότι η ζημιά που υπέστη ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Δημήτρης Χριστόφιας, από την τραγωδία είναι ανεπανόρθωτη.

Η ανατροπή του σεναρίου διεκδίκησης της Προεδρίας με αντίπαλο τον Δημήτρη Χριστόφια διαφοροποιεί τα δεδομένα και για τον πρόεδρο του ΔΗΣΥ Νίκο Αναστασιάδη.

Ευνοούμενος από τη συγκυρία φέρεται ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ Μάριος Καρογιάν, ο οποίος, θεωρεί ότι ο Μάρκος Κυπριανού τίθεται επί του παρόντος εκτός πλάνων για τις προεδρικές εκλογές.

Σε παρασκηνιακές κινήσεις προβαίνει ο Αρχιεπίσκοπος, ο οποίος πολλές φορές δημοσίως τάχθηκε υπέρ της σύστασης τρίτου πόλου, με στόχο την επικράτηση της «ορθής γραμμής» στο Κυπριακό.

Παιχνίδι τρίτου πόλου με τις ευλογίες Αρχιεπισκόπου

Μετά και τη διαφοροποίηση του σκηνικού στο παιχνίδι των προεδρικών, μπαίνει για τα καλά και ο λεγόμενος τρίτος πόλος. Ένας σχηματισμός με «ανεξάρτητη προσωπικότητα», κάτω από την ομπρέλα της οποίας μπορούν να χωρέσουν όλα τα υπόλοιπα κοινοβουλευτικά κόμματα, καθώς και η Εκκλησία. Αρχικός στόχος του τρίτου πόλου, του οποίου τον καταρτισμό στρατηγικής διαχειρίζεται ο Αρχιεπίσκοπος, ήταν μια δυνατή και αξιοσηπεία παρουσία στον πρώτο γύρο των εκλογών, έτσι ώστε να μπορέσει να «εμβολιάσει» με τις θέσεις του κυρίως για τα εθνικά θέματα τον υποψήφιο που θα υποστηρίξει στον δεύτερο γύρο. Ωστόσο

και εδώ φαίνεται πως ο αρχικός στόχος αλλάζει, αφού δημιουργούνται άλλες, πιο δυνατές, προοπτικές, αν το ΑΚΕΛ δεν υποστηρίξει τον Μ. Καρογιάν και προτιμήσει να κατέλθει μόνο του στις προεδρικές. Όπως χαρακτηριστικά σημείωσαν πολιτικοί κύκλοι στην «Κ», που παρακολουθούν από κοντά το παρασκηνίο του τρίτου πόλου, τούτο δημιουργεί το ενδεχόμενο προσχώρησης του ΔΗΚΟ στην ομπρέλα του τρίτου πόλου προς υποστήριξη «ανεξάρτητης προσωπικότητας» και με δεδομένο το πληγωμένο προφίλ του ΑΚΕΛ έναντι των πολιτών, δημιουργούνται «ισχυρές προοπτικές επιτυχίας στον πρώτο γύρο εκλογών».

Τέλος εποχής βλέπουν στο ΑΚΕΛ

Διαχείριση της ζημιάς στο υπόλοιπο της προεδρικής θητείας από Προεδρικό και κυβερνητικό κόμμα

Του ΓΙΑΝΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Ανεπανόρθωτη θεωρούν στο ΑΚΕΛ τη ζημιά που υπέστη ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, συνέπεια της τραγωδίας της 11ης Ιουλίου και έτσι η προσπάθεια του κυβερνητικού κόμματος στρέφεται πλέον στην ανακοπή των επιπτώσεων που θα έχει για το ίδιο η αρνητική εικόνα που εδραιώθηκε στην κοινή γνώμη.

Η ταύτιση της πρώτης διακυβέρνησης του ΑΚΕΛ με μια τραγωδία αυτού του μεγέθους συνιστά μια ανοικτή πληγή που δύσκολα μπορεί να κλείσει και εν πάση περιπτώσει, όπως παραδέχονται και στελέχη του κόμματος, θα απαιτηθεί πολύ μεγάλη προσπάθεια και αρκετός χρόνος για την επισύλωση του πολιτικού τραύματος που δέχθηκε το κόμμα. Η δύσκολη κατάσταση που έχει διαμορφωθεί συζητείται καθημερινά σε επίπεδο ηγεσίας του κόμματος και σε συνεργασία με το Προεδρικό, ενώ την Παρασκευή το όλο θέμα απασχόλησε την Κεντρική Επιτροπή, όπου ακούστηκαν και επικρίσεις για τους χειρισμούς που έγιναν μετά την τραγωδία, κυρίως σε κυβερνητικό επίπεδο. Την ίδια ώ-

Ο φόβος για πολιτική αποσταθεροποίηση επέδρασε καταλυτικά στις αποφάσεις

ρα, καταβάλλεται προσπάθεια για ανασύταξη, με πρώτιστο καθήκον την εντατικοποίηση της επαφής με τη βάση του κόμματος.

Στο διά ταύτα, κυριαρχούσα εκτίμηση στο ΑΚΕΛ είναι ότι επιβάλλονται κινήσεις στα πολλαπλά μέτωπα που έχει να διαχειριστεί η κυβέρνηση, με πρώτιστο την αποκατάσταση της ομαλότητας στην καθημερινότητα των πολιτών, με την επίλυση των προβλημάτων ηλεκτροδότησης και όχι μόνον. Το άλλο μεγάλο μέτωπο είναι η αποκατάσταση της τρωθείσας εμπιστοσύνης έναντι κυβερνήσεων, με πρώτο βήμα τη ριζική αναδόμηση του κυβερνητικού σχήματος για αποτελεσματικότερη δράση. Σ' αυτό το πλαίσιο εντάσσεται η εισήγηση του ΑΚΕΛ προς τον Πρόεδρο για ευρύ ανασχηματισμό, με τη συμμετοχή των δύο συνεργαζόμενων κοι-

μάτων και αξιόπιστων προσωπικοτήτων ευρύτερης αποδοχής. Οι συσχετισμοί δυνάμεων στο νέο κυβερνητικό σχήμα θα διαμορφωθούν σε συνεργασία και μετά τη συνάντηση του Προέδρου Χριστόφια με τους Άντρο Κυπριανού και Μάριο Καρογιάν, θα αρχίσουν να πέφτουν ονόματα στο τραπέζι. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μεταβαίνει τη Δευτέρα στο Παρίσι για επίσημη συνάντηση με τον Νικόλα Σαρκοζί και με την επιστροφή του στην Κύπρο, την Τετάρτη, πρώτο θέμα στην ατζέντα του θα είναι η αναδόμηση του κυβερνητικού σχήματος. ΑΚΕΛ και Προεδρικό θέλουν πάση θυσία το νέο κυβερνητικό σχήμα να υπηρετεί ορισμένους σημαντικούς στόχους: Να είναι αποτελεσματικό, να μπορεί να πείσει την κοινή γνώμη ότι μπορεί να ανταπεξέλθει αυτή τη δύσκολη ώρα και να διαχειριστεί τα μεγάλα προβλήματα (οικονομία, Κυπριακό, εσωτερική διακυβέρνηση και προεδρία της Ε.Ε.) και την ίδια ώρα να ανατρέψει την εικόνα της πολιτικής απομόνωσης του Προέδρου της Δημοκρατίας. Αυτός ήταν ο αυτονόητος λόγος για τον οποίο το ΑΚΕΛ πρότεινε στον Πρόεδρο την υπουργοποίηση

προσωπικότητας πέραν του όρου των δύο συνεργαζόμενων κομμάτων.

Δύσκολες ώρες

Άμεσως μετά την τραγωδία, η ηγεσία του ΑΚΕΛ βρέθηκε ενώπιον όλων των σεναρίων, περιλαμβανομένου και εκείνου της άμεσης παραίτησης του Προέδρου της Δημοκρατίας. Το συγκεκριμένο σενάριο κρίθηκε ότι να μην θα αφαιρούσε την πίεση από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας σε προσωπικό επίπεδο, αλλά σε πολιτικό επίπεδο θα συνιστούσε αυτοτελεία για το ΑΚΕΛ, το οποίο, πέραν όλων των άλλων, θα έδειχνε αδυναμία στη διαχείριση της κρίσης και θα παρέδιδε το κράτος σε κατάσταση έκτακτων ανάγκων. Επιπλέον όλων αυτών, το σενάριο αυτό έντονα ήταν και η ανησυχία πολιτικών αποσταθεροποιήσεων, την οποία ενδεχομένως να εκμεταλλεύονταν ακραίες δυνάμεις. Στο ΑΚΕΛ κάνουν λόγο για «παχυνδία εξουσίας», που άρχισαν άμεσα μετά την τραγωδία στο Μαρί, από διάφορες πολιτικές δυνάμεις, περιλαμβανομένου και του συνεργαζόμενου ΔΗΚΟ, σε μια στιγμή που βρίσκεται το κυβερνητικό κόμμα σε ιδιαίτερα δύσκολη φάση.

Οι κινήσεις Καρογιάν για Προεδρία και ΔΗΚΟ

Στην αντίπερα όχθη, με δεδομένο το λαβόμενο πολιτικό προφίλ των Δημήτρη Χριστόφια και Μάρκου Κυπριανού, τα βλέμματα στρέφονται στον πρόεδρο του ΔΗΚΟ. Ο Μάριος Καρογιάν το γνωρίζει αυτό και ανασυντάσσεται, ώστε η στρατηγική που θα ακολουθήσει να συντηρεί και να ενισχύει αυτή την προοπτική, την υποψηφιότητά του για τις προεδρικές του 2013, με κύριο στήριγμά του το κόμμα της Αριστεράς. Τούτέστιν, ο Μάριος Καρογιάν αποφεύγει κινήσεις, οι οποίες ενδεχομένως να επηρεάσουν αρνητικά τη σχέση ΔΗΚΟ και Προεδρικού και κατ'επίπτωση τις σχέσεις με το ΑΚΕΛ. Αν και τούτο (ότι δεν προβαίνει σε κινήσεις ενόχλητικές προς το Προεδρικό) είναι πασιφανές, μέσα από τα τριάντι χρόνια συνεργασίας, ενδεικτικό είναι ότι αυτή η τακτική συνεχίζεται ακόμη και μετά το τραγικό συμβάν της 11ης Ιουλίου και των όσων επακολούθησαν, κάτι που κομματικοί κύκλοι χαρακτήρισαν ως την «καλύτερη ευκαιρία του ΔΗΚΟ για πρωϊκή έξοδο από τη συγκυβέρνηση». Πιο συγκεκριμένα, ενώ το ΔΗΚΟ τις τελευταίες μέρες άφηνε να διαρρέεται ότι ο Μάριος Καρογιάν θα προβεί σε δημοσιοποίηση «αυστηρών θέσεων, που θα αποτελούσαν όρους και προϋποθέσεις» του ΔΗΚΟ προς τον Πρόεδρο Χριστόφια, εν τέλει την Πέμπτη 21 Ιουλίου ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ εξήγησε απλώς εισηγήσεις, διατυπωμένες με τέτοιο τρόπο, ώστε να μην ερμηνευθούν είτε ως «όροι» είτε ως «προϋποθέσεις» προς την κυβέρνηση για συνέχιση της συνεργασίας. Σημαντική λεπτομέρεια είναι ότι ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ δεν δέχτηκε ερωτήσεις μετά την εξαγγελία των προτάσεών του, ενώ αξιοσημείωτο είναι πως εισηγήσεις παρόμοιου τύπου, πλαισίου και πνεύματος προηγήθηκαν την ίδια μέρα και μερικές ώρες πριν από τον γ.γ. του ΑΚΕΛ.

Η συνέχεια με Νικόλα

Ατού του Μάρκου Καρογιάν είναι και ο σχηματισμός «συγκλιόντων» πολιτικών στόχων» με τον Νικόλα Παπαδόπουλο. Το «κάψιμο» του Μάρκου Κυπριανού, πέραν του ότι ανοίγει πόρτα στον Μάριο Καρογιάν για υποψηφιότητα για την Προεδρία της Δημοκρατίας, διανοίγει παράλληλα σοβαρές προοπτικές διεκδίκησης της προεδρίας του ΔΗΚΟ από τον Νικόλα Παπαδόπουλο. Το γεγονός ότι το εκλογικό συνέδριο στο ΔΗΚΟ είναι έναν χρόνο μετά τις Προεδρικές, δημιουργεί κατάλληλες προοπτικές για καλύτερη συμμετοχή Καρογιάν-Νικόλα. «Ο Μάριος Καρογιάν μπορεί να «παράδωσει» το κόμμα στον Νικόλα Παπαδόπουλο, αν ο δεύτερος συνταχτεί μαζί του», σημείωσε χαρακτηριστικά στέλεχος του ΔΗΚΟ, το οποίο εκτιμά πως αν τελικά ο κ. Καρογιάν είναι υποψήφιος στις προεδρικές του 2013, είτε χάσει είτε κερδίσει, δεν θα ενδιαφερθεί για την επανεκλογή του στην προεδρία του ΔΗΚΟ, «στην περίπτωση που ο Νικόλας τον στήσει». Παράλληλα, σημείωσε το ίδιο στέλεχος ότι «η στήριξη Νικόλα στην υποψηφιότητα Καρογιάν ενισχύει τις πιθανότητες, όπως ο νυν πρόεδρος του ΔΗΚΟ επανακτήσει τη συμπάθεια του Αρχιεπισκόπου και χριστέϊ ως ο «εκλεκτός του υποψήφιος»».

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Ο ΝΙΚΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Εμπόδιο οι αντιλήψεις και η νοοτροπία Χριστόφια

«Είμαστε υπεύθυνη αντιπολίτευση και δεν χρειάζεται να είμαστε στην κυβέρνηση για να υποστηρίξουμε σωστές πολιτικές»

Συνέντευξη στον

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΤΣΑΓΓΑΡΗ

Ο Νίκος Αναστασιάδης μιλά στην «Κ» για την πορεία της Κύπρου μετά την τραγωδία της 11ης Ιουλίου. Σημειώνει πως το μεγαλύτερο εμπόδιο στη σύσταση κυβέρνησης εθνικής ενότητας είναι η νοοτροπία και οι αντιλήψεις του Προέδρου Χριστόφια, ενώ τονίζει πως ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας φέρει βαρύτερες ευθύνες και ότι «ένας πραγματικός ηγέτης αναλαμβάνει τις ευθύνες του». Αξιοσημειώτες είναι και οι αναφορές του για τις συνομιλίες στο Κυπριακό, όπου τονίζει πως ο Πρόεδρος Χριστόφιας με επιστολή του στον γ.γ. του ΟΗΕ θα έπρεπε να τις καταγγείλει και να ζητήσει διόρθωση, διότι διαφορετικά οι συνομιλίες δεν έχουν προοπτική θετικού αποτελέσματος.

Πώς οδηγήθηκε σε αυτό το σημείο, κύριε Αναστασιάδη; Στην τραγωδία της 11ης Ιουλίου;

«Τα γεγονότα της 11ης Ιουλίου δεν είναι παρά ακριβώς το αποτέλεσμα μιας αποτυχημένης εξωτερικής πολιτικής που πάντοτε διακρινόταν από τις στρεβλωμένες αντιλήψεις πως θα έπρεπε τα τέσσερα ή πέντε εναπομείναντα καθεστώτα να έχουν μεταξύ τους μια αλληλεγγύη. Με αυτή τη νοοτροπία αρνηθήκαμε την απαλλαγή του φορτίου, αρνηθήκαμε συμβουλές των Ηνωμένων Εθνών, της Γερμανίας, της Γαλλίας, των Άγγλων, των Αμερικανών, των εταίρων μας ευρύτερα στην Ευρώπη, για τους τρόπους απαλλαγής του φορτίου. Αποτέλεσμα ήταν ο θάνατος δεκατριών ανθρώπων αλλά και η καταστροφή του σημαντικότερου έργου υποδομής της χώρας, του ηλεκτροπαραγωγικού σταθμού, του εργοστασίου αραλάτωσης, σημαντικών στρατιωτικών υποδομών, και με ολέθριες συνέπειες για τα οικονομικά της χώρας.

Και κανείς δεν ευθύνεται;

«Οι ευθύνες είναι εξοφθαλμες και ένας ηγέτης σε ανάλογες συνθήκες, αν είναι πραγματικός ηγέτης, αναλαμβάνει τις ευθύνες του με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Και μόνω ως εδώ.

Ακούγονται πολλά περί κυβέρνησης εθνικής ενότητας. Ποια η άποψή σας για όλα αυτά;

«Ήταν πάντα η θέση μας πως για να αντιμετωπιστούν τα μεγάλα προβλήματα της χώρας απαιτείτο συγκρότηση μιας κυβέρνησης της ευρύτερης δυνατής αποδοχής. Υπάρχει όμως κάτι το οποίο δεν μπορεί να παραγνωρίσει κανένας...

Ποιο;

«Η νοοτροπία και οι αντιλήψεις ή τα οράματα αυτού που θα βρίσκεται επικεφαλής της κυβέρνησης. Δυστυχώς έχει αποδειχθεί ότι τα τελευταία τριάντα χρόνια, με τη διακυβέρνηση Δημήτρη Χριστόφια, το μόνο που αναδεικνύεται είναι οι εμμονές, οι ιδεοληψίες, ο εσθιελισμός και η αλαζονεία. Θα δώσω μόνο τρία βασικά προβλήματα που ο τόπος αντιμετωπίζει, για να καταλάβετε το τι εννοώ:

- Θέμα Κυπριακού: Η αφελής ανάπτυξη ή αντίληψη μάλλον ότι το Κυπριακό είναι θέμα που αφορά τους Κυπρίους, την ώρα που το βόρειο τμήμα του κατέχει η Τουρκία και που όλοι παραδεχόμαστε ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται στην Άγκυρα, μας έχει οδηγήσει εν τη ουσία σε αποτυχία τις οποίες προοπτικές, ενώ βέβαια θεωρείται πλέον ένα νέο αδιέξοδο. Οι πρόσφατες δηλώσεις του Τούρκου πρωθυπουργού, αν θέλετε, επιβεβαιώνουν και τις ανησυχίες μας για την αποτυχία τις οποίες προοπτικές αλλά και για το αναμενόμενο αδιέξοδο. Σε τούτο πρέπει να

Μία κυβέρνηση εθνικής ενότητας δεν έχει νόημα όταν επικεφαλής της θα είναι ο ίδιος Πρόεδρος, με την αναποφασιστικότητα και την ατομία που τον διακρίνουν και με τις ιδεοληψίες που τον καθοδηγούν, δηλώνει ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ, κ. Νίκος Αναστασιάδης.

προσθεθούν η απουσία προόδου και η εμμονή στην εξωτερική πολιτική που ακολουθήσαμε, η οποία, αντί να στραφεί προς την Ευρώπη, στράφηκε προς τρία ή τέσσερα καθεστώτα που απέμειναν να οραματίζονται τον πάλο ποτέ κομμουνισμό, με αποτέλεσμα οι χώρες που θα μπορούσαν να διαδραματίσουν ρόλο, να μένουν μακράν ή να αδυνατούν να βοηθήσουν. Η έλλειψη δηλαδή αξιοποίησης του σημαντικότερου όπλου που παρέλαβε αυτό η κυβέρνηση, της ευρωπαϊκής μας παρουσίας.

-Ένα δεύτερο πρόβλημα είναι η οικονομική κρίση. Μέσα από ιδεοληψίες, μέσα από ατομία, μέσα από την παραπληροφόρηση και τις ψευδαισθήσεις, αντί να φέρουν έγκαιρα τα μέτρα, όπως προεξοφλούσαμε, φτάσαμε στο σημείο μηδέν, για να διαπιστώσουμε όμως ότι και πάλι, ακόμα και μετά την καταστροφή της 11ης Ιουλίου, τα μέτρα που η κυβέρνηση εισαγγείλει είναι περισσότερο για να ικανοποιήσουν λαϊκίστικες αντιλήψεις αντί τα πραγματικά

προβλήματα της οικονομίας. Αποτέλεσμα: Θα οδηγηθούμε και πάλι σε νέες περιπέτειες εντός ελαχίστου χρόνου. Ο κίνδυνος να μπουέ στον Μχανισμό Στήριξης δεν είναι πια ορατός, είναι στον προθάλαμο.

-Το τρίτο, που αφορά την αξιοπιστία

«Θέλω να εκφράσω την ελπίδα ότι αυτά τα μηνύματα των πολιτών θα τα πάρουμε όλοι, θα συνειδητοποιήσουμε τον συναγερμό που έχει σημάνει από την κοινωνία και θα προχωρήσουμε προς τη σωστή κατεύθυνση

της χώρας μας ως ευρωπαϊκού κράτους, δεν είναι άλλο από την προεδρία. Αναδεικνύει για άλλη μια φορά τον ευρωσκεπτικισμό, αλλά, ακόμα χειρότερα, και τον τρόπο που λειτουργεί το κοιμητικό κράτος όπως το διαμόρφωσε ο Πρόεδρος Χριστόφιας. Πριν και πάνω απ' όλα οι φίλοι, οι κοιμητικοί μπράβοι, οι περίγυροι, με αποτέλεσμα εδώ και ένα μήνα, ύστερα από το σκάνδαλο που ξέσπασε, να είναι ακέφαλη εν τη ουσία η Γραμματεία των Προεδρίας και διερωτώμαι και διερωτώνται στην Ευρώπη αν θα είμαστε σε θέση να ανταποκριθούμε.

Είναι πολλά τα οποία θα μπορούσα να αναφέρω για να αναδείξω πόσο θα μπορούσε ή όχι να επιτύχει στους στόχους της μια κυβέρνηση εθνικής ενότητας, όταν επικεφαλής της θα είναι ο ίδιος Πρόεδρος, με την αναποφασιστικότητα και την ατομία που τον διακρίνουν και ιδιαίτερα τις ιδεοληψίες που τον καθοδηγούν. Συνεπώς, ο Δημοκρατικός Συναγερμός...
-Αυτό αποτελεί απάντηση και στην ε-

Επανάδρυση του κράτους

-Το ΔΗΚΟ προτείνει κυβέρνηση ευρείας αποδοχής και όχι δικομματική...

«Εκείνο που κρατώ από πλευράς της πρότασης του ΔΗΚΟ είναι η λεγόμενη επανάδρυση του κράτους, κάτι που είναι πάγια θέση του Δημοκρατικού Συναγερμού, όπως εκφράστηκε μάλιστα στο πολιτικό μας συνέδριο της 5ης Φεβρουαρίου του 2011 με την ανάγκη δημιουργίας ενός νέου μοντέλου κράτους. Ας το αποδεχθεί ο κ. Χριστόφιας κι εμείς είμαστε έτοιμοι να δώσουμε τη θετική μας στήριξη σε οτιδήποτε αποτελεί μέρος των προτάσεων για να επιτύχουμε ένα νέο μοντέλο κράτους, ένα σύγχρονο κράτος, ένα κράτος που δεν θα είναι ο σημερινός επιχειρηματίας, ένα κράτος που θα ανταποκρίνεται πραγματικά σε ευρωπαϊκές προδιαγραφές και βεβαίως στις ευρωπαϊκές του υποχρεώσεις.

ρότηση κατά πόσον ο ΔΗΣΥ είναι έτοιμος να συμμετάσχει σε μια κυβέρνηση ευρείας αποδοχής...

«Συνεπώς ο Δημοκρατικός Συναγερμός, που έχει συμπεριφερθεί με υπευθυνότητα, έδωσε στήριξη για μεγάλη περίοδο, με την ελπίδα ότι ο Πρόεδρος Χριστόφιας θα εκτιμούσε την προσφορά και χωρίς ποτέ να ζητήσει ανταλλάγματα – ούτε και τώρα θέλει ανταλλάγματα προκειμένου να στηρίξει σωστές επιλογές ή πολιτικές οι οποίες θα είναι προϊόν διαλόγου. Εάν ο Πρόεδρος Χριστόφιας δεν αναλάβει τις ευθύνες που τον αναλογούν αλλά θα συνεχίσει να κυβερνά τον τόπο, σε αποφαίσει να αλλάξει νοοτροπία. Εμείς δεν θα πάψουμε ποτέ να είμαστε η υπεύθυνη και συνεπής παράταξη στις όποιες πολιτικές θα υπηρετούν το καλώς νοούμενο συμφέρον του τόπου. Δεν χρειάζεται να είμαστε στην κυβέρνηση.

-Σεξίς ως αξιωματική αντιπολίτευση τι σέξις θέλετε για να ξεπεράσει η Κύπρος τα πολλά ανοικτά μέτωπα ή απλώς θα

Προς τι οι συνομιλίες χωρίς διόρθωση από Ερντογάν;

«Ποια πρόδος; Όταν η Άγκυρα λέει ξεκάστε Μόρφου, Αιμμόχωστο, Καρπασία;»

-Μετά το τραγικό συμβάν της 11ης Ιουλίου και το κλίμα που δημιουργήθηκε, πιστεύετε ότι η καλύτερη επιλογή για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας θα ήταν να ζητούσε από τα Ηνωμένα Έθνη περιθώριο χρόνου για την έναρξη των διαπραγματεύσεων; Πώς έπρεπε να χειριστεί αυτό το θέμα;

«Το πρόβλημα δεν είναι αν θα αναβλύζονταν οι συνομιλίες λόγω των τραγικών γεγονότων της 11ης Ιουλίου. Είναι πια η προοπτική. Με τις πρόσφατες δηλώσεις του Τούρκου πρωθυπουργού, δυστυχώς αυτό που αναδεικνύεται είναι –και εύκομα να μην είναι έτσι– η αλλαγή πολιτικής από πλευράς της Τουρκίας. Από την πολιτική «η λύση δεν είναι λύση», πάμε σε ένα άλλο στάδιο που θέλει πλέον, αντί της λύσης, την αναβίωση του καθεστώτος και τη σε ευθετότερο χρόνο αναγνώριση του παράνομου καθεστώτος. Συνεπώς, αυτό που θα μπορούσε ο Πρόεδρος να πράξει, θα ήταν να καταγγείλει ότι οι δηλώσεις του Τούρκου πρωθυπουργού δεν συνάδουν

με το πρόγραμμα που συμφωνήθηκε στη Γενεύη. Πώς είναι δυνατόν –και είναι εδώ το αντιφατικό– ο κ. Χριστόφιας να πιστεύει ακόμα ότι μπορεί να εξερευνηθεί λύση ή να παρατηρηθεί πρόδος στα θέματα της επιστροφής εδαφών ή του περιουσιακού, λαμβάνοντας υπόψη τις δηλώσεις του Τούρκου πρωθυπουργού, αφού είναι καλά γνωστό ότι η Άγκυρα είναι που καθοδηγεί και επιβάλλει τις πολιτικές της στον εκάστοτε Τουρκοκύπριο ηγέτη. Συνεπώς, αυτό που θα μπορούσε να πράξει ο Πρόεδρος είναι ο ίδιος να απέστειλε επιστολή στον γενικό γραμματέα, επισμηαινώντας το απαράδεκτο των δηλώσεων και υποδεικνύοντας την αδυναμία να προχωρήσουν οι συνομιλίες και να επιτευχθεί πρόδος με βάση το πρόγραμμα που καθόρισε ο γενικός γραμματέας στη Γενεύη και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αποδέχτηκε. Συνεπώς, αυτό που άμεσα θα έπρεπε να πράξει ο Πρόεδρος, εγκαταλείποντας τις ψευδαισθήσεις, είναι η καταγγελία της Τουρκίας στον

γενικό γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών και της αδυναμίας για οποιαδήποτε διαφανόμενη πρόοδο.

-Και να ζητήσει διόρθωση για να μπορέσει να προσέλθει στις συνομιλίες;

«Βεβαίωτα, έτσι έπρεπε να πράξει. Διαφορετικά, απλούστατα θα μείνει και πάλι αναξιοποίητη η περίοδος μέχρι τον Οκτώβριο και οι δεκαεννιά συναντήσεις που έχουν προγραμματιστεί μέχρι τότε θα είναι άνευ αντικειμένου. Πώς είναι δυνατόν να αναμένει ο κ. Χριστόφιας, που θεωρεί ως δόγμα την άποψη ότι οι συνομιλίες είναι κυπριακής ιδιοκτησίας, να επιτύχει πρόδος, όταν εκείνος που παίρνει τις αποφάσεις, που δεν είναι άλλος από την τουρκική κυβέρνηση, λέει ότι οι Έλληνοκύπριοι θα πρέπει να ξεχάσουν, διότι δεν προτίθεται να επιστρέψει τη Μόρφου, την Καρπασία, τα Βαρώσια κ.λπ. Πώς είναι δυνατόν να υπάρξει ο οποίος ουσιαστικός διάλογος επί ουσιαστών θεμάτων, όπως είναι το εδαφικό ή το περιουσιακό;

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΑΝΝΑΚΗ Α. ΟΜΗΡΟΥ

Ώρες ευθύνης

Πρωταρχικό μας μέλημα η διαφύλαξη της ομαλής λειτουργίας του πολιτεύματος και η δημοκρατική και πολιτική σταθερότητα

Θεωρούμε, επίσης, ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα πρέπει να αναγνωρίσει ότι έχει τις πολιτικές ευθύνες που του αναλογούν. Η επικλήση άγνοιας αποτελεί ανεπίτρεπτη δικαιολογία. Ο επικεφαλής του κράτους έπρεπε να γνωρίζει. Όφειλε να διασφαλίσει μηχανισμούς ενημέρωσης. Άλλωστε, για ένα τόσο ύψιστο θέμα εξωτερικής πολιτικής και ασφάλειας είναι δυνατόν να λαμβάνονταν αποφάσεις χωρίς τον καθοριστικό ρόλο του Προέδρου της Δημοκρατίας; Διερχόμαστε μια μεγάλη κρίση. Τη μεγαλύτερη κρίση από το 1974. Απευθύνουμε έκκληση για εθνική περίσκεψη, για στρατεύουμες δυνάμεις, παλλαϊκή ενότητα και εθνική ομοψυχία. Οι στιγμές είναι εξαιρετικά κρίσιμες. Υπέραστο χρέος όλων μας θα πρέπει να είναι η διαφύλαξη της Κυπριακής Δημοκρατίας, η λειτουργία και η διαφύλαξη των

θεσμών της και των συνεταιγμένων λειτουργιών της πολιτείας. Ωστόσο, για την αποκατάσταση της αξιοπιστίας των θεσμών και των λειτουργιών του κράτους επιβάλλεται η εκ βέβαιων αναδόμησή τους, με πάταξη των φαινομένων ανεπάρκειας, ανεπαιθότητας, διαφθοράς, διαμεσολάβησης προς την εξουσία και πνευροκρατίας, που οδηγούν στη σήψη και στην παρακμή. Χρειάζεται μια θεμελιώδη αναγέννηση του κράτους και των θεσμών. Το κράτος πρέπει να ανοικοδομηθεί και οι θεσμοί να αναστηλωθούν. Η σημερινή κυβέρνηση όχι μόνο δεν επικίρησε να θεραπεύσει μακροχρόνιας αγκυλώσεις και διαχρονικά παρακματικά φαινόμενα, αλλά με την επιλογή προσώπων και με τις πρακτικές και συμπεριφορές της επέτεινε και όξυνε τη θεσμική κρίση. Οι προτάσεις για κυβέρνηση εθνικής ενότητας ή κυβέρνηση ευρείας αποδοχής θα είχαν νόημα, αν υπήρχαν συμφωνίες ή ευρύτερες συγκλίσεις πάνω στο ύψιστο θέμα που απασχολεί την πατρίδα και τον λαό, στο μεγάλο εθνικό μας θέμα. Το ζήτημα δεν είναι τα πρόσωπα, αλλά οι πολιτικές. Δυστυχώς κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει. Αντίθετα, η λανθασμένη διαχείριση του Κυπριακού τα τελευταία τρία χρόνια έχει οδηγήσει σε πλήρη χρεοκοπία την ακολουθηθείσα στρατηγική. Ο κίνδυνος

έμμεσης επιδιαιτησίας και χρονοδιαγραμμάτων είναι τώρα, όσο ποτέ άλλοτε, ορατός μετά τη συνάντηση της Γενεύης. Οι δε δηλώσεις Ερντογάν, κατά την παράνομη επίσκεψή του στην Κύπρο, οδηγούν σε κατάρρευση των ψευδαισθήσεων που υπήρχαν, ότι η πολιτική «εξήμερωσης του θηρίου» με απαράδεκτες υποχωρήσεις θα οδηγούσε δήθεν σε κάμψη της τουρκικής διαίτησης. Η αλλαγή στρατηγικής στο Κυπριακό είναι σήμερα, όσο ποτέ άλλοτε, επείγουσα και επιτακτική αναγκαιότητα, με καταγγελία της Τουρκίας διεθνώς και εντός Ε.Ε., με απόσυρση των απαράδεκτων υποχωρήσεων, με έμπρακτη αξιοποίηση του ευρωπαϊκού παράγοντα, με διαμόρφωση ολοκληρωμένου περιγράμματος λύσης, που θα συνιστά το πλαίσιο των ύστατων ορίων ασφαλείας για λύση λειτουργική και βιώσιμη και που θα διασφαλίζει τη φυσική και εθνική επιβίωση του κυπριακού ελληνοκυπρίου. Αυτές τις δύσκολες ώρες απευθυνόμε με μήνυμα αγωνιστικής ενότητας και αυτοπεποίθησης προς τον Λαό μας. Όπως πάντα, θα σταθούμε δύναμη ευθύνης και εγγύησης για εξυπηρέτηση του εθνικού και δημοσίου συμφέροντος.

Ο κ. Γιαννάκης Ομήρου είναι πρόεδρος του Κ.Σ. ΕΔΕΚ, πρόεδρος της Βουλής.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Τώρα προέχει να βρούμε λύσεις

Στέφανος Στεφάνου: Σε συνθήκες κρίσεως η έλλειψη Αρχής θα οδηγήσει σε ακόμη χειρότερες καταστάσεις

Συνέντευξη στον **ΓΙΑΝΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Πρώτα πολιτική ευθύνη για την εκάστοτε κυβέρνηση και τον εκάστοτε Πρόεδρο είναι να κινούνται οι διαδικασίες, για να αναδεικνύονται οι ευθύνες και να απονέμονται δικαιοσύνη. Αυτή είναι η απάντηση του κυβερνητικού εκπροσώπου, Στέφανου Στεφάνου, στις επικρίσεις που δέχεται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας για τον τρόπο διαχείρισης της τραγωδίας στο Μαρί και για το γεγονός ότι δεν υπέβαλε την παραίτησή του. Πρώτη έγνοια της κυβέρνησης, όπως λέει, είναι η αντιμετώπιση των τεραστίων προβλημάτων που προκάλεσε η καταστροφή

-Ο κόσμος είχε πολύ περισσότερες

Τώρα είναι η ώρα της δράσης για αντιμετώπιση των επιπτώσεων της καταστροφής, υποστηρίζει ο κυβερνητικός εκπρόσωπος

προσδοκίες από την κυβέρνηση Χριστόφια. Μετά από την τελευταία καταστροφή, φαίνεται να χάνεται και η τελευταία προσδοκία;

-Ο κόσμος είχε πολλές προσδοκίες από την κυβέρνηση Χριστόφια και πολλές από τις προσδοκίες ικανοποιήθηκαν από την κυβέρνηση Χριστόφια. Λόγω της τραγωδίας, δεν θα πρέπει να μηδενίζεται το σημαντικό έργο που έχει γίνει, έχοντας βέβαια υπ' όψιν ότι η οικονομική κρίση που ξέσπασε, μετά την ανάληψη των καθηκόντων της κυβέρνησης, αντικειμενικά δημιουργήσει δυσχέρειες στην υλοποίηση διαφόρων προγραμματικών δεσμεύσεων. Από 'κει και πέρα, ένα τραγικό γεγονός, όπως αυτό που συνέβη στη Ναυτική Βάση στο Μαρί, είναι φυσιολογικό να απελευθερώσει συσσωρευμένη δυσοφορία για διαχρονικά λάθη και παραλείψεις, αρνητικά φαινόμενα της κοινωνίας και της δημόσιας ζωής. Αυτό έχει δημιουργήσει μια συγκυριακή συναισθηματική φόρτιση, που τείνει να μηδενίζει το έργο που έχει παραχθεί.

-Αντιλαμβάνεστε ότι μια τραγωδία αυτού του μεγέθους επισκιάζει τα πάντα.

-Ναι, γι' αυτό και είπα ότι είναι φυσιολογικό. Τούτη η ώρα είναι η ώρα της δράσης για αντιμετώπιση των επιπτώσεων. Πιστεύω ότι σε στιγμές συναισθηματικά πιο ψύχραμες μπορούν να γίνουν πιο αντικειμενικές αξιολογήσεις για το έργο της κυβέρνησης.

-Κάθαρση, αξιοκρατία, δικαιοσύνη είναι έννοιες τις οποίες διαχρονικά το ΑΚΕΛ, αλλά και η κυβέρνηση Χριστόφια είχαν στην προμετωπίδα τους. Κι όμως, τρία χρόνια μετά, η κυβέρνηση δεν κατάφερε να πείσει τον πολίτη ότι άλλαξε κάτι προς αυτή την κατεύθυνση.

-Θα πρέπει να σημειώσω ότι είναι επί αυτής της κυβέρνησης που σημειώθηκαν παραπτώσεις στελεχών της από πολιτική ευθύνη σε μερικές περιπτώσεις, κάτι που δεν είχαμε προηγουμένως. Ακόμα και στην περίπτωση του τραγικού συμβάντος στο Μαρί, η κυβέρνηση κινήθηκε με ταχύτητα και έπειτα από διαβούλευση με τον γενικό εισαγγελέα, αποφασίστηκε η ερευνητική διαδικασία που αμέσως άρχισε, με στόχο τον εντοπισμό, την απόδοση και την ανάληψη ευθυνών εκεί όπου υπάρχουν. **-Ναι, είδαμε και έρευνες που δεν κατέληξαν στην τιμωρία κανενός και ο πολίτης δικαιολογημένα οδηγείται στη δυσπιστία. Και επί διακυβέρνησης Χριστόφια, κ. εκπρόσωπε, είχαμε δύο περιπτώσεις, όπως αυτή του βοηθού γενικού εισαγγελέα και του κ. Μολέσκη, χωρίς αποτέλεσμα που να ικανοποιεί το περί δικαίου αίσθημα.**

-Στο θέμα Μολέσκη είναι η κυβέρνηση που ζήτησε από τη γενική ελέγκτρια να κινήσει τις διαδικασίες και να ετοιμάσει έκθεση. Στην περίπτωση του βοηθού γενικού εισαγγελέα, το Υπουργείο Υγείας, ως όφειλε, προέβη σε διαδικασία διερεύνησης. Αυτό που μας οδηγεί, μας οδηγεί στο εξής πολύ βασικό για την εύρυθμη λειτουργία ενός κράτους: Ανεξαρτήτως συναισθημάτων, το κράτος έχει διαδικασίες, τις οποίες οφείλει να εφαρμόζει για τη διερεύνηση και την

Οφείλουμε να προσπαθήσουμε να πείσουμε τους πολίτες ότι μέσα από τις διαδικασίες θα λάμψει η αλήθεια, υποδεικνύει ο κυβερνητικός εκπρόσωπος, κ. Στέφανος Στεφάνου.

απόδοση των οποίων ευθυνών. Δεν εννοώ να γινόμαστε δέσμοι των διαδικασιών, αλλά δεν μπορεί αυτές να εφαρμόζονται. Γιατί πώς αλλιώς θα αποδίδονται οι ευθύνες; Διά βοής στις πλατείες ή μέσα από τηλεοπτικές συζητήσεις;

-Δεν είπα κανέναν κάτι τέτοιο, αλλά επιτρέψτε μου την εξής παρατήρηση. Στην περίπτωση του κ. Παπασάββα, για ποια διαδικασία μπορούμε να μιλούμε, όταν χάθηκε το κατ' εξοχήν σημαντικό τεκμήριο, η πανοραμική ακτινογραφία; Πώς μπορείτε να πείσετε τους πολίτες ότι, όπως χάθηκε η ακτινογραφία στην περίπτωση Παπασάββα, δεν θα χαθούν και τεκμήρια για την υπόθεση στο Μαρί;

-Σε αυτό έδωσε απάντηση ο ίδιος ο γενικός εισαγγελέας. Είπε ότι ληφθηκαν όλα τα αναγκαία μέτρα και ότι δεν είναι εύκολο να χαθούν έγγραφα, έχοντας υπ' όψιν ότι είναι αναμενιμένες πολλές υπηρεσίες και τα

ίδια έγγραφα υπάρχουν σε διάφορους χώρους, άρα δεν είναι εύκολο να χαθούν. Σε ό,τι αφορά την ακτινογραφία του κ. Παπασάββα, είναι θέμα που το χειρίζεται η Αστυνομία. Είναι αλήθεια, όμως, ότι οι πολίτες αντιμετωπίζουν με δυσπιστία τις συνθήκες διερεύνησης, γιατί στο παρελθόν υπήρξαν πολλές περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν δικαιώθηκε η αλήθεια. Οφείλουμε όμως να προσπαθήσουμε να πείσουμε τους πολίτες ότι μέσα από τις διαδικασίες θα λάμψει η αλήθεια. Από την άλλη, όμως, μήπως εξυπηρετεί την αλήθεια η προσπάθεια αμφισβήτησης της διαδικασίας, προτού αυτή καλά-καλά αρχίσει; Διότι υπάρχει και αυτό το φαινόμενο. Άρα πώς φτάνουμε στην αλήθεια; Και πώς εντοπίζουμε και καταθέτουμε τις ευθύνες; Χρειάζεται μια διαδικασία, η οποία προβλέπεται από το σύνταγμα και τους νόμους. Μπορεί να υπάρχουν αρνητικά φαινόμενα από το παρελθόν, αλλά δεν υπάρχει άλλη οδός. Πώς

θα καταλήξουμε σε αποφάσεις για τις ευθύνες; Με συζητήσεις στα κανάλια, με διαδηλώσεις, διά βοής; Όχι βέβαια. Μόνο μέσα από διαδικασίες. Χρειάζεται να αναδιαρθρωθούν θεσμικοί και διαδικασίες; Ασφαλώς. Αλλά και αυτό θα πρέπει να γίνει με συντεταγμένο και σωστό τρόπο. Διαφορετικά θα οδηγηθούμε κάπου αλλού. Ενδεχομένως και σε αναρχία.

-Η συντριπτική πλειοψηφία των πολιτών που συγκεντρώνονται έξω από το Προεδρικό ζητούν το προφανές: Δικαιοσύνη, τιμωρία των ενόχων. Δεν αναφέρομαι σε μερικούς που ενδεχομένως να έχουν κάτι άλλο στο πίσω μέρος του μυαλού τους. Εάν δεν ήσασταν στην κυβέρνηση, θα μπορούσε κάποιος να πει ότι και εσείς θα ήσασταν ανάμεσα σ' αυτούς έξω από το Προεδρικό.

-Η απαίτηση για πλήρη διαλεύκανση αυτής της τραγωδίας και καταλογισμό ευθυνών είναι και αξίωση της κυβέρνησης και προσωπική δέσμευση του Προέδρου της Δημοκρατίας.

-Γιατί εστιάσατε στη μικρή ομάδα που παρεκτρέπεται και φαίνεται να έχει άλλα ελατήρια;

-Δεν είναι μόνο εμείς που εστιάζουμε σ' αυτή την ομάδα. Είναι πολλοί κόσμος που έχει έγνοια για τη δράση τους, ότι δηλαδή υπάρχουν κάποιοι που δεν διαδίδονται από αγνή πρόθεση, με αξίωση την απόδοση ευθυνών. Εάν αυτοί οι λίγοι προσπαθούν να χειραγωγήσουν και να εκτρέψουν τις ειρηνικές διαδικασίες των πολιτών που ζητούν να λάμψει η αλήθεια, είναι προφανές γιατί υπάρχει λόγος να αναδειχθεί το ζήτημα. Ίσως αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίον μια μεγάλη μερίδα των πολιτών που διαδίδουν θέλουν να προστατεύουν το πραγματικό νόημα και μήνυμα των κινητοποιήσεών τους. Το να ακούγονται συνθήματα για απονομή δικαιοσύνης και τιμωρία όσων ενέχονται είναι ένα. Το να ακούγονται συνθήματα όπως «η χούντα του Χριστόφια», πιστεύω ότι δεν υπάρχει νουνεχής άνθρωπος που να το δέχεται. Ή τις προσωπικές επιθέσεις εναντίον συγκεκριμένων ανθρώπων.

Η απολογία του Προέδρου

-Δέκα μέρες μετά την τραγωδία, ο Πρόεδρος κατηγορείται για το ότι δεν ζήτησε συγγνώμη, εξονόματος, αν θέλετε, της πολιτείας γι' αυτό που συνέβη.

-Την επομένη του διαγγέλματός του, ο Πρόεδρος είπε ότι είναι δεδομένη η απολογία της πολιτείας και της κυβέρνησης γι' αυτό που έχει συμβεί, για λάθη και αδυναμίες του συστήματος που οδήγησαν στην τραγωδία. Θα μου πείτε ότι πάλι τα ρίχνουμε στους άλλους. Όχι. Η κάθε κυβέρνηση αναλαμβάνει την πολιτική ευθύνη, με τη γενικότερη έννοια του όρου, όταν προκύψει κάτι, αλλά η πρώτη πολιτική ευθύνη για την εκάστοτε κυβέρνηση και τον εκάστοτε Πρόεδρο είναι να εφαρμόζεται το σύνταγμα και οι νόμοι. Αυτό είναι που κάνει ο Πρόεδρος. Είναι η πρώτη πολιτική ευθύνη του εκάστοτε Προέδρου σε όλα τα ευνομούμενα κράτη. Σε άλλα κράτη δεν παραιτείται ο Πρόεδρος, όταν υπάρξει μια τραγωδία. Πρώτο στο μέλημα είναι να αναλαμβάνεται η πολιτική ευθύνη, για να αντιμετωπιστεί η κρίση.

-Γι' αυτό δεν παραιτήθηκε ο Πρόεδρος;

-Όχι μόνο γι' αυτό, αλλά και γι' αυτό. Σε συνθήκες κρίσης, η έλλειψη Αρχής, η έλλειψη κυβέρνησης, οδηγεί σε ακόμη χειρότερες καταστάσεις.

-Ούτε η αντιπολίτευση ζήτησε ευθές παραίτησης του Προέδρου.

-Το ζήτησε έμμεσα. Πρέπει όμως να πω ότι διάφορα στελέχη της αντιπολίτευσης το ζήτησαν ευθέως σε διάφορα πάνελ συζητήσεων.

-Ναι, αλλά επισήμως, θεσμικά αν θέλετε, οι πολιτικές δυνάμεις δεν έθεσαν τέτοιο θέμα.

-Αυτό το ακούω συχνά. Η ουσία όμως είναι μια. Πολλές φορές εκφράζονται διαφορετικές, ακόμα και αντιφατικές θέσεις από στελέχη του ίδιου κόμματος. Όταν τους υποδεικνύεται η αντίφαση, ορισμένοι λένε ότι αυτή η θέση δεν είναι του κόμματός τους, αλλά προσωπική τους άποψη. Τελικά είναι προσωπικές απόψεις ή απόψεις των κομμάτων που εκφράζονται; Αυτός είναι ο πολιτικός μας λόγος; Όποτε μας συμφέρει είναι θέση του κόμματος και όταν δεν μας συμφέρει, είναι προσωπική θέση;

-Ναι, αλλά δεν είναι αυτό το θέμα μας.

-Συμφωνώ, τώρα προέχει να βρούμε λύσεις στις σοβαρές επιπτώσεις από την τραγωδία.

-Υπήρξαν σκέψεις από πλευράς του Προέδρου για παραίτηση;

-Υπήρχε μεγάλη θλίψη και οδύνη, αλλά εκείνο που ήταν πρώτο στην έγνοια του και το μετέφερε στους συνεργάτες του ήταν το πώς αντιδρούμε αμέσως, για να αντιμετωπίσουμε τα τεράστια προβλήματα που έχουν προκληθεί, συμμορσαζόμενοι στους ανθρώπους που έχασαν προσφιλή τους πρόσωπα και με σεβασμό στον πόνο τους. Γι' αυτό και ο Πρόεδρος δεν προέβη στο διάγγελμα αμέσως, όπως κάποιος τον επέκριναν. Περιέμενε να τελεστούν οι κηδείες, σεβόμενος τη μνήμη των νεκρών.

JOY MAKES IT AN EASY DECISION.

Το νέο BMW X3 και το BMW X1 δεν θέτουν όρια. Με το BMW EfficientDynamics που περιορίζει την κατανάλωση στο ελάχιστο, αλλά ταυτόχρονα ενισχύει τις επιδόσεις και την υπηρεσία BMW Service Inclusive που σας προσφέρει το προγραμματισμένο service για 5 χρόνια ή μέχρι την συμπλήρωση 100.000 χιλιομέτρων, χωρίς κανένα δικό σας κόστος. Όπως και να το δείτε, το νέο BMW X3 ή το BMW X1, είναι η σωστή επιλογή. Για παράδειγμα το BMW X1sDrive18i από €29.900, με αυτόματο κιβώτιο ταχυτήτων.

ΝΕΟ BMW X3. BMW X1 ΑΠΟ €29.900* ΜΕ ΑΥΤΟΜΑΤΟ ΚΙΒΩΤΙΟ ΤΑΧΥΤΗΤΩΝ.

Χαρ. Πηλακούτσας Λτδ, Παγκύπριος Αριθμός: 77 77 16 00

BMW X1sDrive18i και BMW X3: από 105kW (143hp) μέχρι 225kW (306hp). Κατανάλωση από 5,2L/100km μέχρι 9L/100km, εκπομπές ρύπων CO2 από 136g/km μέχρι 210g/km. * Στην τιμή συμπεριλαμβάνεται το αυτόματο κιβώτιο ταχυτήτων. Στην τιμή δεν συμπεριλαμβάνεται το κόστος εγγραφής και η άδεια κυκλοφορίας. Ο ετήσιος φόρος του βασικού μοντέλου μπορεί να διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Ο ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ ΣΤΗΝ «Κ»

Ο Πρόεδρος είναι έτοιμος και για παραίτηση

«Ο Δημήτρης Χριστόφιας έχει ξεκαθαρίσει ότι εάν το πόρισμα του απονέμει ευθύνες, θα τις αναλάβει, με ό,τι αυτό σημαίνει»

Συνέντευξη στον **ΓΙΑΝΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα αναλάβει τις ευθύνες του, ακόμη και με υποβολή παραίτησης, σε περίπτωση που το πόρισμα του κατανείμει ευθύνες για την τραγωδία στο Μαρί, δηλώνει ο γ.γ. του ΑΚΕΛ, Άντρος Κυπριανού. Ο γάμος του κυβερνώντος κόμματος αποκαλύπτει, μάλιστα, ότι το ΑΚΕΛ επεξεργάζεται τα σενάρια για την επόμενη μέρα. Συμμερίζεται την κοινωνική οργή και παραδέχεται ότι υπήρξαν σοβαρά λάθη, παραλείψεις και ελλείμματα, αλλά την ίδια ώρα επισημαίνει ότι υπάρχουν κάποιου που θέλουν να εκμεταλλευτούν τον ανθρώπινο πόνο προς ίδιον όφελος.

-Ανάμεσα στους χιλιάδες πολίτες που διαδηλώνουν έξω από το Προεδρικό διακρίνει κάποιος και ανθρώπους φίλα προκείμενους στην Αριστερά, που για χρόνια έμαθαν να διεκδικούν αξιοκρατία, δικαιοσύνη, κάθαρση. Πώς βλέπετε αυτό το κίνημα που διαμορφώνεται;

-Πρώτα να μου επιτρέψετε να πω ότι είναι πολύ πρόωρο να μιλούμε για κίνημα που διαμορφώνεται. Ας το αφήσουμε να δούμε πώς θα εξελιχθεί. Είναι γεγονός ότι είναι ένα κράμα ανθρώπων που συμμετέχουν.

-Κατανοείτε τα αισθήματα οργής;

-Τα ίδια αισθήματα οργής νιώθουμε και εμείς. Διότι είναι πολύ εύκολο για κάποιον, με τις πρώτες πληροφορίες που παίρνει στα χέρια του, να καταλάβει ότι υπήρξαν εγκληματικά λάθη σε όλη τη διαδικασία. Εκεί που διαφωνούμε με κάποιους είναι από πού έγιναν αυτά τα

Δικαιολογημένα υπάρχει καχυποψία ανάμεσα στην κοινή γνώμη, αλλά ευθύνη των πολιτικών δυνάμεων είναι να την καταπολεμήσουν και να αποκαταστήσουν την εμπιστοσύνη των πολιτών έναντι των πολιτικών, υποστηρίζει ο γ.γ. του ΑΚΕΛ, κ. Άντρος Κυπριανού και υποδεικνύει την ανάγκη περιφρούρησης των θεσμών.

πιμότητες. Έχουν ακουστεί συνθήματα καθαρά για το Κυπριακό, διαφωνούν με τη λύση διζωνικής, δικονομικής ομοιοσπονδίας. Υπάρχουν και ομάδες που είναι ξεκάθαρα πια ότι έχουν εννοληθεί, γιατί Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι ο Δημήτρης Χριστόφιας. Αυτοί δεν υποκινούνται από αγνά κίνητρα. Αντιθέτως, προσπαθούν να εκμεταλλευτούν τον ανθρώπινο πόνο, για να προωθήσουν τις δικές τους πολιτικές θέσεις. Είναι αυτοί δηλαδή που επιδιώκουν να καλλιεργήσουν τον φανατισμό και το μίσος στην κοινωνία.

-Δεν νομίζετε ότι η συντριπτική μάχη αυτού του κόσμου που διαδηλώνει

έχει αγνές προθέσεις και αξιώνει κάθαρση, δικαιοσύνη, έννοιες για τις οποίες πρωτοστάτησε η Αριστερά; Γιατί εστιάζετε στους λίγους, που όντως θέλουν να εκμεταλλευτούν την κατάσταση;

-Σίγουρα οι άνθρωποι έχουν αγνά κίνητρα. Όμως, επαναλαμβάνω ότι ακριβώς αυτοί οι άνθρωποι αδικούνται από εκείνους που προσπαθούν να εκμεταλλευτούν το κλίμα που υπάρχει. Πρέπει επίσης να πούμε ότι το κλίμα καλλιεργείται και από τα ΜΜΕ, τα οποία πολλές φορές δεν είναι αντικειμενικά. Και αυτό το λέω με πλήρη συνείδηση. Πρέπει να αναμένουμε το πόρισμα, για να

δούμε ποια είναι τα ακριβή δεδομένα για αυτή την τραγωδία. Ελπίζω και εύχομαι να κρίνουμε με βάση τα πραγματικά δεδομένα και όχι με βάση το τι παρουσιάζουν τα ΜΜΕ.

-Έχετε ενδείξεις γι' αυτό;

-Λυπάμαι που το λέω, αλλά υπάρχουν ΜΜΕ που νιώθουν ότι βρίσκονται σε διατεταγμένη αποστολή. Δεν θα προχωρήσω πιο κάτω.

-Δεν αναγνωρίζετε ότι υπήρξαν σφάλματα; Κάποιοι λένε ότι η φυσική θέση της Αριστεράς είναι να βρίσκεται απέναντι από την εξουσία.

-Έγιναν λάθη, υπήρξαν λάθη, υπήρξαν παραλείψεις; Ναι, σίγουρα υ-

«Γιορτή δική μας, παραμονή δική τους»

-Επιμένετε φορτικά ότι πρέπει να αναμένουμε το πόρισμα των ερευνών για τις συνθήκες της τραγωδίας στο Μαρί. Υπάρχει καχυποψία στον κόσμο. Επειδή προηγήθηκαν και άλλες περιπτώσεις που δεν απονεμήθηκε δικαιοσύνη, δικαιολογημένα, κ. Κυπριανού, ο πολίτης είναι δύσπιστος.

-Το καλύτερο είναι να αναμένουμε να ολοκληρωθεί η έρευνα και να βγουν τα πορίσματα. Όντως, υπάρχει καχυποψία. Λόγω του κακού παρελθόντος, δικαιολογημένη καχυποψία. Και διερωτώμαι πώς εμείς ως πολιτικό κόμμα συμπεριφερόμαστε, για να καταπολεμήσουμε την καχυποψία. Σε σύνοπτες στιγμές είχα πει ότι κάποιος που νομίζουν ότι κατηγορώντας θεσμούς, τη σημερινή κυβέρνηση, το ΑΚΕΛ, θα μείνουν στο απυρόβλητο, είναι γελασμένοι. Θα έρθει και η δική τους σειρά. «Γιορτή δική μας, παραμονή δική σας», όπως λέει και ο λαός. Η καχυποψία που καλλιεργούν στην κοινωνία έναντι θεσμών, όπως είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, τα πολιτικά κόμματα, η Βουλή, δεν θα τους αφήσει αλώβητους και θα πλήξει μόνο εμάς, θα πλήξει και τους ίδιους. Και αυτό θα γίνει με μαθηματική ακρίβεια. Και

να πεποίθησή μου ότι η Αριστερά μπορεί να κυβερνήσει πολύ αποτελεσματικά. Το έχει αποδείξει σε αρκετές περιπτώσεις αυτή η κυβέρνηση, επαναλαμβάνω, παρά τα σφάλματα, τις παραλείψεις και τις αδυναμίες.

-Η αναφορά ότι φυσικός χώρος της Αριστεράς είναι να βρίσκεται απέναντι από την εξουσία ήταν ρητορική. Και επαναλαμβάνω, αξιώσεις όπως δικαιοσύνη, κάθαρση, αξιοκρατία ήταν στο λεξιλόγιο της Αριστεράς επί δεκαετίες.

-Έχετε απόλυτο δίκαιο. Η Αριστερά είναι πιο απαιτητική. Και υπάρχουν τομείς και ζητήματα στα οποία η κυβέρνηση θα πρέπει να είναι πιο αποφασιστική. Και το ίδιο το ΑΚΕΛ. Όπως είναι η αξιοκρατία, η καταπολέμηση της διαφθοράς και η καλύτερη ή αποτελεσματικότερη λειτουργία της κρατικής μηχανής. Είναι ίσως αυτή τη στιγμή ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που απασχολεί την κυπριακή κοινωνία. Δεν υπάρχει η καλύτερη δυνατή οργάνωση. Σε αρκετούς δημοσίους υπαλλήλους υπάρχει ένα αίσθημα μη ανάλυψης ευθυνών, μη ανάλυψης πρωτοβουλιών. Αυτά είναι ζητήματα που η Αριστερά θα πρέπει να τα θέσει στις προτεραιότητές της και να τα επιλύσει.

-Δεν συμφωνείτε ότι οι πολίτες είχαν περισσότερες προσδοκίες από τη διακυβέρνηση Χριστόφια; Δέχεται αυτή την πίεση από τον κόσμο;

-Πίεση από τον κόσμο πρέπει να σας πω ότι δεν υπάρχει μόνο τώρα. Υπήρχε από την πρώτη μέρα ανάλυψης της Προεδρίας από τον κ. Χριστόφια. Όμως,

“**Πρέπει να παραδεχτώ ότι και εμείς δεν είχαμε τις απαραίτητες εμπειρίες, το να κυβερνάς έναν τόπο. Αυτό σε καμιά περίπτωση δεν σημαίνει ότι η φυσική θέση της Αριστεράς είναι στην αντιπολίτευση**”

Το ΑΚΕΛ εξετάζει τα σενάρια για την επόμενη μέρα

«Θα πάρουμε τις αποφάσεις μας, όταν θα έρθει η ώρα, υπό το φως όλων των δεδομένων»

-Πώς μπορεί να διασφαλιστεί η πλήρης και αξιόπιστη διερεύνηση των συνθηκών της τραγωδίας;

-Αυτό μπορεί να γίνει πρωτίστως, εάν τα πολιτικά πρόσωπα και τα κόμματα αναμένουν το πόρισμα. Αντί τούτου, δυστυχώς έχουν ξεκινήσει να αμφισβητούν τη διαδικασία που έχει αποφασιστεί, τα πρόσωπα που έχουν επιλεγεί για τη διεξαγωγή των ερευνών, με αποτέλεσμα να επιτείνουν την καχυποψία στην κοινή γνώμη. Κάποιοι θα μπορούσε να πει ότι ορισμένοι φοβούνται ότι το πόρισμα θα καταδείξει την επιπολαιότητα με την οποία λειτουργήσαν. Και θέλουν να προκαταλάβουν ότι το πόρισμα δεν θα είναι πειστικό. Αυτή την εντύπωση δίδουν. Εγώ δεν ξέρω τι θα καταδείξει το πόρισμα. Η δική μου θέση είναι ότι πρέπει να αφησούμε απερισκεπαστους τους ανθρώπους που έχουν αναλάβει τη διεξαγωγή της έρευνας. Ο κ. Πολυβίου, από ό,τι έχω ακούσει, είναι ένας έγκριτος νομικός, που έχει αποδείξει ότι λειτουργεί κατά τρόπο αντικειμενικό. Ας τον αφήσουμε, λοιπόν, να ολοκληρώσει το έργο του και να τον κρίνουμε από αυτό. Εκείνο που εγώ μπορώ να διαβεβαιώσω τους πολίτες είναι ότι εκεί και όπου το πόρισμα θα απονέμει ευθύνες, εμείς θα επιμένουμε να επιμεριστούμε. Έχουμε συζητήσει με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας αυτό το ζήτημα.

-Και τι σας είπε;

-Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει ξεκαθαρίσει ότι εάν το πόρισμα του απονέμει σημαντικές ευθύνες, είναι έτοιμος να αναλάβει τις ευθύνες του, με ό,τι αυτό σημαίνει.

-Ενδεχομένως και με παραίτηση του ίδιου;

-Δεν αποκλείει τίποτε. Αλλά θα αναμένει το πόρισμα τις έρευνες.

-Η θέση του ΑΚΕΛ, σε μια τέτοια περίπτωση, κ. Κυπριανού, ποια θα είναι;

-Να υλοποιηθούν πλήρως τα ευρήματα του πορίσματος.

-Εννοώ από πολιτικής πλευράς. Τι θα σημαίνει για το ΑΚΕΛ η παραίτηση στον τρίτο χρόνο της θητείας του ενός Προέδρου που εξέλεξε, υπό το βάρος ενός τέτοιου γεγονότος;

-Αυτό νομίζω αφήστε να το δούμε ανάλογα με το τι θα δείξει το πόρισμα. Αλλά το όποιο πολιτικό κόστος για το ΑΚΕΛ δεν θα μας αφήσει να αποκρούσουμε τις ενδεχόμενες ευθύνες. Ας περιμένουμε.

-Το σκηνικό που διαμορφώθηκε δημιουργεί πο-

Η συγγνώμη που δεν είπε ο Πρόεδρος

-Τι λέτε εσείς για τη συγγνώμη που κατηγορείται ο Πρόεδρος ότι δεν είπε;

-Ο ίδιος ο Πρόεδρος έχει πει ότι η απολογία είναι δεδομένη. Οπότε δεν χρειάζεται να πω ο' αυτή τη λογική, με την έννοια ότι θα μπορούσε να πει τη συγγνώμη στο διάγγελμα και αυτό να ικανοποιήσει μια μερίδα των πολιτών. Αλλά, με βάση την εμπειρία που έχω στην πολιτική, και να έλεγε συγγνώμη από το πρώτο βράδυ, κάτι άλλο θα έβρισκαν κάποιοι, για να τον κατηγορήσουν.

λιτικές ανατροπές. Σε ποιον βαθμό το ΑΚΕΛ έχει εξετάσει αυτά τα δεδομένα για την επόμενη μέρα;

-Έχουμε εξετάσει σενάρια, και μάλιστα τα έχουμε συζητήσει και με τον Πρόεδρο.

-Ας πούμε ότι τίθεται θέμα παραίτησης του Προέδρου της Δημοκρατίας. Το ΑΚΕΛ τι πράττει; Δεν προσπαθώ να εκμαιεύσω κάτι, αλλά δεν νομίζω ότι ένα κόμμα όπως το ΑΚΕΛ αφήνει στην τύχη τέτοια ζητήματα.

-Είναι γεγονός ότι έχουν διαμορφωθεί κάποιες αντιλήψεις στην κοινωνία. Νομίζω ότι είναι βεβαιωμένο κάποιος να προκαταλαμβάνει ότι αυτές οι αντιλήψεις θα είναι οι ίδιες και μετά από δύο ή τρεις μήνες. Στην πολιτική τα πράγματα μπορούν να αλλάξουν από τη μια στιγμή στην άλλη. Είναι αλήθεια ότι αυτή τη στιγμή υπάρχει ένα νέο σκηνικό. Αλλά είναι νωρίς να πούμε ότι οριστικά αυτό είναι το σκηνικό που διαμορφώθηκε. Ενδεχομένως, μετά από ένα μήνα, να είναι διαφορετικό. Ως διαλεκτικό κόμμα που είμαστε, θεωρούμε ότι το κάθε ζήτημα εξετάζεται την ώρα που προκύπτει. Αυτή την ώρα η προσπαθώ να εστιάζω στο να απαντήσουμε στην απαίτηση του κυπριακού λαού για πλήρη διαλεύκανση της τραγωδίας, να αποδείξουμε ότι αυτή η κυβέρνηση μπορεί να είναι αποτελεσματική και την ίδια στιγμή να περάσουμε το μήνυμα ότι είμαστε αποφασισμένοι να συνεχίσουμε καλύτερα τις τομές που έχουμε αρχίσει. Και όταν θα έρθει η ώρα να πάρουμε αποφάσεις για το τι θα πράξουμε, θα το κάνουμε, υπό το φως των δεδομένων που θα διαμορφωθούν εκείνη τη στιγμή.

“**Κάποιοι δεν υποκινούνται από αγνά κίνητρα. Αντιθέτως, προσπαθούν να εκμεταλλευτούν τον ανθρώπινο πόνο, για να προωθήσουν τις δικές τους πολιτικές θέσεις. Επιδιώκουν να καλλιεργήσουν τον φανατισμό και το μίσος στην κοινωνία**”

λάθη, ποιοι ευθύνονται. Νομίζω ότι, για να είμαστε σωστοί, για να δίνουμε τη δυνατότητα στον λαό να αντιληφθεί τι έχει συμβεί, θα πρέπει να αναμένουμε τα ευρήματα της διερεύνησης που γίνεται. Διαφορετικά, εάν κρίνουμε αποσπασματικά, με τα στοιχεία που βλέπουμε το φως της δημοσιότητας και ο κενός ξεκινά να μιλά δημόσια, όπως δυστυχώς έχουν πράξει ακόμη και πολιτικά πρόσωπα, τότε το μόνο που θα προκαλέσουμε θα είναι σύγχυση, αναστάτωση και εξεγερση ανάμεσα στον λαό.

-Και τι έχετε να πείτε ο' αυτόν τον κόσμο που σας εμπιστεύτηκε;

-Υπάρχουν, λοιπόν, ανάμεσα σε αυτούς που κινητοποιούνται και κάποιου που προέρχονται από τον χώρο της Αριστεράς, οι οποίοι, κατά την άποψή μας, θα έπρεπε να έχουν ψυχραιμία και υπομονή, ώστε να κρίνουν τα πράγματα με βάση τα αντικειμενικά δεδομένα. Πάντοτε η δική μου πεποίθηση είναι ότι τα σοβαρά θέματα πρέπει να τα αντιμετωπίζεις με πολλή ψυχραιμία, διαφορετικά μπορεί να κάνεις λάθος εκτιμήσεις και να πάρεις λάθος αποφάσεις. Ανάμεσα σε αυτούς που κινητοποιούνται δεν είναι μόνο οι αυθόρμητοι πολίτες, αυτοί που έχουν αγνές προθέσεις. Υποκινούνται από αυτά που τους έχουν παρουσιαστεί από πολιτικά πρόσωπα και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, υπάρχουν και κάποιου που ξεκάθαρα έχουν σκο-

να μου επιτρέψετε να πω ότι η πίεση προέρχεται από δύο κατευθύνσεις και θέλω να είμαι απόλυτα ειλικρινής. Η μια περίπτωση είναι η πίεση από ανθρώπους που λειτουργούν πολιτικά κατά την άποψή μου και έχουν την απαίτηση να υπάρξει μια πιο αποφασιστική πρόωθηψη ζητημάτων σε σημαντικούς τομείς, όπως αυτούς που προαναφέραμε και η άλλη είναι η πίεση που υπάρχει δυστυχώς από μια άλλη μερίδα, η οποία θεωρεί ότι τώρα που βρίσκεται η Αριστερά στην εξουσία, ήρθε η ώρα να ικανοποιηθούν κάποιες απαιτήσεις, τις οποίες διαχρονικά είχαν.

-Τι είδους απαιτήσεις;

-Διαφόρων ειδών, σωστές και παράλογες. Δεν τους ενδιαφέρει. Εκείνο που τους ενδιαφέρει είναι πώς να ικανοποιηθούν. Και το λέω να πω ότι αυτό είναι ένα από τα ζητήματα που θα πρέπει να μας απασχολήσουν πολύ σοβαρά, για το πώς αλλάζουμε τη νοοτροπία που έχει καλλιεργηθεί διαχρονικά, ότι ο ρόλος των κυβερνήσεων δεν είναι πολιτικός, αλλά το πώς να ικανοποιούν προσωπικές απαιτήσεις. Αυτό το πράγμα είναι επικίνδυνο για το μέλλον της κυπριακής κοινωνίας και θεωρώ ότι ενθυσιάζει για πολλά από τα κακά που έχουν συσσωρευτεί και χρειάζεται να τα αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΣΥΛΛΟΥΡΗ**

Προτάσεις για την αποτελεσματική επούλωση των πληγών

Από τη Δευτέρα 11 Ιουλίου βρισκόμαστε σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Η διάσωση της οικονομίας, η αποκατάσταση των υποδομών και η επανόρθωση της πατρίδας επιβάλλουν πολιτικό θάρρος και τόλμη. Η αντιμετώπιση της πρωτοφανούς αυτής κατάστασης απαιτεί σκληρή μάχη. Πρώτα απ' όλα, εκ μέρους του Ευρωπαϊκού Κόμματος, απευθύνω ένα ειλικρινές συγγνώμη στις οικογένειες των θυμάτων, στους τραυματίες και τους πληγέντες, αλλά και σε ολόκληρο τον κυπριακό λαό. Δεν μπορούμε να μην απολογηθούμε, γιατί είμαστε μέρος του συστήματος που νοσεί.

Παρά το γεγονός ότι το Ευρωπαϊκό Κόμμα παλεύει από την ίδρυσή του ενάντια στο κατεστημένο της παρακμής, δυστυχώς δεν μπορούσαμε να πείσουμε τον λαό για την καταστροφική του δράση.

Μετά τις κηδείες των πρωικών νεκρών μας και τον θρήνο, είμαστε υποχρεωμένοι να δράσουμε με τρόπο που αποτρέπει από επίλυση τα προβλήματα που προέκυψαν και να επανορθώνει την πατρίδα μας.

Άμεσοι στόχοι της πολιτείας πρέπει να είναι η απο-

κατάσταση των υποδομών ενέργειας που καταστράφηκαν, η στήριξη των συμπολιτών μας που υποπέσαν ζημιές και η χωρική καμιά καλύτερη επίσταση του έργου της ανασυγκρότησης των περιοχών που επλήγησαν.

Για την αποτελεσματική επούλωση των πληγών, το Ευρωπαϊκό Κόμμα προτείνει τα ακόλουθα μέτρα:

1. Δημιουργία Ειδικού Ταμείου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών υπό την εποπτεία του Υπουργείου Οικονομικών για την άμεση στήριξη της προαίτιας επανόρθωσης της πατρίδας μας. Οι πόροι του ειδικού αυτού ταμείου μπορούν να προέλθουν από εισφορές φυσικών και νομικών προσώπων από την Κύπρο και το εξωτερικό, από τον χώρο των αποδήμων και από εισφορές του κρατικού προϋπολογισμού.

2. Άμεση απόσχιση των ζημιών και ταχώς σχεδιασμός των δράσεων επανόρθωσης.

3. Άμεση λήψη ειδικής μέριμνας για τις οικογένειες που έχασαν τους ανθρώπους τους με χορηγία έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης ως έμπρακτη αναγνώριση της αυτοθυσίας τους.

Οι εγκληματικές παραλείψεις και τα τραγικά λάθη που οδήγησαν στην τραγωδία της 11ης Ιουλίου έχουν πλήξει η αξιοπιστία και το κύρος της πατρίδας μας διεθνώς. Ο διασπορμός της Κυπριακής Δημοκρατίας δυστυχώς συνεχίστηκε και με την πολιτικά επιπολαιή ενέργεια της κυβέρνησης να δεχτεί το μικρό φορτίο ηλεκτρικού ρεύματος από τα Κατεχόμενα. Ενέργεια που έδωσε την ευκαιρία στον Ερντογάν να ισχυριστεί ότι «η μεταφορά ρεύματος από τα Κατεχόμενα στις ελεύθερες περιοχές πρέπει να γίνει γνωστή σε όλο τον κόσμο γιατί αποδεικνύει τις πραγματικότητες στην Κύπρο».

Και ο διασπορμός αυτός δεν έχει τελειωμό και συνεχίζεται με τις αποκλίσεις ότι ο κ. Χριστόφιας έδωσε την κυπριακή υποκρίση στον Ραμί Μαχλούφ, ξάδελφο του προέδρου της Συρίας. Ο Ραμί Μαχλούφ αντιμετώπιζε προβλήματα διακίνησης ενότιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η απόκτηση κυπριακού διαβατηρίου τον έκανε Ευρωπαίο πολίτη με προφανή αφέλη.

Με ευθύνη της κυβέρνησης χάθηκαν αθώοι, καταστράφηκαν οι σημαντικότερες υποδομές του κρά-

τους, προκλήθηκε ανυπολόγιστο οικονομικό κόστος στους πολίτες και την πολιτεία, ενώ έχει πληγεί η αξιοπιστία του κυπριακού κράτους την κρίσιμη στιγμή που καλούμαστε να υλοποιήσουμε τον μεγάλο στόχο της προεδρίας της Ε.Ε.

Ο Πρόεδρος Χριστόφιας ως υπεύθυνος πολιτικός όφειλε να αναλάβει τις ευθύνες του και να παρατηθεί. Μπορεί να το πράξει έστω και τώρα. Όμως, για να αντιμετωπιστεί άμεσα η επικίνδυνη κρίση που έχει δημιουργηθεί, εμείς προτείνουμε τη συγκρότηση προσωρινής κυβέρνησης έκτακτης ανάγκης ευρείας αποδοχής, είτε παραμείνει επικεφαλής ο Δημήτρης Χριστόφιας είτε όχι. Η κυβέρνηση έκτακτης ανάγκης θα αναλάβει για έξι μήνες να αντιμετωπίσει τα φλέγοντα προβλήματα που δημιουργήθηκαν. Στις αρχές του επόμενου χρόνου εισηγούμαστε την κυβέρνηση έκτακτης ανάγκης να τη διαδεχτεί, μέχρι της προεδρικής του 2013, κυβέρνηση εθνικής ενότητας υπό τον πρόεδρο της Βουλής, κατόπιν συναινετικών εκλογών. Η κυβέρνηση εθνικής ενότητας θα αναλάβει τη σταθεροποίηση και επανεκκίνηση της οικονομίας

και της ανάπτυξης, την ενδυνάμωση των υποδομών και την προώθηση των μεταρρυθμίσεων. Πρώτα όμως θα αναλάβει να ολοκληρώσει με επιτυχία την κρίσιμη προεδρία της Κύπρου στην Ε.Ε. και να διαχειριστεί τις εξελίξεις στο Κυπριακό. Η κυβέρνηση έκτακτης ανάγκης θα αφησούμε στην άκρη τις κομματικές προτεραιότητες και να ενωθούμε όλοι για το καλό της πατρίδας. Οφείλουμε να ακολουθήσουμε το παράδειγμα του λαού μας που συγκεντρώνεται κάθε βράδυ στις πλατείες, ενωμένοι, μακριά από πολιτικούς και κομματικούς διαχωρισμούς, και να ενωθούμε γύρω από τις ευθύνες μας και την ανάγκη στήριξης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Μόνο έτσι θα κάνουμε το καλύτερο για τον τόπο μας και θα ξαναζήσουμε τόσο πόνο και καταστροφή. Πάνω απ' όλα και άλλος πρέπει να βάλουμε την Κύπρο, γιατί αυτό θα είναι το καλύτερο μνημόσυνο για τα θύματα της 11ης Ιουλίου.

Ο κ. Δημήτρης Συλλούρης είναι πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κόμματος.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΓΝΩΜΕΣ

ΕΛΛΑΔΑ

ΚΟΣΜΟΣ

ΥΓΕΙΑ

Η έκρηξη έκανε άνω κάτω τη διαπραγματεύση

Προβληματισμός στα Ηνωμένα Έθνη για τη δυνατότητα του Προέδρου να διαπραγματευτεί σε μια περίοδο έντονης αμφισβήτησής του

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
Του ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΖΟΥΠΑΝΙΩΤΗ

Στις 7 Ιουλίου, την ώρα που ο γενικός γραμματέας κι οι συνεργάτες του στο Κυπριακό έφευγαν ικανοποιημένοι από τη συνάντηση της Γενεύης, γιατί επιτέλους κατάφεραν να δρομολογήσουν ένα πρόγραμμα δράσης για τη διαπραγματευτική διαδικασία, δεν μπορούσαν να φανταστούν ότι τα εμπορευματοκιβώτια που βρισκόταν στη ναυτική βάση «Ευάγγελος Φλωράκης» και κυφορούσαν τον θάνατο και την καταστροφή θα έφερναν τα πάνω κάτω στην Κύπρο και πιθανόν και την ίδια τη διαδικασία.

Στην ελληνοκυπριακή πλευρά, ξαφνικά το Κυπριακό βρέθηκε εξ αντικειμένου χαμηλά στον κατάλογο των προ-

«Δεν καταλαβαίνω τι γίνεται στην Κύπρο», φέρεται να είπε σε συνομιλητή του ο Λιν Πάσκοε, όταν άκουσε τις δηλώσεις Ερντογάν

τεραιοτήτων, με τη διαλεύκανση της τραγωδίας/τιμωρίας ενόχων, την κυβερνητική κρίση, την οικονομία και την ηλεκτροδότηση να καταλαμβάνουν την πρώτη θέση.

Διπλωμάτες στην έδρα του διεθνούς οργανισμού αναρωτιόταν αν ο πληγωμένος Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι σε θέση να «πουλήσει» και την καλύτερη εφικτή λύση στους Έλληνοκύπριους που θα κληθούν να αποφασίσουν σε δημοψήφισμα. Η αλήθεια είναι, όπως συμπλήρωσε, ότι εκείνοι που εμφανίζονται ως περισσότερο «αντισυκοφώντες» είναι οι Τούρκοι διπλωμάτες, που πραγματοποιούν επαφές με ομολόγους τους του Συμβουλίου Ασφαλείας και θέτουν ερωτήματα για τη βιωσιμότητα των συμφωνηθέντων στη Γενεύη, μετά την κρίση στην ελληνοκυπριακή πλευρά.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, πάντως, διαβεβαίωσε τον Αλεξάντερ Ντάουερ στην κατ' ιδίαν συνάντηση που είχαν ότι τα συμφωνηθέντα θα τηρηθούν και η διαπραγματευτική δια-

Δημήτρης Χριστόφιας και Ντερβίς Έρογλου θα συναντηθούν εκ νέου αύριο Δευτέρα, ενώ η επόμενη συνάντησή τους θα πραγματοποιηθεί την προσεχή Παρασκευή. Τέσσερις συναντήσεις θα έχουν τον Αύγουστο, επτά τον Σεπτέμβριο και έξι τον Οκτώβριο. Στη συνέχεια θα μεταβούν στη Νέα Υόρκη για συνάντηση με τον Μπαν Κι Μουν.

δικασία θα προχωρήσει κανονικά, όμως το καμπανάκι του συναγερμού έχει χτυπήσει στη Γραμματεία, όπου τώρα, μετά την έκδοση της έκθεσης του γενικού γραμματέα (στις επόμενες 2-3 ημέρες), η αξιολόγηση που επρόκειτο να γίνει, παρουσία του Ντάουερ, μετατίθεται για τον Σεπτέμβριο κι αφού πρώτα ξεκαθαρίσουν οι επιπτώσεις της κρίσης στη δυνατότητα του Προέδρου να διαπραγματευθεί αποτελεσματικά.

Οι πρώτες αλλαγές αφορούν την έκθεση, η οποία θα είναι μάλλον συντομότερη απ' ό,τι αρχικά προβλεπόταν. Η συζήτησή της στο Συμβούλιο Ασφαλείας μετατίθεται για τα τέλη Αυγούστου με αρχές Σεπτεμβρίου, ενώ μεταιώνεται η απόπειρα εξασφάλισης μιας δήλωσης του προέδρου του Συμβουλίου Ασφαλείας, για στήριξη του γενικού γραμματέα και της διαδικασίας που συμφώνησαν οι δύο ηγέτες.

Όταν την Ελλάδα και την Τουρκία χτύπησαν οι σεισμοί, οι δύο χώρες, βοηθώντας η μία την άλλη ανθρωπιστικά,

Το Σ.Α. και το φορτίο

Ένα μεγάλο ερώτημα που υπάρχει είναι αν και πότε το Συμβούλιο Ασφαλείας θα τοποθετηθεί για την έκρηξη του φορτίου και θα ζητήσει εξηγήσεις για τις διαβεβαιώσεις της κυπριακής κυβέρνησης ότι «τα πυρομαχικά φυλάσσονται καλά κι είναι ασφαλή». Υπάρχουν επικοινωνίες μεταξύ του Κολομβιανού προέδρου της επιτροπής κυρώσεων του Σ.Α. και της κυπριακής μόνιμης αντιπροσωπείας, όμως, σε ερώτημά μας, εκπρόσωπος του πρέσβη Νέστορ Οσόριο είπε ότι «δεν υπάρχει κάποιο σκόλιο εκ μέρους του μέχρι στιγμής, καθώς η όλη υπόθεση διερευνάται».

έκαναν σημαντικά βήματα και σε διπλωματικό επίπεδο. Στην Κύπρο ναί μεν η τραγωδία στο Μάρι έδωσε την ευκαιρία για ανάπτυξη συνεργασίας,

μέσω της πώλησης από τους Τουρκοκύπριους ηλεκτρικού ρεύματος, όμως οι αντιδράσεις που σημειώθηκαν έχουν προκαλέσει μεγάλα ερωτηματικά σε ξένους διπλωμάτες για το μέλλον της ομοσπονδιακής λύσης και της συμβίωσης.

Απορεί και ο Πάσκοε

Ανάλογα ερωτηματικά έχει προκαλέσει και η στάση του Τούρκου Πρωθυπουργού, Ταγίπ Ερντογάν, ο οποίος, ενώ θα μπορούσε να αξιοποιήσει την ανθρωπιστική αυτή χειρονομία, με τη στάση του δημιούργησε τεράστια ερωτηματικά. «Όλες οι πληροφορίες μιλούσαν για τουρκικό αιφνιδιασμό μετά τις τουρκικές εκλογές. Μεταξύ αυτών που προσδοκούσαν πολλά ήταν κι ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ, με τον σύμβουλό του, Αλεξάντερ Ντάουερ. Τελικά, η δήλωση Ερντογάν στις 19 Ιουλίου ήλθε σαν ψυχρολουσία στη διαδικασία», είπε διπλωματικά πηγή. Ο Λιν Πάσκοε, που έγινε αποδέκτης διαβημάτων διαμαρτυρίας, από κυπριακής

και ελλαδικής πλευράς για τις δηλώσεις Ερντογάν, φέρεται ότι είπε σε συνομιλητή του πως πλέον «δεν καταλαβαίνει τι γίνεται στην Κύπρο».

Τα σενάρια που άρχισαν ήδη να κυκλοφορούν σε διπλωματικούς κύκλους είναι πως, με δεδομένες τις καινούργιες συνθήκες που δημιουργήθηκαν, ίσως ο Οκτώβριος να μην επαρκεί για να ξεκαθαρίσει το τοπίο της διαπραγματεύσης και οι προοπτικές συμφωνίας, ακόμη κι αν επτευχθούν συγκλίσεις μεταξύ των ηγετών (αν και το τελευταίο φαντάζει «κλώμιο» μετά τις δηλώσεις Ερντογάν, που αλλάζουν τη βάση της διαπραγματεύσης). Κι αν τότε ο γενικός γραμματέας δει πως η σκιά της τραγωδίας επηρεάζει τις διαπραγματεύσεις, ίσως κηρύξει ανάπαυλα της διαπραγματεύσης για κάποιο χρονικό διάστημα, εν αναμονή καλύτερων συνθηκών.

Οι Αμερικανοί «στον κόσμο τους»

Παρόλο που η Αμερικανίδα υπουργός Εξωτερικών, Χίλαρι Κλίντον, βρισκόταν τις ημέρες μετά το τραγικό

δυστύχημα στην περιοχή και συζητούσε το Κυπριακό στην Κωνσταντινούπολη και στην Αθήνα με Τούρκους και Έλληνες επισήμους, οι επίσημες δηλώσεις, αλλά και οι ανεπίσημες ενημερώσεις των δημοσιογράφων δεν δείχνουν οποιαδήποτε απόκλιση από την «πεπατημένη» της υποστήριξης της διαδικασίας του ΟΗΕ. Είναι επίσης χαρακτηριστικό πως, παρά το μέγεθος της τραγωδίας, οι αμερικανικές εκφράσεις συμπάθειας περιορίστηκαν σε μια δήλωση ανώνυμου αξιωματούχου του Στέιτ Ντιπάρτμεντ, ενώ ούτε ο Πρόεδρος Ομπάμα ούτε ο αντιπρόεδρος Μπίντεν, αλλά ούτε και η Χίλαρι Κλίντον σκόνησαν το τηλέφωνο, για να επικοινωνήσουν είτε με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας είτε με τον υπουργό Εξωτερικών, Μάρκο Κυπριανού. Σε σχέση τώρα με τις ανεπίσημες ενημερώσεις των δημοσιογράφων, οι οποίοι συνόδευσαν την κ. Κλίντον στο ταξίδι, ενδιαφέρον παρουσιάζει αυτά που έγινε την περασμένη Κυριακή, κατά την άφιξη της αποστολής στην Αθήνα.

Ανώτερος αξιωματούχος του Στέιτ Ντιπάρτμεντ, που έκανε την ενημέρωση, ξεκαθάρισε ότι δεν πρόκειται να διοριστεί ειδικός συντονιστής του αμερικανικού Υπουργείου Εξωτερικών για το Κυπριακό. «Πιστεύει για τις διάφορες "παγωμένες συγκρούσεις" ή όπως αλλιώς θέλετε να τις αποκαλέσετε, πως είναι καλό να ενθαρρυνθούν τα μέρη, για να αντιληφθούν ότι είναι προς το συμφέρον τους να τις λύσουν. Όμως δεν προσπαθεί να αλλάξει τον "αστερισμό" των βασικών μελών». Ο αξιωματούχος είπε πως η κ. Κλίντον συμφώνησε με τον Τούρκο ομολόγο της, Αχμέτ Νταβούτογλου, πως «θα ήταν υπέροχο η ενωμένη Κύπρος να αναλάβει την προεδρία της Ε.Ε.» κι ότι οι ΗΠΑ «θα κάνουν καθετί προς υποστήριξη των συνομιλιών».

Κατά τ' άλλα, ήταν σαφές ότι δεν πρόκειται να επιβληθεί λύση στα μέρη. «Είδαμε το 2004 που υπήρχε ένα διεθνές σχέδιο. Οι ΗΠΑ το υποστήριξαν. Υπήρξε ένα δημοκρατικό δημοψήφισμα στην Κύπρο και η ελληνική κοινότητα δεν το υποστήριξε. Από 'κει προχωρήσαμε και μιλούμε τώρα για διαφορετικές προεγγίσεις, υπό την αιγίδα του ΟΗΕ».

BMW Service

ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΑΚΡΙΒΟΙ; ΞΑΝΑΣΚΕΦΤΕΙΤΕ ΤΟ!

Το πακέτο της BMW για service και ανταλλακτικά είναι το πρόγραμμα που δημιουργήθηκε ειδικά για τα προηγούμενα μοντέλα BMW, όπως η Σειρά 3 (E46) και Σειρά 5 (E39). Προσφέρει υπηρεσίες συντήρησης και επιδιόρθωσης σε ελαστικές, σταθερές τιμές. Αυτό σημαίνει ότι εσείς έχετε ξεκάθαρη εικόνα για το κόστος: αυτό που βλέπετε είναι αυτό που παίρνετε. Επιπλέον, χρησιμοποιούμε μόνο γνήσια ανταλλακτικά BMW και εγκεκριμένα λάδια. Και φυσικά, όλες οι εργασίες, από την αρχή μέχρι το τέλος, γίνονται από το αξιόπιστο καταρτισμένο προσωπικό της Χαρ. Πηλακούτας Λτδ, σε ειδικά διαμορφωμένες τιμές.

ΤΟ ΑΞΙΟΠΙΣΤΟ BMW SERVICE. ΓΙΑ ΣΕΙΡΑ 3 (E46) ΚΑΙ ΣΕΙΡΑ 5 (E39). ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ & ΠΑΚΕΤΑ SERVICE BMW.

BMW OIL SERVICE.

Η αλλαγή λαδιού από τους ειδικούς του BMW Service εξασφαλίζει μεγαλύτερη διάρκεια ζωής για τον κινητήρα σας. Η υπηρεσία αναλαμβάνει όλη την διαδικασία αλλαγής λαδιού που περιλαμβάνει αλλαγή λαδιού, φίλτρου λαδιού, αλλαγή μικροφίλτρου και απόρριψη του παλιού λαδιού.

Συνολικό κόστος για BMW 316i/318i: €98
Συνολικό κόστος για BMW 320i: €115
Συνολικό κόστος για BMW 520i: €155

ΜΠΡΟΣΤΙΝΑ ΤΑΚΑΚΙΑ ΦΡΕΝΩΝ.

Οι τιμές περιλαμβάνουν εφαρμογή γνήσιων τακακίων φρένων BMW, καθώς και αισθητήρα τακακίων φρένων.

Συνολικό κόστος για BMW 316i/318i: €120
Συνολικό κόστος για BMW 320i: €122
Συνολικό κόστος για BMW 520i: €137

BMW INSPECTION 1.

Περιλαμβάνει αλλαγή λαδιού, φίλτρου λαδιού, μικροφίλτρου και επιπλέον, ολοκληρωμένο έλεγχο φρένων, ελαστικών, τιμονιού, σασί κλπ.

Συνολικό κόστος για BMW 316i/318i: €140
Συνολικό κόστος για BMW 320i: €175
Συνολικό κόστος για BMW 520i: €218

ΧΑΡ. ΠΗΛΑΚΟΥΤΑΣ ΛΤΔ, ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ: 77 77 16 00.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Η εθνική μας αφέλεια, οι αντιναχτές και τα αφέλια!

Γέιλ ή Χάρβαρντ

Δεν έχουν άδικο όσοι λένε ότι οι αριστεροί θύμωσαν περισσότερο από τους άλλους με τον Πρόεδρο Χριστόφια. Απλά δεν βγήκαν να το φωνάξουν. Ο Ιανός έγινε μάρτυρας ενός τέτοιου περιστατικού, όταν ο Έλληνας ΥΠΕΞ δέχθηκε στο γραφείο του την ομολογία του των ΗΠΑ, Χίλαρι Κλίντον. Οι κάμερες έδειξαν τους δύο σε μια πολύ εγκάρδια συνομιλία και το ρεπορτάζ εξηγούσε ότι υπήρξαν συμφοιτητές στο περίφημο Γέιλ. Όταν όμως τέλειωσε η συνάντηση και βγήκαν για δηλώσεις, ο Λαμπρινίδης μίλησε στα ελληνικά. Τότε ο αριστερός της παρέας, αν και επώνυμος, άφησε τους υπόλοιπους κόκκαλο: «Ο Λαμπρινίδης είναι του Γέιλ και κάνει δηλώσεις στη γλώσσα του, ο δικός μας του Αρμπάτ (εννοώντας τον Χριστόφια), τη μια επιδιορθώνει την παρθενία μας, την άλλη πασάρει του Μέσι, με τέτοια άνεση λες και είναι του Χάρβαρντ. Και το χειρότερο, δεν δέχεται μύγα στο σπάθι του...»

Κυπριακό και πράσινα άλογα

Μιας και αρχίσαμε από το Γέιλ και τις ΗΠΑ, ας πάμε μέχρι και τη Νέα Υόρκη, να δώσουμε τον λόγο στον εκεί Ιανό. Στις ΗΠΑ βρέθηκε το περασμένο δεκαήμερο ο δήμαρχος Αμμοχώστου, Αλέξης Γαλανός, μαζί με τους δημοτικούς συμβούλους Σίμο Ιωάννου και Κώστα Χατζηκακού, στο πλαίσιο της διεθνούς εκστρατείας για να πιεστεί η Τουρκία να επιστρέψει την κλειστή πόλη στους νόμιμους κατοίκους της. Η αντιπροσωπεία είχε σειρά επαφών στην Ουάσινγκτον και παρά το θερμό κλίμα που συνάντησε μεταξύ των φίλων μας στο Κογκρέσο, η διαπίστωση για τη στάση της κυβέρνησης Ομπάμα είναι πως δεν προτίθεται να κάνει τίποτε ούτε για την Αμμόχωστο ούτε για το Κυπριακό πέραν των γενικόλογων διακηρύξεων.

Χρησμός Γαλανού

Η αντιπροσωπεία του Δήμου Αμμοχώστου ήλθε και στη Νέα Υόρκη και παρευρέθηκε σε εκδήλωση της παροικίας που γιόρταζε την κατάκτηση από την ποδοσφαιρική ομάδα του Παγκύριου του Κυπέλλου Αμερικής για τις ερασιτεχνικές ομάδες. Πολλοί στα ηγούμενα της εκδήλωσης εκφράζονταν αρνητικά για τους ερασιτεχνικούς κι εγκληματικούς συνάμα χειρισμούς που έφεραν την τραγωδία και βέβαια ένα σοβαρό ερώτημα είναι η στάση της Ουάσινγκτον μετά τα ψεύδη προς το Συμβούλιο Ασφαλείας για τη φύλαξη των εκρηκτικών. Δεν είμαι σίγουρος αν οι ομογενείς θα επαναλάβουν το αίτημα προς τον Μπάντεν, στις αρχές Αυγούστου που θα τον ξαναδούν, να προσκληθεί στον Λευκό Οίκο ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Ούτε είμαι σίγουρος αν ο Πρόεδρος θα παρευρεθεί -όπως συνήθιζε τα τελευταία χρόνια- στο επίσημο δείπνο της Κυπριακής Ομοσπονδίας, το ο-

Προσκαλέσαμε στην Κύπρο τον Γιοχάνες Χαν, Επίτροπο της Ε.Ε., αρμόδιο για την περιφερειακή πολιτική, για να δει από κοντά την καταστροφή στο Βασιλικό. Ίσως μας λυπηθεί και μπορούσαμε και αυτή τη φορά να καλύψουμε με ευρωπαϊκά κονδύλια την αμείλιή μας. Σίγουρα θα του έχουμε δείξει και την κυπριακή φιλοξενία. Πόσο αφελείς μπορεί να είμαστε όταν πιστεύουμε ότι με λίγα αφέλια θα προτείνει την αποδέσμευση κονδυλίων προς το Ταμείο Αλληλεγγύης. Και πως με λίγες πατάτες αντιναχτές μπορούμε να αντανάξουμε όλες τις διαδικασίες, όπως αντινάξαμε και την οικονομία μας. Στη φωτογραφία ο Επίτροπος Περιφερειακής Πολιτικής μαζί με τον υπουργό Εμπορίου, Αντώνη Πασαλιδή, κατά την επίσκεψη στο Βασιλικό. Ο κ. Πασαλιδής στη Βουλή την Τρίτη δεν γνώριζε καλά-καλά τον τίτλο του κ. Χαν. Τον αποκάλεσε Επίτροπο... Αλληλεγγύης.

ποίο συμπίπτει χρονικά με την παρουσία του στη γενική συνέλευση του ΟΗΕ, τον Σεπτέμβριο.

Στη δύσκολη ώρα

Υστατη ελπίδα για την αποφυγή του ολικού μπλακ-άουτ υπήρξε η παραχώρηση ηλεκτρικού ρεύματος από τα Κατεχόμενα, η οποία προκάλεσε τις γνωστές αντιδράσεις. Υπό το βάρος της πίεσης για επίλυση του προβλήματος, η κυβέρνηση και οι άλλες αρμόδιες υπηρεσίες κατέβαλαν κάθε προσπάθεια για την αντιμετώπιση ενός πρακτικού προβλήματος κατά τρόπο ώστε να αποφευχθούν οποιοδήποτε πολιτικές τριλοποδιές. Ο άνθρωπος που κυριολεκτικά «έβαλεν τη ράσιση του που κάτω», όπως εύστοχα σημείωσε ο βουλευτής του ΔΗΣΥ Χρήστος Στυλιανίδης, ήταν ο πρόεδρος του ΚΕΒΕ, ο οποίος δέχθηκε άγριο βρισιδί για το «αμάρτημά του» να εκτεθεί ώστε να δώσει λύση σ' ένα μείζον πρόβλημα. «Είσαι πατριώτης», του είπε ο Πρόεδρος Χριστόφιας το περασμένο Σάββατο όταν τον συνάντησε. «Και αν σε εκτιμούσα μια φορά, τώρα σε εκτιμώ δύο», φέρεται να του είπε. Ο Μάνθος Μαυρομάτης απάντησε: «Πρόεδρε, το έκανα για τον τόπο μου σ' αυτή τη δύσκολη ώρα».

Ας το έχουν υπόψη τους ορισμένοι που εξαντλούν τον πατριωτισμό τους βλέποντας παντού μειοδότες, κι ας το θυμούνται την ώρα που πατούν το κοντρόλ για να θέσουν σε λειτουργία το air condition τους...

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Ρετζέπ Ταγίν Ερντογάν

Μας είπε να ξεχάσουμε το Σχέδιο Ανάν και τη Μόρφου και την Κερπασιά, οι οποίες και περιλαμβάνονταν στο Σχέδιο Ανάν. Βρισκόμαστε στο τέλος του δρόμου οι απόψεις του συναντούν και τις απόψεις

δικών μας Ελληνοκυπρίων πολιτικών, που αναθεματίζουν το Σχέδιο Ανάν και που υφίστανται προκλήσεις για τις δηλώσεις Ερντογάν, χωρίς ουδεμία αναφορά στο Σχέδιο. Νομίζετε ότι είναι τυχαίες οι εθνικές τραγωδίες;

Φτηνός λαϊκισμός

Ακόμη και τα 80 Μεγαβάτ που λαμβάνουμε από τα Κατεχόμενα είναι μια σημαντική βοήθεια τις δύσκολες ώρες της ενεργειακής κρίσης. Η χώρα με αυτές τις άμεσες βοήθειες καταφέρνει να συντηρήσει μια κατάσταση σε υποφερτά επίπεδα και να αποτρέπει το συνολικό μπλακ-άουτ. Οι γνωστές εθνικιστικές κορόνες θα πρέπει την ώρα της μεγάλης κρίσης να δώσουν τη θέση τους στην υπευθυνότητα. Μιλούν για αξιοπρέπεια που μας επιβάλλει να μην αποδεχθούμε ρεύμα από τα Κατεχόμενα - μια ευρωπαϊκή χώρα βυθισμένη στο μαύρο σκοτάδι, αλήθεια, πόση αξιοπρέπεια θα προσέδιδε στους κατοίκους της; Αν μάλιστα αναλογιστούμε πόσο ξένοι εργαζόμενοι βρίσκονται στη χώρα μας γιατί πιστεύουν ότι υπάρχουν εδώ συνθήκες ευνοϊκές για να κτίσουν τις επιχειρήσεις τους και να εργαστούν, τότε θα καταλάβουμε ότι η ανευθυνότητα και ο φτηνός λαϊκισμός σίγουρα δεν μας ταιριάζουν.

Εκ του αποτελέσματος

Διαβάζοντας τη δήλωση του Αρχιεπισκόπου Χρυσόστομου, «καλύτερα κερδί παρά τούρκικο ρεύμα», μου ήρθε στο νου η δήλωση των πολεμιών της ένωσης των Εκκλησιών, στα τελευταία χρόνια του Βυζαντίου, η οποία μάλιστα αποδίδεται στον Γεώργιο Γεννάδιο ή Σκολάριο: «Καλύτερα -έλεγαν- τούρκο φέσι, παρά καλύτερα λατινική». Τα αποτελέσματα γνωστά. Μόνο που ο Μακαριότατος δεν μας είπε, εκτός από την Αρχιεπισκοπή, η ΑΗΚ μπορεί να κόψει το ρεύμα και στα ξενοδοχεία και τις επιχειρήσεις της Εκκλησίας;

Νίκη της Ελλάδας

Η αξιοπιστία στις διεθνείς σχέσεις είναι το παν, όπως διδάσκει η μεγάλη ελληνική επιτυχία της Πέμπτης. Τη μεγάλη της νίκη η Ελλάδα τη στήριξε στην αξιοπιστία που έκτισε το τελευταίο διάστημα ο Έλληνας πρωθυπουργός. Απέδειξε ότι είναι αποφασισμένος για αλλαγές και προχώρησε σε αντιλαϊκά και δύσκολα μέτρα. Στο τέλος όμως έφυγε κερδισμένος από τις Βρυξέλλες, εξασφαλίζοντας την βιωσιμότητα της χώρας για τα επόμενα χρόνια. Η κυπριακή διπλωματία έχει πολλά να μάθει από το συγκεκριμένο παράδειγμα. Πρωτίστως, πως όταν πολιτεύεσαι αδιόριστα, κερδίζεις θετικές αποφάσεις για τη χώρα και τον λαό σου. Δυστυχώς έχουμε μακρύ δρόμο να διενύσουμε σε αυτό το πεδίο, αφού τα τελευταία χρόνια έχουμε κάνει πολλά βήματα πίσω. Προηγούμενης υπήρξε το Ελσίνκι...

Δεν γίνονται θαύματα

Σε 19 ολόκληρες συναντήσεις, λέει, θα συζητήσουν οι δύο ηγέτες όλα τα κεφάλαια του Κυπρια-

κού, με στόχο μάλιστα να καταλήξουν σε σημεία προ της λύσης, έτσι ώστε τον Οκτώβριο στη Νέα Υόρκη να ανακοινωθεί και διεθνής διάσκεψη. Ερώτημα: Μα καλά, στις 113 συναντήσεις που έγιναν μέχρι σήμερα δεν κατέληξαν και θα καταλήξουν σε 19 συναντήσεις; Ας επιτραπεί η παράφραση του νυν Αρχιεπισκόπου Κύπρου και πρώην Μητροπολίτη Πάφου: «Στη χώρα μου, δεν γίνονται θαύματα!» Η μήπως ναι;

Δύο στρατόπεδα

Το τι γίνεται στο ΓΕΕΦ και στο Υπουργείο Άμυνας δεν περιγράφεται. Η ιεραρχία και η γραφειοκρατία του στρατεύματος της Κύπρου χωρίστηκαν στα δύο και η κάθε πλευρά προσπαθεί να αποδείξει πως οι ευθύνες βαρύνουν την άλλη πλευρά. Από τη μια βρίσκονται οι «άνθρωποι του Παπακώστα» και από την άλλη του κυρίου «εγώ δεν...» Υπαρκτού ΓΕΕΦ, με αποτέλεσμα να γίνεται χαμός.

Όλα στον Στεφάνου

Ποιος έγραψε το διάγγελμα του Προέδρου; Ιδού το ερώτημα. Κάποιες πληροφορίες θέλουν τον Στέφανο Στεφάνου να βρίσκεται πίσω από τη σύνταξη του διαγγέλματος και μάλιστα αυτό να έχει τύξει και της έγκρισης της Γραμματείας του ΑΚΕΛ. Άλλες θέλουν τον ίδιο τον Πρόεδρο Χριστόφια να επιμενεί πως στο διάγγελμα έπρεπε να περιληφθεί η περιβόητη εκείνη φράση ότι «κάποιοι προσπάθησαν να κάψουν το Προεδρικό» και με έντεχνο τρόπο να γίνεται παραλληλισμός μεταξύ των διαδωμάτων έξω από το Προεδρικό με το πραξικόπημα του '74. Ένα κομπονάκι θα το έκανα, πάντως, ποτίζοντας στο δεύτερο. Εξάλλου, ο Δημήτρης δεν χάνει με τίποτα...

Φλύαροι

Τα ερωτήματα που έθεταν βουλευτές την Τρίτη στη συνεδρία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εμπορίου για την ενεργειακή κρίση ήταν πολύ πίσω από τα ερωτήματα που θέτουν καθημερινά τα ΜΜΕ. Το μόνο καλό που ακούστηκε τέθηκε εκτός ατζέντας από τον Χρήστο Στυλιανίδη του ΔΗΣΥ. «Πρέπει να υιοθετήσουμε την κλεψύδρα ως μέτρο κατά της φλαμαρίας». Κατά τον κ. Στυλιανίδη, εάν ο βουλευτής δεν μπορεί να πει αυτό που θέλει σε ένα λεπτό, δεν κάνει για βουλευτή. Η πρόταση Στυλιανίδη για μικρές και ουσιαστικές παρεμβάσεις στις Επιτροπές της Βουλής μπήκε πάντως ανεπίσημα στην Κοινοβουλευτική Ομάδα του κόμματός του προς συζήτηση.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

MAD cy

DIGITAL TV

JUST ARRIVED

www.madtv.com.cy

ΜΟΥΣΙΚΗ ΘΛΕΟΡΑΣΗ **iLike!**

ΒΟΛΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΒΟΥΛΗ

Αξιωματούχοι χωρίς ευθύνες, αλλά με παχουλούς μισθούς

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

♦ **Πριν από μερικά** χρόνια, κατά τη διάρκεια μιας δημοσιογραφικής διάσκεψης στο Υπουργείο Εσωτερικών, έτυχε να σταθμίσω το αυτοκίνητό μου στον κενό χώρο στάθμευσης. Μετά το πέρας της διάσκεψης, βρέθηκα μπροστά σε έναν μαινόμενο άνθρωπο, μεγάλο στην ηλικία, παρά τα μούρα μαλλιά. Φώναζε γιατί κατέλαβα τον στεγασμένο χώρο στάθμευσής του, ο οποίος να σημειωθεί ότι δεν είχε το όνομά του. Η πλάκα στην όλη υπόθεση είναι ότι ο συγκεκριμένος υψιλόμισθος διευθυντής, μέσα στην παραζάλη του, ομολόγησε ότι ανέμενε για σχεδόν δύο ώρες το «γαϊδούρι» που του πήρε τον χώρο στάθμευσης. Ευτυχώς η περιπέτεια σταμάτησε εκεί, χωρίς παρατράγουδα. Πέραν τούτων, κανένας δεν πρόκειται να υπολογίσει το κόστος της αναμονής του διευθυντή, δηλαδή τις χαμένες εργατοώρες, οι οποίες είναι αρκετές δεκάδες ευρώ την ώρα. Υπάρχουν και οι έμμεσες επιπτώσεις, όπως οι καθυστερήσεις σε πολλές υποθέσεις πολιτών. Εδώ το κόστος μπορεί να είναι πολλές χιλιάδες ευρώ την ώρα. Και το πιο απλό, κανένας δεν θα ρωτήσει γιατί έλειπε από το γραφείο του ο συγκεκριμένος δημόσιος υπάλληλος. Φυσικά για όλα φταίει «το γαϊδούρι» και όχι το άλλο «γαϊδούρι» που δεν στάθμευσε το ακριβό του αυτοκίνητο, σε έναν άλλο άδειο χώρο στάθμευσης.

♦ **Πριν από μερικές** μέρες ένας σχετικά νεαρός διευθυντής μεγάλης ιδιωτικής εταιρείας, με τεράστιες ευθύνες και ατέλειωτες ώρες δουλειάς, μου έλεγε, όχι με παρήγορο, αλλά χαμογελώντας, ότι έχει τα διπλάσια τυπικά προσόντα πολλών διευθυντών του Δημοσίου και όμως ο μισθός του είναι στο ήμισυ διευθυντών του Δημοσίου. Προχώρησε ακόμη ένα βήμα και έλεγε ότι οι διευθυντές του Δημοσίου το μόνο που ξέρουν και κάνουν είναι να γράφουν επιστολές και να ετοιμάζουν χοντρούς φακέλους. Δεν λαμβάνουν ποτέ αποφάσεις και μεταβιβάζουν όλη την ευθύνη στους υφιστάμενούς τους. Φοβούνται να πάρουν ένα τπλέφωμο, για να υποδείξουν ένα λάθος ή να εισηγηθούν κάτι διαφορετικό, αφού γνωρίζουν ότι κατά κανόνα οι υφιστάμενοί τους έχουν πολύ περισσότερα προσόντα και ικανότητες από αυτούς. Υπάρχουν βεβαίως και οι εξαιρέσεις ευσυνείδητων διευθυντών του Δημοσίου, οι οποίοι παλεύουν κατά του συστήματος, υπερωρτώντας πρώτα τη συνείδησή τους και έπειτα τον τόπο τους.

♦ **Τις τελευταίες** μέρες, διαβάζοντας τα έγγραφα για την τραγωδία στο Μαρί και μαθαίνοντας τα διαδραματισθέντα στην κλειστή συνεδρία της Επιτροπής Άμυνας της Βουλής, το πρώτο που αντιλαμβάνεται κανείς είναι ότι γίνονταν διαπιστώσεις, γίνονταν επιμέρους εισηγήσεις και ουδέποτε λήφθηκαν ουσιαστικές αποφάσεις για επίλυση του προβλήματος. Τα ονόματα των ανθρώπων που λάμβαναν μέρος στις συσκέψεις καταγράφονταν στον χώρο των παρουσιών, αλλά δεν αναφέρονταν στον χώρο των αποφάσεων, δηλαδή ποιος θα κάνει τι. Η δεύτερη διαπίστωση είναι ότι το κόστος των συνεδριάσεων, σε εργατοώρες, τόσων πολλών υψηλόμισθων αξιωματούχων θα μπορούσε να καλύψει πολλές φορές το κόστος του στεγασμού για τα οπλικά συστήματα και τα πυρομαχικά, το οποίο αποφασίστηκε να γί-

νει, αλλά ποτέ δεν έγινε, λόγω περικοπών μερικών δεκάδων χιλιάδων ευρώ από το Υπουργείο Οικονομικών.

♦ **Κάθε κρίση** είναι και μια ευκαιρία για τομές και αλλαγές σε ένα αρρωστημένο γραφειοκρατικό σύστημα, το οποίο το μόνο που ξέρει να κάνει είναι να εδραίωνει το ρουσφέτι και να γιγαντώνει τη διαφθορά. Η ισχυρότερη συμβατική έκρηξη που έγινε ποτέ στον κόσμο, η έκρηξη στο Μαρί, πρέπει να γίνει επιτέλους πολιτική έκρηξη, για να αλλάξει λίγο, όχι πολύ, αυτός ο έρμος τόπος. Απαιτούνται θεσμικές αλλαγές, για τις οποίες τη μεγαλύτερη ευθύνη έχει η Βουλή, η οποία δεν είναι μόνο ελεγκτής των κακών, αλλά είναι συνυπεύθυνη για το κατάντημα αυτού του τόπου.

♦ **Μερικές** προτάσεις, που δεν είναι πρωτότυπες, αλλά εφαρμόζονται στις σοβαρές χώρες του κόσμου, είναι οι εξής:

- Να θεθούν περιορισμοί στις θητείες των εκλεγμένων αξιωματούχων, όπως συμβαίνει στην Αμερική. Η εξουσία φθαρει και διαφθείρει και ηγέτες, οι οποίοι ξεκίνησαν ως σωτήρες της πατρίδας τους, αλλά κατάντησαν αδιάτακτοι τύραννοι.
- Οι υπουργοί και οι ανεξάρτητοι αξιωματούχοι, που επιλέγονται από τον εκάστοτε Πρόεδρο, να τυγχάνουν της έγκρισης της Βουλής. Σε περίπτωση που δεν κατέχουν τα προσόντα και τις ικανότητες, να μη διορίζονται. Η πρακτική αυτή εφαρμόζεται και στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Έχουμε το παράδειγμα ατόμου, το οποίο προτάθηκε από την προηγούμενη κυβέρνηση για ανώτατη θέση, αλλά δεν μπόρεσε να περάσει τις «επιθέσεις» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- Να σταματήσουν οι φωτογραφικές προσφορές, με την προκήρυξη προσφορών, με γενικούς τίτλους και χωρίς τις απαιτούμενες λεπτομέρειες που παραπέμπουν σε ελαχίστους προσφοροδότες και σε συγκεκριμένες φήμες.
- Να αποκτίσει δύναμη και ισχύ η υπογραφή επιστημόνων, όπως αρχιτεκτόνων, μηχανικών και άλλων, οι οποίοι δεν χρειάζεται να υποβάλλουν και αναμένουν μίνες, για να εξασφαλισουν μια άδεια και να τύχουν έγκρισης επιστημόνων, δημοσίων υπαλλήλων, που είναι αμφίβολο αν έχουν τις δυνατότερες ελέγχου. Το κράτος να ελέγχει εκ των υστέρων και να έχει τη δύναμη να επιβάλλει τη θέλησή του.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Πίσω από τις λέξεις του Ταγίπ Ερντογάν

Οι υψηλοί τόνοι στο Κυπριακό και το Κουρδικό διευκολύνουν την προσέγγιση με την αντιπολίτευση και τον Στρατό

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Η επίσκεψη του Πρωθυπουργού της Τουρκίας, Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, στα Κατεχόμενα και ιδιαίτερα τα όσα είπε έριξαν φως στην εξωτερική πολιτική γραμμή που θα ακολουθήσει η τουρκική κυβέρνηση τη νέα περίοδο. Στέλλοντας αυστηρά μηνύματα για το Κυπριακό στη Λευκωσία και στις Βρυξέλλες, η Άγκυρα ξεκαθάρισε ότι στο άμεσο μέλλον η προσοχή της θα είναι επικεντρωμένη στην ενταξιακή πορεία της Τουρκίας στην Ε.Ε. Η νέα στροφή της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής και η επικέντρωση στον στόχο της ένταξης της Τουρκίας στην Ε.Ε. επηρεάζεται άμεσα από τις συζητήσεις περί απομάκρυνσης της χώρας από τη Δύση. Μετά τις βουλευτικές εκλογές της 12ης Ιουνίου, ιδρύοντας το Υπουργείο Ε.Ε. και στέλλοντας αυστηρά μηνύματα προς την Κύπρο και την Ε.Ε., η τουρκική κυβέρνηση επιχειρεί να ξεκινήσει μια νέα φάση στην ενταξιακή της πορεία στην Ε.Ε. Από τη μια επιχειρεί να «πέσει» τα ευρωπαϊκά κέντρα λήψης αποφάσεων και από την άλλη «υπενθυμίζει» στις Βρυξέλλες ότι παραμένει πιστή στον στόχο της ένταξης της στην Ε.Ε. Φυσικά, η νέα στρατηγική της Τουρκίας δεν είναι άσχετη με την ανανεωμένη συνεργασία με τις ΗΠΑ και την προώθηση κοινής πολιτικής στον ευρύτερο χώρο της Μέσης Ανατολής. Αξίζει να σημειωθεί ότι λίγο πριν από την επίσκεψη του κ. Ερντογάν στα Κατεχόμενα, την Τουρκία επισκέφθηκαν ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ, Χίλαρι Κλίντον, καθώς και ο νέος αρχηγός των Αμερικανικών Μυστικών Υπηρεσιών (CIA), Ντέιβιντ Πετρέους. Σύμφωνα με τον τουρκικό τύπο, κατά τη διάρκεια των εν λόγω επισκέψεων, η αμερικανική ηγεσία συζήτησε με την τουρκική κυβέρνηση σημαντικά ζητήματα που αφορούν την ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής, καθώς και τις αραβικές εξεγέρσεις. Ταυτόχρονα, ο φυλακισμένος ηγέτης του ΡΚΚ, Αμπντούλα Οτσαλάν και η ηγεσία της οργάνωσής του εκφράζουν τον προβληματισμό τους για τη σύσφιξη των σχέσεων της Τουρκίας με τις ΗΠΑ.

Οι υψηλοί τόνοι που χαρακτήρισαν την επίσκεψη του κ. Ερντογάν στα Κατεχόμενα την προηγούμενη εβδομάδα συσχετίζονται και με τις νέες κινήσεις του τουρκικού κυβερνώντος κόμματος στο εξωτερικό πεδίο της Τουρκίας. Και ενώ σημειώνεται η σταδιακή αποξένωση των Κουρδών από το τουρκικό πολιτικό πεδίο, το ΑΚΡ επιδιώκει τη συνεννόηση με την τουρκική αντιπολίτευση και τις τουρκικές ένοπλες δυνάμεις, οι οποίες παραμένουν πιστές στην εθνικιστική πολιτική γραμμή. Όπως παραδέχονται έμπειροι Τούρκοι αναλυτές, η εθνικιστική πολιτική γραμμή του κυβερνώντος κόμματος στο Κουρδικό και στο Κυπριακό διευκολύνει την προσέγγιση ανάμεσα στην κυβέρνηση και στην αντιπολίτευση και δημιουργεί τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την εξασφάλιση της πλειοψηφίας στο επικείμενο δημοψήφισμα για τη δημιουργία του νέου συντάγματος.

«Η Αϊσέ ήρθε για να μείνει»

Ο Ερντογάν αξιοποίησε την επίσκεψή του στα Κατεχόμενα, την επέιπε της τουρκικής εισβολής, για να επισημοποιήσει τα ανοίγματα του στην τ/κ ηγεσία και στην αντιπολίτευση, κινήσεις οι οποίες θα αφήσουν το στίγμα τους στο μέλλον των σχέσεων της Τουρκίας με τους Τ/κ. Αμέσως μετά τις συναντήσεις τους με τον

Οι υψηλοί τόνοι στους οποίους κατέφυγε ο Ταγίπ Ερντογάν κατά την παράνομη επίσκεψή του στα Κατεχόμενα δεν είναι άσχετοι με τους σχεδιασμούς του για προώθηση των συνταγματικών αλλαγών στην Τουρκία. Οι εθνικιστικές κορώνες βρίσκουν ευήκοον ους στις ένοπλες δυνάμεις και στην αντιπολίτευση της Τουρκίας.

Η Τουρκία εστιάζει στις σχέσεις της με την Ε.Ε. και σφίγγει τον κλοιό γύρω από τους Τουρκοκυπρίους

Τούρκο Πρωθυπουργό και τους συνεργάτες του, ο ηγέτης του τ/κ Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος, Οζκάν Γιορκαντζιόγλου, αλλά και ο ηγέτης του τ/κ Δημοκρατικού Κόμματος, Σερντάρ Ντενκτάς, ανακοίνωσαν ότι εγκαινιάζεται μια νέα περίοδος, κατά την οποία η τουρκική πλευρά στοχεύει να εντατικοποιήσει τις επαφές της με την τ/κ ηγεσία και τους τ/κ πολιτικούς φορείς. Συγκεκριμένα, ο κ. Γιορκαντζιόγλου δήλωσε ότι ο νέος Τούρκος αρμόδιος υπουργός για τα θέματα των Τ/κ, Μπεσίρ Αταλάι, θα πραγματοποιεί μνημιαίες επισκέψεις στα Κατεχόμενα. Παράλληλα, ο κ. Ντενκτάς ανακοίνωσε ότι η λεγόμενη τεχνική επιτροπή βοήθειας της Τουρκίας θα εντατικοποιήσει τις επαφές της με τους τ/κ πολιτικούς φορείς.

Προτού ξεκινήσουν οι εντατικές συνομιλίες της τουρκικής κυβέρνησης με τους τ/κ πολιτικούς φορείς, οι Τ/κ βίωσαν το «ενδιαφέρον» της Άγκυρας, βλέποντας εικόνες βίας και συγκρούσεων να εκτυλίσσονται στους δρόμους της κατεχόμενης Λευκωσίας. Συγκεκριμένα, λίγο πριν και μετά την άφιξη του Τούρκου Πρωθυπουργού, οι λεγόμενες δυνάμεις ασφαλείας επιτέθηκαν στο τ/κ συνδικάτο των «δημοσίων υπαλλήλων» και στα μέλη της τ/κ αντιπολίτευσης. Στην περίπτωση του τ/κ συνδικάτου, αφορμή για την έκρηξη βίας αποτέλεσε ένα ειρωνικό πανό, το οποίο έβαλλε κατά της τουρκικής κυβέρνησης: «Μας δίνεις ένα, μας παίρνεις πέντε και δίκως να ντραπείς, μας λες εξαρτημένους». Η «αστυνομία» εισέβαλλε στο κτήριο του συνδικάτου, επιστρατεύοντας ακόμη και τις δυνάμεις της «πυροσβεστικής» και επιτέθηκε κατά των τ/κ ακτιβιστών. Σύμφωνα με όσα δήλωσε στην «Κ» ο γενικός γραμματέας του τ/κ Κόμματος Νέα Κύπρος,

Μουράτ Κανατλί, η «αστυνομία» απείλησε τους διαδηλωτές με όπλα. Την επόμενη μέρα των επεισοδίων, ο πρόεδρος του τ/κ συνδικάτου, Αχμέτ Καϊτάν, τόνισε ότι στόχος της τ/κ ηγεσίας ήταν η δημιουργία συνθηκών εμφύλιας σύρραξης και αιματοκυλισματος. Η «αστυνομική βία» συνεχίστηκε και στους δρόμους της κατεχόμενης Λευκωσίας. Τα γκλομπ έπεφταν σαν βροχή εναντίον όσων διαδήλωναν κατά της επίσκεψης του κ. Ερντογάν και τη διάλυση των «τ/κ αερογραμμών». Σε αυτή την περίπτωση σημειώθηκαν έξι συλλήψεις και έξι τραυματισμοί.

Φίμωση των διαφωνούντων

Η έκρηξη βίας εκ μέρους των λεγόμενων δυνάμεων ασφαλείας δεν είναι τυχαία. Όλα δείχνουν ότι σε συνεννόηση με τις ένοπλες δυνάμεις και την τ/κ ηγεσία, η Άγκυρα είναι αποφασισμένη να αποσιωπήσει τις διαμαρτυρόμενες φωνές στην τ/κ κοινότητα. Μόλις μια εβδομάδα πριν την επίσκεψη του κ. Ερντογάν, στην ηγεσία της «αστυνομίας», η οποία υπάγεται στον τουρκικό στρατό, έγιναν σημαντικές αλλαγές. Στο πλαίσιο αυτών των αλλαγών, ο «διοικητής της αστυνομίας της Αμμοχώστου», Ερντάλ Εμανέτ, ανέλαβε το πόστο του βοηθού του αρχηγού της «αστυνομίας». Ο κ. Εμανέτ είναι ένα από τα δυο άτομα που πυροβόλησαν τον Σολωμό Σπύρο Σολωμού και στο παρελθόν υπήρξε αρχηγός των επιλεκτών δυνάμεων της λεγόμενης αστυνομίας. Υπό την ηγεσία του, η «αστυνομία» εφάρμοσε πρωτόγνωρη βία για τα τ/κ δεδομένα κατά των Τ/κ διαδηλωτών και ακτιβιστών. Την προηγούμενη εβδομάδα στα Κατεχόμενα με τον εξής χαρακτηριστικό τρόπο: «Ενώ η Άγκυρα έστελνε το μήνυμα ότι η Αϊσέ ήρθε στην Κύπρο για να μείνει, ο κ. Ερντογάν πέρασε σαν οδοστρωτήρας από πάνω μας».

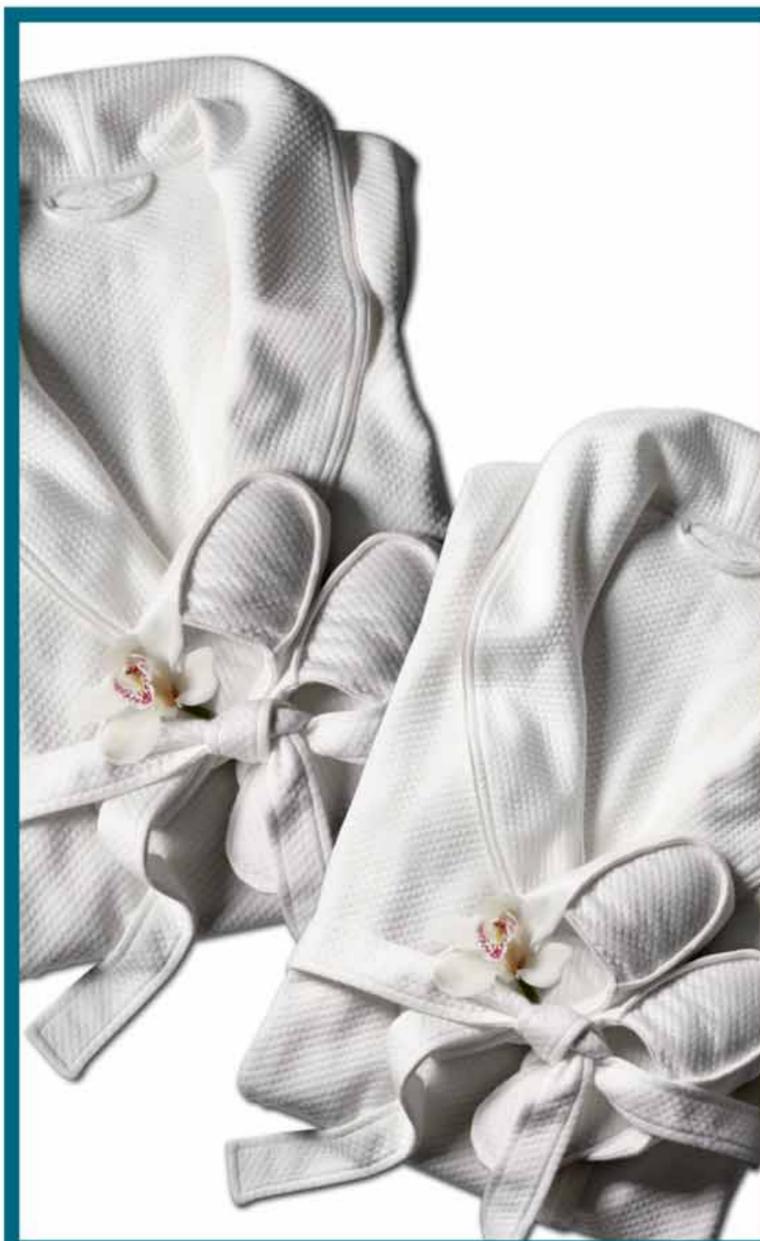
Αρχή μιας νέας φάσης στο Κυπριακό

Η «Κ» ζήτησε τη γνώμη του συντάκτη του διπλωματικού ρεπορτάζ του τουρκικού ειδησεογραφικού καναλιού «Haber A», Αχμέτ Γκιουρμέζ, ο οποίος παρακολούθησε την επίσκεψη του Ερντογάν, σχετικά με τη νέα περίοδο στο Κυπριακό και στις σχέσεις Τουρκίας-Ε.Ε. «Με την επίσκεψη του υπουργού Εξωτερικών, Αχμέτ Νταβούτογλου, στη νήσο, η Τουρκία ξεκαθάρισε ποια θα είναι η νέα πολιτική της στο Κυπριακό. Ταυτόχρονα, η τοποθέτηση του κ. Νταβούτογλου περί αναστολής των διαπραγματεύσεων της Τουρκίας με την Ε.Ε. απέδειξε στην τουρκική κοινή γνώμη την αποφασιστικότητα που θα επιδείξει η τουρκική πλευρά στο Κυπριακό. Η επίσκεψη του Ερντογάν έγινε υπό τη σκιά των κινησιοποιήσεων που πραγματοποιήσαν κάποι-

Για επίδειξη αποφασιστικότητας κάνει λόγο Τούρκος δημοσιογράφος

ες τ/κ περιθωριακές ομάδες τον προηγούμενο χειμώνα. Το προηγούμενο διάστημα στην Τουρκία συζητήθηκε το ενδεχόμενο της ακύρωσης της επίσκεψης του κ. Ερντογάν εξαιτίας αυτών των αντιδράσεων. Όμως ο κ. Ερντογάν μετέβη στην Κύπρο, υπογραμμίζοντας την ενότητα στις σχέσεις της Τουρκίας με την τ/κ πλευρά. Στις 20 Ιουλίου ο κ. Ερντογάν επανέλαβε τα μηνύματα του κ. Νταβούτογλου, τόνισε ότι στην Κύπρο δεν υπάρχει μόνο ένα κράτος και υπογράμμισε τη σημασία της ομο-

σπονδιακής λύσης στη βάση των δύο ιδρυτικών κρατών. Στην επίσκεψή του, ο κ. Ερντογάν συνοδευόταν από έναν αντιπρόεδρο της κυβέρνησης και τρεις υπουργούς. Αυτή η επίσκεψη έδειξε ότι η Τουρκία εγκαινιάζει μια νέα φάση στο Κυπριακό. Η Άγκυρα, σπριζόμενη στο 50% των ψήφων που εξασφάλισε στις εκλογές της 12ης Ιουλίου, εκφράζει την αγανάκτησή της για τη στασιμότητα των διαπραγματεύσεων. Παράλληλα, το καλωσόρισμα του κ. Ερντογάν εκ μέρους των Τ/κ δείχνει την ενότητα της Τουρκίας-τ/κ κοινότητας. Τη νέα περίοδο η προσοχή της Τουρκίας είναι επικεντρωμένη στα βήματα της Ε.Ε. και της ε/κ πλευράς. Ύστερα από μεγάλο χρονικό διάστημα, η Άγκυρα υπώνει και πάλι τους τόνους στο Κυπριακό».

Διπλά προνόμια από την American Express.

Πληρώνοντας τη διαμονή σας σε οποιοδήποτε ξενοδοχείο στην Κύπρο και στο εξωτερικό.

- Διπλοί βαθμοί Sunmiles για τους κατόχους καρτών Sunmiles American Express. Πληρώνοντας με τις κάρτες σας, από 15 Ιουλίου μέχρι 15 Σεπτεμβρίου, τη διαμονή σας σε οποιοδήποτε ξενοδοχείο στην Κύπρο και στο εξωτερικό, κερδίζετε διπλούς βαθμούς Sunmiles και έτσι είστε πιο κοντά σε ακόμα ένα ταξίδι με τις Κυπριακές Αερογραμμές!
- Διπλάσια επιστροφή χρημάτων με το Σχέδιο ΑΛΦΑΜΕΓΑ American Express, για τους κατόχους καρτών American Express Gold, Green και Blue που είναι μέλη στο Σχέδιο ΑΛΦΑΜΕΓΑ American Express. Πληρώνοντας με τις κάρτες σας, από 15 Ιουλίου μέχρι 15 Σεπτεμβρίου, τη διαμονή σας σε οποιοδήποτε ξενοδοχείο στην Κύπρο και στο εξωτερικό, κερδίζετε 2% επιστροφή. Έτσι, το ποσό της επόμενης δωροεπιταγής σας θα είναι ακόμα μεγαλύτερο!

Ωφελήματα/προνόμια που προσφέρονται στον Κάτοχο Κάρτας από τρίτο πρόσωπο (φυσικό ή νομικό) συνεργάτη της Τράπεζας, δυνατό να τροποποιηθούν από καιρού εις καιρό ή και να αποσυρθούν.

Για επιπρόσθετες πληροφορίες και για τους όρους που σήμερα ισχύουν για τη χρήση των καρτών American Express, αλλά και για τους όρους του Σχεδίου "Διπλά Προνόμια" μπορείτε να απευθυνθείτε στις ιστοσελίδες www.americanexpress.com.cy, www.bankofcyprus.com.cy ή στα καταστήματα της Τράπεζας Κύπρου.

Τράπεζα Κύπρου

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Το YouTube, το Facebook και το Twitter γίνονται φόρουμ ανταλλαγής ανησυχιών, προβληματισμού, ακόμη και βρισιών. Χρησιμοποιούνται ενίοτε και ως εργαλεία προπαγάνδας. Η τραγωδία στο Μαρί ήταν η αφορμή για να εκφραστούν χιλιάδες Κύπριοι. Οι πολίτες, κατά κύριο λόγο οι νέοι, βρήκαν και το μέσο για τον συντονισμό και την πραγματοποίηση διαδηλώσεων.

ΑΡΘΡΟ / Του ΜΑΡΙΟΥ ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ

Το κόστος του τριπλού λάθους

Το άπιστευτο, πρόσφατο, καταστροφικό συμβάν ήταν αποτέλεσμα τριπλού λάθους της παρούσας κυβέρνησης. Λάθος εξωτερικής πολιτικής η μη παράδοση του φορτίου στους Δυτικούς, τραγικό λάθος η απόφαση για τοποθέτηση των εκρηκτικών δίπλα από την πλέον στρατηγική μας υποδομή και τραγελαφικό λάθος οι συνθήκες φύλαξης των εκρηκτικών. Το τριπλό αυτό λάθος μπορεί να έχει τεράστιες αρνητικές συνέπειες για την οικονομία μας. Το άμεσο κόστος από την καταστροφή του βασικού ηλεκτροπαραγωγού σταθμού και οι βραχυπρόθεσμες συνέπειες από την έλλειψη ηλεκτρικού ρεύματος και του επηρεασμού της παραγωγής και της παραγωγικότητας που συνεπάγεται από αυτήν, καθώς και η μείωση στην κατανάλωση, η αλλοίωση προϊόντων, η αύξηση στο κόστος του ηλεκτρισμού και η αύξηση του ρυθμού απόσβεσης των ηλεκτρονικών μηχανημάτων είναι μόνο ένα μέρος των αρνητικών εξελίξεων που προκύπτουν. Το μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο οικονομικό κόστος μπορεί να είναι επίσης μεγάλο, αν και πολύ δύσκολο να υπολογιστεί. Έστω και έτσι, η ανάλυση πιθανών μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων συνεπειών είναι κρίσιμη, ώστε να καταδειχθεί την ανάγκη μέτρων για ελαχιστοποίηση αυτών. Τα ήδη προβληματικά μας δημοσιονομικά, λόγω της προϋπάρχουσας απραξίας της κυβέρνησης, είναι μια τέτοια πηγή αρνητικών εξελίξεων, που μπορούν να μας επηρεάσουν ακόμα και μακροπρόθεσμα. Η προβλεπόμενη αύξηση στις κρατικές δαπάνες και η μείωση στα έσοδα του κράτους, καθώς και η αύξηση ρίσκου στην οικονομία, που μπορεί να ανεβάσει ακόμα περισσότερο τα ήδη υψηλά επίπεδα ξένου δανεισμού που αντιμετωπίζει το κράτος, θα βλάψουν τα δημοσιονομικά μας, με σοβαρές συνέπειες για το οικονομικό μέλλον του τόπου. Αυτό σημαίνει ότι επιβάλλονται ακόμα αυστηρότερα δημοσιονομικά και δομικά μέτρα, που θα περιορίσουν τις δαπάνες του κράτους, όπως π.χ. κρατικό μισθολόγιο, συνταξιοδοτικό κ.τ.λ. Μερικές άλλες παράμετροι του μακροπρόθεσμου κόστους είναι η αβεβαιότητα, η φθηνή τιμή χύρας, ο βαθμός εμπιστοσύνης στο κράτος και οι προσδοκίες. Η αβεβαιότητα που προκαλεί η διακοπή ρεύματος σε επιχειρήσεις, καταναλωτές και νοικοκυριά έχει βραχυπρόθεσμες, αλλά και δυσπρόσιτες αρνητικές επιπτώσεις στην παραγωγή και στην κατανάλωση. Π.χ. η ανάγκη χρήσης γεννητριών, καθώς και η εξάρτησή μας από τον παλιό σταθμό της Μονής εμπειρικούς ρίσκο που αυξάνει ακόμη περισσότερο την υπάρχουσα αβεβαιότητα για τις οποιε-

δήποτε προγραμματιζόμενες επιχειρηματικές δραστηριότητες από ντόπιους ή ξένους. Η αβεβαιότητα θα συνεχίσει να υπάρχει σε κάποιο βαθμό μέχρι τη συμπλήρωση των νέων μόνιμων υποδομών ηλεκτρικής ενέργειας. Επιπλέον, κακή φήμη της χώρας στο εξωτερικό μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τον τουρισμό, αλλά και ξένους πιθανούς επενδυτές βραχυπρόθεσμα, αλλά και σε πιο βαθύ ορίζοντα. Για παράδειγμα, ακόμη και αν έρθουν οι προγραμματισμένοι τουρίστες αυτό το καλοκαίρι, τυχόν κακές εμπειρίες θα επηρεάσουν μελλοντικές επισκέψεις. Τέλος, μια έννοια στην οποία οι οικονομολόγοι προσδίδουν πλέον βαρύνουσα σημασία είναι ο βαθμός εμπιστοσύνης προς το κράτος. Η εμπιστοσύνη στο κράτος δικαιολογημένα κλονίστηκε από τον ερασιεπισμό και την ανικανότητα που παρατηρήθηκε. Το πλήγμα στην εμπιστοσύνη δεν είναι προσωρινό, αλλά μπορεί να διατηρηθεί σε χαμηλά επίπεδα για μεγάλο χρονικό διάστημα, επηρεάζοντας την οικονομική ανάπτυξη άμεσα, αλλά και έμμεσα μέσω των προσδοκιών για το μέλλον. Αυτή η έλλειψη εμπιστοσύνης στο κράτος από τους πολίτες, αλλά και από ξένους επενδυτές θα επιβραδύνει την κακή οικονομική κατάσταση που αντιμετωπίζει η χώρα και μπορεί να έχει σοβαρές μακροπρόθεσμες συνέπειες στην οικονομική ανάπτυξη. Η παραίτηση της κυβέρνησης και η προκήρυξη άμεσων εκλογών είναι η καλύτερη και πιο γρήγορη λύση, για να ανακάμψει η εμπιστοσύνη στο κράτος. Επειδή υπάρχουν προβλήματα που κρύβουν άμεσων χειρισμών και λύσεων, θα πρέπει να αποφευθεί μια παρατεταμένη προεκλογική περίοδος. Αναβολή σημαντικών πολιτικών και οικονομικών αποφάσεων μπροστά στον σοβαρό οικονομικό κίνδυνο που αντιμετωπίζει η χώρα αυτή τη στιγμή από τις τράπεζες και τη δημοσιονομική μας μπορεί να έχει ανεπανόρθωτο κόστος για δεκαετίες. Η παραίτηση θα ήταν θετική, έστω κι αν θα έδειχνε ότι η νέα κυβέρνηση έχει προέκυψε από ενδοχόμενες εκλογές δεν θα ήταν πολύ ικανή από την παρούσα και έστω κι αν θα έδειχνε ότι αντιμετωπίζει την ίδια προβληματική κρατική μηχανή. Αυτό γιατί η παραίτηση αυτή τη στιγμή δημιουργεί προγυμνάσιο και άρα κίνητρο σε κάθε μελλοντική κυβέρνηση να βασίζεται πλέον σε επαγγελματίες ειδικούς αντί σε ερασιτέχνες κομματικούς και άλλους πολιτικούς για τον χειρισμό σοβαρών θεμάτων της κοινωνίας και της οικονομίας.

Ο κ. Μάριος Ζαχαριάδης είναι αναπληρωτής καθηγητής στο Τμήμα Οικονομικών του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Το e-ργαλείο των κινητοποιήσεων

Ο ρόλος και η λειτουργία των νέων τεχνολογιών και των σελίδων κοινωνικής δικτύωσης στην ενεργοποίηση των πολιτών με αφορμή την τραγωδία στο Μαρί

Της ΧΡΗΣΤΙΑΝΑΣ ΒΩΝΙΑΤΗ

Το να δίνεις στο παιδί σου το όνομα ενός μεγάλου επαναστάτη ή ενός μυθικού προσώπου δεν είναι κάτι το καινούργιο, όμως στην Αίγυπτο εδώ και λίγους μήνες κάποιοι εξεγερμένοι έχουν δώσει στα παιδιά τους το όνομα «Facebook», ως έναν ελάχιστο φόρο τιμής στον ρόλο που διαδραμάτισε η κοινωνική δικτύωση στην ανατροπή του δικτατορικού καθεστώτος της χώρας. Βάσει των πιο πρόσφατων αρισθμών, εάν το Facebook ήταν χώρα, θα ήταν η τρίτη μεγαλύτερη του κόσμου. Και εάν κρίνουμε εκ του αποτελέσματος, φαίνεται ότι οι σελίδες κοινωνικής δικτύωσης εξελίσσονται στο νέο εργαλείο κινητοποίησης των μαζών. Στο Ιράν, την Τυνησία, την Αίγυπτο και δεκάδες άλλες χώρες, οι σελίδες κοινωνικής δικτύωσης λειτουργούν ως παραγωγό σκονιού εναντίον των καθεστώτων. Στην Ισπανία, την Ελλάδα και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, το YouTube, το Facebook και το Twitter αρχίζουν να χρησιμοποιούνται ως εργαλεία λαϊκών κινητοποιήσεων. Κάτι τέτοιο γίνεται πλέον και στην Κύπρο, με αφορμή την πολύνεκρη έκρηξη της 11ης Ιουλίου. Χιλιάδες πολίτες βρήκαν στις υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης το φόρουμ μέσα από το οποίο ανταλλάζουν προβληματισμούς, σκέψεις, ανησυχίες, ακόμη και βρισιές, με αντικείμενο την επιτακτική ανάγκη εξυγίανσης των κοινωνικοπολιτικών θεσμών. Αμέτρητες ηλεκτρονικές σελίδες έχουν δημιουργηθεί με αίτημα την τιμωρία των ενόχων ή και την παραίτηση της παρούσας κυβέρνησης από τη μια πλευρά, ή τη στέρησή της από την άλλη. Οι πολίτες, κατά κύριο λόγο οι νέοι, βρήκαν όμως και το μέσο για τον συντονισμό και την πραγματοποίηση διαδηλώσεων.

Μακριά από τα κομματικά στέγαστρα και την τετριμμένη γλώσσα της εξουσίας, οι πολίτες –ως εγγεγραμμένοι χρήστες– μπορούν μέσα από τις νέες τεχνολογίες να αρθρώσουν λόγο, να α-

«Παρατηρείται μια ανάγκη για έκφραση μακριά από τα κομματικά στέγαστρα, και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης παρέχουν αυτή τη δυνατότητα»

νταλλάξουν απόψεις και να συμμετάσχουν διαλεκτικά στη διαμόρφωση των κοινωνικών αιτημάτων. Ωστόσο, παρά το αδιαμφισβήτητο γεγονός πως οι νέες τεχνολογίες μπορούν να αποτελέσουν εργαλείο επανάστασης και κοινωνικής αλλαγής στα χέρια των ενεργών πολιτών, οι ειδήμονες προειδοποιούν πως είναι σημαντικό «να μη συγχέουμε τα εργαλεία με τους χρήστες τους». Ιδιαίτερα στον βαθμό που η βούληση για κοινωνική αλλαγή εκτονώνεται στα chat rooms παρά να πραγματοποιείται στους δρόμους.

Είναι γι' αυτό που σήμερα, περισσότερο από ποτέ, επιβάλλεται μια βαθύτερη κατανόηση του ρόλου και της λειτουργίας των νέων τεχνολογιών και των σελίδων κοινωνικής δικτύωσης, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τον αγώνα και τις προοπτικές για μετασχηματισμό της κοινωνίας. Σε ποιο βαθμό μπορούν οι ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης και τα

νέα μέσα να επαναπροσδιορίσουν τον ρόλο και τις δυνατότητες της κοινωνίας των πολιτών; Ποιοι κίνδυνοι ενυπάρχουν στη χρήση της τεχνολογίας για πολιτικούς σκοπούς; Οι απόψεις, ακόμα και μεταξύ των ειδικών, διίστανται.

Η ανάγκη έκφρασης

Σκολιάζοντας τον «επαναστατικό» χαρακτήρα της τεχνολογίας, ο σύμβουλος σε θέματα επικοινωνίας, Χαράλαμπος Ρωσοίδης, υποστηρίζει πως οι σελίδες κοινωνικής δικτύωσης «έχουν αποδειχθεί ικανές να αντικαταστήσουν την παραδοσιακή κομματική εικόνα. Λειτουργούν απελευθερωτικά και συνεισφέρουν στο όραμα «από μια δημοκρατία αντιπροσωπευτική σε μια δημοκρατία συμμετοχική». Παρακολουθούμε τις υπερκομματικές διαδηλώσεις που πραγματοποιούνται τις τελευταίες μέρες έξω από το Προεδρικό. Βλέπουμε πολίτες να παίρνουν το μικρόφωνο και να εκφράζουν τις δικές τους ανησυχίες και προβληματισμούς για την κατάσταση στην Κύπρο αλλά και την αναξιοπιστία που νιώθουν, όχι μόνο προς την κυβέρνηση, αλλά και προς το ίδιο το πολιτικό σύστημα, προσθέτει ο κ. Ρωσοίδης. «As μν ξεχνάμε και το ρεκόρ αποχής που καταγράφηκε στις τελευταίες βουλευτικές ε-

κλογές. Ο κόσμος πλέον δεν απαξιώνει απλά τους πολιτικούς, τους εκθρεφτεί και αναζητά ευκαιρίες για να εκφράσει την απογοήτευσή του. Παρατηρείται μια ανάγκη για έκφραση μακριά από τα κομματικά στέγαστρα, και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης παρέχουν αυτή τη δυνατότητα».

Διαφωνώντας περί του λεγόμενου «ριζοσπαστικού χαρακτήρα» των νέων τεχνολογιών, ο λέκτορας στο Τμήμα Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, Νίκος Φιλίππου, εξηγεί πως «οι τεχνολογικές καινοτομίες δεν πρέπει να θεωρούνται «ατυχήματα» στο εργαστήριο του εκκεντρικού επιστήμονα, οι οποίες στη συνέχεια προκαλούν μεγάλες ή μικρές επαναστάσεις. Αντίθετα, υποστηρίζει ο δρ Φιλίππου, συνήθως συμπίπτουν με τις ανάγκες της δεδομένης συγκυρίας. Οι κοινωνίες δηλαδή αναπτύσσονται ή υποθετούν τεχνολογίες που εξυπηρετούν συγκεκριμένες ανάγκες τους, σε συγκεκριμένο χρόνο και κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες».

Παλιά υπήρχαν τα καφενεία

Σύμφωνα με τον δρ Νίκο Φιλίππου, το καφενείο στην Κύπρο –τουλάχιστον από την αρχή της περιόδου της αποικιοκρατίας και μεταγενέστερα– ήταν παλαιότερα ο κατ' εσχόλη χώρο διάχυσης και διαπάλης ιδεών, εκκίνησης δράσεων αλλά και έκφρασης αντικομφορμιστικών συμπεριφορών. «Δεν είναι τυχαίο που τόσο η Αριστερά όσο και η Δεξιά οργανωμένα οικειοποιήθηκαν τον χώρο του καφενείου – φαινόμενο που κορυφώθηκε τη δεκαετία του '40. Και στην προκειμένη, κόμματα, βουλευτές, οργανώσεις, οργανωμένοι οπαδοί ποδοσφαιρικών ομάδων κ.λπ. χρησιμοποιούν τα ίδια μέσα για να ελέγξουν ή να κατακυβερνηθούν τον πολιτών. Δεν είναι δηλαδή τόσο ευδιάκριτη η διαφορά μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών και του κομματικού συστήματος μέσα στη δημόσια σφαίρα των νέων τεχνολογιών».

Υπάρχει ο κίνδυνος χειραγώγησης

Η νεολαία καταφεύγει στην κοινωνική δικτύωση γιατί στη συμβατική πολιτική ζωή αισθάνεται πως δεν εκπροσωπείται, σύμφωνα με την ψυχολόγο Ντίνα Μουστερή. «Υπάρχει ένα χάσμα σήμερα μεταξύ του κομματικού σκηνικού και της νεολαίας. Όμως, επειδή υπάρχει ένας έντονος συναισθηματικός χαρακτήρας στις κινητοποιήσεις, προκύπτουν σοβαροί κίνδυνοι να γίνουν οι διαδηλωτές αντικείμενα χειραγώγησης ή να κυριαρχήσει ένας υπεραπλουστευμένος πολιτι-

κός λόγος, δικαστικός και φανατικός. Όπως υπάρχει ο κίνδυνος επίσης να οδηγηθούμε σε μια ψυχολογία του πλήθους με απρόβλεπτες συνέπειες». Αυτές τις ώρες «χρειάζονται ηγέτες και πολίτες που να είναι ώριμοι, καταρτισμένοι, που να βλέπουν την πολυπλοκότητα των αντιθέσεων και να μην είναι παραταξιακός ο λόγος τους. Προς το παρόν, επικρατούν παραταξιακά συνθήματα που δεν έχουν νόημα, ούτε σχέση με την τραγωδία της 11ης Ιουλίου», τονίζει η δρ Μουστερή.

για **Αισθητική**

FREDERICK
INSTITUTE OF TECHNOLOGY

Αξιολογημένο - Πιστοποιημένο Δίπλωμα στην Αισθητική

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Δρ. Majid Kalani
MD, PhD
Επεμβατικός Καρδιολόγος

- Αναπληρωτής καθηγητής της καρδιολογίας στο Ινστιτούτο Karolinska της Σουηδίας.
- Ανώτερος λέκτορας στο Peninsula College of Medicine στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Ο Δρ. Majid Kalani είναι ο διευθυντής του Κέντρου Καθετηριασμών Καρδιάς της Πολυκλινικής "Υγεία" στη Λεμεσό. Το κέντρο λειτουργεί καθημερινά επί εικοσιτετραώρου βάσεως για να καλύπτει τα επειγόντα καρδιολογικά περιστατικά. Ο Δρ. Kalani προτού αναλάβει το Κέντρο Καθετηριασμών Καρδιάς στην Πολυκλινική "Υγεία" ήταν για σειρά ετών ο διευθυντής του Τμήματος Καθετηριασμών Καρδιάς του πανεπιστημιακού νοσοκομείου Danderyd στη Στοκχόλμη της Σουηδίας.

Κάθε μέρα, κάθε λεπτό

kathimerini.com.cy
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ONLINE

Αυτοματισμοί καγκελόρπορτων, Αυτόματες γκαραζόπορτες, Συστήματα πρόσβασης, Αυτόματιομοί για υαλόθυρες, Βιομηχανικές πόρτες, Συστήματα στάθμευσης, Dock levellers & shelters, Scissor lifts, Automatic bollards

Αυτόματες πόρτες γκαράζ

KARAMONDANI ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΣΗ®

ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 22464899
ΦΑΞ: 25339222
ΑΡΧΑΙΑ: 24634444
ΙΠΡΟΤΗΛ: 23833660
www.karamondani.com.cy

CARAMONDANI
group

University of Wales

BA(Hons) Business Administration & Finance

[Διοίκηση Επιχειρήσεων & Χρηματοδότηση]

Πτυχίο BA(Hons) 3 Χρόνια Πλήρης Φοίτηση

Κρατική Χορηγία μέχρι €3417

University of Wales Prifysgol Cymru
www.wales.ac.uk

ACCA 9 απαλλαγές από τα 14 μαθήματα που ACCA

ALEXANDER COLLEGE | 71 Eleftherias Ave., Aradippou 7110, Larnaca, Cyprus | Tel: 24532373
LARNACA - CYPRUS | Email: admissions@alexander.ac.cy | Web: www.alexander.ac.cy

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Έρχεται δύσκολο δεκαπενθήμερο

Οι ανάγκες σε ρεύμα θα είναι αυξημένες, σύμφωνα με τις προβλέψεις, αλλά η παραγωγή μένει καθηλωμένη στα 700 Μεγαβάτ

Της ΜΙΡΑΝΤΑΣ ΛΥΣΑΝΔΡΟΥ

Δύο πολύ καυτές εβδομάδες στον τομέα ζήτησης ρεύματος προέβλεπε ο Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς ότι θα ήταν οι δύο επόμενες. Η δεύτερη υψηλότερη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας για το 2011, σύμφωνα με τις προβλέψεις, αναμενόταν να καταγραφεί την εβδομάδα από τις 25 Ιουλίου μέχρι και το τέλος του μήνα. Εξαιρετικά υψηλή ζήτηση προβλεπόταν και για την πρώτη εβδομάδα του Αυγούστου, με τη ζήτηση ρεύματος να αγγίζει σε κανονικές καιρικές συνθήκες τα 1155 Μεγαβάτ και σε συνθήκες καύσωνα τα 1210 Μεγαβάτ.

Με την απώλεια του Βασιλικού, οι προβλέψεις αυτές δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να επιβεβαιωθούν, καθώς, ακόμη και με την συνηθισμένη του τ/κ ρεύματος αλλά και των ΑΠΕ σε ώρες αιχμής, η μέγιστη παραγωγή ρεύματος δεν ξεπερνά τα 720 Μεγαβάτ. Μέχρι σήμερα το έλλειμμα στο ενεργειακό ισοζύγιο ή-

Ο Επίτροπος για την Περιφερειακή Πολιτική, κ. Γιοχάνες Χαν, ο οποίος επισκέφθηκε τον κατεστραμμένο ηλεκτροπαραγωγό σταθμό στο Βασιλικό, διαβεβαίωσε ότι η Ε.Ε. εξετάζει ήδη τρόπους παροχής βοήθειας.

Αρχές Σεπτέμβρη θα περιοριστούν οι διακοπές στην παροχή ρεύματος

ταν 400 Μεγαβάτ και για τις επόμενες δύο εβδομάδες θα αγγίζει τα 500.

Οι αριθμοί αντικατοπτρίζουν την ταλαιπωρία του κόσμου, η οποία θα κτυπήσει κόκκινο το επόμενο δεκαπενθήμερο. Εάν οι συνθήκες ήταν αφόρητες τη βδομάδα που πέρασε—κατά την οποία η ζέση σε συνδυασμό με την υγρασία ανάγκασε τον κόσμο να ανάβει τα κλιματιστικά παρά την ενεργειακή κρίση, με αποτέλεσμα οι διακοπές ρεύματος να φτάσουν σε ορισμένες περιοχές μέχρι και τις τρεις ημερησίως—οι επόμενες 15 ημέρες θα είναι κόλαση.

Η κατάσταση θα αρχίσει να καλύτερεί από τις αρχές Σεπτεμβρίου, όταν, σύμφωνα με τον γενικό διευθυντή της ΑΗΚ, δρ Στέλιο Στυλιανού, θα αρχίσουν να διοχετεύονται στο σύστημα μεταφοράς οι κιλοβα-

τώρες που θα παράγουν οι εταιρείες με τις οποίες ο οργανισμός θα συμβληθεί για την προσωρινή κάλυψη του ελλείμματος στο ρεύμα. Μιλώντας στην «Κ», ο κ. Στυλιανού δήλωσε ότι οι εταιρείες οι οποίες έχουν προεπιλεγεί, στο πλαίσιο της προσφοράς που ανοίχθηκε για προσωρινή παραγωγή ρεύματος από κινητές και πλωτές μονάδες, θα απαντήσουν τη Δευτέρα με νέα πρόταση επί των τεχνικών δεδομένων και της τιμής. Πριν το τέλος της εβδομάδας η ΑΗΚ θα έχει διαπραγματευτεί με τις εταιρείες και όταν αυτές πάρουν το πράσινο φως θα δεσμευτούν ώστε εντός τριών με τεσσάρων εβδομάδων να μεταφέρουν τον εξοπλισμό τους στην Κύπρο και να αρχίσουν την παραγωγή ηλεκτρισμού.

Τέλος του καλοκαιριού αναμένεται ότι θα συνδεθούν με το δίκτυο

και τα 70 Μεγαβάτ που θα παράγονται από τις μηχανές οι οποίες θα έρθουν από την Ελλάδα. Η παροχή ρεύματος από τα Κατεχόμενα φαίνεται ότι ήταν σωτήρια, παρά το γεγονός ότι σε ώρες αιχμής δεν μπορούσαν να μεταφερθούν, όπως έδειξε η εμπειρία, πέραν των 40-45 Μεγαβάτ.

Αναπόφευκτες ανατιμήσεις

Όσο η μονάδα παραγωγής στο Βασιλικό ήταν εν ενεργεία, το κόστος του ρεύματος ανά κιλοβατώρα άγγιζε τα 11,5 σεντ. Τα νέα δεδομένα καθιστούν το κόστος ανά κιλοβατώρα σχεδόν διπλάσιο. Η αποδοτικότητα των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής Μονής και Δεκέλειας—μονάδες οι οποίες μέχρι στιγμής και παρά τις βλάβες βγάζουν ασπροπρόσωπη την ΑΗΚ,

χωρίς να σημαίνει ότι απομακρύνεται το ενδεχόμενο ενός γενικότερου μπλακ-άουτ λόγω της παλαιότητας των μηχανημάτων—είναι περιορισμένη.

Το κόστος του ρεύματος από τη Μονή, η οποία καλύπτει το 40% της υφιστάμενης μειωμένης παραγωγής ρεύματος, έχει αγγίξει τα 22 σεντ. Το κόστος της Δεκέλειας ξεπερνά τα 15 σεντ, τιμή κατά 30% ακριβότερη απ' ό,τι έδινε η παραγωγή της ΑΗΚ με το Βασιλικό σε λειτουργία. Το ρεύμα από τα Κατεχόμενα πληρώνεται λίγο πιο πάνω από τα 18 σεντ, ενώ αναμένεται ότι η τιμή αγοράς από κινητές και πλωτές μονάδες θα είναι ακριβότερη και από τη Μονή.

Εκτός από την κυβέρνηση, η οποία επιχειρεί να καθυστερεί τους καταναλωτές, στο πλαίσιο ε-

νός επικοινωνιακού χειρισμού, τόσο η ίδια η ΑΗΚ όσο και ο πρόεδρος της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας, Γιώργος Σιαμμάς, καθιστούν σαφές ότι χωρίς αυξήσεις στο ρεύμα η ΑΗΚ θα χρεοκοπήσει.

Το σημερινό κόστος είναι κατά πολύ αυξημένο από την τιμή λιανικής πώλησης οικιακού ρεύματος, η οποία μέχρι σήμερα άγγιζε τα 14 σεντ ανά κιλοβατώρα, δίνοντας μάλιστα και περιθώριο κέρδους στην ΑΗΚ.

Η έκθεση της ΑΗΚ προς την Επιτροπή Εμπορίου της Βουλής, η οποία αναφέρεται στις οικονομικές επιπτώσεις από το συμβάν της 11ης Ιουλίου, ξεκαθαρίζει ότι, για να μπορεί η ΑΗΚ να συνεχίσει να λειτουργεί ως οικονομικά δρώσα επιχείρηση, πρέπει είτε να εξασφαλιστούν αποζημιώσεις από την Κυπριακή Δημοκρατία ή από την Ε.Ε. (σ.σ. Ταμείο Αλληλεγγύης), είτε να επιβληθεί ειδική φορολογία καθολικής υπηρέσας, είτε να υπάρξουν αυξήσεις στις βασικές διατιμήσεις ηλεκτρικής ενέργειας.

Ο κ. Σιαμμάς ήταν ξεκάθαρος όταν μας είπε ότι η ΡΑΕΚ έχει υποχρέωση να φροντίσει για τη βιωσιμότητα της ΑΗΚ (άλλωστε η κοινοτοπία επιβάλλεται από την Ε.Ε.). «Δεν μπορούμε να αφήσουμε τον μοναδικό οργανισμό στον οποίο βασίζεται η ηλεκτροδότηση του τόπου να χρεοκοπήσει, διότι μαζί του θα καταστραφεί και η οικονομία του τόπου».

Για την ώρα, πάντως, και μέχρι η ΑΗΚ, έως το τέλος Αυγούστου τουλάχιστον, να καταθέσει ενόπιον της ΡΑΕΚ εμπειροστατωμένη μελέτη για το πώς έχει διαμορφωθεί το κόστος της, η διατιμηση του ρεύματος παγώνει.

«Η ΑΗΚ θα υποβάλει την έκθεσή της, την οποία θα συζητήσουμε και με το κράτος. Ένα μέρος του αυξημένου κόστους ενδεχομένως να καλυφθεί από την αύξηση στις διατιμήσεις κι ένα άλλο από το κράτος», ανέφερε ο κ. Σιαμμάς. Όλα βεβαίως, πλάν της βοήθειας από το Ταμείο Αλληλεγγύης, θα βγουν από τις τσέπες των καταναλωτών.

Στο τραπέζι θέμα Ανανεώσιμων Πηγών

Οι **Ανανεώσιμες** Πηγές Ενέργειας τροφοδοτούν αυτή τη στιγμή το ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας με ονομαστική ισχύ 98 Μεγαβάτ περίπου. Τα 7,3 Μεγαβάτ προέρχονται από τα εγκατεστημένα συστήματα φωτοβολταϊκών, τα 82 από το αιολικό πάρκο στους Ορείτες και τα 8,6 Μεγαβάτ από μονάδες βιομάζας και βιοαερίου. Εάν αναλογιστεί κανείς ότι η πραγματική παραγωγή των συμβατικών μονάδων της ΑΗΚ είναι λιγότερη των 700 Μεγαβάτ, τότε γίνεται αντιληπτό το πόσο σημαντικό είναι το φορτίο από τις ΑΠΕ στη διάρκεια της ενεργειακής αυτής κρίσης. Το θέμα των ΑΠΕ, ύστερα από εισήγηση της ΡΑΕΚ, θα συζητηθεί τη Δευτέρα σε σύσκεψη της αρμόδιας διυπουργικής επιτροπής. Η ανάπτυξη τους θεωρείται αυτή τη στιγμή συμφέρουσα, καθώς το κόστος παραγωγής τους είναι συγκρίσιμο με τις τιμές της ΑΗΚ. Το ρεύμα από αιολικά πάρκα πληρώνεται στα 16 σεντ, ενώ αυτό από τα φωτοβολταϊκά θα μειωθεί στα 26 σεντ την κιλοβατώρα.

Φθηνότερο το κόστος αιολικών πάρκων και φωτοβολταϊκών

Η ΡΑΕΚ εισηγήσει στην Επιτροπή αποδέσμευση κονδυλίων ώστε να ενεργοποιηθούν εγκεκριμένες αιτήσεις μικρών φωτοβολταϊκών με συνολική ισχύ 18 Μεγαβάτ. Τα 18 Μεγαβάτ μπορούν να ενεργοποιηθούν μέχρι τον Σεπτέμβριο, ενισχύοντας σημαντικά το ενεργειακό ισοζύγιο. Εάν, σύμφωνα με τους υπολογισμούς, 1 Μεγαβάτ μπορεί να τροφοδοτήσει με ρεύμα τις ημερήσιες ανάγκες 200 σπιτιών, τότε 18 Μεγαβάτ μπορούν να ηλεκτροδοτήσουν 3.600 σπείρια. Η ΡΑΕΚ εισηγήσει επίσης μείωση της ταρίφας από βάση της οποίας η ΑΗΚ αγοράζει ρεύμα από τα φωτοβολταϊκά, από τα 31 σεντ την κιλοβατώρα στα 26 σεντ. Η τιμή των 31 σεντ πρέπει να ισχύσει, κατά τη ΡΑΕΚ, για τις εγκεκριμένες αιτήσεις των 18 Μεγαβάτ, ώστε να υπάρξει κίνητρο για να υλοποιηθούν οι μικρές οικιακές μονάδες έως τον Σεπτέμβριο. Εισηγείται επίσης την επίτευξη των διαδικασιών για υλοποίηση δύο αιολικών πάρκων, τα οποία βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο κατασκευής. Και τα δύο μαζί δίνουν 40 Μεγαβάτ. Τα αιολικά μπορεί να μην υπολογίζονται στην ικανότητα παραγωγής ρεύματος, ωστόσο αυτές τις δύσκολες μέρες έδωσαν αρκετό ρεύμα. Την περασμένη Κυριακή παρήγαγαν μέχρι και 60 Μεγαβάτ, ενώ την Πέμπτη το απόγευμα ενίσχυναν την παροχή ρεύματος με 14 Μεγαβάτ.

DEBENHAMS

Blue Cross sale

*στα είδη προσφοράς

ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ

ΜΕΧΡΙ 70% OFF*

σε Μόδα και Είδη σπιτιού

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Ο θυμός της κοινωνίας είναι απόλυτα φυσιολογικός

Μία ψυχολόγος και μία ψυχίατρος μιλούν για τη διαχείριση του ανθρώπινου πόνου μετά την τραγωδία στη Ναυτική Βάση στο Μαρί

Συνέντευξη στον ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ

Δύσκολο εγχείρημα η διαχείριση του πόνου των συγγενών αλλά και ολόκληρης της κοινωνίας μετά από μία τραγωδία όπως αυτήν που συνέβη στο Μαρί. Οι συγγενείς έχουν ανάγκη τη διαχρονική αγκαλιά του κράτους, αναφέρει στη συνέντευξη της η ψυχολόγος Στέλλα Κυριακίδου, και ολόκληρη η κοινωνία τον καταλογισμό ευθυνών και την τιμωρία των ενόχων. Μόνο έτσι επουλώνονται οι πληγές, αναφέρει η κ. Κυριακίδου, φέρνοντας το παράδειγμα της «Ηλίας», όπου δυστυχώς δεν είδαμε να συμβαίνει αυτό.

Η δημοσιότητα που παίρνει ο πόνος των συγγενών τους δίνει παρηγοριά. Αλλά όταν φύγουν τα φώτα της δημοσιότητας, τι γίνεται;

Μια απόλεια και ιδιαίτερα ξαφνική και με τον τρόπο που έγινε, προκαλεί μια σειρά από συναισθήματα, όπως θυμό και οργή και αφήνει πίσω μια σειρά από εκκρεμότητες. Η δημοσιότητα δεν αφήνει τους συγγενείς, δεν τους παρέχει τον χρόνο να σκεφτούν, ούτε και να διαχειριστούν το πένθος τους. Ειδικότερα οι 13 οικογένειες που έχασαν αγαπημένα τους πρόσωπα. Σε κάποιο στάδιο, όλοι θα επιστρέψουν στη ρουτίνα της ζωής τους και τότε είναι που θα πρέπει να υπάρχουν διαθέσιμοι άνθρωποι για να στηρίξουν αυτούς τους ανθρώπους. Ο κόσμος που μαζεύεται, οι φίλοι και συγγενείς βοηθούν στη συναισθηματική στήριξη της οικογένειας.

«Δεν πρέπει να φοβόμαστε ως πολιτεία τον θυμό των ανθρώπων»

Ο κόσμος τι μπορεί να κάνει;

Μετά από αυτό το τραγικό συμβάν, όλη η κοινωνία πενθεί. Υπάρχει μια τεράστια λύπη και θυμός στον κόσμο. Οι 13 οικογένειες χρειάζονται δίπλα τους ανθρώπους που τους γνωρίζουν καλά. Αυτό που ζητούν και δημοσίως, είναι να μην ξεχαστούν τα αγαπημένα τους πρόσωπα. Δεν υπάρχουν μαγικές συνταγές για τον τρόπο διαχείρισης του πένθους και του έντονου ψυχολογικού στρες. Κάθε άτομο και κάθε οικογένεια αντιμετωπίζει με διαφορετικό τρόπο το δικό της δράμα. Μέχρι το άτομο που πενθεί να αποδεχτεί πραγματικά την απόλεια, είναι δύσκολο να προχωρήσει στην αποδοχή. Ο αποκαίρισιμος του αγαπημένου προσώπου βοηθά, αλλά αυτό δυστυχώς δεν ήταν δυνατόν να γίνει για όλους τους νεκρούς της τραγωδίας, εξαιτίας της φύσης του ατυχήματος.

Απαιτείται πάντα η βοήθεια των ειδικών;

Στο παρελθόν δεν υπήρχαν οι ειδικοί, αλλά υπήρχαν οι στενές οικογενειακές σχέσεις, η γειτονία, η στενότερη σχέση με την Εκκλησία, μερικά από τα οποία εξακολουθούν να υπάρχουν. Ωστόσο, σε πολύ δύσκολα γεγονότα, χρειάζονται ειδικοί. Πώς θα πελα στο παιδί ότι κάθικε ο πατέρας του; Σε αυτό τον τομέα βοήθησαν ουσιαστικά οι υπηρεσίες ψυχικής υγείας. Τον Σεπτέμβριο θα πάνε τα παιδιά στα σχολεία. Εδώ θα χρειαστούν και οι εκπαιδευτικοί ψυχολόγοι.

Θα συστήνατε στους συγγενείς να συνεχίσουν να καταφεύγουν σε ειδικούς;

Ο καθένας μιλά με τον δικό του τρόπο. Όπως ο ίδιος νιώθει. Κάποιοι θέλουν και τώρα βοήθεια. Άλλοι μπορεί να χρειαστούν σε ένα μήνα ή σε έξι μήνες. Γι' αυτό χρειάζεται η διαχρονική στήριξη. Πολλές φορές την κατάβληψη επισκιάζουν άλλα συναισθήματα, όπως ο θυμός. Κάθε απόλεια είναι τραγική και οδυνηρή - όταν ο θάνατος είναι ξαφνικός, αναπάντεχος, οι αντιδράσεις των αγαπημένων προσώπων είναι πιο έντονες, πιο πολύπλοκες, έχοντας να διαχειριστούν και την εισβολή των ΜΜΕ ή την καθυστέρηση στη διαδικασία διερεύνησης. Ένας ξαφνικός θάνατος δεν δίνει την ευκαιρία αποκαίρισιμου.

Καταλογισμός ευθυνών

Ο θυμός πρέπει να βγει προς τα έξω;

Αυτή τη στιγμή έχουμε να αντιμετωπίσουμε

Ο θυμός συγγενών και κοινωνίας δεν φεύγει απόλυτα. Απλώς αλλάζει ο τρόπος που εκδηλώνεται. Αυτή τη στιγμή εμφανίζεται στο αίτημα για καταλογισμό ευθυνών και τιμωρία των ενόχων.

Οι συγγενείς δεν πρέπει να νιώσουν ότι εγκαταλείπονται

Ο κόσμος μπορεί να προσφέρει πολλά με απλά πράγματα στους οικείους των θυμάτων

Ο αποκαίρισιμος του αγαπημένου προσώπου δεν ήταν δυνατόν να γίνει για όλους τους νεκρούς της τραγωδίας, εξαιτίας της φύσης του ατυχήματος, αναφέρει η Στέλλα Κυριακίδου.

Ο αποκαίρισιμος είναι σκληρός και οι συγγενείς χρειάζονται στήριξη, δηλώνει η παιδοψυχίατρος Νίκη Χριστοφί.

«**Ήρωες** μπορεί να είναι αυτοί που θυσιάστηκαν για την πατρίδα, αλλά μικροί ήρωες είναι και οι ειδικοί που καλούνται να διαχειριστούν το σοκ και τον ανείπωτο πόνο των συγγενών των θυμάτων. Κατά την πρόσφατη τραγωδία στο Μαρί, οι υπηρεσίες ψυχικής υγείας ανέλαβαν το σημαντικότερο βάρος της διαχείρισης του πόνου των συγγενών. Η επικεφαλής της ομάδας των ψυχιάτρων, των ψυχολόγων και των άλλων ειδικών, στο Νοσοκομείο Λευκωσίας, παιδοψυχίατρος, πρόεδρος της Παιδοψυχιατρικής Εταιρείας και συντονίστρια διαισθητικής συμβουλευτικής στο Μακάριο Νοσοκομείο, Νίκη Χριστοφί, αποκαλύπτει στην «Κ» άγνωστες πτυχές της διαδικασίας προσφοράς ψυχολογικής στήριξης.

Από την πρώτη στιγμή της τραγωδίας, ομάδες ειδικών έτρεξαν στη ναυτική βάση, στους χώρους της ΕΜΑΚ και κοντά στους τραυματίες. Στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας δημιουργήθηκε ένας χώρος υποδοχής για τους συγγενείς όπου πήγαν για να αναγνωρίσουν και να παραλάβουν τους νεκρούς. Ένας χώρος για την πολύωρη αναμονή, με πολυθρόνες, αναψυκτικά και κάποια τσιμπήματα. Οι ειδικοί κλήθηκαν να βοηθήσουν τους συγγενείς, οι οποίοι ήταν σε κατάσταση σοκ, να μειώσουν το άγχος τους. Κυρίως μέσα από την ενήμερωση, ώστε να μη μένουν στην αναμονή και στην άγνοια. Ειδικοί στήριξαν τους συγγενείς τώ ώρα της ανακίνωσης του θανάτου.

Ακόμη, συνδεδεαν τους συγγενείς με μέσα στο νεκροτομείο για την αναγνώριση, αναλόγως της περιπτώσεως. Βοηθούσαν και στη λήψη απόφασης για το ποιος συγγενής θα αναγνωρίσει τον αγαπημένο τους, αναλόγως με τις δυνάμεις τους, ποιός αντέχει τη διαδικασία. Σημαντική ήταν η στήριξη και κατά την παραλαβή των σορών. Τοποθετήθηκαν τηλεφωνικές γραμμές για ενημέρωση του κόσμου. Ιδιαίτερα σημαντικό κομμάτι ήταν η στήριξη των παιδιών και των εφήβων που έχασαν γονείς. Έγιναν επίσης σε πολλές κατ' οίκον επισκέψεις σε συγγενείς των νεκρών. Η Νίκη Χριστοφί σημειώνει ότι ψυχολογική στήριξη στους στρατιώτες προσφέρουν οι υπηρεσίες του στρατού.

Συλλογικό το τραύμα

Η κ. Χριστοφί αναφέρεται σε ένα συλλογικό τραύμα από την τραγωδία. Πιστεύει ότι η προβολή των κηδεών, κυρίως από τις τηλεοράσεις, λειτουργήσε θετικά, αφού συνέβαλε στη διαδικασία διαχείρισης του πένθους. «Ήταν μια μορφή συμπαράστασης και δείχνει ότι αφορά όλο τον κόσμο. Είναι πολύ σημαντικό να μην εκτιθενται οι συγγενείς, με την προβολή των προσωπικών πόνων, με πολύ κοντινά πλάνα. Πρέπει αυτές οι στιγμές να αποφεύγονται. Θα είναι λάθος να παρατραβήξει η προβολή και να ποτίζουν οι συγγενείς ότι μέσα από τα μέσα ενημέρωσης θα βρουν το δικό τους. Πρέπει να δημιουργηθεί ένα στρικήτικό δίκτυο,

από τους συγγενείς των οικογενειών των θυμάτων, από τις κοινότητες και το κράτος. Δεν πρέπει να νιώσουν οι συγγενείς ότι εγκαταλείπονται. Οι κηδείες και τα μνημόσυνα είναι λειτουργίες που διευκολύνουν τη διαδικασία του πένθους. Συμβάλλουν στον ομαλότερο αποχωρισμό των συγγενών από τα αγαπημένα τους πρόσωπα.

Οι εκδηλώσεις διαμνηστικής, έξω από το Προεδρικό, όταν γίνονται με ειρηνικό τρόπο, βοηθούν τους συγγενείς, επισμαίει, αλλά όταν πολιτικοποιούνται υπάρχει πρόβλημα. Η μονόλεπτη σιγή, η συναστροφή του κόσμου με τους συγγενείς, αποτελούν βάλαμο για τον αβόστακτο πόνο τους.

Η συμμετοχή του κόσμου στον πόνο των συγγενών είναι πολύ σημαντική. Ο κόσμος μπορεί να προσφέρει πολλά με απλά πράγματα. Πρώτα και κύρια να σεβεται τις προσωπικές στιγμές των πενθούντων. Άλλος θέλει να επικοινωνήσει και άλλος θέλει να μείνει μόνος του. Για παράδειγμα, μπορεί να προσφερθεί βοήθεια στα παιδιά που έχασαν τους γονείς του, με τη φύλαξη τους ή και τη μεταφορά τους στα σχολεία. Μπορεί να προσφερθεί φαγητό στις οικογένειες των θυμάτων, κάτι που είναι σημαντικό όταν οι συγγενείς βρίσκονται σε κατάσταση σοκ. Ακόμη μπορούν οι συγγενείς και οι φίλοι να βοηθήσουν στην ετοιμασία των μνημοσύνων. Σε κοινοτικό επίπεδο, μπορούν να δημιουργηθούν ομάδες εθελοντών για την επιδιόρθωση σπιτιών που καταστράφηκαν.

ένα τραγικό γεγονός, αφού κάθικαν ζωές άδικα, όπου ο θυμός είναι απόλυτα δικαιολογημένος. Είναι ένα φυσιολογικό στάδιο του πένθους. Ωστόσο πολλές φορές δεν επιτρέπεται την επεξεργασία του πένθους, της απόλειας και της κατάβληψης αν δεν υπάρχει σωστή διαχείριση. Ο θυμός δεν φεύγει απόλυτα, αλλά αλλάζει ο τρόπος που παρουσιάζεται. Αυτή τη στιγμή εμφανίζεται στο αίτημα για καταλογισμό ευθυνών και τιμωρία των ενόχων.

Στην τραγωδία της «Ηλίας» δεν έφθασε η ώρα της τιμωρίας. Υπάρχει ακόμη θυμός;

Το βιώνουμε μέχρι και σήμερα το γεγονός, εξαιτίας του ότι δεν έφθασε σε ένα τέλος η νομική διαδικασία. Σημαίνει ότι δεν έκλεισε ένας κύκλος. Αν έκλεινε ο κύκλος, θα μπορούσαν ίσως να διαχειριστούν το πένθος τους, να κλείσει τουλάχιστον μία εκκρεμότητα.

Τι σημαίνει αυτό;

Βρίσκονται σε εγρήγορη συνέχεια, νιώθουν ότι πρέπει κάτι να κάνουν συνεχώς για να υπερασπιστούν τις μνήμες των δικών τους. Δεν μπορούν να χαλαρώσουν, δεν μπορούν να πενήσουν, δεν μπορούν να μείνουν στα σπλάχνα τους για να κλάψουν. Λένε ότι πρέπει να κάνουν κάτι για να μάθουν τι έγινε. Γιατί κάθικε άδικα ο άνθρωπος τους, για να δικαιοδοθούν οι μνήμες τους. Γι' αυτό οι διαδικασίες του πένθους είναι πιο πολύπλοκες. Κυρίως στους ενήλικες. Το ίδιο ενδεχομένως θα πάθουμε και με την περίπτωση στο Μαρί.

Βάλαμο η στήριξη

Τι πρέπει να γίνει;

Να μην υπάρχει καθυστέρηση στις διαδικασίες. Να υπάρχει διαφάνεια. Δεν πρέπει να φοβόμαστε ως πολιτεία τον θυμό των ανθρώπων. Ο θυμός είναι δικαιολογημένος και πρέπει να μάθουμε να τον διαχειριζόμαστε. Να ακούει τι μας λέν και να καταλάβουμε γιατί νιώθουν έτσι, ότι έχουν δικαίωμα οι οικογένειες να είναι θυμωμένες και ότι όλη η κοινωνία αισθάνεται το ίδιο.

Οι εκδηλώσεις στο Προεδρικό συμβάλλουν στη διαχείριση του θυμού;

Είναι εκδηλώσεις συμπαράστασης, αγανάκτησης, θυμού και φανερόνουν πολλά συναισθήματα μαζεμένα. Εγώ όμως πάει στις εκδηλώσεις και διαπίστωσα έναν τεράστιο θυμό, σε επίπεδο κοινωνίας, θα τολμούσα να πω για όλο το πολιτικό σύστημα.

Λειτουργούν οι εκδηλώσεις θετικά για τους συγγενείς;

Πιστεύω ναί. Όμως, δυστυχώς η πραγματικότητα λέει ότι σε λίγο διάστημα όλοι θα επιστρέψουμε στη ρουτίνα μας και αυτοί οι άνθρωποι θα νιώθουν ότι τους ξεχνούμε. Γι' αυτό η πολιτεία -όλοι μας- πρέπει να τους στήριξει διαχρονικά. Σημαντικό είναι να υπάρχει διαφάνεια σε όλες τις διαδικασίες, ώστε να μη φθάσουμε στην κατάσταση με την τραγωδία της «Ηλίας», όπου νιώθουν οι συγγενείς ότι πρέπει να είναι στους δρόμους και να φωνάζουν για να γίνουν τα αυτονόητα.

Ο κόσμος τι μπορεί να κάνει;

Απαιτείται μια τεράστια διαχρονική αγκαλιά του κόσμου προς αυτούς τους ανθρώπους. Στην περίπτωση της «Ηλίας», στα μνημόσυνα πάνε μόνο οι συγγενείς. Ο κόσμος δεν συμμετέχει. Οι συγγενείς νιώθουν ότι η κοινωνία τους θυρίζει την πλάτη. Και δεν πρέπει να ξεχνάμε.

Η Εκκλησία μπορεί να συμβάλει;

Η κάθε οικογένεια έχει το δικό της τρόπο να αντιμετωπίζει την απόλεια. Το πνευματικό κομμάτι είναι πολύ σημαντικό. Υπάρχει στενή συνεργασία μεταξύ υπηρεσιών ψυχικής υγείας και κληρικών. Βασική προϋπόθεση είναι τα πιστεύω της οικογένειας. Ιδιαίτερα οι οικογένειες που ήταν και πριν την τραγωδία κοντά στην Εκκλησία, βρίσκουμε γρήγη ανακούφιση. Κατά κανόνα οι ψυχολόγοι βοηθούν τους μεγαλύτερους και οι φιλόλογοι κυρίως τα παιδιά και όχι μόνο. Η βοήθεια πρέπει να είναι πολύπλευρη και διαχρονική. Η θλίψη και το πένθος μετά από αυτό το τραγικό γεγονός μάς αφορά όλους.

ΑΡΘΡΟ / Του ΝΙΚΟΥ ΡΟΛΑΝΔΗ

Πώς τα κατάφερε, Δημήτρη;

Ο δραματουργός και ποιητής της αρχαιότητας Μένανδρος είχε πει τον 4ο αιώνα π.Χ. πως «όλοι είμαστε σοφοί, όταν δίνουμε συμβουλές σε άλλους». Τα δικά μας σφάλματα όμως δεν τα αντιλαμβανόμαστε». Φοβόμαι, αγαπητέ Δημήτρη, πως δεν κατάλαβες και σε πόσο μεγάλο ήταν το σφάλμα σου και ποιες οι βαριές ευθύνες της κυβέρνησής σου σχετικά με την πρόσφατη φοιτική και καταστροφική έκρηξη στο Μαρί. Γι' αυτό και δεν απολογήθηκες αρχικά στο διάγγελμα σου προς τον λαό, όπως όφειλες. Απολογήθηκες, όταν ήταν ήδη πολύ αργά. Κάτι ήξερε, λοιπόν, ο Μένανδρος, 25 αιώνες πριν από τη δική μας παρουσία σε αυτό τον πλανήτη.

Ένας από τους προκατόχους σου, ο Γλαύκος Κληρίδης, ενθάρρυνε τους υπουργούς του να τον επικεφαλύναι στις 6.30-7.00 το πρωί στο γραφείο του, για να τον ενημερώσουν και να συζητήσουν μαζί του σημαντικά θέματα που τους απασχολούσαν ή για τα οποία είχαν πληροφορηθεί. Τουλάχιστον μια φορά τη βδομάδα τηλεφωνούσα στον Πρόεδρο από το βράδυ και ήμουν στο γραφείο του στις 7 το επόμενο πρωί. Αυτές οι πρωινές συναντήσεις με τον σοφό Πρόεδρο αποδείχθηκαν πολύ χρήσιμες και για τον ίδιο και για τους υπουργούς του. Ο Πρόεδρος ενημερωνόταν για όλα τα σημαντικά θέματα. Εσύ λοιπόν και η κυβέρνηση σου πως τα καταφέρατε, Δημήτρη, να ανατινάξετε την Κύπρο, χωρίς, υποτίθεται, να το πάρτε χαμηρά; Δεν βρέ-

θηκε κανένας να σου ψιθυρίσει στο αυτί δυο λόγια για τον «θάνατο» που ελλόχευε; Πέραν τούτου, σκοτώθηκαν τόσα παιδιά, «δολοφονήθηκαν» ο οικονομικός και αντί για έκφραση συντριβής, αντί απολογίας με τη δέουσα ταπεινότητα, μερικοί συνεργάτες σου μίλησαν για υπονόμευση του Προέδρου! Για όνομα του Θεού! Το επικίνδυνο φορτίο κατασχέθηκε, γιατί παραβιάζαν το ψήφισμα 1747 του Συμβουλίου Ασφαλείας. Για να εγκριθεί το πιο πάνω ψήφισμα, σημαίνει πως οι εκπρόσωποι ολόκληρης της διεθνούς κοινότητας, περιλαμβανομένων των μόνιμων μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας (ΗΠΑ, Ρωσία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία, Κίνα), συμφωνούσαν. Φαίνεται, λοιπόν, πως, παρά την κατάσχεση του φορτίου, οι μόνοι που δεν συμφωνούσαν απόλυτα ήμασταν εμείς που το είχαμε κατάσχει. Φυλάξαμε το φορτίο, για να μην ανατινάξουμε τις σχέσεις μας με κάποιες χώρες. Προτιμήσαμε να ανατινάξουμε τα παιδιά μας.

Είμαστε μια μικρή και ημικατεχόμενη χώρα. Οι «φίλοι» μας, οι οποίοι, σύμφωνα με πολλές δηλώσεις σου, Πρόεδρε, βρίσκονται στο πλάι μας και συνεργάζονται μαζί μας «στη βάση αρχών», φαίνεται πως δεν νοιάζονται πολύ για αρχές. Γιατί, αν δούλευαν «στη βάση αρχών», όπως ισχυρίζεσαι, δεν θα μας απειλούσαν σχετικά με το φορτίο με αναγνώριση του τουρκοκυπριακού «κράτους», όταν μάλιστα και οι ίδιοι έχουν καταληφμένα εδάφη. Τα πιο πάνω μου θυμίσαν και τους άλλους «φι-

Αν σου μείνει στο χέρι μια ωρολογιακή βόμβα (έστω και από δικό σου λάθος), την τοποθετείς σε μέρος όπου μπορεί να ανατινάξει τα τέρτα και τα όσα σου;

λους» μας «στη βάση αρχών». Τους Σοβιετικούς, που μας απειλούσαν με σκληρή γλώσσα τον Δεκέμβριο του 1979 (ήμουν τότε υπουργός Εξωτερικών) πως αν δεν υποστηρίξαμε τη σοβιετική εισβολή στο Αφγανιστάν, θα χάναμε τη στήριξη της Σοβιετικής Ένωσης και θα υπήρχαν συνέπειες. Θυμάμαι τις αφόρητες πιέσεις που είχαμε από τον υπουργό Εξωτερικών Γκρομκό, τον πρέσβη Ατσάβιν και από το ΑΚΕΛ, για να υποστηρίξουμε τη σοβιετική εισβολή. Εμείς που ήμασταν θύματα εισβολής! Ο Πρόεδρος Κυπριακού σχεδόν έπαθε εγκεφαλικό. Τελικά τήρησαμε αποχή, για να αποφύγουμε την αναβίβαση του «κράτους». Γνωρίζαμε πως ό,τι και αν κάναμε, θα κάναμε λάθος. Αυτά συμβαίνουν, δυστυχώς, όταν είσαι μικρός και αδύνατος και έχεις φίλους που εργάζονται «στη βάση αρχών». Έτσι, λοιπόν, μας έμεινε το εκρηκτικό υλικό. Στη «βάση αρχών». Δεν το δώσαμε σε εκείνους που γνώριζαν πως να το χειριστούν ή να το καταστρέψουν, για να ανταποδώσουμε τις «αρχές» που ει-

σπράτουμε από τους «φίλους» μας. «Αρχές» είναι τα «αρχών». Μήπως οι λάτρεις των «αρχών» «φίλοι» μας αναγνωρίσουν τα Κατεχόμενα. Εδώ όμως είναι που τίθεται το μεγάλο ερώτημα. Αν σου μείνει στο χέρι μια ωρολογιακή βόμβα (έστω και από δικό σου λάθος), την τοποθετείς σε μέρος όπου μπορεί να ανατινάξει τα ιερά και τα όσα σου; Να ανατινάξει δυνητικά 300 ανθρώπους που εργάζονται και κυκλοφορούν στην περιοχή; Να ανατινάξει ένα στρατόπεδο που συνδέεται με την άμυνα σου; Να ανατινάξει το εργοστάσιο παραγωγής ηλεκτρισμού που αποτελεί την καρδιά που τροφοδοτεί με αίμα την οικονομία σου; Ένα εργοστάσιο-στολίδι, που το γνωρίζω πολύ καλά, γιατί ήταν υπό την πολιτική μου διεύθυνση για πέντε χρόνια. Δεκάδες έγγραφα δεικνύουν πως υπήρχαν γραπτές προειδοποιήσεις για την επικινδυνότητα των εκρηκτικών υλών. Δεκάδες φορές κτύπησαν όχι καμπανάκια, αλλά καμπαρές θεόρατες προειδοποιήσεις. Υπουργοί ήταν παρόντες σε σχετικές συσκέψεις. Ανάτατοι λειτουργοί ήταν παρόντες. Εκπρόσωποι του Γραφείου του Προέδρου ήταν παρόντες. Η ηγεσία της ΑΗΚ θα πρέπει να είχε πληροφορηθεί για το ανεπιθύμητο φορτίο. Ορισμένα εμπορευματοκιβώτια, μάλιστα, φούσκωσαν σαν έγκυες γυναίκες και φώναζαν πως θα εκραγούν. Κανένας από τους πιο πάνω δεν έκρινε σκόπιμο να σε ειδοποιήσει, Πρόεδρε; Ούτε να κάνει κάτι; Και αν κανένας δεν σε ειδοποίησε, τι

οδί Υπουργικό Συμβούλιο και συνεργάτες επέλεξε και διόρισε; Η μήπως σε ειδοποίησαν, αλλά, αντί να θέσεις το θέμα σαν πρωτοεπίθετο μπροστά σου, το κατακλίνασες στις αμελέτες λεπτομερείες; Αν συνέβη κάτι τέτοιο, δεν ξέρω πως να το χαρακτηρίσω. Αν επρόκειτο για Γάλλους, θα τοποθετούσαν ποτέ το φορτίο του θανάτου έξω από το Λούβρο; Αν ήταν οι Άγγλοι, θα το τοποθετούσαν στην Πλατεία Τραφάλλικου; Εμάς γιατί το τοποθετήσαμε δίπλα στα νέα βλαστήρια της πατρίδας, εκεί που κυπά επίσης η καρδιά της οικονομίας; Γιατί; Κι αν έπρεπε, για χατίρι των περιβόπων «αρχών», να το κρατήσουμε, δεν μπορούσαμε να πάρουμε ένα «καλιτικό», κάποιο μακριά, να το περιφράξουμε, να κτίσουμε μια αποθήκη και να τοποθετήσουμε εκεί το φορτίο, με βάση τους ορθούς κανόνες αποθήκευσης και φύλαξης; Ο μεγάλος τραγικός της Αρχαίας Ελλάδας Αισχύλος είχε πει κάποτε: «Το να σκέφτεται κανείς καλά, είναι το μεγαλύτερο δώρο των Θεών». Φαίνεται πως οι Θεοί υπήρξαν φειδωλοί μαζί μας, Δημήτρη. Δεν μας πρόκισαν με το Θείο Δώρο. Γιατί, αν σκεφτόμασταν καλά, έστω και μέτρια, έτσι και υποφερά, δεν θα τοποθετούσαμε τον «θάνατο» δίπλα στη «ζωή» της Κύπρου. Δεν θα βγάζαμε από την πρίζα την οικονομία μας. Δεν θα σκοτώναμε τα παιδιά μας.

Ο κ. Νίκος Ρολάνδης είναι πρώην υπουργός.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

ΑΡΘΡΟ / Της **ΙΩΑΝΝΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ**

Βιώσιμος ενεργειακός επανασχεδιασμός

Ος **Οικολόγοι**, εδώ και χρόνια προτείνουμε τον ενεργειακό ανα-σχεδιασμό της χώρας, με την εισαγωγή στο ενεργειακό ισοζύγιο των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Μετά από την καταστροφή του ηλεκτροπαραγωγού σταθμού στο Βασιλικό, λόγω των τραγικών γεγονότων στο Μαρί, προτείνουμε την άμεση και δυναμική στρόφι προς την εξοικονόμηση ενέργειας και τις ΑΠΕ. Συγκεκριμένα:

1) Όλες οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρισμού από ΑΠΕ, που βρίσκονται σε στάδιο αδειοδότησης και είναι «ώριμες», να θεωρηθούν από αύριο ως εγκεκριμένες και να ξεκινήσει η κατασκευή τους. Έχουμε πληροφορηθεί ότι το αιολικό πάρκο της Αγίας Άννας, δυναμικότητας 20 MW, είναι έτοιμο να λειτουργήσει, αλλά δεν έγινε μέχρι τώρα καμία επιτάχυνση της διαδικασίας διαικονομής του με το δικτυο της ΑΗΚ. Επίσης, σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες μας, υπάρχουν πέραν των 300 έτοιμων έργων φωτοβολταϊκών μονάδων, οι οποίες σε 15 μέρες μπορούν να προσφέρουν στο δικτυο της ΑΗΚ μέχρι και 20 MW σε ώρες αιχμής. Σημειώνεται ότι το παραγόμενο ηλεκτρικό ρεύμα από φωτοβολταϊκές μονάδες θα είναι πλέον συγκρίσιμο από άποψη κόστους με αυτό που θα παράγει η ΑΗΚ και η τουρκοκυπριακή εταιρεία. Η υποδομή όμως των φωτοβολταϊκών πάρκων θα παραμείνει και θα παράγει ηλεκτρικό ρεύμα από τον ήλιο για τα επόμενα 25 χρόνια, χωρίς ρύπους και χωρίς εξάρτηση από το πετρέλαιο και τα παράγωγά του, χωρίς βλάβες και κινδύνους από ατυχήματα. Πρόκειται δηλαδή για έκτακτη λύση, με μακρόχρονη χρησιμότητα και βιωσιμότητα.

2) Να προωθηθούν σχέδια για εγκατάσταση κινητών μονάδων πα-

Προτείνουμε την άμεση και δυναμική στρόφι προς την εξοικονόμηση ενέργειας και τις ΑΠΕ

ραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από τον ήλιο με φωτοβολταϊκή ή ηλιοθερμική τεχνολογία. Να τοποθετηθούν κινητές μονάδες ΑΠΕ στις βιομηχανικές περιοχές και σε μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες.

3) Να αξιοποιηθούν άμεσα οι προτάσεις για κινητές μονάδες παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος από τον αέρα. Να καταργηθεί άμεσα η απαγόρευση τοποθέτησης οικιακών αιολικών γεννητριών στα όρια ανάπτυξης των οικισμών (άρα και σε πολλές βιομηχανικές περιοχές). Να αδειοδοτηθούν άνευ καθυστέρησης προτάσεις ταχύρρυθμης εφαρμογής, όπως το σχέδιο για εγκατάσταση πλωτών μονάδων ανεμογεννητριών στην περιοχή του ηλεκτροπαραγωγικού σταθμού της Δεκέλειας, εγκατεστημένης ισχύος, πέραν των 50 MW (το σχέδιο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση).

4) Να ζητηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση η άμεση διεκπεραίωση και έγκριση όλων των αιτήσεων που υπέβαλε η Κύπρος (όπως το προηγούμενο), στο πλαίσιο του προγράμματος NER300, που αφορούν την ηλεκτροπαραγωγή.

5) Να απαγορευθεί με υπουργικό διάταγμα η χρήση φωτεινών επιγραφών, φωτεινών διαφημιστικών πινακίδων και η φωταγωγή κτηρίων και βιτρινών. Να ποινικοποιηθεί η παραβίαση του διατάγματος και να υπάρξει έλεγχος της εφαρμογής, σε συνεργασία με τις τοπικές αρχές. Να πε-

ριοριστεί ο οδικός φωτισμός όπου δεν επηρεάζεται η οδική ασφάλεια.

6) Να περιοριστεί η λειτουργία των μονάδων αφαλάτωσης στο ελάχιστο και να αξιοποιηθούν τα υδατικά αποθέματα των φραγμάτων.

7) Μην ουσιώδεις υπηρεσίες να περιορίσουν το προσωπικό τους, να αλλάξουν ωράριο εργασίας ή να εργάζονται με βάρδιες, ώστε να μειωθεί το φορτίο των κλιματιστικών. Αντί του Αυγούστου – επχειρήσεις, βιομηχανίες και υπηρεσίες – να κλείσουν για καλοκαιρινές διακοπές σταδιακά από τον Ιούλιο.

Πέραν των πιο πάνω επειγόντων μέτρων αντιμετώπισης της ενεργειακής κρίσης, επιβάλλεται ο καταρτισμός ενός σχεδίου ταχύτερης εισαγωγής των ΑΠΕ στο ενεργειακό μας ισοζύγιο. Οι ενεργειακοί σχεδιασμοί πρέπει να αναθεωρηθούν, με βάση τα νέα δεδομένα. Η ανακατασκευή όλων των κατεστραμμένων μονάδων πρέπει να συγκριθεί οικονομικά, περιβαλλοντικά και πολιτικά με την ανάπτυξη μεγάλων επενδύσεων στον τομέα των ΑΠΕ. Σύμφωνα με τις απόψεις πολλών ειδικών, φαίνεται να είναι φρονιμότερο να εγκαταλειφθούν οι παλιές μονάδες, οι οποίες δεν μπορούν να είναι αποδοτικές ούτε με καύσιμο το φυσικό αέριο.

Μπορούμε να μετατρέψουμε την κρίση σε ευκαιρία για λύσεις. Αντί να στραφούμε στον επικίνδυνο και επισφαλές από πολιτική και τεχνική άποψη τουρκοκυπριακό ηλεκτρισμό, ας δώσουμε την ευκαιρία στις ΑΠΕ – επιτέλους – να αναπτυχθούν και να παράξουν φθινό και χωρίς ρύπους ηλεκτρικό ρεύμα.

Η κ. Ιωάννα Παναγιώτου είναι γενική γραμματέας του Κινήματος Οικολόγων Περιβαλλοντιστών.

Η ανακατασκευή όλων των κατεστραμμένων μονάδων πρέπει να συγκριθεί οικονομικά, περιβαλλοντικά και πολιτικά με την ανάπτυξη μεγάλων επενδύσεων στον τομέα των ΑΠΕ.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΙΛΛΗΚΑ**

Η προκλητική τουρκική ειλικρίνεια και η τραγική αφέλεια του Προέδρου

Ο **Τούρκος** πρωθυπουργός, Ταγίπ Ερντογάν, (διαψεύδοντας όλους όσους σε Κύπρο και Ελλάδα επένδυσαν σ' αυτόν θεωρώντας τον ως «προοδευτικό» και «συναινετικό») με τις πρόσφατες εμπρηστικές του δηλώσεις έδωσε περιεχόμενο στη λύση του Κυπριακού που οραματίζεται.

Ούτε λίγο ούτε πολύ, η λύση με τις προδιαγραφές Ερντογάν θα πρέπει να οδηγεί σε «συνεταιρισμό δύο ισών κρατών» αλλά και σε κατάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας (που δεν πέτυχαν το 1963-64, το '74 και το 2004). Με τη λύση δεν θα υπάρξουν ουσιαστικές εδαφικές αναπροσαρμογές (διαγράφοντας τις όποιες σκέψεις για την Κερπασία και την επιστροφή της Μόρφου), ενώ τα τουρκικά στρατεύματα και ο εποικισμός θα συνεχίσουν την παρουσία τους στην Κύπρο.

Για όσους διαβάζουν με ρεαλισμό την τουρκική στρατηγική και πολιτική, αυτές οι δηλώσεις Ερντογάν (που έθεσαν την ταφόπετρα στη διαδικασία των εν εξελίξει συνομιλιών) δεν αποτέλεσαν έκπληξη. Ήταν μια ειλικρινής (προκλητική και αισχρή, αλλά ειλικρινής!) περιγραφή των στόχων που η Τουρκία επιδιώκει να πετύχει μέσα από τη λύση. Η επιθετική αυτή αλαζονεία της Τουρκίας συντηρείται από την ανοχή που η διεθνής κοινότητα επιδεικνύει απέναντί της. Συντηρείται, όμως, κι από τη δική μας υποχωρητική (μέχρι υποτακτική) πολιτική και συμπεριφορά. Όχι μόνο η κυπριακή κυβέρνηση δεν προκαλεί πολιτικό κόστος στην Τουρκία για τη συνεχιζόμενη κατοχή, αλλά ικανοποιεί σταδιακά στις συνομιλίες τις τουρκικές

απαιτήσεις («νέο συνεταιριστικό κράτος από δύο συνιδρυτικά κράτη», αριθμητική εξίσωση του 82% με το 18%, εκ περιτροπής προεδρία με εκτελεστική εξουσία κ.ά.) με την ψευδαίσθηση ότι η «πολιτική του καλού παιδιού» θα εξευμενίσει την Τουρκία.

Το είπαμε πολλές φορές, το επαναλαμβάνουμε και τώρα που οι προκλήσεις Ερντογάν ηχούν, ακόμη, σ' ταφιά όλων: Ικανοποιώντας τις τουρκικές απαιτήσεις, η τουρκική όρεξη δεν θα κορεστεί, αλλά θα μετατραπεί σε βουλιμία. Η υποχωρητικότητα δεν εξευμενίζει, αλλά αποθρασύνει την Τουρκία.

Όταν ο Πρόεδρος Χριστόφιας δήλωνε «Πρόεδρος λύσης» ή ότι «τα καταφέρνει καλύτερα», εμείς λέγαμε ότι η μη λύση του Κυπριακού δεν οφείλεται στην έλλειψη πολιτικής βούλησης από τον όποιον Κύπριο Πρόεδρο, αλλά στην τουρκική επεκτατική και αδιάλλακτη πολιτική. Μετά από τρία χρόνια διακονοτικές συνομιλίες με μόνες συγκλίσεις τις δικές μας μονομερείς υποχωρήσεις, μετά τις «συμμοσπονδιακές διχοτομικές προτάσεις της τουρκικής πλευράς» (σύμφωνα με παλαιότερη ομόφωνη θέση του Εθνικού Συμβουλίου), μετά και τις χρεσινές εμπρηστικές δηλώσεις Ερντογάν, αναμέναμε ότι οι αυταπάτες, οι ψευδαισθήσεις και οι ευσεβισμοί του Προέδρου Χριστόφια θα άφηναν τη θέση τους σε μια ρεαλιστική ανάγνωση των γεγονότων. Δυστυχώς, όμως, ο Πρόεδρος συνεχίζει να αυταπατάται κι αυτό είναι, πλέον, άκρως επικίνδυνο για τον τόπο. Ο Πρόεδρος είτε δεν αντιλαμβάνεται είτε δεν θέλει να δει την πραγματικότητα. Όποιο εκ των δύο κι αν ισχύει, έχουμε σοβαρό πρόβλημα.

Ο Πρόεδρος Χριστόφιας έδειξε αφοσίωση και έκπληκτος από τις δηλώσεις Ερντογάν, ωσάν να διαψεύστηκαν κάποιες ελπίδες ή προσδοκίες του. Αντί μέσα από τις δηλώσεις Ερντογάν να δει τους στόχους και τις προθέσεις της Τουρκίας, ο Πρόεδρος Χριστόφιας διερωτάται αν αυτές «ήταν μια έκρηξη λόγων ενός αυθόρμητου ανθρώπου» ή εάν «είναι αυτή η γραμμή της Τουρκίας»!!! Ο Ερντογάν μάς φτύνει και ο Δημήτρης Χριστόφιας διερωτάται αν το έκανε «αυθόρμητα» ή αν μας λούζει ανθόρεο!

Αντί ο Πρόεδρος να παραδεχθεί ότι η «πολιτική του καλού παιδιού» και των μονομερών υποχωρήσεων που εφάρμοσε κατάρρευσε, αφήνοντας να φανεί ένα τεράστιο πολιτικό κενό, αντί να εξαγγείλει τον σχεδιασμό μιας νέας στρατηγικής, συνεχίζει να ζει στον κόσμο των ψευδαισθήσεων του... Ελπίζει ότι η «πολιτική της Τουρκίας δεν είναι αυτή του Ερντογάν» αλλά κάποια άλλη... Ελπίζει ότι ο Ερντογάν (αυτός ο «αυθόρμητος άνθρωπος») θα πάψει να είναι «αυθόρμητος» και θα γίνει «συναινετικός»... Ελπίζει... ότι οι αυταπάτες του θα γίνουν μια μέρα πραγματικότητα...!

Και ενώ ο Πρόεδρος λειτουργεί και κάνει πολιτική σ' έναν κόσμο ψευδαισθήσεων, η διχοτόμηση οδεύει προς τη μονιμοποίηση και νομιμοποίηση και η οικονομία βουλιάζει (όπως η ναυτική βάση στο Μαρί) προς μια καταστροφική ένταξη στον μηχανισμό «στήριξης»... Και οι σκληρές και τραγικές πραγματικότητες υποθηκεύουν το μέλλον της Κύπρου.

Ο κ. Γιώργος Λιλλήκας είναι πρώην υπουργός.

Πέντε, πέντε, πέντε...

10 τυχεροί κερδίζουν από €5.000.

Με τις κάρτες της Τράπεζας Κύπρου απολαμβάνετε μοναδικά οφέλη και προνόμια, κάνοντας απλώς τις καθημερινές σας αγορές οπουδήποτε (π.χ. εστιατόριο, υπεραγορά, βενζινάδικο, κ.ά.).

Με μόνο 5 κινήσεις τον μήνα (συνολικά 15 κινήσεις το τρίμηνο), από τις 15 Ιουνίου μέχρι και τις 15 Σεπτεμβρίου, 10 τυχεροί θα κερδίσουν από €5.000.

Επιπλέον με τις κάρτες σας έχετε δωρεάν ψώνια σε υπεραγορά, εισιτήρια για ταξίδια στο εξωτερικό, εκπτώσεις σε καταστήματα, εστιατόρια, ξενοδοχεία και απίστευτα δώρα.

Εσείς μπορείτε να τα απολαύσετε όλα.

Ωφέληματα/προνόμια που προσφέρονται στον Κάτοχο Κάρτας από τρίτο πρόσωπο (φυσικό ή νομικό) συνεργάτη της Τράπεζας, δυνατό να τροποποιηθούν από καιρό εις καιρό και να αποσυρθούν.

Για επιπρόσθετες πληροφορίες και για τους όρους που σήμερα ισχύουν για τη χρήση των καρτών, καλέστε στο **800 00 800**, επισκεφτείτε την ιστοσελίδα www.bankofcyprus.com.cy ή απευθυνθείτε στα καταστήματα της Τράπεζας Κύπρου.

Τράπεζα Κύπρου

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Η αποχή τέλειωσε

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Α. ΛΑΜΠΙΤΣΗ

Η τάση των Κυπρίων να απέχουν από εκλογικές διαδικασίες ξεκίνησε στην ουσία με τις ευρωεκλογές και συνεχίστηκε και στις επόμενες εκλογικές αναμετρήσεις. Κορυφώθηκε στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές και στα πρόσφατα δημοψηφίσματα που έγιναν σε έξι κοινότητες για τη μετατροπή τους σε δήμους. Το θέμα αναλύθηκε πρόχειρα από τα κομματικά επιτελεία. Ίσως βέβαια και να έγιναν περισσότερο εμβριθείς αναλύσεις στα ενδότερα των κομμάτων. Αυτό δεν το έχω υπ' όψιν μου ούτε και αν έγιναν ειδικές κοινωνιολογικές μελέτες από πανεπιστημιακούς. Ανεξαρτήτως, όμως, τούτου, είμαι της άποψης πως η αποχή τελειώνει εδώ. Τα τραγικά γεγονότα της 11ης Ιουλίου έχουν ανατρέψει τα πάντα. Ελπίζεται πως αυτό θα γίνει αντιληπτό από τις κομματικές ηγεσίες και από όσους φορείς διαμορφώνουν την πολιτική και κοινωνική ζωή στον τόπο μας. Οι φορείς αυτοί ως τώρα ενεργούσαν συνήθως χωρίς την κοινωνία των πολιτών. Σήμερα, αυτή η κοινωνία έχει συνειδητοποιήσει ότι δεν μπορεί κανείς να τη χειραγωγεί και να την κάνει φερέφωνό της. Η συνειδητοποίηση από τους ίδιους τους πολίτες της δύναμής τους είναι ο σημαντικότερος παράγοντας διαμόρφωσης των νέων πολιτικοκοινωνικών συνθηκών στον τόπο μας.

Ένας σημαντικός παράγοντας της πολιτικής μας ζωής υπήρξε πάντοτε ο φόβος. Στην περίπτωση για την οποία μιλούμε ο φόβος προερχόταν και προέρχεται από τον ίδιο τον νόμο, ο οποίος θεωρεί ακόμα ότι η άσκηση του δικαιώματος της ψηφοφορίας είναι υποχρεωτική. Με την είσοδό μας στην Ενωμένη Ευρώπη, ο Κύπριος απελευθερώθηκε από αυτόν τον φόβο. Αντιλήφθηκε πως είχε το δικαίωμα, στην περίπτωση που το κράτος τον κατηγορούσε για παρακοή, να προσφύγει σε ευρωπαϊκά διοικητικά όργανα. Απελευθερωμένος, λοιπόν, από τον φόβο, ο Κύπριος πήρε την εκδικησή του, απέχοντας από τις πρώτες εκλογές που βρήκε μπροστά του, που ήταν οι ευρωεκλογές. Λέχθηκε τότε από τους ειδικούς των κομμάτων ότι η έννοια της Ευρώπης ήταν μακριά από τον Κύπριο, ο οποίος δεν έβλεπε κάτι από με τη συμμετοχή του στις εκλογές. Άρα, ο Κύπριος δεν είχε ακόμα συνειδητοποιήσει αν είχε οποιοδήποτε συμφέρον από την συμμετοχή του στην Ενωμένη Ευρώπη.

Η συνειδητοποίηση από τους ίδιους τους πολίτες της δύναμής τους είναι ο σημαντικότερος παράγοντας διαμόρφωσης των νέων πολιτικοκοινωνικών συνθηκών στον τόπο μας

Προσωπικά, δεν απορρίπτω την ερμηνεία της ανθρώπινης συμπεριφοράς με βάση το συμφέρον. Εξάλλου, κατά τον Αριστοτέλη, είναι ο σημαντικότερος παράγοντας διαμόρφωσης των ανθρωπίνων πράξεων. Φτάνει να μη θεωρούμε το συμφέρον μόνο ως υλικό και μάλιστα χρηματικό. Υπάρχει και το άλλο, το πνευματικό, το ηθικό συμφέρον. Η έννοια, λοιπόν, του συμφέροντος οδήγησε τους πολίτες μακριά και από τις εκλογές που ακολουθήσαν, ιδιαίτερα από τις τελευταίες, για την ανάδειξη έξι κοινοτήτων σε δήμους. Δηλαδή, οι πολίτες δεν είδαν κανένα συμφέρον στις εκλογές που επακολούθησαν. Ποιο, όμως, είναι το συμφέρον των πολιτών; Ποιο περιεχόμενο λαμβάνει η έννοια; Η απάντηση είναι απλή: Η έννοια του συμφέροντος για τους πολίτες συνάπτεται με το όραμα και την προοπτική για ανάπτυξη, με το μέλλον των πολιτών και της κοινωνίας. Έτσι, όταν κάποιος ερμάνευσε την τελευταία αποχή ως αποτέλεσμα της ζήτησης, που οδήγησε τους πολίτες στη θάλασσα αντί στην κάλπη, απλώς κοροϊδεύει τους εαυτούς τους. Οι πολίτες δεν πήγαν στην κάλπη, επειδή δεν μπορούσαν να δουν καμιά προοπτική βελτίωσης της ποιότητάς της ζωής τους.

Τα γεγονότα της 11ης Ιουλίου έχουν πλέον επιβεβαιώσει στους πολίτες την αδυναμία για προβολή ενός οράματος, μιας προοπτικής ανάπτυξης και δικαιοσύνης, ενός μέλλοντος ευοίωνου. Δυστυχώς, η επιβεβαίωση της αδυναμίας ήρθε από εκεί που δεν την περίμεναν. Από εκείνους που υπόσχονταν μια δικαιότερη κοινωνία, που έλεγαν πως μπορούσαν καλύτερα. Όμως, οι αδυναμίες και οι παραλείψεις τους δείχνει πως σπνιζόνταν περισσότερο στην εκμετάλλευση των αδυναμιών και των λαθών των αντιπάλων παρά στις ικανότητες τους και στο δόξαν οράμα τους για την κοινωνία. Έτσι οδήγησαν τη ζωή των Κυπρίων σε μια προοπτική ζόφου και απαισιοδοξίας.

Οι Κύπριοι δεν είναι αγανακτισμένοι. Απόδειξη τούτου είναι ότι δεν αντέδρασαν καταστρέφοντας. Οι Κύπριοι είναι απογοητευμένοι, επειδή διαψεύστηκαν οι ελπίδες και οι προσδοκίες τους. Νομίζω, λοιπόν, πως η αποχή έχει πλέον τερατιστεί. Τώρα δεν φοβούνται τον νόμο, για να μην απέχουν. Φοβούνται πως, αν απέχουν, αυτό δεν θα εκληφθεί απλώς ως διαμαρτυρία, αλλά ως αδυναμία να ορίσουν τις τύχες τους. Γι' αυτό, όταν οι απογοητευμένοι θα σταματήσουν να προσέρχονται στο Προεδρικό Μέγαρο, τα κόμματα ως μη θεωρήσουν ότι οι πολίτες έλασαν. Θα έχουν πολλά να θυμούνται ως τις επόμενες εκλογές, που δεν είναι μακριά. Μαζί με τη μνήμη, στην κάλπη θα τους οδηγήσει και το συμφέρον τους, ψάχνοντας να βρουν ηγέτες που θα μπορούσαν να δώσουν προοπτική στο αύριο και όχι παράταση στο χθες.

Φιλόλογος-Διοικησιολογίας (MBA)
lampitsis.p@cytanet.com.cy

Επικοινωνιακός και ουσιαστικός ο λόγος του Ερντογάν

Του ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ

Ηταν οι δηλώσεις Ερντογάν επικοινωνιακού χαρακτήρα, που αποσκοπεί σε επίρριψη ευθυνών στην ε/κ πλευρά; Η μελέτη των όσων είπε ο Ερντογάν δεν επιβεβαιώνει κάτι τέτοιο. Αν ο Ερντογάν ήταν απλά επικοινωνιακός και με τη στόχευση που είπε ο Πρόεδρος Χριστόφιας, τότε θα είχαμε δηλώσεις με ανοιγμένα στη βάση της λογικής του «θα είμαστε ένα βήμα μπροστά από τους Ε/κ», την οποία εφάρμοσε το 2003 και το 2004. Κάτι που κάποιος δυτικοί διπλωμάτες άφρασαν να διαρρέει για μέρες τώρα στα ΜΜΕ.

Ο Ερντογάν, όμως, διέψευσε τις προσδοκίες αυτές. Δεν ήρθε για να συμβιβαστεί. Ήρθε να μας υπαγορεύσει τους όρους της υποταγής μας. Ξεκαθάρισε πως στο Εδαφικό το μάξιμουμ που θα δώσει είναι εκείνο που είχε προτείνει ο Ντενκτάς τη δεκαετία του '80. Δηλαδή τη νεκρή ζώνη και τις γειτονιές της περιφραγμένης περιοχής της Αμμοχώστου.

Η θέση του δεν ήταν απλά διακρικτική. Αναφέρθηκε – όχι τυχαία – και στην Καρπασία. Ο λόγος είναι γιατί η Καρπασία διεκδικείται από τον Δημήτρη Χριστόφια. Αποτελεί την κεντρική πρόταση του Προέδρου Χριστόφια για επίλυση του Κυπριακού. Συγκεκριμένα, πίσω από τη διασύνδεση Εδαφικού και Περιουσιακού, η επίσημη ε/κ πλευρά έχει στο μυαλό της τη διεκδίκηση ενός ειδικού καθε-

στότους στην Καρπασία. Κάτι ανάλογο είχε προταθεί από τους Τούρκους στο Μπούργκενοκ, με αντάλλαγμα το πρωτογενές δίκαιο.

Σήμερα το αντάλλαγμα που προτίθεται να δώσει η πλευρά μας είναι να ικανοποιήσει την απαίτηση των Τ/κ για οροφές πληθυσμού και περιουσίας στο τ/κ κρατίδιο. Εξού και η περίφημη διασύνδεση Περιουσιακού και Εδαφικού. Άρα, μιλώντας για την Καρπασία (και τη Μόρφου), ο Ερντογάν ήταν πρωτίστως ουσιαστικός και λιγότερο επικοινωνιακός. Απαντούσε στο πιο ουσιαστικό ζήτημα των διαπραγματεύσεων, απορρίπτοντας την ε/κ πρόταση και διαλύοντας τις ψεύτικες προσδοκίες του Προέδρου Χριστόφια. Επίσης, οι αναφορές του στη μη ύπαρξη της ΚΔ ως κράτους, αλλά μόνο της ε/κ διοίκησης, μπορεί να ήταν σκληρές, αλλά δεν είναι καινούργιες. Αποτελούν τον κεντρικό πυρήνα της τουρκικής προσέγγισης στο Κυπριακό και τον στρατηγικό στόχο της Τουρκίας. Δηλαδή να διαλύσει την ΚΔ ως ανεξάρτητο και κυρίαρχο κράτος και να μετατρέψει τους Ε/κ σε μία υποτελή κοινότητα περιορισμένων κυριαρχίας. Αυτό είναι και μία έμμεση απάντηση σε όσους στην Ε.Ε. τον καλούν να ανοίξει μονομερή διάλογο με τη χώρα του στα πλαίσια με κυριαρχία σημαία ή ακόμα να μιλήσει με την ΚΔ.

Επείχερσε ο Τούρκος πρωθυργός να σπάσει το ηθικό μας, αναιρώντας τα όσα είχε δεχθεί στο πλαίσιο του Σχεδίου

Ύστατη προσπάθεια για τη σωτηρία της Κύπρου

Του ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ

Οταν για δεκαετίες προσηρνάς τα προβλήματα και αντί να αναζητήσεις τις λύσεις έγκαιρα και αποτελεσματικά, επιλέγεις να τα κρύφεις κάτω από το χαλί, έρχεται κάποια στιγμή που το πρόβλημα ξεσπά, τα αδιέξοδα βοούν και τα προβλήματα αντιμετωπίζονται (εάν μπορούν να αντιμετωπιστούν) με πολλαπλό κόστος και πολύ πιο οδυνηρές θυσίες. Αυτό συνέβη και στην Κύπρο. Με τη διαφορά ότι, κατά διαβολική συγχορδία, τα προβλήματα που συσσωρεύονται στις διάφορες πτυχές της διακυβέρνησης και εμείς τα αγνοούσαμε, έφτασαν σε σημείο κορύφωσης και κρίσιμης σχεδόν ταυτόχρονα. Και στην οικονομία και στο Κυπριακό και γενικότερα σε θέματα θεσμών, αξιών και αξιοπιστίας του πολιτικού συστήματος.

Σήμερα η Κύπρος βρίσκεται αντιμετώπιση με τη μεγαλύτερη κρίση της ιστορίας της. Στην οικονομία είμαστε μια αβυσσος πριν από τον όλεθρο. Τα μέτρα που θα μπορούσαν να μας σώσουν πριν από μερικούς μήνες αλλά που ανόδυνα πριν από δύο χρόνια, σήμερα κρινονται εντελώς ανεπαρκή. Χρειάζονται πολύ πιο βα-

θείς τομές. Που σε τελευταία ανάλυση αποδεικνύουν ότι η δόθεν φιλεργατική πολιτική και η έλλειψη αποφασιστικότητας οδήγησαν σε μεγαλύτερες και πιο δυσβάστακτες θυσίες τους εργαζομένους, που υποτίθεται ότι ήθελαν να εξυπηρετήσουν. Στο Κυπριακό οι τίτλοι τέλους άρχισαν να προβάλλουν.

Αν μέχρι τον Οκτώβριο οι Χριστόφιας και Έρογλου δεν τα βρουν (που δεν θα τα βρουν) τα Ηνωμένα Έθνη θα θέσουν στο τραπέζι δικό τους σχέδιο. Απειρές χειρότερο από το Σχέδιο Ανάν, προς δόξαν των πολιτικών εκφραστών του εξάλλου και άκριτου μαζιολογίου και εθνικισμού, αλλά και των υπερχώρων του τσιμεντώματος (δὴθεν) της λύσης. Αναφορικά με τη λειτουργία του κράτους και των θεσμών, μετά τα γεγονότα στο Μαρί τα πάντα έχουν κοριοποιηθεί.

Ποτέ εξουσία δεν αμφισβητήθηκε από τόσους πολλούς, από όλο το πολιτικό-ιδεολογικό φάσμα, όσο η Κυβέρνηση Χριστόφια. Ανεξάρτητα αν το πάνω χέρι των κινυποποιημένων προσπαθούν να πάρουν ακροδεξιά εθνικιστικά στοιχεία, είναι φανερό ότι πλέον υπάρχει για την κυβέρνηση χάσμα δημοκρατικής νομιμότητας, υπό το βάρος των ασήκωτων ευ-

θυνών που φτάνουν μέχρι την κορυφή της πυραμίδας.

Διαβάζοντας ρεαλιστικά την κατάσταση εκτιμά ότι ο Δημήτρης Χριστόφιας δεν πρόκειται να παρατηθεί, έστω κι αν ουσιαστικά δεν θα μπορεί να κυβερνήσει. Και τα άλλα κόμματα, που επίσης έχουν σοβαρές ευθύνες, σε συνθήκες όξυνσης θα μεγεθύνουν το πρόβλημα και την πολύπλευρη κρίση. Γι' αυτό πιστεύω ότι η στιγμή απαιτεί υπερβάσεις. Υπερβάσεις που μόνον πραγματικοί ηγέτες μπορούν να πραγματοποιήσουν. Και στην πλευρά της Κυβέρνησης και στην πλευρά της αντιπολίτευσης. Παρ' όλη την απαισιοδοξία μου τις καταθέτω, ενώνοντας τη φωνή μου με άλλες παρόμοιες εισηγήσεις που είδαν το φως της δημοσιότητας.

(α) Στην οικονομία, την εσωτερική διακυβέρνηση και την αποκατάσταση της αξιοπιστίας του κράτους να συσταθεί ένα Υπουργικό Συμβούλιο με προσωπικότητες υψηλού κύρους, πέραν και πάνω από κόμματα για να διαχειριστούν την κατάσταση μέχρι τις επόμενες προεδρικές εκλογές. Αυτό προϋποθέτει ετοιμότητα του Προέδρου να εγκαταλείψει τις ιδεοληψίες και τις ιδεολογικές αγκυλώσεις που τον καθόδηγούσαν μέχρι σήμερα.

ναζήτηση πολιτικής και οικονομικής σταθερότητας. Σε αυτά μπορεί να προσθέσει κάποιος και την οικονομική κατάρρευση της Ελλάδας και το γονάτισμα της ΚΔ.

Την ίδια στιγμή που συμβαίνουν όλα αυτά στη γειτονιά της Τουρκίας, η ίδια συνεχίζει να αναπτύσσεται με ποσοστά που ξεπερνούν το 8% ετησίως. Έχοντας γνώση όλων των πιο πάνω, μπορεί κάποιος να καταλάβει πόσο ισχυρός νιώθει αυτό τον καιρό ο πανηγυρικά νεοεκλεγείς Ερντογάν και γιατί συμπεριφέρεται έτσι.

Οι δηλώσεις Ερντογάν, παρά τα πολλά αρνητικά τους σημεία, επιδέχονται και μια θετική ανάγνωση. Επιτρέπουν στην πλευρά μας να τις συνδέσει με τις μονομερείς μας υποχωρήσεις. Είναι η ώρα να ζητήσει η πλευρά μας την πλήρη και ξεκάθαρη ανάκλησή τους, προειδοποιώντας ότι σε διαφορετική περίπτωση θα ανακληθούν οι δικές μας προτάσεις στα επίμαχα αυτά θέματα. Εναλλακτικά, οι δηλώσεις Ερντογάν θα αποτελέσουν σημαντικό όπλο, για να καταδείξουμε ποιος θα φέρει την ευθύνη στην περίπτωση αδιέξοδου. Τέλος, σε ό,τι αφορά την περίπτωση απειλή πάγωσης των σχέσεων Τουρκίας-Ε.Ε., να σημειώσω πως εδώ και έναν χρόνο δεν έχει ανοίξει καινούργιο κεφάλαιο. Επιβάλλεται να περάσουμε στην αντιμετώπιση. Να ζητήσουμε σε πρώτη φάση την εντός τριπτάς προθεσμίας εφαρμογή των αποφάσεων πολλών συμβουλίων για ομαλοποίηση των σχέσεων ΚΔ και Τουρκίας.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος.

«Δημοσιογραφική δικτατορία»

Αγαπητοί συμπολίτες που ασκείτε το ε-παγγελμα (λειτουργία θα έλεγα εγώ) του δημοσιογράφου. Αυτές τις μέρες δυστυχώς βιώνουμε την πρόσφατη σκηνή από σειρά δραμάτων που συνέβησαν και εξακολουθούν να συμβαίνουν στον τόπο μας. Σκοπός μου δεν είναι να ασχοληθώ με τα συμβάντα του τελευταίου μοιραίου δυστυχήματος. Αυτό πήρε τον δρόμο της δικαιοσύνης και θα το παρακολουθήσουμε στην εξέλιξη του. Νοιάζομαι όμως πάρα πολύ για το μέλλον αυτού του τόπου, όπου μας έταξε η μοίρα να ζήσουμε εμείς και τα παιδιά μας.

Κατά τη γνώμη μου, το ζήτησώ μου για να υπάρξει έστω και αμυδρή προοπτική επιβίωσης είναι η σύμπτωση και ενότιπτα στις ψυχές του κόσμου μας. Ξέρουμε όλοι ότι ο αγώνας κερδίζεται μόνο όταν υπάρχει

υψηλό φρόνημα αγωνιστικότητας. Αυτό το φρόνημα αποκτάται όταν πιστεύεις στις ηγεσίες σου που ασπάζονται τα ιδανικά σου και τις εμπιστεύεσαι. Δυστυχώς από χρόνια τώρα παρατηρείται μια κάθεται κατάρρευση του φρονήματος και αυτό διαπιστώθηκε και στις πρόσφατες εκλογές. Πολλές ηθικές αξίες έχουν εξαργυρωθεί με χρήμα, θέσεις, καριέρα κτλ.

Ο καθένας μας από το πόστο του έχει διαπράξει λάθη. Ο απλός πολίτης για το ρουσφέτι που ζητά να έχει και για την αδράνεια του καναπέ και της καφετερίας, ο πολιτικός για το ρουσφέτι που κάνει για να κερδίσει ψηφοφόρους, για τη στείρα και άγονη αντιπολίτευση, την καταστροφολογία και την προώθηση των κομματικών του συμφερόντων. Γι' αυτό και ο λαός απαξιώνει και ασχολείται μαζί τους. Αυτό το τελευταίο το ακούω στα κανάλια να σχολιάζεται από όλους τους δημοσιογράφους, οι οποίοι ερωτούν τους πολιτικούς τι προτίθενται να κάνουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Παίρνω αυτή την ευκαιρία να κάνω την ίδια ερώτηση σε εσάς τους δημοσιογράφους, έντυπου και ηλεκτρονικού λόγου. Πότε θα αντιληφθείτε επιτέλους τη ζημία που κάνετε σ' αυτό τον λαό; Ναι μεν υπάρχει η ελεύθερη έκφραση του λόγου, αλλά, όπως και τους πολιτικούς, σας έχουμε βαρεθεί. Ναι μεν έχετε το προνόμιο να μπαίνετε στα σπίτια μας, αλλά δεν έχετε το ηθικό δικαίωμα, χάριν μεγαλύτερης τηλεθέσεως ή ακόμα για εξυπηρέτηση των πολιτικών προτιμήσεων του καναλάριου, να εντοπίζετε την ηττοπάθεια και να ξεδιπλώνετε μαύρο πέπλο.

Η διερευνητική δημοσιογραφία είναι το χρέος σας. Αυτό όμως που βλέπαμε να συμβαίνει και πριν το τραγικό ατύχημα του Μαρί, συμβαίνει και τώρα. Η κάλυψη με τις εικόνας, η λεκτική αντιπαράθεση με τους φιλοξενούμενους, οι χωρίς ουσία τηλεφωνικές αντιπαράθεσεις τηλεθεατών και ακροατών σε διάφορα κανάλια με υπο-

βολείς τους συντονιστές των εκπομπών μαρτυρούν ότι έτι φωτός απέχεται από τη διερευνητική δημοσιογραφία. Εξυπηρετείτε τη δικιόνα και τον κατατεμαχισμό του εσωτερικού μέτωπου, που είναι η πεμπουσία του αγώνα μας. Κάτω από τον μανδύα του δημοσιογραφικού σας δικαιώματος, καταστρατηγείτε το φρόνημα και την ψυχική ενότητα του λαού. Εγώ θα το ονόμαζα «δημοσιογραφική δικτατορία».

Προσέξτε όμως. Όπως ο λαός έφτυσε τους πολιτικούς, σύντομα θα φτύσει και εσάς. Οι πολιτικοί πρέπει να αλλάξουν τους στόχους τους για να κερδίσουν την εμπιστοσύνη του λαού, αλλά και εσείς πρέπει να αλλάξετε ρότα και να γίνετε επισημύμενοι, γεννητές της αλήθειας και όχι απλοί μεταδότες και φερέφωνα των καταλαρών.

Αυτά, πολύ φιλικά, για το καλό όλων μας.

ΝΙΚΟΣ ΠΗΤΤΑΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Θερμή παράκληση προς τους επιστολογράφους μας να περιορίζουν το κείμενο στις 350 λέξεις. Ανώνυμες επιστολές δεν θα δημοσιεύονται. Επιστολές να αποστέλλονται στην ηλ. διεύθυνση info@kathimerini.com.cy

ΓΝΩΜΕΣ

Πιστή στην παράδοση που ακολουθεί εδώ και δεκαετίες, η «Κ» φιλοξενεί άρθρα, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχουν δημοσιευτεί σε άλλα έντυπα. Θερμή παράκληση προς τους αρθρογράφους μας να αποφεύγουν τα τεράστια κείμενα. Άρθρα να αποστέλλονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση info@kathimerini.com.cy

ΔΕΝ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΟΥΤΕ ΠΗΓΑΙΑ, ΟΥΤΕ ΜΗΧΑΝΟΣΤΑΣΙΑ Ή ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΝΤΟΣ Ή ΕΚΤΟΣ ΚΤΙΡΙΟΥ

Οι μετακινήσεις από την τρίτη ηλικία ή άτομων με κινητικά προβλήματα είναι πάρα πολύ δύσκολες ακόμα και μέσα στο ίδιο τους το σπίτι... Σήμερα, ο Γερμανικός κολοσσός ThyssenKrupp δημιούργησε τα αυτόματα συστήματα ανεκκμητήρων που δίνουν άμεσες λύσεις και εφαρμόζονται εύκολα σε οποιοδήποτε είδος σπιτιού, εσωτερικά ή εξωτερικά.

Approved dealer of ThyssenKrupp Access

Ανελκυστήρες*, καθίσματα και πλατφόρμες για αναπηρικά καροτσάκια

KARAMONDANI ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΗ*

ΛΕΥΚΩΣΙΑ: 22464899
ΛΕΜΕΣΟ: 25339222
ΛΑΡΝΑΚΑ: 24634444
ΠΡΟΣΦΑΤΑ: 23833660
www.karamondani.com.cy

CARAMONDANI group

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΤΕΓΗ

ΖΗΤΟΥΝ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥΣ

ΔΙΑΦΟΡΑ

Τηλέφωνο αυτόματης χρέωσης κρατήσεων:

90034210

€5,12 ανά κλήση + Φ.Π.Α.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ FREDERICK

Αρχιτεκτονική

Δίπλωμα - 5ετής φοίτηση

Οι απόφοιτοι εγγράφονται στο Επιστημονικό Τεχνικό Επιμελητήριο Κύπρου (ΕΤΕΚ)

Γίνονται δεκτές αιτήσεις για 35 θέσεις

Frederick University - Λευκωσία: Τηλ. 22431355, Λεμεσός: Τηλ. 25730975
www.frederick.ac.cy | info@frederick.ac.cy

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ FREDERICK

για **Πτυχίο Δασκάλου**

Πτυχίο Νηπιαγωγού

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική

Frederick University - Λευκωσία: Τηλ. 22431355, Λεμεσός: Τηλ. 25730975
www.frederick.ac.cy | info@frederick.ac.cy

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Αμαρτίαι βασιλέων παιδεύουσιν αυλοκόλακας!

Του ΝΤΙΝΟΥ ΗΛΙΑΔΗ

«**Η** δυσκολότερη προσπάθεια ενός Προέδρου, δεν είναι να κάνει το ορθό, είναι να μάθει τι είναι ορθό», έλεγε ο Λίντον Τζόνσον. Εφόσον, όμως, κανείς δεν μπορεί να γνωρίζει σε βάθος όλα τα θέματα μιας διακυβέρνησης, όσο έμπιστος, μορφωμένος, έμπειρος ή ικανός κι αν είναι, πώς θα μάθει τι είναι ορθό; Η απάντηση είναι απλή: Επιλέγοντας τους σωστός συνεργάτες και συμβούλους!

Στα καθ' ημάς... Μπορεί ο Πρόεδρος Χριστόφιας να νομίζει ότι κατέχει όλα τη γνώση, αλλά όλοι ξέρουμε ότι αυτό είναι ένας μύθος για το ΑΚΕΛ. Στην πραγματικότητα, όχι μόνο πατογνώστως δεν είναι, αλλά οι γνώσεις του ακόμη και σε βασικούς τομείς διακυβέρνησης είναι εξαιρετικά περιορισμένες (όπως τα αγγλικά του), συχνά δε στρεβλές. Όσον αφορά τους συνεργάτες του, ένας-δύο λαβόντες, πολλοί αποτυγχόντες και οι υπόλοιποι τυχερότεροι. Ούτε βουλευόμενος ούτε συμβούλευαν. Διέπρεπαν μόνο στην κολακεία – τέχνη που ενθάρρυνε ο Πρόεδρος! Είναι γνωστό από πού επιπρόσφατα να με ποια κριτική επέλεξε τους αξιωματούχους του. Κομματικοί κομισάριοι και προσωπικοί φίλοι, που στο παρελθόν εξυπρέτησαν πολιτικούς τον ίδιο και το κόμμα, άτομα που αποστάσαν από τους χώρους τους και υστερόβουλα τον προσαρτήθηκαν, ανταμειφθέντες όλοι με δημόσια αξιώματα. Από τους συγκυβερνώντες, φρόντισαν να επιλέξουν μεταίδοξους και τίτλο-μαναίς και κατά συνέπεια πιο τρωτούς. Έτσι, γύρω από τον Πρόεδρο Χριστόφια, μαζεύτηκε ένας εορμικός κολάκων πρόθυμων να του εξασφαλίζουν μονίμως την αίσθηση της δικαιοσύνης! Μηνδενική υπήρξε η διάθεση πολιτικών και υπηρεσιακών συνεργατών να έχουν και να εκφράζουν διαφορετική άποψη. Ό,τι μετρούσε ήταν οι αρεστές και βολικές απόψεις που θα άκουγε ο Πρόεδρος!

Ο κ. Χριστόφιας εισήγαγε στη (δια-)κυβέρνησή του την πρακτική με την οποία κυβερνούσε το ΑΚΕΛ, όπου η γνώμη του θεωρείτο μονολιθικά σταθερή αλήθεια και δεν αμφισβητείτο. Αλλά... άλλο κόμμα και άλλο κυβερνούν!

Έτσι, προέκυψε μια κυβέρνηση που δεν μπορούσε να κρύψει τη γύμνια της, η οποία

γινόταν κάθε μέρα ορατότερη. Αυτή υπήρξε και αυτή είναι η εκκώνα της (συγ-)κυβέρνησης. Ένας δοκποσίσοφος, πείσμων και αλαζονικός Πρόεδρος, περιτοικισμένος από μια καμαρίλα «yes-men», από πρόσωπα υποταγμένα, με αυτόματα αντανακλαστικά υιοθέτηση πάσης άνωθεν προερχόμενης «ιδέας»: είτε αφορούσε χειρισμούς στο Κυπριακό, είτε εκτιμήσεις για την οικονομική κρίση, είτε αποφάσεις επί παντός επιστητού – γιατί όχι και επί εξειδικευμένων στρατιωτικών φύσιν θεμάτων;...

«Πώς μπορεί να υπάρξει κυβέρνηση καλύτερη από τα πρόσωπα που τη συνθέτουν», έλεγε ο Τζον Κένεντι, ένας Πρόεδρος που διακρινόταν για την ικανότητά του να επιλέγει τους αρίστους για συνεργάτες.

Στο παρελθόν, ο Πρόεδρος Χριστόφιας ζήτησε παραίτησεις και απομιμνήσκων υπουργών και στενών συνεργατών αβρόχως ποσά. Τώρα, όμως, τα πράγματα δυσκόλεψαν. Μετά την πρόσφατη τραγωδία στο Μαρί, παρατήθηκαν ο υπουργός Άμυνας, ο Αρχηγός της Εθνικής Φρουράς, ο υπουργός Εξωτερικών και επικείμενη η διαθεσιμότητα αριθμού τίτλων και υπηρεσιακών, που πλείστοι εξ αυτών βρίσκονται στο στόχαστρο του λαού και του Τύπου και λησσορούνται καθημερινά. Όχι λόγω της άγνοιάς τους, αλλά λόγω της αδυναμίας και απροθυμίας τους να εκφράσουν την άποψή τους, που δεν συνέπιπτε με τη θέληση του κ. Χριστόφια! Όλοι αυτοί παρέκαμπταν την αλήθεια, υποβάθμιζαν τον τεράστιο κίνδυνο και γνωμάτευαν ή συμβούλευαν όπως βόλευε τους σχεδιασμούς του Προέδρου. Όλοι γνώριζαν πως αυτός ο σχεδιασμός αφορούσε τη φύλαξη του επικίνδυνου φορτίου, με σκοπό την επιστροφή του –εν καιρώ!– στους Σύρους. Δεν μπορούσαν, λοιπόν, ούτε το ελαφρυντικό της «αγαθής προαιρέσεως» να επικαλεσθούν, αφού γνώριζαν και το ρίσκο για την Κύπρο και το ανομολόγητο σκεπτικό του Προέδρου.

Σήμερα, ένας-ένας, όλοι αυτοί που υποδύναν τον αυλικό του Προέδρου, καλούνται να πληρώσουν τα επίχειρα της δειλίας και του υπολογισμού τους. Αμαρτίαι βασιλέων παιδεύουσιν αυλοκόλακας. Αυτή ήταν και είναι πάντα η μοίρα των κολάκων...

Φταίτε και εσείς

Του ΑΝΤΡΟΥ Γ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ

Μετά το τραγικό συμβάν στο Μαρί, πολλοί έσπευσαν να αποδώσουν ευθύνες, βασισμένοι σε ανυπόστατες πληροφορίες, αλλά και σε δημοσιεύματα στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Αυτό που χρειάζεται ο λαός τώρα που έχει κατακάψει ο κουρνιαχτός από την τρομερή έκρηξη είναι η αλήθεια και ενότητα. Μέσα από την ενδελεχή έρευνα να αποδοθούν ευθύνες εκεί που πρέπει, οι υπαίτιοι που ευθύνονται για τη χειρότητα, ανευθυνότητα και μη σωστή εκτέλεση καθηκόντων να τιμωρηθούν, για να λάμψει η αλήθεια ως ένδειξη δικαιοσύνης των αδικηθέντων.

Σίγουρα ευθύνη φέρουν και κάποιοι βουλευτές, οι οποίοι φαίνεται ότι γνώριζαν για τα προβλήματα με το φορτίο. Μόνο έτσι εξηγείται η αντίδρασή τους λίγες ώρες μετά την έκρηξη να δημοσιεύσουν επίσημα έγγραφα στα ΜΜΕ. Αν γνώριζαν κάτι, γιατί δεν προέβλεπαν σε καταγγελίες για αποφυγή του κακού; Για να έχουν όμως επίσημα έγγραφα υπό μάλης, σημαίνει ότι κάποιος υπάλληλος ή λειτουργός τους τα έδωσε, με απώτερο σκοπό την υποσκαψή των προϊσταμένων τους.

Σοβαροί υπαίτιοι θεωρούνται επίσης κάποιοι λειτουργοί των ΜΜΕ, οι οποίοι με εμπροστικές δηλώσεις σπέρνουν διχόνοια στον λαό, χωρίς να σέβονται τον πόνο των συγγενών των αδικηθέντων νεκρών και τραυματιών της έκρηξης. Ενοχλητική ήταν και η στάση μερικών δημοσιογράφων ζωντανών εκπομπών, οι οποίοι, εκμεταλλευόμενοι την υψηλή θεαματικότητα, προσπαθούσαν φωνασκώντας, ουρλιάζοντας και σφαδάζοντας να παραφορσκώσουν κάποια γεγονότα, κάνοντας λόγο για υπερβολικά βία της Αστυνομίας.

Δυστυχώς κάποια ΜΜΕ δεν έδειξαν την απαιτούμενη σοβαρότητα και αντικειμενικότητα. Στόχος τους ήταν να ακουστεί η φωνή τους όσο πιο μακριά γίνεται, να βγάλουν αυτοί την πρώτη είδηση και να πείσουν μέσω υπερβολών και την τελευταία οικοκράτη ότι φταίει η κυβέρνηση και πρέπει ο Πρόεδρος να παραιτηθεί. Προσπάθησαν με κάθε τρόπο να χύσουν πυρίτιδα στο κοχλασμένο αίμα των πολιτών, των συγγενών των πληγέ-

των και να στείλουν τον κόσμο στους δρόμους να διαμαρτυρηθεί, εκφράζοντας την αγανάκτησή του.

Μερίδα των «αγανακτισμένων» πιθανόν να καθοδηγείται από κάποια άδρατα χέρια. Κανείς δεν τους απαγορεύει να διαμαρτύρονται ειρηνικά και σε κόσμια πλαίσια, χωρίς παρεκτροπές. Δυστυχώς αυτοί που συγκεντρώνονται έξω από το Προεδρικό δεν είναι όλοι ανεξάρτητοι, ακομμάτιστοι και φιλόδοξοι, όπως μας τους παρουσίασαν κάποια ΜΜΕ. Έχουν και κομματική, αλλά και ποδοσφαιρική ταυτότητα. Πόσο ειρηνικά μπορούν να διαδηλώνουν, όταν στο πέρασμα πολιτών προς το Προεδρικό για την εκδήλωση καταδίκης των μαύρων επιτελών τους πετούσαν μπακάλια με νερό, ύβριζαν και βέλαν; Αν μην ξεχνάμε ότι αγανάκτηση υπάρχει και από πλευράς των συγγενών των πεσόντων του πραξικοπήματος και της εισβολής, λόγω της διαχρονικής ατιμωρίας των ενόχων. Και αυτοί περιμένουν δικαιοσύνη, αφού καμία απολογία δεν έχουν εισπράξει.

Για να φτάσουμε στο σημείο της έκρηξης στο Μαρί, σημαίνει ότι κάποιος αμέλσασαν. Αυτοί είναι οι πρώτοι που φέρουν σοβαρή ευθύνη, αλλά υπαίτιοι θεωρούνται και όσοι γνώριζαν εκ των προτέρων για την επικινδυνότητα του φορτίου και δεν ενημέρωσαν τους προϊσταμένους τους. Μπορεί με την ανευθυνότητά τους να έχουν πλήξει κάποια μέλη της κυβέρνησης και να τα οδηγώσαν στην παραίτηση. Οι χαμένες όμως ψυχές δεν θα γυρίσουν ποτέ πίσω, γι' αυτό ας μην παύουν κάποιοι με τον πόνο των συγγενών. Οι συγγενείς των θυμάτων της έκρηξης στο Μαρί αναμένουν την τιμωρία των υπευθύνων, κάτι που θα επέλθει μέσα από έρευνες και τη δημοσίευση του πορίσματος από τους ειδικούς. Κάποιοι λειτουργοί των ΜΜΕ καλά κάνουν να καλύπτουν τα γεγονότα με πιο πολλά σοβαρότητα και υπευθυνότητα παρά να παραφορσκώνουν τα πράγματα και να ξυνούν τις πληγές των ποινεμένων καρδιών των συγγενών.

Ο κ. Αντρου Γ. Καραγιάννης είναι κοινοβουλευτικός συνεργάτης, γραμματέας της Συμπληρωματικής Επιτροπής ΑΚΕΛ Δερύνειας.

Αγανακτισμένη πολιτική

Του ΜΙΧΑΗΛ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Μαζί με την έκρηξη στο Μαρί, που ξεγύμνωσε με κρότο το χρεοκοπημένο πολιτικό μας σύστημα, αναζωπυρώθηκε και η απαίτηση για πραγματικά ηγέσια στον τόπο. Για μια κυβέρνηση, ένα κοινοβούλιο και κόμματα που θα θέσουν το μακροπρόθεσμο και το συλλογικό, πάνω από το πρόσκαιρο και το ατομικό συμφέρον. Που θα δίνουν πρώτη προτεραιότητα στις αποφάσεις που κάνουν, είναι εξαιρετικά διστακτικό για όλους. Γιατί μέσα από τον θρήνο, την απώλεια ανθρώπινων ζωών και την καταστροφή της μεγαλύτερης επένδυσης που έγινε ποτέ στη χώρα, ήρθε η ώρα να αναλογιστεί ο καθένας μας, πολιτικοί και πολίτες, το μέγεθος των δικών μας ευθυνών, αλλά κυρίως την κρισιμότητα των επόμενων μας πράξεων.

Η ευθύνη των πολιτικών έναντι της ευθύνης των πολιτών θυμίζει πολύ την ιστορία με την κότα και το αβγό. Οι πολιτικοί, ως κατέχοντες την ηγεσία του τόπου και τον πρώτο λόγο για τη λειτουργία και την προκοπή του, αδιαμφισβήτητα έχουν την κύρια και την ατομική ευθύνη για τη σημερινή παρακμή. Για την ατιμωρία, τη διαφθορά, την έλλειψη οράματος, ακόμη και για το μέτρο επίθετο και την ανικανότητα που πολλές φορές παρατηρείται.

Από την άλλη, βέβαια, κάποιος λογικά θα αντιτάξει ότι οι ίδιοι οι πολίτες είναι που επέλεξαν, διά της ψήφου ή της αποχής τους, το πολιτικό προσωπικό και την ηγεσία που σήμερα διαθώμεται. Οι ίδιοι οι πολίτες είναι που προτιμούν πολλές φορές να είναι πελάτες του παρκαρισμένου συστήματος, παρά φορείς της ανάπτυξης για συλλογικά πρόδο. Οι ίδιοι οι πολίτες είναι που αξιολογούν τρεις φορές την πενταετία, πολιτικές αξίες και πολιτικές αρετές. Που επιβάλλουν το πλαίσιο μέσα από το οποίο ένας πολιτικός θα πρέπει να κινηθεί για να θεωρείται πετυχημένος.

Ας υποθέσουμε ότι στην Επιτροπή Άμυνας είχαμε δύο βουλευτές και ο πρώτος το 2010 απέστειλε επιστολή στον τότε υπουργό Άμυνας, ζητώντας να μάθει τι γίνονται τα εκρηκτικά. Λογικά ο υπουργός θα του απαντούσε ότι είναι μια χαρά εκεί που

βρίσκονται. Αν ο βουλευτής δεν είχε πειστεί, θα έκανε μια δήλωση ή θα έβγαζε ένα δελτίο Τύπου που θα περισσότερα ΜΜΕ θα θεωρούσαν θέμα «χωρίς αίμα» και θα το έβαβαν σε μόνιτοπλα. Το πολύ, αν δεν υπήρχε κανένας εύκαιρος καθύς χωρίς ουσία, κάποιο μέσο θα έκανε ένα ρεπορτάζ και ο θόρυβος θα διαρκούσε το πολύ 24 ώρες. Όσο και να φώναζε ο συγκεκριμένος βουλευτής, θα θεωρείτο γραφικός και αντιπερισπασμός, όπως θεωρούνται όλοι όσοι ασχολούνται με τα πραγματικά προβλήματα του τόπου.

Την ίδια ώρα, ο άλλος βουλευτής που ολίγον τον ενδιαφέρουν τα ταπεινά συλλογικά ζητήματα, όπως το τι γίνονται τα εκρηκτικά, οι προμήθειες, η απαίσια της Εθνικής Φρουράς, το ότι δεν συμμετέχουμε σε συλλο-

Οι πολίτες έχουν εγκαταστήσει το σύστημα της μεριότητας, οι πολίτες μπορούν και να το ανατρέψουν

γικά ευρωπαϊκά αμυντικά προγράμματα, προτιμά να αξιοποιεί τον χρόνο του τρέχοντας να πετύχει καμιά μετάθεση, καμιά προαγωγή, κανένα διορισμό, να βοηθήσει κανένα μικροπρομηθευτή να πάρει κάποια «δουλειά». Και να καταγγείλει ασφαλώς την αναξιοκρατία.

Νομίζω κανείς μας δεν αμφισβητεί ότι, στις βουλευτικές, οι πιθανότητες του πρώτου βουλευτή να εκλεγεί θα ήταν απείρως μικρότερες από εκείνες του δεύτερου. Ακόμη και αν ο πρώτος είχε πετύχει να ανασοβήσει την έκρηξη!

Γι' αυτό ακριβώς, μαζί με τη δικαιολογημένη αγανάκτηση των πολιτών, υπάρχει και η αγανάκτηση της ίδιας της πολιτικής ουσίας. Που βλέπει να διασύρεται από τις ίδιες τις ψήφους των πολιτών και από κριτική όπως: καλός άνθρωπος, φιλόδοξος, μάς προσέχει, κάνει τις δουλειές και τα ρουσφέτια μας, έρχεται στον γάμο και για να φάμε άμα τον καλέσουμε. Η αγανάκτηση από τους αλλεπάλληλους εκλογικούς θριάμβους του λαϊκισμού, τις επιφάνειες, των δημοσίων σχέσεων, της πολιτικής ανυπαρξίας. Η αγανάκτηση δηλαδή από τον πολιτικό ευτελισμό που επιλέγουν οι πολίτες οι ίδιοι.

www.michalis.com

Σκοπίστε στο www.kathimerini.com.cy

ΑΚΕΛ: Το μαύρο πρόβατο

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΤΣΑΓΓΑΡΗ

Ετοιμάζοντας την ανάλυση που δημοσιεύεται στη σημερινή έκδοση της «Κ» (σελ. 3) ως προς τις συνέπειες και επιπτώσεις της μεγάλης τραγωδίας της 11ης Ιουλίου σε πολιτικό επίπεδο και κατ' επέκταση σε ενδεχόμενες αλλαγές στις διεργασίες για τις προεδρικές εκλογές του 2013, μεταξύ άλλων, αντάλλαξα απόψεις με ακαδημαϊκούς που έχουν σχέση με τα της πολιτικής κοινωνιολογίας. Οι δικές τους εκτιμήσεις αποτελούν, πιστεύω, το απόσταγμα των αλλαγών που συντελούνται εξ αφορμής της 11ης Ιουλίου σε κοινωνικό επίπεδο. Και το ρεζυμμέν των όσων λέχθηκαν ακολουθεί:

«Σε κοινωνικό επίπεδο, το σοκ, η έκπληξη και οι συνέπειες στην καθημερινότητα προκάλεσαν βίαιο και απότομο ταρακούνημα αισθημάτων και συναισθημάτων, αγανάκτηση, οργή, θυμό. Το κοινωνικό τράνταγμα ήταν τέτοιο, που αφύπνισε ή/και ενίσχυσε το κοινωνικό αισθητήριο της κριτικής, της καυστικής άποψης, της απαιτήσης. Στοιχεία και χαρακτηριστικά, τα οποία υπό φυσιολογικές και κανονικές συνθήκες θα υιοθετούσαν από το κοινωνικό σύνολο με την πάροδο δεκαετιών».

Το πιο πάνω, ο εμβολιασμός δηλαδή του λαού με αυτά τα χαρακτηριστικά, θα έχει αντίκτυπο στην κοινωνική συμπεριφορά των πολιτών έναντι των πολιτικών προσώπων ή καλύτερα του πολιτικού λόγου, καθώς και έναντι των θεσμών του κράτους και ευρύτερα του συστήματος με την πάροδο του χρόνου. Ενόσω ο χρόνος περνά, τόσο πιο διάχυτα θα είναι τα χαρακτηριστικά αυτά, τα οποία θα εξωτερικεύονται με περισσότερη ευκολία από τους πολίτες.

Η κριτική άποψη, η έλλειψη εμπιστοσύνης και η μη ανεκτικότητα των πολιτών προς τα πολιτικά πρόσωπα, αναμένεται ότι θα επηρεάσουν θετικά το υφιστάμενο πολιτικό και κρατικό σύστημα προς το καλύτερο. Και παρότι αυτά θα

έχουν αντίκτυπο σε όλα τα πολιτικά επίπεδα και σε όλα τα κόμματα, το πρώτο κόμμα που εισέρχεται στην κοινωνική μέγερση είναι το ΑΚΕΛ και η κυβέρνηση του, όπου οι πολίτες βλέπουν συσσωρευμένες ασήκωτες ευθύνες.

Στο ναδίρ βρίσκεται και η εμπιστοσύνη των πολιτών προς το πρόσωπο του Προέδρου Χριστόφια αλλά και προς το ΑΚΕΛ, το οποίο φέρει τη μεγαλύτερη ευθύνη για τη διακυβέρνηση του τόπου τα τελευταία χρόνια. Και αυτό διαφάνηκε από τις κλιμάδες φωνές διαμαρτυρίας έξω από το Προεδρικό, οι οποίες ήταν κάτι το πρωτοφανές. Οι επικριτικές επιγραφές στα πλακάτ κατά του προσώπου του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας ήταν επίσης κάτι το πρωτόγνωρο. Τα συνθήματα του τύπου «Χριστόφια παραιτήσου κι εσύ κι οι υπουργοί σου» επίσης πρωτόκοστα για τα κυπριακά δεδομένα όπως τα γνωρίζαμε μέχρι σήμερα, αφού συνθήματα στην ιδέα των αποκαυμένων πολιτών, που δεν τους καίγεται καρφί για τίποτα.

Όλα αυτά το ΑΚΕΛ θα πρέπει να τα αντιμετωπίσει. Και αυτά δεν αντιμετωπίζονται ούτε σε ένα μήνα αλλά ούτε και σε ένα χρόνο. Απαιτείται χρόνος. Τα όσα υποσκόπησε το ΑΚΕΛ και ο Πρόεδρος Χριστόφιας προεκλογικά, σήμερα θεωρούνται από τους πολίτες ως «έπεια πτερόεντα».

Το σύνθημα «Για Δίκαιη Κοινωνία», ενώ ίσως να ήταν το μεγαλύτερο και ισχυρότερο σύνθημα που καθιερώθηκε ποτέ στην Κύπρο μετά το «Δεν Ξεκινά», αποδεικνύεται στάχτη. Τρία χρόνια μετά, ουδείς μπορεί να ισχυριστεί ότι η κοινωνία έγινε δικαιότερη. Αντιθέτως...

Το ΑΚΕΛ το γνωρίζει αυτό. Όπως επίσης γνωρίζει πως ο Δημήτρης Χριστόφιας έχει πλέον «καεί» και το όποιο πολιτικό του μέλλον έχει ημερομηνία λήξης. Προτεραιότητα για το ΑΚΕΛ είναι πλέον να περιορίσει τη δική του υπερηφάνεια και κύρος, κάτι που έκτισε μέσα από δεκαετίες δουλειάς και προσπάθειας και το διατηρούσε ως κόρη οφθαλμού,

ως το παλαιότερο κόμμα της Κύπρου. Η διακυβέρνηση Χριστόφια αποδεικνύεται η απομυθοποίηση του «κόμματος του εργαζόμενου λαού», με αποτέλεσμα να κινδυνεύει ολόκληρη η πολιτική ραχοκοκκαλιά του κόμματος.

Η ζημιά είναι τέτοια που πλέον το κομμουνιστικό κόμμα κινδυνεύει να καταστεί το «μαύρο πρόβατο» της πολιτικής ζωής της Κύπρου. Και αυτό είναι και ο μεγαλύτερος φόβος του ΑΚΕΛ. Να μην εισέλθει σε μια πολυετή περίοδο πολιτικής απομόνωσης, αφού, αν δεν καταφέρει να διορθώσει τον πολιτικό του λόγο αλλά κυρίως να ανακτήσει την εμπιστοσύνη του λαού, θα αντιμετωπίζεται από όλα τα υπόλοιπα κόμματα με ιδιαίτερη επιφύλαξη και το πρωτόγνωρο. Τα συνθήματα του τύπου «Χριστόφια παραιτήσου κι εσύ κι οι υπουργοί σου» επίσης πρωτόκοστα για τα κυπριακά δεδομένα όπως τα γνωρίζαμε μέχρι σήμερα, αφού συνθήματα στην ιδέα των αποκαυμένων πολιτών, που δεν τους καίγεται καρφί για τίποτα.

Ως αποτέλεσμα, το ΑΚΕΛ τείνει να καταστεί το κόμμα το οποίο όπου αγγίζει προκαλεί ζημιά και με όποιο άλλο κόμμα συνεργαστεί το δημιουργεί τεράστια προβλήματα στους ευρύτερους πολιτικούς του στόχους. Και αυτό δεν μπορεί να διαγραφεί ή να ξεχαστεί στο σύντομο χρονικό διάστημα των 19 μηνών μέχρι τις επόμενες προεδρικές εκλογές, με ιδιαίτερο κίνδυνο μάλιστα όποιο υποψήφιο κι αν υποστηρίξει το 2013, αντί να τον ενισχύει, να το δημιουργεί πρόβλημα εμπιστοσύνης προς τον λαό.

Υ.Γ. Απορία προς ΔΗΚΟ: Όταν γνωρίζεις εκ των προτέρων πως δεν πρόκειται να γυβίσεις αλλά να ναιουρίσεις, υπάρχει λόγος να διαφημίζεις ότι «αύριο ο πρόεδρος θα τα πει έξω από τα δόντια στον Πρόεδρο Χριστόφια» και στο τέλος οι πολυδιαφημιζόμενοι όροι και προϋποθέσεις να μετατρέπονται σε παράκληση;

tsangaris@kathimerini.com.cy

Σκοπίστε στο www.kathimerini.com.cy

Το τέλος της κυπριακής «μπελ επόκ»;

Του ΕΥΤΥΧΗ ΒΑΡΔΟΥΛΑΚΗ

«Μπελ Επόκ» («Όμορφη Εποχή», γαλλικά: Belle Époque), ονομάστηκε η περίοδος που ξεκίνησε από τα τέλη του 19ου αιώνα έως τη λήξη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Ήταν μια εποχή μεγάλης επιστημονικής και τεχνολογικής πρόοδου στην Ευρώπη και τον κόσμο γενικότερα. Χαρακτηριστικό για το αισιόδοχο πνεύμα που κυριάρχησε, το οποίο αποτυπώθηκε έντονα στην πομπή ατμόσφαιρα και τις τέχνες της εποχής. Την περίοδο εκείνη, η Ευρώπη και οι λαοί της, βυθισμένοι στη νιρβάνα ενός πρωτόγνωρου ευδαιμονισμού, αγνοούσαν «τη βοή των πλησιάζοντων γεγονότων», που λίγα μόλις χρόνια μετά έφεραν την πρώτη μεγάλη καταστροφή της ευρωπαϊκής ηπείρου.

Για ορισμένους, αρχή του τέλους της «μπελ επόκ» αποτελεί η βύθιση του «Ττανικού», γεγονός που συντάραξε, σε δυσανάλογα μεγάλο βαθμό, την παγκόσμια κοινή γνώμη της εποχής, ακριβώς επειδή αμφισβήτησε το κυρίαρχο ιδεολογικό της της περιόδου: ότι η τεχνολογία και τα κατασκευαστικά επιτεύγματα είχαν βάλει οριστικά τις ζωές των ανθρώπων σε μια νέα, καλύτερη εποχή. Το πρώτο σοκ ήρθε τότε και δυο χρόνια μετά ο πόλεμος έσβησε εκείνη την υπέρκοχη εποχή – μια ύστερη ευρωπαϊκή αναγέννηση.

Η τραγωδία στο Μαρί δεν είναι απλώς ένας «κυπριακός Ττανικός». Είναι πολύ χειρότερη, καθώς έχει πολύ σοβαρότερες και απόλυτα καθολικές επιπτώσεις. Έχουν όμως ένα κοινό στοιχείο: Με αφορμή αυτή τη νέα «ιουλιανή» τραγωδία, τίθενται σε αμφισβήτηση όλα όσα δημιούργησαν την κυπριακή «μπελ επόκ» των τελευταίων 10ετιών.

Μέσα σε λίγες μέρες, οι Κύπριοι είδαν όλο το οικονομικό οικοδόμημα της χώρας να κλονίζεται εγρήγορτα. Τα οικονομικά μεγέθη της καταστροφής τρομάζουν τον οποιοδήποτε.

Μια οικονομία και κοινωνία υπηρεσιών αποδιοργανώνεται μέσα σε λίγες μέρες από τις διακοπές ρεύματος. Η όμορφη και ανέμελη κυπριακή καθημερινότητα με τις μεσημεριανές σιέστες και τους χαλαρούς ρυθμούς, διακόπτεται απότομα από μια απίστευτη τραγωδία, την οποία βραβαίνει ακόμα περισσότερο ο άδικος θάνατος τόσων ανθρώπων. Σε αυτό προσθέτουμε και το άγχος που προκαλεί η οικονομική κρίση στην Ελλάδα, η οποία απειλεί να συμπαρασύρει τη στενά συνδεδεμένη κυπριακή οικονομία, και να πιάσει δημιουργεί ένα πραγματικά εκρηκτικό κοινωνικό μείγμα.

Η λαϊκή οργή που σήμερα ξεχειλίζει δεν είναι απόρροια μόνο ενός ατυχήματος. Είναι αποτέλεσμα ενός γενικευμένου άγχους για το πού πάμε. Μιας ολοένα διογκούμενης κοινωνικής ανασφάλειας για την πορεία της Κύπρου. Αλλά και μιας βίαιης εσωτερικής αποδόμησης των βεβαιωμένων μας κοινωνίας, που έβλεπε τα στραβά, αλλά είχε συμβιβαστεί με αυτά.

Η ανευθυνότητα των υπευθύνων, που σήμερα όλοι καταγγέλλουν, δεν είναι πρωτόγνωρο φαινόμενο. Το «κρυφτούλι» ευθύνων είναι παιχνίδια που έχει ξαναπαίξει. Απλώς, το είχαμε δει σε καταστάσεις και τραγωδίες που μπορεί να έθλιβαν τους πάντες, αλλά δεν ακουμπούσαν την καθημερινότητα όλων.

Είναι τραγικό ότι έπρεπε να υπάρξει μια τέτοια τραγωδία για να

γίνει αντιληπτό ότι σε όλα τα επίπεδα διοίκησης απαιτείται μεγαλύτερος επαγγελματισμός, εγρήγορση, αξιοκρατία, ρεαλισμός, σύστημα. Και ότι η «καταφερτζδικία», η «βλέποντας και κάνοντας» πρακτική δεν οδηγεί μακριά.

Τώρα το πράγμα άλλαξε, καθώς η ανασφάλεια και η ταλαιπωρία έχουν καθολικό χαρακτήρα. Και η απαίτηση για «κάθαρο», αλλά και για αλλαγές σε όλα τα επίπεδα, θα είναι μεγαλύτερη.

Φτάνουμε λοιπόν στο τέλος της κυπριακής «μπελ επόκ»; Πιστεύω πως όχι. Η Κύπρος έχει περάσει ακόμα πιο δύσκολες στιγμές. Οι νέες γενιές όχι, αλλά η γενιά που έζησε την τραγωδία του '74 είναι ακόμα παρούσα. Και ξέρει πώς να στέκεται όρθια και να ξεπερνά δυσκολίες. Επίσης, τα στριγγιμάτα της χώρας σήμερα είναι ακόμα μεγαλύτερα. Η Ε.Ε. αποτελεί μεγαλύτερο δείκτη ασφάλειας από ό,τι η Ελλάδα της 10ετίας του '70, που πάλευε να γιγαντιώσει κυρίως τις δικές της πλάνες.

Σε 3 ή 6 ή 12 ή 36 μήνες, η Κύπρος θα βρει ξανά τον ρυθμό της και τον δυναμισμό της. Αλλά το ερώτημα «μήπως κρεμόμαστε από μια κλωστή»; θα παραμείνει για καιρό στα μυαλά των πολιτών της. Και με αφορμή αυτό, θα αλλάξουν πολλά. Όσοι ασκούν εξουσία, όσοι λογοδοτούν, όσοι διαχειρίζονται δημόσιες υποθέσεις, αλλά και όσοι τους ελέγχουν, ευελπιστούμε ότι θα λειτουργούν πλέον πιο υπεύθυνα, καθώς η τραγωδία στη ναυτική βάση θα είναι ένα μόνιμο κληρονομικό στο συλλογικό υποσυνείδητο όλων.

Συμβούλος στρατηγικής και επικοινωνίας
vardoulakis@stratego.gr

ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Η «ειδική περίπτωση»

Του ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΑΛ

Η συμφωνία για το ελληνικό χρέος δίνει μια σημαντική ανάσα στη χώρα μας και σε κάθε περίπτωση απομάκρυνε για ένα μεγάλο διάστημα το φάσμα της πλήρους και ανεξέλεγκτης χρεοκοπίας. Αυτά είναι τα καλά νέα. Ποιο είναι το πρόβλημα τώρα;

Κατ' αρχήν η σχολή της «τακτικής του Αρκαδίου» θα επικριθεί να μας πείσει πως έπρεπε να είχαμε απειλήσει ή και υλοποιήσει μια σχεδιασμένη χρεο-

«Εμείς κάνουμε ό,τι μπορούμε για να σας κρατήσουμε στο ευρώ. Αν εσείς αποφασίσετε ότι δεν αντέχετε να μείνετε μαζί μας, θα σεβασθούμε την απόφασή σας...»

κοπία για να εξασφαλίσουμε μια καλύτερη συμφωνία. Πρόκειται για μια ετερόκλητη συμμαχία αριστοκρατών, λαϊκιστών, εθνικιστών κ.ά. οι οποίοι πιστεύουν ότι πρέπει να απειλήσουμε πως θα βάλλουμε μπουρλότο στο διεθνές χρηματοπιστωτικό σύστημα. Θεωρούν μάλιστα πως «ό,τι και να γίνει, αποκλείεται να μας αφήσουν οι Ευρωπαίοι και οι Αμερικανοί να πνιγούμε». Το πρόβλημα είναι πως αν δοκιμασθεί η θεωρία τους τα αποτελέσματα θα είναι καταστροφικά. Μοιάζουν με κάποιον που προσπαθεί να σε πείσει ότι υπάρχει ζωή μετά θάνατον, μόνο που για να μείδεις αν έχουν δίκιο πρέπει να... πεθάνεις πρώτα.

Σε κάθε περίπτωση το ευρωπαϊκό deal δεν ήταν ποτέ, μα ποτέ, εφικτό αν η ελληνική Βουλή δεν είχε ψηφίσει ένα σκληρό ό-σο και φιλόδοξο μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα. Ελάφρυνση χρέους χωρίς να έχουν προηγηθεί σοβαρά, επίπονα μέτρα λιτότητας δεν νοείται στον κόσμο των αγορών.

Κίνδυνοι πάντως ελλοχεύουν ακόμη. Ο νο1 είναι να αποκοιμηθεί η κυβέρνηση στο τιμόνι θεωρώντας πως «πάει τώρα, καθαρίσαμε για μερικά χρό-

νια». Δεν είναι αμελητέος κίνδυνος, γιατί αυτή η κυβέρνηση έχει δείξει ότι περνάει κύκλους υπερδραστηριότητας, οι οποίοι ακολουθούνται από περιόδους αμεριμνσίας. Ήδη είναι πολλοί οι υπουργοί που αντιστέκονται σε κάθε επώδυνη απόφαση, από τις απολύσεις στο Δημόσιο έως το πραγματικό άνοιγμα των κλειστών επαγγελματιών και την ιδιωτικοποίηση ΔΕΚΟ που εξυπηρετούν ισχυρά εντόπια συμφέροντα. Οι Γερμανοί, αλλά και άλλοι Βορειοευρωπαίοι, έχουν προειδοποιήσει σε κλειστές συναντήσεις πως τα όρια της υπομονής τους έχουν προ πολλού εξαντληθεί. Από εδώ και πέρα θα περιμένουν αποτελέσματα, και μόνο αποτελέσματα. Κάθε καθυστέρηση ή παρεκκλιτική μεθόδευση θα αντιμετωπίζεται με σκληρό τρόπο από την τρόικα και τους εταίρους-δανειστές μας.

Μετά τη συμφωνία έγινε άλλοστε σαφές πως οι Ευρωπαίοι θέλουν να βοηθήσουν την Ελλάδα, αλλά έχουν προετοιμασθεί και για να την αφήσουν στην τύχη της, αν εκείνη το επιλέξει. Διαβάστε προσεκτικά τις δηλώσεις των Ευρωπαίων αξιωματούχων και θα διαπιστώσετε με πόση σαφήνεια ξεχωρίζουν την περίπτωση της Ελλάδας από τις άλλες χώρες του Νότου. «Η Ελλάδα είναι μια ειδική περίπτωση» ακούσθηκε τουλάχιστον δέκα φορές από διαφορετικούς αξιωματούχους την περασμένη Πέμπτη. Ταυτόχρονα το ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα θωρακίζεται, με την τελευταία συμφωνία, έναντι ενός κανονικού κούρεματος του ελληνικού χρέους. Θέλει, συντηθεί, μεγάλη προσοχή γιατί τα όρια της υπομονής θα δοκιμασθούν και τα περιθώρια για ολιγοήμερες και λάθη μικραιο-στων. Όπως έλεγε χαρακτηριστικά ένας ανώτατος Γερμανός αξιωματούχος σε Έλληνα ομόλογό του «εμείς κάνουμε ό,τι μπορούμε για να σας κρατήσουμε στο ευρώ. Αν εσείς αποφασίσετε ότι δεν αντέχετε να μείνετε μαζί μας, θα σεβασθούμε την απόφασή σας και θα κάνουμε και τότε ό,τι μπορούμε για να σας διευκολύνουμε σε μια ομαλή έξοδο».

Νέα, μεγάλη ευκαιρία

Του ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΑΓΚΟΥ

Βαθιά και μεγάλης διάρκειας η ανάσα που έδωσαν στην Ελλάδα οι αποφάσεις της Συνόδου Κορυφής της Ευρωζώνης. Η λύση που δόθηκε στην αντιμετώπιση της ελληνικής κρίσης είναι σύνθετη, όπως σύνθετο είναι και το πρόβλημα και απαιτούνται αρκετές διευκρινίσεις από ειδικούς σε ό,τι αφορά τα ομολόγια και τον τραπεζικό τομέα, αλλά είναι αναμφισβήτητο ότι προσφέρει μεγάλη ανακούφιση και είναι καλύτερη από αυτήν που αναμενόταν. Αλλωστε, το αύριο συγκρίνεται

ποχρέωση» της άσκησης αντιπολιτεύσεως, μερικές, όπως της ΔΗΣΥ, δεν κρύβουν την ικανοποίησή τους, άλλες όπως της ΔΗΜΑΡ και των Οικολόγων, ισορροπημένα έως συγκρατημένα θετικές, ενώ της Νέας Δημοκρατίας, που έχει και τη μεγαλύτερη σημασία και την οποία διατύπωσε με δηλώσή του ο αρχηγός της, διακρίνεται για την απλότητα της και την προσπάθεια να δικαιώσει τη στάση που έχει κρατήσει ως τώρα.

Η αλήθεια είναι ότι αν ο Α. Σαμαράς ήταν πιο θετικός στην κατανόηση και την αντιμετώπιση της πραγματικότητας, θα βοηθούσε. Όχι μόνο τη χώρα για να προχωρήσει στην απαραίτητη αναδιάρθρωση του κράτους και της οικονομίας, αλλά και τον εαυτό του, γιατί θα εμφανιζόταν να μοιράζεται τις ευθύνες και τα οφέλη μιας τέτοιας προσπάθειας. Αλλωστε, μέχρι νεότερας, η Νέα Δημοκρατία παραμένει λόγω ιστορίας και διακηρυγμένης ιδεολογίας το κατ' εξοχήν ευρωπαϊκό κόμμα στο ελληνικό πολιτικό φάσμα και όταν ούσωψιμ η Ευρώπη βάζει πλάτη για να κρατήσει την Ελλάδα στον αφρό και το ευρώ ισχυρό, δεν μπορεί να απέχει για λόγους μικροκομματικής αντιπολιτευτικότητας.

Η μπάλα βρίσκεται πάντως στο τραπέζι της κυβέρνησης τώρα. Της δίδεται μία νέα, μεγάλη ευκαιρία να αποβάλει την ατομία της, να δείξει «επαγγελματισμό» και αποφασιστικότητα, να προχωρήσει στις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις, να αλλάξει την Ελλάδα. Η Ευρώπη έκανε σε μεγάλο βαθμό αυτό που της ζητούσαμε και που απαιτούν οι καιροί. Μένει να δούμε αν είναι αρκετό σε ό,τι αφορά το διεθνές περιβάλλον, αλλά δεν υπάρχει αμφιβολία ότι για την ανακίνηση του οίκου της Ελλάδας την ευθύνη την έχουν μαζί η πολιτική τάξη, η κοινωνία και οι ταγοί της, περιλαμβανομένων των μίντια. Όσο και αν υπάρχουν αντιδράσεις και αντιστάσεις, δεν επιτρέπεται να μείνουμε φυλακισμένοι και απομονωμένοι στον μικρόκοσμό μας.

Τώρα να δούμε τι θα κάνουμε. Οι ηγέτες της Ευρώπης –λοιδορούμενοι εδώ και καιρό από τις αγορές υπερδραστηριότητας, οι οποίοι ακολουθούνται από περιόδους αμεριμνσίας. Ήδη είναι πολλοί οι υπουργοί που αντιστέκονται σε κάθε επώδυνη απόφαση, από τις απολύσεις στο Δημόσιο έως το πραγματικό άνοιγμα των κλειστών επαγγελματιών και την ιδιωτικοποίηση ΔΕΚΟ που εξυπηρετούν ισχυρά εντόπια συμφέροντα. Οι Γερμανοί, αλλά και άλλοι Βορειοευρωπαίοι, έχουν προειδοποιήσει σε κλειστές συναντήσεις πως τα όρια της υπομονής τους έχουν προ πολλού εξαντληθεί. Από εδώ και πέρα θα περιμένουν αποτελέσματα, και μόνο αποτελέσματα. Κάθε καθυστέρηση ή παρεκκλιτική μεθόδευση θα αντιμετωπίζεται με σκληρό τρόπο από την τρόικα και τους εταίρους-δανειστές μας.

«Η ελληνική κρίση είναι διαφορετική», δήλωσε ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Χέρμαν βαν Ρομπύ. «Γι' αυτό ήθελε ειδικά μέτρα». Ο πρόεδρος της Επιτροπής, Ζοζέ Μανουέλ Μπαρόζο, ξεκαθάρισε ότι η μείωση επιτοκίων και η εμπέδυνση του χρόνου αποπληρωμής του χρέους «απαιτούν την πλήρη εφαρμογή του ελληνικού προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής». Τόνισε ότι «ο πρωθυπουργός Παπανδρέου έδωσε σαφές μήνυμα ότι είμαστε σαφέστατοι σε αυτό, ότι ισχύει μόνο για την Ελλάδα. Η λύση είναι μια εξαιρετική η οποία αποκλείεται να εφαρμοστεί σε άλλους. Είναι μοναδική». Η έκφραση στο πρόσωπο του προέδρου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Ζαν-Κλοντ Τρισέ, αργά την Πέμπτη, έδειχνε πόσο δύσκολη ήταν η ανταπόκριση της πολιτικής της ΕΚΤ πάνω στο θέμα της συμμετοχής ιδιωτών.

Το μήνυμα ήταν ξεκαθάρο: η Ε.Ε. είναι διατεθειμένη να πάρει πρωτόγνωρα μέτρα, να ανατρέψει βασικές αρχές, για να προστατέψει το πιο αδύναμο μέλος της, για το καλό του συνόλου. Το μέλος, όμως, αυτό αποτελεί «εξαιρεση» και αν δεν ανταποκριθεί στις δικές του υποχρεώσεις, η ευθύνη θα είναι δική του. Το αδιέξοδο της Ελλάδας προκάλεσε το μεγάλο δίλημμα για όλους τους Ευρωπαίους: θωρακίζουμε όσα πετύχαμε έως τώρα ή παραδεχόμαστε την ήττα της Ένωσης και κάθε χώρα τραβεί τον δικό της δρόμο; Ευτυχώς για την Ελλάδα, το ευρωπαϊκό οικοδόμημα είναι πολύ σημαντικό για να καθεί λόγω της αδυνα-

κωνομικής προσαρμογής». Τόνισε ότι «ο πρωθυπουργός Παπανδρέου έδωσε σαφές μήνυμα ότι είμαστε σαφέστατοι σε αυτό, ότι ισχύει μόνο για την Ελλάδα. Η λύση είναι μια εξαιρετική η οποία αποκλείεται να εφαρμοστεί σε άλλους. Είναι μοναδική». Η έκφραση στο πρόσωπο του προέδρου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Ζαν-Κλοντ Τρισέ, αργά την Πέμπτη, έδειχνε πόσο δύσκολη ήταν η ανταπόκριση της πολιτικής της ΕΚΤ πάνω στο θέμα της συμμετοχής ιδιωτών.

Το μήνυμα ήταν ξεκαθάρο: η Ε.Ε. είναι διατεθειμένη να πάρει πρωτόγνωρα μέτρα, να ανατρέψει βασικές αρχές, για να προστατέψει το πιο αδύναμο μέλος της, για το καλό του συνόλου. Το μέλος, όμως, αυτό αποτελεί «εξαιρεση» και αν δεν ανταποκριθεί στις δικές του υποχρεώσεις, η ευθύνη θα είναι δική του. Το αδιέξοδο της Ελλάδας προκάλεσε το μεγάλο δίλημμα για όλους τους Ευρωπαίους: θωρακίζουμε όσα πετύχαμε έως τώρα ή παραδεχόμαστε την ήττα της Ένωσης και κάθε χώρα τραβεί τον δικό της δρόμο; Ευτυχώς για την Ελλάδα, το ευρωπαϊκό οικοδόμημα είναι πολύ σημαντικό για να καθεί λόγω της αδυνα-

Η Ευρώπη κράτησε

Του ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ

Μας δόθηκε μια δεύτερη ευκαιρία. Ας σταθούμε στα πόδια μας, λοιπόν

μίας ενός μέλους. Το ότι οι αρχιτέκτονες του ευρώ δεν προέβλεψαν την ανεκδιήγητη έλλειψη ωριμότητας του ελληνικού πολιτικού κόσμου δεν πρέπει να αποτελέσει μοιραία μαχαίρα για το σπουδαιότερο πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό γεγονός στην Ιστορία – μιας ένωσης 500 εκατομμυρίων ανθρώπων, οι οποίοι δεσμεύονται μόνο από τη συμφωνία να τηρήσουν κοινές δημοκρατικές και ουμανιστικές αρχές. Δεν είναι σύμπτωση ότι η εξέλιξη της Ε.Ε. συνέπεσε με τη μεγαλύτερη διάσπαση ειρήνης και ευμεμερίας που γνώρισε ποτέ η ήπειρος.

Όσο και αν πιέζονται από άμεσες εκλογικές αγωνίες, οι πολιτικοί ηγέτες δεν μπορούν να αγνοήσουν τέτοια ευθύνη. Έτσι, μετά από πολύμηνες διαπραγματεύσεις, διαφωνίες και αβεβαιότητες, κατέληξαν στην απόφαση της Πέμπτης. Ο χρόνος θα δείξει αν τα μέτρα που πήραν για τη διάσωση της Ελλάδας και του ευρώ είναι αρκετά, αλλά το σίγουρο είναι ότι οι ηγέτες των χωρών του ενιαίου νομίσματος ξεκαθάρισαν τη θέση τους

και έκαναν βήματα που θα οδηγήσουν σε ισχυρότερη ένωση. Αποφάσισαν την εξέλιξη του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Χρηματοπιστωτικής Στήριξης σε «ευρωπαϊκό ΔΝΤ» που θα δανείζει σε χώρες που έχουν ανάγκη και θα αγοράζει τα χρέη τους. Στήριζοντας την Ελλάδα, έδειξαν ότι είναι αποφασισμένοι να παραμείνουν ενωμένοι, και υιοθέτησαν ένα πρόγραμμα για την ανάπτυξη της Ελλάδας. «Θα κινητοποιήσουμε πόρους και θεσμούς της Ε.Ε., όπως την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, με αυτόν τον στόχο, για την επανεκκίνηση της ελληνικής οικονομίας», είπαν.

Η ανακούφιση ότι το χρέος μας μπορεί να γίνει βιώσιμο, η ελπίδα που προσφέρει το «νέο σχέδιο Μάρσαλ» για την Ελλάδα, θα δώσουν τη θέση τους στον γνωστό σκεπτικισμό μας για τις προθέσεις των ξένων και στον φόβο για νέες θυσίες χωρίς αντίκρισμα. Όσο οι προσπάθειες ανάκαμψης θα προσκροθούν στις ατελείωτες αγκυλώσεις, τις υστερόβουλες αδράνειες και τους κομμοτραγικούς εγωισμούς των πρωταγωνιστών της δημόσιας ζωής, δεν θα ληφθεί η ελπίδα. Μας δόθηκε μια δεύτερη ευκαιρία. Είδαμε πως σπαταλήθηκε η πρώτη. Η Ευρώπη κράτησε. Και μας κράτησε. Ας σταθούμε στα πόδια μας, λοιπόν.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ

Δημοσκοπήσεις προκλητικές αμετανοησίας

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ

Εντελώς αδύνατο με το σημερινό κομματικό σύστημα να κατορθωθεί δημοκρατία

την εξευτελιστική της ανθρωπιάς του ανθρώπου μείωση μισθών και συντάξεων, αυτοί οι δυνατότες λαών σήμερα δεν φράντουν σολές και πηλίκια, παρόμοια και ξίφη, δεν τιτλοφορούνται δικτατορίες ή στρατιωτικοί πραξικοπηματίες. Είναι κοστουμαρμισμένοι κοινοί υπάλληλοι ιδιωτικών «οίκων αξιολόγησης κρατικών οικονομιών», στελέχη διεθνών χρηματοπιστωτικών οργανισμών ή παντοδύναμων στον διεθνή τζόγο Τραπεζών. Και εκτελεστές των αποφάσεων αυτών των τυράννων καριέρας, πειθήνιες ορντινάντσες (όσο ποτέ λωχίας σε στρατιωτικό δικτατορία ή λακές γόνυων κληρονομικής ηγεμονίας), είναι εκλεγμένοι πρωθυπουργοί και υπουργοί οικονομίας κρατών αποτυχημένων οι ανικανοί να κατορθώσουν τη δημοκρατία.

Διότι η δημοκρατία, όταν είναι κοινωνικό κατόρθωμα και όχι χρησι-

μοθηρική συνταγή, είναι αποδεδειγμένα το ισχυρότερο ανάχωμα στη βία, την ένοπλη ή του δόλιου τζόγου. Αν ο μαρξισμός και τα εφιαλτικά του έγκονα (λενινισμός - σταλινισμός, μαοϊσμός και τα συναφή) αγνόησαν το άθλημα της δημοκρατίας και σημάδεψαν την Ιστορία με φρικη ολοκληρωτισμού, είναι γιατί ξεκινούσαν από την ίδια με τον καπιταλισμό εκδοχή της συλλογικότητας ως societas: «εταιρισμού επί κοινού συμφέροντι». Και ο ατομοκεντρισμός του συμφέροντος αποκλείει τη δημοκρατία ως άθλημα σχέσεων κοινωνίας. Μπορεί, στην καλύτερη περίπτωση, να την αλτρωτήσει σε συνταγή - σύμβαση με νομικούς, χρησιμοθηρικούς όρους. Αλλά τότε εκδικείται ο ρεαλιστικότερος δείκτης γνωσιότητας ή αλλοτριώσεως των σχέσεων κοινωνίας: η οικονομία. Αυτονομείται η οικονομία από την κοινωνία των αναγκών, μεταβαλλεται σε μέσο ή όπλο για την άσκηση βίας, υποτάσσεται σε μεθοδικά σπτημένους εργαλειικούς μηχανισμούς.

Στην Ελλάδα σήμερα η εργαλειοποιημένη δυναστευτική οικονομία, με τη βία που συνεπιφέρει (νομιόματα), είναι οργανικό γέννημα της κομματι-

κρατίας. Τα κόμματα φόρτωσαν στους Έλληνες ένα λιγυριδές χρέος, προκειμένου να μπορούν τα ίδια, με δάνειο χρέη και αδιότακτη ιδιότητα, να εξαγοράζουν ψήφους και συνειδήσεις, να εκφαλιίζουν μεγάλες πλουθισμικές ομάδες, να ανοίγουν διπλοκόμματα πλουτισμού στα στελέχη τους. Με αποτέλεσμα, να είναι σήμερα οι Έλληνες υπόδουλοι, με προοπτικές δεκαετιών, στα ανεξέλεγκτα πλοκάμια αδιότατων θεσμών διεθνούς κερδοσκοπίας που αφήνει πίσω του ψυχορραγώντας ο καπιταλισμός.

Η δημοκρατία, ως άθλημα και επιδίωξη, είναι η μόνη δυνατότητα για να αποπνέει τον ζυγό που μας έχουν επιβάλει οι «αγορές», η μόνη δυνατότητα για να συνεχίσει να υπάρχει Ελληνισμός στα μέσα του 21ου αιώνα. Αλλά καινούργιο κρασί δεν μπαίνει σε παλιούς ασκούς. Για να κατορθωθεί δημοκρατία, πρέπει τα σημερινά κόμματα και το φαύλο κράτος που χρησιμοποιούν ως υποχείριο, να αποβληθούν από το πολιτικό σκηνικό. Όταν το αίτημα της αποβολής τους γίνει καθολική ευθύνη, ο τρόπος της αποβολής τους θα γεννηθεί οργανικά και απρόβλεπτα. Δεν έχει κανένα νόημα να ψάχνουμε για τον τρόπο, αν δεν προηγηθεί η επίγνωση της επιτακτικής ανάγκης.

Αυστηρώς, οι δημοσκοπήσεις της «Κ» (15.7.2011) δίνουν προβάδισμα έξι μονάδων στη Ν. Δ. και δεκαέξι μονάδων, μπροστά, στην «πρόταση νίκης». Αυστηρώς, γιατί χάνεται έτσι και η τελευταία ευκαιρία να κατορθωθεί δημοκρατία στον τόπο χωρίς τη «μαμή» της βίας - αίμα ή πείνα. Αυτό το κόμμα, που η πενταετία της κυβερνητικότητας της έδειξε ολόφανερα πόσο σάπιο, δηλαδή πόσο εκπαοσκισμένο είναι, πόσο αμετανοητό φαύλο και ανικάνο, ετοιμάζεται να βυθιστεί ακόμα πιο βαθιά τη χώρα στην άβυσσο. Δικαιώνεται ο κ. Σαμαράς που επιβράβευσε ως «τομέαρχος» τα πιο ανηλεήματα αποφροή του πολιτικού και κοινωνικού βίου – οι δημοσκοπήσεις του επιτρέπουν να κατέβει στις εκλογές με τέτοια υποστάθμη «επιτελείο».

Βιάστηκαν όσοι πίστεψαν ότι με τον ολίγιστο «Γιωργάκη» φτάσαμε στον πάτο της συμφοράς.

Σύγκλητος που δίδασκε...

Του ΠΑΣΧΟΥ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ

Στη λογική του «πάρε τα λεφτά και τρέχα» γίνεται και η συζήτηση για την αλλαγή του πλαισίου διοίκησης των ΑΕΙ

νε, πλάττεται το «αυτοδιοικητικό των ΑΕΙ». Δεν ξέρουμε αν το Σύνταγμα είναι παράλογο ή αν έτσι ερμηνεύεται, αλλά ένα όργανο στο οποίο η πλειοψηφία είναι πανεπιστημιακοί και αυτοί οι πανεπιστημιακοί μόνοι τους επιλέγουν τους υπόλοιπους, μάλλον είναι «αυτοδιοικητικό». Κι αν δεν είναι τότε από κάποιο άλλο θά διοικείται. Από πού; Από τον Αρη;

Η λογική γεννήθηκε στην Ελλάδα, αλλά μάλλον μεταδόθηκε ως προς. Έτσι η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Αθηνών αποφάσισε να μην εφαρμόσει τον νόμο. Το «αυτοδιοικητικό των ΑΕΙ» έχει γίνει μάλλον κάτι σαν το Κόσοβο: ανεξάρτητο από τους νόμους (αλλά δ-

οίονοι μετρούν κι αξιολογούν κάθε πτυχή της ελληνικής πραγματικότητας, ούτε μετριούνται ούτε αξιολογούνται. Για την ακρίβεια, οι ημέτεροι πανεπιστημιακοί έδωσαν σκληρές μάχες κατά κάθε αξιολόγησης. Θεωρούν ποταπό (ή ακόμη χειρότερα: αγοραία καπιταλιστικό) να μαθαίνουν τι στην ευχή κάνουν το 1,44% του ΑΕΠ που απλόχερα τους δίνει η ελληνική κοινωνία, όταν οι Γερμανοί (που μας δανείζουν) δίνουν το 1,14%.

Στη λογική του «πάρε τα λεφτά και τρέχα» (αλλά με πιο πομπώδεις λέξεις) κάνουν και τη συζήτηση για την αλλαγή του πλαισίου διοίκησης των ΑΕΙ. Σύμφωνα με την πρόταση του υπουργείου Παιδείας, στο δεκαπενταμελές συμβούλιο διοίκησης θα υπάρχουν οκτώ μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας, τα οποία θα επιλέγουν άλλα επτά εξωπανεπιστημιακά μέλη για να συνδεθεί το πανεπιστήμιο με την κοινωνία ή να μεταφέρουν τεχνονογώσια. Αυτό για κάποιους καθηγητές της Νομικής θεωρείται αντισυνταγματικό διότι, όπως λέ-

χι από τα λεφτά) του κράτους. Κι εδώ μπαίνουν κάποια ερωτήματα: αν η Σύγκλητος του μεγαλύτερου ελληνικού πανεπιστημίου –που έχει μάλιστα και τη μεγαλύτερη νομική σχολή– δηλώνει ότι δεν θα εφαρμόσει τους νόμους, τι πρέπει να κάνει το ΠΙΜΕ; Γιατί να μην κλείνουν επί αόριστον λιμάνια και αεροδρόμια να ταξιδιάζεις. Προφανώς, κάποιο νόμο παραβιάζουν κι αυτοί, αλλά με τη βούλα και της μεγαλύτερης νομικής της χώρας, ο νόμος είναι κάτι σχετικό. Αν μάς βολέψει τον εφαρμόζουμε. Αν όχι, κλείνουμε το μαγαζί, σαν να είναι του μπαμπά μας.

Τέτοια γράμματα, λοιπόν, έμαθαν οι νέες γενιές και φτάσαμε εδώ που φτάσαμε. Τα ελληνικά ΑΕΙ κατάφεραν να πατώνουν και με τα «χαμερή» ποσοτικά κριτήρια αλλά και με τα υψηλόφωνα «ποιοτικά», διά των οποίων μας παραμυθιάζουν. Εκτός, πάλι, αν η ποιότητα που οραματίζεται η Σύγκλητος είναι του ΣΑΤΑ και του ΠΙΜΕ...

pmandrav@kathimerini.gr

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Δώστε συνολική λύση, βοηθώντας την Ελλάδα τώρα

Σαφές μήνυμα της Αμερικανίδας υπουργού Εξωτερικών, Χίλαρι Κλίντον, προς τους Ευρωπαίους κατά την επίσκεψή της στην Αθήνα

Της ΔΩΡΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Εκοντας περνάει μόλις 39 ώρες στην Αθήνα, την περασμένη Δευτέρα, λίγο πριν από τις 2 μ.μ., η υπουργός Εξωτερικών των Ηνωμένων Πολιτειών, κ. Χίλαρι Κλίντον, ετοιμάζεται να επιβιβαστεί στο αεροπλάνο για να αναχωρήσει για τον επόμενο σταθμό της, την Ινδία. Η οικονομία, που κυριάρχησε σε όλη τη διάρκεια της επίσκεψής της στη χώρα μας, βρίσκεται στο επίκεντρο των συζητήσεων που έχει με τους συνεργάτες της μέχρι την τελευταία στιγμή. Η κ. Κλίντον εκφράζει την αγωνία της για τις εξελίξεις και με τη φράση «έλω να δω πώς μπορούμε να τους βοηθήσουμε», ζητεί από τους συνεργάτες της, τόσο στο επιτελείο που τη συνοδεύει, όσο και στην αμερικανική πρεσβεία στην Αθήνα, να επικεντρωθούν σε αυτό. Η Αμερικανίδα ΥΠ.ΕΕ. βρίσκεται σε ανοικτή γραμμή επικοινωνίας με την Ουάσιγκτον, που παρακολουθεί στενά το «ελληνικό πρόβλημα», έχοντας αποφασίσει να ασκήσει όλη της την επιρροή προς την Ε.Ε., προκειμένου να δοθεί συνολική λύση και όχι μια ακόμη πρόσκαιρη αντιμετώπιση, που απλά θα παρατείνει την αγωνία και, πιθανότητα, θα επιδεινώσει την κατάσταση. Ενώ η κ. Κλίντον από την Αθήνα στηρίζει τον πρωθυπουργό, κ. Γιώργο Παπανδρέου, και την προσπάθεια της κυβέρνησης, οι διαπραγματεύσεις πέραν του Ατλαντικού κορυφώνονται και το μήνυμά της προς την Ευρώπη είναι σαφές: δώστε λύση, βοηθώντας την Ελλάδα τώρα.

Ερχόμενη στην Αθήνα, η κ. Κλίντον έχει συμπεριλάβει στο πρόγραμμά της, εκτός από τη σαφή στήριξη προς τον πρωθυπουργό, να βολιδοσκοπήσει τις προθέσεις του προέδρου της Ν.Δ.

κ. Αντώνη Σαμαρά και να προσπαθήσει να εκμαιεύσει ενδείξεις συναίνεσης, καθώς, η ευρωπαϊκή ηγεσία εξακολουθεί να δείχνει ιδιαίτερα προβληματισμένη από τη στάση του.

Πιέσεις για συνεργασία

Στη συνάντησή τους, το πρωί της περασμένης Δευτέρας, είναι το πρώτο πράγμα που του λέει: είναι εξαιρετικά κρίσιμο στην παρούσα συγκυρία τα δύο μεγάλα κόμματα να συνεργασθούν. Συνεργάστες της κ. Κλίντον παρομοίαζαν το ύφος και την επιχειρηματολογία που χρησιμοποίησε έναντι του προέδρου

Κατά τη συνάντηση Κλίντον - Σαμαρά η Αμερικανίδα υπ. Εξωτερικών επέμεινε ότι προέχει η συναίνεση στα μέτρα

της Ν.Δ. με εκείνα που ο κ. Σαμαράς συνάντησε στις Βρυξέλλες, στον προηγούμενο κύκλο επαφών που είχε με τους Ευρωπαίους ηγέτες.

Το ζητούμενο τη δεδομένη στιγμή είναι η εθνική ενότητα, δεν είναι καιρός για κομματικές αντιπαραθέσεις, του επισημαίνει και τον καλεί «να κάνει το σωστό» και να υποστηρίξει τα μέτρα.

Ο κ. Σαμαράς, αναλύει τη δική του πρόταση, επιμένοντας ότι το μείγμα πολιτικής που προωθεί η κυβέρνηση είναι λανθασμένο και δεν αποτελεί απάντηση στην κρίση. Η κ. Κλίντον, επιμένει ότι προέχει η συναίνεση στα μέτρα. Ετσι, αναφέρει στον κ. Σαμαρά ότι μπορεί να έχει δικίο για την ανάγκη αλλαγής του φορολογικού συ-

στήματος, αλλά ότι κάτι τέτοιο θα είναι εφικτό, αφού πρώτα σταθεροποιηθούν τα δημοσιονομικά μεγέθη. Του απευθύνει, δε, το ερώτημα, γιατί δεν συνεργάζεται με την κυβέρνηση για την αλλαγή του φορολογικού.

Στη συζήτηση παρεμβαίνει ο Αμερικανός υφυπουργός Ρόμπερτ Χόρματ, αρμόδιος για οικονομικές υποθέσεις, που συνόδευσε την κ. Κλίντον στην Αθήνα. Επικαλείται το παράδειγμα της Νότιας Κορέας, η οποία επίσης αναγκάστηκε να περάσει από διαδικασία σκληρών οικονομικών μέτρων για την υπέρβαση της οικονομικής κρίσης που την έπληξε. Ο κ. Χόρματ αναφέρει ότι και εκεί ο επικεφαλής της αξιωματικής αντιπολίτευσης είχε διλήμματα και ενστάσεις, ωστόσο, αποφάσισε να υποστηρίξει το πρόγραμμα και, τελικά, βρέθηκε ο ίδιος να διαχειρίζεται σήμερα τα οφέλη και τα αποτελέσματα που προέκυψαν για τη χώρα από την εφαρμογή του προγράμματος.

Η συνάντηση ολοκληρώνεται, τελικά, χωρίς να επέλθει κάποιου είδους συμφωνία, χωρίς ο κ. Σαμαράς να περδίσει για την αναγκαιότητα συναίνεσης στα μέτρα. Η μόνη αντίδραση που εισέπραξε η αμερικανική αντιπροσωπεία, πέραν της επιμονής του ότι το πρόγραμμα που έχει εκπονήσει η Ν.Δ. αποτελεί πιο σωστή «συνταγή» και μπορεί να δώσει απαντήσεις και λύσεις για την έξοδο της ελληνικής οικονομίας από την κρίση, ήταν η φράση «εντάξει, καταλαβαίνω τι λέτε σε σας». Ήταν ξεκάθαρο, ωστόσο, στην Αμερικανίδα ΥΠ.ΕΕ., όταν η συνάντηση ολοκληρώθηκε, ότι ο πρόεδρος του κόμματος της αξιωματικής αντιπολίτευσης δεν πρόκειται να αλλάξει γνώμη και να μεταβάλει τη στάση του.

Η Αμερικανίδα υπουργός Εξωτερικών Χίλαρι Κλίντον στη σκάλα του αεροπλάνου χαιρετά κατά την αποχώρησή της από την Αθήνα. Κατά τη διήμερη παραμονή της στη χώρα μας κύριο θέμα των συνομιλιών, τόσο με τον πρωθυπουργό και τον υπουργό Εξωτερικών όσο και με τον κ. Σαμαρά, ήταν η οικονομία.

Ο κ. Σαμαράς στην Ουάσιγκτον τον Σεπτέμβριο

Εκοντας βιώσει μια ιδιότυπη απομόνωση στην Ευρώπη, όπου κυριαρχούν τα ιδεολογικά συγγενή προς τη Ν.Δ. κόμματα, ο Αντώνης Σαμαράς θα μεταβεί στις αρχές Σεπτεμβρίου στην Ουάσιγκτον με στόχο να εκπέμψει μια εικόνα αποδοχής από τις ΗΠΑ, παρότι η κυβέρνηση Ομπάμα πρόκειται ιδεολογικά στο ΠΑΣΟΚ και είναι γνωστοί οι φιλικό προσωπικοί δεσμοί του αντιπροέδρου Μπίντεν και του ζεύγους Κλίντον με τον κ. Παπανδρέου. Η επίσκεψη του προέδρου

της Ν.Δ., που συζητήθηκε με την Αμερικανίδα υπ. Εξωτερικών την περασμένη Δευτέρα, στοχεύει και στην επικοινωνιακή εξισορρόπηση της εμφάνισης του Γ. Παπανδρέου στην ΔΕΘ το τριήμερο 9 - 11 Σεπτεμβρίου. Παραδοσιακά, ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης συναντάται με τον αντιπρόεδρο των ΗΠΑ. Ο Κώστας Καραμανλής είχε συναντηθεί με τον Ντικ Τσέινι το 2002, στο περιθώριο Διάσκεψης της Δημοκρατικής Ενωσης, όπως και με τον Αλ Γκορ το

1999. Με τον τελευταίο είχε συναντηθεί και ο αείμνηστος Μιλτιάδης Εβερτ στη δική του επίσκεψη στην Ουάσιγκτον ως αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης, το 1995. Εκτός του Τζο Μπίντεν, ο κ. Σαμαράς προβλέπει σε συνάντηση με τη Χίλαρι Κλίντον στο Στέιτ Ντιπάρτμεντ, ενώ θα έχει επαφές και με ομογενείς με τους οποίους θα συζητήσει τόσο τις οικονομικές του προτάσεις και τη δυνατότητα επενδύσεων στη χώρα μας όπως και τα εθνικά θέματα.

DEBENHAMS

Λευκωσία
Debenhams Ledra

Λεμεσός
Debenhams Olympia

Πάφος
Debenhams Kinyras

ανοικτά την Κυριακή

και κάθε Κυριακή από τις 10 το πρωί μέχρι αργά το βράδυ

προσφορές για την

ΚΥΡΙΑΚΗ

24

ΙΟΥΛΙΟΥ

Blue Cross sale

*Στα είδη προσφοράς

ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ

ΜΕΧΡΙ 70% OFF

σε Μόδα και Είδη σπιτιού

venue2café
AT DEBENHAMS

μόνο €8,70

2 Μέτριες σαλάτες
*Σαλάτες από το salad bar

μόνο €5,70

Smoothies για δύο άτομα

Τμήμα Τροφίμων

ΧΟΙΡΙΝΕΣ ΚΙΜΑΣ ΤΟ ΚΑΛΟ

2+1 ΔΩΡΕΑΝ
€5,19

ΨΩΜΙ VIENNA ΜΕ ΣΗΣΑΜΙ

1/2 ΤΙΜΗ
€1,85
τώρα €0,92

QUALIFOOD

1+1 ΔΩΡΕΑΝ

ΣΙΤΤΑ

1/2 ΤΙΜΗ

€6,69

Επίσης ανοικτά την Κυριακή

Λευκωσία
• Debenhams • Next • Peacocks • Glow
(στον πεζόδρομο Λήδρας)

Λεμεσός
• Debenhams Olympia (στην παραλιακή)
• Ζακο Κουμανδαρίας (πληθισον εκκλησίας Αγ. Νάσιας)

Λάρνακα
• Next (κοντά στις Φοινικούδες)

Πάφος
• Debenhams & Peacocks Kinyras (κοντά στο Λιμανάκι)

* Ανοικτά επίσης τα Venue Café στο Debenhams Ledra και στο The Mall of Engomi - Λευκωσία, Debenhams Olympia - Λεμεσό, Debenhams Kinyras - Πάφο και το ParkCafé - Restaurant απέναντι από το The Mall of Cyprus.

ΧΩΡΙΣ ΑΝΑΤΙΜΗΣΗ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ

2000-2010
Η ΜΑΓΙΚΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ

Αυτό το
Καλοκαίρι
είναι στην
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ο ΔΙΣΚΟΣ ΤΩΝ
ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΤΥΧΙΩΝ
ΦΙΛΟΙ & ΕΧΘΡΟΙ
ΤΟ ΑΔΗΠΟΥΜ ΠΟΥ ΜΕΣΑ
ΣΕ ΔΥΟ ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ ΑΠΟ
ΤΗΝ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΟΥ
ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΙΠΛΑ ΠΛΑΤΙΝΕΝΙΟ

ΧΟΡΗΓΟΣ

Να είσαι εκεί | Φίλοι και Εχθροί | Χέρια Ψηλά | Επέτειος
Αν δεν κοιτάζω εσένα | Πήγε τρεις | Αισθήματα | Όλα ή τίποτα
Πιες | Εσύ | Από party σε party | Όμορφη Μέρα | Να γυρίσεις πίσω
Όπως θα φεύγεις | Πιο πολύ | Χέρια ψηλά (Moscow Electro Mix)
Πιο πολύ (Passion Mix)

ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ 31 ΙΟΥΛΙΟΥ
ΜΗ ΧΑΣΕΤΕ ΤΟ 4^Ο ΑΠΟ ΤΑ 7 CD ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Ιστορική πρόκληση η απόφαση για το χρέος

Απαραίτητη προϋπόθεση, να επιτευχθούν δημοσιονομικοί στόχοι, αποκρατικοποιήσεις

Του ΒΑΣΙΛΗ ΖΗΡΑ

Η απόφαση της Συνόδου Κορυφής του Eurogroup δίνει μια μεγάλη ανάσα, καθώς εξασφαλίζει τη χρηματοδότηση της χώρας για τα επόμενα χρόνια, βελτιώνει τη βιωσιμότητα του χρέους και θωρακίζει το τραπεζικό σύστημα, υπό την προϋπόθεση ωστόσο ότι η ελληνική κυβέρνηση δεν θα χάσει μια ακόμη ευκαιρία και θα ανταποκριθεί στην ιστορική πρόκληση.

Την Πέμπτη, οι Ευρωπαίοι ηγέτες ξεπέρασαν τους εαυτούς τους και κυρίως υπερέβησαν τις προσδοκίες των αγορών, γεγονός που καταγράφηκε στην καθοδική πορεία των spreads και στο άμα των τραπεζικών μετοχών.

Κατ' αρχάς διασφαλίζεται ένα νέο πακέτο βοήθειας έως το 2014 από την Ευρωζώνη και το Διεθνές Νομισμα-

Διασφαλίζεται ένα νέο πακέτο βοήθειας 109 δισ. ευρώ, διάρκειας 15 έως 30 ετών, με χαμηλό επιτόκιο της τάξης του 3,5%, ενώ παράλληλα θωρακίζεται το τραπεζικό σύστημα

τικό Ταμείο, το οποίο ανέρχεται σε 109 δισ. ευρώ (64 δισ. νέα κεφάλαια και 45 δισ. ευρώ τα υπόλοιπα του πρώτου πακέτου). Τα κεφάλαια αυτά θα χορηγούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF), θα είναι διάρκειας 15 έως 30 ετών και θα έχουν χαμηλό επιτόκιο της τάξης του 3,5%.

Για να γίνει αντιληπτή η διαφορά, με το πρώτο πακέτο, η Ελλάδα δανειζόταν για 7,5 χρόνια με επιτόκιο σχεδόν 5,5%, ενώ τώρα θα δανειζεται για 30 χρόνια με 3,5%. Ανάλογοι όροι σχεδιάζονται να εφαρμοστούν αναδρομικά και για τα χρήματα που καταβλήθηκαν από το πρώτο πακέτο.

Χαμηλό επιτόκιο για τα πρώτα χρόνια και μεγάλη διάρκεια ομολόγων προβλέπεται και η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα. Στα δύο από τα τέσσερα εναλλακτικά σενάρια roll over που προσφέρονται στις συμμετέχουσες τράπεζες, το νέο επιτόκιο είναι 4% για την πρώτη 5ετία του 30ετούς ομολόγου, ενώ στα άλλα δύο, που περιέχουν και haircut 20%, το αντίστοιχο επιτόκιο είναι 6%.

Η επιμήκυνση της διάρκειας του χρέους (σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Οργανισμού Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους η μέση διάρκεια των ομολόγων αυξάνεται σε 13,5 από 6,5 χρόνια) διευκολύνει στη διαχείρισή του, αφού μειώνονται δραστικά οι α-

νάγκες για πληρωμές χρεολυσίων στα επόμενα χρόνια.

Εκτός του χαμηλού επιτοκίου, η βιωσιμότητα του χρέους θα βελτιωθεί επίσης από το haircut που θα υποστούν όλες τράπεζες επιλέξουν τα αντίστοιχα προγράμματα επανατοποθέτησης σε ελληνικά ομόλογα, καθώς και από την αγορά ομολόγων από τη δευτερογενή αγορά με κεφάλαια από το EFSF. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των εμπειρογνομώνων της Ευρωζώνης και των τραπεζών, το καθαρό χρέος θα μειωθεί κατά 12% του ΑΕΠ ή κατά 26,1 δισ. ευρώ (περίπου 13 δισ. από το κούρεμα των νέων ομολόγων και άλλα τόσα από το έμμεσο κούρεμα της επαναγοράς ομολόγων από τη δευτερογενή αγορά).

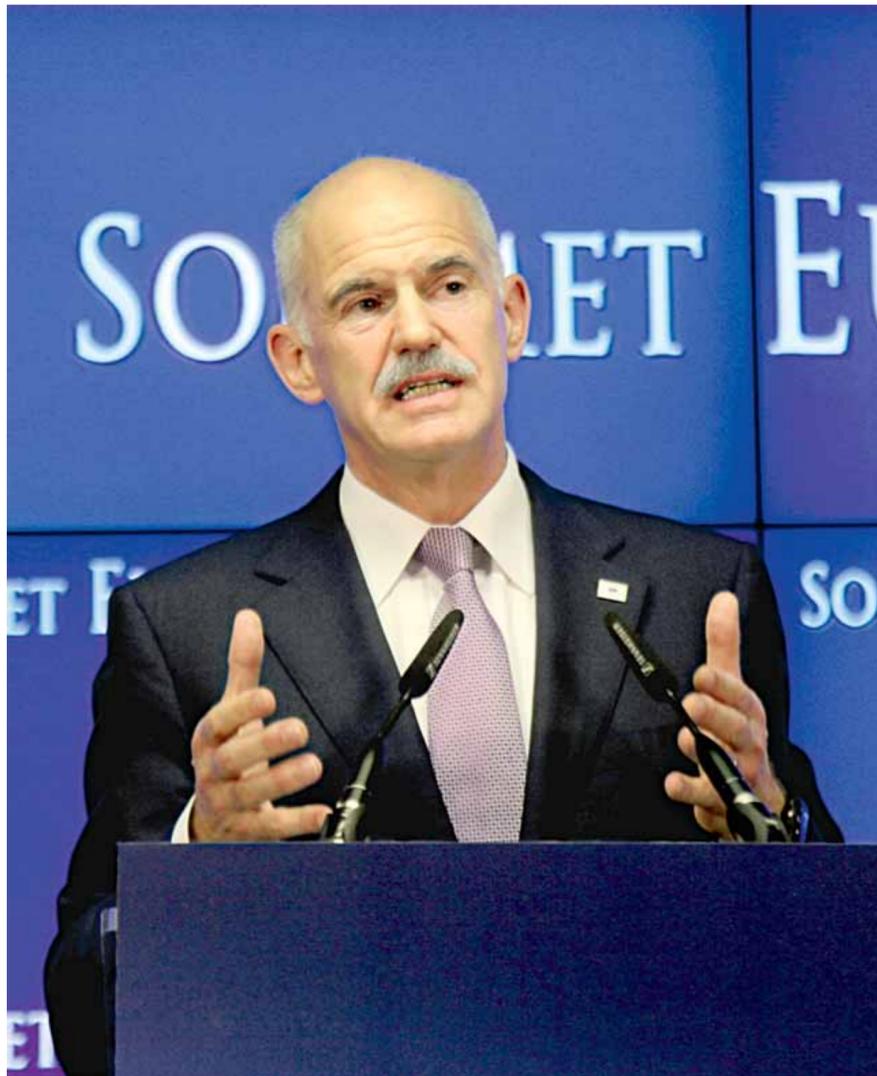
Είναι προφανές ότι το όφελος από τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα είναι μικρό, δικαιώνοντας όσους, με πρώτον τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας κ. Ζαν Κλοντ Γιουνκέρ υποστήριζαν ότι δεν άξιζε τον κόπο. Ωστόσο, η Γερμανία επέμεινε μέχρι τέλους.

Καθένα από τα παραπάνω (επιμήκυνση, μικρότερα επιτόκια, συμμετοχή ιδιωτικού τομέα, αγορά ομολόγων από EFSF) δεν συνιστά από μόνο του λύση για το ελληνικό πρόβλημα χρέους, αλλά και όλα μαζί αθροισζόμενα δεν είναι παρά μια ανάσα και τίποτα περισσότερο. Η λύση εξακολουθεί να βρίσκεται στα χέρια της κυβέρνησης και στη δυνατότητα της να επιτύχει τους δημοσιονομικούς στόχους και τους στόχους του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων. Τα χρήματα του νέου πακέτου επαρκούν μόνο υπό αυτή την προϋπόθεση. Αν δεν βρεθούν 28 δισ. από αυτή την «πηγή», τότε υπάρχει βουήληση να τα συνεισφέρουν οι εταίροι.

Οι τράπεζες

Το νέο πακέτο βοήθειας εξασφαλίζει τη σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος, υπό την έννοια ότι θα διαθέσει με τη μορφή δανείων όσα κεφάλαια θα χρειαστούν οι τράπεζες για να καλύψουν τις λογιστικές ζημιές από το roll over. Επίσης, έχει διασφαλιστεί ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα συνεχίσει να παρέχει ρευστότητα και στην περίπτωση υποβάθμισης στην κατηγορία επικριτικής χρεοκοπίας.

Από την άλλη, οι τράπεζες θα πρέπει να προχωρήσουν άμεσα σε αύξηση κεφαλαίου, να πουλήσουν θυγατρικές και, αν όλα αυτά δεν είναι αρκετά, να προσφύγουν στο Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, το οποίο στελεχώνεται κι ετοιμάζεται να αναλάβει δράση μέσα στο αμέσως προσεχές διάστημα, έχοντας ενισχυθεί έτι περαιτέρω από πλευράς κεφαλαιακής βάσης.

Είναι εξαιρετικά δύσκολο για τον κ. Παπανδρέου να κεφαλαιοποιήσει πολιτικά τη διαπραγματευτική επιτυχία στις Βρυξέλλες, καθώς για την απρόσκοπτη συνέχιση της ευρωπαϊκής βοήθειας είναι απαραίτητη η εφαρμογή του Μεσοπρόθεσμου.

Τα επόμενα μέτωπα του Γ. Παπανδρέου

Του ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΑΟΥ

Τα μεσάνυχτα της Πέμπτης, λίγο αφότου ο κ. Γ. Παπανδρέου είχε πληροφορηθεί τους Έλληνες δημοσιογράφους για το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ο ουρανός των Βρυξελλών φωτιζόταν από χιλιάδες πυροτεχνήματα. Η Σύνοδος των 17 συνείπιπε με την Εθνική Εορτή του Βελγίου, που φέτος, λόγω της ανυπαρξίας κυβέρνησης για 405 μέρες, περιορίστηκε -με απόφαση του βασιλιά- σε μετρημένους εορτασμούς εν συγκρίσει προς το παρελθόν. Η σύμπτωση των δύο γεγονότων αφήνει περιθώριο για παραλληλισμούς.

Ο κ. Παπανδρέου επέστρεψε στην Ελλάδα κομίζοντας μια ικανοποιητική συμφωνία για τη διαχείριση του χρέους. Συνεργάτης του έλεγε ότι «η πίεση του χρόνου έφυγε από το άμεσο παρόν και πήγε στα... εγγώνια μας». Η συμφωνία των Βρυξελλών αποτελεί κατά πολλούς και προσωπική επιβεβαίωση για τον κ. Παπανδρέου, ο οποίος εφάρμοζε ένα απλό όχημα τήρησης των υποχρεώσεων στους εταίρους μας, αλλά μπορεί να κάνει και πραγματικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, έξω από το στενό πλαίσιο του Μεσοπρόθεσμου. Η πρόθεση αυτή του πρωθυπουργού αντικατοπτρίζεται με στρατηγική η οποία δεν εξαντλείται

την προϋπόθεση για την απρόσκοπτη συνέχιση της ευρωπαϊκής βοήθειας είναι βέβαια η απαρέγκλιτη εφαρμογή του Μεσοπρόθεσμου. Τούτο σημαίνει σκληρά μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής, σύγκρουση με συντεχνίες (όπως η τρέχουσα με τους ιδιοκτήτες ταξί) και γενικώς άνοιγμα πολλαπλών μετώπων προς κάθε κατεύθυνση.

Ο κ. Παπανδρέου εμφανίζεται ιδι-

Πρόθυμος ο πρωθυπουργός να συγκρουστεί για να προχωρήσουν οι μεταρρυθμίσεις - Αλλάζει στάση και απέναντι στη Ν.Δ.

αίτερα πρόθυμος να συγκρουστεί και σε μέτωπα τα οποία δεν αφορούν κατ' ανάγκη τη δημοσιονομική προσαρμογή, καθώς θεωρεί ότι έτσι δίδεται μήνυμα ότι η κυβέρνηση του δεν αποτρέπει ένα απλό όχημα τήρησης των υποχρεώσεων στους εταίρους μας, αλλά μπορεί να κάνει και πραγματικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, έξω από το στενό πλαίσιο του Μεσοπρόθεσμου. Η πρόθεση αυτή του πρωθυπουργού αντικατοπτρίζεται με στρατηγική η οποία δεν εξαντλείται

σε λίγους μήνες. Και βέβαια είναι διαφορετική από τη λογική που διέπει τη σκέψη ορισμένων κυβερνητικών στελεχών και βουλευτών, ότι εφόσον εξασφαλιστεί ένα πλαίσιο βιωσιμότητας για το μείζον ζήτημα της εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους, ο κ. Παπανδρέου πρέπει να ταχθεί επιθετικά εναντίον της Ν.Δ. και να προχωρήσει σε πρόωγες εκλογές το φθινόπωρο.

Ο πρωθυπουργός απέκλεισε το ενδεχόμενο πρόωγων εκλογών και στη συνέντευξη που παραχώρησε στην «Κ» την προηγούμενη Κυριακή (17/7), όταν δηλαδή ακόμη κυφορούνταν η λύση που προέκυψε στη Σύνοδο της Πέμπτης. Απέκλεισε μάλιστα και το ενδεχόμενο έγκρισης της νέας δανειακής σύμβασης με 180 ψήφους, ένα σενάριο που πρότειναν κάποιοι υπουργοί όπως οι κ. Ευ. Βενιζέλος και Χ. Καστανίδης. Από το σενάριο αυτό ο κ. Παπανδρέου, με την ενθάρρυνση των περισσότερων μελών της κυβερνητικής επιτροπής, έχει κρατήσει τη στροφή εναντίον της Ν.Δ.

Όλο το προηγούμενο χρονικό διάστημα, υπουργοί όπως οι κ. Δ. Ρέππας, Άννα Διαμαντοπούλου, Κ. Σκανδαλίδης, καθώς και στενοί συνεργάτες του, όπως η κ. Ρεγγίνα Βάρτζελι, είχαν ταχθεί υπέρ μιας αλλαγής εναντίον του κ. Α. Σαμαρά. Απαντες, και όχι μόνο όσοι εισήγονταν στον κ. Παπανδρέ-

Σχέδιο Μάρσαλ κατ' ευφημισμόν

Στο προσχέδιο της απόφασης της συνόδου κορυφής υπήρχε αναφορά σε ένα σχέδιο Μάρσαλ για την Ελλάδα. Από το τελικό κείμενο η σχετική αναφορά είχε διαγραφεί, και ορθώς. Το περιεχόμενο αυτού που τους τελευταίους μήνες κάποιος στην Ευρώπη αποκαλούν σχέδιο Μάρσαλ είναι το εξής: οι πόροι του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Αναφορών (ΕΣΠΑ), η παροχή τεχνικής βοήθειας για την απορρόφηση τους αλλά και για τη βελτίωση της δημόσιας διοίκησης γενικότερα και, τέλος, το όποιο ενδιαφέρον ξένων ιδιωτών επενδυτών για επενδύσεις στην Ελλάδα. Όλα αυτά είναι πολύ καλά, αλλά δεν συνιστούν σχέδιο Μάρσαλ.

Η Ευρώπη δεν μπορεί να δώσει στην Ελλάδα νέους πόρους για την ανάπτυξη. Δίνει ήδη αρκετά μέσω του ΕΣΠΑ. Ωστόσο, η χώρα μας δεν μπορεί να τους απορροφήσει. Ετσι, η Ευρώπη προσφέρθηκε να δώσει τεχνολογία. Επίσης, θα ήταν μάλλον αφελές να περιμένει κανείς ότι ξένες επιχειρήσεις θα έρθουν να επενδύσουν στην Ελλάδα στο όνομα κάποιου ευρωπαϊκού πατριωτισμού. Ενδιαφέρον υπάρχει για διάφορους τομείς. Εάν έλθουν, όμως, θα έλθουν επειδή οι αποτιμήσεις όπως και τα κόστη είναι πλέον χαμηλά.

Θα έλθουν επειδή οι συνθήκες θα είναι κατάλληλες. Δηλαδή, όταν θα αρχίσουν οι αποκρατικοποιήσεις, θα βελτιωθεί το επιχειρηματικό περιβάλλον, θα αρθούν τα γραφειοκρατικά εμπόδια κ.λπ. Με άλλα λόγια, και το κατ' ευφημισμόν σχέδιο Μάρσαλ προϋποθέτει ότι η Ελλάδα θα κάνει ό,τι πρέπει.

Υπουργοί, σύμβουλοι και φίλοι βοήθησαν στις διαπραγματεύσεις

Η ιστορική για το μέλλον του ευρώ, Σύνοδος Κορυφής των 17 ηγετών της ζώνης, μόλις είχε τελειώσει και ο κ. Γ. Παπανδρέου αισθανόταν την ανάγκη να ευχαριστήσει δημοσίως, συνεργάτες και προσωπικούς φίλους του που βοήθησαν στην προετοιμασία και κατά την εξέλιξη της Συνόδου. Πολλοί από αυτούς βρίσκονταν στην αίθουσα και κάποιοι άλλοι στην Αθήνα. Ωστόσο, άπαντες συνιτούσαν μια ομάδα που από το πρωί της Πέμπτης συνεργαζόταν ώστε να φθάσουν στην πρωθυπουργία οι απαραίτητες πληροφορίες για τη διαπρα-

μάτευση. Νωρίς το πρωί της Παρασκευής, πριν ξεκινήσουν οι διαδοχικές συναντήσεις του κ. Παπανδρέου (Μέρκελ, Σαρκοζί, Ρομπιέ, Γιουνκέρ, Μπαρόζο, Λαγκάρντ, Τριζέ), ο πρωθυπουργός και οι τρεις υπουργοί κ. Ευ. Βενιζέλος, Η. Μόσιαλος και Μαριλίτσα Ξενογιαννακοπούλου εξέτασαν το πρώτο προσχέδιο συμπερασμάτων. Εντόπισαν τουλάχιστον έξι σημεία με τα οποία διαφωνούσαν, με σημαντικότερα από αυτά την απουσία οποιασδήποτε αναφοράς για την προστασία του τραπεζικού συστήματος, μάλλον γενικές αναφορές ως προς

το λεγόμενο «ευρωπαϊκό σχέδιο Μάρσαλ». Επίσης, η επιμήκυνση της ωρίμανσης των μελλοντικών δανείων του ευρωπαϊκού μηχανισμού περιοριζόταν στα 15 χρόνια (από τα 30 που τελικώς κατέληξαν), ενώ δεν υπήρχε ούτε η δεκαετής περίοδος χάριτος.

Ο κ. Μόσιαλος πρότεινε να κληθούν και να παρευρεθούν στις Βρυξέλλες οι Έλληνες τραπεζίτες που θα μπορούσαν να παρέχουν αξιόπιστες συμβουλές ως προς το χρηματοπιστωτικό σκέλος. Ετσι ο κ. Βενιζέλος τηλεφώνησε στον κ. Γ. Προβόπουλο, ο οποίος βρισκόταν στη

Φρανκφούρτη και ο κ. Μόσιαλος στον κ. Β. Ράπανο, που ταξίδευε ως τις Βρυξέλλες από την Αθήνα.

Όταν ξεκίνησε το γεύμα των ηγετών ο κ. Παπανδρέου εισήλθε στην αίθουσα, συνοδευόμενος μόνο από τον επικεφαλής του Σώματος Οικονομικών Εμπειρογνομώνων κ. Γ. Ζανά (όπως και στις υπόλοιπες συνόδους άλλωστε). Εξω από την αίθουσα υπήρχαν τρεις ομάδες: δύο στις Βρυξέλλες και δύο στην Αθήνα σε άμεση και διαρκή επικοινωνία.

Η πρώτη ομάδα ήταν αυτή του γενι-

κότερου πολιτικού σχεδιασμού. Σε αυτή συμμετείχαν οι κ. κ. Βενιζέλος, Μόσιαλος, Ξενογιαννακοπούλου, ο κ. Γ. Γιαννός από το πρωθυπουργικό γραφείο και οι κ. Προβόπουλος και Ράπανος. Στη δεύτερη ομάδα των Βρυξελλών ήταν ο κ. Π. Χριστοδούλου και ορισμένοι συνεργάτες του, οι οποίοι παρακολουθούσαν τις εξελίξεις και συμμετείχαν βεβαίως στις παράλληλες διεργασίες του Eurogroup. Συνήθως, σε αυτές τις ομάδες συμμετέχει και ο υπουργός Οικονομικών, ο κ. Βενιζέλος προτίμησε ωστόσο την ενασχόληση με το πολιτικό αντικείμενο των

τεκταινομένων εντός της αίθουσας. Στην Αθήνα ήταν εγκατεστημένες δύο ακόμη ομάδες. Πρώτη η ομάδα του κ. Φιλ. Σακινιδίδη και των στενών συνεργάτων του στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, η οποία διαδραμάτιζε καίριο ρόλο. Δεύτερη, για πρώτη φορά βρίσκονταν στην Αθήνα τρεις καθηγητές, φίλοι και άμισθοι σύμβουλοι του πρωθυπουργού, οι κ. Γζόζεφ Στίγκλιτς, Γζέφρι Ζακς και Ρίτσαρντ Πάρκερ, οι οποίοι συστούσαν την τέταρτη ομάδα που βρισκόταν σε επαφή με τις Βρυξέλλες.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΝΕΑΟΣ

	Διακοπές & φύγαμε!			Διακοπές στην άμμο με απευθείας πτήσεις		
	8ήμερο Ιταλία από €965 Αναχ. 1/8, 15/8	7ήμερο Τσεχία από €859 Αναχ. 9/8	7ήμερο Τσεχία-Γερμανία από €915 Αναχ. 6/8	ειδική προσφορά	8ήμερο από €699 Βαρκελώνη Αναχ. 22/8	Οι τιμές είναι ανά άτομο και περιλαμβάνουν: • Αεροπορικό εισιτήριο μετ' επιστροφής με απευθείας πτήσεις της Aegean • Διαμονή σε 4* ξενοδοχεία
Οι τιμές είναι ανά άτομο και περιλαμβάνουν: • Αεροπορικό εισιτήριο μετ' επιστροφής • Διαμονή σε 4* ξενοδοχεία, γεύματα, μεταφορές, εισιτήρια συντάξιμων και άγονων οχημάτων με τα πρόγραμματα όπως αναγράφεται στον κατάλογο της Louis Tours • Διακοπές & φύγαμε • Καλοκαίρι 2011 • Φόροι αεροδρομίων (δύνανται να διαφέρουν) • Ασφάλεια ταξίδων			www.louistravel.com		ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΛΕΠΛΗΡΗΦΩΝΗΣΗΣ 77 77 85 55	

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Τι σημαίνει στην πράξη η συμφωνία της Συνόδου

Με είκοσι δύο απαντήσεις κορυφαιοι ειδικοί ρίχνουν φως σε όλα τα γκριζα σημεία της

Των **ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΣΚΟΚΟΥ, ΚΩΣΤΑ ΚΑΡΚΑΓΙΑΝΝΗ**

Τι σημαίνει τελικά selective default; Μήπως πυροδοτεί πιστωτικό γεγονός; Τι επιπτώσεις θα έχει για τις ελληνικές τράπεζες και τα ασφαλιστικά ταμεία; Ποιος είναι ο ασφαλιστικός δικλίδας για την προστασία της Ελλάδας από τις αγορές; Θα καταφέρει η συμφωνία της συνόδου κορυφής της Ευρωζώνης να αποτρέψει τη μετάδοση της κρίσης; Η «Κ» έθεσε αυτά τα ερωτήματα σε κορυφαίους ειδικούς του χρηματοπιστωτικού κλάδου και απαντά με βάση τη γνώμη και τις αναλύσεις τους.

– Η συμφωνία των Ευρωπαίων ηγετών σημαίνει πως η Ελλάδα είναι πιθανό να κηρυχθεί σε καθεστώς «selective default» από τους οικους αξιολογητών. Τι σημαίνει αυτό;

– Είναι μια τεχνική κατηγορία που σημαίνει ότι οι επενδυτές σε κάποια ελ-

Δεν υπάρχει πρόβλημα ρευστότητας για τις τράπεζες, ενώ η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα εξακολουθήσει να δέχεται τα ελληνικά ομόλογα

ληνικά ομόλογα θα ζημιωθούν λόγω συμφωνίας. Στα ελληνικά, ο όρος default αποδίδεται σωστά ως αδυναμία εκπλήρωσης κάποιων υποχρεώσεων. Το selective όμως (ή restricted, κατά τον οίκο Fitch Ratings) καθιστά σαφές ότι ο κάτοχος άλλων ομολόγων θα συνεχίσουν να πληρώνονται εις ακέραιον και εγκαίρως. Επιπλέον, το ελληνικό χρέος δεν θα αξιολογείται σε αυτή την τεχνική κατηγορία παρά για λίγες ημέρες, καθώς αυξάνεται η πιθανότητα να αποπληρωθούν πλήρως τα ομόλογα που δεν επηρεάζονται από «κούρεμα»/επιμήκυνση.

– **Θα δημιουργηθεί πρόβλημα ρευστότητας στις τράπεζες για μερικές ημέρες;**

– Όχι. Η ΕΚΤ θα συνεχίσει να τις χρηματοδοτεί με την εγγύηση του ΕFSF. Και βέβαια, η επείγουσα ανταλλαγή των ομολόγων οργανώνεται με τέτοιον τρόπο ώστε η βαθμολογία selective default να αρθεί πολύ γρήγορα, εντός ημερών το πολύ.

– **Όμως οι ηγέτες της Ευρωζώνης πέρασαν μήνες μαχόμενοι ένα ενδεχόμενο selective default, φοβούμενοι μήπως οι επενδυτές θεωρήσουν ότι και**

άλλες χώρες θα ακολουθήσουν τον ίδιο δρόμο. Δεν υπάρχει πια ο φόβος ότι η συμμετοχή των ιδιωτών θα πυροδοτήσει τη μετάδοση της κρίσης;

– Αυτό εξαρτάται από τις χρηματοοικονομικές αγορές. Οι ηγέτες της Ευρωζώνης έκαναν ό,τι μπορούσαν για να αναδείξουν την Ελλάδα ως ειδική περίπτωση και να τονίσουν πως και οι άλλες κυβερνήσεις θα πληρώσουν το χρέος τους εις ακέραιον και εγκαίρως. Προς αυτή την κατεύθυνση, προσέφεραν στα ταμεία στήριξης της Ευρωζώνης νέα εργαλεία, προκειμένου να αποτρέψουν άλλες χώρες να αντιμετωπίσουν δυσκολίες με το χρέος τους.

– Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα υποστήριξε ότι σε μια τέτοια περίπτωση δεν θα δεχόταν ομόλογα ως εγγυήσεις για την παροχή χρηματοδότησης. Αυτό θα απειλούσε τις ελληνικές τράπεζες, τις οποίες έχει στήριξη με δάνεια δεκάδων δισ. ευρώ. Πώς και άλλαξε γνώμη;

– Ο πρόεδρος της ΕΚΤ, Ζαν-Κλοντ Τρισέ, έπεισε τις κυβερνήσεις της Ευρωζώνης να καλύψουν την ΕΚΤ. Στο διάστημα που θα διαρκέσει η ανταλλαγή των ομολόγων, η Ευρωζώνη θα προσφέρει εγγυήσεις προκειμένου η ΕΚΤ να εξακολουθήσει να δέχεται τα ελληνικά ομόλογα. Στην περίπτωση που οι εγγυήσεις δεν πουληθούν, οι κυβερνήσεις της Ευρωζώνης θα παράσχουν ασφάλεια ύψους 35 δισ. στην ΕΚΤ. Στην πράξη, λοιπόν, τα ελληνικά ομόλογα θα εξακολουθήσουν να γίνονται αποδεκτά από την ΕΚΤ.

– **Υπήρξε ανησυχία για «πιστωτικό γεγονός» που θα πυροδοτούσε πληρωμές CDS, τα ασφαλιστικά ενάντι πτώχευσης. Θα συμβεί αυτό;**

– Η εκτίμηση της Διεθνούς Ένωσης Swaps και Παραγώγων (ISDA), που καλείται να λάβει θέση σε τέτοιες περιπτώσεις, είναι ότι δεν συντρέχουν οι λόγοι για κάτι τέτοιο, καθώς η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα θα γίνει σε εθελοντική βάση – κάτι που τόνισε και ο κ. Τρισέ. Αν μια συμφωνία δεν δεσμεύει όλους τους κατόχους ομολόγων, είναι απίθανο να θεωρηθεί πιστωτικό γεγονός.

– **Τι σημαίνει η συμφωνία για τα ασφαλιστικά μας ταμεία; Θα υπάρξει πρόβλημα χρηματοδότησης συντάξεων;**

– Τα ασφαλιστικά ταμεία θα επλέξουν την ανταλλαγή (swap) των ομολόγων που κατέχουν στην ονομαστική τους αξία με άλλα μακροπρόθεσμα. Άρα δεν θα έχουν πρόβλημα.

– **Οι τράπεζες τι λογιστικά ζημία θα πρέπει να γράψουν στα βιβλία τους;**

– Θα καταγράψουν απώλειες 21%, εφόσον δεχθούν να συμμετάσχουν στο «κούρεμα».

Το σχέδιο της Ευρωζώνης για το ελληνικό χρέος

ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ

- 1 Μείωση των επιτοκίων στο 3,5% από το 4,5% των δανείων από το ΕFSF. Διπλασιασμός της διάρκειας των ομολόγων στη 15ετία τουλάχιστον.
- 2 Συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, δηλαδή των τραπεζών, σε εθελοντική βάση.
- 3 Δυνατότητα του ΕFSF να αγοράζει ελληνικά ομόλογα από τη δευτερογενή αγορά, όχι μόνον από την πρωτογενή, αλλά μόνον κατόπιν έγκρισης της ΕΚΤ.
- 4 Η Ευρωζώνη θα παρέχει εγγυήσεις στην ΕΚΤ σε περίπτωση που χρειαστεί.

Τι είναι «αθέτηση υποχρεώσεων»
Οι επενδυτές ελληνικών ομολόγων θα υποστούν κάποιες απώλειες, αλλά οι απαιτήσεις σε άλλους τίτλους θα καλυφθούν εξ ολοκλήρου και εγκαίρως.

Phylic Reuters

Η αντίδραση του οίκου Fitch

– Ποια είναι η αντίδραση των οίκων πιστοληπτικής αξιολόγησης;

– Η Fitch Ratings ήταν ο πρώτος οίκος που έλαβε θέση για την πιστοληπτική ικανότητα της Ελλάδας. Την Παρασκευή διαμήνυσε ότι προτίθεται να υποβαθμίσει το ελληνικό χρέος στην κατηγορία restricted default. Όπως ωστόσο έσπευσε να προσθέσει, όταν ολοκληρωθεί η προβλεπόμενη ανταλλαγή, θα επανοξιολογήσει τα ελληνικά ομόλογα, και μάλιστα με βάση τα νέα δεδομένα για τη διάρθρωση του ελληνικού χρέους – τη μεγαλύτερη διάρκεια αποπληρωμής, τα χαμηλότερα επιτόκια, αλλά και τον χαμηλότερο όγκο του, παράγοντες στους οποίους βασίζονται οι Ευρωπαίοι για να πείσουν τους επενδυτές ότι πλέον το ελληνικό χρέος είναι βιώσιμο. Ο οίκος Fitch μάλιστα σημείωσε ότι η επόμενη αξιολόγηση του θα είναι σε χαμηλή κατηγορία speculative βαθμού, κάτι που «δείχνει» προς τη βαθμίδα CCC ή λίγο υψηλότερα. Σύμφωνα με τον οίκο, οι δεσμεύσεις της Συνόδου «αποτελούν σημαντικό και θετικό βήμα για την εξασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας στην Ευρωζώνη», αλλά και «την πιο ολοκληρωμένη και συνεκτική απάντηση πολιτικής στην ελληνική κρίση». Αναμένεται τώρα η στάση που θα κρατήσουν και οι άλλοι δύο μεγάλοι οίκοι.

Η συμμετοχή των ιδιωτών

– Πόσα χρήματα θα συνεισφέρει ο ιδιωτικός τομέας, για την ακρίβεια τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες;

– Μέχρι το 2014, η καθαρή συνεισφορά του ιδιωτικού τομέα στην ελληνική οικονομία θα είναι 49,6 δισ. ευρώ. Τα 37 δισ. θα προκύψουν από το πρόγραμμα ανταλλαγής και μετακύλισης ομολόγων. Τα 12,6 δισ. από το πρόγραμμα επαναγοράς ομολόγων που θα εκτελέσει το ΕFSF. Συνολικά μέχρι το 2020, η χρηματοδότηση που θα προσφέρει ο ιδιωτικός τομέας στην Ελλάδα ανέρχεται σε 135 δισ. ευρώ, σύμφωνα με το Διεθνές Χρηματοπιστωτικό Ινστιτούτο (IIF), μέλη του οποίου είναι οι μεγαλύτερες τράπεζες παγκοσμίως.

– **Πώς διαμορφώνεται το κόστος χρηματοδότησης της Ελλάδας από την Ευρωζώνη;**

– Τα νέα δάνεια που θα πάρει η Ελλάδα από την Ευρωζώνη μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕFSF) θα έχουν επιτόκιο περίπου 3,5%. Η διάρκεια αποπληρωμής τους θα είναι τουλάχιστον 15 χρόνια και μπορεί να φτάσει μέχρι και τα 30 χρόνια με δεκαετή περίοδο χάριτος. Η Ελλάδα έχει λάβει από την Ευρωζώνη και το ΔΝΤ 65 δισ. ευρώ στο πλαίσιο του πρώτου Μνημονίου. Η περίοδος αποπληρωμής αυτών των δανείων είναι, μετά την απόφαση του Μαρτίου, 7,5 χρόνια κατά μέσο όρο. Το επιτόκιο δανεισμού είναι περίπου 4,5%. Η Ευρωζώνη αποφάσισε τη «σημαντική επιμήκυνση» της περιόδου αποπληρωμής των 44 δισ. που της αναλόγουν,

χωρίς να προσδιορίζει προς τον παρόν ακριβώς για πόσο μεγάλο χρονικό ορίζοντα. Το επιτόκιο δανεισμού που κρένεται το ΔΝΤ είναι ίδιο για όλες τις χώρες, δηλαδή περίπου 3,5%, ενώ η περίοδος αποπληρωμής είναι 7,5 χρόνια κατά μέσο όρο.

– **Ποιο θα είναι το κόστος χρηματοδότησης της Ελλάδας από τον ιδιωτικό τομέα;**

– Μεσοσταθμικά υπολογίζεται σε περίπου 5%. Το επιτόκιο δανεισμού θα

Πόσα χρήματα θα συνεισφέρουν, ποιες επιλογές έχουν, πόσο θα τους κοστίσει, ποιες τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες έχουν δηλώσει συμμετοχή έως τώρα

αυξάνεται ανά πενταετία και θα μειώνει σταθερά τα τελευταία 20 χρόνια.

– **Ποιες επιλογές έχουν στη διάθεσή τους οι ιδιώτες επενδυτές;**

– Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολόγων και ενός τύπου μετακύλισης. Η πρώτη επιλογή αφορά ανταλλαγή παλιών ομολόγων με νέα ίσως ονομαστικής αξίας, 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η δεύτερη επιλογή αφορά τη μετακύλιση ομολόγων με τη λήξη τους**

– **Οι επενδυτές θα κληθούν να επιλέξουν μεταξύ τριών τύπων ανταλλαγής ομολ**

ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	-------	--------	--------	-------

3, 2, 1... και η τελευταία πτήση μιας εποχής

Το διαστημικό επανδρωμένο λεωφορείο Atlantis, ολοκληρώνοντας την 135η αποστολή του από το 1961, έκλεισε διά παντός την αυλαία

Του JOHN NOBLE WILFORD

Πολλοί θυμόμαστε την εποχή που η αντίστροφη μέτρηση από το κέντρο ελέγχου πτήσεων του Ακρωτηρίου Κανάβεραλ σχεδόν σταματούσε την αναπνοή των «θεατών» από την αγωνία. Από την οθόνη της τηλεόρασης και όσοι είχαν την τύχη να βρίσκονταν «κοντά» στη εξέδρα της εκτόξευσης έστρεφαν το βλέμμα και, σαν μαγνητισμένοι, παρακολουθούσαν την πύρινη γραμμή που ανέβαινε προς το σύμπαν.

Η εποχή κατάκτησης του Διαστήματος ξεκίνησε περίπου πριν από μισόν αιώνα, όταν ο άνθρωπος και η μηχανή, υπερνικώντας τον νόμο της βαρύτητας, οδήγησαν σε μια νέα διάσταση την επιστημονική γνώση και εμπειρία. Η εκτόξευση και η επιτυχημένη επιστροφή του τελευταίου διαστημικού λεωφορείου είχε κάτι από εκείνη τη μαγική ατμόσφαιρα που συνόδευε τα διαστημικά ταξίδια παλαιότερα.

Το Atlantis, ολοκληρώνοντας την 135η αποστολή του προγράμματος διαστημικών λεωφορείων, έκλεισε την αυλαία.

Η σκυτάλη της εξερεύνησης του Διαστήματος στους Ρώσους προκαλεί ανησυχίες για το μέλλον του αμερικανικού προγράμματος.

«Κάναμε έναν πλήρη κύκλο από το 1961. Τότε έπρεπε να δείξουμε στον κόσμο ότι διαθέταμε την ικανότητα να στείλουμε τον άνθρωπο στη Σελήνη, στο Διαστημικό», έζηγε ο Στίβεν Τζ. Ντικ, ιστορικός της NASA, ο οποίος έχει βγει στη σύνταξη. «Σήμερα, τα πράγματα είναι διαφορετικά. Τώρα θα μας μεταφέρουν οι Ρώσοι στον Διεθνές Διαστημικό Σταθμό (ΔΔΣ), που είναι σε μεγάλο ποσοστό δικός μας», λέει.

Με τον Σογιούζ

Για μία ακόμα φορά οι ΗΠΑ θα αναγκαστούν να μεταφέρουν τους αστροναύτες τους στον ΔΔΣ με τον ρωσικό διαστημικό θαλαμίσκο Σογιούζ. Ωστόσο, πρόκειται για μια «πραγματικότητα» που δεν είναι καθόλου νέα. Η πρωτοπορία της πάλας ποτέ Σοβιετικής Ενωσης στα διαστημικά ταξίδια, η οποία αποδείχθηκε περίτρανα από τον Σπούτνικ, αποτέλεσε κίνητρο για την εξέλιξη και τον τελικό θρίαμβο του αμερικανικού διαστημικού προγράμματος και την κορωνίδα του, την προσελεύση του «Απόλλων 11», το 1969.

Όμως, το ζήτημα του διαστημικού μας μέλλοντος δεν λύεται αναθέτοντας στους Ρώσους τη μεταφορά Αμερικανών αστροναυτών στον ΔΔΣ. Για να επιλυθούν τα προβλήματα που θα επιφέρει η καθήλωση των διαστημικών λεωφορείων στη Γη, η κυβέρνηση Ομπάμα και η NASA πρότειναν κάποια νέα σχέδια για την ανάπτυξη προωθητικών πυραύλων, που θα είναι έτοιμοι το νωρίτερο το 2020. Επί του παρόντος, η NASA χρηματοδοτεί την έρευνα ιδιωτικών εταιρειών για την κατασκευή διαστημολοίων. Κανένα από αυτά δεν θα είναι έτοιμο πριν από το 2016, ενώ φυσικά όλα αυτά τα προγράμματα βρίσκονται στο μικροσκόπιο της Ουάσινγκτον προκειμένου να γίνουν οι α-

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ

1969: Ο πρόεδρος Νίξον δημιουργεί την Ομάδα Διαστήματος η οποία προτείνει την κατασκευή μόνιμης βάσης στη Σελήνη και δημιουργία διαστημολοίου που θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για πολλαπλά ταξίδια. (Space Transportation System). Επιλέγεται το γινωστό, πλέον, διαστημικό λεωφορείο.

Επαναχρησιμοποιούμενοι προωθητικοί πυραύλοι (SRB).

Μπορεί να «απωθηθούν» το διαστημικό λεωφορείο έως ύψος 47.500 μέτρων με ταχύτητα 2.100 χλμ./ώρα.

Εξωτερική δεξαμενή καυσίμων

Απορρίπτεται έπειτα από 8,5 λεπτά πτήσης σε ύψος 113 χλμ. και ταχύτητα 28.100 χλμ./ώρα, οκτώ φορές μεγαλύτερη από την ταχύτητα μιας σφαίρας.

Παρθενικό ταξίδι STS-1, Columbia

12-14 ΑΠΡ. 1981

Ο κυβερνήτης Τζον Γιανγκ και ο πιλότος Ρόμπερτ Κρίνεν πραγματοποιούν 37 τροχικές γύρω από τη Γη, διανύοντας 1.73 εκατ. χλμ. σε 54 ώρες και 20 λεπτά.

STS-7, Challenger

18-24 ΙΟΥΝΙΟΥ 1983

Η Σάλι Ράιτ γίνεται η πρώτη Αμερικανίδα στο Διάστημα.

STS-8, Challenger

30 ΑΥΓ. - 5 ΣΕΠΤ. 1983

Πρώτη νικητική εκτόξευση και προσγείωση. Ο Γκλόιου Μπλουφοντ είναι ο πρώτος Αφροαμερικανός αστροναύτης. Την επόμενη δεκαετία συμπληρώνει 688 ώρες στο Διάστημα.

Επιστροφή στην πτήση STS-26, Discovery

29 ΣΕΠΤ. - 3 ΟΚΤ. 1988

Μετά το διασπάσιμο του Challenger, η NASA μεταβάλλει τους προωθητικούς πυραύλους, τον κίνητρο και την εξωτερική δεξαμενή.

STS-51-L, Challenger

28 ΙΑΝ. 1986

Εκρήγνυται 73 δευτερόλεπτα μετά την εκτόξευση λόγω διαρροής καυσίμων.

STS-31, Discovery

24-29 ΑΠΡ. 1990

Εκτόξευση του Διαστημικού Τηλεσκοπίου Χαμπλ, κοινού προγράμματος ESA-NASA.

STS-51-L, Columbia

19 ΝΟΕΜ. - 7 ΔΕΚ. 1996

Η πιο μακροχρόνια αποστολή. Διαρκεί 17 ημέρες. Στο πλήρωμα συμμετέχει ο Στόρι Μάσγκρεϊβ, 61 ετών.

STS-71, Atlantis

27 ΙΟΥΝ. - 7 ΙΟΥΛ. 1995

Πρώτη από έντεκα αποστολές στον ρωσικό διαστημικό σταθμό Mir. Ξεκινά η κατασκευή του Διεθνούς Διαστημικού Σταθμού.

STS-80, Columbia

19 ΝΟΕΜ. - 7 ΔΕΚ. 1996

Η πιο μακροχρόνια αποστολή. Διαρκεί 17 ημέρες. Στο πλήρωμα συμμετέχει ο Στόρι Μάσγκρεϊβ, 61 ετών.

STS-107, Columbia

1 ΦΕΒΡ. 2003

Κατά τη διαδικασία επανεπισόδου στην ατμόσφαιρα καυτό αέριο προκαλούν ανάφλεξη του λεωφορείου σκοτώνοντας το εμποτισμένο πλήρωμα.

STS-114, Discovery

26 ΙΟΥΛ. - 9 ΑΥΓ. 2005

Δύο μήνες μετά την τραγωδία του Columbia, το διαστημικό λεωφορείο κατακτά εκ νέου το τελευταίο σύνορο.

STS-135, Atlantis

8 - 20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2011

Ολοκληρώνεται το τελευταίο ταξίδι διαστημικού λεωφορείου.

Στόλος Διαστημικών Λεωφορείων

Enterprise 1977

Proseγγιση, δοκιμές προσγείωσης

Columbia 1981-2003

Challenger 1983-86

Discovery 1984-2011

Atlantis 1985-2011

Endeavour 1992-2011

Πρώτη αποστολή στο Skylab STS-9, Columbia

28 ΝΟΕΜ. - 8 ΔΕΚ. 1983

Πρώτη από 22 κοινές αποστολές NASA - ESA (Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος). Το εργαστήριο χωρά στον χώρο μεταφοράς φορτίου του λεωφορείου. Ο Γερμανός Ουλφ Μέρμπολντ είναι ο πρώτος μη Αμερικανός που ταξιδεύει με το διαστημικό λεωφορείο.

Διασύνθημα Challenger STS 51-L

28 ΙΑΝ. 1986

Εκρήγνυται 73 δευτερόλεπτα μετά την εκτόξευση λόγω διαρροής καυσίμων.

STS-51-L, Columbia

19 ΝΟΕΜ. - 7 ΔΕΚ. 1996

Η πιο μακροχρόνια αποστολή. Διαρκεί 17 ημέρες. Στο πλήρωμα συμμετέχει ο Στόρι Μάσγκρεϊβ, 61 ετών.

STS-92, Discovery

11 ΟΚΤ. - 24 ΟΚΤ. 2000

Εκατοστή αποστολή

STS-107, Columbia

1 ΦΕΒΡ. 2003

Κατά τη διαδικασία επανεπισόδου στην ατμόσφαιρα καυτό αέριο προκαλούν ανάφλεξη του λεωφορείου σκοτώνοντας το εμποτισμένο πλήρωμα.

STS-114, Discovery

26 ΙΟΥΛ. - 9 ΑΥΓ. 2005

Δύο μήνες μετά την τραγωδία του Columbia, το διαστημικό λεωφορείο κατακτά εκ νέου το τελευταίο σύνορο.

STS-135, Atlantis

8 - 20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2011

Ολοκληρώνεται το τελευταίο ταξίδι διαστημικού λεωφορείου.

Τελευταία πτήση του Discovery, STS-133

24 ΦΕΒΡ. - 9 ΜΑΡ. 2011

Μεταφέρει τον θαλαμίσκο αποθήκευσης Leonardo στο ΔΔΣ.

Ορόσημα του Προγράμματος Διαστημικών Λεωφορείων

Καύσιμα: Υγρό υδρογόνο, 1.170.218 λίτρα στους -253°C

Οξειδωτής: Υγρό οξυγόνο, 549.407 λίτρα σε -183°C

Πρόσθιος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος - τροφοδότηση καυσίμου

Οξείδιο του χρωμίου

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Πυρηνιαίος σύνδεσμος

Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου

LAUREATE INTERNATIONAL UNIVERSITIES

Μέρα Γνωριμίας | Πάφος 2011

Το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου σας προσκαλεί στη «Μέρα Γνωριμίας» που διοργανώνει την Πέμπτη 28 Ιουλίου, από τις 6.00 το απόγευμα μέχρι τις 8.30 το βράδυ, στο Ξενοδοχείο «Αλμύρα» στην Πάφο.

Ενημέρωση από εκπαιδευτικούς συμβούλους και καθηγητές για:

- τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών
- τις τάσεις εργασίας και προοπτικές εργοδότησης
- τις υποτροφίες ή/και την οικονομική ενίσχυση που προσφέρει το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να υποβάλουν αίτηση εισδοχής προσκομίζοντας αντίγραφο του απολυτηρίου Μέσης Εκπαίδευσης. Το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου θα προσφέρει μείωση διδάκτρων 15%, για την ακαδημαϊκή χρονιά 2011-2012, στους αιτητές που θα καταβάλουν κατά τη «Μέρα Γνωριμίας» την προκαταβολή των €1100 έναντι των διδάκτρων τους.

Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Διογένης 6, Έγκωμη, Τ.Θ. 22006, 1516 Λευκωσία, Κύπρος

Τηλ.: +357-22713000, Φαξ: +357-22713172, +357-22662051

www.euc.ac.cy

emirates.com.cy

Ακολουθήστε την ευκαιρία.

Πετάξτε στο Πεκίνο ή το Γιοχάνεσμπουργκ με τις ειδικές τιμές της Emirates.

Πετάξτε για δουλειές ή διακοπές στο Πεκίνο. Δείτε τους συγγενείς σας ή εξερευνηστε το Γιοχάνεσμπουργκ. Και, φυσικά, ανακαλύψτε την άνεση, την κορυφαία ψυχαγωγία και τη βραβευμένη εξυπηρέτηση της Emirates.

Προορισμός	Από*
Πεκίνο	€ 683
Γιοχάνεσμπουργκ	€ 806

Fly Emirates. Keep discovering.

Αεροπορική Εταιρεία της χρονιάς 2011, σύμφωνα με το περιοδικό «Air Transport World».

*Οι παραπάνω τιμές είναι για ταξίδι με επιστροφή και περιλαμβάνουν φόρους. Περίοδος ταξιδιού: από 15 Ιουνίου έως και 30 Σεπτεμβρίου 2011. Περίοδος κρατήσεως: από 10 Ιουνίου έως και 10 Αυγούστου 2011. Ισχύουν Όροι και Προϋποθέσεις. Για περισσότερες πληροφορίες, επικοινωνήστε με το τοπικό σας ταξιδιωτικό γραφείο ή με την Emirates, στο τηλ.: 22 817 816. Εγγραφείτε στο skywards.com για να απολαμβάνετε ένα κόσμο ανταμίων και προνομίων με το Skywards. Το πρόγραμμα συχνών πτήσεων της Emirates.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Διαπλοκή και ομερτά των πολιτικών στη Βρετανία

Η τρομακτική πολιτική επιρροή του Μέρντοχ λειτουργούσε σαν μαφιόζικος εκβιασμός

Του SEUMAS MILNE
THE GUARDIAN

Η προσπάθεια των Βρετανών συντηρητικών να θάψουν το σκάνδαλο των υποκλοπών κάτω από ένα βουνό επίσημων ερευνητικών σε πλήρη εξέλιξη. Ο πρωθυπουργός Κάμερον κάλεσε τους πάντες να θέσουν το θέμα στις σελίδες του διατάξι, ενώ η News International υποστηρίζει ότι όσα λέγονται για την πολιτική επιρροή του εταιρικού κολοσσού του Ρούπερτ Μέρντοχ είναι υπερβολές.

Καθώς όμως η λίστα όσων έπασαν θύματα υποκλοπών, όσων υπέκλιπταν και εκβιάζαν μακραίνει, καθώς οι δωροδοκίες και αντιμεταθέσεις στελεχών ανάμεσα στην News International, την κυβέρνηση και την Σκότλαντ Γαρντ γίνονται όλο και πιο πολύπλοκες, εύκολα έχει αποκαλύψει τον τρόπο άσκησης της εξουσίας στη Βρετανία του 21ου αιώνα. Η κυβερνητική επιρροή του Μέρντοχ είχε αναγνωριστεί πολύ πριν ταξιδέψει ο (τότε) μελλοντικός πρωθυπουργός Τόνι Μπλερ στην Αυστραλία το 1995 για να υποβάλει τα σχέδια του στην αυλή του ισχυρού. Αυτό που δεν είναι τόσο ευρέως γνωστό είναι ότι οι πιέσεις του Μέρντοχ στη δημόσια ζωή έχουν πολύ προσωπικό χαρακτήρα. Ο φόβος όσων διαφωνούσαν μαζί του, ότι τα ταμπλόιντ θα ασχοληθούν με την προσωπική τους ζωή και τα αληθινά ή υποτιθέμενα παραπτώματά τους, λειτουργούσε σαν μαφιόζικος εκβιασμός.

Η προειδοποίηση ότι η News International θα στοχοποιούσε την προσωπική τους ζωή είχε αποτρέψει τα μέλη της επιτροπής Πολιτισμού και ΜΜΕ της Βουλής των Κοινοτήτων από το να ερευνηθούν εις βάθος την υπό-

θεση των υποκλοπών. Μόλις πριν από δεκαπέντε μέρες, ο αρχηγός των Εργατικών Εντ Μίλιμπαντ, που έσπασε την ομερτά σιωπής των πολιτικών αναφορικά με την εταιρεία, έλαβε την προειδοποίηση ότι ο Μέρντοχ «θα περάσει σε προσωπικό επίπεδο». Ο ίδιος όρκος λειτουργούσε όταν η Ρεμπέκα Μπρουκς είπε στους βουλευτές το 2003 ότι η εταιρεία της «έχει πληρώσει την Αστυνομία για να λάβει πληροφορίες». Η παραδοχή της δωροδοκίας βυθίστηκε σαν πέτρα.

Μεγαλομανείς

Φυσικά ο βρετανικός Τύπος έχει μακρά ιστορία μεγαλομανών, αντιδραστικών και εγκληματιών ιδιοκτητών. Κάποιοι, κατέλιξαν στη φυλακή, όπως ο Κόνραντ Μπλακ, ή θα κατέλιγαν αν δεν είχαν πεθάνει, όπως ο Ρόμπερτ Μάγγουελ. Όμως η περίπτωση του Μέρντοχ είναι πολύ ιδιαίτερη, όχι μόνο εξαιτίας της ηγετικής θέσης του στην έντυπη και τη δορυφορική τηλεόραση, αλλά εξαιτίας του κρίσιμου ρόλου του για την εδραίωση της εξουσίας της Μάργκαρετ Θάτσερ και για τη διαμόρφωση της συναινετικής Νέων Εργατικών και Συντηρητικών, που χαρακτηρίστηκε από αποδυναμωμένα συνδικάτα, ιδιωτικοποιήσεις και πόλεμο στο Ιράκ.

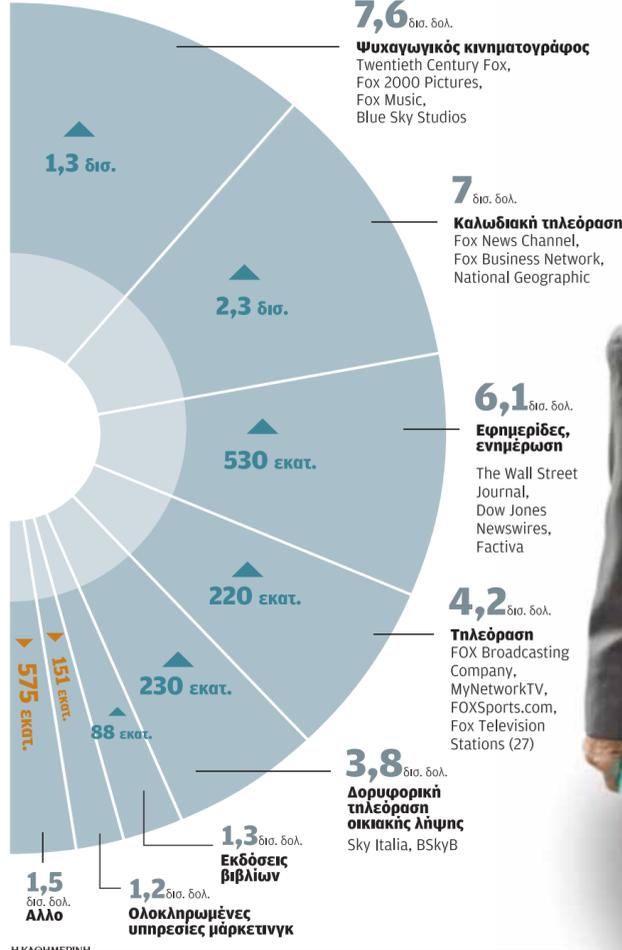
Όλα αυτά τα χρόνια, η News International χρησιμοποίησε την πολιτική επιρροή της, ώστε να αναθεωρήσει το ρυθμιστικό πλαίσιο των ΜΜΕ κατ'ελάχιστο και ομοίωσή της. Τώρα μάθαμε ότι έχει διαφθείρει πολιτικούς και την Αστυνομία.

Αυτές οι αποκαλύψεις πρέπει να μας κάνουν να συνειδητοποιήσουμε ότι η Βρετανία είναι πολύ πιο διεφθαρμένη απ'όσο πολλοί νόμιζαν. Η κουλτούρα κατά την οποία πρώην υπουργοί και δημοσιοί λειτουργοί προσλαμβάνονται στις (ιδιωτικοποιημένες) επιχειρήσεις τις οποίες επέβλεπαν έχει επιδεινώσει τα πράγματα.

Το σκάνδαλο αποτελεί όμως και ευκαιρία να περιοριστεί η αντιδημοκρατική εξουσία των μεγάλων επιχειρήσεων ΜΜΕ και να ανοίξει ο δρόμος για πιο ελεύθερη και ποικιλόμορφη ενημέρωση. Ήταν αναμενόμενες οι επιθέσεις εναντίον του ηγέτη των Εργατικών όταν ζήτησε τεμαχισμό της αυτοκρατορίας Μέρντοχ και λιγότερη συγκέντρωση ιδιοκτησίας στα μέσα ενημέρωσης. Πολλές τέτοιες ευκαιρίες μεταρρύθμισης όμως έχουν έλθει και παρέλθει. Η επίσημη εξαπάτηση για τον πόλεμο στο Ιράκ, η κατάρρευση του απορρυθμισμένου τραπεζικού συστήματος, η αποκαλύψη συστηματικής διαφθοράς στο Κοινοβούλιο αποκαλύπτουν ότι η επίσημη Βρετανία δεν λειτουργεί. Αργά ή γρήγορα η πίεση για αλλαγή θα γίνει ακατανίκητη.

Τα έσοδα της News Corporation του Ρούπερτ Μέρντοχ

30 Ιουν. 2009 - 30 Ιουν. 2010

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

● Λειτουργικά κέρδη
● Λειτουργικές ζημιές

Τα βάσανα ενός μεγιστάνα

«Μακάρι να με αφήσουν ήσυχο οι πρωθυπουργοί». Ο 80χρονος Ρούπερτ Μέρντοχ παρ'όλην να καλέσει τα μέλη της επιτροπής πολιτισμού της βρετανικής Βουλής να τον λυπηθούν, επειδή είναι ένας από τους ισχυρότερους ανθρώπους στον κόσμο. Όμως, συγκριμένα στοιχεία για όσα ήθελε να μάθει η επιτροπή δεν έδωσε, ούτε αυτός ούτε ο 38χρονος γιος του, Τζέιμς. Εξέφρασαν και οι δύο στενοχώρια, αποτροπιασμό και βαθιά λύπη για όσα υπέστησαν τα θύματα των υποκλοπών, αλλά όταν οι ερωτήσεις αφορούσαν το τι ήξεραν, οι απαντήσεις ήταν άγνοια, άγνοια και άγνοια. «Εχω 52.000 υπαλλήλους σε όλο τον κόσμο και η News of the World ήταν μόλις το 1% του τζίρου μου», είπε ο Ρούπερτ Μέρντοχ, θιγώντας ξανά το θέμα των βασάνων ενός μεγιστάνα. Οι βουλευτές δεν ρώτησαν γιατί, παρ'όλα αυτά, επιδιώκει να συγκεντρώσει στα χέρια του ακόμη περισσότερα μέσα ενημέρωσης. Ο Τζέιμς Μέρντοχ, ο οποίος συχνά αναλάμβανε να μερδεύει το ακροατήριο και να βγάλε τον πατέρα του από την ανάγκη να απαντήσει, δήλωσε «μη ενημερωμένος» ακόμη και ως προς το αν η εταιρεία του, η News International, καλύπτει τα νομικά έξοδα του νετέκτιβ Γκλεν Μουλκέρ, που καταδικάστηκε για τις υποκλοπές της News of the World το 2007. Η επιτροπή ήξερε ότι αυτό συμβαίνει και απορώσε για πού λόγο γίνεται, αν όχι για να εξαγοραστεί η σιωπή του. Την επόμενη ημέρα, η News International ανακοίνωσε ότι θα πάψει να καλύπτει τα έξοδα αυτά. Όσο για το ποιος ευθύνεται για το σκάνδαλο, οι Μέρντοχ σήκωσαν τα χέρια ψηλά. Ισως οι δικηγόροι που δεν τους προειδοποίησαν, ίσως κάποια στελέχη που έφυγαν, ποιος ξέρει;

«Πικρό ποτήρι» για τον Ντέιβιντ Κάμερον

Οι χαμένοι των καταγιστικών αποκαλύψεων της υπόθεσης Μέρντοχ μετριούνται στα δάχτυλα του ενός χεριού, αν υπολογίσει κανείς τα κορυφαία στελέχη των News Corp. και News International που αναγκάστηκαν να αποχωρήσουν, ή σε δεκάδες, αν μετρηθούν οι αστυνομικοί υπάλληλοι, η δράση των οποίων διερευνάται για δωροδοκία από την επιχείρηση του Μέρντοχ, ή σε εκατοντάδες, αν συνηγορηθούν οι εργαζόμενοι που έχασαν τη δουλειά τους μετά το κλείσιμο της News of the World.

Στο επίπεδο της κεντρικής πολιτικής σκηνής, όμως, μέχρι στιγμής αυτός που πλήττεται είναι ένας. Ο Βρετανός πρωθυπουργός Κάμερον δίνει όλο και πιο σθεναρές μάχες για να απομακρύνει από κοντά του το πικρό ποτήρι των σχέσεων με την αυτοκρατορία του Μέρντοχ γενικώς και της πρόσληψης στην Ντάουνινγκ Στριτ του πρώην διευθυντή της News of the World, Αντι Κούλσον, ειδικώς. Παρά τα θετικά σχόλια που συγκέντρωσε η εμφάνισή του Κάμερον στη Βουλή των Κοινοτήτων την Τετάρτη, είναι όλο και πιο δύσκολο για τον Βρετανό πρωθυπουργό να διαλύσει την εντύπωση ότι οι 27 συναντήσεις του με στελέχη της News International σχετίζονταν με τις διευκολύνσεις που παρέχε ο κυβερνησή του στο σημαντικότερο επιχειρηματικό σχέδιο του Μέρντοχ, την πλήρη εξαγορά της

συνδρομητικής δέσμης καναλιών BSkyB. Οι συναντήσεις ήταν διπλάσιες από όσες είχε με τους εκπροσώπους όλων των υπολοίπων μέσων ενημέρωσης μαζί, στους οποίους, σημειωτέον, δεν περιλαμβάνονταν ούτε ένα στέλεχος από το BBC.

Από μία άποψη, ο Κάμερον δεν έκανε τίποτα λιγότερο από τους προκαταρκτικούς του, που αναγνώριζαν ότι οι στενές σχέσεις με την αυτοκρατορία της News of the World, ο οποίος είχε με τους εκπροσώπους όλων των υπολοίπων μέσων ενημέρωσης μαζί, στους οποίους, σημειωτέον, δεν περιλαμβάνονταν ούτε ένα στέλεχος από το BBC.

Οι 27 συναντήσεις του Βρετανού πρωθυπουργού με στελέχη της News International ήταν διπλάσιες αυτών με τους εκπροσώπους όλων των υπολοίπων μέσων ενημέρωσης μαζί

Μέρντοχ είναι απαραίτητη και όχι απλώς επιθυμητή προϋπόθεση για την εξουσία. Όμως, η χειροβομβίδα έσκασε στα δικά του χέρια, με την απασφάλιση της «περόνης» Κούλσον.

Ο Κούλσον ήταν διευθυντής της News of the World την περίοδο που η εφημερίδα κατηγορείται ότι έκανε «βιομηχανικούς κλίμακας υποκλοπές». Ο Κούλσον ισχυρίζεται ότι δεν γνώριζε και ο Κάμερον, που του εμπι-

στεύθηκε τη θέση υπευθύνου Τύπου της κυβέρνησής του, ισχυρίζεται ότι τον πιστεύει. «Αν αποδειχθεί το αντίθετο, θα ζητήσω βαθιά συγγνώμη», είπε ο Κάμερον. Μία ημέρα αργότερα, αστυνομικές διαρροές ανέφεραν ότι οι αποδείξεις αυτές υπάρχουν, με τη μορφή email στο οποίο ο Κούλσον συμφωνεί στην αμοιβή του αστυνομικού που χορήγησε στη News of the World στοιχεία για τα τηλέφωνα και τις κινήσεις της βασιλικής οικογένειας.

Η μητροπολιτική αστυνομία του Λονδίνου, αφού έχασε τον διευθυντή και τον υποδιευθυντή της λόγω εμπλοκής στο σκάνδαλο Μέρντοχ, ανακοίνωσε ότι αυξάνει τον αριθμό των αστυνομικών που ερευνούν την υπόθεση από 45 σε 60. Από την Πέμπτη, οι έρευνες δεν αφορούν μόνο τις υποκλοπές από τη News of the World και τον χρηματισμό αστυνομικών, αλλά και την παράνομη αγορά, επίσης από το εσωτερικό της αστυνομίας, στοιχείων εντοπισμού των γεωγραφικών σημείων διασποράς, εστειμένων ή η ποιοιδήποτε τύχη να κινεί το ενδιαφέρον της δημοσιογραφικής έρευνας.

Υπέκλεψε τους υποκλοπείς «Όταν ήθελα να βρω κάποιον, το έλεγα στη γραμματεία της εφημερίδας και σε ένα τέταρτο μου έλεγαν "εκεί είναι"» είχε δηλώσει ο Σιν Χορ, ο κατεστραμμένος από τις κα-

ταχρήσεις πρώην ρεπόρτερ της News of the World, ο οποίος βρέθηκε νεκρός τη Δευτέρα. Ο Χορ ενέπλεξε ευθέως τον Κούλσον, δηλώνοντας ότι του είχε ζητήσει να ακούσει πχογράφηση που προέκυψε από υποκλοπή. Η αστυνομία δεν θεώρησε τον θάνατο ύποπτο.

Μεταξύ των χιλιάδων θυμάτων των υποκλοπών, ο παλιός του φίλος, ο ηθοποιός Χιου Γκράντ, του οποίου η τρίχρονη σχέση με την Τζέμιμα Χαν απασχολούσε επί καθημερινής βάσης τα ταμπλόιντ. Ο Γκράντ... υπέκλεψε τους υποκλοπείς, επισκεπτόμενος έναν πρώην διευθυντή της News of the World και νυν ιδιοκτήτη παμπί, τον Πολ Μακ Μούλαν. Ο Μακ Μούλαν είπε ότι μέσα στο κόλπο «δεν ήταν μόνο η News of the World αλλά όλα τα ταμπλόιντ», και ο Γκράντ τον πχογράφησε και παρέδωσε το απόσπασμα στη Δικαιοσύνη.

Τα προηγούμενα χρόνια, ο Μέρντοχ είχε επιτύχει να κρατήσει υποθέσεις των υποκλοπών μακριά από τα δικαστήρια και τα στόματα των θυμάτων κλειστά. Όπως υπολόγισε η εφημερίδα «Γκάρντνιαν», για τον εξωδικαστικό διακανονισμό με τον παράγοντα του ποδοσφαίρου Γκόντον Τέιλορ, ο Μέρντοχ πλήρωσε 500.000 στερλίνες – διπλάσιο ποσό από το πρόστιμο που οι δικηγόροι του υπολόγισαν ότι θα επιβάλει το δικαστήριο.

E.M.

Σον Χορ, προικισμένος συντάκτης ενός θανατηφόρου ρεπορτάζ

Του NICK DAVIES

Την ώρα που η αξιοπιστία των δημοσιογράφων της «News of the World» βρίσκεται στα τάρταρα, πρέπει να διεκρινιστεί πως ο πρώην ρεπόρτερ για θέματα οδού μπιζνες της εφημερίδας, Σον Χορ, ο οποίος απεβίωσε την περασμένη Δευτέρα, ήταν ένας υπέροχος άνθρωπος. Ο Χορ ξεκάρωσε διότι ήταν ο πρώτος δημοσιογράφος της «News of the World», ο οποίος τοποθετήθηκε δημόσια για το σκάνδαλο των τηλεφωνικών υποκλοπών, αποκαλύπτοντας πέρσι στους «Τάιμς της Νέας Υόρκης» ότι ο πρώην φίλος και αρχισυντάκτης του, Αντι Κούλσον τον ενθάρρυνε να υποκλέπει τα αποθηκευμένα μηνύματα στα τηλέφωνα διασημοτήτων.

Αυτό που έκανε απαιτούσε κουράγιο. Ο Χορ, όμως, είχε ένα πολύ ισχυρό κίνητρο, προκειμένου να αποκαλύψει όλα όσα ήξερε. Γνώριζε καλά πόσο επικίνδυνα μπορούσε να γίνει η «News of the World», όχι μόνο για εκείνους που βρίσκονταν υπό παρακολούθηση, όσο και για τους απλούς δημοσιογράφους που εργάζονταν εκεί και οι οποίοι ενέδωσαν στις αφορτές πιέσεις για εντυπωσιακά πρωτοεξέλιδα.

Όταν τον είχα ρωτήσει τους λόγους για τους οποίους αποφάσισε να μιλή-

σει, ο Χορ μου είχε πει: «Επιθυμούσα να διορθώσω τα κακώς κείμενα, να ριζώ άπλετο φως σ'αυτήν την κουλτούρα», και «έβλεπα διαρκώς ανθρώπους να απολύονται επειδή δεν κάλυφταν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της εφημερίδας, να ξεπούν σε λυγμούς και να καταλήγουν αλκοολικοί». Όλα αυτά τα ήξερε καλά, διότι και ο ίδιος υπήρξε θύμα της

«Πληρώνομαι για να συγχάζω με αστέρες της ροκ, να μεθώ και να κάνω ναρκωτικά μαζί τους. Ο ανταγωνισμός ήταν τέτοιος που αναγκαζόσουν να υπερβείς κατά πολύ τα όρια για να επιβιώσεις»

«News of the World». Ως ρεπόρτερ για θέματα της οδού μπιζνες, έζησε, αν μη τι άλλο, μια ζωή με πολλά προνόμια, όπως άλλωστε είχε παραδεχθεί και ο ίδιος. Η πραγματικότητα, ωστόσο, υπήρξε καταστροφική για την υγεία του: «Πληρώνομαι για να συγχάζω με αστέρες της ροκ, να μεθώ και να κάνω ναρκωτικά μαζί τους». Κατά τον Χορ,

Ο πρώην ρεπόρτερ για θέματα οδού μπιζνες της News of the World, Σον Χορ, ο οποίος απεβίωσε την περασμένη Δευτέρα, αποκάλυψε πέρσι στους «Τάιμς της Νέας Υόρκης» ότι ο αρχισυντάκτης του, Αντι Κούλσον, τον ενθάρρυνε να υποκλέπει τα αποθηκευμένα μηνύματα στα τηλέφωνα διασημοτήτων.

«ο ανταγωνισμός ήταν τέτοιος που αναγκαζόσουν να υπερβείς κατά πολύ τα όρια για να επιβιώσεις». Τη στιγμή, βέβαια, που συνέβαιναν όλα αυτά, ο ίδιος το απολάμβανε απόλυτα. Ο Χορ υπήρξε γνήσιο παιδί της εργατικής τάξης και φανατικός οπαδός της Αρσεναλ. Ψήφισε πάντα το Κόμμα των Εργατικών και ως παλαιού τύπου σοσιαλιστής πίστευε του

τα μέσα παραγωγής πρέπει να είναι κρατικά. Ως ρεπόρτερ, όμως, βρέθηκε δίχως να το καταλάβει βουτηγμένος στα ναρκωτικά και το ντελίριο.

Με τους αστέρες της ροκ Ανέλαβε σχετικά νωρίς τη στήλη Bizarre του ταμπλόιντ, «The Sun». Ο Κούλσον ήταν τότε αρχισυντάκτης του

συγκεκριμένου εντύπου. «Είχα μια καλή σχέση με τον Αντι», μου είχε εκμυστηρευτεί. «Μ'άφηνε να κάνω ό,τι θέλω αρκεί, βέβαια, να είχα μια καλή ιστορία να γράψω». Η αλήθεια είναι πως ο Χορ ήταν γεννημένος ρεπόρτερ. Σε αντίθεση δε με άλλους συναδέλφους του, ποτέ δεν υπήρξε σκληρός με τις πηγές του. Από τη «The Sun» μεταπήδησε στη «Sunday People» του Νιλ Γουίλις και από εκεί στη «News of the World», όπου ο Αντι Κούλσον είχε ήδη αναλάβει βοηθός αρχισυντάκτη. Στη συνέχεια έκανε αυτό που του είχαν ακολουθήσει τους αστέρες της ροκ στις περιόδους τους και γίνονταν φίλος τους. Έκανε μικρά διαλείμματα μόνο όταν έπρεπε να παραδώσει το άρθρο του.

Όταν μιλήσαμε, δεν προσπάθησε να μου κρύψει τον διαρκώς αυξανόμενο εθισμό του στα ναρκωτικά. Μου είπε για το περιβόητο πρωινό ενός ροκ σταρ: μια γραμμιά κόκας και ένα σφηνάκι ουίσκι, τις περισσότερες φορές πακέτα μ'έναν συνάδελφο που σήμερα κατέχει σημαντική θέση στη «Sun». Ο Χορ υπολόγιζε ότι έδωσε για κοκαΐνη περί τις 11.000 στερλίνες την εβδομάδα. Ήξερε ότι προκαλούσε κακό στον οργανισμό του. Θυμάται δε ότι πολλοί συνάδελφοί του ακολουθούσαν την ίδια ακριβώς ρουτίνα. «Εί-

χαμε υπερεκτιμήσει τα όριά μας», μου είχε πει. «Κάναμε πολλή κόκα, μετά πηγαίναμε στο Red Room και κάναμε παρά το που Μάικλ Χάτσκιν και την Πόλα Γέιτς.»

Όσον αφορά τις υποκλοπές, ο Χορ έλεγε πως ήταν και αυτές μέρος του ίδιου παιχνιδιού. Γέλασε όταν του είπα ότι θα μπορούσε να είναι δουλειά κάποιου ρεπόρτερ - παρία. «Όλοι το κάνανε και κανείς δεν πίστευε ότι υπήρχε ποτέ περίπτωση να μας πιάσουν», μου είχε αποκαλύψει.

Στο τέλος, το σώμα του δεν μπορούσε να αντέξει άλλη κατάχρηση. Το ήπαρ του ήταν σε τόσο άθλια κατάσταση που ο γιατρός του του είπε ότι θα έπρεπε να είναι προ πολλού νεκρός. Τη στιγμή που η υγεία του κατέρρεε, ο παλιός του φίλος, Κούλσον του ανακοίνωσε την απόλυση του.

Όταν μίλησε για το σκάνδαλο των υποκλοπών, αρκετοί βουλευτές των Συντηρητικών έσπευσαν να τον χαρακτηρίσουν «αναξιόπιστο ναρκωμανή». Η Αστυνομία τον ανέκρινε, όχι ως μάρτυρα, αλλά ως ύποπτο. Η υγεία του ποτέ δεν βελτιώθηκε. Έλεγε πως έκοψε το αλκοόλ, αλλά δεν έλεγε ότι σ'ένα ποτηράκι κρασί. Καλώς ή κακώς ήταν ένας ρεπόρτερ του δρόμου.

THE GUARDIAN

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

ΑΡΘΡΟ / Της **ΑΝΝΑΣ ΜΑΡΙΑΣ ΓΙΑΝΝΙΚΟΥ**

Οδοντιατρικά laser ασφάλεια και εφαρμογές

Πριν από 20 χρόνια, αν κάποιος άκουγε τη λέξη laser αυτό που θα σκεφτόταν ήταν σκηνές από τις ταινίες επιστημονικής φαντασίας, όπως «Ο πόλεμος των άστρων». Σήμερα, όμως, η τεχνολογία των lasers έχει μπει για τα καλά στην ιατρική, αλλά και στην οδοντιατρική πράξη.

Η πρώτη χρήση των lasers στην οδοντιατρική χρονολογείται από τη δεκαετία του '60, αλλά τα τελευταία 15 χρόνια η ανάπτυξη της τεχνολογίας αυτής οδήγησε σε όλο και περισσότερες εφαρμογές.

Τα όργανα με τεχνολογία lasers είναι μηχανήματα υψηλής τεχνολογίας που παράγουν συγκεντρωμένη ενέργεια στη μορφή μιας δέσμης φωτός. Η ενέργεια αυτή χρησιμοποιείται για πολλές διαδικασίες, όπως για παράδειγμα την έγκαιρη διάγνωση και θεραπεία της τερηδόνας, τη θεραπεία των μαλακών ιστών, καθώς και τη λεύκανση των δοντιών.

Σημαντικό, επίσης, είναι το γεγονός πως τα οδοντιατρικά lasers, εφόσον οι εφαρμογές τους γίνονται από κατάλληλα εκπαιδευμένα άτομα και με βάση συγκεκριμένες προδιαγραφές ασφαλείας, είναι ασφαλή και έχουν εγκριθεί από το FDA (Food and Drug Administration) μιας και εκπέμπουν υπέρυθρη ακτινοβολία και όχι τη βλαβερή υπεριώδη.

Η τεχνολογία των lasers είναι ένα ακόμη σημαντικό εργαλείο στα χέρια όμως εξειδικευμένων οδοντιάτρων. Αυτό σημαίνει ότι οι εμείς οι οδοντίατροι, ως σωστοί επιστήμονες θα πρέπει να λάβουμε την κατάλληλη εκπαίδευση, όπως επίσης και το παραϊατρικό προσωπικό. Η συγκεκριμένη εκπαίδευση προσφέρει τη γνώση για τη λήψη των κατάλληλων μέτρων προστασίας, όπως για παράδειγμα τη χρήση ειδικών προστατευτικών γυαλιών για κάθε τύπο laser για όλους όσους βρίσκονται στον χώρο εφαρμογής τους. Δυστυχώς, το 50 τοις εκατό των ατυχημάτων οφείλεται σε ανεπαρκή μέτρα ασφαλείας και αυτό στην εποχή μας δεν είναι αποδεκτό. Σύμφωνα με τον πατέρα της ιατρικής, τον Ιπποκράτη, στην επιστήμη υπάρχουν δύο έννοιες, η επιστήμη και η άποψη, η πρώτη φέρνει τη γνώση και η δεύτερη την αμάθεια.

Με μία πιο λεπτομερή ματιά, τα οδοντιατρικά lasers μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη γρήγορη και αποτελεσματική αφαίρεση της τερηδόνας, χωρίς τη χρήση του ενοχλητικού τροχού ή της ένδεσης που αποτελεί και ένα αποτρεπτικό παράγοντα για ορισμένους ασθενείς από το να επισκεφτούν τον οδοντίατρο τους! Η σωστή εφαρμογή των οδοντιατρικών lasers μπορεί να κάνει πιο ευχάριστη την εμπειρία της επίσκεψης στον οδοντίατρο.

Άλλη εφαρμογή των οδοντιατρικών lasers είναι στη θεραπεία της ουλίτιδας και περιοδοντίτιδας με εντυπωσιακά αποτελέσματα, αφού εξουδετερώνουν τα μικρόβια και τις τζίνες που προκαλούν αυτές τις ασθένειες. Για όσους υποφέρουν από άφθες, μία επίσκεψη είναι αρκετή για την άμεση θεραπεία, αλλά και ο επικείμενος έρπητας που ταλαιπωρεί πολύ κόσμο θεραπεύεται πολύ πιο γρήγορα, μιας και το laser εξασθενεί τον ιό που τον προκαλεί. Η πιο γνωστή εφαρμογή των lasers είναι στη λεύκανση με αποτελέσματα που είναι εμφανή με την ολοκλήρωση της θεραπείας στο ιατρείο.

Τέλος, στη χειρουργική οδοντιατρική τα lasers, σε πολλές περιπτώσεις, μπορούν να αντικαταστήσουν τις συμβατικές τεχνικές με το νυστέρι, κάτι που συνεπάγεται ελαχιστοποίηση των αιμορραγιών, γρήγορη επούλωση, καθώς και ελαχιστοποίηση του πόνου και χρόνου στην οδοντιατρική καρέκλα. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα lasers χρησιμοποιούνται, τόσο σε ενήλικες όσο και σε παιδιά. Συστήνονται σε διαβητικούς και ασθενείς με καρδιαγγειακά νοσήματα, για τους οποίους είναι ζωτικής σημασίας η αποστείρωση και η αιμόσταση που προσφέρουν, κάτι ιδιαίτερα σημαντικό, μιας και κινδυνεύουν με επιπλοκές, όπως οι ενδοκαρδίτιδες. Να, λοιπόν, που τώρα πια η επίσκεψη στον οδοντίατρο παύει να είναι επίπονη.

Με την πρόοδο της οδοντιατρικής επιστήμης και με την εφαρμογή και τη χρήση νέων τεχνολογιών, οι ασθενείς όχι μόνο εξοικονομούν χρήμα και χρόνο, αλλά και η παραμονή τους στην οδοντιατρική καρέκλα γίνεται πλέον μία ευχάριστη διαδικασία.

Η κ. Άννα Μαρία Γιαννίκου είναι οδοντίατρος

Από πού πηγάζει η κακία;

Όταν το μυαλό τους, δεν λαμβάνει υπόψη τον συνταξιδιώτη τους δεν είναι κακοί, αλλά ανάπηροι

Εδώ και αιώνες, η κακία θεωρείται ότι ανήκει στην αρμοδιότητα της θρησκείας. Για να χαρακτηριστεί κακή μια πράξη πρέπει να είναι σαφώς λανθασμένη και το άτομο που προβαίνει σ' αυτήν να έχει πλήρη επίγνωση της βλαβερότητάς της. Στο βιβλίο «Zero Degrees of Empathy» («Μηδέν βαθμοί ενσυναίσθησης»), ο ψυχολόγος και ψυχίατρος Σάιμον Μπάρον-Κοέν υποστηρίζει ότι μπορεί να εξηγηθεί επιστημονικά το γιατί κάποιος άνθρωπος ενεργούν με τρόπο που φαίνεται κακός. Πιστεύει ότι είναι άρωστοι και ότι μπορούν να αντιμετωπιστούν θεραπευτικά.

Το παρελθόν έχει προσφέρει όλων των ειδών τις δύσσομες θεωρίες για την ανθρώπινη συμπεριφορά, οι οποίες έχουν εισαχθεί στην ιατρική επικράτεια με ολέθρια αποτελέσματα. Ας θυμηθούμε, για παράδειγμα, την ευγονική στείρωση διάφορων «ανεπιθύμητων» κοινωνικών ομάδων. Ωστόσο, ο Σ. Μπάρον-Κοέν είναι φιλελεύθερος και τα επιχειρήματά του αξίζουν προσοχής.

Μπορεί ένα παιδί να γεννηθεί κακό; Ή μήπως ο λανθασμένος τρόπος ανατροφής εξηγεί γιατί το αγγελούδι γίνεται μεγαλώνοντας κακοποιό στοιχείο; Υπάρχει ένας συνδυασμός βιολογίας και ανατροφής στην εξήγηση των κακών πράξεων των ατόμων. Παρότι αναγνωρίζεται ότι υπάρχει μια γενετική βάση (οι άντρες, για παράδειγμα, είναι πολύ πιο πιθανό να συμπεριφερθούν με σκληρότητα), ο συγγραφέας σημειώνει ότι «τα γονίδια δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνα για ένα υψηλό επίπεδο οικοδόμημα, όπως η ενσυναίσθηση. Τα γονίδια απλώς κωδικοποιούν τυφλά την παραγωγή πρωτεϊνών, αγνοώντας ανέμελα τις μακροπρόθεσμες συνέπειές τους».

Ενσυναίσθηση

Η ενσυναίσθηση -η ικανότητα να αντιλαμβανόμαστε και να ανταποκρινόμαστε στις ανάγκες ή τις δυσκολίες των συνανθρώπων μας (να αντιληφθείς, για παράδειγμα, ότι ένας άγνωστος που παλεύει να κλείσει τη βαλίτσα του που άνοιξε ζαφνικά δεν βρίσκεται μόνο σε δύσκολη θέση αλλά χρειάζεται και βοήθεια την οποία

Η σκληρότητα προέρχεται από την αδυναμία να συμπονέσει κανείς τους άλλους, είτε μέσα από την αδιαφορία είτε αγνοώντας θηλελημένα τον πόνο τους.

Ο ψυχίατρος Σάιμον Μπάρον-Κοέν.

εού, εκτός κι αν βρίσκεσαι σε αδυναμία, μπορείς και πρέπει να δώσεις) - θεωρεί ότι μόνο εκείνοι που έχουν τη δυνατότητα να συναισθανθούν τον συνάνθρωπό τους (και να φερθούν με τρόπο που δείχνει φροντίδα για την κατάστασή του) μπορούν να ελπίζουν ότι θα ζήσουν χωρίς κακοήθεια.

Η σκληρότητα προέρχεται από την αδυναμία να συμπονέσει κανείς τους άλλους, είτε μέσα από την αδιαφορία είτε αγνοώντας θηλελημένα τον πόνο τους. Σε μερικούς ανθρώπους η ενσυναίσθηση λείπει μονίμως, άλλοι τη «σβήνουν» όταν είναι κουρασμένοι, αγχωμένοι ή ανυπόμονοι (όταν π. χ. μιλάς άσχημα στο παιδί σου επειδή θέλει να παίζει την ώρα που εσύ θέλεις να σουχάσεις) και αισθάνονται μετανιωμένοι για τα σκληρά λόγια τους όταν η ενσυναίσθησή τους επιστρέφει.

Εκείνοι που το μυαλό τους ποτέ δεν λαμβάνει υπόψη τον συνταξιδιώτη τους δεν είναι κακοί αλλά ανάπηροι, υποστηρίζει ο Σ. Μπάρον-Κοέν. Για

μερικούς υπάρχει μια γενετική εξήγηση του γιατί κρίσιμα τμήματα του εγκεφάλου τους παραμένουν ανενεργά όταν άλλοι άνθρωποι υποφέρουν. Για άλλους, η δραστηριότητα σε αυτές τις περιοχές του εγκεφάλου έχει κατασταλεί εξαιτίας φρικτών εμπειριών κατά την παιδική ηλικία.

Ο συγγραφέας φέρνει ως παράδειγμα τους δικούς του γονείς, οι οποίοι του χάρισαν ένα «πολύτιμο εσωτερικό δώρο» - έναν βαθμό αυτοπεποίθησης και αυτάρκειας που πιστεύει πως είναι ζωτικές για την ανάπτυξη της ενσυναίσθησης. Τα παιδιά μαθαίνουν να νοιάζονται για τις σκέψεις των άλλων ανθρώπων μόνον όταν το μυαλό εκείνων οι οποίοι τα φροντίζουν είναι ασφαλής τόπος για να μπουν. Ένα παιδί που η μητέρα του εύχεται να μην το είχε γεννήσει δεν

Μια επιστημονική προσέγγιση της «νόσου» μέσα από το βιβλίο του ψυχολόγου και ψυχίατρο Σάιμον Μπάρον-Κοέν

θέλει να αντιληφθεί αυτή τη σκέψη, με συνέπεια να μην αναπτύξει την ενσυναίσθησή του.

Υπάρχει μια βασική εξήγηση για όλες τις περιπτώσεις ανεπαρκούς ικανότητας ενσυναίσθησης; Όχι. Η λειτουργία του εγκεφάλου είναι περίπλοκη, υπάρχουν πλήθος διαφορετικοί τύποι προσωπικότητας και όλες οι κατηγοριοποιήσεις κινδυνεύουν από ανεπάρκεια.

Είναι επικτό να θεραπεύσουμε το κακό; Αυτό είναι ένα πολύ πιο ενδιαφέρον ερώτημα το οποίο ο Σ. Μπάρον-Κοέν αναγνωρίζει. Προτείνει ότι η κοινωνία πρέπει να έχει ενσυναίσθηση για εκείνους που τη στερούνται και ότι αυτοί οι άνθρωποι πρέπει να έχουν θεραπευτική αγωγή: μια δόση της ορμόνης οξυτοκίνη, για παράδειγμα, μπορεί να έχει καλό αποτέλεσμα.

Το αν είναι σωστό να θεραπεύεται κάποιος για κάτι που δεν θεωρείται ακόμα αρρώστια, παραμένει αναπάντητο.

ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΣΟΛΕΑΣ
Εκεί όπου ο **ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ** συναντά την **ΙΣΤΟΡΙΑ** την **παράδοση** και τις **ρίζες** του τόπου μας...

...στη Σκουριώτισσα
30 ΙΟΥΛΙΟΥ 2011
στις 8:30 μ.μ.

ΕΙΣΠΗΡΙΑ:
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΟΠΟΥΣ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ
ΣΟΛΙΑΣ ΛΤΔ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:
22594050
22932107

Νύχτα μαγικά... στην άστρων τη μουσική
με τα τραγούδια του
Μίκη Θεοδωράκη

μαργαρίτα **ΖΟΡΜΠΑΛΑ**
κώστας **ΜΑΚΕΔΟΝΑΣ**
γεράσιμος **ΑΝΔΡΕΑΤΟΣ**
κώστας **ΧΉΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**
και το **ΦΩΝΗΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ «ΔΙΑΣΤΑΣΗ»**

καλλιτεχνική διεύθυνση
ΒΑΣΟΣ ΑΡΓΥΡΙΔΗΣ

ΕΙΣΟΔΟΣ €10
ONLINE TICKETS
www.cyprus-tickets.com
TELEPHONE BOOKINGS
7000 9303

ΧΟΡΗΓΟΙ:
Cyprus
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ
Επιχειρησιακό Ταμείο Σολίας Λτδ
ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

2 πολυτελείς τόμοι μαγειρικής των σεφ του Γαστρονόμου στα περίπτερα!

Μυρσίνη Λαμπράκη & Χριστόφορος Πέσκιος (270 σελίδες 108 συνταγές)

Συμπληρώστε τα τεύχη που δεν προλάβετε στο **must**

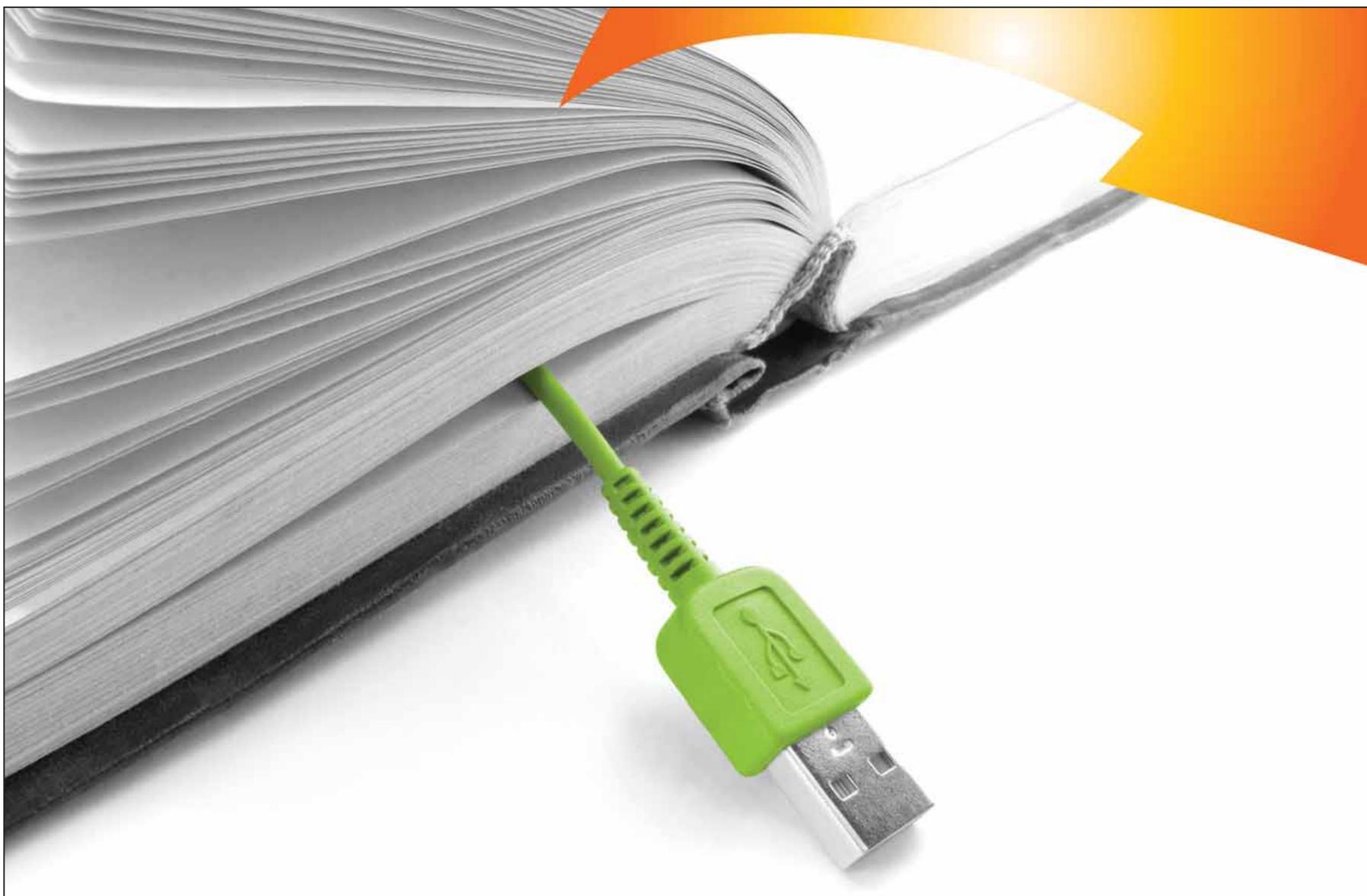
ΜΥΡΣΙΝΗ ΛΑΜΠΡΑΚΗ
Όσπρια
Συλλογή αλλεργιογενών οσπρίων

ΧΡΗΣΤΟΦΟΡΟΣ ΠΕΣΚΙΟΣ
Ιδιαίτερα μαθήματα υψηλής μαγειρικής

από €17.80 **ΜΟΝΟ €9.90**

Ρεβίθια με αρνί στο φούρνο
Μπιφτέκια από λευκά φασόλια
Κοτόπουλο με πατάτες και γλάσο λεμονιού
Σπανακοπιτάκια σε χωνάκι
Σαλάτα με φακές, φέτα και ελιές Καλαμών
Γίγαντες με παστούριμα στο φούρνο
Ρολό χοιρινό με κρούστα από μουστάρδα και μέλι
Σολιός με κρούστα μυρωδικών

Σε επιλεγμένα περίπτερα σε όλη την Κύπρο και στα γραφεία των Ειδικών Εκδόσεων Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 2411 Έγκωμη, τηλ. 22472472 www.sppmedia.com

Βραβεύουμε τη γνώση στηρίζουμε την παιδεία

50 χρόνια δημιουργίας και προσφοράς μάς θέλουν πάντα υποστηρικτές της γνώσης και της παιδείας.

Γι' αυτό, εδώ και χρόνια, βραβεύουμε όλους τους άριστους απόφοιτους Λυκείων & Τεχνικών Σχολών στο επιλεγόμενο μάθημα της Πληροφορικής, καθώς και τους άριστους φοιτητές των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στους κλάδους της Τεχνολογίας και της Πληροφορικής.

Γιατί 50 χρόνια δημιουργίας και προσφοράς μάς θέλουν να επενδύουμε στο μέλλον.

www.cyta.com.cy

Νιώσε κοντά, φτάσε μακριά

Μεταβολές εβδομάδας

X.A.K.
20,7%X.A.
8,67%Dow Jones
1,96%*Nasdaq
1,59%*Nikkei
1,58%Dax
2,96%FTSE 100
3,08%Πετρέλαιο
3,04%€/ \$
2,13%

ΣΗΜΕΡΑ

ΕΛΛΑΔΑ
Αισιοδοξία φέρνουν
οι νέες αποφάσεις

Κλίμα αισιοδοξίας επικρατεί στην Ελλάδα μετά τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Ενώ η κυβέρνηση εκφράζει την αποφασιστικότητα της να προχωρήσει με ακόμα ένα κύμα μεταρρυθμίσεων, ο αρμόδιος επίτροπος της Ε.Ε., Όλι Ρεν, εκφράζει την ελπίδα πως το χρέος θα μειωθεί κατά 52 εκατ. ευρώ έως το 2015. **Σελ. 7**

ΧΑΚ

Χαμένα λεφτά
από την εκποίηση

Ενώ εντείνονται οι συζητήσεις για άμεση ιδιωτικοποίηση του ΧΑΚ, ως μέρος του πακέτου μέτρων για την οικονομία, το Χρηματιστήριο δεν μπορεί να αποφέρει στην κυβέρνηση περισσότερα από 20 με 25 εκατ. ευρώ, όσα δηλαδή και τα περιουσιακά του στοιχεία. Αν περιμένει το κράτος μέχρι το ΧΑΚ να καταστεί κερδοφόρο, η εικόνα θα είναι διαφορετική, ενώ σημαντικό ρόλο θα διαδραματίσει και το βάθος της αγοράς στην εξασφάλιση καλής τιμής για το ΧΑΚ. **Σελ. 3**

ΤΕΣΤ ΑΝΤΟΧΗΣ

Δεν πειθόνται (πάλι)
οι διεθνείς αναλυτές

Παρά τις προσπάθειες που κατέβαλε η ΕΒΑ στη δημιουργία των σεναρίων του τεστ αντοχής των τραπεζών, δεν αποφεύγει πλήρως τις επικρίσεις που εξέφρασαν πέρσι οι διεθνείς αναλυτές. Το φετινό, πολύ πιο αυστηρό, τεστ βρίσκει και πάλι επικριτές, κυρίως στις ΗΠΑ, όπου αναλυτές διαμνύουν πως θα προχωρήσουν σε δικά τους τεστ, με βάση λεπτομερή στοιχεία που κατέχουν. Μέρος της κριτικής είναι πως η «βόμβα», το όριο του 5% για το Core Tier 1, ήταν χαμηλή. **Σελ. 6**

Real Estate

Στην έκδοση των τοπικών σχεδίων ανάπτυξης ελπίζει αγορά ακινήτων. Σύμφωνα με μελέτη της εταιρείας αξιολόγησης ακινήτων Dapnos, που είναι μέλος του δικτύου συνεργατών της γαλλικής PNB Baribas, τα νέα τοπικά σχέδια, με τα οποία αυξάνονται σημαντικά οι συντελεστές δόμησης, πιθανόν να τονώσουν την οικοδομική δραστηριότητα μετά από την παρατεταμένη περίοδο «παύματος» που ακόμα συνεχίζεται. **Σελ. 12**

Άμεσα μέτρα σε... βάθος χρόνου

Αποφασίστηκε η άμεση υλοποίηση του «πρώτου πακέτου», αλλά η κυβέρνηση δεν βιάζεται να προχωρήσει

Μέσα σε κλίμα εντάσεων ολοκληρώθηκε την περασμένη Παρασκευή η συνάντηση των πολιτικών αρχηγών για την οικονομία. Μετά από μακρά συζήτηση, που περιστράφηκε γύρω από τις προθέσεις της κυβέρνησης να λάβει μέτρα, με στόχο τη μείωση του ελλείμματος σε 4% φέτος, 2% το 2012 και 0% το 2013, οι αρχηγοί τε-

λικά συμφώνησαν πως θα έπρεπε να συμφωνηθεί το πακέτο μέτρων, για να μην «εκτεθούν στον κόσμο», όπως ειπώθηκε.

Τα μέτρα, τα οποία είχε εκπονήσει το Υπουργείο Οικονομικών προ μηνών, δεν λαμβάνουν, όπως είναι φυσικό, υπ' όψιν τις εξελίξεις που έχουν μεσο-βραχίονα στην οικονομία. Αρχικά, από την

εκπόνηση του πακέτου και μετά, έχει προκύψει σημαντική επιδείνωση του κλίματος που αντιμετωπίζει η Κύπρος στις διεθνείς αγορές. Ήδη είναι ξεκάθαρο πως η Δημοκρατία δεν μπορεί να δανειστεί με ευκολία, ενώ οι αποδόσεις των ομολόγων της έχουν φτάσει σε δυσβάστακτα επίπεδα. Ουσιαστικά, ο δανεισμός καθίσταται

δυνατός χάρη στις προσωπικές «ακροβατικές» κινήσεις του υπουργού Οικονομικών, Χαρίλαου Σταυράκη. Δεύτερη εξέλιξη που έχει μεσοβραχίονα είναι η καταστροφή στο Βασιλικό. Οι πιέσεις που ασκούνται στις επιχειρήσεις έχουν ήδη αρχίσει να γίνονται αισθητές με απτό τρόπο.

Αυτά τα δύο δεδομένα δεν λαμβά-

νονται υπ' όψιν στο πακέτο μέτρων, το οποίο ωστόσο εμπεριέχει ουσιαστικές κινήσεις, που θα δώσουν ανόσες στο κράτος. Σε κάθε περίπτωση, πορεία της οικονομίας στο επόμενο διάστημα, μετά και την επικείμενη νέα υποβάθμιση από τους Moody's, θα εξαρτηθεί από την ταχύτητα υλοποίησης των μέτρων που έχουν αποφασιστεί. **Σελ. 4**

Στο 50-50 οι πιθανότητες υποβάθμισης των ΗΠΑ

Ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Standard & Poor's, εκ των τριών που έχουν προειδοποιήσει για το ενδεχόμενο υποβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας των ΗΠΑ εάν δεν επιτευχθεί εγκαίρως η απαραίτητη συμφωνία, επανέληθε την Πέμπτη, αναφέροντας ότι οι πιθανότητες να χάσει για πρώτη φορά η χώρα την κατάταξη της στην ανώτατη κατηγορία αξιόχρεου, αυτήν του triple A, ανέρχονται πλέον στο 50%. Όπως διευκρίνιστηκε, μάλιστα, η υποβάθμιση πιθανόν να είναι μεγαλύτερη της μιας κατηγορίας και ενδέχεται να αποτελέσει πραγματικότητα - με τις υψηλές πιθανότητες ένα προς δύο - μέσα σε ένα τρίμηνο. Ακόμη ενημέρωσε ότι εφόσον υποβαθμιστεί το αμερικανικό χρέος στην κατηγορία AA+ ως αποτέλεσμα «της αδυναμίας επίτευξης αξιολογίας συμφωνίας» έως τη 2η Αυγούστου (λήξη της προθεσμίας για αύξηση του ορίου δανεισμού των ΗΠΑ ώστε να αποφευχθεί μία στάση πληρωμών), το πιθανότερο είναι ότι η προοπτική του θα συνεχίσει να αξιολογείται και να χαρακτηρίζεται περαιτέρω αρνητική. **Σελ. 9**

Ισχυρές οι πιέσεις
στις επιχειρήσεις

Οι επιχειρήσεις αισθάνονται ήδη ισχυρές πιέσεις από τις επιπτώσεις της ενεργειακής κρίσης, δύο βδομάδες μετά την έκρηξη στο Μαρί, από την οποία καταστράφηκε ο Ηλεκτροπαραγωγός Σταθμός Βασιλικό. Η Credit Suisse εκτιμά ότι οι συνολικές ζημιές στην οικονομία θα ανέλθουν στα 2,4 δισ. ευρώ, επιβεβαιώνοντας υπολογισμό της «Κ» που δημοσιεύθηκε την περασμένη βδομάδα και η οποία ανέβαζε το κόστος στα 3 δισ. ευρώ, χωρίς να αφαιρεί τα 600.000 ευρώ που υπολογίζει η ΑΗΚ ότι θα πάρει από τις ασφαλιστικές.

Το κράτος φαίνεται να αντιλαμβάνεται τη δεινή κατάσταση στην οποία έχουν περιέλθει οι κυπριακές επιχειρήσεις κι ως ένα πρώτο βήμα «αποφόρτισης» των ζημιών από τους ωμούς τους, με άμεση ε-

φαρμογή, έκανε την Παρασκευή. Πρόκειται για την κατάργηση του φόρου κατανάλωσης για τα καύσιμα που χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις για σκοπούς ηλεκτροδότησής τους από ηλεκτρογεννήτριες. Την εφαρμογή του μέτρου αξιολογεί ο εμποροβιομήχανος και σχετική συμφωνία επήλθε μεταξύ του ΚΕΒΕ και του Υπουργείου Οικονομικών.

Δεύτερο μέτρο που αξιολογούν οι επιχειρήσεις είναι η αλλαγή των ωραρίων εργασίας και η αποκοπή των ωρών, κατά τις οποίες δεν γίνονται εργασίες, από τις επίσημες άδειες των εργαζομένων. Υπολογισμοί ανεβάζουν το κόστος των προγραμματισμένων διακοπών μέχρι και το 1/5 των δαπανών που ερωμίζονται οι επιχειρήσεις από τις μη προγραμματισμένες περιπτώσεις. **Σελ. 4**

«Δεν ήθελαν να
δουν το πρόβλημα»

Ο Τάσος Παννίτης, πρόην υπουργός Εργασίας της Ελλάδας, είχε καταθέσει το 2001 σχέδιο μεταρρυθμίσεων του συνταξιοδοτικού για τη χώρα. Τότε, οι αντιδράσεις ήταν έντονες και το σχέδιο δεν προχώρησε, αλλά πλέον η Ελλάδα υλοποιεί ένα παρόμοιο - αλλά πολύ πιο σκληρό - σχέδιο μεταρρυθμίσεων. «Όλα πήγαν στραβά. Κοινωνία και πολιτικός κόσμος ήταν πολύ μακριά από το να κατανοήσουν το πρόβλημα, αλλά σίγουρα είχαν κάθε διάθεση να αποφύγουν τα δύσκολα», αναφέρει χαρακτηριστικά. Μέσα σε εννέα χρόνια, όμως, έγιναν οι αναγκαίες διορθώσεις στην Ελλάδα, αλλά με τον πιο δύσκολο και επώδυνο τρόπο. «Και ακόμα η διαδικασία δεν έχει τελειώσει», προσθέτει. Για την Κύπρο, συ-

γκεκριμένα, σχολιάζει πως «ο αρνητισμός είναι η πλέον αποτυχημένη συνταγή προετοιμασίας των κερτιμένων» και πως οι αλλαγές που χρειάζονται θα γίνουν κάποτε, είτε με τον εύκολο είτε με τον δύσκολο τρόπο. Σχολιάζει επίσης και το ερευνητικό έλλειμμα της Κύπρου. «Όσον αφορά τα Ελληνικά Πετρέλαια ΑΕ, των οποίων είναι σήμερα πρόεδρος, ο κ. Γιαννίτης σχολιάζει πως στην Κύπρο η ΕΚΟ επενδύει στην ποιότητα του προσωπικού και των προϊόντων, σε μια περίοδο που για πρώτη φορά καταγράφεται μείωση στην κατανάλωση καυσίμων. Η ΕΚΟ προχωρεί, επίσης, σε εσωτερικές κινήσεις αναδιοργάνωσης, με αποτελέσματα που ο κ. Γιαννίτης αποκαλεί «ορατά». **Σελ. 5**

ΑΝΑΛΥΣΗ από τον ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΣΙΑΝΗ

Ο κ. Χριστόφιας δεν είναι ιός

Όταν αποφάσισα, φοιτητής, να ασχοληθώ με την ιρανική επανάσταση, ένας από τους καθηγητές του πάλει που με εξέταζε με ρώπωσε τι σχέδιο έχει το όνομά μου (Περσιάνης) με το Ιράν. Όταν εξήγησα πως δεν έχει σχέση με το «Persian» και το «is», ενέκριναν τελικά το πόνημα. Και ήταν «πόνημα».

Το πρόβλημα με τέτοιες εργασίες, όπως και με εργασίες που έχουν να κάνουν με τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, είναι πως όλα κρύβονται πίσω από τη σκιά μιας προσωπικότητας που τραβά όλη την προσοχή και κρύβει την πραγματική διάσταση των όσων συμβαίνουν. Η προσοχή εστιάζεται στους ηγέτες που διαδραματίσαν τον σημαντικό ρόλο, αλλά και σε γεγονότα που επισκίασαν την εποχή τους.

Έτσι, ο Χομεϊνί στις ΗΠΑ αντιμετωπίζεται -ακόμα και στους σοβαρούς ακαδημαϊκούς κύκλους- ως «ο ηγέτης της κρίσης των ομήρων» του 1979 και ως ένας «εξτρεμιστής ισλαμιστής». Μάλιστα, στη δική μου περίπτωση -λίγους μήνες μετά την 11η Σεπτεμβρίου- οι καθηγητές ήθελαν να ασχοληθώ με την «ισλαμική» διάσταση του Αγιατολάχ που τους προκάλεσε τόσο μεγάλα προβλήματα. Η ικνλασία της σκέψης του Χομεϊνί από την ισλαμική παράδοση στους Αδελφούς Μουσουλμάνους και σε διανοούμενους όπως ο Χασάν αλ Μπάνα και ο Κουτμπ, ή ακόμα και στους μοντερνιστές όπως ο αλ Αφγάνι ή ο Αμπτού, δεν ενδιέφερε.

Ενδιέφερε μόνο η κρίση των ομήρων και η κρίση του πετρελαίου. Και εκεί, ακόμα, η προσοχή ήταν στραμμένη στον ρόλο του

ισλαμικού εξτρεμισμού. Κι ας μην ήταν καν σουνίτης ο Χομεϊνί.

Η δεύτερή μου εργασία ήταν για τον ναζισμό. Και εκεί, η σκιά του Άουστριντ δεν άφηνε φως να περάσει σε μεγαλύτερα ερωτήματα: Πώς προκύπτει μια τέτοια ιδεολογία σε μια χώρα με τόσο βαθιά ομαλότητα παράδοσης; Τι ρόλο διαδραματίζει ο μιλιταρισμός του Βισμαρκ; Το μόνο που ήθελε το πάλει, τουλάχιστον στην αρχή, ήταν να ασχοληθώ με το πόσο «κακό» ήταν το Ολοκαύτωμα.

Ο στόχος, όμως, όταν αναλύει κανείς τα τεκταινόμενα, είτε αυτά είναι σημερινά είτε ιστορικά, δεν είναι να καταλήξει σε πηθικές τοποθετήσεις. Αν ο Χομεϊνί και ο Χίτλερ ήταν τόσο κακοί (που ήταν), τότε πρέπει να καταλάβουμε γιατί έγινε ό,τι έγινε. Είχα τότε απαντήσει με τον στίχο της Μάγια Αντζελου: «Η Ιστορία, παρά τον πόνο που σου γυρίζει τα έντερα, δεν μπορεί να ξεβιωθεί. Αν όμως αντιμετωπιστεί με κοράγιο, δεν είναι ανάγκη να βιωθεί ξανά».

Σήμερα βλέπουμε ένα παρόμοιο φαινόμενο στην Κύπρο. Δεν εννοώ πως ο Πρόεδρος Χριστόφιας συγκρίνεται με τον Χομεϊνί ή τον Χίτλερ. Είναι, όμως, γεγονός πως μια σημαντική μάζα του κυπριακού λαού εστιάζει την προσοχή της στον κ. Χριστόφια και δεν μπορεί να δει τι υπάρχει πίσω του. Γι' αυτό φταίνε πολλά πράγματα, και πάνω από όλα ο ίδιος ο Πρόεδρος. Δεν μιλάει στον λαό τις πρώτες ώρες μετά την τραγωδία στο Μαρί. Και, όταν τελικά μίλησε, δεν ζήτησε συγγνώμη εκ μέρους της πολιτείας. Σε καμία περίπτωση δεν είπε πως

Σαν τη σκιά του Χομεϊνί είναι η σκιά του Προέδρου: Η προσοχή εστιάζεται στον ρόλο της προσωπικότητας και χάνεται πίσω της το ευρύτερο ζήτημα που πρέπει να αναλυθεί

το πρόβλημα είναι βαθύτερο και αντιμέτωπο με το συμβάν σαν να ήταν κάτι που μας προέκυψε εντελώς τυχαία. Δεν μιλάει για αλλαγές στις διαδικασίες και στον τρόπο λειτουργίας του κράτους. Πάνω από όλα, χαρακτηρίζει τους διαπλωτές εξτρεμιστές και αμέσως προσπάθησε να ρίξει πάνω τους το σύννεφο του πραξικοπήματος, παρά το γεγονός ότι επεισόδια έγιναν από πολύ λίγους. Ακόμα και τώρα, αρνείται να παραδεχτεί πως οι πολιτικές ευθύνες, εκ φύσεως, αρχίζουν από την κορυφή της πολιτικής πυραμίδας και ρέουν προς τα κάτω, και όχι το αντίθετο.

Αλλά όλοι εμείς που αγανακτούμε με τα όσα γίνονται γύρω μας, ξεχάσαμε ότι ο κ. Χριστόφιας δεν είναι παθολόγος ιός, αλλά σύμπτωμα μιας ευρύτερης και βαθύτερης νόσου. Ενώ όλοι πλέον απαιτούν ουσιαστικές και ριζικές αλλαγές στο κράτος, αυτή η απαίτηση άρχισε να σβήνει και η προσοχή στρέφεται στην απαίτηση προς τον κ. Χριστόφια να παραιτηθεί. Αλλά ξεχνάμε πως,

όταν άλλες φορές η ευθυνοφοβία έρρε από το Προεδρικό προς τους υφιστάμενους του, ουδείς τιμώρησε τον Πρόεδρο.

Η αγανάκτηση που αισθάνεται ο κυπριακός λαός με τον ίδιο τον Πρόεδρό του, δεν πρέπει να επισκιάζει το γενικότερο πρόβλημα. Ακόμα, η απαίτηση για αλλαγές πρέπει να είναι άσκητη με τις πολιτικές ευθύνες. Ο Πρόεδρος δεν έχει καμία διάθεση να παραδεχτεί πως, θεσμικά, το Προεδρικό έχει την πολιτική ευθύνη.

Αλλά εντάξει. Ο Πρόεδρος δεν ενδιαφέρεται να αναλάβει την ευθύνη και, από όσα μαθαίνουμε, δεν ενδιαφέρεται να δείξει τόλμη ούτε στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργήθηκαν στην οικονομία από την καταστροφή, παρά μόνο επιμένει στη διεξαγωγή ενός ανούσιου και αδιέξοδου διαλόγου με άτομα που εκπροσωπούν τους λίγους προνομιούχους εν ονόματι των λιγότερο τυχερών.

Ωστόσο, η απαίτηση όλων μας για ριζικές αλλαγές στο κράτος δεν πρέπει να χαθεί πίσω από το πρόσωπο του κ. Χριστόφια. Πριν ο λαός πάει στις παralίες και μαντιρίστε στα κόμματα και στο ρουσφέτι, οφείλει να θυμάται πως ο κ. Χριστόφιας δεν προκάλεσε όλα όσα βλέπουμε στην Κύπρο και απειλάζουμε. Ο κ. Χριστόφιας απλά τα αντιπροσωπεύει με τη συμπεριφορά του.

Επίσης, πρέπει να προχωρήσει το ΓεΣΥ και να εκπονηθεί Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΜΔΠ).

www.forthethisland.wordpress.com

Σχολιάστε στο www.kathimerini.com.cy

Alpha Προθεσμιακές Καταθέσεις

ΕΙΣΥΠΝΑ ΚΑΤΑΘΕΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ALPHA Πρόσδος 6+

Τι είναι έξυπνο στις μέρες μας;

1ο εξάμηνο 4,25%

2ο εξάμηνο 4,75%

Ετήσιο Επιτόκιο 4,50%

ALPHA BANK

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

Του ΓΙΑΝΝΟΥ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗ

Ιδεολογική χρεοκοπία

Η ψυχολογία στο ναδίρ. Και να σκεφτείτε ότι η αντιπολίτευση δεν χρειάστηκε καθόλου να βάλει το κεράκι της. Τα έκανε όλα μόνη της η παρούσα κυβέρνηση. Το λέμε αυτό, γιατί ίσως να θυμάστε, πριν από μερικούς μήνες, την υπενθύμιση του υπουργού Οικονομικών ότι η οικονομία επηρεάζεται από την ψυχολογία. Γράφαμε την προηγούμενη εβδομάδα ότι ο οριακός προϋπολογισμός πάνω στον οποίον ακροβατεί η κυβέρνηση έχει ήδη εκτροχιαστεί. Σύμφωνα με διαρροές από το Υπουργείο Οικονομικών, ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ θα είναι μηδενικός, το δημοσιονομικό έλλειμμα θα ξεπεράσει το 6% του ΑΕΠ και ο πληθωρισμός θα προσεγγίσει επίπεδα άνω του 3,5%. Όλα αυτά το 2011.

Κατά τ' άλλα, η κυβέρνηση συζητά πακέτο μέτρων που εκπονήθηκε πριν από τις τραγικές εξελίξεις το Μαρτί. Μέτρα που είχαν ως στόχο να διορθώσουν οριακά τον προϋπολογισμό, έτσι ώστε να συγκλίνει στις δεσμεύσεις που αναλάβαμε έναντι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Δεν μπορούμε παρά να συμφωνήσουμε με τον διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας, ότι χρειάζονται περισσότερα και δραστηρότερα μέτρα. Εκτιμά, επίσης, ο κ. Ορφανίδης ότι η Κύπρος κινδυνεύει να ενταχθεί σε μηχανισμό στήριξης. Δεν θα διαφωνήσουμε ούτε σε αυτό, αν και θα πρέπει να διαφοροποιηθούμε ως προς την πρόβλεψη αυτού του μηχανισμού. Η εκτίμησή μας, πάντως, είναι ότι αυτός δεν θα είναι ευρωπαϊκός, καθώς είναι πολλά τα συμπερόντα που ενδεχομένως θα πληγούν σε μια τέτοια περίπτωση.

Επιστρέφουμε στην ουσία των μέτρων που, αν και ανεπαρκή, κρήνουν μιας προσηκτικότερης ματιάς. Μια τέτοια άσκηση αποδεικνύει τη χρεοκοπία αυτών που μας κυβερνούν, με πρώτη και καλύτερη την ιδεολογία τους. Από τον πίνακα των μέτρων προκύπτει ότι η κυβέρνηση το 2012 θα έχει στην καλύτερη περίπτωση συνολικές εξοικονομήσεις, ύψους 487,65 εκατ. ευρώ. Από αυτό το ποσό, τα 260 εκατ. ευρώ ή το 53% θα προκύψουν από τη στόχευση των κοινωνικών παροχών ή σύμφωνα με την ακελική ρητορική, το κουτσούρι του κοινωνικού κράτους. Διότι, αν αυτή η στόχευση δεν γίνεται με στόχο να αυξηθούν τα επιδόματα για τις πιο ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, τότε, σύντροφοι, πρόκειται για κουτσούρι του κοινωνικού κράτους και λυπάμαι που αυτό συμβαίνει επί των ημερών σας.

Πάμε στα μέτρα που αφορούν την πάταξη της φοροδιαφυγής. Είναι προφανές ότι η κυβέρνηση δεν ποτεύει στο συγκεκριμένο μέτρο. Διότι, αν πίστευε, θα το είχε κοινοτολογήσει και οριοθετήσει χρονικά. Το συμπεριλαμβάνει, όμως, γιατί το απαιτούν οι συντεχνίες. Είναι η απαραίτητη συνθήκη, για να εξασφαλίσει τα 70 εκατ. ευρώ, που είναι το μερτικό των δημοσίων υπαλλήλων, μέσω μείωσης των αυξήσεων που θα ελάμβαναν. Σε μια χώρα που η φοροδιαφυγή έχει γίνει το εθνικό μας σπορ, η «αριστερή» κυβέρνηση του Δημήτρη Χριστόφια σηκώνει τα χέρια ψηλά. Παρουσιάζεται, μάλιστα, έτοιμη να αυξήσει τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) στην περίπτωση που κάποια μέτρα δεν καρποφορήσουν, τον πιο αντιλαϊκό και ισοπεδωτικό φόρο που θα μπορούσε να επιβάλει μια κυβέρνηση. Γίνεται και πρόβλεψη ότι για κάθε αύξηση 1% στον ΦΠΑ, θα εισρέουν στα δημόσια ταμεία 100 εκατ. ευρώ. Αγνοούν, όμως, ότι σε μια τέτοια περίπτωση θα πληγεί η κατανάλωση, συνεπώς η βάση των εσόδων, πάνω στην οποία γίνεται η πρόβλεψη, είναι λανθασμένη.

Η κυβέρνηση παρουσιάζει ένα πακέτο μέτρων, με στόχο τη δημοσιονομική εξυγίανση, από το οποίο απουσιάζει κάθε ιδεολογικό στίγμα. Μια δέσμη μέτρων πολιτικής, που θα μπορούσε να παρουσιάσει κάθε κυβέρνηση. Σίγουρα, όμως, όχι μια κυβέρνηση που επικαλείται την κοινωνική δικαιοσύνη. Εδώ έγκειται και η χρεοκοπία της πολιτικής αυτής της κυβέρνησης, αφού, όταν σχεδιάζει οικονομικά μέτρα, δεν πετυχαίνει να εξυπηρετήσει τη βασική της στόχευση. Απλώς διαχειρίζεται μια προβληματική κατάσταση, χωρίς να τολμά να επιφέρει τομές και να συγκροτήσει με το σάπιο κατεστραμμένο που μας καταδικάζει σε μια βασανιστική παρακμή αξιών. Το προστατεύει, δίνοντας του χρόνο να προσαρμοστεί. Απογοητεύει εκείνους που πίστεψαν ότι θα μπορούσε να δημιουργήσει συνθήκες για μια πιο αξιωματική, δηλαδή δικαιοσύνη, κοινωνία.

Οι χιλιάδες των συμπολιτών μας που διαμαρτύρονται για το τραγικό συμβάν στο Μαρτί τον κατηγορούν για την ιδεολογία του. Σε 18 μήνες από σήμερα ο Πρόεδρος Χριστόφιας θα πρέπει να εξηγήσει στο κόμμα και στους υποστηρικτές του για την απουσία ιδεολογικής κατεύθυνσης τα χρόνια που κυβερνούσε...

ystavrimides@gmail.com

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

23,5% θα είναι τα βασικά Πρωτοβάθμια Κεφάλαια (Core Tier 1 Capital) της Banca March, αν υποστεί όλα τα «κτυπήματα» που προβλέπει το σενάριο του στρες τεστ που ανακοινώθηκε πριν από μία εβδομάδα. Η ισπανική τράπεζα είχε τον καλύτερο βαθμό στο τεστ. Δεύτερη η Irish Life and Permanent, η οποία θα έχει υψηλότερη επάρκεια υπό το στρες (20,4%) από όση σήμερα (10,6%).

14,5% των καταστημάτων στη Μεγάλη Βρετανία είναι σήμερα άδεια, σύμφωνα με στοιχεία που επικαλείται η «Financial Times». Πριν από τρία χρόνια, το ποσοστό ήταν μόλις 4%, ενώ εκτιμάται πως μέχρι το 2020 το 25% των καταστημάτων (εξαιρουμένων των τροφίμων) θα είναι άδεια.

30 μαρσάκια και ρυβς βάζουν λουκέτο κάθε εβδομάδα στη Μεγάλη Βρετανία, σύμφωνα με στοιχεία που επικαλείται η «Financial Times». Συνολικά καταγράφεται μείωση κατά 7,6%, σε σχέση με το 2010.

23,9% έχει αυξηθεί ο αριθμός των πισισίων στη Μεγάλη Βρετανία, σύμφωνα με στοιχεία που επικαλείται η «Financial Times». Η πίσσα θεωρείται «κλασικό» παράδειγμα «κατώτερου προϊόντος» και η ζήτησή της αυξάνεται, όταν μειώνονται τα εισοδήματα των καταναλωτών.

134.500 δολάρια θα είναι το χρέος της Ιαπωνίας για κάθε εργαζόμενο το 2015, σύμφωνα με στοιχεία της «Financial Times». Η Ιαπωνία θα έχει το υψηλότερο χρέος ανά εργαζόμενο στον κόσμο, σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία. Στην Ελλάδα θα αντιστοιχεί δημόσιο χρέος 69.400 δολαρίων για τον κάθε εργαζόμενο, ενώ στη Σουηδία θα αντιστοιχεί πλεόνασμα 9.000 δολαρίων.

82.856 εργάσιμες ημέρες κάθισαν στην κυριακή οικονομία από ατυχήματα το 2009, σύμφωνα με στοιχεία της Υπηρεσίας Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που επικαλείται το περιοδικό «Επιχειρηματική».

ΔΗΚΤΗΣ

Χειροπαστό

Χειροπαστό είναι πλέον το πρόβλημα της οικονομίας. Εκτός από τις τεράστιες πιέσεις που βλέπουμε στις επιχειρήσεις, ακούσαμε - με τρόμο - και για ξένους επιχειρηματίες που συζητούν πλέον ρήτρες ασφαλείας για τα συμβόλαιά τους. Θέλουν να «καλυφθούν» σε περίπτωση που η αξιολόγηση της Κύπρου από τους οικους αξιολογητές συνεχίσει να υποχωρεί. Ακόμα και ρήτρα για το ενδεχόμενο να αναζητήσει η Κύπρος στήριξη, είτε από την Ε.Ε. είτε από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, είδαμε στα συμβόλαια. Δεν είναι και τόσο θεωρητικό το πρόβλημα πια. Είναι απτό και άμεσο. Συγκινείται κανείς;

Αναφορά

Απτή είναι και η αναφορά στα ξένα ΜΜΕ για την Κύπρο. Πριν από μερικές εβδομάδες είχε γράψει το Reuters. Την περασμένη εβδομάδα είχε κείμενο για την Κύπρο και η «Wall Street Journal». Στη Γαλλία η «Le Monde» έγραψε πως «η Κύπρος μπορεί να είναι το επόμενο κράτος που θα ζητήσει σχέδιο διάσωσης». Σε άρθρο της «Le Monde» γίνονται αναφορές στην επιστολή του διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας, αλλά η προσοχή στρέφεται κυρίως στην κατάσταση που επικρατεί εντός της κυβέρνησης μετά την καταστροφή στο Μαρτί. Παρόμοιο άρθρο είχε δημοσιεύσει και η «Financial Times». Πλέον, όπως φαίνεται και από την εμπειρία των δικηγόρων που αντιμετωπίζουν «ρήτρες ασφαλείας» για υποβάθμιση και μηχανισμό στήριξης, μας πήρανε χαμπάρι...

Συγγνώμη

Το πιο ενδιαφέρον άρθρο που είδαμε, πάντως, προήλθε από τη «Washington Post», η οποία έγραψε πως ο Πρόεδρος Χριστόφιας «ζήτησε συγγνώμη» για την τραγωδία στο Μαρτί. Ρε σε, τους λέει κάτι αυτούς που δεν λέει σε μας;

Απορία

Στις διαδηλώσεις που έγιναν πριν από δύο εβδομάδες έξω από το Προεδρικό η Αστυνομία συνέλαβε 20 άτομα. Και καλά έκανε. Αλλά εμείς διερωτώμαστε πότε κατάφερε η Αστυνομία να συλλάβει 20 άτομα στο παρελθόν. Στο roundabout του Προεδρικού τα καταφέρνουν. Στο ΓΣΠ, όμως, δεν τους περνά...

Λουδοβίκοι

Ξεπέρασε τον Λουδοβίκο ΙΔ ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Ο πρώτος είπε «εγώ είμαι το κράτος», ο δεύτερος είπε ξεκάθαρα ότι «εγώ είμαι ο λαός». Ενώ χιλιάδες βρισκονται έξω από το Προεδρικό κάθε νύκτα και εκφράζουν τις σκέψεις και τον θυμό του λαού, ο Πρόεδρος έκανε πολιτική ομιλία δίδων εις μνήμην του 1974 και είπε ξεκάθαρα προς ο λαός «έπρεπε να μιλήσει». Δεν εννοούσε τον λαό που του μιλά κάθε βράδυ. Εννοούσε τους βαλτούς που πήγαν οργανωμένα να τον επευφημούσαν. Εκείνη την ώρα καταλάβαμε πως κατανοεί την έννοια «λαός» ο κ. Χριστόφιας. Εννοεί «εγώ».

Εντύπωση

Άσχημη εντύπωση προκάλεσε επίσης το βράδυ της εκδήλωσης το προαναγγεριστικό φιλιμάκι που έδειξαν πριν την ομιλία του Προέδρου. Προς το τέλος και εν μέσω σκηνών του 1974, έδειξαν τον κ. Χρι-

Le peuple c'est moi!

τόφια με ξένους ηγέτες, όπως με τον Πάπα και τον κ. Μεντβέντερ. Ξέχασαν, όμως, να δείξουν άλλους Προέδρους μας με εξέχουσες προσωπικότητες, προφανώς διότι, αν δεν τον δει ο Χριστόφιας, ο ξένος ηγέτης δεν μετρά...

Θυμάστε;

Θυμάστε την ιστορία με το Κοκούι; Πήγαν που λέτε στο Βατικανό ο Τζον και ο Μαρκ. Όταν άρχισαν οι ευλογίες από το μπαλκόνι, ο Τζον λέει στον Μαρκ: «Δεν μου λες, ποιος είναι αυτός στο μπαλκόνι με τα άσπρα δίπλα στον Χριστόφια».

«Τεράστια»

«Τεράστια» διαφώνια χωρίζει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας με τον διοικητή της Κεντρικής. Όταν στη συνάντηση για την οικονομία, που έγινε στο Προεδρικό την περασμένη Δευτέρα, ένας εκ των αρχι-

γών ρώτησε αν θα έρθει και ο κ. Ορφανίδης, ο κ. Χριστόφιας απάντησε πως με τον διοικητή της Κεντρικής τον χωρίζει «τεράστια» απόσταση. Ως εδώ καλά... Αλλά εμείς διερωτώμαστε αν η «τεράστια» διαφώνια του κ. Χριστόφια με τον κ. Ορφανίδη είναι μεγαλύτερη, ας πούμε, από τη διαφορά του από τον Νικόλα Παπαδόπουλο ή τον Αβέρωφ Νεοφύτου.

Ακούστηκε

Εδώ που τα λέμε, ακούστηκε κι αυτό από Ακελικούς που (σοκ και δέος) βρέθηκαν κι αυτοί έξω από το Προεδρικό τα βραδινά της περασμένης εβδομάδας: «Να φύγει, σιόρ. Να φύγει να βάλουν τον Άριστο».

Δεν άρεσε

Όταν την περασμένη εβδομάδα δώσαμε τους δικούς μας υπολογισμούς για το έμ-

μεσο κόστος της έκρηξης, το οποίο υπολογίσαμε πως θα είναι τουλάχιστον 3 δισ. ευρώ, κάποιοι κακοφανίστηκαν που τους σπασάμε το μονοψήφιο στις εκτιμήσεις. Μάλιστα, μας είπαν με κακεντρέχεια πως οι ανθρωποώρες που χάνονται είναι ελάχιστες και πως τελικά οι παράπλευρες ζημιές θα είναι μηδανικές. Δεν απαντούμε, διότι ο χρόνος θα δείξει. Ήδη άρχισε να δείχνει... Δεν θα πούμε «στο 'λεγο», αλλά θα ρωτήσουμε τι έκανε η κυβέρνηση στο μεσοδιάστημα.

Και οι άλλοι

Πάντως, η Credit Suisse έκανε τους δικούς της υπολογισμούς για το έμμεσο κόστος της έκρηξης. Η τράπεζα κατέληξε στο συμπέρασμα πως η οικονομία θα υποστεί πλήγμα ύψους 2,4 δισ. ευρώ. Η βασικότερη διαφορά από τη δική μας εκτίμηση (3 δισ. ευρώ) είναι πως αυτοί πρόβλεψαν 600 εκατ. ευρώ, που μάλλον θα πάρουμε από την ασφάλιση του σταθμού του Βασιλικού.

Δεν άρεσε

Μπορεί να είναι εκνευριστικό να μην υποκαίου ανεξάρτητος αξιωματικός. Μπορεί ακόμα και ο ίδιος ο διοικητής να χρειάζεται επειγμένους πολιτικούς συμβούλους, για να μην κάνει ειδικονομικά λάθη. Αλλά ο άνθρωπος είναι τεχνοκράτης και τη δουλειά του την ξέρει. Δεν μπορεί να θεωρεί ο Πρόεδρος πως του περισεύει ο διοικητής της Κεντρικής. Εκτός φυσικά κι αν η κατάσταση στην οικονομία δεν είναι και τόσο σοβαρή. Έτσι Πρόεδρε;

diktis@kathimerini.com.cy

ΑΠΟΨΗ / Των ΑΡΧΟΝΤΗ Α. ΠΑΝΤΙΟΥ* ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ Κ. ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**

Το σύμφωνο του ευρώ: ευλογία ή κατάρα;

Η προσαρμογή θα ήταν λιγότερο επώδυνη αν τα πλεονάσματα χωρών όπως η Γερμανία δεν μένουν «εκτός κυκλοφορίας», αλλά ανακυκλώνονται και ξοδεύονται

ριαρχει του διεθνούς;) και περισσότερο με το άγχος των ηγετών της να ενδυναμώσουν τα κριτήρια που καθορίζουν μια επιτυχή Άριστη Νομισματική Ζώνη. Με δεδομένη τη δυσκαμψία στην κινητικότητα του εργατικού δυναμικού, κάποια μέτρα αποσκοπούν στην περαιτέρω απελευθέρωση των αγορών για την εύρυθμη κατανομή των αγαθών και των κεφαλαίων, όπως η ελαστικότητα στην αγορά εργασίας, όπου συνήθως παρατηρούνται οι μεγαλύτερες αγκυλώσεις.

Οι πιθανές ανισορροπίες που μπορούν να δημιουργηθούν από ασύμμετρος κραδασμούς και σημαντικές διαρθρωτικές διαφορές που δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν με τα παραπάνω δύο κριτήρια, κάνουν επιτακτικό ένα τρίτο κριτήριο, αλλά ευαίσθητο πολιτικά, του οποίου η πρόσδος με τα πρώτα δειλά βήματα από τον πλεονασματικό Βορρά άπεται το δικό του συμβιβαστικό βήμα: ένα σύστημα επιμερισμού του κινδύνου οικονομικών κραδασμών με την μορφή δημιουργίας ενός αυτόματου μηχανισμού μεταβίβασης δημοσιονομικών πόρων.

Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης δεν προέβλεπε τη δυνατότητα χρήσης τέτοιων πόρων για τη διάσωση αδύναμων χωρών. Με αφορμή όμως την κρίση χρέους στην Ευρωζώνη και τη διάσωση της Ελλάδας τον Μάιο του 2010 από την Ευρωζώνη και το ΔΝΤ (ακολουθήσαν η Ιρλανδία και η Πορτογαλία, και χάρης όπως Ισπανία και Ιταλία δέχονται ισχυρές πιέσεις από τις αγορές), η Ε.Ε. δημιούργησε το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF). Το Σύμφωνο του Ευρώ προβλέπει πως το 2013 θα το διαδεχθεί ο μόνιμος Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ESM), που θα «προκοδοτηθεί» με 700 δισ. ευρώ και το πλαίσιο λειτουργίας του εγκρίθηκε κατ' αρχήν στη Σύνοδο της 24ης - 25ης Μαρτίου. Για την Ευρωζώνη, συνολικά, σημαίνει ότι έχει κάνει ακόμη ένα πολύ αρχικό, αλλά σταθερό βήμα προς την επίτευξη των κριτηρίων μιας Άριστης Νομισματικής Ζώνης.

Μέτρα όπως η επιμήκυνση αποπληρωμών του ληφθέντος από το EFSF δανείου και η μικρή μείωση του επιτοκίου του δεν λύνουν ουσιαστικά το πρόβλημα της Ελλάδας, αλλά και οποιασδήποτε ελλειμματικής χώρας, δίνουν όμως μια παράταση ζωής και το μεταθέρων χρονικά. Θα το παρομοιάζουμε με την αναβολή εκτέλεσης ενός καταδικασμένου σε θάνατο και ότι με τη χορήγηση χάρης. Ανεξάρτητα από την τελική μορφή που θα λάβει το νέο πακέτο στήριξης της Ελλάδας, με τη συμμετοχή ιδιων ή όχι, μια τέτοια λύση μπορεί να αντιμετωπίσει προσωρινά μία από τις συντεταγμένες κρίσεις του δημόσιου χρέους στην Ευρωζώνη, αλλά ούτε αυτή επιλύει οριστικά το πρόβλημα και δεν αντιμετωπίζει ουσιαστικά, αφενός τα γενεσιουργά αίτια

δημιουργίας του δημόσιου χρέους και αφετέρου τη συνολική επαναγορά των δημιουργηθέντων δημόσιων χρεών των χωρών της Ευρωζώνης.

Το κόστος του Συμφώνου για τη Ευρώ για την Ελλάδα θα είναι σημαντικό και η διαδικασία προσαρμογής επώδυνη: τα μέτρα που καλείται και θα κληθεί να υιοθετήσει στο άμεσο μέλλον μέσω του Μεσοπρόθεσμου οδηγούν νομοτελεστικά σε βαθιά και μακροχρόνια ύφεση με ανυπολόγιστες συνέπειες στον κοινωνικό ιστό της χώρας. Η προσαρμογή αυτή θα ήταν συντομότερη και λιγότερο επώδυνη αν υιοθετούνταν μια συνολική αμφίδρομη, συμμετρική αναπροσαρμογή εντός της Ευρωζώνης, όπου τα πλεονάσματα στα ισοζύγια των τρεχουσών συναλλαγών χωρών όπως η Γερμανία δεν μένουν «εκτός κυκλοφορίας», αλλά ανακυκλώνονται και ξοδεύονται. Μια ανάλογη πρόταση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή που εστιάζονταν σε μια συμμετρική προσέγγιση στην εξισορρόπηση υπερβολικών απωλειών και κερδών στην ανταγωνιστικότητα εντός της Ευρωζώνης απορρίφθηκε από τον κ. Τρισε, που θεώρησε ότι τα κέρδη μιας χώρας από βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της διακονείται και στους εμπορικούς της εταιρίες. Σημαντική προϋπόθεση είναι όμως η επίτευξη πλεονασμάτων στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών μιας χώρας να μην αποτελεί σκοπό, αλλά μέσο, για αύξηση της αγοραστικής δύναμης.

* Δρ Οικονομικών Επιστημών - Καθηγητής Οικονομικών, Αμερικανικό Κολλέγιο Θεσσαλονίκης (ACT), apantsio@act.edu

** Οικονομολόγος - Αναλυτής Πληροφοριακών Συστημάτων, Υπουργείο Οικονομικών, nikokal02@yahoo.gr

ΑΡΘΡΟ / Του ΣΤΑΥΡΟΥ ΖΕΝΙΟΥ

11-7-11: Υπάρχει ελπίδα

Ναι, υπάρχει ελπίδα. Η έκρηξη στο Μαρί είναι ο δικός μας «πυροβολισμός που ακούστηκε σε όλο τον κόσμο». Ορισμένοι βλέπουν ένα «τραγικό συμβάν». Οι περισσότεροι πολίτες, ιδιαίτερα οι νέοι, άκουσαν τον εναρκτήριο πυροβολισμό, για να χαράξουμε μια νέα πορεία πλεύσης για τη χώρα μας.

Προς τα πού η νέα πορεία πλεύσης; Και πώς; «Χρειάζεται ενότητα και κοινή δράση, για να αντιμετωπίσουμε τις συνέπειες των τραγικών συμβάντων», είπε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Ορθό. Αλλά δεν αρκεί. Ενότητα και κοινή δράση αρκούν για να καλλιεργούμε τα χωράφια μας, να οργανώνουμε πανηγύρια στα χωριά, να ενδυναμώνουμε το κόμμα μας. Για τη διακυβέρνηση μιας κοινωνίας, χρειάζομαστε κάτι περισσότερο: Ικανότητα αντίληψης.

Η τέχνη της διακυβέρνησης απαιτεί βαθιά κατανόηση των κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών φαινομένων. Όταν κατανοούμε τον κόσμο, ερμηνεύουμε τα γεγονότα. Τότε μας ανήκει το μέλλον. Μπορούμε να αναλαμβάνουμε πρωτοβουλίες, να προκαλούμε τα συμβάντα και όχι να τα αφήνουμε όπως συμβαίνουν. Τραγικά συμβάντα συμβαίνουν, όταν δεν κατανοούμε πώς δουλεύει ο σύγχρονος κόσμος. Το πολιτικό σύστημα επιμένει σε παραδοσιακούς ιδεολογικούς δογματισμούς Αριστεράς-Δεξιάς, για να λύσει προβλήματα που δεν είναι προβλήματα Αριστεράς-Δεξιάς. Ως κοινωνία ακολουθήσαμε. Λίγο Αριστερά λίγο Δεξιά, βολευτήκαμε. Μας ξύπνησε η έκρηξη. Και είδαμε ότι φθάσαμε σε αδιέξοδο: Ανεργία των νέων 25%, ηλεκτροπαραγωγική ικανότητα 30 χρόνια πίσω, λειψυδρία.

Χρειάζομαστε νέο ιδεολογικό στίγμα, που να ανταποκρίνεται στα προβλήματα του σύγχρονου κόσμου, της «κατασκευασμένης αβεβαιότητας», των τεχνολογιών και της παγκοσμιοποίησης. Να ανοίγει δρόμους πέραν των αδιεξόδων.

Μέχρι τώρα αναβάλλαμε την αντιμετώπιση των προβλημάτων για κάποιο νεφελώδη χρονικό ορίζοντα, μέχρι να εμφανιστούν καλύτερες συνθήκες, τις οποίες ούτε να προσδιορίσουμε μπορούμε ούτε να βεβαιώσουμε ότι θα έρθουν. Αντί να χαράσσουμε πολιτική, κάναμε αντιπολίτευση στα γεγονότα, «διαφωνήσαμε με την παγκοσμιοποίηση» ή κάναμε

αντιπολίτευση σε αυτούς που έκαναν αντιπολίτευση στα γεγονότα. Αυτά είναι εύκολα. Ο πεντάχρονος γιος μου διαφωνεί με τον νόμο της βαρύτητας όποτε παίζουμε ποδόσφαιρο – εύκολα νικά (εντάξει, θα νικούσα, αν δεν θυμόμουν ποιος είναι ο μικρός στο γήπεδο!).

Δύο γενιές έχουν περάσει από την εγκαθίδρυση της Δημοκρατίας. Σεπαρασμένες νοσηρότητες και συμπεριφορές ανάσχεσης πεθαίνουν με έναν αργό θάνατο. Συμπαράσφουσαν όμως και τη χώρα. Αποφεύγουμε την αναμέτρηση με τον συντηρητισμό και την αδράνεια. Ικανοποιούμαστε με ευκαιριακούς συμβιβασμούς. Προτιμούμε το άμεσο όφελος, το πιο κοντινό καλό, αν και γνωρίζουμε ότι το πιο απομακρυσμένο είναι πιο ωφέλιμο. Αυτά οφείλονται στη βουλευτική αδυναμία ενός γερασμένου πολιτικού συστήματος.

Πρέπει να αρχίσει αμέσως η ετοιμασία της αίτησης

Η έκρηξη στο Μαρί μάς προκάλεσε να ακολουθήσουμε μια νέα πορεία. Να οικοδομήσουμε μια σύγχρονη δημιουργική κοινωνία. Η δημιουργική κοινωνία συστηματικά διερωτάται και αναθεωρεί θεσμούς, πρακτικές και εμπειρογόμενους τρόπους λειτουργίας. Δεν αδρανεύει. Μια δημιουργική κοινωνία βλέπει τα θέματα με ορθολογισμό, συνθέτει τις αντιθέσεις, επινοεί εναλλακτικές λύσεις για κάθε πρόβλημα που την απασχολεί. Δεν προσκολλάται σε δογματισμούς.

Για τη νέα πορεία χρειάζομαστε υπευθυνότητα στον δημόσιο βίο. Ηγεσία με ικανότητα αντίληψης του σύγχρονου κόσμου. Πολιτικό λόγο που διαμορφώνει κοινή γνώμη για το κοινό καλό και όχι να αφοσιώνεται επί μέρους συμφέροντα. Λέγεται ότι οι πολιτικοί ασκούν λειτουργήματα και όχι επάγγελμα. Και όμως, χρειαζόμαστε επαγγελματισμό, όχι επαγγελματίες πολιτικούς. Από τους πολίτες απαιτείται ένα υψηλό αίσθημα δημόσιας ευθύνης, ενεργητικότητα, εμμονή σε αρχές, εμμονή μπροστά από τις δυσκολίες.

Οι νέοι μας έχουν τη δύναμη να ανταποκριθούν σε αυτές τις υψηλές προδιαγραφές. Αυτή είναι η «τρίτη επιλογή», για την οποία έγραψα στο

προηγούμενο άρθρο. Να εντοπίσουμε κάθε δυναμικό στοιχείο που διαθέτει η κοινωνία μας και να το χρησιμοποιήσουμε την κατάλληλη στιγμή και με τον κατάλληλο τρόπο στη νέα πορεία. Οι μεγάλες ευκαιρίες για δημιουργία προσφέρονται σε περιόδους αναταραχών.

Μπορούμε να τα καταφέρουμε; Όταν οι απογοητευμένοι, μη κομματικοποιημένοι πολίτες φθάσουν το 33%, τότε θα καθορίσουν τον επόμενο Πρόεδρο της χώρας. Η Προεδρία διαθέτει τα εργαλεία και το δημόσιο βήμα, για να χαράξει μια νέα πορεία πλεύσης. Το πολιτικό σύστημα θα αναγκαστεί να ακολουθήσει: Να ανανεωθεί, να καθοριστεί από τους νέους ιδεολογικό στίγμα, να υποθετήσει νέο ήθος. Θα ξαναβρεί τη διάθεση να δημιουργεί το νέο και να παύσει να επιμένει στα παλιά, επιδιώκοντας την υπαρκτή δικαιοσύνη του. Οι βαθιά απογοητευμένοι πολίτες έφθασαν το 25% – τώσες ήταν οι αποχές στις πρόσφατες εκλογές. Σήμερα ξεπερνούν το 70%. Πολλοί είναι αγανακτισμένοι, άλλοι θα ακολουθήσουν το κόμμα τους, κάποιοι είναι αδιάφοροι. Αυτό δεν αρκεί. Χρειαζόμαστε 33%, νηφάλιους, υπεύθυνους, ενεργούς πολίτες.

Υπάρχει ελπίδα να επιτύχουμε; Η αλλαγή θα έρθει από τους νέους. Οι παππούδες των σημερινών νέων έκτισαν τη Δημοκρατία. Οι πολιτικοί της δικής μου γενιάς πέραν να την καταστρέψουν. Οι νέοι θα την προστατεύσουν. Είναι οι νέοι, με τον ενθουσιασμό και την αποφασιστικότητά τους, που θα γίνουν οι πρωτεργάτες της δημιουργικής κοινωνίας. Το κοινωνικό σύνολο είναι δίπλα τους. Το πολιτικό σύστημα θα διστάσει όσο πιο πολύ γίνεται, θα παραμείνει φοβισμένο, αναποφάσιστο και αδρανές. Αλλά όταν η επιτυχία είναι σίγουρη, θα τη διεκδικήσει για τον εαυτό του και θα ζητήσει από τους νέους να καθίσουν φρόνιμα, θα τους δείξει τη θέση που επιβάλλει αντί τη θέση του συνοδοιγού. Όμως θα είναι πλέον αργά. Το καράβι θα έχει τραβήξει μια νέα πορεία.

Η έκρηξη στο Μαρί θα έχει γίνει ο δικός μας «πυροβολισμός που ακούστηκε σε όλο τον κόσμο».

Ο κ. Σταύρος Α. Ζένιος είναι καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, πρόεδρος της Συνόδου των Πανεπιστημίων Ευρωπαϊκών Προσενουσών.

Ανησυχεί η ιδιωτικοποίηση του ΧΑΚ

Του ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΣΙΑΝΗ

Ξεκάθαρη είναι πλέον η απόφαση για ιδιωτικοποίηση του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ), μετά και τις τελευταίες εξελίξεις σε πολιτικό επίπεδο. Καθώς η πολιτική ηγεσία βρίσκεται σε αναζήτηση άμεσων λύσεων για επίλυση των προβλημάτων της οικονομίας, το ΧΑΚ φαντάζει ως μια «εύκολη», πολιτικά, επιλογή για δύο κυρίως λόγους. Πρώτον, δεν θεωρείται «ευαίσθητος» πολιτικά οργανισμός, αφού τυχόν ιδιωτικοποίησή του δεν θα προκαλέσει έντονες αντιδράσεις. Από πολιτικούς κύκλους, μάλιστα, σχολιάζεται πως «οι πολλοί πολίτες δεν ξέρουν καν πως είναι κρατικής ιδιοκτησίας». Δεύτερο, το ΧΑΚ μπορεί να είναι κρατικός φορέας, αλλά η λειτουργία του διέπεται από τους νόμους της αγοράς και δεν αποτελεί μηχανισμό άσκησης πολιτικής του κράτους. Πολιτικοί κύκλοι, ακόμα, σχολιάζουν πως εκ φύσεως το ΧΑΚ δεν έχει μικροπολιτική αξία για κόμματα και πολιτικούς.

Υπό τις σημερινές συνθήκες, οι συζητήσεις για ιδιωτικοποίηση του ΧΑΚ έχουν πλέον ενταθεί, και μάλιστα γίνεται έντονος λόγος για συμπεριληψη του στο πακέτο μέτρων για αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης και ανακούφιση των κρατικών ταμείων. Από μια τυχούσα ιδιωτικοποίηση, ωστόσο, το κράτος δεν μπορεί να αναμένει πως θα λάβει περισσότερα από 20 με 25 εκατ. ευρώ, αφού το Χρηματιστήριο δεν είναι κερδοφόρος οργανισμός.

Η καθαρή αξία

Το ΧΑΚ πέρι κατέγραψε λειτουργικές ζημιές, ύψους 342.000 ευρώ, σε αντίθεση με το 2009, όταν είχε κέρδη περίπου 600.000 ευρώ. Υπό τις σημερινές συνθήκες στις αγορές, δεν αναμένεται να επανέλθει σε λειτουργική κερδοφορία φέτος. Με αυτό το δεδομένο, δεν μπορεί να αναμένεται πως το ΧΑΚ θα πωληθεί σε υψηλή τιμή.

Λαμβάνοντας υπ' όψιν το γεγονός πως ο οργανισμός έχει καθαρό ενεργητικό, ύψους 20 εκατ. ευρώ και ζημιές περίπου 342.000 ευρώ, η καθαρή, παρούσα αξία του οργανισμού δεν κρίνεται ως ιδιαίτερα υποσχόμενη. Έτσι, μπορεί να αποτελέσει με μια εύκολη επιλογή για άμεση ιδιωτικοποίηση, αλλά πρέπει να σημειωθεί πως, εάν το ΧΑΚ καταστεί κερδοφόρο και εάν ενισχυθεί η λειτουργία του, τότε τα επόμενα αμέσως χρόνια το ΧΑΚ θα μπορεί να αποφέρει στο κράτος ένα πολύ υψηλότερο ποσό από την ιδιωτικοποίησή του. Στο παρόν στάδιο, επο-

Σχετικά μικρά θα είναι τα ποσά, εάν το Χρηματιστήριο εκποιηθεί στο παρόν στάδιο

μένως, η ιδιωτικοποίησή του μεταφράζεται σε μεγάλες απώλειες για το κράτος, αφού θα πωληθεί, ουσιαστικά, σε τιμή «ευκαιρίας».

Σημειώνεται πως η τάση διεθνώς είναι να προχωρούν τα Χρηματιστήρια σε συγχωνεύσεις και εξαγορές, για να δημιουργούνται αγορές με βάθος και υψηλή ρευστότητα, που να είναι επίσης προσβάσιμα σε μεγάλο όγκο επενδυτών. Αξιοσημείωτη είναι η συγχώνευση των χρηματιστηριακών αγορών της Φρανκφούρτης και της Νέας Υόρκης, η εξαγορά του Τορόντο ΤΜΧ από το LSE του Λονδίνου, καθώς και η σύμπραξη της Deutsche Borse με τον κολοσσό NYSE Euronext. Το NYSE Euronext διαχειρίζεται τα Χρηματιστήρια Νέας Υόρκης, Παρισιού, Άμστερνταμ, Βρυξελλών και Λισαβόνας, καθώς και την αγορά παραγώγων NYSE Liffe. Το Deutsche Borse διαχειρίζεται το Χρηματιστήριο της Φρανκφούρτης και το ήμισυ της αγοράς παραγώγων Eurex.

Με βάση τις γενικότερες τάσεις στις αγορές, διαφαίνεται πως το πιο πιθανό σενάριο ιδιωτικοποίησης θα είναι η εξαγορά του ΧΑΚ από άλλο, παρόμοιο οργανισμό και η απορρόφηση των λειτουργιών του από ένα άλλο χρηματιστήριο. Σε μια τέτοια περίπτωση, η Κύπρος δεν θα διαθέτει δικό της, ανε-

ξάρτητο χρηματιστήριο, αλλά θα λειτουργεί μέσα από μια άλλη αγορά αξιών στο εξωτερικό. Με βάση τα σημερινά δεδομένα, αυτό μπορεί να μην είναι καταστροφικό. Αντιθέτως, με δεδομένο το μέγεθος του ΧΑΚ, αλλά και το γεγονός ότι ο συντριπτικός όγκος των αξιών που τυχάνουν διαπραγματεύσεως περιορίζεται σε λίγες (ουσιαστικά 2) μετοχές, πολύ πιθανόν το ΧΑΚ να αποδειχθεί πιο αποδοτικό, εάν συγχωνευθεί με μια άλλη οργανωμένη αγορά του εξωτερικού. Μάλιστα, είναι χαρακτηριστικό πως εντοπίζονται ισχυρές στρεβλώσεις στις τιμές των αξιών που αποτελούν αντικείμενο συναλλαγών και πως συνήθως οι τιμές των μετοχών δεν συνάδουν καθόλου με τα θεμελιώδη στοιχεία των εταιρειών. Το γεγονός ότι η αγορά του ΧΑΚ είναι τραπέζοβαρη, ενώ οι μεγάλοι «παίκτες» είναι λίγοι σε αριθμό περιπλέκει περισσότερο τα πράγματα.

Κινήσεις και βελτιώσεις

Εν τω μεταξύ, το ίδιο το ΧΑΚ ήδη προχωρεί με στρατηγικές κινήσεις, στόχος των οποίων είναι η ενίσχυση της θέσης του στη διεθνή αγορά. Το τελευταίο διάστημα το ΧΑΚ έχει προχωρήσει σε μια σειρά από κινήσεις, στόχος των οποίων είναι η ενίσχυση της αυτονομίας και της κερδοφορίας του. Στο πλαίσιο αυτό, το ΧΑΚ έχει υπογράψει σειρά μνημονίων συνεργασίας με χρηματιστήρια της περιοχής (Αίγυπτο, Ιορδανία, Ισραήλ, Συρία, Κατάρ). Χαρακτηριστικό είναι το σχόλιο του Νώντα Μεταξά, που σημείωσε πως ο στόχος είναι, για παράδειγμα, «αν μια μεγάλη εταιρεία της Ιορδανίας θέλει να κάνει έκδοση κρεογράφων σε ευρώ, να μην πάει στο Λουξεμβούργο, αλλά να έρθει στην Κύπρο».

Το ΧΑΚ έχει επίσης προσεγγίσει αρκετές ρωσικές εταιρείες, προσδοκώντας να τις «γοητεύσει», για να εγγραφούν στην Κύπρο. Στο πλαίσιο της ίδιας στρατηγικής, επιπλέον και η καινούργια αγορά του ΧΑΚ, η NEA (Νεοαναπτυσσόμενων Εταιρειών Αγορά), αλλά και ο θεσμός του market maker, του ειδικού διαπραγματευτή.

Πάντως, εάν το κράτος δώσει βάθος στην αγορά του ΧΑΚ, για παράδειγμα με μερικές ιδιωτικοποιήσεις μεγάλων οργανισμών, όπως η Cyta ή η ΑΗΚ, τότε θα μπορούσε να δώσει μεγάλο βάθος και να ενισχύσει σημαντικά τα ποσά που μπορεί να αντλήσει από μια δυναμική ιδιωτικοποίησή του.

Παρόμοια στάση έχει τηρήσει και η συντεχνία των υπαλλήλων του ΧΑΚ, με ανακωχή τους την Παρασκευή.

«Cyprus Business School»

Κατακτήστε την κορυφή - Υποτροφίες MBA

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ και το Cyprus Institute of Marketing (CIM) σας προσφέρουν την ευκαιρία να διεκδικήσετε **2 πλήρεις υποτροφίες συνολικής αξίας €13.200** για το **Master in Business Administration (MBA)**

Ranked 16th in Europe (www.findyourMBA.com)

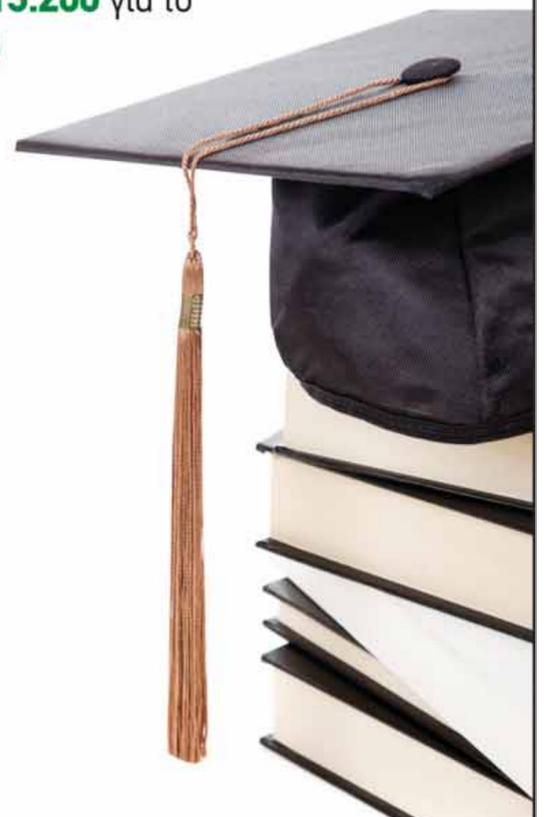
Πληροφορίες:

- Το Πρόγραμμα είναι διάρκειας 12 μηνών.
- Τα μαθήματα πραγματοποιούνται κατά τις βραδινές ώρες (6-9μμ) σε Λευκωσία και Λεμεσό.
- Η γλώσσα διδασκαλίας είναι η Αγγλική.
- Έναρξη μαθημάτων 3 Οκτωβρίου 2011.

Όροι Συμμετοχής:

- Στις υποτροφίες μπορούν να λάβουν μέρος πολίτες της ΕΕ.
- Οι υποψήφιοι πρέπει να κατέχουν αναγνωρισμένο πτυχίο Πανεπιστημίου/Κολλεγίου και τουλάχιστον 3 χρόνια εργασιακή πείρα.
- Τα έντυπα συμμετοχής πρέπει να συνοδεύονται από πλήρη Βιογραφικό Σημειώματα.
- Τελευταία μέρα υποβολής αιτήσεων στην ηλεκτρονική διεύθυνση scholarships@cima.ac.cy - 31η Ιουλίου 2011.
- Οι υποψήφιοι που τηρούν τους όρους θα προσκληθούν για προσωπική συνέντευξη.

Περισσότερες πληροφορίες στο www.cima.ac.cy
Έντυπα συμμετοχής στο www.kathimerini.com.cy

Κερδισμένα τα κόμματα, χαμένος ο λαός

Οι εύηχες αποφάσεις που λήφθηκαν από το Εθνικό Συμβούλιο για την οικονομία θα είναι χωρίς αντίκρισμα αν δεν υλοποιηθούν

Του ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΙΣΙΑΝΗ

Με εντάσεις, διαφωνίες και απογοητευτικά αποτελέσματα ολοκληρώθηκε την περασμένη Παρασκευή η συνάντηση που έγινε στο Προεδρικό για την οικονομία. Παρά το γεγονός ότι το λεγόμενο «πρώτο πακέτο» μέτρων έχει συμφωνηθεί από το εθνικό συμβούλιο για την οικονομία, η επίδραση στην οικονομία δεν αναμένεται να είναι ουσιαστική. Το πακέτο που συμφωνήθηκε αποτελεί, κατά βάση, τις αρχικές θέσεις του Υπουργείου Οικονομικών, οι οποίες υπόσχονταν να δώσουν σημαντικές αντάσεις στα δημόσια ταμεία πριν από αρκετούς μήνες, όταν γινόταν η πρώτη τους επεξεργασία. Σήμερα, όμως, τα μέτρα αυτά δεν μπορεί να θεωρηθεί πως αρκούν, αφού δεν λαμβάνουν υπ' όψιν μια σειρά από νέα δεδομένα, όπως τις επιπτώσεις που θα έχει στην οικονομία η καταστροφή στο Βασιλικό ή τα νέα δεδομένα που διαμορφώνονται στη δευτερογενή αγορά του κυπριακού ομόλογου.

Ο συνυπολογισμός της καταστροφής στο Βασιλικό είναι χαρακτηριστικό της όλης προσέγγισης προς τα προβλήματα της οικονομίας, αφού, σε αντίθεση με την τοποθέτηση όλων των κομμάτων, η κυβέρνηση δεν έδειξε να έχει τη διάθεση να αναλάβει επιπλέον μέτρα, πέρα από εκείνα που είχαν ήδη προσχεδιαστεί πριν την καταστροφή της 11ης Ιουλίου.

Μαίνονταν μάχες

Κατά τη διάρκεια της συνάντησης, υπήρξε ένταση και η συζήτηση περιστράφηκε γύρω από τις μικροπολιτικές ανησυχίες των κομμάτων και τις προθέσεις της κυβέρνησης να αποφεύγει επιπλέον μέτρα. Σύμφωνα με πληροφορίες, που δεν προέρχεται από τον ΔΗΣΥ, η μεγαλύτερη ένταση προήλθε από την επιμονή του αναπληρωτή προέδρου του ΔΗΣΥ, Αβέρωφ Νεοφύτου, ο οποίος επέμεινε πως θα πρέπει να συμφωνηθούν πιο αυστηρά μέτρα για διάσωση των δημοσίων οικονομικών. Μάλιστα, η κόντρα μεταξύ του κ. Νεοφύτου και του Προέδρου είχε ως αντικείμενο το κατά πόσον έχει η κυβέρνηση τη διάθεση να αναλάβει τις ευθύνες της.

Σημαντικό σημείο τριβής, στο οποίο μάλιστα υπήρξε και ενδοκυβερνητική διαφωνία, ήταν το μοντέλο του «4-2-0». Δηλαδή, ο στόχος των δημοσιονομικών ελλείμματος να είναι 4% για φέτος, 2% το 2012 και 0% το 2013. Πάντως, σε αντίθεση με τις (καλά διασταυρωμένες) πληροφορίες από τη συνάντηση στο Προεδρικό, ο κυβερνητικός εκπρόσωπος σημείωσε σαφώς πως η κυβέρνηση επιθυμεί να τους πετύχει. Ωστόσο, σχόλια από τουλάχιστον τρία κόμματα κάνουν λόγο για χρησιμοποίηση της καταστροφής στο Βασιλικό «ως άλλοθι», αφού πλέον υπάρχει «μια πολύ καλή δικαιολογία» για τη μη επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων. Πάντως, ο υπουργός Οικονομικών φέρεται να σχολίασε πως η επίτευξη του στόχου του «4-2-0» επιβάλλεται, άσχετα με το πόσο σκληρά θα πρέπει να είναι τα μέτρα στο τέλος της ημέρας.

Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», στη συζήτηση είχαν δημιουργηθεί δύο στρατόπεδα: Ένα με επικεντρω τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τον γ.γ. του ΑΚΕΛ, Άντρο Κυπριανού, στο οποίο «συμμετείχε» και ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ, Μάριος Καρογιάν, και ένα με επικεντρω τον Αβέρωφ Νεοφύτου, στο οποίο «συμμετείχαν» τα υπόλοιπα κόμματα και ο Νικόλας Παπαδόπουλος.

Κατά τις ίδιες πληροφορίες, η τελική συμφωνία για τα μέτρα έγινε χωρίς εκτενή συζήτηση επί του ίδιου του πακέτου, αφού μόλις «τα τελευταία δέκα λεπτά» έγινε αναφορά στα μέτρα, μετά από σχόλιο ενός εκ των αρχηγών, πως θα μείνουν όλοι εκτεθειμένοι, αν δεν συμφωνήσουν σε κάτι. Έτσι, η συμφωνία επιτεύχθηκε, τελικά, υπό το βάρος της ανησυχίας για τις αντιδράσεις της κοινής γνώμης και αφότου η συζήτηση επικεντρώθηκε στα μέτρα εκείνα που δεν συμπεριλαμβάνονται στο πακέτο.

Ο δανεισμός

Την ίδια στιγμή, αξιόπιστες πληροφορίες αναφέρουν ότι οι τελευταίες ενδείξεις από τους Moody's είναι πως η Κύπρος θα υποστεί μια νέα υποβάθμιση μέσα στις επόμενες λίγες ημέρες. Η Κυπριακή Δημοκρατία ήδη δέχεται

Το ουσιαστικό ζήτημα είναι πλέον ο χρόνος υλοποίησης των αποφάσεων.

ισχυρές πιέσεις και ο μόνος δανεισμός που είναι πλέον δυνατός είναι με εκδόσεις που μπορεί θεωρητικά να είναι ανοικτές και να ακολουθούν τη διαδικασία της δημοπρασίας, αλλά στην πραγματικότητα απευθύνονται σε συγκεκριμένους αγοραστές. Σημειώνεται, επίσης,

Δεν διαφαίνεται να επείγεται η κυβέρνηση για αυτά και ουσιαστικά μέτρα

πως την περασμένη Παρασκευή και παρά το εξαιρετικά θετικό κλίμα που δημιουργήθηκε λόγω της συμφωνίας που προέκυψε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για ενίσχυση της Ελλάδας, οι αποδόσεις του κυπριακού ομόλογου, με λήξη σε πέντε χρόνια, ξεπερνούσαν το 10,6%.

Τα μέτρα που συμφωνήθηκαν κατά τη συνάντηση της Παρασκευής

Άμεσα-βραχυπρόθεσμα μέτρα

- Εκπόνηση Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού Πλαισίου (ΜΔΠ) μαζί με τον προϋπολογισμό του 2012.
- Κατάργηση ημικρατικών οργανισμών, όπως προαποφασίστηκε από το Υπουργικό (Κυπριακός Οργανισμός Γάλακτος, Συμβούλιο Ελαιολαϊκών Προϊόντων, Συμβούλιο Πατατών)-4 εκατ. ευρώ.
- Αποκρατικοποίηση του ΧΑΚ-20 εκατ. ευρώ.
- Κατάργηση των κενών θέσεων στο Δημόσιο, με ανώτατο όριο στις εξαιρέσεις-9 εκατ. ευρώ.
- Υιοθέτηση λόγου 1/4 μεταξύ προσλήψεων και αφηρητητήσεων για μείωση του αριθμού των υπαλλήλων κατά 5.000 σε 5 χρόνια*-0 για το 2011.
- Εφαρμογή της εναλλαξιμότητας-0 για το 2011*.
- Μείωση των υπερωριών κατά 5% φέτος και ακόμα 20% του χρόνου*-1,25 εκατ. ευρώ
- Μείωση των ετήσιων προσαυξήσεων για τους νεοεισερχόμενους κατά 50%*-0 για το 2011.
- Συνεισφορά των δημοσίων υπαλλήλων για 2 χρόνια*-17,5 εκατ. ευρώ.
- Μείωση του επικόπιου από απαλοτριώσεις από 9% σε 4%-0 για το 2011.
- Πλήρης ένταξη των νεοεισερχόμενων

στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων*-0 για το 2011.

- Διόρθωση του υπολογισμού σύνταξης και εφάρμοξ, με βάση τους τελευταίους 30 μήνες και όχι τον τελευταίο μισθ*-0 για το 2011.
- Μερική συνεισφορά των υφιστάμενων υπαλλήλων του Δημοσίου μέχρι 4%*-0 για το 2011.
- Αναπροσαρμογή της συνεισφοράς στο Ταμείο για χήρες και ορφανά κατά 2 εκατοστ. μονάδες*-0 για το 2011.
- Κατάργηση της αυτόματης αναπροσαρμογής των υφιστάμενων συντάξεων μετά από τις γενικές αυξήσεις*-0 για το 2011 (έχει ήδη προϋπολογιστεί).
- Στόχευση κοινωνικών παροχών και επιδομάτων με χρονοδιάγραμμα-0 για το 2011.
- Νομοσχέδιο για τη φοροδιαφυγή.
- Τέλος για τις επιχειρήσεις (500 ευρώ για όσες έχουν κεφάλαιο μέχρι 100.000 ευρώ και 1.500 ευρώ για εταιρείες με μετοχικό κεφάλαιο άνω των 100.000. Για τους ομίλους, πληθύν στα 20.000 ευρώ)-60 εκατ. ευρώ για το 2011.
- Αύξηση του φόρου στους τόκους καταθέσεων από 10% σε 15%-20 εκατ. ευρώ για το 2011.
- Αναθεώρηση των τιμών ακινήτων-0 για το 2011.

Συνολικός αντίκτυπος στον προϋπολογισμό: 112,75 εκατ. ευρώ

Μεσοπρόθεσμα μέτρα

- Μείωση της γραφειοκρατίας.
- Βελτίωση της ΑΤΑ, που να καταργείται για τα υψηλά εισοδήματα*.
- Μείωση επιδομάτων βάρδιας και υπερωριακής απασχόλησης*.
- Εκσυγχρονισμός του συστήματος δημοσίων βοηθημάτων*.
- Έναρξη διαλόγου για το ΓΕΣΥ*.
- Ίδρυση Αρχής Διαχείρισης της κρατικής περιουσίας.
- Άνοιγμα των κλειστών επαγγελμάτων*.
- Ενίσχυση της ενεργειακής πολιτικής (ΑΠΕ, φυσικό αέριο κ.ο.κ.).
- Νέο σύστημα αξιολόγησης των δημοσίων υπαλλήλων*.
- Αλλαγή ωραρίου του δημόσιου τομέα.
- Φορολόγηση του οφέλους από την αλλαγή των φορολογικών ζωνών.
- Εξέταση σκέψεων για αύξηση του ΦΠΑ από 15% σε 17%.

Σημ. Από τη στόχευση των κοινωνικών παροχών και τη μείωση των δαπανών όλων των υπουργείων κατά 10%, προϋπολογίζονται εξοικονομήσεις συνολικού ύψους 200 εκατ. ευρώ.

Ήδη αισθητό το πρόβλημα στην οικονομία

Βαρύ το κόστος της έκρηξης στις επιχειρήσεις, που ήδη νιώθουν ισχυρές πιέσεις

Του ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΙΣΙΑΝΗ

Οι επιπτώσεις που θα έχει στην οικονομία η έκρηξη στο Μαρί έχουν ήδη αρχίσει να γίνονται αισθητές, τη στιγμή που οι εκτιμήσεις για το συνολικό κόστος των παράπλευρων ζημιών ήδη επιβεβαιώνονται. Μετά τον υπολογισμό που έκανε η «Καθημερινή» μαζί με τον δρ Αλέξανδρο Αποστολίδη, την περασμένη εβδομάδα εξέδωσε και η Credit Suisse τους δικούς της υπολογισμούς, οι οποίοι επιβεβαιώνουν τις αρχικές εκτιμήσεις.

Η Credit Suisse εκτιμά πως οι ζημιές θα ανέλθουν σε 2,4 δισ. ευρώ (13,8% του ΑΕΠ), ένα αποτέλεσμα που συντηρητικό από εκείνο που δημοσιεύσαμε την περασμένη εβδομάδα και το οποίο έκανε λόγο για ζημιές που έφταναν τα 3 δισ. ευρώ. Η βασική διαφορά στις δύο εκτιμήσεις, όμως, είναι πως η Credit Suisse συνηγορεί στις δαπάνες και την πληρωμή ασφαλείας για τις ζημιές στο Βασιλικό. Το ύψος της ασφα-

λείας είναι 600 εκατ. ευρώ και αυτή είναι η βασική διαφοροποίηση των δύο εκτιμήσεων.

Στο μεταξύ, οι επιχειρήσεις έχουν ήδη αρχίσει να αισθάνονται με απτό τρόπο τις επιπτώσεις των ζημιών. Η ΟΕΒ, διά στόματος του Μιχάλη Πήλικου, γενικού διευθυντή της ΟΕΒ, ζήτησε την πλήρη κατάργηση του φόρου κατανάλωσης για τα καύσιμα που χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις για σκοπούς ηλεκτροδότησής τους με ηλεκτρογεννήτριες.

Την περασμένη Παρασκευή επιτεύχθηκε συμφωνία μεταξύ του ΚΕΒΕ και του Υπουργείου Οικονομικών και το αίτημα αυτό ικανοποιήθηκε με άμεση εφαρμογή. Σημειώνεται πως για τις επιχειρήσεις του πρωτογενούς και του δευτερογενούς τομέα το κόστος του ηλεκτρισμού είναι περίπου το 4% των συνολικών δαπανών, ενώ στον τριτογενή τομέα είναι περίπου 2%. Ωστόσο, ο τριτογενής τομέας έχει μεγαλύτερη ανάγκη χρήσης πλε-

Μελέτη της Credit Suisse επιβεβαιώνει τις εκτιμήσεις της «Κ» για το συνολικό κόστος

κτρογεννητριών, μεταξύ άλλων και για σκοπούς ασφαλείας δεδομένων, αφού τα μηχανήματα που χρησιμοποιούνται υποφέρουν από μεγαλύτερες ζημιές, λόγω των απρόβλεπτων διακοπών στην ηλεκτροδότηση.

Την ίδια στιγμή, οι επιχειρήσεις ζητούν αλλαγή των ωραρίων εργασίας και αποκοπή των ωρών που δεν γίνονται εργασίες από τις ετήσιες άδειες των εργαζομένων. Ήδη, το γενικότερο κλίμα στην αγορά είναι ιδιαίτερα αρνητικό, αφού οι συχνές και απρόβλεπτες διακοπές ρεύματος, εκτός από τις άμεσες επιπτώσεις που έχουν στην παραγωγικότητα, προκαλούν και έντονα προβλήματα στη διοίκηση των επιχειρήσεων. Ση-

μειώνεται πως, όπως έγραψε η «Καθημερινή» την περασμένη εβδομάδα, οι απρόβλεπτες περικοπές ρεύματος προκαλούν πολύ μεγαλύτερες ζημιές από τις προγραμματισμένες ζημιές. Σύμφωνα με πληροφορίες που αφορούν τις εμπειρίες της Ταϊλάνδης, του Νεπάλ και της Σρι Λάνκα, αλλά και βάσει υπολογισμών του Dr Tim του LSE, το κόστος των προγραμματισμένων διακοπών στην παροχή ρεύματος είναι μέχρι και το 1/5 των δαπανών που επωμίζονται οι επιχειρήσεις από τις προγραμματισμένες περικοπές. Οι εμπειρίες της Καλιφόρνια και της Ιαπωνίας, που βίωσαν επίσης συχνές απρογραμμάτιστες διακοπές ρεύματος, καταλήγουν στο ίδιο συμπέρασμα.

Έτσι, διαφαίνεται ξεκάθαρα πλέον πως μια από τις άμεσες ανάγκες της οικονομίας, πέρα από τη διόρθωση των δημοσίων οικονομικών, θα είναι και η εντατικοποίηση των μέτρων που αποσκοπούν στη στήριξη της ανάπτυξης.

Οι επιχειρήσεις δέχονται πιέσεις από τις χαμένες ώρες εργασίας αλλά και την καταστροφή ευπαθών προϊόντων.

«Ο αρνητισμός είναι αποτυχημένη συνταγή»

Ο Τάσος Γιαννίτσας, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και πρόεδρος της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., μιλά στην «Κ» για την κρίση

Συνέντευξη στον ΓΙΑΝΝΗ ΣΕΪΤΑΝΙΑΔΗ

Οι μεταρρυθμίσεις αποτελούν μια δύσκολη υπόθεση, πολύ περισσότερο όταν αφορούν το ασφαλιστικό, ένα ευαίσθητο θέμα για κάθε εργαζόμενο. Ο Τάσος Γιαννίτσας, από τη θέση του υπουργού Εργασίας στην κυβέρνηση Σημίτη, προσπάθησε στις αρχές του 2000 να εισαγάγει μια δομική μεταρρύθμιση στο ελληνικό ασφαλιστικό σύστημα, προσπάθεια που απέτυχε υπό το βάρος της πίεσης των συνδικάτων. Ο κ. Γιαννίτσας βρέθηκε στην Κύπρο προσκεκλημένος του Ινστιτούτου Κύπρου και μίλησε στην «Κ» για όσα δεν έγιναν στην Ελλάδα, για τη δύσκολη καθημερινότητα σήμερα, την πορεία της ΕΚΟ στην Κύπρο, ενώ παραθέτει τρεις χρήσιμες συμβουλές για μια επιτυχημένη ασφαλιστική μεταρρύθμιση και στην Κύπρο.

Η ασφαλιστική μεταρρύθμιση της κυβέρνησης Παπανδρέου, που επεβλήθη από το Μνημόνιο, μοιάζει σε πολλά σημεία με την ασφαλιστική μεταρρύθμιση που είχατε προτείνει το 2001. Τότε οι αντιδράσεις, από κόμματα – ακόμη και εντός του ΠΑΣΟΚ – και από συνδικάτα είχαν ως αποτέλεσμα να εγκαταλειφθεί η προσπάθειά σας. Τι πήγε λάθος πριν από δέκα χρόνια; Δεν ήταν έτοιμη η κοινωνία ή ο πολιτικός κόσμος απέφυγε τα δύσκολα, κρύβοντας την αλήθεια;

-Λάθος ή μάλλον στραβά πήγαν όλα. Κοινωνία και πολιτικός κόσμος ήταν πολύ μακριά από το να κατανοήσουν το πρόβλημα, αλλά σίγουρα είχαν κάθε διάθεση να αποφύγουν τα δύσκολα. Ατυχώς, το χειρότερο που πήγε «στραβά» ήταν το τίμημα αυτής της στάσης, δηλαδή η ίδια η εξέλιξη. Μέσα σε μόλις εννέα χρόνια έγινε αναγκαία η σημαντική ανατροπή που έζησαν οι ασφαλισμένοι. Και ακόμα η διαδικασία δεν έχει τελειώσει.

Το 2001 μπορούσατε να φανταστείτε ότι η ελληνική οικονομία θα έφτανε στη σημερινή κατάσταση; Πότε αντιληφθήκατε ότι η Ελλάδα εισέρχεται σε επικίνδυνα μονοπάτια;

-Το 2001 δεν υπήρχε ούτε ένας που να διανοείτο ότι θα φτάναμε στη σημερινή κατάσταση. Η Ελλάδα είχε ενταχθεί στην Ευρωζώνη, τα μακροοικονομικά μεγέθη είχαν μεγαλύτερη ισορροπία, ανάπτυξη, επενδύσεις, μεγάλα έργα, οι μισθοί εξελίσσονταν με πολύ ικανοποιητικούς ρυθμούς. Τα πρώτα ιδιαίτερα ανησυχητικά σημάδια εμφανίστηκαν την περίοδο 2007-2008, όταν το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών έφτασε στα υψηλότερα ιστορικά και στην ουσία πολύ επικίνδυνα επίπεδα (γύρω στο 14-15%). Ένα δεύτερο χρονικό σημείο ήταν η άνοιξη του 2009, όταν ήταν φανερό ότι πήμε σε πολύ σημαντικές αδυναμίες και τέλος στα τέλη 2009 κι αρχές 2010, όταν αποφασιστικά διαπιστώθηκε η ανάγκη να εντυπωσιαστεί ότι μια χώρα της Ευρωζώνης μπορεί να αφηθεί να πτωχεύσει.

Στο πασχαλινό μήνυμά σας προς το προσωπικό των ΕΛΠΕ αναφέρατε ότι «για φορά στην πορεία μου στον δημόσιο βίο σιώπησα και δέχτηκα να υποχωρήσω μπροστά σε γενικευμένη αντίδραση που θεωρούσε ότι υπερασπιζόταν κεκτημένα και κατακτήσεις». Σήμερα υπάρχουν σοβαρές αντιδράσεις και διογκούμενο κίνημα διαμαρτυρίας στις πλατείες για την ασκούμενη πολιτική. Υπάρχει άλλος δρόμος εκτός του μνημονίου;

«Η Κύπρος οφείλει να μετάσχει στον διεθνή - και λυσοαλέο - ανταγωνισμό για νέες ιδέες, καινοτομίες και αξιοποίηση γνώσεων για ανάπτυξη», τονίζει ο κ. Γιαννίτσας.

-Ο όρος «Μνημόνιο» δεν υποδηλώνει παρά ένα πρόγραμμα αντιμετώπισης της κρίσης. Θα μπορούσε να έχει τον βαρύτερο τίτλο «Αναπτυξιακή στρατηγική για το μέλλον της Ελλάδας». Θα ήκουσε καλύτερα, αλλά δεν θα άλλαζε τίποτα. Οικονομική πολιτική που να αφορά την Ελλάδα, την Ευρώπη, την ΕΚΤ, το ΔΝΤ χωρίς σχέδιο θα ήταν φάρα. Φυσικά, επί μέρους μέτρα και ρυθμίσεις θα μπορούσαν να έχουν διαφορετική μορφή, όμως, σε τελικά ανάλυση, πάλι δεν θα άλλαζε η ουσία: Ότι η οικονομία πρέπει να ξαναβρεθεί σε συνθήκες λιγότερο έντονων ανισορροπιών, ότι τα δημοσιονομικά πρέπει να μαζευτούν για να μην καταρρέσουμε, ότι πρέπει να αλλάξει ριζικά το φορολογικό σύστημα και ο τρόπος λειτουργίας του κράτους και ότι για να πετύχουμε αυτά τα αποτελέσματα πρέπει να αλλάξουμε τη νοοτροπία μας.

Τρεις προϋποθέσεις

Και στην Κύπρο έχει ανοίξει ένας κύκλος συζήτησης για το ασφαλιστικό. Για να έχει αποτέλεσμα η ασφαλιστική μεταρρύθμιση, σε ποια σημεία πρέπει να δώσουν βαρύτητα κυβέρνηση και κοινωνικοί εταίροι;

-Προφανώς, το τι πρέπει να γίνει σε κάθε χώρα καθορίζεται από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Όμως ορισμένα κεντρικά σημεία είναι τα εξής: Πρώτον, το ασφαλιστικό σύστημα είναι μια θεμελιώδης σχέση, που δεν μπορεί να ανατρέπεται κάθε τόσο από πολλαπλές μικρές αλλαγές. Μια αλλαγή πρέπει να έχει αντοχή, να δημιουργεί εμπιστοσύνη στους ασφαλισμένους για τον εργασιακό βίο τους, αλλά και στις μακροχρόνιες προοπτικές της οικονομίας. Δεύτερον, είναι μια σχέση, η οποία, αν δεν είναι βιώσιμη, θα τιμωρήσει σκληρά όσους βρεθούν στο διάβα μιας ασφαλιστικής κρίσης. Τρίτον, αρνητισμός για μεταρρύθμιση είναι η πλέον αποτυχημένη συνταγή προστασίας των κεκτημένων.

Η δική μου ερμηνεία είναι ότι έχουμε εισέλθει σε μια μακρά περίοδο αστάθειας του παγκόσμιου νομισματικού συστήματος και δεν γνωρίζουμε ούτε τι ζητήματα θα αντιμετωπίσουμε ούτε πότε. Αν υπάρχει μια σίγουρη πρόβλεψη για το μέλλον, αυτή είναι ότι θα έχουμε σοβαρές και απρόβλεπτες εξελίξεις. Αυ-

«Μια αλλαγή πρέπει να έχει αντοχή, να δημιουργεί εμπιστοσύνη στους ασφαλισμένους για τον εργασιακό βίο τους, αλλά και στις μακροχρόνιες προοπτικές της οικονομίας»

Τρεις προϋποθέσεις

Και στην Κύπρο έχει ανοίξει ένας κύκλος συζήτησης για το ασφαλιστικό. Για να έχει αποτέλεσμα η ασφαλιστική μεταρρύθμιση, σε ποια σημεία πρέπει να δώσουν βαρύτητα κυβέρνηση και κοινωνικοί εταίροι;

-Προφανώς, το τι πρέπει να γίνει σε κάθε χώρα καθορίζεται από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Όμως ορισμένα κεντρικά σημεία είναι τα εξής: Πρώτον, το ασφαλιστικό σύστημα είναι μια θεμελιώδης σχέση, που δεν μπορεί να ανατρέπεται κάθε τόσο από πολλαπλές μικρές αλλαγές. Μια αλλαγή πρέπει να έχει αντοχή, να δημιουργεί εμπιστοσύνη στους ασφαλισμένους για τον εργασιακό βίο τους, αλλά και στις μακροχρόνιες προοπτικές της οικονομίας. Δεύτερον, είναι μια σχέση, η οποία, αν δεν είναι βιώσιμη, θα τιμωρήσει σκληρά όσους βρεθούν στο διάβα μιας ασφαλιστικής κρίσης. Τρίτον, αρνητισμός για μεταρρύθμιση είναι η πλέον αποτυχημένη συνταγή προστασίας των κεκτημένων.

Η δική μου ερμηνεία είναι ότι έχουμε εισέλθει σε μια μακρά περίοδο αστάθειας του παγκόσμιου νομισματικού συστήματος και δεν γνωρίζουμε ούτε τι ζητήματα θα αντιμετωπίσουμε ούτε πότε. Αν υπάρχει μια σίγουρη πρόβλεψη για το μέλλον, αυτή είναι ότι θα έχουμε σοβαρές και απρόβλεπτες εξελίξεις. Αυ-

νέπως, πρέπει να προετοιμαστούμε γι' αυτές, ακόμα κι αν δεν είμαστε σε θέση να προσδιορίσουμε τι ακριβώς θα αντιμετωπίσουμε. Από τη θετική πλευρά, προφανώς είναι δύσκολο να προετοιμάζεσαι για ένα θολό μέλλον. Από αρνητική οπτική, όμως, γνωρίζουμε πολύ καλά τι δεν πρέπει να συνεχίσουμε να κάνουμε. **Η Κύπρος επιχειρεί να εισέλθει στον κάρη της έρευνας και της καινοτομίας. Πώς κρίνετε τη δραστηριότητα του Ινστιτούτου Κύπρου; Πόσο μπορεί να βοηθήσει η έρευνα και η καινοτομία στην ανάκαμψη της οικονομίας;**

-Η Κύπρος, όπως και η Ελλάδα, ανήκει στις χώρες με πολύ περιορισμένη ερευνητική και τεχνολογική δραστηριότητα. Όμως σήμερα η αλυσίδα «Έρευνα-Τεχνολογία-Καινοτομία» είναι στοιχείο-κλειδί της οικονομικής και της κοινωνικής προόδου σε παγκόσμια κλίμακα. Οι χώρες με ισχυρή συσσώρευση στους παράγοντες αυτούς αναπτύσσονται καλύτερα, με μεγαλύτερη ασφάλεια και προοπτικές. Η Κύπρος οφείλει να μετάσχει στον διεθνή - και λυσοαλέο - ανταγωνισμό για νέες ιδέες, καινοτομίες και αξιοποίηση γνώσεων για ανάπτυξη. Το ίδιο και η Ελλάδα. Άμεσα, πουθενά δεν προκύπτουν γρήγορα αποτελέσματα σ' αυτόν τον τομέα. Μιλάμε για γνώση και όχι για αγροτικά προϊόντα. Όμως, σε βάθος χρόνου, η αλυσίδα αυτή είναι η κεντρική μήτρα μιας βιώσιμης και ανταγωνιστικής συμμετοχής στο σκληρό τοπίο της παγκόσμιας οικονομίας.

Το Ινστιτούτο Κύπρου κινείται προς μια τέτοια κατεύθυνση με σοβαρότητα και συνέπεια και είναι πολύτιμος κρίκος του «Εθνικού Συστήματος Καινοτομίας» της Κύπρου. Οποιαδήποτε οπισθοδρόμηση στην πορεία τέτοιων φορέων δεν ανακόπτει απλώς την εξέλιξή τους, αλλά οδηγεί και σε απώλεια ή απαξίωση γνώσεων και αυλού κεφαλαίου, που μια κοινωνία με κόπο και δαπάνες έχει συσσωρεύσει σε αυτούς κατά τη διάρκεια της λειτουργίας τους.

seitanidisi@kathimerini.com.cy

Μείωση στην κατανάλωση καυσίμων στην Κύπρο

Τα ΕΛΠΕ αποτελούν βασικό παίκτη της κυπριακής αγοράς καυσίμων. Πώς βιώνετε την κρίση στην Κύπρο;

-Είναι προφανές ότι η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει και την κυπριακή αγορά καυσίμων. Για πρώτη φορά οι στατιστικές δείχνουν μειώσεις στις πωλήσεις καυσίμων. Οι αυξήσεις στις διεθνείς τιμές και στη φορολογία καυσίμων, μαζί με τη στενότητα χρήματος στην αγορά έχουν αυξήσει τις πιστωτικές ανάγκες των αντιπροσώπων και των βιομηχανικών πελατών της εταιρείας. Τα ΕΛΠΕ Κύπρου ή η ΕΚΟ, όπως είναι πιο γνωστή η εταιρεία, ενισχύει τις πωλήσεις με διαρκείς προωθητικές ενέργειες, επενδύει στην εκπαίδευση του προσωπικού των πρατηρίων της και στοχεύει στην καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση των πελατών της. Η ποιότητα των προϊόντων και των υπηρεσιών της διατηρείται σε εξαιρετικά επίπεδα και επιβεβαίωση τούτου είναι η πιστοποίηση που έχει εξασφαλίσει από τον ΕΛΟΤ στα συστήματα διαχείρισης ποιότητας, περιβάλλοντος και υγείας και ασφάλειας στην εργασία (ISO 9001, ISO 14001 και OHSAS 18001).

Σε ποιες κινήσεις προσαρμογής σκοπεύετε να προβείτε ως όμιλος, για να αντιμετωπίσετε τις συνέπειες της κρίσης;

-Ηδη προχωράμε εδώ και πάνω από δυο χρόνια σε περισσότερες διαδικασίες εσωτερικής αναδιοργάνωσης, αποτελεσματικότερων ελέγχων διαδικασιών, αξιοποίησης στελεχών, συνεχούς βελτίωσης ποιότητας των προϊόντων μας, εξορθολογισμού λειτουργιών και αριστοποίησης προμηθειών. Τα αποτελέσματα είναι πολύ ορατά. Κυρίως, όμως, προχωράμε η νέα πρωτοποριακή επένδυσή του Διυλιστηρίου Ελευσίνας, που θα λειτουργήσει το 2012 και θα φέρει την εταιρεία σε κυριολεκτικά διαφορετικό τροχιά. Πριν από λίγους μήνες ολοκληρώθηκε και η επένδυσή εκσυγχρονισμού στη Θεσσαλονίκη. Προωθούμε, επίσης, την εισοδήμας σε εναλλακτικές μορφές παραγωγής ενέργειας. Οι προσπάθειές μας κινούνται σε όλα τα μέτωπα. Η πρόσφατη συμφωνία με το σωματείο της εταιρείας για τα μισθολογικά και τις εργασιακές σχέσεις για την πε-

Info

Ποιος είναι

Ο Τάσος Γιαννίτσας είναι καθηγητής στο Οικονομικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών. Γεννήθηκε το 1944 στην Αθήνα. Έχει δημοσιεύσει πολλά βιβλία και άρθρα (σε ελληνικά και ξένα περιοδικά και εκδόσεις) για θέματα ελληνικής οικονομίας, ανάπτυξης, διεθνών επενδύσεων, την παγκοσμιοποίηση, τα οικονομικά της τεχνολογίας, τη βιομηχανική και τεχνολογική πολιτική, το τραπεζικό σύστημα, την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, την ΟΝΕ. Υπήρξε σύμβουλος της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, σύμβουλος στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, μέλος διαφόρων συμβουλίων οργανισμών και τραπεζών, πρόεδρος του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνομήτων στην οικομενική κυβέρνηση Ζολώτα (1989-90), μέλος της Επιτροπής Αγγελόπουλου για τη σύνταξη «Έκθεσης για τη σταθεροποίηση και ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας» (1990), μέλος της Οικονομικής Επιτροπής του ΟΟΣΑ (1993-2000) και οικονομικός σύμβουλος του Πρωθυπουργού από το 1994 μέχρι την άνοιξη του 2000. Διετέλεσε, επίσης, υπουργός Εργασίας-Κοινωνικών Ασφαλίσεων (2000-2001), αναπληρωτής υπουργός Εξωτερικών (2001-2004) και υπουργός Εξωτερικών (άνοιξη 2004). Σήμερα είναι πρόεδρος της Ελληνικά Πετρέλαια ΑΕ, θυγατρική των οποίων αποτελεί η ΕΚΟ Κύπρου.

«Έχουμε εισέλθει σε μια μακρά περίοδο αστάθειας του παγκόσμιου νομισματικού συστήματος»

ρίοδο 2011-13 εντάσσεται και αυτή σε μια τέτοια προσπάθεια. Πρώτιστο μέλημά μας είναι ο όμιλός μας να είναι ανθεκτικός απέναντι στις αβεβαιότητες και στους κινδύνους της σημερινής εποχής.

Τα ΕΛΠΕ περιλαμβάνονται στη λίστα των προς πώληση περιουσιακών στοιχείων του Ελληνικού Δημοσίου, με πώληση του συνόλου των μετοχών που κατέχει το Δημόσιο το πρώτο τρίμηνο του 2012. Προβλέπετε μια εύκολη διαδικασία; Τι μήνυμα στέλνετε στο προσωπικό;

-Δεν θα ήθελα να κάνω από τώρα προβλέψεις. Θεωρώ όμως θετική την εξέλιξη εκείνη που κάνει τα ΕΛΠΕ πιο ανταγωνιστικά, πιο ισχυρά ως επιχείρηση και διασφαλίζει τη σημαντική συμβολή τους στην ελληνική βιομηχανία, ιδιαίτερα σε τέτοιους καιρούς αβεβαιότητας, που οι ανακατατάξεις έχουν παγκόσμιο και εκτεταμένο χαρακτήρα. Το προσωπικό των ΕΛΠΕ γνωρίζει ότι η επιχείρηση το βλέπει ως αναπόσπαστο στοιχείο της επιτυχούς πορείας του και νομίζω ότι στο θέμα αυτό υπάρχει συναντίληψη.

ΛΥΣΗ CATERPILLAR ΤΩΡΑ

Για τις ανάγκες σε ηλεκτρισμό της επιχείρησής σας, μικρής ή μεγάλης, κάθε επαγγελματικής δραστηριότητας, για το σπίτι, το γραφείο ή το κατάστημα, για κάθε περίπτωση, η φημισμένη Caterpillar δίνει τη λύση τώρα. Γεννήτριες από 10 kVA μέχρι 2000 kVA. Με την αξιόπιστη τεχνική εξυπηρέτηση των αντιπροσώπων της στην Κύπρο CTC Automotive Ltd, μέλος του Ομίλου Σιακόλα.

22 740 515

CTC Automotive Ltd **CAT**

Αισιοδοξία την επόμενη μέρα της συμφωνίας

Οι διαβεβαιώσεις του Ολι Ρεν και η στάση των οίκων αξιολόγησης

Του ανταποκριτή μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΡΚΑΓΙΑΝΝΗΣ

Η μείωση του επιτοκίου δανεισμού προς την Ελλάδα και η επιμήκυνση της περιόδου αποπληρωμής των δανείων θα βελτιώσουν σε σημαντικό βαθμό τη βιωσιμότητα του χρέους της και το πρόγραμμα αναχρηματοδότησής του, δήλωσε χθες ο επίτροπος Οικονομικών και Νομισματικών Υποθέσεων κ. Ολι Ρεν, αναφερόμενος στη συμφωνία της Συνόδου Κορυφής για την Ελλάδα. Το ελληνικό δημόσιο χρέος θα μειωθεί περίπου 52 δισ. ευρώ μέχρι το 2015 χάρη στη μείωση επιτοκίων και τη μεγάλη επέκταση της περιόδου αποπληρωμής των δανείων από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα.

Το ελληνικό δημόσιο χρέος θα μειωθεί κατά περίπου 52 δισ. ευρώ μέχρι το 2015

Την ίδια στιγμή, υψηλόβαθμος αξιωματούχος της Κομισιόν διαβεβαίωσε ότι εάν τελικά σημειωθεί υποβάθμιση της Ελλάδας λόγω αθέτησης υποχρεώσεων (sd), θα διαρκέσει «λίγες ημέρες».

«Η Ελλάδα θα λάβει την απαραίτητη χρηματοδότηση προκειμένου να υποστηρίξει την προσπάθειά της να εξυγιάνει τα δημόσια οικονομικά και να ανακτήσει την ανταγωνιστικότητά της», δήλωσε χθες ο κ. Ρεν προσθέτοντας ότι η «εθελοντική» συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα αποτελεί σημαντική βοήθεια για την επίτευξη του στόχου. Εν τω με-

ταξύ, η Κομισιόν βρίσκεται σε διαβουλεύσεις με τους τρεις μεγάλους οίκους πιστοληπτικής αξιολόγησης, οι οποίοι δεν θα υποβαθμίσουν την Ελλάδα πριν γίνει η πρώτη ανταλλαγή ή μετακύλιση ελληνικού ομολόγου. Μέχρι στιγμής δεν υπάρχει ομοφωνία μεταξύ των τριών οίκων αξιολόγησης για το πώς θα βαθμολογήσουν την ελληνική πιστοληπτική ικανότητα.

Ωστόσο, η Κομισιόν θεωρεί πως δεδομένου ότι η βιωσιμότητα του ελληνικού χρέους θα βελτιωθεί σημαντικά μετά τη συμφωνία, πιθανή υποβάθμιση της Ελλάδας θα γίνει για τεχνικούς λόγους και πολύ γρήγορα οι οίκοι θα αναβαθμίσουν την πιστοληπτική ικανότητα της χώρας.

Ως το τέλος του 2014

Το νέο πρόγραμμα χρηματοδότησης της Ελλάδας θα έχει ύψους 159 δισ. ευρώ και θα διαρκέσει μέχρι το τέλος του 2014. Τα 109 δισ. ευρώ θα προέλθουν από τον επίσημο τομέα, δηλαδή την Ευρωζώνη και το ΔΝΤ. Η Ευρωζώνη θα δανείζει πλέον την Ελλάδα μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) και όχι μέσω διαμερών δανείων όπως γινόταν στο πλαίσιο του πρώτου Μνημονίου. Από τα 109 δισ. ευρώ, τα 28 δισ. προέρχονται από τις αποκρατικοποιήσεις και τα 20 δισ. αφορούν στην επαναγορά ομολόγων. Σημειώνεται ότι τα 45 δισ. ευρώ του πρώτου πακέτου (Μνημόνιο) που δεν έχουν χρησιμοποιηθεί δεν περιλαμβάνονται στα 109 δισ.

Επίσης 20 δισ. ευρώ θα χρησιμοποιηθούν για την επανακεφαλαιοποίηση ελ-

Ο **επίτροπος** Οικονομικών και Νομισματικών Υποθέσεων κ. Ολι Ρεν δήλωσε χθες ότι η «εθελοντική» συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα αποτελεί σημαντική βοήθεια για να εξυγιάνει η Ελλάδα τα δημόσια οικονομικά και να ανακτήσει την ανταγωνιστικότητά της.

ληνικών τραπεζών, στην περίπτωση που δεν καταφέρουν να αντλήσουν πόρους από τις αγορές. Η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα υπολογίζεται σε 50 δισ. ευρώ μέχρι το τέλος του 2014, ενώ συνολικά οι χρηματοδοτήσεις που θα λάβει η Ελλάδα από τον ιδιωτικό τομέα υπολογίζονται από τη διεθνή ένωση τραπεζών (IIF) σε 135 δισ. ευρώ μέχρι και το 2020.

Οι οικονομικές απώλειες που θα υ-

ποστούν τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες από τη συμμετοχή τους στα προγράμματα ανταλλαγής, μετακύλισης και επαναγοράς ελληνικών ομολόγων υπολογίζονται ότι θα είναι κατά μέσον όρο το 21% της παρούσας τρέχουσας αξίας των ομολόγων που κατέχουν. Στα 159 δισ. ευρώ θα πρέπει να προστεθούν και τουλάχιστον 28 δισ. ευρώ που θα προκύψουν από το ελληνικό πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων.

Αθέτηση υποχρέωσης

Ο όρος selective default (SD) αποτελεί βαθμό αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας. Οι οίκοι αξιολόγησης χρησιμοποιούν διαφορετικούς όρους για να αποδώσουν αυτόν τον βαθμό. Για παράδειγμα, ο οίκος Standard & Poor's χρησιμοποιεί τον όρο selective default, ο οίκος Fitch έναν παρόμοιο (restrictive

default), ενώ η Moody's χρησιμοποιεί τον όρο default. Ουσιαστικά λένε το ίδιο πράγμα και αναφέρονται στην περίπτωση της αθέτησης κάποιων υποχρεώσεων. Κατ' αρχήν, ο όρος default δεν σημαίνει χρεοκοπία (bankruptcy ή insolvency), η οποία αναφέρεται στην περίπτωση της πάσης πληρωμής.

Μικρές θα είναι τελικά οι απώλειες για τις τράπεζες

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Στα 5 - 6 δισ. ευρώ υπολογίζονται οι κεφαλαιακές απώλειες για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα μετά την πρόσφατη συμφωνία στη Σύνοδο Κορυφής για την εθελοντική συμμετοχή ιδιωτών στην αναχρηματοδότηση του δημοσίου χρέους. Οι κεφαλαιακές απώλειες έχουν υπολογιστεί με βάση ένα κούρεμα στους ελληνικούς τίτλους της τάξης του 21%, που θα οδηγήσει σε ζημιές της τάξης των 10 δισ. ευρώ περίπου, ανάλογα με το ποιος τράπεζες θα συμμετάσχουν.

Σε κάθε περίπτωση οι κεφαλαιακές απώλειες δεν θα είναι ισοπίστες στον βαθμό που οι ελληνικές τράπεζες θα συνδυάσουν την κεφαλαιακή τους θωράκιση με παράλληλα μέτρα, όπως η πώληση θυγατρικών, η περικοπή του κόστους κ.ά.

Για την «ανακεφαλαιοποίηση» του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, θα επιστραφεί το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, στο οποίο θα προσφύγουν όσες τράπεζες δεν καταφέρουν να αντλήσουν τα αναγκαία κεφάλαια που θα απαιτηθούν από την αγορά, μέσα από αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου.

Σύμφωνα με δηλώσεις του διοικητή της Τραπεζής της Ελλάδας κ. Γιώργου Προβόπουλου οι ελληνικές τράπεζες θα πρέπει στο stress test που θα πραγματοποιηθεί στο τέλος του έτους, να έχουν Core Tier I, 10%.

Οι τράπεζες που θα συμμετάσχουν από την Ελλάδα, είναι οι Alpha Bank, Εθνική Τράπεζα, Eurobank, Τράπεζα Πειραιώς, Τράπεζα Κύπρου, καθώς και η Ελληνική Τράπεζα. Με βάση τα στοιχεία που δημοσίευσε πρόσφατα η ευρωπαϊκή επιτροπή αρχών των τραπεζών (European

Bank Authority) το χαρτοφυλάκιο των ελληνικών ομολόγων που έχουν στην κατοχή τους οι ελληνικές τράπεζες, ανέρχεται στα 60,2 δισ. ευρώ.

Συνολικά στα 60,2 δισ. ευρώ περιλαμβάνονται και τα έντοκα γραμμάτια, το ύψος των οποίων υπολογίζεται κοντά στα 15 δισ. ευρώ και τα οποία δεν περιλαμβάνονται στη συμφωνία.

Η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα σύμφωνα με την ανακοίνωση του Ινστιτούτου Διεθνούς Χρηματοοικονομικής, θα γίνει μέσα από την αξιοποίηση τεσσάρων εργαλείων, που είναι:

Οι κεφαλαιακές απώλειες δεν θα είναι ισοπίστες αν οι τράπεζες συνδυάσουν την κεφαλαιακή τους θωράκιση με παράλληλα μέτρα

- Η ανταλλαγή ομολόγων στην ονομαστική τους αξία με ομόλογα 30ετούς διάρκειας.

- Η παράταση της λήξης ομολόγων στην ονομαστική τους αξία για χρονικό διάστημα 30 ετών.

- Η ανταλλαγή ομολόγων με έκπτωση με άλλα ομόλογα 30ετούς διάρκειας.

- Η έκπτωση με άλλα ομόλογα 15ετούς διάρκειας.

Με βάση τον στόχο η συμμετοχή των ιδιωτών που κατέχουν ελληνικά ομόλογα να φτάσει το 90%, ο ιδιωτικός τομέας θα συνεισφέρει 54 δισ. ευρώ την περίοδο μεταξύ 2011 έως και το 2014, ενώ συνολικά μέχρι και το 2020, η συνεισφορά του θα φτάσει τα 135 δισ. ευρώ.

Ευ. Βενιζέλος: Ο καταθέτης είναι απολύτως ασφαλής

Τη συμμετοχή των ασφαλιστικών ταμείων στη διαδικασία του rollover με άρτια ομόλογα 30ετούς διάρκειας, ανακινώσε χθες ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης και υπουργός Οικονομικών Ευ. Βενιζέλος. Ουσιαστικά, ομόλογα αξίας 20 δισ. ευρώ που λήγουν μέχρι το 2020 θα ανταλλαχθούν με νέα 30ετούς διάρκειας σε αντιδιαστολή με τις τράπεζες οι οποίες θα κάνουν την ανταλλαγή με μέση απομείωση της τάξεως του 20%. Αναφερόμενος στο νέο πρόγραμμα, σημείωσε ότι: «Η Ευρωζώνη χθες στην πραγματικότητα διατύπωσε μια σαφή πανηγυρική διακήρυξη υπέρ του μέλλοντος και της αντοχής του ευρώ».

Σημείωσε ότι υπάρχει μεγάλη ανακούφιση της ελληνικής οικονομίας, η οποία σταδιακά θα περάσει στην πραγματική οικονομία. Ανακινώντας μέρος του νέου προγράμματος (δεν έχουν ολοκληρωθεί οι τεχνικές αλλαγές) ανέφερε ότι «μπήκε πάτος στο βαρέλι» στέλνοντας ταυτόχρονα μήνυμα στους πολίτες ότι η Ελλάδα διατίθεται το πιο εγγυημένο τραπεζικό σύ-

Η ρευστότητα των τραπεζών και η κεφαλαιακή ενίσχυση που χρειάζεται, αντιμετωπίζονται 100% με εγγύηση του EFSF

στημα στην Ευρώπη, υπογραμμίζοντας ότι υπάρχει ένα «τεράστιο κέλυφος» στις τράπεζες και ο πολίτης, ο καταθέτης είναι απολύτως ασφαλής. Η ρευστότητα των τραπεζών και η κεφαλαιακή ενίσχυση που χρειάζεται, αντιμετωπίζονται 100% προληπτικά και απόλυτα με εγγύηση του EFSF. Οσον αφορά το τραπεζικό σύστημα, θα ανταλλάξει τα ομόλογα που κατέχει με άλλα 30ετούς διάρκειας. Εκκαθάρισε, πάντως, ότι με το νέο πρόγραμμα στήριξης των τραπεζών μέσω του μηχανισμού χρηματοπιστωτικής σταθερότητας (EFSF) δεν τίθεται θέμα κρατικοποιήσεων των τραπεζών, παραδεχόμενος ωστόσο ότι υπάρχει υψηλό βάρ-

Ο **αντιπρόεδρος** της κυβέρνησης και υπουργός Οικονομικών Ευ. Βενιζέλος, στη χθεσινή συνέντευξη Τύπου, υπογράμμισε ότι στόχος της κυβέρνησης είναι οι ελληνικοί όμιλοι να έχουν κεφαλαιακή επάρκεια.

μό εξάρτησης από το κράτος. «Αυτό είναι κακό για τους μετόχους αλλά καλό για την αγορά. Στόχος δεν είναι η κρατικοποίηση αλλά η πλήρης εξυγίανση», σημείωσε ο υπουργός και πρόσθεσε ότι στόχος της κυβέρνησης είναι οι ελληνικοί όμιλοι να έχουν κεφαλαιακή επάρκεια (tier 1) στο 10%. Τι ανακοίνωσε:

- Επιμήκυνση της τάξεως των 30 ετών. Με τον τρόπο αυτό σταθεροποιείται, όπως είπε ο υπουργός, το κόστος εξυπηρέτησης, δηλαδή το μέσο επιτόκιο του ελληνικού δημοσίου χρέους στο σύνολό του, οποίος κι αν το κατέχει, σε επίπεδα χαμηλότερα του 5%.
- Η μέση διάρκεια του χρέους διπλασιάζεται. Από τα 6,5 χρόνια φτάνουμε σε μία μέση διάρκεια που υπερβαίνει τα 13,5 χρόνια για το σύνολο του χρέους.
- Μείωση του καθαρού χρέους κατά 26,1 δισ. ευρώ ή 12% του ΑΕΠ.
- Το παλαιό χρέος των 65 δισ. ευρώ (συμπεριλαμβάνεται και η πέμπτη δόση του δανείου) επιμηκύνεται περαιτέρω.

- Τα κρίσιμα χρόνια έως το 2016 ελαφρύνεται το κόστος εξυπηρέτησης του ελληνικού δημοσίου χρέους, με μειωμένο επιτόκιο για τα πέντε πρώτα χρόνια. Το μεσοσταθμικό επιτόκιο της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα θα κινηθεί περίπου στο 5%, για τα πρώτα χρόνια όμως κοντά στο 4%.

- Όλα τα ομόλογα που κομίζει αυτή τη στιγμή ο διεθνής ιδιωτικός τομέας από τώρα έως και το 2020, που υπολογίζονται σε περίπου 135 δισ., μετακινούνται κατά 30 χρόνια, σε ποσοστό συμμετοχής που υπολογίζεται στο 90%. Όπως τόνισε, «οι τράπεζες και οι άλλοι ιδιωτικοί φορείς, που είναι αυτή τη στιγμή κάτοχοι ελληνικών ομολόγων μέχρι το 2020, ικανοποιούνται στην πραγματικότητα με την έκδοση 30ετών ομολόγων, τα οποία είναι εγγυημένα από το σύστημα».

- Ενα μέρος ομολόγων των τραπεζών, θα αντικατασταθεί από άλλα τριακονταετούς διάρκειας στο 100%, στο άρτιο και άλλα που μπορεί να φτάσουν μέχρι και το 80%.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Επόμενο βήμα οι αναγκαίες μεταρρυθμίσεις

Ο κ. Παπανδρέου τόνισε χθες ότι οι Έλληνες απαλλάσσονται «από τον βραχνά της χρεοκοπίας»

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Χαρακτήρα σχεδόν πανηγυρικής συνεδρίασης είχε το χθεσινό Υπουργικό Συμβούλιο, το οποίο έγινε με αφορμή τα αποτελέσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Ο κ. Παπανδρέου ουσιαστικά παρείχε το γενικό πολιτικό πλαίσιο υπό το οποίο αντιμετωπίζει τις αποφάσεις του Συμβουλίου Κορυφής, ενώ τόνισε την ανάγκη για ταχύ βηματισμό ως προς τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις. Εμφανώς απελευθερωμένος από την ανάγκη διατήρησης χαμηλών τόνων κατά την περίοδο πριν από τη διαπραγμάτευση, ο πρωθυπουργός εξαπέλυσε επίσης σφοδρή επίθεση στη Ν. Δ., περιγράφοντάς την ουσιαστικά ως κατώτερη των ιστορικών περιστάσεων.

Συγκεκριμένα, ο κ. Γ. Παπανδρέου χαρακτήρισε τα αποτελέσματα της προχθεσινής Συνόδου ως «ιστορικά», βάσει των οποίων οι Έλληνες απαλλάσσονται «από τον βραχνά της χρεοκοπίας». Ο πρωθυπουργός ξεκίνησε την εισήγηση του απευθυνόμενος (η πρωθυπουργική τοποθέτηση μεταδόθηκε ζωντανά από την κρατική τηλεόραση) στους πολίτες, λέγοντας σε προσωπικό τόνο: «Τίποτα δεν θα είχαμε καταφέρει χωρίς τη δική σας προσπάθεια, χωρίς τις δικές σας θυσίες. Θέλω να είστε όλοι σας περήφανοι γι' αυτό που είχαμε, για

Ο κ. Γ. Παπανδρέου, χαρακτήρισε τα αποτελέσματα της Συνόδου Κορυφής ως «ιστορικά»

τον αγώνα μας, για τη χώρα μας». Ο κ. Παπανδρέου συνέχισε στο ίδιο ύψος λέγοντας: «Όπως είχα δεσμευτεί, οι θυσίες αυτές δεν πήγαν χαμένες». Ανέφερε, μάλιστα, ότι την προσπάθεια που έχει καταβληθεί και τις πρωτόγνωρες θυσίες του ελληνικού λαού αξιοποίησε ως επιχείρημα στη διαπραγμάτευση με τους Ευρωπαίους ηγέτες, στους οποίους, όπως είπε, επισήμανε ότι δεν μπορεί αυτή η προσπάθεια, αυτές οι θυσίες να υποθηκεύονται άλλο από τις επιθέσεις της αγοράς, την έλλειψη ασφάλειας και σιγουριάς ευρύτερα ή την αναποφασιστικότητα σε επίπεδο Ευρώπης και με βάση αυτό σκεπτικό ζήτησε άμεση λύση. «Διεκδίκησα το απλό, το δικαίωμα του Έλληνα και της Ελληνίδας στην ελπίδα, το δικαίωμα να αλλάξουμε τη χώρα μέσα σε κλίμα σιγουριάς και ασφάλειας», πρόσθεσε.

Εν συνεχεία ο κ. Παπανδρέου έκανε και μια προσωπική αναφορά, στην οποία εμπέδωσε πλιν σαφώς υπογράμμισε ότι αισθάνεται δικαιωμένος από τις αποφάσεις. «Ο πολύμηνος αυτός αγώνας ήταν και ένα

μεγάλο προσωπικό στοιχείο, αφού η Ιστορία τα έφερε έτσι. Εδώσα τον αγώνα αυτόν με υπαγμένη, αντιμετωπίζοντας μια κριτική πολλές φορές δυσανάλογη με τη δική μου ελπίδα για το πρόβλημα της χώρας», είπε ο κ. Παπανδρέου.

Ωστόσο, ο πρωθυπουργός, όπως άλλωστε έκανε από την πρώτη κιόλας δημόσια τοποθέτησή του μετά το πέρας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τόνισε ότι «οι δυσκολίες δεν τελείωσαν» και εκδήλωσε εκ νέου την προσήλωσή του στην ανάγκη για μεταρρυθμίσεις.

Ο κ. Παπανδρέου έκανε επίσης σφοδρή επίθεση στην αξιωματική αντιπρόεδρος, λέγοντας ότι η Ν. Δ. «έχασε μια ιστορική ευκαιρία». Αναφέρθηκε γενικώς στις βασικές πτυχές των αποφάσεων του Συμβουλίου, όπως η βιωσιμότητα του ελληνικού χρέους και η βελτίωση των όρων αποπληρωμής του, αλλά άφησε τις λεπτομέρειες για τον κ. Ευ. Βενιζέλο, ο οποίος αναφέρθηκε σε αυτές αμέσως μετά το τέλος της εισηγητικής τοποθέτησης του πρωθυπουργού.

Θετικό κλίμα

Γενικώς, το κλίμα στο εσωτερικό του Υπουργικού Συμβουλίου ήταν εξααιρετικά θετικό και ουδείς εκ των παρευρισκομένων αμφισβήτησε την αξία των σημαντικών αποφάσεων. Ο κ. Βενιζέλος εκτίμησε ότι δεν υ-

πάρχει καμία πιθανότητα να ενεργοποιηθούν τα CDS, ενώ ο κ. Γ. Κουτρομάνης ανέφερε ότι το σχέδιο δεν πρόκειται να έχει επιπτώσεις στα ασφαλιστικά Ταμεία.

Ο αισιοδοξός όλων ήταν ο κ. Χ. Παμπούκης, ο οποίος αφού εξήρε το ΚΚΕ για την υπεύθυνα στάση του στο λιμάνι του Πειραιά εκτίμησε ότι η Ελλάδα είναι πλέον «δημοσιονομικός παράδεισος». Για την απόφαση της Ε. Ε. μίλησε ο κ. Γ. Παπακωνσταντίνου, λίγο πριν από τη σύντομη συνεδρίαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Ο υπουργός Περιβάλλοντος (και μέχρι πρότινος επί των Οικονομικών) μίλησε για ιστορικά και πρωτοφανή στη γενναιότητα και το εύρος της απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Πιο συγκεκριμένα, μιλώντας χθες στην Επιτροπή Παραγωγών και Εμπορίου της Βουλής έκανε λόγο για απόφαση - δικαιοσύνη της προσπάθειας που έγινε ένα χρόνο τώρα, δικαιοσύνη των προσπαθειών του λαού, απόφαση που αντικρούει την επικριση για περί μη διαπραγμάτευσης και δίνει στην Ελλάδα τον χρόνο για αλλαγές, ενώ ταυτόχρονα τη θωρακίζει.

Σημειώνεται, τέλος, ότι τις αμέσως επόμενες ημέρες ο κ. Παπανδρέου αναμένεται να ζητήσει, δι' επιστολής, χρονοδιαγράμματα από τους υπουργούς του με χρονικό όριο το τέλος Αυγούστου.

Ο **Πρόεδρος** της Δημοκρατίας κ. Κάρολος Παπούλιας, υποδέχεται στο Προεδρικό Μέγαρο τον πρωθυπουργό κ. Γιώργο Παπανδρέου, με τη φράση «Κύριε πρωθυπουργέ, ιστορική στιγμή. Η Ευρώπη ζώνουσα».

Υπεραιοδοξα τα τεστ αντοχής των τραπεζών, εκτιμούν οι αναλυτές

Προβαίνουν σε δικές τους υποθέσεις με βάση τα λεπτομερή στοιχεία τους

Της ΖΩΡΖΕΤ ΖΟΛΩΤΑ

Τον ασκό του Αιόλου άνοιξε η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή (ΕΒΑ) με την ανακοίνωση λεπτομερών στοιχείων για την έκθεση 91 ευρωπαϊκών τραπεζών σε τίτλους κρατικού χρέους και δάνεια προς επιχειρήσεις, νοικοκυριά στο πλαίσιο της δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων από τα τεστ αντοχής. Οικονομικοί αναλυτές προχώρησαν, άμεσα, σε δικές τους ασκήσεις προσομοίωσης και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι οι προκλήσεις για τις τράπεζες είναι μεγαλύτερες σε σχέση με τις εκτιμήσεις της ΕΒΑ. Η παράβλεψη των κινδύνων από τον κίνδυνο ελληνικής χρεοκοπίας ή ένα κούρεμα των κρατικών τίτλων σε όλη την περιφέρεια της Ευρώζωνης μπορεί να θεωρηθεί επιβλημένη για τόσο ευαίσθητα πολιτικά ζητήματα. Δυστυχώς, όμως, επιβεβαιώνεται τα συμπτώματα άρνησης της πραγματικότητας στους κόλπους της Ε.Ε., όπου μέχρι πρόσφατα μεσουρανούσε η απύλυτη σύγχυση ως προς τη διαχείριση της δημοσιονομικής κρίσης στην Ευρώζωνη. Έτσι, τα τεστ για την αποτίμηση της κεφαλαιακής ισχύος του ευρωπαϊκού τραπεζικού κλάδου κρίθηκαν ανεπαρκή και υπεραισιόδοξα.

Κατά την ΕΒΑ, το συνολικό κεφαλαιακό έλλειμμα οκτώ από τις 91 ευρωπαϊκές τράπεζες προσδιορίζεται στα 2,5 δισ. ευρώ, όταν οικονομικοί αναλυτές κάνουν λόγο για έλλειμμα από 25 έως 80 δισ. ευρώ σε, συνολικά, 27 μέχρι και 38 τράπεζες από τις 90 που συμμετείχαν στα τεστ. Αρχίζουν, στο μεταξύ, να ακούγονται ανησυχιακές συστάσεις για την προσαρμογή των τραπεζικών ισολογισμών στις υφιστάμενες τιμές των αγορών χρέους. Στη Γερμανία, ειδικότερα, το Σώμα Ορκωτών Λογιστών (IDW) ήδη σύστησε στις τράπεζες και τις ασφαλιστικές εταιρείες της χώρας να ενσωματώσουν διαγραφές στην αξία των ελληνικών ομολόγων για τα αποτελέσματα του β' τριμήνου.

Η έκθεση των τραπεζών

Ο επικεφαλής της IDW, Κλάους - Πίτερ Νάουμαν, δήλωσε ότι οι ζημιές αυτές είναι αναπόφευκτες διότι δεν δύναται να δοθεί λύση στο δημοσιονομικό πρόβλημα της Ελλάδας χωρίς τη συμμετοχή των ιδιωτών επενδυτών, δηλαδή των τραπεζών και των ασφαλιστικών που έχουν ε-

Κατά την Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή (ΕΒΑ), το συνολικό κεφαλαιακό έλλειμμα των οκτώ «μετεξαστατέων» ευρωπαϊκών τραπεζών προσδιορίζεται στα 2,5 δισ. ευρώ, όταν οικονομικοί αναλυτές κάνουν λόγο για έλλειμμα από 25 έως 80 δισ. ευρώ σε συνολικά 27 έως 38 τράπεζες από τις 91 που συμμετείχαν στα τεστ.

Οι γερμανικές τράπεζες διατηρούν τοποθετήσεις σε ελληνικά ομόλογα 23 δισ. ευρώ και οι ασφαλιστικές 3 δισ. ευρώ

πενδύσει σε τίτλους του ελληνικού Δημοσίου. Σύμφωνα με την IDW, οι γερμανικές τράπεζες διατηρούν τοποθετήσεις σε ελληνικά ομόλογα 23 δισ. ευρώ και οι ασφαλιστές 3 δισ. Στο τέλος του 2010, η έκθεση της Commerzbank σε ελληνικά ομόλογα υπολογιζόταν στα 3 δισ. ευρώ και της Deutsche Bank στα 1,5 δισ. ευρώ. Η προσαρμογή του τραπεζικού καρτοφυλακίου (banking book) - όπου οι τράπεζες διατηρούν τα περισσότερα κρατικά ομόλογα μέχρι την ωρίμανσή τους - στις τρέχουσες τιμές αγοράς θα εγκαίνιαζε, επί της ουσίας, ένα νέο γύρο διαγραφών και α-

πωλειών στον κλάδο. Δεν έχουν περάσει καν τέσσερα χρόνια μετά το ξέσπασμα της βαθύτερης χρηματοπιστωτικής κρίσης μετά το Κραχ του '29. Αυτή η προοπτική είναι δραματική και καθιστά ακόμη πιο αναγκαία τη δημιουργία κοινής πολιτικής βούλησης από τους «27».

Το «κούρεμα»

Οικονομικοί αναλυτές επέκριναν τα τεστ διότι δεν συμπεριέλαβαν κινδύνους και εκτιμήσεις που προεξοφλούνται - καλώς ή κακώς - από τις αγορές. Μερικά αναλυτών επισήμανε στο πρακτορείο Bloomberg ότι δεν συμπεριλήφθη το σενάριο ελληνικής χρεοκοπίας όταν στα CDS, τα συμβόλαια κάλυψης των επενδυτών από αυτόν τον κίνδυνο, οι πιθανότητες έχουν φθάσει το 90%. Μετριοπαθής είναι ότι ήταν, επίσης, η υπόθεση «κούρεματος» μέχρι 25% στην αξία των 10ετών ελληνικών ομολόγων στο banking book όταν οι τιμές τους στις αγορές έχουν υποχωρήσει στα 50 σεντς έναντι του ευρώ. Στην έρευνα

Δάνεια νοικοκυριών

Ανυποψία δεν προκαλεί μόνον η έκθεση των ευρωπαϊκών τραπεζών σε ομόλογα της Ελλάδας, της Ιρλανδίας, της Πορτογαλίας και της Ισπανίας, αλλά, επίσης, σε δάνεια νοικοκυριών, επιχειρήσεων και λοιπών οργανισμών. Οι BNP Paribas, Credit Agricole, BPCE Group και Societe Generale ειδικότερα, πλην των τοποθετήσεων στις αγορές χρέους στην περιφέρεια της Ευρώζωνης, έχουν χορηγήσει δάνεια σχεδόν 300 δισ. ευρώ στον ιδιωτικό τομέα αυτών των χωρών. Είναι οι τέσσερις μεγαλύτερες τράπεζες με δάνεια 50 δισ. ευρώ μόνο στην Ισπανία, όπου ο δείκτης ανεργίας κυμαίνεται στο 20%. Περίπου 12 γερμανικές τράπεζες, συμπεριλαμβανομένων των Commerzbank και Deutsche Bank, έχουν παραχωρήσει δάνεια 51 δισ. ευρώ σε καταναλωτές και επιχειρήσεις στα προαναφερόμενα κράτη-μέλη της περιφέρειας στην Ευρώζωνη. Στα 70 δισ. ευρώ υπολογίζεται η έκθεσή τους στις αγορές κρατικού χρέους, υπογραμμίζει σε δημοσίευσή της η Wall Street Journal.

του Bloomberg, το έλλειμμα κεφαλαίων προσδιορίζεται στα 80 δισ. ευρώ για 20 τράπεζες.

Ο δείκτης Tier 1

Ορισμένοι αναλυτές εστίασαν στον δείκτη βασικών κεφαλαίων (Tier 1), κεντρικό σημείο αναφοράς για την ευρωστία μιας τράπεζας. Στο Reuters υπογραμμίζεται ότι εάν ο δείκτης αυξανόταν από το 5% στο 6%, τότε 38 τράπεζες θα αποτύγχαναν με έλλειμμα 45 δισ. ευρώ. Εάν, τέλος, συνέβαινε ένα «κούρεμα» των ελληνικών, πορτογαλικών, ιταλικών, ισπανικών και ιταλικών ομολόγων στις υφιστάμενες τιμές διαπραγματεύσεως των 5ετών τίτλων, τότε το έλλειμμα θα άγγιζε τα 25 δισ. ευρώ σε 27 τράπεζες. Η διάσταση απόψεων είναι τεράστια, δημιουργώντας ένα ακόμη ρήγμα μεταξύ αγορών και πολιτικών στην Ευρώπη για τους κινδύνους της κρίσης, που ελπίζεται ότι η συμφωνία για το ελληνικό χρέος θα καταφέρει να αρχίσει να γεφυρώνει.

Στα χνάρια του Βερολίνου η Αθήνα για τις τραπεζικές καταθέσεις στην Ελβετία

Σε κρατικά έσοδα 14 δισ. ευρώ αποβλέπει το Βερολίνο από την αναδρομική φορολογία καταθέσεων που διατηρούν Γερμανοί πολίτες σε ελβετικές τράπεζες τα τελευταία δέκα χρόνια. Επιβεβαιώνονται έτσι πληροφορίες της «Κ» ότι δεν θα επιβαρυνθούν μόνον οι υπεραξίες που προκύπτουν από «μυστικά» περιουσιακά στοιχεία Γερμανών σε ελβετικές τράπεζες αλλά και το κεφάλαιο καθαυτό. Ο υπουργός Οικονομικών, Βόλφγκανγκ Σόμπλε, επιθυμεί την εισπραχθεί των φόρων μέχρι το φθινόπωρο, πιέζοντας για τη χάρση της τελικής συμφωνίας μέχρι τότε.

Άρση απορρήτου

Στην ίδια κατεύθυνση εκτιμάται ότι πορεύονται οι επαφές μεταξύ Βέρνης και Αθήνας. Πέραν τούτου, όμως, η Βέρνη επέτρεψε τον περασμένο Νοέμβριο στις ελληνικές αρχές, με την υπογραφή πρωτοκόλλου τροποποίησης της διμερούς σύμβασης αποφυγής διπλής φορολόγησης (DTAs), για πρώτη φορά πρόσβαση σε τραπεζικούς λογαριασμούς της Ελβετίας σε περιπτώσεις έρευνας για φοροδιαφυγή. Αυτό πρακτικά σημαίνει άρση του τραπεζικού απορρήτου και δυνατότητα ανταλλαγής πληροφοριών υπό συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις. Όπως επισήμει ο δικηγόρος Αθηνών και Ελβετίας κ. Ηλίας Μπίσιος, «πρόκειται για μία πρωτόγνωρη εξέλιξη που ανατρέπει τα υφιστάμενα ελβετικά τραπεζικά δεδομένα. Η νέα ρύθμιση που αφορά την υποβολή αιτημάτων για παροχή πληροφοριών σε περιπτώσεις φοροδιαφυγής θα μπορεί να αξιοποιηθεί εμπράκτως από τις ελληνικές αρχές μόλις υψοφιστεί η σχετική τροποποίηση από το ελληνικό κοινοβούλιο, σε καμία περίπτωση όμως δεν θα έχει αναδρομική ισχύ». Το ελβετικό υπουργείο Οικονομικών ξεκαθάρισε πρό-

σφατα, ότι το μπαλάκι αναφορικά με την ημερομηνία που θα τεθεί σε ισχύ η νέα σύμβαση βρίσκεται πλέον σε ελληνικά χέρια», υπογραμμίζει ο κ. Μπίσιος.

Αναδρομική φορολόγηση

Σε ό,τι αφορά τη διμερή συμφωνία Βερολίνου-Βέρνης, η αναδρομική καταβολή φόρων 10 δισ. ευρώ θα γίνει μέσω των ελβετικών τραπεζών, με συντελεστή 30% επί των ιδίων καταθέσεων με γνώμονα τη διαφορά στην αξία των κεφαλαίων σήμερα και προ δέκα ετών, σύμφωνα με γερμανική εφημερίδα Handelsblatt. Τα υπόλοιπα 4 δισ. ευρώ θα εισπραχθούν υπό τη μορφή έκτακτων επιβαρύνσεων στο πλαίσιο συμφωνίας όπου οι ελβετικές τράπεζες αποδέχθηκαν να ενεργήσουν ως διαμεσολαβητές μεταξύ Γερμανών καταθετών και κράτους, προκειμένου να διαφυλάξουν την ανωνυμία των πελατών τους. Το καθεστώς τραπεζικού απορρήτου στην Ελβετία προστατεύεται από το ελβετικό σύνταγμα και είναι σημαντική πηγή εσόδων για τις ελβετικές τράπεζες και κατ'επέκταση την οικονομία της χώρας. Επί του παρόντος, η παράβαση του τραπεζικού απορρήτου αποτελεί ποινικό αδίκημα που μπορεί να επιφέρει στον οποιοδήποτε τραπεζίτη ακόμη και ποινή φυλάκισης. Σύμφωνα με στοιχεία της γερμανικής κυβερνήσεως, περίπου 150 δισ. ευρώ αφορολόγητων κινητών περιουσιακών στοιχείων «φιλοξενούνται» μυστικά σε ελβετικές τράπεζες. Το Βερολίνο και η Βέρνη βρίσκονται σε εντατικές διαβουλεύσεις για τη χάρση συμφωνίας που θα σέβεται το τραπεζικό απόρρητο της Ελβετίας αλλά και την πολιτική του Βερολίνου για την πάταξη της φοροδιαφυγής.

ZORZET ZOLOTA

ΡΑΔΙΟ ΠΑΦΟΣ
93.7 FM
1965 • 1974 • 1990
www.radiopafos.com

4 ΗΜΕΡΗ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑ

ΡΑΔΙΟ ΠΑΦΟΣ 93.7
σε συνεργασία με την Salamis Tours
σε Πάτμο , Άνδρο , Σύρο , Σύμη

5 ΜΕΡΕΣ 4 ΝΥΚΤΕΣ
Αναχώρηση 1^η Αυγούστου ώρα 15:00
Επιστροφή 5 Αυγούστου ώρα 10:00
c/s Salamis Filoxenia

Τιμές επιχορηγημένες
Για πληροφορίες τηλέφωνο 99632287

ΑΝΟΙΚΤΟΙ ΦΑΚΕΛΟΙ

η εκκλησιαστική προδοσία
* Ποιος θυμάται τους τρεις Μητροπολίτες

Ανοίγουμε το φάκελο του εκκλησιαστικού πραξικοπήματος κατά του Μακαρίου και της συμβολής του στην προδοσία του Ιουλιού του 1974.

- Ποιος τους υποκίνησε και σε τι αποσκοπούσε;
- Πώς αξιοποιήθηκε από τους ξένους και τους Τούρκους;
- Ποια η σχέση των τριών με τον Γρίβα και την ΕΟΚΑ Β;

Για να θυμάστε και να ξέρετε...

Έρευνα-παρουσίαση: Κώστας Γεννάρης
Επιμέλεια-σκηνοθεσία: Θεοφάνης Χρυσάνθου

www.cybc.com.cy

Τρίτη 26 Ιουλίου
10.30μ.μ. ΠΙΚΕΝΑ

Απολύσεις, μειώσεις αποδοχών, λουκέτα στρέφουν τους προβολείς στην ηγεσία

«Συνταγή» του καθηγητή κ. Σάτον για τον ρόλο της ηγεσίας, όταν η οικονομία δεν πάει καλά

Της ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΔΑΜΟΥΛΙΑΝΟΥ

Όταν η οικονομία δεν πάει καλά, ποιος είναι ο ρόλος μιας καλής ηγεσίας; Όταν μια κρίση σαν και αυτή που διερχόμαστε κάνει αναπόφευκτες τις απολύσεις, μειώσεις αποδοχών και άλλες ανακατατάξεις για να μην μπει στον μονόδρομο του κλεισίματος μια επιχείρηση, πώς συμπεριφέρονται συνήθως οι ηγέτες;

Σύμφωνα με τον διακεκριμένο καθηγητή του Stanford Graduate School of Engineering κ. Μπομπ Σάτον η «συνταγή» της καλής ηγεσίας όταν οι καιροί είναι δύσκολοι και οι προβολείς πέφτουν επάνω στους ηγέτες -όπως την έχει διατυπώσει σε περιοδική έκδοση της McKinsey- βασίζεται στις έρευνες που έχει ο ίδιος πραγματοποιήσει και έχει τα εξής τέσσερα «στατικά»: Πρόβλεψη, Κατανόηση, Έλεγχος και Συμπόνια.

Τέσσερα «στατικά»

Πρόβλεψη σημαίνει οι εργαζόμενοι να έχουν ενημερωθεί εγκαίρως από τους ίδιους τους προϊστάμενους τους για τα όποια αρνητικά σημάδια έχουν ήδη αντιληφθεί και οι ίδιοι και τους καθιστούν ανήσυχους.

«Στη χειρότερη περίπτωση δώστε τους μια μικρή περίοδο σταθερότητας. Είναι καλύτερο να τους πεις, έστω ότι για τις επόμενες 90 ημέρες δεν πρό-

κειται κανείς να χάσει τη δουλειά του ούτε να του μειώσουμε τις αποδοχές» παρά να έρχονται κάθε ημέρα με την αγωνία ότι θα ακούσουν το «κακό μαντάτο».

Η Κατανόηση -που είναι το δεύτερο «στατικό»- σημαίνει την ανταπόκριση των ηγετών στην ανάγκη των ανθρώπων να γνωρίζουν το «γιατί» συμβαίνουν αυτά που τους πλήττουν και να τους δίδεται κάποια εξήγηση. Όταν όμως τα πράγματα που συμβαίνουν είναι περίπλοκα χρειάζεται πραγματική τέχνη ώστε η εξήγηση, να μην είναι περίπλοκη και να μπορεί να γίνει και κατανοητή.

Το τρίτο στατικό είναι ο Έλεγχος. Που θα μπορούσε να εκκωφανθεί -κατά κάποιον τρόπο- στους εργαζόμενους, έτσι ώστε να είναι και οι ίδιοι εκ των προτέρων γνώστες των δυσμενών εξελίξεων, αλλά και των επιλογών που τους προσφέρονται σε περίπτωση απομάκρυνσής τους.

Και, στο σημείο αυτό, συνυπάρχει και το τέταρτο «στατικό» η Συμπόνια. Χάρη στην οποία η επιχείρηση, αφενός πετυχαίνει να συγκρατήσει το όποιο καλό προσωπικό της μπορεί, αφετέρου, «σώζει» την καλή φήμη της χάρι στα θετικά δημοσιεύματα που τη συνοδεύουν.

«Σημασία δεν έχει τόσο το τι κάνεις, αλλά το πώς το κάνεις. Και η διαφορά είναι πολύ μεγάλη.

Κατανόηση σημαίνει την ανταπόκριση των ηγετών στην ανάγκη των ανθρώπων να γνωρίζουν το «γιατί» συμβαίνουν αυτά που τους πλήττουν και να τους δίδεται κάποια εξήγηση

Η διήγηση ενός συμβάντος

Και με αρκετή διάθεση χιούμορ αναφέρει ένα συμβάν που το διηγήθηκε στέλεχος επιχείρησης. «Βλέπω μια μέρα κάποια από τις γραμματείς του αντιπρόεδρου της εταιρείας να έρχεται ανήσυχη προς το μέρος μου και να μου λέει: Ξέρεις, θα γίνουν απολύσεις.

Ξαφνιάστικα και τη ρώτησα γιατί μου το λέει αυτό. Γιατί σήμερα ο προϊστάμενος, όταν του μιλάς, κοιτάζει συνεχώς τα παπούτσια του και αποφεύγει να σε κοιτάξει στα μάτια.

Κάτι, που το κάνει όταν έχει δυσάρεστα νέα, που δεν θέλει να σου πει».

Η χειρότερη περίπτωση είναι όταν οι απολύσεις γίνονται σε πολλούς «γύρους», ακόμη και όταν οι εργαζόμενοι έχουν προειδοποιηθεί γι' αυτό. Στην περίπτωση αυτή, εκείνοι που προλαβαίνουν να εγκαταλείψουν πρώτοι την επιχείρηση είναι οι καλύτεροι. Ενώ, εκείνοι που παραμένουν και περιμένουν, είτε εργάζονται λιγότερο είτε παρουσιάζουν ψυχολογικά προβλήματα».

Διαδοχικά συναισθήματα

Ο κ. Σάτον αναφέρεται ακόμη και στα διαδοχικά συναισθήματα που συνοδεύουν τις απολύσεις και από τις δύο πλευρές. Καταρχήν, λέει, ο προϊστάμενος που αμφιταλαντεύεται πριν πάρει την απόφαση, νιώθει θυμό και κατόπιν θλίψη. Όταν όμως φτάσει η ώρα που ανακοινώνει την απόφαση στους εργαζόμενους, τα συναισθήματα αυτά για τον ίδιο «είναι πλέον παλιά ιστορία», ενώ εγείρονται πλέον στους εργαζόμενους όταν πληροφορούνται την απόφαση για πρώτη φορά.

Θεωρεί σημαντικό το θέμα των συναισθημάτων -και όχι μόνο- των εργαζόμενων εκείνων που παραμένουν αφού δεν τους έθιξαν οι απολύσεις.

«Αν βλέπουν ότι είναι δικαιολογημένες, το πιο πιθανό είναι να παραμείνουν πιστοί στην επιχείρηση και να υπάρχουν μικρότερες ψυχολογικές επιπτώσεις. Μπορεί, ακόμη,

Είναι καλύτερο να πεις στους εργαζόμενους έστω ότι για τις επόμενες 90 ημέρες δεν πρόκειται κανείς να χάσει τη δουλειά του ούτε να του μειώσουμε τις αποδοχές, παρά να έρχονται κάθε ημέρα με την αγωνία ότι θα ακούσουν το «κακό μαντάτο».

να έχουν ένα αίσθημα ενοχής και να εργάζονται πιο σκληρά για να τη βοηθήσουν. Είναι αυτό το περίεργο συναισθημα που το έχουν εκείνοι που έχουν επιζήσει μιας καταστροφής. Ωστόσο, είτε χάσει κάποιος τη δουλειά του είτε όχι, τα τέσσερα «στατικά» που ήδη αναφέραμε είναι αυτά που επηρεάζουν ολόκληρο το σύστημα».

«Τοξικά» σύμφωνα

Αναφέρεται επίσης και σε «τοξικά» σύμφωνα που αναπτύσσονται σε τέτοιες δύσκολες καταστάσεις μέσα από τη δύναμη που νιώθουν ότι κατέχουν οι ηγέτες - σε άλλους λιγότερο και σε άλλους περισσότερο. Τους δημιουργεί

δυσκολία η τάση να ξεχνούν τις ανάγκες και τις δραστηριότητες των άλλων που η δύναμή τους είναι μικρότερη.

Ωστόσο, υπάρχει και ένα άλλο «τοξικό» σύμφωνα που και αυτό αναπτύσσεται στους δύσκολους καιρούς. Είναι η υπερβολική εστίαση της προσοχής των υφισταμένων προς τους ηγέτες τους.

Επειδή ανησυχούν και νιώθουν ανασφάλεια, παρατηρούν τις όποιες συμπεριφορές τους τις οποίες συνήθως και ερμηνεύουν ως δυσόμοιες προβλέψεις για τους ίδιους. Ταυτόχρονα, και οι προϊστάμενοι αυξάνουν την προσοχή τους προς τους CEOs και ξεχνούν τους υφισταμένους τους, που τυχόν και να απειλούνται.

ΘΕΣΗ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗ

Φαρμακευτική εταιρία με έδρα την Λεμεσό ζητά να προσλάβει Ιατρικό επισκέπτη με σκοπό την προώθηση των προϊόντων της σε Ιατρούς (πλήρη απασχόληση).

Η/Ο κατάλληλη/ος υποψήφιος/ος πρέπει να έχει:

- Πτυχίο Ανάπτυξης Σχολής από το χώρο επιστημών της υγείας (Φαρμακοποιός, Βιολόγος, Χημικός, Φυσικός ή να είναι κάτοχος ταυτότητας Ιατρικού επισκέπτη)
- Επιθυμητή εμπειρία πωλήσεων σε θέση Ιατρικού Επισκέπτη ή Πωλητή φαρμάκων/ προϊόντων υγείας (όχι απαραίτητο)
- Άριστη γνώση Αγγλικής γλώσσας
- Γνώση Η/Υ
- Δεξιότητες προώθησης και ανάπτυξης πωλήσεων με επίτευξη αποτελεσμάτων
- Ευχέρεια επικοινωνίας, εργατικότητα, επαγγελματισμός, θέληση για συνεχή μάθηση, πνεύμα συνεργασίας
- Άτομο ευγενικό, εμφανίσιμο, με έμφαση στην εξυπηρέτηση των πελατών
- Δυνατότητα ταξιδιών σε όλες τις επαρχίες και στο εξωτερικό
- Άδεια οδήγησης
- Εκπληρωμένες στρατιωτικές υποχρεώσεις (στην περίπτωση άνδρα υποψήφιου)

Η εταιρεία προσφέρει αυτοκίνητο και ιδιαίτερα ανταγωνιστικές αποδοχές και μπόνους αναλόγως απόδοσης.

Οι ενδιαφερόμενοι/οι παρακαλούνται να αποστείλουν βιογραφικό μέχρι και τις 22 Ιουλίου 2011 στο e-mail : applicationjobincyprus@gmail.com

Θα τηρηθεί εξεμύθεια στις αιτήσεις.

Senior Sales Consultants

Due to the continuous growth of Cybarco Development Ltd, we seek to recruit dynamic professionals for the positions of **Senior Sales Consultants** for our Limassol and Moscow offices.

THE POSITIONS

Senior Sales Consultant – Limassol office (Position Code: SSC 11/1)
The successful candidate will report to the Limassol Marina Sales Manager.

Senior Sales Consultant – Moscow office (Position Code: SSC 11/2)
The successful candidate will need to relocate to Moscow and will report directly to the East Europe General Manager.

The main responsibilities of the successful professionals will be to:

- handle client inquiries
- conduct appointments for viewing
- manage a network of agents
- participate in sales exhibitions and other relevant events
- engage in business development initiatives
- provide input with regards to new product development and pricing
- handle client problems

REQUIREMENTS

- Bachelor degree in business related field (preferably in the Real Estate sector)
- At least 7 years of professional experience (preferably in sales)
- Excellent command of the Greek, English and Russian languages, both verbal and written
- Excellent organisational and communication skills
- Very good computer literacy

REMUNERATION

An attractive and competitive remuneration package will be offered to the successful candidates, according to qualifications and experience.

APPLICATION

Interested applicants should forward their Curriculum Vitae no later than the 3rd of August, quoting the position code to:

Human Resource Department
Tefkrou Anthis 10, Dhali Industrial Zone 151, Nicosia
Or by fax to: **22 741 400**
Or by email to: **vacancies@cybarco.com**

MEMBER OF THE LANITS GROUP

Cybarco.com

Potato Jack is looking to hire experienced delivery-drivers from E. U countries for Larnaca.

Candidates must have their own motorbike.

Tel: 22318645

e-mail: info@potatojack.com.cy

Better Ingredients. Better Pizza.

Θέλεις να αποτελέσεις μέρος της καλύτερης ομάδας με περισσότερα από 3,000 εστιατόρια σε όλο τον κόσμο; Επικοινωνήσε μαζί μας. Υπάρχει μια θέση στην «ομάδα» της PAPA JOHN'S και για σένα

1. ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

Άτομα υπεύθυνα με πείρα στην διαχείριση εστιατορίων για τα νέα καταστήματα της εταιρείας στη Λεμεσό. Εάν μπορείς να χειριστείς πελάτες και προσωπικό ίσως να ανοίγεται μπροστά σου μια ευκαιρία να τεθείς επικεφαλής της ομάδας της Papa John's σε ένα από τα καταστήματα μας.

Ωφελήματα: Ελκυστικό πακέτο αποδοχών, ευκαιρίες ανέλιξης, εξαιρετικές συνθήκες εργασίας.

Στείλτε το βιογραφικό σας στη ηλεκτρονική διεύθυνση xanthich@spidernet.com.cy.

2. ΠΙΤΣΑΔΟΡΟΙ

Άτομα δραστήρια και με ομαδικό πνεύμα εργασίας για να ενταχθούν στο δυναμικό της ομάδας μας στη Λεμεσό. Τα team members παρέχουν εξυπηρέτηση πελατών και δημιουργούν το ανώτερο προϊόν μας εντός του εστιατορίου

Ωφελήματα: Ελκυστικό πακέτο αποδοχών, ευκαιρίες ανέλιξης εξαιρετικές συνθήκες εργασίας, ευέλικτο ωράριο

3. ΟΔΗΓΟΙ DELIVERY

Οι οδηγοί delivery αποτελούν γι' μας τους πρεσβευτές της ποιότητας και εξυπηρέτησης της Papa Johns στην πόρτα του καταναλωτή. Αν είσαι πάνω από 18 με άδεια οδηγού και απαλλαγμένος στρατιωτικών υποχρεώσεων επικοινωνήσε μαζί μας.

Ωφελήματα: Ελκυστικό πακέτο αποδοχών, ευκαιρίες ανέλιξης εξαιρετικές συνθήκες εργασίας, ευέλικτο ωράριο

Για πληροφορίες και προσωπική συνέντευξη αποταθείτε στο 22 443644 Δευτέρα - Παρασκευή από τις 8.00-16.00

Μισές - μισές οι πιθανότητες υποβάθμισης

Για πρώτη φορά οι ΗΠΑ κινδυνεύουν να χάσουν την κατάταξη στην ανώτατη κατηγορία αξιόχρεου, αυτήν του τριπλού Α

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΚΑΤΡΑΜΑΔΟΥ

Επαρκώς προειδοποιημένα, και μάλιστα με συγκεκριμένες, πειστικές λεπτομέρειες για την κρισιμότητα της στάσης τους, συνεχίζουν ηγετικά στελέχη του Κογκρέσου και ο πρόεδρος Μπαράκ Ομπάμα τις διαπραγματεύσεις για την αύξηση του ορίου δανεισμού των ΗΠΑ ώστε να αποφευχθεί μία στάση πληρωμών όταν λήξει η προθεσμία της 2ας Αυγούστου. Ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Standard & Poor's, εκ των τριών που έχουν προειδοποιήσει για το ενδεχόμενο υποβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας των ΗΠΑ εάν δεν επιτευχθεί εγκαίρως η απαραίτητη συμφωνία, επανέλαθε την Πέμπτη, αναφέροντας ότι οι πιθανότητες να χάσει για πρώτη φορά η χώρα την κατάταξή της στην ανώτατη κατηγορία αξιόχρεου, αυτήν του τριπλού Α, ανέρχονται πλέον στο 50%.

Όπως διευκρινίστηκε, μάλιστα, η υποβάθμιση πιθανόν να είναι μεγαλύτερη της μιας κατηγορίας και ενδέχεται να αποτελέσει πραγματικότητα – με τις υψηλές πιθανότητες ένα προς δύο – μέσα σε ένα τρίμηνο. Ακόμη ενημέρωσε ότι επ' όσον υποβαθμισθεί το αμερικανικό χρέος στην κατηγορία ΑΑ+ ως αποτέλεσμα «της αδυναμίας επίτευξης αξιόπιστης συμφωνίας» έως τη 2η Αυγούστου, το πιθανότερο είναι ότι η προοπτική του θα συνεχιστεί να αξιολογείται και να χαρακτηρίζεται περαιτέρω αρνητικά.

Αύξηση κόστους δανεισμού

Εάν υποβαθμισθεί το αμερικανικό χρέος, το βραχυπρόθεσμο κόστος δανεισμού των ΗΠΑ θα αυξηθεί πιθανότατα κατά μισή ποσοστιαία μονάδα, ενώ τα μακροπρόθεσμα επιτόκια δανεισμού της χώρας αναμένεται να σημειώσουν άνοδο κατά μία μονάδα. Ποιος αλήθεια εκ των Αμερικανών νομοθετών θα ήταν έτοιμος να αναλάβει «την ευθύνη της περαιτέρω επιβάρυνσης των Αμερικανών φορολογουμένων με τόκους», πόσω μάλλον εν όψει των προεδρικών εκλογών του 2012; Η αίσθηση που τείνει να δημιουργηθεί είναι ότι ουδείς θα το πράξει.

Την ίδια ώρα, ωστόσο, οι Ρεπουμπλικανοί θα επιδιώξουν να «φυλάξουν τα νότα τους», εξασφαλίζοντας και την υποθήκη κάποιων από τις δικές τους προτάσεις, με απώτερο στόχο τον έλεγχο των δημοσίων ελλειμμάτων στο μέλλον. Με άλλα λόγια, έπεται συμβιβασμός, πιθανότατα μέσα στην ερχόμενη εβδομάδα και πάντως πριν από την προθεσμία της 2ας Αυγούστου. Εκτός απροόπτου, δεν πρέπει να αναμένεται μέσα στο Σαββατοκύριακο, καθώς το προεδρικό της Βουλής των Αντιπροσώπων αποφάσισε να επιτρέψει στα μέλη της να μην «εργασθούν» αυτές τις δύο ημέρες!

Εάν υποβαθμισθεί το αμερικανικό χρέος, το βραχυπρόθεσμο κόστος δανεισμού των ΗΠΑ θα αυξηθεί πιθανότατα κατά μισή ποσοστιαία μονάδα, ενώ τα μακροπρόθεσμα επιτόκια δανεισμού της χώρας αναμένεται να σημειώσουν άνοδο κατά μία μονάδα. Ποιος, αλήθεια, εκ των Αμερικανών νομοθετών θα ήταν έτοιμος να αναλάβει «την ευθύνη της περαιτέρω επιβάρυνσης των Αμερικανών φορολογουμένων με τόκους», πόσω μάλλον εν όψει των προεδρικών εκλογών του 2012;

Ο Δημοκρατικός Χάρι Ράιντ από την Πολιτεία της Νεβάδα, επικεφαλής της πλειοψηφίας στη Γερουσία, επέκρινε σφοδρότατα τους συναδέλφους του στη Βουλή των Αντιπροσώπων για την απόφασή τους αυτή σε μία κρίσιμη για τη χώρα περίοδο. Και είναι πράγματι μη χαρακτηριστική μία τέτοια αντιμετώπιση μιας δύσκολης κατάστασης από Αμερικανούς νομοθέτες, αν μη τι άλλο για λόγους δημοσίων σχέσεων. Ίσως η απουσία τους αυτή να δημιουργεί πάντως τα απαραίτητα περιθώρια χρόνου για την επεξεργασία συμβιβαστικής λύσης που έχει προταθεί από μέλη του Κογκρέσου, τόσο Ρεπουμπλικανούς όσο και Δημοκρατικούς, όλα τους μέλη της Γερουσίας.

Ωστόσο, ο συμβιβασμός ενδέχεται να επιτευχθεί μέσω δύο διαφορετικών διαδραστικών. Η πρώτη, στην οποία ήδη αναφερθήκαμε, προέρχεται από έξι μέλη της Γερουσίας, τρεις Ρεπουμπλικανούς και τρεις Δημοκρατικούς, των οποίων η ομάδα –κατά την προσφιλή μέθοδο των Αμερικανών– έχει ήδη αποκτήσει όνομα. Πρόκειται για τη «Συμμορία των Εξ», που θα μειώσει γνωστοί στην ιστορία με αυτό. Είναι ο Δημοκρατικός γερουσιαστής Κεντ Κόνραντ από τη Β. Ντακότα,

Ντικ Ντέρμπιν από το Ιλινόι και Μαρκ Γουόρνερ από τη Βιρτζίνια. Είναι επίσης οι Ρεπουμπλικανοί Χάζμυ Τσάμπλς από τη Τζόρτζια, Μάικ Γκράμπο από το Αϊνταχο και Τομ Κόμπερν από την Οκλαχόμα. Η πρότασή τους εμπεριέχει σχέδιο για την κατά 3,7 τρις. δολάρια μείωση των δημοσίων δαπανών μέσα στην επόμενη δεκαετία. Η μείωση θα επιτευχθεί κυρίως μέσω της μακροπρόθεσμης του φορολογικού συστήματος και του τρόπου χρη-

Ομιλία για... «Μείωση, όριο, ισοσκελισμό»

Ενα διλήμμα έκανε χθες ο πρόεδρος Ομπάμα από τις διαπραγματεύσεις για την αύξηση του ορίου δανεισμού των Ηνωμένων Πολιτειών, συνεχίζοντας όμως τον αγώνα του υπέρ της επίτευξης του στόχου αυτού. Αργά το απόγευμα (ώρα Ελλάδας) επισκέφθηκε το κοντινό στον Λευκό Οίκο Πολιτειακό Πανεπιστήμιο του Μέριλαντ, για να απευθυνθεί σε ένα ακροατήριο 1.000 ατόμων και να απαντήσει σε ερωτήσεις τους σχετικά με τη μελλοντική δημοσιονομική κατάσταση της χώρας. Στο μεταξύ, στη Γερουσία θα ετίθετο προς ψήφιση χθες το νομοσχέδιο με την ονομασία «Μείωση, όριο, ισοσκελισμός» για τον προϋπολογισμό των ΗΠΑ. Το νομοσχέδιο έχει ήδη υπερψηφισθεί από την ελεγχόμενη από τους Ρεπουμπλικανούς Βουλή των Αντιπροσώπων, αλλά αναμένεται να καταψηφισθεί από τη Γερουσία, όπου υπερτερούν οι Δημοκρατικοί. Εάν εξελιχθεί έτσι η κατάσταση, οι Ρεπουμπλικανοί θα βρεθούν υπό μεγαλύτερη πίεση να συμβιβασθούν για την αύξηση του ορίου δανεισμού, που είναι απαραίτητη για να αποφευχθεί η στάση πληρωμών από το ομοσπονδιακό κράτος.

ματοδότησης των εθνικών συστημάτων συνταξιοδότησης και περιθάλψης στις ΗΠΑ. Η εκτίμηση της Συμμορίας είναι ότι η κατάργηση φοροαπαλλαγών και συγκεκριμένων «παραθύρων» θα ενισχύσει το δημόσιο Ταμείο κατά περισσότερο από ένα 1 τρις. δολάρια.

Προτάσεις

Τα μέλη της προτείνουν επίσης την κατά 80 δισ. δολάρια μείωση των κονδυλίων για την άμυνα. Όπως δήλωσε ο γερουσιαστής Κόμπερν στο πρακτορείο Bloomberg, «πρόκειται πιθανότατα για το μόνο σχέδιο που θα μπορούσε να υπερψηφισθεί... Πρόκειται για ένα πρώτο βήμα ώστε να θέσουμε υπό έλεγχο τα δημόσια οικονομικά μέσα. Αν και τα 3,7 τρις. δολάρια δεν είναι πολλά λεφτά, θα μας εξαγοράσουν χρόνο για να λάβουμε κι άλλα μέτρα και να κάνουμε τις αλλαγές στο μέλλον, οι οποίες είναι απαραίτητο να γίνουν...».

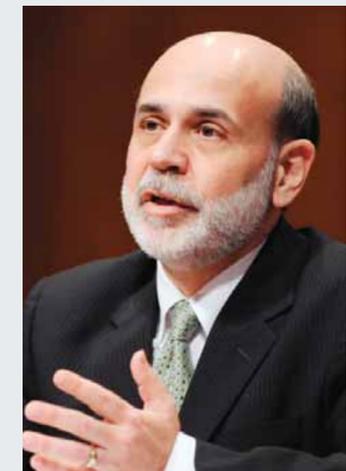
Η δεύτερη διαδικασία επίλυσης του θέματος αφορά στην πρόταση του γερουσιαστή Μιτς ΜακΚόνελ από το Κεντάκι για την εκχώρηση στον πρόεδρο της χώρας του δικαιώματος αύξησης του ορίου δανεισμού της χώρας την επόμενη έκδοση του Κογκρέσου.

Άσκηση επί χάρτου μεν, έσο έτοιμος δε

Ο Μπεν Μπενρνάνκι υποστηρίζει ότι θα επρόκειτο για «τεράστια χρηματοπιστωτική καταστροφή». Οι αγορές ομολόγων παραμένουν ήρεμες σχετικώς με μία πιθανή αδυναμία αύξησης του ορίου δανεισμού των ΗΠΑ και το επακόλουθο, της τεχνικής πτώχευσης. Ωστόσο, είναι σημαντικό να προβλέπει κανείς τα χειρότερα, για την περίπτωση που οι πολιτικοί «χάσουν τα αυγά και τα καλάθια». Η SIFMA, οργάνωση που αντιπροσωπεύει μεγάλες τράπεζες και διαχειριστές κεφαλαίων, ενημέρωσε πρόσφατα τα μέλη της για θέματα όπως η προσαρμογή των συστημάτων τους πληρωμών, ώστε π.χ. να χορηγηθούν «αποδεικτικά πιστώσεων» στους επενδυτές τους αντί να τους καταβάλουν τους τόκους που δικαιούνται, στην περίπτωση που όντως οι ΗΠΑ θα κηρύξουν πτώχευση. Όπως ανέφεραν κίκλοι της, «πρόκειται για άσκηση επί χάρτου... Ελπίζουμε να αποδειχθεί άχρηστη, αλλά είναι συνάμα χρήσιμη... Έσο έτοιμος!».

Για τη ακριβώς, όμως, πρέπει να είναι έτοιμοι οι άνθρωποι που διαχειρίζονται επενδυτικά κεφάλαια; «Πίστευα ότι καταλάβαινα αυτήν την αγορά έως ότου προσπάθησα να καταγράψω όλες τις πιθανές επιπτώσεις ενός αδιέξοδου...» αναφέρει ένας βετεράνος διαχειριστής κεφαλαίων. Δεν δημιουργεί έκπληξη, δεδομένου ότι οι τιμές των ομολόγων του αμερικανικού δημοσίου αποτελούν σημείο αναφοράς για το κόστος δανεισμού στις περισσότερες από τις υπόλοιπες αγορές. Επίσης, αμερικανικά ομόλογα αξίας περίπου 4 τρις. δολ. χρησιμοποιούνται ως εγγύηση σε προθεσμιακές αγορές, αγορές παραγώγων και γερως, σημαντική πηγή βραχυπρόθεσμου δανεισμού των τραπεζών, σύμφωνα με αναλύσεις της JP Morgan Chase.

Η αναζήτηση ασφαλών καταφυγίων σε περίπτωση χρεοκοπίας μπορεί –παράδοξως– να οδηγήσει τους επενδυτές εκ νέου στα κρατικά ομόλογα. Η αύξηση της ζήτησης για τη χρήση τους ως εγγύηση μπορεί και να αυξήσει τις τιμές τους.

Ο Μπεν Μπενρνάνκι υποστηρίζει ότι θα επρόκειτο για «τεράστια χρηματοπιστωτική καταστροφή».

Σε στασιμότητα η αγορά των IPO

Το υψηλό επίπεδο αβεβαιότητας και η απογοήτευση των επενδυτών για τις πρόσφατες «πολυδιαφημιζόμενες» αρχικές δημόσιες προσφορές μετοχών (IPO) φαίνεται να έχουν οδηγήσει σε αδιέξοδο την αγορά των IPO στο α' εξάμηνο του έτους. Μάλιστα, όπως αναφέρει πρόσφατο δημοσίευμα των Financial Times, αναβλήθηκαν στο πρώτο μισό του έτους αρχικές δημόσιες προσφορές μετοχών συνολικής

αξίας δέκα δισ. δολαρίων, με τους αναλυτές να εκτιμούν ότι το συγκεκριμένο νούμερο είναι πολύ μεγαλύτερο. Ενδεικτικό της επιβράδυνσης της δραστηριότητας IPO ήταν η πρόσφατη απόφαση της ισπανικής αποταμιευτικής τράπεζας Bankia να μειώσει την τιμή των αρχικών δημόσιων προσφορών μετοχών της, αντλώντας τελικά 3,3 δισ. ευρώ από ένα IPO που κατά πολλούς αποτελεί ένα κρίσιμο βήμα στη μεταρρύθμιση του τραπεζικού συστήματος της Ισπανίας. Το Δευτέρα, η εταιρεία χρη-

ματοδοτήσεων Astraea Capital κατέστη η τελευταία ευρωπαϊκή εταιρεία που προχωρεί σε ακύρωση της αρχικής δημόσιας προσφοράς μετοχών της, ανακοινώνοντας ότι αντ' αυτού θα αναζητήσει κάποια ιδιωτική χρηματοδότηση.

Το δημοσίευμα των FT συμπληρώνει ότι από τα 12,6 δισ. δολάρια των IPO που ακυρώθηκαν ή αναβλήθηκαν επισήμως κατά τη διάρκεια του α' εξαμήνου, τα 9,4 δισ. δολάρια είχαν να κάνουν με ευρωπαϊκές εταιρείες, σύμφωνα με τα στοιχεία της Dealogic. Επιπλέον, εκτιμούν ότι ο Σεπτέμβριος, ο οποίος αποτελεί παραδοσιακά το πρώτο παράθυρο αρχικών δημόσιων προσφορών μετά το καλοκαίρι, θα είναι ασυνήθιστα ασθενής. «Ο Σεπτέμβριος θεωρείται συχνά μία νέα αρχή για τον δεύτερο γύρο του έτους. Ωστόσο, ο φετινός Σεπτέμβριος αναμένεται να χαρακτηρίζεται από υψηλή μακροοικονομική αβεβαιότητα», υπογραμμίζει στους FT ο επικεφαλής της τμήματος διεθνών αγορών κεφαλαίου της JP Morgan Βισβας Ράγκαβαν. Εκτός αυτού, πρόσφατη έρευνα που διεξήγαγε η Merrill DataSite με τη συμμετοχή 40 Αμερικανών δικηγόρων, οι εταιρείες των οποίων προσέφεραν συμβουλές στο 81% των συνολικών IPO μέχρι στιγμής φέτος, έδειξε ότι το 64% των ερωτηθέντων αναμένουν ότι το δεύτερο εξάμηνο του έτους θα είναι επίπεδο ή και ασθενέστερο σε σχέση με το πρώτο.

Είναι η δεύτερη απόπειρα του διευθυντικού συμβούλου της BHP, Μάριους Κλόπερ, στη σχιστολιθική άργιλο, που προβλέπεται να χρησιμοποιείται ως το 2030 για το ήμισυ της παραγωγής φυσικού αερίου στις ΗΠΑ.

Η Petrohawk Energy αντι 12,1 δισ. δολ. περνάει στην BHP

Στην τόνωση της ζήτησης φυσικού αερίου στις ΗΠΑ «πονητάρι» η BHP Billiton και για τον λόγο αυτό εξαγοράζει την Petrohawk Energy Corp. αντί περίπου 12,1 δισ. δολαρίων σε ρευστό. Είναι η μεγαλύτερη εξαγορά στην ιστορία της κορυφαίας μεταλλευτικής εταιρείας του κόσμου, η οποία καταβάλλει τίμημα 61% υψηλότερο από τη μέση τιμή μετοχής του στόχου της στις 20 συνεδριάσεις πριν από την ανακοίνωση της συμφωνίας. Είναι επίσης η δεύτερη απόπειρα του διευθυντικού συμβούλου της BHP, Μάριους Κλόπερ, στη σχιστολιθική άργιλο (shale gas), που προβλέπεται να χρησιμοποιείται ως το 2030 για το ήμισυ της παραγωγής φυσικού αερίου στις ΗΠΑ. Η πρώτη τέτοια απόπειρα ήταν η εξαγορά της Chesapeake Energy αντί 4,75 δισ. δολαρίων, τον Μάρτιο.

Όπως επισημαίνουν οι αναλυτές, η BHP φιλοδοξεί να αυξήσει την κλίμακα των δραστηριοτήτων της στο πετρέλαιο και το φυσικό αέριο, δεδομένου ότι τα περισσότερα περιουσιακά στοιχεία που κατέχει σήμερα είναι ώριμα». Το τίμημα που καταβάλλει είναι «πιθανόν κάπως υψηλότερο απ' όσο αναμενόταν», γιατί η εταιρεία ουσιαστικά πληρώνει προκαταβολικά τη μελλοντική της ανάπτυξη. Ωστόσο, η συμφωνία προσθέτει, μεταξύ άλλων, στα περιουσιακά στοιχεία της BHP τρεις πηγές σε έκταση 1 εκατ. εκταρίων στο Τέξας και τη Λουιζιάνα και την κατατάσσει μία από τις 10 μεγαλύτερες εταιρείες πετρελαίου και φυσικού αερίου στον κόσμο.

Τρεις συμφωνίες

Η BHP είδε τρεις συμφωνίες, συνολικού ύψους άνω των 100 δισ. δολαρίων, να απορριπτούν ή να καταρρέουν την τελευταία τετραετία. Μεταξύ αυτών, εκείνη για τις Rio Tinto και Potash Corp. Σύμφωνα με τον κ. Κλόπερ, η εταιρεία είναι αποφασισμένη να βρεθεί σε καλύτερη θέση του ενεργειακού σούπερ μάρκετ».

kathimerini.com.cy

Κάθε μέρα, κάθε λεπτό
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΚΥΠΡΟΣ (ΧΑΚ) - ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Οι μεγαλύτερες μεταβολές της εβδομάδας. Summary table showing top gains and losses for the week.

Global Capital logo and contact information for Global Capital Securities and Financial Services Limited.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ - ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Detailed market overview table.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Detailed market overview table.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Detailed market overview table.

Alphatrust logo and contact information for Alpha Trust Aetey.

Πρόταση μείωσης ελλείμματος 3,7 τρισ. δολ.

Από την «ομάδα των έξι» – Απομένουν 11 μέρες έως το τέλος της προθεσμίας για το χρέος

Την ικανοποίησή του για τη διακομματική πρόταση της γνωστής και ως «ομάδας των έξι» γερουσιαστών για τη μείωση του ελλείμματος κατά 3,7 τρισ. δολάρια στα επόμενα δέκα χρόνια εξέφρασε ο Αμερικανός πρόεδρος Μπαράκ Ομπάμα, σε αντίθεση με τους Ρεπουμπλικανούς, που δείχνουν να στήριζαν την πρόταση του συντηρητικού κόμματος «Tea Party». Ο πρόεδρος των ΗΠΑ ανέφερε ότι θα συνεχιστούν αυτήν την εβδομάδα οι συνομιλίες στον Λευκό Οίκο με τους ηγέτες του Κογκρέσου, καθώς η ελεγχόμενη από τους Δημοκρατικούς Γερουσία και η «ρεπουμπλικανική» Βουλή των Αντιπροσώπων ακολουθούν διαφορετικές πορείες ώστε να τεταρτίσουν το αδιέξοδο για την αύξηση του ορίου χρέους των

Οι Ρεπουμπλικανοί ενέκριναν το σχέδιό τους για αύξηση ορίου δανεισμού κατά 2,4 τρισ. δολ. με αντάλλαγμα μεγάλες περικοπές δαπανών

14,3 τρισ. δολ., καθώς απομένουν μόλις 9 ημέρες μέχρι την προθεσμία της 2ας Αυγούστου. Οι Ρεπουμπλικανοί ενέκριναν αργά την περασμένη Τρίτη το σχέδιό τους, που προβλέπει την αύξηση του ορίου δανεισμού κατά 2,4

τρис. δολ. με αντάλλαγμα μεγάλες περικοπές δαπανών. Ωστόσο, το σχέδιο των Ρεπουμπλικανών συγκεντρώνει ελάχιστες πιθανότητες να περάσει από τη Γερουσία, με τον Ομπάμα να έχει ήδη δηλώσει ότι θα ασκήσει βέτο στην πρόταση. Στον ανταποδο, το σχέδιο της «ομάδας των έξι» αποτελεί ένα συνδυασμό περικοπών δαπανών με μικρές αυξήσεις ορίου. Παρά το γεγονός ότι οι ηγέτες των Ρεπουμπλικανών στη Βουλή των Αντιπροσώπων επέδειξαν κάποια επιθυμία στο να εξεταστούν η διακομματική πρόταση, εξακολουθούν μαζί με άλλα μέλη της δημοσιονομικά συντηρητικής κομματικής διοίκησης τους να αντιτίθενται σε οποιαδήποτε συμβατικά λύση που θα περιλαμβάνει νέους

φόρους. Συγκεκριμένα, προβλέπει μεταξύ άλλων μια άμεση μείωση του ελλείμματος κατά 500 δις. δολ., αλλά και τον περιορισμό των οριακών φορολογικών συντελεστών εισοδήματος. «Οι φορολογικές αυξήσεις δεν πρόκειται να περάσουν στη Βουλή των Αντιπροσώπων», υπογράμμισε ο Ρεπουμπλικανός βουλευτής από το Τέξας Κέβιν Μπρέντι. Στο ίδιο μήκος κύματος κινήθηκαν και οι δηλώσεις του βουλευτή των Ρεπουμπλικανών στην Τζόρτζια, Τομ Πράις, στο Bloomberg, ο οποίος τόνισε ότι η πρόταση της «ομάδας των έξι» είναι απλώς ένας σκελετός και μοιάζει περιγράμμα. «Υπάρχουν μεν κάποια καλά στοιχεία, αλλά υπάρχουν και κάποια κακά».

«Οι φορολογικές αυξήσεις δεν πρόκειται να περάσουν στη Βουλή των Αντιπροσώπων», υπογράμμισε ο Ρεπουμπλικανός βουλευτής από το Τέξας Κέβιν Μπρέντι.

BLOOMBERG

(Τηλ: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

Εταιρεία	Χθές	Πριν
Apple Inc	387,86	386,90
Amazon.com	232,74	235,55
Microsoft Corp	31,21	31,22
Google Inc	29,08	28,31
Facebook Inc	55,70	54,99
Twitter Inc	15,71	15,51
LinkedIn Corp	65,94	64,25
Dropbox Inc	26,58	26,37
Slack Inc	38,04	37,60
Paycom Software Inc	52,29	52,09
Workday Inc	29,08	28,31
Autodesk Inc	37,60	37,33
NetScout Systems Inc	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	31,01
Wish.com	54,32	53,89
Wish.com	48,78	49,36
Wish.com	29,44	29,70
Wish.com	26,90	26,14
Wish.com	37,60	37,33
Wish.com	31,29	

Ελπίδες ανάκαμψης από τα νέα τοπικά σχέδια

Έκθεση της Danos εκτιμά ότι η προώθηση των νέων τοπικών σχεδίων θα δώσει ώθηση την αγορά

Του ΓΙΑΝΝΗ ΣΕΪΤΑΝΙΔΗ

Τα νέα τοπικά σχέδια στα αστικά κέντρα της Κύπρου, με την αύξηση του συντελεστή δόμησης να επιτρέπει την ανέγερση κτηρίων έως και 30 ορόφων, μπορούν να δώσουν ώθηση στην ταλαιπωρημένη αγορά ακινήτων της Κύπρου, όπως εκτιμά η νέα έκθεση για την κυπριακή αγορά ακινήτων της συμβουλευτικής εταιρείας αξιολόγησης ακινήτων Danos, μέλος του δικτύου συνεργατών της γαλλικής BNP Paribas Real Estate.

Στην έκθεση επισημαίνεται ότι η αγορά ακινήτων της Κύπρου συνεχίζει να καταγράφει κάμψη και παρατίθενται τα σχετικά στοιχεία του RICS, τα οποία και δημοσίευσε αναλυτικά η «Κ» την περασμένη εβδομάδα. Ως θετικά καταγράφονται τα σχέδια της κυβέρνησης για εφαρμογή νέων τοπικών σχεδίων, τα οποία θα μπορούν να συμβάλουν στην τόνωση της αγοράς ακινήτων.

«Μια σημαντική αλλαγή θα είναι η αλλαγή του προγραμματισμού των τοπικών ζωνών και η αύξηση του συντελεστή δόμησης, που σε ορισμένες περιοχές θα επιτρέπει την κατασκευή κτηρίων έως και 30 ορόφων, γεγονός που θα επιτρέπει την υποδοχή νέων μεγάλων έργων», σημειώνεται στην έκθεση. Σε θετική κατεύθυνση μπορούν να συμβάλουν και νέοι νόμοι για την αγορά πρώτης κατοικίας, που, όπως εκτιμάται, θα φέρουν μεγαλύτερο αριθμό πωλήσεων.

Η Λευκωσία

Ειδική αναφορά γίνεται στις προσπάθειες αστικής ανάπτυξης της Λευκωσίας, με επίκεντρο το κέντρο και την εντός των τοίχων πόλη. Σύμφωνα με το εισαγωγικό σημείωμα της έκθεσης της Danos (η οποία διανεμάεται στο παγκόσμιο πελατολόγιο της BNP Paribas), στο κέντρο της Λευκωσίας και στην εντός των τοίχων πόλη φιλοξενούνται πολλά μνημεία της

Ειδική αναφορά γίνεται στις προσπάθειες αστικής ανάπτυξης της Λευκωσίας, με επίκεντρο το κέντρο και την εντός των τοίχων πόλη

πολιτιστικής κληρονομιάς και μνημεία αρχαιολογικής αξίας για την Κύπρο. Το κέντρο είχε υποστεί εγκατάλειψη μετά τη διαίρεσή του, ως συνέπεια της τουρκικής εισβολής και κατοχής.

«Μια συγκεκριμένη στρατηγική αστικής ανάπτυξης έπρεπε να εφαρμοστεί για τη Λευκωσία, για να αναβαθμιστεί και να κερδίσει πίσω την παλιά της δόξα. Το Γενικό Πρόγραμμα της Λευκωσίας (NMP) για την εντός των τοίχων πόλη είναι ένα διαρκές δικονομικό έργο που ξεκίνησε το 1979, φέρνοντας τις δύο κοινότητες της Λευκωσίας κοντά, ώστε από κοινού να εργαστούν προς την κατεύθυνση μιας βελτιωμένης πόλης για όλους. Στα τέλη της δεκαετίας του '70, η NMP προέβλεπε σε λεπτομερή αξιολόγηση των δομών της πόλης και ανέπτυξε ένα μακροπρόθεσμο σχέδιο για τη μελλοντική της ανάπτυξη. Αυτό περιλάμβανε την έγκριση ενός επενδυτικού προγράμματος για ειδικά προγράμματα. Ένα από τα βασικά καθήκοντα ήταν η ενίσχυση των διοικητικών λειτουργιών της περιοχής», τονίζεται, μεταξύ άλλων.

Οι ξένοι επενδυτές πληροφορούνται ότι είναι σε εξέλιξη πρόγραμμα αποκατάστασης παλιών διατηρητέων κτιρίων, ενώ έγιναν και έργα που συνέβαλαν στη βελτίωση της κυκλοφορίας και των μεταφορών. Επίσης, υπήρξαν οπτικές βελτιώσεις στην αρχιτεκτονική τοπίου, στην αστική μορφή και στον πολεοδομικό σχεδιασμό.

«Μια σημαντική αλλαγή θα είναι η αλλαγή του προγραμματισμού των τοπικών ζωνών και η αύξηση του συντελεστή δόμησης, που σε ορισμένες περιοχές θα επιτρέπει την κατασκευή κτηρίων έως και 30 ορόφων, γεγονός που θα επιτρέπει την υποδοχή νέων μεγάλων έργων», σημειώνεται στην έκθεση.

Υψηλή προσφορά χώρων γραφείων

Παραδοσιακά οι χώροι γραφείων στην Κύπρο ακολουθούσαν τον κοινό τύπο των πολυώροφων κτηρίων. Το τελευταίο διάστημα η Danos καταγράφει εμπλοτισμό της τοπικής προσφοράς γραφείων Α' κατηγορίας, με όλες τις σύγχρονες απαιτήσεις και προδιαγραφές. Αυτό το είδος, οι χώροι γραφείων, είναι ακριβότερο, τόσο για αγορά όσο και για ενοίκιο. Οι τρέχουσες οικονομικές συνθήκες επηρέασαν τη ζήτηση για εμπορικά ακίνητα περισσότερο από το αναμενόμενο. Πιο συγκεκριμένα, η ζήτηση για γραφεία είναι

μειωμένη και αυτό αντικατοπτρίζεται στις τιμές. Οι τιμές για αγορά γραφειακών χώρων στη Λευκωσία κυμαίνονται από 3.000 έως 4.500 ευρώ το τ.μ., στη Λεμεσό από 2.000 έως 5.000 ευρώ το τ.μ., στην Πάφο από 1.800 έως 2.500 ευρώ το τ.μ. και στη Λάρνακα από 1.500 έως 2.500 ευρώ το τ.μ. Οι τιμές ενοικίων είναι από 10 έως 20 ευρώ το τ.μ. στη Λευκωσία, από 10 έως 24 ευρώ το τ.μ. στη Λεμεσό, από 8 έως 13 ευρώ το τ.μ. στην Πάφο και από 8 έως 13 ευρώ το τ.μ. στη Λάρνακα.

ΑΠΟΨΗ / Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΑΥΡΕΑ

Οι τροποποιήσεις του Πολεοδομικού Σχεδίου Λευκωσίας

Μετά τις συνεχείς αναβολές, έχουν αναρτηθεί στο Διαδίκτυο οι τροποποιήσεις του Πολεοδομικού Σχεδίου Λευκωσίας και θα γνωρίζει ο κάθε ενδιαφερόμενος τι γίνεται, ποια είναι τα νέα δεδομένα και πώς θα κινηθεί η αγορά. Η επισήμοποίηση των συγκεκριμένων σχεδίων, σύμφωνα με τις επισημες διαβεβαιώσεις, αναμένεται ότι θα γίνει στο τέλος Ιουλίου.

Από μια πρώτη μελέτη των τροποποιήσεων έχουμε να κάνουμε τις εξής παρατηρήσεις: - Χαιρετίζουμε το γεγονός ότι παραχωρήθηκαν περισσότερα από όσους είχαν ακουστεί συντελεστές δόμησης σχετικά με τα μεγάλα τεμάχια ανάπτυξης στο αστικό κέντρο Λευκωσίας.

- Όπως διαπιστώνουμε, έχουν δοθεί συντελεστές δόμησης μέχρι και 5 προς 1. - Στην είσοδο της Λευκωσίας έχει εκπονηθεί σχέδιο για την ανάπτυξη πολυώροφων συγκροτημάτων γραφείων μεγάλων επιχειρήσεων για εξειδικευμένες χρήσεις.

- Ένα άλλο στοιχείο είναι η προσθήκη συντελεστή δόμησης και στις χαμηλές οικόσημες ζώνες, όπως Κα6, Κα7, Κα8, Κα9 και Κα10. Υπάρχουν και πάρα πολλά άλλα που μπορούμε να αναφέρουμε, αλλά θα επικεντρωθούμε σε δυο σχετικά σημεία. Το πρώτο είναι η κατά τη γνώμη μας σύγκριση απόψεων σ' ό,τι αφορά την ενδυνάμωση, από τη μια, του εμπορικού αστικού κέντρου της Λευκωσίας και από την άλλη τη δημιουργία αυτής της εξειδικευμένης εισόδου, η οποία θα συναγωνίζεται τις πιθανές αναπτύξεις που ίσως θα γίνονταν στο κέντρο. Με δυο λόγια, εκείνο

που θέλουμε να πούμε είναι ότι πιθανόν να διασπάται το επενδυτικό ενδιαφέρον για τα ψηλά, πολυώροφα κτήρια και στο αστικό κέντρο και στην περιοχή της εισόδου της πόλης.

Ένα άλλο σημείο, το δεύτερο που θέλουμε να αναφέρουμε, είναι ότι οι τροποποιήσεις που έχουμε δει γίνονται σε περιοχές με συντελεστή δόμησης 90% και χαμηλότερα για σκοπούς οικιστικής χρήσης. Ο αρχικός σχεδιασμός αυτόν των περιοχών αποσκοπούσε στο να αποτρέψει τη δημιουργία πολυκατοικιών και συγκροτημάτων κατοικιών, ώστε να ζούμε σε άνετα προάστια (suburbia), όπου θα κτιζόταν μια κατοικία σε κάθε οικοπέδο. Τώρα, με την προσθήκη συντελεστή δόμησης 5% για δυο μονάδες ή 10% για τρεις ή περισσότερες μονάδες, γίνεται προτροπή για στρόφι στην χρήση αυτών των περιοχών για την κατασκευή συγκροτημάτων κατοικιών και διαμερισμάτων.

Αυτά είναι κάποια από τα δεδομένα των νέων πολεοδομικών σχεδίων. Πριν κλείσουμε, θα θέλαμε και πάλι να επισημόσουμε την ανάγκη να ανακοινωθούν και σύντομα και επίσημα, ώστε ο κάθε εκτιμητής ή πολιτικός μηχανικός μελετητής να μπορεί υπολογίσει τις συνέπειες - θετικές ή αρνητικές - και να ενεργήσει αναλόγως.

Τέλος, λόγω των πολλών και ποικιλομορφών αλλαγών, θα ήταν καλοδεχούμενη η πραγματοποίηση σειράς σεμιναρίων για την επεξεργασία και την ορθή εφαρμογή όλων αυτών των προνοιών του σχεδίου.

Ο κ. Γιώργος Μαυρέας είναι εγγεγραμμένος εκτιμητής.

Ξεχωρίζουν εξοχικά και αποθήκες

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Η τουριστική κατοικία και ο κλάδος των αποθηκευτικών εγκαταστάσεων (logistics) εμφανίζουν τις θετικότερες προοπτικές στην ελληνική αγορά ακινήτων, καθώς σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση της Colliers International, οι δύο αυτοί τομείς συγκεντρώνουν το υψηλότερο επενδυτικό ενδιαφέρον, τη στιγμή που οι κλάδοι της κατοικίας και των γραφείων έχουν πλέον ρόλο «κομπάρσου». Όπως επισημαίνει η Colliers, πε-

Σε πρόσφατες δηλώσεις του, ο διευθύνων σύμβουλος της γεωγραφικής ζώνης EMEA (Ευρώπη, Μέση Ανατολή, Αφρική) της Colliers International, κ. Κρις Μακλέρνον, ανέφερε «είναι σαφές ότι παρά τις καθημερινές αναταραχές σχετικά με τα κυρίαρχα προβλήματα χρέους στην Ελλάδα, μερικοί επενδυτές εξακολουθούν να κοιτάνε μακροπρόθεσμα και να στριγγίζουν τα ποσοτικά προϊόντα ακινήτων, τα οποία έχοντας διεθνή πελατεία, μπορούν να υπερνικήσουν τη γενικότερη αρνητική τάση στην οικονομία. Είναι επιτακτική η ανάγκη να συνεχιστεί η Ελλάδα να προσελκύει τέτοιες επενδύσεις, οι οποίες θα είναι ζωτικής σημασίας αν η χώρα είναι να ξεπεράσει τα σημερινά της προβλήματα» τόνισε χαρακτηριστικά ο κ. Μακλέρνον.

Όσον αφορά τον κλάδο των logistics, είναι δεδομένο ότι η Ελλάδα υστερεί έναντι των περισσότερων χωρών της Ευρώπης, καθώς οι σχετικές υποδομές σύγχρονων προδιαγραφών είναι περιορισμένες σε αριθμό. Ως εκ τούτου, υπάρχει ένα κενό που μπορεί να καλυφθεί και να αναδειχθεί τη χώρα σε ελκυστικό προορισμό για τους διεθνείς ομίλους. Στο πλαίσιο αυτό, το επί χρόνια επικιρούμενο σχέδιο ανάπτυξης κέντρου εμπορίου στην περιοχή του Θριασίου, σε συνδυασμό με την προτεινόμενη σιδηροδρομική σύνδεση, θα αναβαθμίσει σημαντικά τις σχετικές υποδομές της χώρας. Αξίζει να σημειωθεί ότι για το 2010 η Ελλάδα κατέταξε πρόσφατα στην 54η θέση του σχετικού δείκτη logistics της Παγκόσμιας Τράπεζας.

Οι μεγάλες τουριστικές αναπτύξεις, όπως αυτή του συγκροτήματος Costa Navarino στην Πύλο από την TEMES, αναβαθμίζουν την ευρύτερη περιοχή που τις φιλοξενεί και εντείνουν το επενδυτικό ενδιαφέρον για τις εξοχικές κατοικίες της περιοχής.

Υποχώρησε η αγορά γραφείων στην Αττική κατά το 2010

Μείωση ενοικίων και ζήτηση καταγράφει καθ' όλη τη διάρκεια του 2010 στην αγορά γραφείων του Λεκανοπεδίου Αττικής, σύμφωνα με έκθεση της Eurobank Property Services, η οποία εκτιμά ότι η στάση αναμονής από επενδυτές και χρήστες θα συνεχιστεί, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα, λόγω των αβέβαιων οικονομικών συνθηκών. Ταυτόχρονα επισημαίνει ότι θα διατηρηθεί και η τάση επαναδιαπραγμάτευσης των μισθωμάτων από τους υφιστάμενους χρήστες, η οποία βρέθηκε στο επίκεντρο πέρσι και ήταν ένας από τους βασικούς λόγους για την υποχώρηση των ενοικίων. Αλλωστε, αυτή την περίοδο το διαπραγματευτικό πλεονέκτημα βρίσκεται στην πλευρά των υφιστάμενων,

αλλά και μελλοντικών ενοικιαστών. Κατά την έκθεση, μακροπρόθεσμα εκτιμάται ότι η αγορά γραφείων είναι σε θέση να προσελκύσει το ενδιαφέρον αρχικά των εγχώριων χρηστών και επενδυτών και στη συνέχεια μεγάλων εταιρειών του εξωτερικού υπό την προϋπόθεση της σταδιακής βελτίωσης της οικονομίας και της παροχής ισχυρών κινήτρων για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της προσέλκυσης ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα. «Ενισχυτικό ρόλο στην πορεία της αγοράς γραφείων θα έχουν η ολοκλήρωση οδών και λοιπών υποδομών που βρίσκονται σε εξέλιξη στην παρούσα φάση και η δημιουργία νέων υποδομών που θα διευκολύνουν την πρόσβαση στις κύριες επιχειρηματικές πε-

ριοχές και θα οδηγήσουν σε μείωση του λειτουργικού κόστους των επιχειρήσεων» αναφέρει η Eurobank Property Services. Αναφορικά με τα ενοίκια, στο κέντρο της πόλης (πéριξ Πλατείας Συντάγματος), κυμαίνονται μεταξύ 19 και 23 ευρώ/τ. μ. μηνιαία, με τις υψηλότερες τιμές να καταγράφονται επί της Α. Βασιλίσσης Σοφίας και επί της Πλατείας Συντάγματος. Στα καλύτερα σημεία της Α. Κηφισίας, τα μηνιαία ενοίκια κυμαίνονται από 17 έως 19 ευρώ/τ. μ. για νεόδμητα ακίνητα και από 14 έως 18 ευρώ/τ. μ. για παλιότερα κτίρια. Αντίστοιχα, στη Λ. Συγγρού, τα νεόδμητα γραφεία μισθώνονται από 14 έως 17 ευρώ/τ. μ. και τα παλιότερα από 11 έως 14 ευρώ/τ. μ.

ΝΙΚΟΣ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Νέος εμπορικός πόλος στα Σπάτα

Συνολική επένδυση 75 εκατ. ευρώ προωθεί αυτή την περίοδο η REDS, θυγατρική του ομίλου Ελλάκτωρ, για την ανάπτυξη και λειτουργία του εμπορικού πάρκου Smart Park, σε έκταση 91 στρεμμάτων στα Σπάτα, πλάσιον του υφιστάμενου εκπαιδευτικού χώρου της McArthurGlen και σε κοντινή απόσταση από το Αττικό Ζωολογικό Πάρκο. Από τα 91 στρέμματα, τα 30 στρέμματα θα διαμορφωθούν σε χώρους πρασίνου.

Σύμφωνα με τον σχεδιασμό, το νέο πάρκο θα προσφέρει εμπορικούς χώρους, συνολικής επιφάνειας 50.000 τ.μ., με σημαντικές συμφωνίες να έχουν ήδη επιτευχθεί. Όπως ανακοίνωσε χθες η REDS, η πρώτη φάση του πάρκου αναμένεται να ολοκληρωθεί το προσεχές φθινόπωρο και θα αφορά τα 35.000 τ.μ. του έργου, αποτελώντας εμπορικούς χώρους τάξεως 55 εκατ. ευρώ. Σε αυτούς τους χώρους θα φιλοξενοούνται σημαντικές εμπορικές αλυσίδες, όπως Jumbo, Carrefour, Dixons (Κωτσόβολος), Hondas Center, Intersport, Apple Premium Reseller.

Ηδη η εταιρεία έχει συνάψει σε ποσοστό περίπου 70% μακροχρόνια εγγυημένα οριστικά συμβόλαια μίσθωσης, με αντίστοιχες εξασφαλίσεις, και βρίσκεται σε διαδικασία προχωρημένων διαπραγματεύσεων και προ-υπογραφής για το υπόλοιπο ποσοστό. Αυτή η πρώτη φάση του κέντρου αναμένεται να περάσει

Το νέο κέντρο REDS, μαζί με αυτό της McArthurGlen, δημιουργεί εμπορικές χρήσεις 80.000 τ.μ.

στην ιδιοκτησία του επενδυτικού ομίλου Henderson Global Investors, με τον οποίο υφίσταται προσύμφωνο πώλησης.

Η δεύτερη φάση, επένδυσης 20 εκατ. ευρώ και εμπορικής επιφάνειας περίπου 15.000 τ.μ., για την οποία έχουν υπογραφεί προσύμφωνο μίσθωσης κατά 100%, αναμένεται να ξεκινήσει στο τέλος του 2012 και θα φιλοξενεί τη Village Cinemas και την Praktiker. Αξίζει να σημειωθεί ότι μαζί με το προαναφερθέν McArthurGlen Designer Outlet Athens, το νέο Smart Park θα δημιουργήσει τον μεγαλύτερο εμπορικό πόλο στην Ελλάδα, συνολικής επιφάνειας εντός συντελεστή δόμησης που πλησιάζει περίπου τα 80.000 τ.μ.

Σε σχετικές του δηλώσεις, ο κύριος Γιάννης Μοραβίτης, γενικός διευθυντής της REDS, ανέφερε ότι «η μικρή απόσταση που χωρίζει το Smart Park από την Αθήνα και το γεγονός ότι στην ευρύτερη περιοχή της ανατολικής Αττικής αποσπάζουν οι οργανωμένες μορφές εμπορίου και αναψυχής μάς καθιστούν αισιόδοξους για την επιτυχία της επένδυσης».

ΟΜΟΝΟΙΑ

Τα πράσινα «μωρά» και οι προοπτικές τους

Η πρωταθλήτρια ομάδα U21 (Νέων) μετακομίζει στο «Ηλίας Πούλλος» και μπαίνει σε άλλες βάσεις λειτουργίας. Όταν επέστρεψαν την περασμένη Δευτέρα στις προπονήσεις οι νεαροί, δεν παρουσιάστηκαν στο Μακάριο αλλά στο Γέρι. **Σελ. 3**

ΑΝΟΡΩΣΗ

Επικίνδυνες «τρύπες» στο ρόστερ της «Κυρίας»

Στη Γεωργία φάνηκαν σημαντικές αδυναμίες αλλά και κενά που χρήζουν άμεσες διόρθωσης, αν η Ανόρθωση θέλει να προκριθεί στο Γιουρόπα Λιγκ. Το μεγαλύτερο πρόβλημα εστιάζεται στα χαφ, όπου υπάρχει επιτακτική ανάγκη απόκτησης κόφτη. **Σελ. 3**

ΑΠΟΛΛΩΝΑΣ

Κρίση και πίκρα έδιωξαν την Columbia

Μετά από 25 χρόνια και επτά τίτλους, η εταιρεία-κολοσσός στις θαλάσσιες μεταφορές δεν θα εμφανίζεται στη φανέλα του Απόλλωνα, λόγω της οικονομικής κρίσης αλλά και της πίκρας από τη συμπεριφορά παραγόντων των κυανολεύκων. **Σελ. 5**

Χτίζοντας μια υπολογίσιμη (στην Ευρώπη) δύναμη

Από τη 226η θέση του 2003 ο ΑΠΟΕΛ φλερτάρει σήμερα με το Top100, καθώς είναι στην 106η θέση, την ψηλότερη της ιστορίας του

Του ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Το καλοκαίρι του 1999 ο αποκλεισμός της Σλόβαν Μπρατισλάβας από την τότε πρωταθλήτρια Ανόρθωση θεωρήθηκε μια από τις μεγαλύτερες ευρωπαϊκές επιτυχίες στην ιστορία του κυπριακού ποδοσφαίρου. Αν στις 3 Αυγούστου ο ΑΠΟΕΛ ριζει πάλι τους Σλοβάκους στο καναβάτσο δεν θα είναι τίποτα περισσότερο από μια ακόμα πρόκριση – άλλωστε και στη Σλοβακία αναγνωρίζουν πως η κυπριακή ομάδα είναι φαβορί, έστω και αν αυτή θα συνεπάγεται για τους γαλαζοκίτρινους συμμετοχή στους ομίλους του Γιουρόπα Λιγκ, ευρωπαϊκά παιχνίδια μέχρι τον Δεκέμβριο και ισοσκελισμό του φετινού μπάτζετ.

Τα δεδομένα ανατράπηκαν θεαματικά την τελευταία δεκαετία υπέρ των κυπριακών ομάδων, ιδιαίτερως για τον ΑΠΟΕΛ, που ενώ δεν είχε κάποια σπουδαία ευρωπαϊκή επιτυχία από τα μέσα της δεκαετίας του '90 μέχρι το 2002, έφτασε σήμερα να βρίσκεται στην 106η θέση της κατάταξης της UEFA, την ψηλότερη της ιστορίας του – βρίσκεται πάνω και από την Παρτιζάν. Μετά τις δυο νίκες επί της Σκεντερμπέου οι γαλαζοκίτρινοι έχουν 14.524 βαθμούς, τους περισσότερους που είχαν ποτέ. Στις φετινές κληρώσεις μπαίνουν με τους 13.124 βαθμούς που είχαν μαζέψει μέχρι πέρσι οι οποίοι τους έφεραν στην 125η θέση, καθώς στην πορεία στο Τσάμπιονς Λιγκ είχαν προστεθεί οι πέντε περσινές ευρω-

Η συγκομιδή του ΑΠΟΕΛ

Έτος	Θέση	Βαθμοί	(Βαθμοί έτους)
2002	218	8.082	(4.0450)
2003	226	5.970	(0.4400)
2004	218	5.695	(0.4400)
2005	205	6.355	(0.9900)
2006	192	6.492	(0.5775)
2007	-	-	(0.5332)
2008	190	4.016	(2.2666)
2009	141	11.599	(7.8500)
2010	125	13.124	(2.1250)
2011	106	14.524	(1.7500)

✓ Η ειδική βαθμολογία κάθε ομάδα προκύπτει από το άθροισμα των βαθμών που έχει σκοράρει τα τελευταία πέντε χρόνια, οι οποίοι σκαρτίζονται ανάλογα με τα αποτελέσματα, τις προκρίσεις αλλά και τα αποτελέσματα των υπόλοιπων ομάδων της ίδιας χώρας.

παϊκές νίκες. Μετά το Τσάμπιονς Λιγκ ο ΑΠΟΕΛ ήταν στην 141η θέση με 11.599 βαθμούς.

Όταν ο Γιοβάνοβιτς είχε παραλάβει την ομάδα το 2008 αυτή ήταν εκτός των πρώτων 200 θέσεων, καθώς από το καλοκαίρι του 2003 μέχρι και αυτό του 2007 μέτραγε μόλις τέσσερις προκρίσεις σε πέντε χρόνια – το 2004 και το 2007 αποκλείστηκε από τον πρώτο αγώνα αντιμετωπίζοντας Σπάρτα

Πράγας και Μπάτε, αντίστοιχα. Με τις επιτυχίες του 2008 (μόλις μια ήττα, από τη Σάλκε εντός έδρας) ανέβηκε στην 190η θέση με 4.016. Σήμερα αυτοί οι βαθμοί είναι τρισεπίσημοι φορές περισσότεροι.

Αρχή με Γκέραντ

Η μετατροπή του ΑΠΟΕΛ σε υπολογίσιμη ευρωπαϊκή δύναμη ξεκίνησε το καλοκαίρι του 2002 με τον Έγκε Γκέραντ ο οποίος απέκλεισε στα προκριματικά του Τσάμπιονς Λιγκ τη Φλόρα Ταλίν (Εσθονία) και τη Μάρμπορ (Σλοβενία), πριν τηθεί εκτός από την ΑΕΚ με δυο ήττες (2-3, 0-1). Τότε είχε ανέβει στη 208η θέση. Την επόμενη χρονιά στο Κύπελλο UEFA ο ΑΠΟΕΛ απέκλεισε την Γκράτσερ μέσα στην Αυστρία αλλά αποκλείστηκε από τη Χέρτα Βερολίνου με δυο ήττες, πέφτοντας στη 226η. Παρά τον αποκλεισμό από τη Σπάρτα Πράγας το επόμενο καλοκαίρι, το 2-2 του ΓΣΠ ήταν ικανό να ανεβάσει τους γαλαζοκίτρινους κατά οκτώ θέσεις, ενώ άλλες δεκατρείς κερδήθηκαν από τις προκρίσεις επί Μπρικόκαρα (Μάλτα) και Μακάμπι Τελ Αβίβ (Ισραήλ) στα πλαίσια του Κυπέλλου UEFA της σεζόν 2005-06. Το καλοκαίρι του 2006 και παρά τον αποκλεισμό από την Τραμπζονσπόρ η ομάδα της Λευκωσίας ήταν στην 192η θέση, πριν καταρραχώσει λόγω του ανέλπιστου αποκλεισμού από την Μπάτε Μπόρισφ την αμέσως επόμενη χρονιά.

Ρεκόρ προσέλευσης σε περίοδο κρίσης

Τα όρια του ανεξήγητου αγγίζει η πρωτοφανής διψα των οπαδών του ΑΠΟΕΛ για μπάλα. Παρότι κορτασμένοι από επιτυχίες την τελευταία πενταετία και παρά τη διηνεκή θέση στην οποία βρίσκεται η κυπριακή οικονομία, οι οπαδοί των πρωταθλητών ρίχνουν το ένα ρεκόρ μετά το άλλο. Στον αγώνα με τη Σκεντερμπέου κόπηκαν 11.271 εισιτήρια, τα περισσότερα που έχουν διατεθεί σε πρώτο ευρωπαϊκό ματς των γαλαζοκίτρινων. Το ρεκόρ μέχρι την περασμένη Τετάρτη (20/07) στεκόταν από το 2004 όταν είχαν πωληθεί 11.000 εισιτήρια για το πρώτο ματς με τη Σπάρτα Πράγας που ήταν εντός έδρας – τότε ο ΑΠΟΕΛ είχε περάσει χωρίς αγώνα έναν προκριματικό. Η ομάδα της Λευκωσίας έχει διαθέσει μέχρι στιγμής 5.800 κάρτες διαρκείας, αριθμός λίγο μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο περσινό, έτσι εκτιμάται ότι φέτος θα γίνει νέο ρεκόρ διαθέσιμης διαρκείας.

Τα όρια του ανεξήγητου αγγίζει η διψα του κόσμου του ΑΠΟΕΛ για ποδόσφαιρο, σε περίοδο οικονομικής κρίσης.

προσεχή Τρίτη (26/07 20:00). Εκτιμήσεις λένε με πάνω από 15.000 φίλοι των πρωταθλητών θα είναι στο ΓΣΠ. Το Orange Shop χθες ήταν ανοικτό μέχρι τις 18:00, ενώ σήμερα Κυριακή η πώ-

ληση εισιτηρίων θα συνεχίζεται μέχρι τις 19:00. Οι διοικούντες καλούν τον κόσμο να αγοράζει εισιτήρια από το www.apolefc.com.cy. Τα εισιτήρια κοστίζουν 30 ευρώ.

Τα εισιτήρια στις ευρωπαϊκές πρεμιέρες στο ΓΣΠ

Έτος	Διοργάνωση	Αντίπαλος	Εισιτήρια
1999	Κύπελλο UEFA	Τόμπορι	4.350
2002	Τσάμπιονς Λιγκ	Φλόρα Ταλίν	8.062
2003	Κύπελλο UEFA	Ντέρι Σίτι	8.824
2004	Τσάμπιονς Λιγκ	Σπάρτα Πράγας	11.006
2005	Κύπελλο UEFA	Μπρικόκαρα	6.301
2006	Κύπελλο UEFA	Μουράτα	6.489
2007	Τσάμπιονς Λιγκ	Μπάτε	9.971
2008	Κύπελλο UEFA	Πέλιστερ	10.101
2009	Τσάμπιονς Λιγκ	Στρέιμουρ	9.054
2010	Γιουρόπα Λιγκ	Τάουρας	9.000*
2011	Τσάμπιονς Λιγκ	Σκεντερμπέου	11.271

✓ **Το ρεκόρ**

σε ευρωπαϊκό ματς του ΑΠΟΕΛ είναι 21.567 εισιτήρια και σημειώθηκε στον αγώνα με την Τσέλια. Στα ματς με Ατλέτικο και Κοπεγχάγη διατέθηκαν 21.178 και 21.133 εισιτήρια, αντίστοιχα, ενώ στο παιχνίδι με την Πόρτο είχαν πωληθεί 20.825 εισιτήρια.

* Θεατές - λόγω τεχνικών προβλημάτων δεν ανακοινώθηκε ο ακριβής αριθμός εισιτηρίων που διατέθηκαν

Όταν ο Γιοβάνοβιτς ανέλαβε τον ΑΠΟΕΛ το 2008, η ομάδα βρισκόταν έξω από τις πρώτες 200 θέσεις, καθώς τα πέντε προηγούμενα χρόνια μέτραγε μόλις τέσσερις προκρίσεις.

Με έναν επιθετικό, χωρίς ρίσκο η Σλόβαν

Στην Μπρατισλάβα είναι ευχαριστήσιμοι με την κλήρωση που τους φέρνει αντιμέτωπους με τον ΑΠΟΕΛ και όχι άδικα καθώς θα μπορούσαν να είχαν κληρωθεί π.χ. με την Κοπεγχάγη που ήταν επίσης στο γκρουπ των ισοκυρών. Τις πρώτες μέρες ο Τύπος καλλιέργησε ένα κλίμα ευφορίας προτάσσοντας πως η ρεβάνς θα γίνει εντός έδρας, αλλά στην πορεία συμβιβάστηκαν πως οι πιθανότητες πρόκρισης είναι 50-50% ενώ αντιλήφθηκαν πως δεν θα είναι και αποτυχία αν αποκλειστούν από τον πρωταθλητή Κύπρου.

Πέρα από τους γαλαζοκίτρινους οι Σλοβάκοι φοβούνται τη ζέση και την υγρασία της Κύπρου (οι προβλέψεις μιλούν για καύσωνα) αλλά και την καυτή ατμόσφαιρα που δημιουργείται στο ΓΣΠ. Η Σλόβαν επιστρέφει στο Τσάμπιονς Λιγκ μετά το 2009 – τότε αποκλείστηκε με δυο ήττες από τον Ολυμπιακό του Κετσπάγια στον προηλαίο των Ομίλων – έχοντας προπολογισμό λίγο πάνω από πέντε εκατ. ευρώ, δηλαδή υπολείπεται των πρωταθλητών Κύπρου κατά τρία εκατ. ευρώ, περίπου. Έχει τέσσερις ξένους στην ενδεκάδα – ο ένας πολιτογραφημένος Σλοβάκος.

Αστέρη ο Σέμπο

Ο Τσέχος Κάρελ Γιάρολιμ δουλεύει στην ομάδα εδώ και σχεδόν ένα χρόνο, έχοντας μετακομίσει πέρσι από την Πράγα και τη Σλαβία. Πήρε σχετικά εύκολο το περσινό πρωτάθλημα και πάνω στην περσινή ομάδα σπριτζείται σ' αυτά τα προκριματικά. Παίζει κυρίως με σύστημα 4-5-1 το οποίο χρησιμοποίησε στο Καζακστάν, ενώ όταν ρισκάρει, όπως έκανε στον πρώτο αγώνα με την Τόμπολ, επιλέγει οχηματισμό 4-4-2. Στην Κύπρο αναμένεται να αγωνιστεί συντηρητικά με μοναδικό προσημειωμένο τον πρώτο σκόρερ της περσινής λίγκας (23 γκολ σε 24 αγώνες) Φίλιπ Σέμπο. Η ομάδα αναπτύσσεται από τα άκρα, όμως όλο το παιχνίδι περνάει από τα πόδια του αρχηγού Ίγκορ Ζόφτσκα που τις πιο πολλές φορές συγκλίνει προς τα αριστερά και ντυμιπλάρει τον αντίπαλο μπακ με τον αριστερό χαφ Μάρκο Μιλίνκοβιτς. Ένα από τα ατού της ομάδας είναι οι δυο κόφτες, που μπορούν να κάνουν παιχνίδι. Ο Γκουεντέ σκόραρε κόντρα στην Τόμπολ στη Μπρατισλάβα και ο Κλαντρουμπσκι έβαλε το γκολ στη ρεβάνς, ενώ από δικό του μακρινό σουτ (και ασταθή απόκρουση του τερματοφύλακα) ο Σέμπο άνοιξε το σκορ στον πρώτο αγώνα. Στο πρώτο ματς με την Τόμπολ αποβλήθηκε ο Χάλεναρ, παρτενέρ του Σέμπο στην επίθεση. Ήταν για αρκετό καιρό τραυματίας και δεν αναμένεται να ξεκινήσει στο ΓΣΠ.

Τίποτα ιδιαίτερο

Όλη η ομάδα πιέζει για πένα πολύ στην πρώτη πάσα ώστε να μην επι-

Το μπάτζετ της Σλόβαν υπολογίζεται στα πέντε εκατ. ευρώ

τρέψει στον αντίπαλο να κυκλοφορήσει την μπάλα και να περάσει κάποιες μπαλιές. Ίσως το κάνουν και συνειδητά καθώς αδύναμος κρίκος φαίνεται να είναι οι δυο κεντρικοί αμυντικοί και ο τερματοφύλακας, ενώ ούτε οι πλάγιοι μπακ γεμίζουν το μάτι, τουλάχιστον για τα αμυντικά τους καθήκοντα. Ο Πρέντραγκ Έρακ ήταν στην Μπρατισλάβα στην πρεμιέρα του πρωταθλήματος Σλοβακίας, αναμενόμενα να παρακολουθήσει και χθες τη Σλόβαν στο ντέρμπι με την περσινή

δευτεραθλήτρια Σένιτσα, ενώ τον αγώνα της στο Καζακστάν τον είδε από την τηλεόραση. Σύμφωνα με πληροφορίες, δεν είδε κάτι ιδιαίτερα ανησυχητικό και θεωρεί πως πρόκειται για μια ομάδα στα επίπεδα της Γάμπλινγκερ. Ίσως λίγο καλύτερη...

Μικρή απόλεια ο Κις

Μετά την πρόκριση στο Καζακστάν η Σλόβαν δάνεισε τον 21χρονο χαφ Φίλιπ Κις στην ουαλική Κάρντιφ που του χρόνου θα παίζει στην Πρέμιερ Λιγκ. Είναι ο αρχηγός της Εθνικής Νέων της Σλοβακίας και το νέο πομπό της χώρας, αλλά δεν ήταν βασικός στην πρωταθλήτρια. Το πρώτο ματς με την Τόμπολ το είδε από τον πάγκο και στη ρεβάνς πήρε 25 λεπτά.

- 30. Μάτους Πουτνόσκι** - Σλοβάκος τερματοφύλακας, 27 χρόνων, που δεν ήταν ποτέ διεθνής. Είναι βασικός τα δυο τελευταία χρόνια. Έχει ύψος 1,95 μ. αλλά δεν είναι κάτι ιδιαίτερο.
- 18. Μαριαντού Μπαγκαγιόκο** - 21χρονος βιβριανός μπακ, πυραυλοκίνητος, ανεβαίνει μέχρι την τελική γραμμή για να σεντράρει. Αμυντικά δεν είναι ό,τι καλύτερο. Επέστρεψε πέρσι στην ομάδα από δανεισμό.
- 6. Μάρτιν Ντομπρότκα** - Πέντε χρόνια στη Σλόβαν, μια φορά διεθνής, ψηλός μπακ (1,85 μ.) που δεν συμμετέχει ιδιαίτερα στο παιχνίδι και δεν είναι ιδιαίτερα σταθερός στην άμυνα.
- 28. Μάριαν Χαντ** - Ηγέτης της άμυνας, 29χρονος αριστεροπόδαρος κεντρικός μπακ ύψους 1,89 μ. που αποτελεί κίνδυνο στα στημένα. Πέρσι γύρισε στην ομάδα από διετή δανεισμό στην πορτογαλική Σπόρτινγκ και την τασέικη Σπάρτα Πράγας.
- 21. Πέτερ Στεπανόφσκι** - Δεξιόποδαρος... αριστερός μπακ, 23 χρόνων, διεθνής με τη U21, παίζει στη Σλόβαν τα τρία τελευταία χρόνια. Απ' αυτόν ξεκινάει πολλές επιθέσεις καθώς η Σλόβαν αναπτύσσεται από αριστερά.
- 17. Γίρι Κλαντρουμπσκι** - Τσέχος, 26χρονος κόφτης που περιορίζεται στα ανασταλτικά καθήκοντα και επικειρεί σουτ από μακριά. Στην άμυνα γίνεται πέμπτος μπακ. Από τους πιο σημαντικούς παίκτες της ομάδας, αν και αποκλήθηκε φέτος. Δυο φορές διεθνής με την Τσέχια. Ανεβαίνει στα στημένα.
- 19. Καρίμ Γκουεντέ** - Τογκολέζος που γεννήθηκε στο Αμβούργο και πήρε διαβατήριο Σλοβακίας, είναι ένα χρόνο στη Σλόβαν ενώ έχει ευρωπαϊκές παραστάσεις με την Αρμέντια. Είναι 26 χρόνων και συμμετέχει στο επιθετικό κομμάτι, προωθείται ή βγαίνει ως κρυφό φορ καθώς είναι πολυσύνθετος. Καλός με την μπάλα στα πόδια.
- 7. Μίλαν Ιβάνο** - Σλοβάκος, ο Γιάρολιμ τον ξέρει από τη Σλαβία αλλά δεν φαίνεται σπουδαίος παίκτης. Πήρε λίγες πρωτοβουλίες στη ρεβάνς με την Τόμπολ, όπου έγινε αλλαγή στο 65ο λεπτό.
- 11. Μάρκο Μιλίνκοβιτς** - Σέρβος 23 χρόνων, αριστεροπόδαρος, από τους σημαντικούς παίκτες καθώς συνεργάζεται με τον Ζόφτσκα και τον Στεπανόφσκι, ενώ είναι αρκετά γρήγορος. Αποκτήθηκε τον Γενάρη από την Κόσιτσ.
- 10. Ίγκορ Ζόφτσκα** - Αρχηγός, ο πιο ποιοτικός παίκτης στο ρόστερ, κτυπάει όλα τα στημένα, κινείται ως ελεύθερος ενώ μπορεί να παίζει σε οποιοδήποτε από τα δυο άκρα αν χρειαστεί. Είναι 28 χρόνων και μεταγράφηκε πέρσι στη Σλόβαν.
- 33. Φίλιπ Σέμπο** - Ο γκολτζής της ομάδας με 23 γκολ σε 24 ματς πέρσι, Σλοβάκος φορ μέτριου αναστήματος (1,81 μ.) αλλά πολύ δυνατός σκαρλί και αρκετά γρήγορος. Γύρισε πέρσι μετά από χρόνια περιπλάνησης σε Αυστρία Βιέννης, Ρέιντζερς και Βαλενσιέν. Είναι 27 χρόνων, 13 φορές διεθνής.

ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΑΜΕΡΕΣ

Γκάφα ή ομοψυχία;

«Ποδοσφαιριστές Ομόνοιας» υπογράφεται η ανακοίνωση που ανέβηκε στο site του «τριφυλλιού», μέσω της οποίας οι παίκτες ενημερώνουν πως έχουν να παίρνουν πέντε μηνιαία και πριμ για το προέξοιστο πρωτάθλημα και το περσινο κύπελλο. Και τι σχέση έχει μ' όλα αυτά π.χ. ο Μαργκάσα; Θα ήταν καλύτερα όσοι πραγματικά έχουν να παίρνουν, να βγουν και να το πουν επωνύμως παρά να κρύβονται πίσω από την ανωνυμία του συνόλου. Εκτός και αν η ομαδική υπογραφή μήκτε σε ένδειξη ομοψυχίας.

Γκάφα της διοίκησης

Λέγεται πως η ανακοίνωση των παικτών της Ομόνοιας εκδόθηκε με τις ευλογίες της διοίκησης, ώστε να ευαισθητοποιηθούν οι οπαδοί και να αγοράσουν τα εισιτήρια διαρκείας. Συγγνώμη, πρέπει να πληρώσει ο μεροκαματιάρης τα μηνιαία δεκάδων χιλιάδων ευρώ που έχουν να παίρνουν οι ακριβοπληρωμένοι αστέρες της μπάλας; Αυτό είναι πιο κουφό και απ' τα κουφά, σε μια περίοδο που η οικονομία βρίσκεται σε επίπεδα 1974, σύμφωνα με τον διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας.

Μπομπ... ο σφουγγαράκης

Μέχρι και τον Μπομπ Μάρλεϊ επιστράτευσε ο Πάνικος Φαντούσης προκειμένου να πάρει καμιά ψήφο υποστήριξης, αλλά μάταια. Μάλλον το «μεγάλο σωματείο» προτιμά να πληρώνει τον Μάρλεϊ για... Τσε παρ να πάει κόντρα στον «μεγάλο». Τέτοια φορά που πήρε ο Φαντούσης, καλά που δεν μα έπιε και για τον Μπομπ... τον σφουγγαράκη.

Ανανεωμένο το ΓΣΠ

Λίφτησαν υπέστησαν οι χώροι εργασίας των ΜΜΕ στο ΓΣΠ, όπως διαπιστώσαμε στον πρώτο επίσημο αγώνα της σεζόν. Στα δημοσιογραφικά έχουν μπει τηλεοράσεις Plasma, ενώ τη μικτή ζώνη από τον διάδρομο των αποδυτηρίων χωρίζει πλέον ξύλινος πάγκος αντί το αντισθητικό κάγκελο. Με την παράδοση του κυκλικού κόμβου αλλάζει η εικόνα και ο περιβάλλοντας χώρος του σταδίου, καθώς δημιουργείται νέα είσοδος στο νότιο πάρκινγκ, που θα αποσυμφωνήσει την τροχαία κίνηση.

Μισό εκατ. ευρώ για Ρέζεκ

Μισό εκατομμύριο ευρώ θέλει η Βικτόρια Πλζεν, για να παραχωρήσει τα δικαιώματα του Γιαν Ρέζεκ στην Ανόρθωση το ερχόμενο καλοκαίρι. Για να δούμε αν ο Τσέχος φορ θα δικαιώσει τις προσδοκίες που δημιούργησε η πρώ-

Τον Σούπιτς τι τον έχει το παλικαρί, ξάδερφο;

Σίγουρος από καιρό

Εδώ και έναν μήνα τουλάχιστον είχε στο τσεπάκι την τετραετή θητεία στην ΚΟΠ ο Κώστας Κουτσοκούμης. Την ώρα που κάποιοι προωθούσαν τον Ντίνο Λευκαρίτη, ο νυν πρόεδρος είχε στο συρτάρι δέκα επιστολές υποστήριξης, υπερκαλύπτοντας τον μαγικό αριθμό εννιά που απαιτείται για να του δώσει τη νίκη σε μια ενδεχόμενη εκλογική αντιπαράθεση.

τη του εμφάνιση, ώστε να προβληματίσει τους διοικούντες για το αν πρέπει να καταβάλουν την υψηλή ρήτρα. Πάντως στη Γεωργία δεν το έκανε.

Από Άχνα... Θεσσαλονίκη

Ένα τηλεφώνημα που γλύτωσε 5.000 ευρώ από το κονδύλι για το βασικό στάδιο προετοιμασίας ήταν όλη κι όλη η υπηρεσία του Ανδρέα Παντελή προς τον Εθνικό Άχνας, η οποία του κόστισε και τη διαγραφή από μέλος της Ανόρθωσης. Το ενδιαφέρον του Κύπριου επιχειρηματία ήταν ανέκαθεν για τα κοινά του Ηρακλή, όπου έβαλε πρόπερσι μερικές εκατοντάδες χιλιάδες ευρώ. Κατά τα φαινόμενα, έχει συμφωνήσει με τον Αντώνη Ρέμο να αναλάβει την ομάδα και μέχρι τα Χριστούγεννα θα είναι κάτοχος του πλειοψηφικού πακέτου μετοχών, αν όλα κυλήσουν βάσει του σχεδίου του.

Τον είχαν σταντ μπάι

Σταντ μπάι είχαν τον Νέαντ Μιροσάβλεβιτς στον Εθνικό Άχνας. Με άλλα λόγια, είτε έψαχναν κάτι καλύτερο είτε ήθελαν να ριζούν το κασέ του 34χρονου Σέρβου. Για καλή του τύχη βρέθηκε ο Ολυμπιακός και ο «Μίρο» τσίμπησε τα 110 χιλιάκια. Καθόλου άσχημα.

Τις λιώνουν στη ζέστη

Καλεσμένοι στο ΡΙΚ2 για τον τελικό του Παγκοσμίου Κυπέλλου γυναικών ήταν ο προπονητής των Απόλλων Ladies, Χριστάκης Χριστοφό-

ΑΝΤΙΘΕΤΗ ΛΗΨΗ

- Από το σπικάζ δευτεροτέρτων αθλητικών ρεπορτάζ του Sigma έγινε κεντρικός παρουσιαστής στο Extra ο συνάδελφος Φάνης Επιτροπάκης, που τα πεί εξαιρετικά στην παρουσίαση του δελτίου ειδήσεων. Και εις ανώτερα.
- Μπορεί ο ΑΠΟΕΛ να μετακόμισε από τη Cytavision στην LTV για το εντός έδρας ευρωπαϊκό ματς με τη Σκεντερμπέου, όμως ο Κώστας Φασουλιάτης έμεινε αμετακίνητος στη θέση του σχολιαστή.
- Πάντως αποκλείεται να τον έχει προσλάβει στα κρυφά η διοίκηση του ΑΠΟΕΛ, καθώς αυτός ξετρώπωσε το θέμα του Μιχάλη Κυσταντινίου. Καλύτερα και από ρεπόρτερ τα κατάφερε ο παλαιμάχος άσος. Έχει το θάρρος της γνώμης του και αυτό μετράει.
- Την προηγούμενη φορά είχε πει πως δεν μπορεί Κύπριος παίκτης να «παίσει» την πεντάδα των καιφ του ΑΠΟΕΛ. Πάλι καλά που δεν τον κινήθηκε ο Νεοφυτιδής του ΠΑΣΠ.
- Η ζέστη τους έχει βαρέσει κατακούτελα στην κρατική τηλεόραση, που έπαιζαν το ρεπορτάζ της νίκης του ΑΠΟΕΛ 23 ώρες μετά το τέλος του αγώνα.
- Όσοι δεν έχετε δει Κύπιο Αμερικό ζωντανά στο Ίντερνετ, έχετε μια τελευταία ευκαιρία το βράδυ της Κυριακής να παρακολουθήσετε τον τελικό στο www.youtube.com/coramerica.

Δεκαετή σύμβαση με το ΓΣΠ υπογράφουν οι «αιώνιοι»

Έτοιμες να υπογράψουν δεκαετείς συμβάσεις με το ΓΣΠ εμφανίζονται οι διοικήσεις της Ομόνοιας και του ΑΠΟΕΛ. Ο σύλλογος θέλει τις υπογραφές του, ώστε να προχωρήσει τα έργα ανακαίνισης της ανατολικής εξέδρας, που θα αποκτήσει άνω διάζωμα και θα γίνει σημείο αναφοράς του γηπέδου. Μέχρι στιγμής οι συμβάσεις που υπέγραψαν ήταν τριετείς και ανανεώνονταν αυτόματα κάθε χρόνο. Στη δεκαετή συμφωνία θα υπάρχει και ρήτρα εξόδου για κάθε ομάδα, που θα είναι ιδιαίτερα υψηλή.

Νίκαια και Ξαμιά αντίστοιχα.

Χωρίς ονόματα

Χωρίς να αναγράφονται ονόματα στις φανέλες των παικτών της παρατάθηκε η Σλόβαν στα δυο παιχνίδια με την Τόμπολ. Αν και πρωταθλητές οι Σλοβάκοι, φαίνεται πως δεν πρόλαβαν να ετοιμάσουν τις εμφανίσεις της νέας σεζόν.

Σύμπτωση;

Ο Γερμανός διαιτητής Πέτερ Σίπελ, που σφύριξε το παιχνίδι της Ανόρθωσης στη Γεωργία, ορίστηκε να διευθύνει τον αγώνα-ρεβάνς του ΑΠΟΕΛ με τη Σλόβαν στην Μπρατισλάβα. Δεν γνωρίζουμε αν είναι σύμπτωση, αλλά ο ορισμός του 42χρονου ρεφereeλίδου δεν είναι για την κυριακή ομάδα.

ΚΑΤΣΕ ΚΑΛΑ

Με τον ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Γέμισε ο τόπος καραγκιόζηδες

Στην Κύπρο, όπου επαναστάτης λογίζεται όποιος ρίχνει μια ελληνική σημαία στην πλάτη ή ένα παλιοντινακό μαντήλι στο λαιμό, δεν μπορεί να βρω ομάδα που να μην έχει κυνηγήσει τον Κώστα Κουτσοκούμνη. Στα λόγια, γιατί στην πράξη... κότες.

Θυμάμαι σαν χθες στη φιάστα του ΑΠΟΕΛ να γιουκάρουν τον πρόεδρο της ΚΟΠ. Δεν πάει και πολλές καιρός από τότε που οπαδοί της Ομόνοιας μαζεύονταν έξω από τα γραφεία της Ομοσπονδίας για να διαμαρτυρηθούν, ένας Θεός ξέρει για ποιο πράγμα. Οι άλλοι της ΑΕΚ έκαναν συνέντευξη τύπου και αυτοί του Ολυμπιακού σήκωσαν το λάβαρο του αγώνα από το φθινόπωρο. Και να μην ξεχάσω τον Άρη, παράγοντας του οποίου «έτρωγε» τα μικρόφωνα σε ένα ματς των πλέι οφ. Το υπόσχομαι στον εαυτό μου να μη δώσω

ξανά δεκάρα τσακιστή στις διαμαρτυρίες κανενός, δεν παν να τον περάσουν δέκα χειρουργεία χωρίς αναισθητικό.

Δεν ξαναδίνω δεκάρα τσακιστή στις διαμαρτυρίες κανενός, δεν παν να τον περάσουν δέκα χειρουργεία

Έναν χρόνο μάς ζάλισαν με τις φωνές τους, για να έρθουν στο τέλος να στριξούν και οι 14 τον νυν ηγέτη της Ομοσπονδίας για τη νέα, τετραετή του θητεία. Φυσικά και δεν περιμένα κάτι διαφορετικό, έχοντας ζήσει τον προεκλογικό (τρομαρά μα) του 2009, ο οποίος ξεκίνησε με τρεις υποψήφιους και τέλειωσε με έναν: Τον συνήθη ύποπτο. Αλήθεια, γιατί λίκαισαν τότε οι υποστηρικτές των άλλων;

Αυτό που καταλαβαίνω είναι πως έχει γεμίσει ο τόπος καραγκιόζηδες. Βγαίνουν, φωνάζουν μπας και ευνοηθούν στο επόμενο παιχνίδι, αλλά μέχρι το καλοκαίρι των εκλογών θα τα έχουν ξεκάσει όλα και θα δεθούν στο άρμα της εξουσίας, μήπως και τους πετάξουν κανένα ξεροκόμματο. Δυστυχώς θέλει μεγάλα κότσια, για να πας κόντρα στο συμφέρον σου, παλεύοντας για ιδανικά που δεν έχεις ως άτομο, ως ομάδα, ως ποδοσφαιρο, ως κυπριακή κοινωνία.

Δεν φταίει όμως οι παράγοντες. Όλοι εμείς φέρουμε ακέραια την ευθύνη, που ανεχόμαστε να μας περνάει για χαζούς και να (νομιζούν ότι) μας κοροϊδεύουν. Διερωτώμαι όμως αν είναι τόσο αρελείς, ώστε να πιστεύουν ότι εξαπατούν τη κοινή γνώμη ή τόσο πλιθίοι που να μην καταλαβαίνουν ότι γίνονται ρεζίλι.

Κι ύστερα αναρωτιούνται ορισμένοι πως ο Κουτσοκούμνης έκλεισε δέκα χρόνια στην εξουσία και πάει για τα 14. Βρε καλά να είναι ο άνθρωπος και θα φτάσει τα 24 μ' αυτούς που έχει μπλέξει.

papadakis@kathimerini.com.cy

Η ΑΤΖΕΝΤΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

ΚΟΠΑ ΑΜΕΡΙΚΑ	
24.07	
22:00	ΟΥΡΟΥΓΟΥΑΗ - ΠΑΡΑΓΟΥΑΗ <small>novasports1</small>
FORMULA 1	
24.07	
14:45	GP ΝΙΡΜΠΟΥΡΓΚΡΙΝΓΚ <small>LTV</small>
ΤΣΑΜΠΙΟΝΣ ΛΙΓΚ	
26.07	
19:00	ΕΚΡΑΝΑΣ - ΜΠΑΤΕ
19:00	ΖΕΣΤΑΦΟΝΙ - ΣΤΟΥΡΜ ΓΚΡΑΤΣ
20:00	ΑΠΟΕΛ - ΣΛΟΒΑΝ <small>LTV1</small>
20:30	ΛΙΤΕΣ - ΒΙΣΛΑ
21:00	ΝΤ. ΚΙΕΒΟΥ - ΡΟΥΜΙΝ ΚΑΖΑΝ
21:45	ΓΚΕΝΚ - ΠΑΡΤΙΖΑΝ
21:45	ΡΕΙΝΤΣΕΡΣ - ΜΑΛΜΕ
21:45	ΤΒΕΝΤΕ - ΒΑΣΛΟΙ
27.07	
19:00	ΕΛΣΙΝΚΙ - ΝΤΙΝΑΜΟ ΖΑΓΚΡΕΜΠ
21:00	ΚΟΠΕΡΓΑΘΗ - ΣΑΜΠΟΚ
21:00	ΟΝΤΕΝΣΕ - ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΣ

21:05	ΜΑΚΑΜΠΙ ΧΑΪΦΑ - ΜΑΡΙΜΠΟΡ
21:15	ΣΤΑΝΤΑΡ - ΖΥΡΙΧΗ
21:45	ΜΠΕΝΦΙΚΑ - ΤΡΑΜΠΖΟΝΣΠΟΡ
21:45	ΡΟΖΕΝΣΠΟΡΓΚ - ΠΛΖΕΝ
ΓΙΟΥΡΟΠΑ ΛΙΓΚ	
28.07	
18:00	ΑΕΚ - ΜΑΝΤΑ ΜΠΟΛΕΣΛΑΒ <small>Cytasports1</small>
20:00	ΑΝΟΡΟΘΣΗ - ΡΑΜΠΟΤΝΙΣΚΙ <small>LTV Sports1</small>
20:00	ΠΑΟΚ - ΒΑΛΕΡΕΝΓΚΑ
20:30	ΟΜΟΝΟΙΑ - ΝΤΕ ΧΑΑΓΚ <small>LTV1</small>
21:00	ΝΤΙΦΕΡΝΑΝΤΚΕ - ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ Β.
ΦΙΛΙΚΑ	
24.07	
20:00	ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ - ΖΟΥΑΤΕ <small>novasports2</small>
26.07	
20:00	ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ - ΒΕΡΝΤΕΡ <small>novasports2</small>
27.07	
13:00	ΑΣΤΟΝ ΒΙΑ - ΜΠΛΑΚΜΠΕΡΝ <small>LTV Sports1</small>
15:30	ΤΣΕΛΣΙ - ΚΙΤΣΙ <small>LTV Sports2</small>

ΑΡΘΡΟ

Του ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΥ ΚΟΛΟΚΑΣΙΩΗ

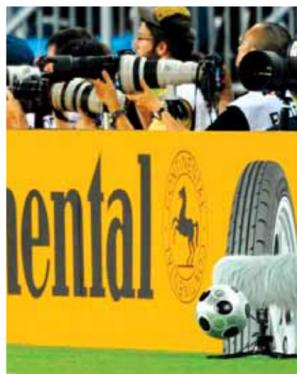
Η παρεξηγημένη εφαρμογή της αθλητικής χορηγίας

Η αθλητική χορηγία είναι ένα εργαλείο μάρκετινγκ μιας ομάδας, μέσω του οποίου μπορεί να εξασφαλίσει σημαντικά έσοδα. Από την άλλη, οι χορηγοί έχουν την ευκαιρία να αναδείξουν την εικόνα τους με κύριο στόχο και επιθυμητό αποτέλεσμα να αυξηθούν τα κέρδη τους και να αναβαθμίσουν την εμπορικότητά τους.

Στην Ευρώπη η αθλητική χορηγία το 2011, σύμφωνα με έρευνα της IEG Sponsorship,

Ενώ η διαφημιστική δαπάνη παραμένει σταθερή, η αθλητική χορηγία στην Ευρώπη θα αυξηθεί κατά 6% φέτος

προβλέπεται να αυξηθεί γύρω στο 6%, ενώ σύμφωνα με τον ίδιο οίκο το ποσοστό δαπανών σε διαφήμιση θα κυμανθεί στα ίδια επίπεδα με τα περσινα. Ένας από τους κύριους λόγους που υπάρχει αυτή η αύξηση, και μάλιστα σε περίοδο οικονομικής κρίσης, είναι η δυνατότητα ακριβής αξιολόγησης, με απλή έρευνα και σε σύντομο χρονικό διάστημα, της αποτελεσματικότητας μιας χορηγίας. Επίσης, η συνεχής αναζήτηση νέων μεθόδων προώθησης προϊόντων και το πλεονέ-

κτημα ότι ο χορηγός έρχεται σε άμεση επαφή με τον καταναλωτή (interaction) κάνει ακόμα πιο δυναμική την παρουσία της χορηγίας στον κόσμο του αθλητισμού.

Στην Κύπρο πολλές φορές παρατηρούμε μια λανθασμένη αντιμετώπιση της αθλητικής χορηγίας. Βλέπουμε συχνά οι χορηγοί να σπονσάρουν αθλητικές ομάδες κατά κύριο λόγο γιατί υποστηρίζουν τη συγκεκριμένη ομάδα, άλλες φορές επειδή τους αρέ-

σει ένα άθλημα, ενώ ακόμα είδαμε να δίνονται χορηγίες για κομματικούς λόγους. Αυτό δικαιολογείται σε κάποιο βαθμό, ωστόσο οι χορηγοί, από τη στιγμή που επενδύουν μεγάλα χρηματικά ποσά, θα έπρεπε να είχαν ως κύριο κριτήριο το οικονομικό όφελος (Return On Investment). Από την άλλη, οι αθλητικές ομάδες δίδουν τεράστια σημασία μόνο στην εξασφάλιση χρημάτων σε βάρος της παρουσίας, οργάνωσης, εκτέλεσης και μέτρησης των αποτελεσμάτων της χορηγίας.

Η αθλητική χορηγία δεν είναι κάτι στατικό. Τα τελευταία χρόνια διαφοροποιείται συνεχώς ώστε να εξυπηρετεί τις απαιτήσεις συγκεκριμένων ομάδων καταναλωτών. Όμως, επικυημένη συνταγή είναι να υπάρχει από την αρχή η κατάλληλη επικοινωνία μεταξύ πωλητή (π.χ. αθλητικής ομάδας) και αγοραστή (σπόνσορα), όπου η σχέση αυτή να διαμορφωθεί σε ένα δυναμικό μοντέλο συνεργασίας και να εξελιχθεί σε μια στενότερη εταιρική σχέση. Η κάθε πλευρά θα κτίσει σε αυτό που μπορεί να προσφέρει και ο κάθε ένας στο τέλος θα είναι μέτοχος στην επιτυχία του άλλου.

Ο κ. Κολοκασίδης είναι διευθυντής της IMK Sports aristodemos@imksports.com

Τα «μωρά» της Ομόνοιας και οι προοπτικές ανέλιξής τους

Η πρωταθλήτρια ομάδα U21 μετακομίζει στο «Ηλίας Πούλλος» και μπαίνει σε άλλες βάσεις

Του **ΗΡΩΔΟΥ ΜΙΛΙΑΔΟΥΣ**

Όταν επέστρεψαν την περασμένη Δευτέρα στις προπονήσεις οι νεαροί ποδοσφαιριστές της ομάδας U21 της Ομόνοιας, μετά την καλοκαιρινή τους ξεκούραση, δεν παρουσιάστηκαν στο Μακάριο Στάδιο, εκεί όπου προπονούσαν τα τελευταία χρόνια αυτοί, αλλά και οι παίκτες της U17. Αυτό επειδή η βάση των δύο ομάδων του «τριφυλλιού» άλλαξε και από τη σεζόν 2011-12 θα είναι το «Ηλίας Πούλλος», το οποίο μετά τις βελτιωτικές αλλαγές

Ο Μιχάλης Σεργίου είναι ο νέος προπονητής στη U21, με τον Άθω Χρυσάνθου να αναλαμβάνει ως δεξί χέρι του Γουέντ Γουάτκινς

των τελευταίων χρόνων, είναι πλέον σε θέση να φιλοξενήσει και τις δύο μικρότερες ηλικιακά ομάδες του σωματείου, μαζί με την ανδρική ομάδα.

Η δημιουργία νέων γηπέδων στο ανατολικό άκρο του προπονητικού κέντρου του «τριφυλλιού» στο Γέρι, καθώς και άλλων βοηθητικών εγκαταστάσεων, κάνει εφικτή την πρόθεση να μετακινηθούν οι ομάδες U21 και U17 στο «Ηλίας Πούλλος». «Είναι μία στοχευόμενη κίνηση, η οποία αναβαθμίζει τις δύο αυτές ομάδες. Θέλουμε να υπάρχει μία κοινή συνισταμένη ανάμεσα στις ομάδες διαφόρων ηλικιών και να αποτελούν μία αλυσίδα στο ποδοσφαιρικό τμήμα. Με τις ομάδες

U21 και U17 να είναι δίπλα στην ανδρική ομάδα, γίνεται ευκολότερη και η επιβλεψη-παρακολούθηση και η προετοιμασία των νεαρών παικτών, ενώ αποκτούν και οι νεαροί περισσότερα κίνητρα», λέει στην «Κ» άτομο που έχει ενεργό συμμετοχή στις ακαδημίες της Ομόνοιας.

Ο δρόμος προς τον τίτλο

Η ομάδα U21 της Ομόνοιας κατέκτησε τον τίτλο της σεζόν 2010-11 με 64 βαθμούς, 13 περισσότερους από τον ΑΠΟΕΛ, που πήρε τη 2η θέση. Σε 26 παιχνίδια οι πράσινοι πέτυχαν 20 νίκες, έφεραν τέσσερις ισοπαλίες και πέτυχαν μόλις δύο φορές. Μεγαλύτερο αστέρι της ομάδας U21 είναι ο Σάκης Κύπρου, ο οποίος πέρασε 15 τέρματα, τη στιγμή που είχε παράλληλα υποχρεώσεις και με την ανδρική ομάδα. Ο 19χρονος επιθετικός έκανε φέτος ντεμπούτο υπό τον Ντούσαν Μπάγεβιτς, παίζοντας κυρίως σε παιχνίδια κυπέλλου, ενώ πήρε και κάποια λεπτά στο πρωτάθλημα.

Ο Δημήτρης Θεοδώρου πέτυχε 11 γκολ πέρσι, ενώ πέντε γκολ στο πρωτάθλημα U21 της σεζόν 2010-11 σκόραρε ο Χριστόφορος Χαραλάμπους, ο οποίος επίσης ανήκει από πέρσι στην ανδρική ομάδα, μαζί με τον τερματοφύλακα Γιώργο Λοϊζου.

Προπονητής της ομάδας U21 τη σεζόν 2010-11 ήταν ο Άθω Χρυσάνθου, ο οποίος όμως από αυτό το καλοκαίρι θα έπειτα μένει στην Ομόνοια, αλλά θα εργάζεται ως δεξί χέρι του Γουέντ Γουάτκινς, έχοντας υπό την εποπτεία του – μαζί με τον Άγγλο – όλα τα τμήματα υποδομών του «τριφυλλιού».

Τέσσερις ποδοσφαιριστές της πρωταθλήτριας U21, οι Λοϊζου, Π. Μαυροφτίς, Ζεβλάρης και Χρ. Χαραλάμπους, έλαβαν μέρος στις προπονήσεις της ανδρικής ομάδας στην Πολωνία, ενώ στην προετοιμασία πήγε και ο Χ. Κυριάκου.

Προπονητής της U21 αναλαμβάνει ο Μιχάλης Σεργίου, ο οποίος πέρσι κοουτσάρε το προαιρετικό U17 των πρασίνων. Προπονητής τερματοφυλάκων συνεχίζει ο Άγγελος Αγαθαγγέλου, ενώ οι Χρυσάνθου και Γουάτκινς θα βρίσκονται συνεχώς δίπλα από τους δύο προαναφερθέντες.

Οι προπονήσεις της U21 είναι καθημερινές και όπως αναφέραμε και πιο πάνω, ξεκίνησαν την περασμένη Δευτέρα, με το πρωτάθλημα να αρχίζει στα μέσα Σεπτεμβρίου. Από την περσινή πρωταθλήτρια ομάδα δεν τέθηκε κανείς εκτός λόγω ηλικίας, αφού πέρσι στήθηκε νεανική ομάδα, όμως μερικοί ποδοσφαιριστές ήδη αποχώρησαν, όπως ο Άγγλος Κόρνιελ Κρουκς που θα παίζει δανεικός στον Άδωνη.

Η ανέλιξη

Μέχρι την ηλικία των 15, οι ποδοσφαιριστές της Ομόνοιας πληρώνουν δίδακτρα 50 ευρώ μηνιαίως, όμως μετά οι παίκτες στις μεγαλύτερες ηλι-

κιακές ομάδες ακολουθούν πορεία επιλογής και ανέλιξης. Αναλόγως των προσόντων των παικτών, επιλέγονται για τη U17 και ακολούθως για τη U21. Όταν ένας παίκτης κριθεί ότι μπορεί να ανέβει ηλικία, τον προωθούν, με τους προπονητές, σε συνεννόηση με τον Γουέντ Γουάτκινς, να έχουν τον τελικό λόγο.

Ο δρόμος προς την ανδρική ομάδα δεν είναι εύκολος και είναι χαρακτηριστικό πως ο τελευταίος παίκτης που καθιερώθηκε στην α' ομάδα της Ομόνοιας, προερχόμενος από τις ακαδημίες, ήταν ο Στάθης Αλωνεύτης. Η επιλογή των παικτών για την ανδρική ομάδα εναπόκειται καθαρά στους προπονητές, οι οποίοι ανιχνεύουν τις δυνατότητες των νεαρών και τους δίνουν χρόνο στις προπονήσεις της ανδρικής ομάδας, τόσο εν μέσω της σεζόν όσο και στην προετοιμασία, αλλά και σε «εύκολα» παιχνίδια, όπως στους αρχικούς γύρους του κυπέλλου.

Τι έκαναν στην Πολωνία

Από τους ποδοσφαιριστές της U21, στην προετοιμασία της Ομόνοιας στην Πολωνία τον Ιούλιο έλαβαν μέρος τέσσερις ποδοσφαιριστές της ομάδας U21, καθώς και κάποιοι άλλοι νεαροί. Δεν πήγε ο Σάκης Κύπρου, ο οποίος αντιμετώπιζε πρόβλημα τραυματισμού.

Ο Γιώργος Λοϊζου είναι ο τρίτος πορτιέρο της ανδρικής ομάδας, πίσω από τον Αντώνη Γωργαλλίδη και τον Νταμιάν Φρασκορέλι και στην προετοιμασία πήρε 83 λεπτά συμμετοχής, σε τρία φιλικά. Από πέρσι δείχνει ότι έχει τις δυνατότητες να στηρίξει επάξια το τιμ των γκολκίπερ. Ο 17χρονος κεντρικός αμυντικός Πάρης Μαυροφτίς ανέβηκε πέρσι από τη U17 και δείχνει να διαθέτει μπόλικο ταλέντο. Έπαιξε μόλις 45 λεπτά στην Πολωνία, στο πρώτο φιλικό με τη Σρόντα. Ο άλλος 17χρονος, ο αμυντικός μέσος Σταύρος Ζεβλάρης, αγωνίστηκε και αυτός 45 λε-

πτά με τη Σρόντα, με τους δύο τελευταίους να ακολουθούν την ομάδα, αφού δεν είχαν υποχρεώσεις της Εθνικής Φρουράς να τους κρατούν στην Κύπρο, όπως έγινε με άλλους νεαρούς παίκτες της U21, οι οποίοι δεν πήγαν στην Πολωνία. Ο τέταρτος ποδοσφαιριστής της U21, ο Χριστόφορος Χαραλάμπους, πήρε 179 λεπτά στην προετοιμασία, παίζοντας και στα πέντε φιλικά της ομάδας, με τον Νεόφυτο Λάδρου να εκπλήσσει με τη συχνή χρησιμοποίηση του αριστερού καφ. Στην προετοιμασία στην Πολωνία έλαβε μέρος και ο Χάρης Κυριάκου, ο οποίος πέρσι αγωνιζόταν δανεικός στη Δόξα, όπου όμως δεν πήρε τον αναμενόμενο χρόνο. Ο δεξιόπόδαρος, που μπορεί να παίζει στα δύο άκρα του κέντρου, πήρε αρκετά λεπτά, αγωνιζόμενος δύο 90λεπτα με Σρόντα και Ζαγκμπιέλι και 10 λεπτά κόντρα στη Βιτζέβ Λοτζ.

Οι επικίνδυνες «τρύπες» στο ρόστερ της Ανόρθωσης

Αδυναμίες και κενά που χρήζουν άμεσης διόρθωσης φάνηκαν στη Γεωργία - Επείγει η απόκτηση ανασταλτικού μέσου

Του **ΣΙΜΟΥ ΠΑΦΙΤΗ**

Τραγική ανασταλτικά, αργή και προβλέψιμη επιθετικά, με εμφανέστατα προβλήματα σε αρκετές θέσεις, η Ανόρθωση προβληματίστηκε με την απόδοσή της στη Γεωργία. Η ισοπεδωτική κριτική στην κάκιστη εμφάνιση της «Κυρίας» έρχεται εκ του αποτελέσματος και αποτελεί κοροϊδία στα περί εκπληκτικής και υποσχόμενης ομάδας που επώθησαν μια εβδομάδα πριν, μετά το τέλος του πρώτου αγώνα με την Γκάγκρα στο «Αντώνης Παπαδόπουλος». Όμως η ομάδα του Στάιλιφρ Στόιλοφ έδειξε να αμμοραγεί από παντού και αν δεν επουλωθούν οι πληγές, παραμονεύει ο κίνδυνος να πάει στον κάδο απορριμμάτων η τέταρτη συνεχόμενη σεζόν. Τα σκαμναβεβάσματα στην απόδοση είναι στοιχείο που βασανίζει τον τεχνικό της Ανόρθωσης, αφού ανάλογες εμφανίσεις, έστω και αν γίνονται αραϊά, ενδεχομένως να στοιχίσουν πολύ ακριβά.

Μπάζει η άμυνα

Στον ένα χρόνο και κάτι που βρίσκεται στο «Αντώνης Παπαδόπουλος», ο Μάτους Κόζασιτς δεν κατάφερε να εμπνεύσει συμπαίκτες και οπαδούς. Ο Σλοβάκος «άσος» στη μέρα του είναι καλός, ωστόσο υπολείπεται σταθερότητας, με αποτέλεσμα να είναι επιρρεπής σε λάθη και να μην υπάρχει εμπιστοσύνη προς το πρόσωπό του. Για τη θέση του τερματοφύλακα αποκτήθηκε ο πολύπειρος Ντίμιταρ Ιβάνκοφ που πιθανότατα θα αρχίσει να παίρνει χρόνο συμμετοχής. Η χρησιμοποίηση των Σπρόκελ και Τόμασιτς ως κεντρικό αμυντικό δίδυμο εγκυμονεί τεράστιους κινδύνους. Οι δύο τους είναι καλοί ποδοσφαιριστές και έχουν πολλά κοινά στοιχεία, όπως η δυνατότητα προώθησης του παιχνιδιού από τη μετόπισθεν, η εμπειρία και η ικανότητα στον αέρα, ωστόσο έχουν και κοινές αδυναμίες. Είναι εξαιρετικά αργοί, γεγονός που δημιουργεί προβλήματα στη συνύπαρξή τους.

Η παρουσία του Κόλιν –προωθήθηκε αναγκαστικά στη μεσαία γραμμή– στο κέντρο της άμυνας με έναν εκ των δύο είναι απαραίτητη και θα προσδώσει ταχύτητα. Ανικανοποίητος πρέπει να αισθάνεται ο Στόιλοφ και από τα δύο ακραία μπακ, Ζανίσιο και Λεββακάμπι. Η προσθήκη του Άντις, ο οποίος αγωνίζεται με την ίδια ευχε-

Η απόκτηση αμυντικού μέσου είναι επιτακτική ανάγκη για τον Στόιλοφ μετά τον τραυματισμό του Ανγκέλοφ, καθώς ο Μαραγκός δεν μπορεί να σπείσει όλο το φορτίο μόνος του.

Χωρίς τον Βουσίτσεβιτς η ομάδα δεν μπορεί να αναπνυχθεί

Ρεφάι τόσο δεξιά όσο και αριστερά, δίνει τη δυνατότητα στον Βούλγαρο να προβεί σε διορθώσεις. Ο Σέρβος πάντως σε δύο επίσημους αγώνες αγωνίστηκε μόλις τρία λεπτά, περνώντας ως αλλαγή και τις δύο φορές.

Έναν κόφτη και γρήγορα

Έφυγαν άρον-άρον οι Φοδέρνιγχαμ, Λιουμίνκοβιτς και Σκοπελίτς. Στο ρόστερ έμειναν μόνο δύο ανασταλτικοί μέσοι, οι Στάνιολαβ Ανγκέλοφ και Χρίστος Μαραγκός. Η ανάγκη κτύπησε την πόρτα της Ανόρθωσης, καθώς τραυματίστηκαν και οι δύο, με αποτέλεσμα να βαφτίζεται κόφτης ο Κόλιν, ο οποίος, όσο φιλότιμος κι αν είναι, δεν μπορεί να πάρει στις πλάτες του την ομάδα στη θέση αυτή. Ο Λαμπάν κλήθηκε να αγωνιστεί ανέτοιμος σε μια θέση για την οποία προορίζεται από τον Στόιλοφ, θέση με την οποία όμως δεν είχε τη δυνατότητα να εξοικειωθεί στα φιλικά προετοιμασίας, όπως ήταν προγραμματισμένο, λόγω τραυματισμού. Ο Ανγκέλοφ χάνει εκτός απρόοπτου και τους δύο αγώνες με τη Ραμποντίσκι για τον γ' προκριματικό γύρο του Γιουρόπα Λιγκ, ενώ αίνιγμα αποτελεί ο βαθμός ετοιμότητας του Μαραγκού. Η απόκτηση ανασταλτικού μέσου καθυστέρησε υπερβολικά, με αποτέλεσμα να υπάρχει η ανάγκη προσθήκης ποδοσφαιριστή που να μπορεί

να προσφέρει άμεσα τις υπηρεσίες του. Η ρίζα του «κακού» ξεκινάει από τα ανασταλτικά καφ. Η παρουσία δε του Νεμάνια Βουσίτσεβιτς αποδεικνύεται καταλυτική και η Ανόρθωση επιβάλλεται να βρει τρόπους να ανταποκριθεί και όταν ο Σέρβος είναι χαμένος, όπως έγινε στον αγώνα της περασμένης Πέμπτης. Το ταλέντο του Ρικάρντο Λαμπόρδε είναι αδιαμφισβήτητο, όμως οι ατομικές ενέργειες του Κολομβιανού είναι αδύνατο να βγάλουν πάντα το φιόδι από την τρύπα. Οι μαζεμένοι τραυματισμοί των Ράμος και Ρονκάτο και ο ανέτοιμος δεύτερος επιθετικός (Εμίλ Ανγκέλοφ) περιόρισαν στο ελάχιστο τις επιλογές του Στόιλοφ και αν δεν γεμίσει σύντομα το «οπλοστάσιο», η επιθετική ανάπτυξη της «Κυρίας» θα είναι μονοδιάστατη.

Η Ραμποντίσκι θεωρείται παραδοσιακή ομάδα και γεμίζει το μισό «Φίλιπ Στάντιουμ» - ανακαινισμένο, 35.000 θέσεων.

Από την Ανόρθωση εξαρτώνται τα ματς με τη Ραμποντίσκι

Το κέκο της Πέτροβατς και το παραλίγο εμφραγμα στη Γεωργία διδάξαν, αν μη τι άλλο, ότι στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις χρειάζεται σοβαρότητα. Στον δρόμο της Ανόρθωσης στον γ' προκριματικό γύρο θα βρεθεί η Ραμποντίσκι Σκοπίων, εμπόδιο το οποίο η «Κυρία» θα ξεπεράσει καλό δισκοπο. Θεωρείται από τις μεγάλες ομάδες της χώρας, με αρκετούς οπαδούς, οι οποίοι στους κρίσιμους αγώνες γεμίζουν το μισό «Φίλιπ Στάντιουμ», χωρητικότητας 35.000 θεατών. Κατέκτησε τρία πρωταθλήματα (2005, 2006, 2008) και δύο φορές το κύπελλο (2008, 2009) μετά την ανεξαρτητοποίηση της χώρας από τη Γιουγκοσλαβία και την ίδρυση ξεχωριστού πρωταθλήματος το 1992. Ιδρύθηκε το 1937 και στο μεγαλύτερο διάστημα αγωνιζόταν στη δεύτερη κατηγορία του πρωταθλήματος της ενοποιημένης Γιουγκοσλαβίας, ενώ την περσινή χρονιά τερμάτισε τέταρτη στα Σκόπια κερδίζοντας έξοδο στο Γιουρόπα Λιγκ. Το ρόστερ της αποτελείται ως επί το πλείστον από νεαρούς Σκοπα-

νοί (22,4 μέσος όρος ηλικίας), αφού από τους 36 εγγεγραμμένους ποδοσφαιριστές μόνο οι τέσσερις είναι ξένοι. Στη Ραμποντίσκι αγωνίζεται ο πρώην επιθετικός της Ένωψης Στεφάν Βελκόσκι, ενώ από εκεί άρχισε την καριέρα του ο επιθετικός του ΑΠΟΕΛ,

Η Ραμποντίσκι θεωρείται από τις μεγάλες ομάδες των Σκοπίων και μαζεύει αρκετό κόσμο στο γήπεδο

Ιβάν Τρικόσκι. Τα τελευταία τρία χρόνια έφτασε ισάριθμες φορές στον γ' προκριματικό γύρο του Γιουρόπα Λιγκ (πέρσι αποκλείστηκε από τη Λίβερπουλ με δύο ήττες 2-0 εντός και εκτός), ενώ το 2006 πήγε μέχρι τον γ' προκριματικό γύρο του Τσάμπιονς Λιγκ. Φέτος στον πρώτο προκριματικό γύρο απέκλεισε την εσθονική Νάρβα Τρανς κερδίζοντας 4-1 και 3-0, ενώ ακολούθως πέταξε έξω τη Γιουβένες με δύο νίκες 1-0 εκτός και 3-0 εντός.

«Το φετινό όπλο της ΑΕΛ είναι ο Πάμπος»

Ο γεν. διευθυντής, Μαρίνος Οδυσσεύς, εύχεται ο κόσμος να στηρίξει τον κ. Χριστοδούλου

Συνέντευξη στον ΧΡΙΣΤΟ ΖΑΒΟ

Στις αρχές της δεκαετίας του '90 αγωνιζόταν στο αριστερό άκρο της άμυνας. Αφού έπαιξε σε 25 επίσημα παιχνίδια με την ΑΕΛ, ένας σοβαρός τραυματισμός του αφαιρέσει την ευκαιρία να καθιερωθεί στην ομάδα που τον ανέδειξε. Είκοσι χρόνια μετά, η μοίρα τον έφερε και πάλι στην ομάδα, αυτή τη φορά στο πόστο του γενικού διευθυντή της «ΑΕΛ Ποδόσφαιρο Λτδ». Ο Μαρίνος Οδυσσεύς έχει μπροστά του μια εξαιρετικά δύσκολη αποστολή, αφού πέραν της ιδιότητας πρέπει να καλύψει

«Η UEFA δυσκόλεψε τη ζωή μας, αλλά συμφωνώ με τα αυστηρά κριτήρια»

και το κενό που δημιουργήθηκε με την αποχώρηση του προκατόχου του, Μιχάλη Καυκαλιά.

«Είχατε ποτέ σκεφτεί, αγωνιζόμενος στην ΑΕΛ πριν είκοσι χρόνια, ότι θα αναλαμβάνετε τη θέση του διευθυντή στην ποδοσφαιρική εταιρεία;

Αν έλεγα να, θα ήμουν μάλλον ο μεγαλύτερος ψεύτης. Στα τρία χρόνια που αγωνίστηκε με την ομάδα, σε καμία περίπτωση δεν πίστευα ότι θα την υπηρέτησα από κάποιο άλλο πόστο.

«Πώς προέκυψε το ενδιαφέρον σας να αναλάβετε μια θέση η οποία συνδέεται με ένα σαφές υποχρέωση;

Μαθαίνοντας ότι ο φίλος μου Μι-

χάλης Καυκαλιάς θα αποχωρούσε από την εταιρεία, ενδιαφέρθηκα να αναμειχθώ. Είχα μιλήσει με τον πρόεδρο, τα βρήκαμε και προέκυψε η συνεργασία.

«Εκ των πραγμάτων, φαίνεται να είναι εξαιρετικά δύσκολη η αποστολή σας...

«Όντως! Πόσο μάλλον όταν το ζεις από μέσα. Μπόλικη δουλειά. Καθημερινά τίθεται ενώπιον πολλών προβλημάτων, τα οποία πρέπει να λύσεις.

«Ο βαθμός δυσκολίας αυξάνεται περισσότερο αν υπολογίσετε το επιτυχημένο έργο που άφησε ο προκάτοχός σας. Αρκετοί ισχυρίζονται ότι το κενό που δημιουργήσε η αποχώρησή του κ. Καυκαλιά είναι δυσαναπλήρωτο.

Κανείς δεν αμφισβητεί το έργο που έκανε ο Μιχάλης (σ.σ. Καυκαλιάς) μαζί με τη διοίκηση του Ανδρέα Σοφοκλέους. Γνώριζα πολύ καλά ότι η δουλειά μου θα ήταν ακόμα πιο δύσκολη. Πλέον εγώ θα προσπαθώ να προσφέρω με τον δικό μου τρόπο, συνεχίζοντας έτσι το θετικό έργο του προκατόχου μου.

«Ποιες ακριβώς είναι οι αρμοδιότητές σας;

Η δική μου υποχρέωση είναι η διατήρηση της ομαλής λειτουργίας του ποδοσφαιρικού τμήματος μέσα από τη βοήθεια που δίνουμε ως διαχειριστικό τμήμα. Προς το παρόν βρισκόμαστε στο στάδιο της διάγνωσης, αφού πρέπει να εντοπίσουμε τις αδυναμίες που έχει η εταιρεία. Μην ξεχνάτε ότι από φέτος η εταιρεία έχει αυξήσει τον φόρτο εργασίας, αφού έχει εμπλακεί ά-

Ο Μαρίνος Οδυσσεύς καλύπτει το κενό του Μιχάλη Καυκαλιά, αν και σημειώνει πως ακόμα βρίσκεται στην αναγνωριστική διαδικασία των νέων του καθηκόντων.

«Παρακολούθησα την προετοιμασία στις Πλάτες και εντυπωσιάστηκα από τη μέθοδο που χρησιμοποιεί», λέει ο Μαρίνος Οδυσσεύς για τον Πάμπο Χριστοδούλου.

μεσα και στη σωστή λειτουργία των ακαδημιών.

«Ποια είναι τα διοικητικά τμήματα στα οποία χωρίζεται η ποδοσφαιρική εταιρεία της ΑΕΛ;

Σίγουρα το πιο σημαντικό είναι το οικονομικό τμήμα. Υπάρχει το γραφείο

Τύπου και γενικότερα η επικοινωνία που πρέπει να βγάλουμε ως ομάδα. Επίσης θα δώσουμε έμφαση και στο τμήμα μάρκετινγκ, αφού αποτελεί πηγή εσόδων για την όποια εταιρεία.

«Αλήθεια, πώς είναι να συνεργάζεστε με τον κ. Σοφοκλέους, νοούμενου ό-

«ΙΚανοποιημένοι από τη ροή των διαρκείας»

Το μεγάλο φετινό στοίχημα της ΑΕΛ είναι τα εισιτήρια διαρκείας. Δεν τέθηκε ψηλός στόχος, όπως οι 4.000 κάρτες τα προηγούμενα χρόνια, ωστόσο υπάρχουν μεγάλες προσδοκίες από τον κόσμο.

«Πόσο ικανοποιημένους σας αφήνει η μέχρι στιγμής κυκλοφορία των εισιτηρίων διαρκείας;

Με τις οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει το κάθε κυπριακό σπίτι, πρέπει να πω ότι τα εισιτήρια έχουν μια καλή ροή. Είμαι σίγουρος ότι, όσο πλησιάζει η έναρξη του πρωταθλήματος, ο κόσμος της ΑΕΛ θα βοηθήσει αποκτώντας το δικό του εισιτήριο διαρκείας.

«Υπάρχει κάποια καινοτομία που σχετίζεται με τα πακέτα των διαρκείας;

Προετοιμάζουμε την έκδοση της πιστοποιητικής κάρτας που θα μπορεί να προμηθευτούν οι οπαδοί μας μέσω της Τράπεζας Κύπρου. Είμαστε κοντά στην τελική συνεργασία και νομίζω ότι το πακέτο που έχουμε κλείσει με τον τραπεζικό οργανισμό θα ιφρελίσει σε μεγάλο βαθμό τους ΑΕΛίστες.

«Τώρα, αφαιρώντας τον μανδύα του διευθυντή και μιλώντας ως πρώην ποδοσφαιριστής της ΑΕΛ, πως

κρίνετε τις δυνατότητες που έχει φέτος η ομάδα;

Κατ' αρχήν πρέπει να σας πω -και πραγματικά το πιστεύω- ότι ο Πάμπος Χριστοδούλου είναι το μεγάλο μας όπλο αγωνιστικά. Έχω παρακολουθήσει την προετοιμασία στις Πλάτες και εντυπωσιάστηκα από τη μέθοδο που χρησιμοποιεί. Κατ' αρχήν έχει εξασφαλίσει την πειθαρχία στην ομάδα, που είναι το πιο σημαντικό μέσα σε ένα σύνολο. Ελπίζω και εύχομαι ο κόσμος να εκτιμήσει τη δουλειά που γίνεται και να στηρίξει την προσπάθεια.

«Σίγουρα έχουν αλλάξει πολλά πράγματα από την εποχή που αγωνιζόσασταν στην ομάδα.

Αναμφισβήτητα. Πρέπει όμως να σας πω ότι θεωρώ τον εαυτό μου ευλογημένο που είχα ως συμπαίκτης ανθρώπους όπως ο Λοΐζος Μαυρουδής, ο Χρίστος Κολιανδρής, ο Μάκης Σωκράτους, ο Παύλος Σάββα, και όλους τους μεγάλους παίκτες που διέθετε η ομάδα μας. Πλέον το ποδόσφαιρο είναι πλήρως επαγγελματικό και έχει μια διαφορετική μορφή. Πάντως δεν κρύβω τη λύπη μου που οι Κύπριοι ποδοσφαιριστές είναι είδος προς εξαφάνιση.

τα χρόνια, να μας βοηθήσει και σε άλλους τομείς. Έχει καταπληκτικές ιδέες στα θέματα οργάνωσης και νομίζω ότι μπορεί να τον εκμεταλλευτούμε και σε άλλα θέματα.

«Κύριε Οδυσσεύς, ο τρόπος λειτουργίας των ποδοσφαιρικών εταιρειών έχει αλλάξει μετά την απόφαση της UEFA να επιβάλει μέσω των κριτηρίων την οικονομική υγεία μιας ομάδας. Πόσο δύσκολο είναι για σας να εναρμονίζεστε με τα κριτήρια ανά τρεις μήνες;

Πρώτο, θέλω να πω ότι η απόφαση της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας με βρίσκει απόλυτα σύμφωνο, αφού αποβλέπει στην οικονομική εξυγίανση των ομάδων και αποτρέπει τα οικονομικά ανοήματα. Από 'κει και πέρα, θέλω να τονίσω ότι ο βαθμός δυσκολίας της δουλειάς μας έχει αυξηθεί κατακόρυφα, αφού βρισκόμαστε σε συνεχή συναγερμό. Για να καταλάβετε, μόλις πριν τρεις εβδομάδες έχουμε καταθέσει τον φακέλο και ξεκινήσαμε ήδη για τα κριτήρια που πρέπει να κατατεθούν μέχρι τον Σεπτέμβριο. Δουλεύουμε σκληρά και πρέπει να ευχαριστήσω το υπαλλήλικό προσωπικό της εταιρείας που δούλεψε νυχθημερόν για να είμαστε εναρμονισμένοι με τα κριτήρια.

Στόχος του Πολυβίου, πέρα από την άνοδο, είναι να εκκολάψει νέα ταλέντα.

Ο Λούτι Ογιούσου, που στον ελεύθερό του χρόνο ασχολείται με την τέχνη του Dj.

Κυπριακή Πάφος με μόνο πέντε ξένους

Το βραβείο της πιο... κυπριακής ομάδας σε πρώτη και δεύτερη κατηγορία διεκδικεί η Πάφος, που τη Δευτέρα ξεκινάει επισήμως προετοιμασία με μόλις πέντε ξένους στο ρόστερ της. Οι Παφίτες έπιασαν δουλειά από τις αρχές της εβδομάδας. Το ρόστερ έχει ολοκληρωθεί σε μεγάλο βαθμό, αν και ενδέχεται να αποκτηθεί ένα ακόμα καφ. Οι περσινοί ξένοι αποχώρησαν και πέρα από τους πέντε ξένους που αποκτήθηκαν αυτό το κα-

κολουθούν οκτώ παίκτες από τη δεύτερη ομάδα. Το μπάτζετ περιορίζεται στις 600.000 ευρώ, καθώς στόχος των διοικούντων είναι να μην προσθέσουν νέο έλλειμμα στο ήδη υπάρχον.

Ο Dj και οι Σενεγαλέζοι

Από τους πέντε ξένους που έχει πάρει η Πάφος, ξεχωρίζουν ασφαλώς οι Σενεγαλέζοι Γκόρα Ταλ και Μοκάμεντ Κολί που έπαιξαν πέρσι στην Πάφο, σε θέσεις κεντρικού και δεξιού μπακ αντίστοιχα. Το τέρμα ενισχύθηκε με τον 32χρονο Ούγγρο Ζολτ Σέμπος, που τα τελευταία επτά χρόνια έπαιξε στη Βιντεόντον, ομάδα πρώτης κατηγορίας της πατρίδας του. Για την επίθεση αποκτήθηκε ο 25χρονος Πορτογάλος Φορ Γκιγιέρμε Κάσκαβελ, αλλά και ο... Dj Λούτι Ογιούσου, 35χρονος Βρετανός που πέρσι έβαλε 6 γκολ σε 13 ματς με τη Λούτον στην αγγλική Conference. Λόγω ηλικίας υπάρχουν αμφιβολίες για το αν θα βοηθήσει την ομάδα, ωστόσο είναι δεδομένο πως τα κλαμπ της Πάφου θα έχουν την ευκαιρία να εμπλουτίσουν το πρόγραμμά τους με τα τελευταία hits, καθώς ο Ογιούσου λείπει πέντε χρόνια τώρα ασχολείται με την τέχνη του Dj. Κάτι σαν τον Τζιμπρίλ Σισέ ένα πράμα.

Με 21 Κύπριους στο 2όμελες ρόστερ ξεκινάει επισήμως η προετοιμασία της ΑΕΠ

λοκαίρι, η ομάδα εντάχεται στο ρόστερ σπουδαίους Κύπριους παίκτες, όπως ο πρώην διεθνής τερματοφύλακας Νικόλας Ασπρογένους, ο Λιάδος Λουκάς και ο Αλέξης Γαρμπούζης. Αυτοί προστίθενται δίπλα στους σημαντικούς γηγενείς του ρόστερ, όπως είναι οι Σαμψών, Βοσκαρίδης, Σιέλνις, Δημητρίου και Ευθυμίου. Πέρα από την άνοδο, στόχος του Γιώργου Πολυβίου είναι να εκκολάψει κάποια νέα ταλέντα, γι' αυτό και την προετοιμασία α-

Ο Μίλιαν και το «στοιχειωμένο» παπούτσι

Τα τρία τελευταία χρόνια το χρυσό παπούτσι «τρώει» τον πρώτο σκόρερ του πρωταθλήματος

Του ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Αντιμέτωπος και με την κατάρτα που κυνηγάει τον πρώτο σκόρερ την τελευταία τριετία θα βρεθεί φέτος ο Μίλιαν Μρντάκοβιτς, για χάρη του οποίου ο Γιόρντι Κρόιφ έκανε την υπέρβαση αυτό το καλοκαίρι, προσφέροντάς του διετές συμβόλαιο με ετήσιες απολαβές που υπερβαίνουν τις 200.000 ευρώ. Η αποδέσμευση του Ζοζέ Σεμέδο από τον Απόλλωνα ήρθε να υπενθυμίσει την κακοδαιμονία που κατατρέχει τους πρώτους σκόρερ από το 2008 και εντεύθεν και από την οποία ο Μρντάκοβιτς των 21 περιονών γκολ θα προσπαθήσει να γλυτώσει, προσθέτοντας 15-20 γκολ στο τσουβάλι της ΑΕΚ. Πάντως ο 29χρονος Σέρβος φορ μπηκ με το δεξί στη νέα σεζόν, καθώς σκόραρε τρία γκολ στα φιλικά ενώ έβαλε και ένα στη Μάλτα.

Πρώτο θύμα ο Ντα Κόστα

Το κακό ξεκίνησε με τον Νταβίντ Ντα Κόστα, ο οποίος φορώντας τη φανέλα της Δόξας έβαλε 16 γκολ τη σεζόν 2007-08, όσα και ο Λούκας Σόσιν της πρωταθλήτριας Ανόρθωσης. Πήρε μεταγραφή στον Απόλλωνα όπου δεν κατάφερε ποτέ να προσφέρει τα αναμενόμενα, αν και σκόραρε πέντε γκολ. Την επόμενη σεζόν δόθηκε στον Εθνικό Άχνας, τραυματίστηκε το καλοκαίρι και έχασε όλη τη χρονιά. Πέρσι έφαξε την Ιθάκη του στον Άρη αλλά δεν είχε καμία σχέση με τον «δολοφόνο» του πρόσφατου παρελθόντος. Είναι πλέον 34,5 χρόνων.

Το πάθημα του Σερζάο

Ο Πάμπος Χριστοδούλου είχε φέρει στην Κύπρο και τον πρώτο σκόρερ του επόμενου πρωταθλήματος που άκουγε στο όνομα Σερζάο. Έβαλε 24 γκολ για λογαριασμό της Δόξας τη σεζόν 2008-09 και πήρε μεταγραφή στην ΑΕΛ η οποία πλήρωσε γύρω στις 120.000 ευρώ για τα δικαιώματά του. Το Τσίρειο αποδείχθηκε κακός προορισμός για έναν ακόμα γκολτζή, καθώς ο Βραζιλιάνος είδε δικτύα μόλις τρεις φορές τη σεζόν 2009-10, με αποτέλεσμα να παραχωρηθεί δανεικός στην Αλκή για τον περσινό πρωτάθλη. Δεν τα πήγε και άσχημα, αφού έβαλε οκτώ γκολ με μια ομάδα που πάλευε να σώσει τη χρονιά. Η πρόσληψη του κ. Χριστοδούλου στην ΑΕΛ αναπέ-

Ο Μίλιαν Μρντάκοβιτς δεν φαίνεται μέχρι στιγμής να επηρεάζεται από το σύνδρομο του πρώτου σκόρερ, καθώς έβαλε τρία γκολ στα φιλικά και ένα στη Μάλτα.

ρωσε τις ελπίδες του για μια δεύτερη ευκαιρία στους «Λέοντες», αλλά το συμβόλαιό του λύθηκε και ο 32χρονος επιθετικός ψάχνει ομάδα.

Τρίτωσε με Σεμέδο

Η μεταγραφή του Ζοζέ Σεμέδο του περασμένου καλοκαίρι έγινε ένα μικρό σιριαλ και όταν τελικά πέρασε την πόρτα του Κολοσσίου θεωρήθηκε ο διάδοχος του Γκαστόν Σανγκά, καθώς ήταν πρώτος σκόρερ του πρωταθλήματος με 22 γκολ (όσα και ο Ζοεάνο). Ο επιθετικός από το Πράσινο Ακρωτήριο έπεσε πάνω στον διασταμικό Μρντάκοβιτς, ο Απόλλωνας αντιμετώπιζε πολλά προβλήματα και η παραγωγικότητά του περιορίστηκε στα πέντε γκολ. Στα 32 του ψάχνει για νέα αρχή στο Παραλίμνι. Η τύχη του Ζοεάνο δεν ήταν καλύτερη, αφού, παρά τα 13 γκολ που έβαζε πέρσι, έμεινε χωρίς ομάδα λόγω του υψηλού κασέ του αλλά και του άστατου χαρακτήρα του.

Ευκαιρία η Μλάντα για να γράψει η ΑΕΚ ιστορία

Η πρώτη ευρω-πρόκριση της ΑΕΚ ήταν το 1996 όταν απέκλεισε την αρμενική Κότσιακ. Η πρόκριση απέναντι στη Φλοριάντα ήταν μόλις η δεύτερη στην ιστορία της ΑΕΚ, που τώρα έχει την ευκαιρία να γράψει ιστορία πετυχαίνοντας για πρώτη φορά δύο προκρίσεις σε ένα καλοκαίρι. Πριν ένα μήνα περίπου, κόνοντας την ανάλυση των πιθανών αντιπάλων της ΑΕΚ στον γ' προκριματικό του Γιουρόπα Λιγκ, είχαμε σταθεί ιδιαίτερως στην περίπτωση της Μλάντα Μπόλεσλαβ. Πρόκειται για την 5η ομάδα στο περσινό πρωτάθλημα της Τσεχίας, που εξασφάλισε την έξοδο της στην Ευρώπη κατακτώντας το κύπελλο, επικρατώντας στον τελικό της Σίγμα Όλομουτς, στα πέναλτι. Αν αναλογιστούμε πως η Γιάμπλονετς, την οποία πέρσι είχε αποκλείσει ο ΑΠΟΕΛ με δύο νίκες,

τερμάτισε 3η, 12 βαθμούς μπροστά από τη Μλάντα, τότε μπορούμε να ελπίζουμε το συμπέρασμα πως οι Τσέχοι δεν πρέπει να διαθέτουν καλύτερη ομάδα από την ΑΕΚ. Είναι όμως πιο εμπειροί, καθώς έπαιξαν στους ομίλους του Κυπέλλου UEFA τη σεζόν 2006-07, έχοντας αποκλείσει Γαλιτασσάρι και Μαρσέιγ εκείνη τη χρονιά, ενώ τη σεζόν 2007-08 βρέθηκαν πάλι στους Ομίλους, βγάζοντας εκτός την Παλέρνο. Ο κύκλος της ομάδας έκλεισε κάπου εκεί, αφού εκείνη τη χρονιά τερμάτισαν έβδομο στο πρωτάθλημα Τσεχίας. Φέτος επιστρέφουν στην Ευρώπη μετά από τέσσερα χρόνια και δεν έχουν καμία σχέση με την ομάδα του πρόσφατου παρελθόντος. Τα ματς με την ΑΕΚ είναι τα πρώτα, καθώς ως κυπελλούχοι βρέθηκαν απευθείας στον γ' προκριματικό.

Κρίση και πίκρα έδιωξαν την Columbia

Μετά από 25 χρόνια και επτά τίτλους, η εταιρεία-κολοσσός στις θαλάσσιες μεταφορές δεν θα εμφανίζεται στη φανέλα του Απόλλωνα

Του ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Περισσότερες από μία είναι οι απαντήσεις στο ερώτημα γιατί η Columbia έφυγε από τον Απόλλωνα μετά από 25 χρόνια κοινής πορείας, η οποία σημάδευτηκε από την κατάκτηση τριών πρωταθλημάτων –των μοναδικών στην ιστορία του συλλόγου– αλλά και τεσσάρων (εκ των έξι) κυπέλλων της ομάδας. Δεδομένο είναι πως η παγκόσμια οικονομική ύφεση έχει επηρεάσει τον κύκλο εργασιών της εταιρείας που δραστηριοποιείται στις θαλάσσιες μεταφορές – «τι θα μεταφέρουν τα 69 καράβια του Σέλερ όταν δεν κινούνται εμπορεύματα», διερωτάται γνώστης της κατάστασης. Πηγές της «Κ» αναφέρουν ότι το κτύπημα της κρίσης δεν

Η αρχή του τέλους ήταν η απόλυση του Φον Χέεζεν. Το ποτήρι ξεχείλιζε στην πώληση του Σανγκό

ήταν ο κυριότερος λόγος για την αποχώρηση, εξηγώντας πως «για μια εταιρεία του μεγέθους της Columbia δεν είναι και τεράστια εξοικονόμηση οι 400.000 ευρώ που αντιστοιχούσαν στη χορηγία της φανέλας των κυανολεύκων». Ίδιες πηγές επισημαίνουν ότι ιθύνοντες της εταιρείας εκφράζουν έντονη απογοήτευση για τον τρόπο που αντιμετωπίστηκαν από παράγοντες του Απόλλωνα τα τελευταία χρόνια.

Φον Χέεζεν και Σανγκό

Η αρχή του τέλους στη σχέση ήταν η απόλυση του Τόμας Φον Χέεζεν τον Ιανουάριο του 2010, εν αγνοία του Χάινριχ Σέλερ, ο οποίος είχε προσωπική σχέση με τον συμπatriώτη του προπονητή, ενώ πλήρωνε εκείνον αλλά και μεγάλο μέρος του μπάτζετ της ομάδας. Πληροφορίες σημειώνουν ότι τη σεζόν 2009-10 η Columbia ίσως έβαλε και 1,5 εκατ. ευρώ στον Απόλλωνα, σε μια χρονιά που ξεκίνησε με τη κλιμάκηση βραδιά στο Columbia Plaza, η οποία σφραγίστηκε από την παράδοση στον Σέλερ φανέλας με το Νο24, όσα και τα χρόνια προσφοράς του στην ομάδα. Πάντως ο Φον Χέεζεν δεν έχει αποζημιωθεί για την απόλυση και σύντομα αναμένεται αγωγή πέραν των 300.000 ευρώ.

1987

1992

1995

2001

2011

Το έμβλημα της Columbia στη φανέλα από το 1987 μέχρι και πέρσι. Η εταιρεία ήταν συνοδοιπόρος σε όλες τις μεγάλες στιγμές του συλλόγου.

Η χορηγία του '85 και τα τρία «γερμανικά» πρωταθλήματα

Ήταν κάπου στο 1985 όταν ο τότε πρόεδρος του Απόλλωνα Γλαύκος Ψυλλάκης έπειθε τον Χάινριχ Σέλερ να χορηγήσει την ομάδα. Ο Γερμανός από το 1972 είχε στη Λεμεσό την έδρα των ραγδαίως αναπτυσσόμενων επιχειρήσεών του – έμεινε στο νησί λόγω της γνωριμίας με Κύπριους που φόρτωναν σταφύλια στα καράβια όπου δούλευε, όταν αυτά έδεναν στη Λεμεσό. Αν και σπανίως πάει στο γήπεδο στην Κύπρο (τον ενδιαφέρει πιο πολύ η ομάδα του Αμβούργου), η χορηγία του Απόλλωνα εντασσόταν στο πλαίσιο ευρύτερου κοινωνικού έργου που επιτελούσε ο 67χρονος σήμερα επιχειρηματίας, υπό τον μανδύα της Columbia, ως ανταπόδοση στην πόλη που φιλοξενεί τον ίδιο και το στρατηγείο των επιχειρήσεών του. Με τη στήριξη της Columbia ο Απόλλωνας κέρδισε το κύπελλο του

1986, ενώ το όνομα της εταιρείας εμφανίστηκε στη φανέλα πρώτη φορά τη σεζόν 1986-87 και έμεινε εκεί μέχρι τον τελικό κυπέλλου του περασμένου Μαΐου. Με την Columbia χορηγό ανέβηκε το μπάτζετ και μεγάλοι παίκτες πέρασαν τις πύλες του Τσιρείου, όπως οι Μιλένκο Σπόλιαριτς και Σλάνταν Τσέποβιτς. Ο Γερμανός κόουτς Ντίετμιν Φέρνερ κέρδισε τα πρώτα πρωταθλήματα της ιστορίας του συλλόγου το 1991 και το 1994, επιτυχία που επανέλαβε το 2006 ο Γερμανός Μπερντ Στάγκε. Τρεις τίτλοι που πιστοποιούν ότι ο Απόλλωνας είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με το γερμανικό στοιχείο και που θέτουν σε αμφιβολία το μέλλον του συλλόγου, το μπάτζετ του οποίου θα είναι φέτος μειωμένο στα 2,5-3 εκατ. ευρώ, ενώ πρόπερσι είχαν ξεδουλεύσει 8 εκατ. ευρώ. Η Columbia σε

καμιά από τις 25 σεζόν που ήταν μέγας χορηγός του Απόλλωνα δεν περιορίστηκε στο ποσό που αντιστοιχούσε στη χορηγία της φανέλας, αλλά πλήρωνε πολλά περισσότερα, σε ρευστό αλλά και σε υπηρεσίες, όπως ήταν π.χ. η διαμονή της ομάδας σε ξενοδοχεία συμφερντών του ομίλου Σέλερ. Και δεν ήταν μόνο το ποδοσφαιρικό τμήμα που επωφελήθηκε, αλλά και οι ομάδες μπάσκετ και βόλεϊ όποτε είχαν ανάγκη. Χαρακτηριστικά λέγεται στη Λεμεσό πως «ποτέ η Columbia δεν αρνήθηκε να στηρίξει ομάδα του Απόλλωνα». Μια άλλη φήμη που κυκλοφορεί στα ποδοσφαιρικά στέκια λέει πως κάποιος επωφελήθηκε από την καλοσύνη (σε βαθμό αφέλειας) του Σέλερ, με αποτέλεσμα να... γίνονται χρήματα στη διαδρομή από την Columbia ως τον Απόλλωνα.

«μην μας ενοχλήσετε ξανά». Πάντως, μέχρι και το τέλος της περσινής σεζόν, η εταιρεία κάλυψε το ποσό που αντιστοιχούσε στην ετήσια χορηγία φανέλας, παρότι από το φθινόπωρο κιόλας είχε δημοσιοποιήσει πως ήταν η τελευταία της χρονιά «εξαιτίας της αμφισβήτησης από τον κόσμο», όπως δημοσίως είχε λεχθεί. Η αλήθεια είναι πως πίσω από τον κόσμο έβλεπαν συγκεκριμένους ανθρώπους (παράγοντες). Μια άλλη αιτία πίσω από την αποχώρηση, όχι τόσο σημαντική, φαίνεται να ήταν η κοινωνικά πυκνή του θέματος και δη το τι θα έλεγαν οι υπάλληλοι της Columbia βλέποντας την εταιρεία να ξεδεύει εκατοντάδες χιλιάδες στο ποδόσφαιρο την ώρα που ζητάει θυσιές για ν' αντιμετωπιστεί η κρίση.

Ο Αριστοδήμου και το μέλλον

Ο νυν πρόεδρος, Παύλος Αριστοδήμου, δικηγόρος στο επάγγελμα, έχει πολύ καλές σχέσεις με στελέχη της Columbia –αυτός είχε ανακοινώσει την αποχώρησή τους πέρσι– και ο αυτόν τοντάρουν πολλοί φίλοι της ομάδας, ώστε να μπου στα ταμεία κάποια χρήματα, έστω υπό μορφή εισφοράς και όχι χορηγίας. Άγνωστο είναι τι θα πράξουν άνθρωποι της Columbia όπως οι

κύριοι Φοίβος Βάκιν, Κυριάκος Παναγιώδης και Λούης Δημητρίου, που σε αρκετές περιπτώσεις στο παρελθόν ενίσχυσαν με προσωπικές εισφορές τον σύλλογο. Στον «αέρα» είναι και το μέλλον του ανδρικού τμήματος μπάσκετ και της γυναικείας ομάδας βόλεϊ, που είχαν τη στήριξη της Columbia μέσω της Piza Express που ανήκει στον όμιλο. Σύμφωνα με πληροφορίες, οι χορηγίες των δύο τμημάτων για την επερχόμενη σεζόν θα είναι αισθητά μειωμένες. Μπορεί η χορηγική σχέση με τον Απόλλωνα να τερματίζεται, όμως η Columbia είναι μεγαλομέτοχος της εταιρείας με ποσοστό 28,5%, ενώ εκτιμάται ότι ελέγχει γύρω στο 35-40% με τις προσωπικές μετοχές που κατέχουν στελέχη της. Έχει κατηγορηθεί για κεφαλαιοποίηση εισφορών τα τελευταία χρόνια ώστε να φτάσει σ' αυτό το ποσοστό και ότι δεν παραχωρεί δωρεάν τις μετοχές της. Άνθρωποι που γνωρίζουν από πρώτο χέρι τα τεκταινόμενα στον Απόλλωνα στα 25 χρόνια της Columbia σημειώνουν πως «όλες οι μετοχές της εταιρείας είναι πολύ λίγες για να καλύψουν τα ποσά που έχει εισφέρει η Columbia», εξ ου και στο παρελθόν είχε λεχθεί πως «θα είναι η κύρια χορηγός μας για όσο το επιθυμεί».

Οι δυο σταγόνες που ξεχείλιζαν το ποτήρι ήταν οι πωλήσεις των Σανγκό και Αβραάμ, καθώς στην Columbia θεώρησαν πως κάποιος προσπάθησαν να τους φορτώσουν εκποίηση περιουσια-

κών στοιχείων της ομάδας ώστε να αποκομίσουν οικονομικό όφελος. Η αλήθεια είναι πως ο κ. Σέλερ ήθελε να βλέπει ότι τα χρήματά του δεν πάνε στον βρόντο, γι' αυτό ενθάρρυνε (και πλήρωνε

για) την απόκτηση παικτών με προοπτική μεταπώλησης. Όμως, η Columbia χάρισε στον Απόλλωνα τις 400.000 ευρώ που δικαιούταν από τη μεταγραφή του Σανγκό, με την υποσημείωση όμως

Έχεις MyGroup;
Κέρδισε 100 Εισιτήρια Διάρκειας της αγαπημένης σου ομάδας!
Ομονία, Anorthosis, Apoel, Apollon, Ael, Ermis, Paralimni, Achna, Alki, Olympiakos, Aek, Aris, Anagennisis, Salamina

Στείλε δωρεάν με SMS μέχρι τις 31 Ιουλίου, **ΟΝ** κενό MyGroup κενό και το <όνομα της ομάδας σου> στο 8000 και μπες στην κλήρωση!

Λαμβάνοντας μέρος στο διαγωνισμό, μπαίνεις αυτόματα στην κλήρωση για:

- 1 Ταξίδι VIP για 2 άτομα σε αγώνα της επιλογής σου στους ομίλους του UEFA Champions League! και
- 30 Συνδέσεις για 1 χρόνο με Cytamobile-Vodafone, Cytavision ή Cytanet!

Μόνη προϋπόθεση; Να έχεις MyGroup!

power to you

www.cytamobile-vodafone.com

τηλεφωνική εξυπηρέτηση: 132

Από τον Σαμπανάτσοβιτς στον Γκούντινσον

Το ελληνικό πρωτάθλημα έχει υποδεχθεί 16 ποδοσφαιριστές που έχουν κατακτήσει το τρόπαιο του Τσάμπιονς Λιγκ

Του ΣΤΑΘΗ ΔΗΜΟΛΑ

Η μεταγραφή του Εϊντουρ Γκούντινσον στην ΑΕΚ είναι μία από τις σπουδαιότερες στο ελληνικό ποδόσφαιρο. Ο Ισλανδός με τη μετακίνησή του στην Ένωση δεν βάζει απλώς το όνομά του στη λίστα με τους σπουδαιότερους παίκτες που έχουν πατήσει τα ελληνικά γήπεδα, αλλά μπαίνει ταυτόχρονα και σε ένα άλλο «κλειστό» κλαμπ. Γίνεται ο 16ος ποδοσφαιριστής που θα αγωνιστεί σε ελληνική ομάδα, έχοντας πρώτα σκώσει το Τσάμπιονς Λιγκ. Ο Ισλανδός το κατέκτησε το 2009 με την Μπαρτσε-

Λίγες είναι οι περιπτώσεις των παικτών που κατάφεραν να δικαιολογήσουν το όνομα και τη φήμη τους

λόνα. Η ιστορία, πάντως, δείχνει πως οι περισσότεροι εξ αυτών αποδείχθηκαν... «άνθρακες».

Ο πρώτος ήταν ο Ρέφικ Σαμπανάτσοβιτς. Ο Γιουγκοσλάβος ανήκε στη γενιά παικτών του Ερυθρού Αστέρα η οποία το 1991 κατέκτησε το Πρωταθλητριών. Ο «Σάμπα» ήταν βασικό στέλεχος εκείνης της ομάδας και το ίδιο καλοκαίρι ο Ντούσαν Μπάγεβιτς τον έφερε, σε ηλικία 26 ετών στην ΑΕΚ, όπου πραγματοποίησε σπουδαία καριέρα.

Ο δεύτερος πρωταθλητής Ευρώπης των ελληνικών γηπέδων ξεχώρισε γρήγορα. Αλλάστε, τα πάτησε μόλις... τρεις φορές! Ο λόγος για τον Ζούλιο Σέζαρ που είχε φέρει ο Παναθηναϊκός τον Ιανουάριο του 1999. Ο Βραζιλιάνος διεθνής αμυντικός ήταν μέλος της Ντόρτμουντ που το 1997 κατέκτησε το Τσάμπιονς Λιγκ, αλλά όταν μεταγράφηκε στον Παναθηναϊκό σε ηλικία 36 ετών ήταν ήδη... πρώην ποδοσφαιριστής.

Την επόμενη χρονιά και ξανά για τον Παναθηναϊκό ήρθε ένας πολυδιαφημισμένος ποδοσφαιριστής, ο Πάολο Σόουζα, ο οποίος επίσης δεν θύμισε σε πολλά τον παλιό του εαυτό. Ο δύο φορές πρωταθλητής Ευρώπης (Γιομβέντους, 1996 - Ντόρτμουντ, 1997) μνημονεύεται μόνο για κάποιες στιγμές ποδοσφαιρικής ευφυΐας.

Ο Τζιμπρίλ Σισέ είναι από τους λίγους παίκτες που έχουν κατακτήσει το Τσάμπιονς Λιγκ και στη συνέχεια έκαναν σπουδαία καριέρα στην Ελλάδα.

Το 2001 ήρθε η σειρά του Ολυμπιακού που απέκτησε τον Κριστιάν Καρεμπέ. Ο Γάλλος αμυντικός μέσος είχε ανέβει στην κορυφή της Ευρώπης δύο φορές (1998, 2000) με τη Ρεάλ Μαδρίτης και στην Ελλάδα, για τρία χρόνια, έδειξε τη μεγάλη κλάση του. Ο ε-

πόμενος δεν θέλει πολλές συστάσεις. Ο Ριβάλντο δεν γράφει με λαμπερά γράμματα στο βιογραφικό του το Τσάμπιονς Λιγκ με τη Μίλαν (2003), αφού ήταν παραγκωνισμένος από τον Κάρλο Αντσελότι. Το 2004, η μεταγραφή του στον Ολυμπιακό έμεινε στην ι-

στορία και ο ίδιος κόσμισε το ελληνικό ποδόσφαιρο για τέσσερα χρόνια, αγωνιζόμενος και μία χρονιά στην ΑΕΚ. Την ίδια χρονιά αποκτήθηκε από τον Παναθηναϊκό, ο Νόρντιν Βόουτερ ο οποίος ήταν στο ρόστερ του Αγιάς το 1995.

Την επόμενη περίοδο τρεις ποδοσφαιριστές μετέφεραν τις ευρωπαϊκές τους «δαφνες» στην Ελλάδα. Και οι τρεις απέτυχαν. Οι Φλάβιο Κονσεϊσάο και Ιγκόρ Μπίσκαν για τον Παναθηναϊκό και ο Ντάνι για τον Ολυμπιακό. Ο Κονσεϊσάο το 2002 είχε κατακτήσει το Τσά-

μπιονς Λιγκ με τη Ρεάλ, αποτελώντας συνθήμα την πρώτη αλλαγή του Ντελ Μπόσκε. Το 2005 στον Παναθηναϊκό αποτέλεσε την... τρίτη αλλαγή στην καλύτερη περίπτωση. Παρόμοια τύχη είχε και ο Μπίσκαν ο οποίος είχε πρόσφατες τις μήνες του Τσάμπιονς Λιγκ με τη Λίβερπουλ. Όσο για τον Ντάνι, ίσως και ο ίδιος να είχε ξεχάσει πως ήταν παίκτης της πρωταθλήτριας Ευρώπης Ρεάλ το 1998.

Το 2006 ήρθε η σειρά ενός ακόμη Ζούλιο Σέζαρ, ο οποίος επίσης ήταν κεντρικός αμυντικός, Βραζιλιάνος και πρωταθλητής Ευρώπης. Ο παίκτης που απέκτησε ο Ολυμπιακός, είχε κατακτήσει το Τσάμπιονς Λιγκ το 2000 με τη Ρεάλ, έμεινε στον Πειραιά για δύο χρόνια και δεν είχε την ίδια τύχη με τον συνονόμά του. Το 2007 τον ακολούθησε ο Ραούλ Μπράβο. Ένας χρήσιμος παίκτης στη Ρεάλ Μαδρίτης με την οποία είχε στεφθεί πρωταθλητής Ευρώπης το 2002. Στην Ελλάδα μαγεύτηκε περισσότερο από... εξωγηπδικές ομορφιές.

Το 2009 ο Παναθηναϊκός απέκτησε τον Τζιμπρίλ Σισέ. Ο Γάλλος πρωταθλητής Ευρώπης το 2005 με τη Λίβερπουλ, «αναγέννησε» την καριέρα του, έγινε ο ηγέτης της ομάδας και, ήδη, μνημονεύεται από τους φιλάθλους του «τριφυλλιού». Το ίδιο καλοκαίρι και η Καβάλα πρόσθεσε στο ρόστερ της έναν πρωταθλητή, τον Ζέλικο Κάλαις από τη Μίλαν (2007).

Το 2010 ήρθαν δύο παίκτες που δεν δικαιολογήσαν το όνομά τους. Ο Λούις Γκαρσία του Παναθηναϊκού που είχε στεφθεί πρωταθλητής Ευρώπης το 2005 με τη Λίβερπουλ και ο Γκέρμεν της Λάρισης ο οποίος είχε κατακτήσει το Τσάμπιονς Λιγκ με τη Ρεάλ Μαδρίτης το 2000.

Εκχωριστή θέση έχει ο Γιάγια Τουρέ, ο οποίος πρώτα έπαιξε σε ελληνική ομάδα (2005, Ολυμπιακός) και στη συνέχεια (2009, Μπαρτσελόνα) κατέκτησε το Τσάμπιονς Λιγκ.

Ιδιαίτερες περιπτώσεις είναι του Ολλανδού, Ρενέ βαν ντε Κέρκοφ, ο οποίος είχε περάσει από τον Απόλλωνα Αθηνών σε ηλικία 32 ετών και στα 38 του αγωνίστηκε στην Αϊντχόβεν που κατέκτησε το κύπελλο Πρωταθλητριών και του Ανχέλ Ιορντανέσκου ο οποίος είχε παίξει στον ΟΦΗ το 1982 και το 1986 κατέκτησε την Ευρώπη με τη Στέφανου Βουκουρεστίου.

Ο Ντιέγκο Φορλάν, μετά το Παγκόσμιο Κύπελλο, ηγείται της Ουρουγουάδας και στο Κύπελλο Αμερικής.

Η διοργάνωση των μικρών «επαναστάσεων»

Του Γ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Το 43ο Κύπελλο Αμερικής των εκπλήξεων και των αουτσάιντερ ολοκληρώνεται σήμερα το βράδυ στο Μπουένος Άιρες με τον μεγάλο τελικό μεταξύ Ουρουγουάδας και Παραγουάης, σε μια διοργάνωση που έχασε μεγάλο κομμάτι του ενδιαφέροντος της για τους ουδέτερους όταν αποκλείστηκαν στα προημιτελικά η διοργανώτρια Αργεντινή και η κάτοχος Βραζιλία.

Η αποτυχία των δύο παραδοσιακών υπερδυνάμεων του νοτιοαμερικανικού ποδοσφαίρου σημάδεψε τη διοργάνωση, αφαιρώντας της τα μεγαλύτερα και πιο λαμπερά ονόματα, αλλά και επιτρέποντας στους μικρούς να κάνουν όνειρα.

Στις χαμηλές χειμωνιάτικες θερμοκρασίες της Κεντρικής Αργεντινής, που συχνά τα βράδια των αγώνων έπεφταν στους 4 ή 5 βαθμούς Κελσίου, οι κουρασμένοι από μια γεμάτη χρονιά αστέρες της «Αλμπισελέστε» και της «Σελεσάο» δεν άντεξαν στην πίεση για το αποτέλεσμα. Με νέους προπονητές και οι δύο, τον Σέρχιο Μπατίστα η Αργεντινή και τον Μανουέλ Μενέζες η Βραζιλία, έκαναν προσπάθεια να δείξουν κάτι διαφορετικό από την εικόνα που έδειξαν στο περσινό Παγκόσμιο Κύπελλο, χωρίς όμως αποτέλεσμα.

Σε ένα τουρνουά όπου κυρίαρχη εντύπωση δεν έκαναν τα πολλά ή ωραία γκολ αλλά οι πολυάριθμες χαμένες ευκαιρίες, η αποτυχία των φαβορί που έπαιξαν σχετικά άναρχο ποδόσφαιρο παρελθουσών δεκαετιών ήταν μάλλον αναμενόμενη.

Στο φετινό Κύπελλο Αμερικής επικράτησαν οι δουλεμένες ομάδες με στυλ λιγότερο λατινοαμερικανικό, χωρίς πολλές ατομικές εξάρσεις ή φαντεζί παίκτες, αλλά με σφιχτές γραμμές και απόλυτη

Ο Λιονέλ Μέσι δεν κατάφερε να «λαμψει» σε μία ακόμη διοργάνωση με τα χρώματα της Αργεντινής.

Βραζιλία και Αργεντινή προδόθηκαν από το... ταλέντο τους και δουλεμένες ομάδες, όπως η Παραγουάη και η Ουρουγουάη, έφτασαν στον τελικό

πειθαρχία στην αμυντική λειτουργία, όπως η Παραγουάη, το Περού και η Βενεζουέλα. Μαζί με τη φιναλίστ Ουρουγουάη, πρόκειται για ομάδες καλοδουλεμένες, που έχουν για καιρό το ίδιο στυλ και τον ίδιο προπονητή, τους ίδιους ηγέτες και την ίδια νοοτροπία, ενώ δεν είχαν και την πίεση της επιτυχίας.

Ετσι, ανάμεσα στις κορυφαίες προσωπικότητες της φετινής διοργάνωσης είναι οι τερματοφύλακες των δύο φιναλίστ, ο Ουρουγουανός Φερνάνδο Μουσιέρα και ο Παραγουανός Χούστο Βιγιάρ, που από τα χέρια τους κυριολεκτικά πέρασε ο αποκλεισμός των δύο φαβορί, της Αργεντινής και της Βραζιλίας αντίστοιχα. Αλλα αστέρια που έλαμψαν στο φετινό Κύπελλο Αμερικής είναι ο Περουβιανός δαιμόνιος εξτρέμ Ουίλιαμ Τσιρόκε, ο Παραγουανός ακραίος μέσος Μαρσέλο Εστιγαρίμπα, ο Βενεζουελανός κεντρικός αμυντικός Οσβάλδο Βισκαρόνδο, αλλά κυρίως ο σημαντικότερος παίκτης μέχρι στιγμής στο τουρνουά, ο επιθετικός της Ουρουγουάδας Λουίς Σουάρες, που είναι και πρώτος σκόρερ με τρία τέρματα, μαζί με τον Αργεντινικό Σέρχιο Αγουέρο. Καλά στοιχεία ακόμη έδειξαν ο Κολομβιανός Ντάρνο Μορένο και ο Χιλιανός Αλέξις Σάντσεζ.

Αντίθετα, απογοήτευση σε σχέση με τις προσδοκίες που υπήρχαν γι' αυτούς

πριν από το τουρνουά προκάλεσαν οι Βραζιλιάνοι Γκάνσο και Νέιμαρ, ο Αργεντινός Κάρλος Τέβες, αλλά και οι φιναλίστ Ουρουγουανοί Εντισον Καβάνι και Ντιέγκο Φορλάν, που πάντως έχουν μία ακόμη ευκαιρία αύριο.

Κι ενώ ο αποψινός (3.45 τα ξημερώματα) μικρός τελικός Περού και Βενεζουέλας θα έχει ασυνήθιστα μεγάλο ενδιαφέρον, αφού η τρίτη θέση θα σημάνει πολλά για όποιον από τους δύο την καταλάβει, ο αυριανός τελικός έχει ένα ξεκάθαρο φαβορί κι ένα αουτσάιντερ.

Στο στάδιο Μονουμεντάλ του Μπουένος Άιρες, στις 3.45 τα ξημερώματα της Δευτέρας, η Ουρουγουάη του Οσκαρ Ουάσιγκτον Ταμπάρες θα είναι το φαβορί, προσβλέποντας στην κατάκτηση του 15ου Κύπελλο Αμερικής στην ιστορία της ώστε να ξεπεράσει την Αργεντινή, που έχει κι εκείνη 14 κατακτήσεις.

Η δε Παραγουάη αποτελεί το απόλυτο παράδοξο για μια διεθνή διοργάνωση, καθώς έχει φτάσει στον τελικό χωρίς ούτε καν μία νίκη! Σε πέντε αγώνες έχει ισάριθμες ισοπαλίες, παίρνοντας από τον όμιλο την πρόκριση ως η δεύτερη καλύτερη τρίτη των τριών ομίλων και περνώντας από τα προημιτελικά και τα ημιτελικά με δύο λευκές ισοπαλίες και τα πέντε τελευταία λεπτά. Στον τελικό όμως θα παίξει χωρίς το μεγάλο της αστέρι, τον τραυματία Ρόκε Σάντα Κρους και τον τιμωρημένο Γιόναθαν Σαντάνα κι έτσι μία ακόμη εκπλήξη θα είναι δύσκολη.

3 ΧΡΟΝΙΑ ΣΚΟΡΑΡΕΙ ΣΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΑΣ!

www.24sports.com.cy

Η Νο 1 ΣΕ ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

24 SPORTS

Ο ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

BBC

Κοντά στο Ολυμπιακό όνειρο ο Πιστόριους

Ο **Οσκαρ Πιστόριους** έπιασε το όριο για την πρόκριση στα 400 μέτρα στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα του Αυγούστου και τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2012 στο Λονδίνο. Ο Νοτιοαφρικανός δρομέας, που τρέχει με τεχνικά πόδια, σημείωσε χρόνο 45.07 δευτερολέπτων σε μίτινγκ στην Ιταλία, και αναμένεται να επιλεγεί να εκπροσωπήσει τη χώρα του στους Ολυμπιακούς Αγώνες, έχοντας ήδη συλλογή χρυσών μεταλλίων από τους Παραολυμπιακούς. Ο 24χρονος έλαβε το πράσινο φως το 2008 για να αγωνίζεται απέναντι σε αρτιμελείς αθλητές ύστερα από μακροχρόνιο δικαστικό αγώνα. Το προηγούμενο ατομικό ρεκόρ του Πιστόριους ήταν 45.61, που σήμαινε ότι ήταν ο τέταρτος καλύτερος στη χώρα του φέτος. Ο χρόνος του όμως στο Λινάντο τον έφερε στη δεύτερη θέση μεταξύ των συμπατριωτών του. «Ήταν ένας αγώνας-όνειρο για μένα. Από τότε δεν έχω καταφέρει να κοιμηθώ καλά», δήλωσε γεμάτος ικανοποίηση ο Πιστόριους, που γεννήθηκε με ατροφικά κάτω άκρα.

La Gazzetta dello Sport

Μαραντόνα εναντίον Μπατίστα

Μετά τον αποκλεισμό της Αργεντινής από το Κύπελλο Αμερικής, ο Ντιέγκο Μαραντόνα εξαπέλυσε επίθεση κατά του διαδόχου του στον πάγκο της εθνικής ομάδας, Σέρχιο Μπατίστα, λέγοντας ότι στη θέση του θα είχε παρατηθεί. «Αν είχα ένα τέτοιο τουρνουά, κινώντας μόνο την Κόστα Ρίκα, θα είχα υποβάλει την παραίτησή μου». Ο πρώην τεχνικός της Αργεντινής, υπό τις οδηγίες του οποίου η ομάδα αποκλείστηκε από το περσινό Παγκόσμιο Κύπελλο κατόπιν συντριβής από τη Γερμανία με σκορ 4-0 στα προημιτελικά, έδειξε ανήσυχος διότι ορισμένοι ποδοσφαιριστές, «για παράδειγμα ο Λίο Μέσι, ο Γονσάλο Ιγουαΐν, ο Χαβιέρ Μασκεράνο» πιθανόν να «ενοχλούνται» που παίζουν με την εθνική ομάδα. «Ο Θεός να τους βοηθήσει», υπογράμμισε κατά το πρώτο του σκόλι μετά τον αποκλεισμό από την Ουρουγουάη.

Μ Ριμπερί: Θα φτάσω στο επίπεδο του Μέσι

Ο **Φρανκ Ριμπερί** πιστεύει ότι στη νέα περίοδο θα ανέλθει στο επίπεδο του άσου της Μπαρτσελόνα, Λιονέλ Μέσι, με τεχνικό τον Γιουλιάνο Λάνγκες. «Εφόσον είμαι και πάλι στο 100% από υγεία και ελεύθερος ψυχολογικά, εκεί όπου υπεισέρχεται η καλή σχέση με τον προπονητή, θα φτάσω στο επίπεδο του Μέσι», δήλωσε ο μεσοεπιθετικός της Μπάγερν Μονάχου σε γερμανικό μέσο ενημέρωσης. Ο Ριμπερί, που μπαίνει στην πέμπτη του σεζόν στο Μόναχο, παραδέχεται ότι η πρόσφατη απόδοσή του δεν ήταν καλή, κάτι που αποδίδει τόσο στους τραυματισμούς του όσο και στη δύσκολη σχέση που είχε με τον πρώην προπονητή της ομάδας, Λούις Φαν Χάαλ.

Daily Mirror

Επιστρέφει το NBA στο Λονδίνο;

Σύμφωνα με το πρόγραμμα αγώνων του NBA που ανακοινώθηκε, το NBA επιστρέφει στο Λονδίνο τον επόμενο Μάρτιο - εφόσον βέβαια δεν χαθεί ολόκληρη η σεζόν εξαιτίας του lock out. Στις 7 και 8 Μαρτίου οι Ορλάντο Μάτζικ και Νιου Τζέρσεϊ Νετς πρόκειται να αναμετρηθούν στο Ο2 Αρίνα του Λονδίνου. Μπορεί να μην είναι και το πιο συναρπαστικό παιχνίδι, αλλά είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ότι έχουμε κάνει αρκετά καλή εντύπωση στο NBA ώστε να μας κρατήσουν μέσα στο πρόγραμμά τους. Όπως και στο περσινό παιχνίδι των Νετς με τους Τορόντο Ράπτορς την περασμένη σεζόν, το Νιου Τζέρσεϊ θα είναι η γηπεδούχος ομάδα και στα δύο παιχνίδια.

Η πρόκριση είναι αντίδοτο στην κρίση του ΠΑΟ

Οι αγώνες με τη δανική Οντένσε είναι κομβικής σημασίας για τους «πράσινους»

Οι ελληνικές ομάδες ήταν αδύνατο να μείνουν ανεπηρέαστες απ' την οικονομική κρίση. Και φυσικά, ο Παναθηναϊκός δεν θα μπορούσε να αποτελέσει εξαίρεση στον κανόνα. Στο κλίμα της εποχής, η διοίκηση των «πρασίνων» επιχειρεί να μειώσει σημαντικά το κόστος λειτουργίας της ομάδας. Στην παρούσα χρονική στιγμή, οι δύο αγώνες με την Οντένσε για τον 3ο προκριματικό γύρο του Τσάμπιονς Λιγκ έχουν πολύ μεγάλη οικονομική αξία για την ΠΑΕ Παναθηναϊκός, δίχως να παραγνωρίζουμε τα αγωνιστικά κίνητρα του αποκλεισμού της ομάδας απ' τη Δανία. Να το γράψουμε πιο απλά. Σε περίπτωση κατά την οποία οι παίκτες του Φερέρα κατορθώσουν και ξε-

Ο Παναθηναϊκός ψάχνει βαθιά οικονομική «ανάσα», ευελπιστώντας σε είσοδο στους ομίλους του Τσάμπιονς Λιγκ

περάσουν το εμπόδιο της Οντένσε, τότε στα ταμεία θα μπουν το λιγότερο 3 εκατομμύρια ευρώ. Διότι με την είσοδο στα πλέι οφ του Τσάμπιονς Λιγκ, στη χειρότερη περίπτωση διασφαλίζεται η συμμετοχή στους ομίλους του Γιουρόπα Λιγκ.

Θυμίζουμε πως ο Παναθηναϊκός αναμένεται να βρει στην τελευταία στροφή πριν απ' τους χρυσοφόρους ομίλους της κορυφαίας διασυλλογικής διοργάνωσης της Ευρώπης, μία ομάδα της δυναμικής της Μπάγερν, της Αρσενάλ, της Λιόν, της Μπενφίκα ή της Βιγιαρεάλ. Πρόκειται για τους ισχυρούς της κλήρωσης των πλέι οφ, με την ελληνική ομάδα να βρίσκεται στους ανίσχυρους.

Γίνεται σαφές πως οι περισσό-

τεροι πιθανοί αντίπαλοι φαντάζουν με μεγαθήρια. Σε περίπτωση αποκλεισμού απ' την Μπάγερν ή την Αρσενάλ, ουδείς θα εκπλαγεί. Αντιθέτως, αν γίνει η υπέρβαση και οι «πράσινοι» μπουν στους ομίλους, εκτός απ' την αγωνιστική επιτυχία, θα υπάρξει και τεράστιο οικονομικό όφελος. Τα ελάχιστα κέρδη θα εκτιναχθούν απ' τα 3 εκατομμύρια ευρώ στα 17 εκατομμύρια ευρώ!

Υπάρχει, πάντως, ένα ενδεχόμενο ο Παναθηναϊκός να βρισκείται στους ισχυρούς της κλήρωσης των πλέι οφ, αν αποκλειστούν η Μπενφίκα και η Ντιναμό Κιέβου. Δεν είναι ένα απίθανο ενδεχόμενο, αφού αντιμετωπίζουν δύσκολες ομάδες, όπως είναι η Τραμπζονσπόρ και η Ρούμπιν Καζάν αντίστοιχα.

Εκείνο που προέχει είναι οι δύο αγώνες με την Οντένσε σε διάστημα μιας εβδομάδας. Το πρώτο ραντεβού είναι σε λίγες ημέρες στη Δανία, με τον Ζεσουάλδο Φερέρα να έχει ρίξει όλο το βάρος της προετοιμασίας στα παιχνίδια του 3ου προκριματικού γύρου.

Απ' την 1η Ιουλίου, οπότε και οι παίκτες του Παναθηναϊκού έπασαν δουλειά, οι προπονήσεις δεν είχαν μεγάλη ένταση. Ο Πορτογάλος τεχνικός έριξε το βάρος του στα φιλικά παιχνίδια, προκειμένου οι ποδοσφαιριστές του ν' αποκτήσουν αγωνιστικό ρυθμό και ν' αφομοιώσουν την τακτική και την αγωνιστική φιλοσοφία του.

Βεβαίως, στις αναμετρήσεις με την Οντένσε θα στηριχθεί στον περσινό «κορμό», καθώς οι πρώτες τρεις μεταγραφές του καλοκαιριού δεν θα είναι στη διαθεσή του. Ίσως ο Βιτόλο προλάβει να παίξει στη ρεβάνς του Ολυμπιακού Σταδίου. Εκτός πλάνων θα μείνουν τόσο ο Κουίντιν, όσο και ο Τοτσέ, αφού είναι ανείργοι και χρειάζονται αρκετές προπονήσεις προκειμένου να υπολογίζονται για επίσημους αγώνες.

Χέρι χέρι θα πορευτούν τα πρωταθλήματα και οι δίκες

Του ΘΑΝΟΥ ΜΠΛΟΥΝΑ

Το καλοκαίρι του 2011, το ελληνικό ποδόσφαιρο «έξεχασε» να πάει διακοπές. Μια σειρά από ζητήματα που άνοιξαν τους προηγούμενους μήνες (πλαστογραφίες τον Απρίλιο, αδειοδοτήσεις τον Μάιο, σημερινά παιχνίδια τον Ιούνιο) θα συνεχίζον να ταλανίζουν όχι μόνο μέχρι την έναρξη των νέων πρωταθλημάτων, αλλά και κατά τη διάρκειά τους.

Θεωρητικά οι αγώνες της Σούπερ Λίγκας θα αρχίσουν σε ένα μήνα, ωστόσο η μπάλα έχει περάσει στους... εισαγγελείς

Ειδικά το σκάνδαλο των σημερινών αγώνων, που είναι το μεγαλύτερο που αποκάλυφθηκε ποτέ στον συγκεκριμένο χώρο, θα συνεχίσει να υφίσταται σε επίπεδο άσκησης διώξεων και δικών παράλληλα με την έναρξη της νέας περιόδου. Μέχρι στιγμής, σε επίπεδο ποδοσφαιρικής δικαιοσύνης έχουν ασκηθεί διώξεις σε δύο ομάδες της Σούπερ Λίγκας (Ολυμπιακός Β, Καβάλα) και σε ισάριθμες της Φούτμπολ Λιγκ (Ηλιούπολη, Εθνικός Αστέρας).

Οι ομάδες αυτές λόγω της δράσης παραγόντων ή/και προπονητών τους κινδυνεύουν

με υποβιβασμό. Οι υποθέσεις εκδικάστηκαν σε πρώτο βαθμό και την επόμενη εβδομάδα αναμένονται αποφάσεις.

Σε περίπτωση που οι αποφάσεις που θα εκδοθούν δεν ικανοποιούν είτε τις ομάδες και τα φυσικά πρόσωπα που συνδέονται με αυτές, είτε τους ποδοσφαιρικούς εισαγγελείς της ΕΠΟ που έκαναν τις πειθαρχικές διώξεις, θα υποβληθούν εφέσεις.

Είναι χαρακτηριστικό ότι η Λάρισα και ο Ηρακλής προσέφυγαν στην Επιτροπή Εφέσεων της ΕΠΟ κατά της απόφασης του Δ.Σ. της Σούπερ Λίγκας να επικυρώσει τη βαθμολογία. Όμως, παρότι η υπόθεση είχε προσδιοριστεί να συζητηθεί την περασμένη Τετάρτη, δόθηκε αναβολή μέχρι τις 3 Αυγούστου με την ελπίδα ότι θα γνωρίζουν τις τελεσίδικες αποφάσεις για το αν θα παραμείνουν στη Σούπερ Λίγκα ο Ολυμπιακός Β. και η Καβάλα. Το σίγουρο είναι ότι θ' ακολουθήσουν κι άλλες διώξεις. Μάλιστα, σύμφωνα με πληροφορίες, επρόκειτο να ασκηθούν από τον ποδοσφαιρικό εισαγγελέα της ΕΠΟ Ανδρέα Φάκο, κατά τη διάρκεια αυτής της εβδομάδας. Ωστόσο, τουλάχιστον μέχρι προχθές το βράδυ, δεν είχε συμβεί.

Οι νέες διώξεις θα περιλαμβάνουν πολλές ομάδες τόσο της Σούπερ Λίγκας όσο και της Φούτμπολ Λιγκ, αλλά είναι αμφίβολο το κατά πόσο οι αποφάσεις της ποδοσφαιρικής Δικαιοσύνης θα έχουν τελεσιδικήσει πριν από

Ο Παναθηναϊκός θα επιδιώξει να ξεπεράσει το εμπόδιο της Οντένσε, βασιζόμενος στους παίκτες που στηρίχτηκε την περσινή περίοδο και όχι στα νέα μεταγραφικά του αποκτήματα.

Το πρώτο εμπόδιο είναι αρκετά βατό

Η Οντένσε δεν είναι ο αντίπαλος που προκαλεί δέος. Αλλά σίγουρα δεν μπορεί ο Παναθηναϊκός να την πάρει απίφριστα. Ενα μεγάλο πλεονέκτημα των Δανών έναντι των «πρασίνων» είναι το γεγονός πως το πρωτάθλημά τους άρχισε πριν από μία εβδομάδα. Το περασμένο Σάββατο, η Οντένσε έπαιξε με μία γνώριμη στο ελληνικό κοινό απ' τις τρεις τελευταίες συναντήσεις της με τον Ολυμπιακό στον τελευταίο προκριματικό γύρο του κυπέλλου UEFA, τη Νόρτζελαντ την οποία νίκησε άνετα με 2-0.

Σήμερα, την περιμένει δύσκολο έργο με αντίπαλο την πιο ισχυρή ομάδα των τελευταίων χρόνων στη Δανία, την Κοπεγχάγη, την οποία θ' αντιμετωπίσει εκτός έδρας. Πέρι, η Οντένσε είχε προδοκίες ακόμη και για την κατάκτηση του τίτλου. Ωστόσο, τερμάτισε στη

2η θέση πίσω απ' την Κοπεγχάγη με διαφορά 26 βαθμών και απολογισμό 16 νίκες, 7 ισοπαλίες και 10 ήττες. Ιδρύθηκε το 1887 και έχει κατακτήσει τρία πρωταθλήματα Δανίας και πέντε κύπελλα. Στο δυναμικό της ξεχωρίζουν, ο άλλοτε μέσος της Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ, Τζέμπι-Τζέμπι, ο Γάλλος διεθνής μπακ, Μπερνάρ Μεντί, ο πανύψηλος Δανός επιθετικός Μόρτεν Σκούμπο, αλλά και ο Νιγηριανός φορ, Πίτερ Ουτάκα. Την περίοδο 1994-95 είχε προχωρήσει έως την προημιτελική φάση του κυπέλλου UEFA αποκλείοντας στη φάση των «16» τη Ρεάλ Μαδρίτης. Μάλιστα είχε ηττηθεί 3-2 στη Δανία, όμως στη ρεβάνς κατόρθωσε να αλώσει το «Σαντιάγο Μπερναμπέου» επικρατώντας με 2-0. Στους «8» αποκλείστηκε δύσκολα από την Πάρμα (0-0 και 1-0).

την έναρξη των πρωταθλημάτων. Υπενθυμίζεται ότι η Σούπερ Λίγκα έχει προσδιορίσει την έναρξη του πρωταθλήματός της για τις 27 Αυγούστου.

Νέος κύκλος ανακρίσεων

Το πιθανότερο είναι ότι οι αποφάσεις που θα βγουν πριν από την έναρξη των νέων πρωταθλημάτων θα είναι για τις τέσσερις ομάδες που ήδη διώκονται. Επίσης, από τον Σεπτέμβριο θα αρχίσει ο νέος κύκλος της κατάθεσης στον ανακριτή των 68 ατόμων που τους έχει ασκηθεί ποινική δίωξη και βρίσκονται στο πρώτο πόρισμα της εισαγγελίας Π. Παπανδρέου. Μέχρι στιγμής, αυτή η διαδικασία έγινε μόνο από τους 14, για τους οποίους εκδόθηκε ένταλμα σύλληψης. Ο Μ. Ψωμάδης, που είναι ο 15ος, καταζητείται αλλά εξακολουθεί να διαφεύγει.

Η εξέλιξη των δικαστικών εξελίξεων κυρίως όσον αφορά στα όργανα του ποδοσφαίρου θα συζητηθούν και στη συνάντηση που θα έχει ο πρωθυπουργός Γ. Παπανδρέου την ερχόμενη Τρίτη με τον πρόεδρο της UEFA, Μισέλ Πλατινί.

Επίσης, αναμένεται να ξεκαθαριστούν και κάποιες άλλες εκκρεμότητες που υπάρχουν και εντάσσονται στις συζητήσεις της Πολιτείας με την ΕΠΟ και είναι προς την κατεύθυνση της εξηλιγάνσης του χώρου και της ανάκτησης της αξιοπιστίας του.

Μέχρι στιγμής, σε επίπεδο ποδοσφαιρικής δικαιοσύνης έχουν ασκηθεί διώξεις σε δύο ομάδες, στον Ολυμπιακό Βόλο και στην Καβάλα.

ΣΤΗ ΣΕΝΤΡΑ / Του ΑΝΤΩΝΗ ΚΑΡΠΕΤΟΠΟΥΛΟΥ

Το αληθινό προνόμιο

Οι ΠΑΕ, οχυρωμένες πίσω από τη βεβαιότητα ότι θα βρουν υποστηρίκτες εντός Βουλής, πληρώνουν όποτε θυμούνται

γορούμενοι κατηγοροί! Με αυτό το σκάρφισμα φτάσαμε στο να χρωστάνε ένα σωρό χρήματα και να μη τους τα ζητάει κανένας!

Πρόσφατα έγινε γνωστό ότι πάνω από είκοσι ΠΑΕ κατέθεσαν πλαστές ασφαλιστικές ενημερότητες, πλαστο-

γράφησαν δηλαδή τις βεβαιώσεις του ΙΚΑ και της εφορίας, εμφανίζοντας ότι τακτοποιήσαν τα χρέη τους. Κάποιες από αυτές τιμωρήθηκαν από την αθλητική δικαιοσύνη που έδειξε σχετικά γρήγορα αντανακλαστικά. Το ίδιο θέμα ωστόσο ελάχιστα απασχόλησε το ελληνικό κοινοβούλιο. Οι βουλευτές μας πρόσφατα έδειξαν μια υπερκομματική διάθεση συμπαράστασης στον Ηρακλή π.χ. ή ακόμα και στον ΟΦΗ όταν δεν κατάφεραν να πάρουν την πολυπόθητη αδειοδότηση για τη συμμετοχή στο νέο πρωτάθλημα. Κάλεσαν τον πρόεδρο της ΕΠΟ κ. Σοφοκλή Πιλάβιο να εξηγήσει τη διαδικασία, του επιτέθηκαν προ-

σωπικά, αμφισβήτησαν το αυτοδιοίκητο της ομοσπονδίας. Όταν όμως εξήγησε το σκάνδαλο των πλαστών ασφαλιστικών βεβαιώσεων κανείς δεν ρώτησε τους αρμόδιους υπουργούς τι σκοπεύουν να κάνουν με την ουσία της απάτης.

Πριν από λίγες μέρες στη Γαλλία διαλύθηκε η ιστορική Γκερνόμπλ. Είχε χρέη, δεν μπορούσε να τα ρυθμίσει, έχασε την άδεια επαγγελματικής της λειτουργίας και βρέθηκε στις ερασιτεχνικές κατηγορίες. Είναι άτυχ γιατί δεν βρίσκεται στην Ελλάδα. Εδώ απλά θα ξεσκόνωνταν οι τοπικοί βουλευτές για τα δικαιώματά της να χρωστούσε...

Ό,τι λάμπει δεν είναι πάντα... χρυσός

Οι ελληνικές επιτυχίες δεν πρέπει να ριξουν «στάχτη στα μάτια»

Του Ν. Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Αυτό που έγινε στο ευρωπαϊκό πρωτάθλημα νέων (έως 22 ετών), που διεξήχθη στην Οστράβα, δεν έχει ξαναγίνει με ελληνική αποστολή τόσο επιτυχημένη. Θα λέγαμε, σχεδόν απόλυτα επιτυχημένη, αφού επέστρεψε από την Τσεχία με δύο χρυσά κι ένα ασημένιο μετάλλια, άλλες τρεις θέσεις στην οκτάδα, ακόμη δύο σε τελικούς, μία σε ημιτελικό, δύο πανελλήνια ρεκόρ νέων και μία ισοφάριση και μόλις δύο αγωνίστηκαν σε ατομικό αγώνισμα (και μάλιστα στο ίδιο), ενώ οι άλλοι τρεις έτρεξαν στα 4x100μ. και ο ένας ήταν αναπληρωματικός. Συνεπώς, στο πρωτάθλημα πήραν μέρος 12 Έλληνες, που εκπροσώπησαν τη χώρα σε εννέα αγωνίσματα.

Τα ποσοστά ήταν εκπληκτικά: 66,66% πρόκριση σε οκτάδα, 70% σε τελικούς. Αν, μάλιστα, μιλήσουμε για προκρίσεις σε τελικούς με βάση τ'αγωνίσματα συμμετοχής, το ποσοστό ανέρχεται στο 77,77%. Ήταν, λοιπόν, αγώνες ελπίδας για το μέλλον. Ή, μήπως, όχι ακριβώς;

Η κατηγορία των νέων αποτελεί τον προθάλαμο γι' αυτήν των ανδρών - γυναικών. Εκεί, όπου οι αθλητές θα «βουτήξουν» στα βαθιά και στα πραγματικά δύσκολα. Η Κατερίνα Στεφανίδη, που για πρώτη φορά έβαλε στη συλλογή της μετάλλιο από πρωτάθλημα Ευρώπης (το ασημένιο του επί κοντώ), το είπε καθαρά: «Θεωρώ ότι αυτό το μετάλλιο είναι πιο σημαντικό, διότι είναι από μεγαλύτερη κατηγορία ηλικίας». Και έχει σημασία όταν το λέει μια αθλήτρια, που έχει τρία μετάλλια από παγκόσμια πρωταθλήματα: Χρυσό (2005) και ασημένιο (2007, πάλι στην Οστράβα) από κορασιδών και χάλκινο από νεανίδων (2008).

Με βάση αυτή την άποψη και τα εκπληκτικά ποσοστά επιτυχίας, πρέπει

Η Κατερίνα Στεφανίδη, με το ασημένιο που πήρε στους Ευρωπαϊκούς νέων, έχει, πλέον, διεθνή μετάλλια από όλες τις κατηγορίες ηλικίας (κορασιδες, νεανίδες, νέες). Το μέλλον θα είναι δυσκολότερο.

να αισιοδοξούμε. Ή, μήπως, όχι τόσο; Με τους αριθμούς και τη στατιστική, ο καθένας μπορεί να «παίξει». Πασιγνωστό είναι το «οι αριθμοί ευμερούν, οι Έλληνες πένονται» (κατ' άλλους «οι αριθμοί ευμερούν, οι Έλληνες δυστυχούν») του αείμνηστου «γέρου της Δημοκρατίας», Γεωργίου Παπανδρέου.

Μήπως, λοιπόν, το ποσοστό επιτυχίας ήταν τέτοιο επειδή η ομάδα ήταν, συγκριτικά με άλλες διοργανώσεις, ολιγομελής και με προσεκτικά επιλεγμένους αθλητές; Διότι πήραμε μέρος μόνο σε εννέα (το όριο για το μήκος είχε περάσει η Παπαχρήστου, αλλά δεν αγωνίστηκε) από τα 44 αγωνίσματα του

Καλές προοπτικές για 6-7 αθλητές

Ενα ερώτημα που κυριαρχούσε στην Οστράβα, ήταν το πόσο από τους αθλητές που αγωνίστηκαν εκεί, είναι ικανοί να διακριθούν μελλοντικά στην κατηγορία ανδρών - γυναικών. Όταν λέμε «διακριθούν», δεν εννοούμε υποχρεωτικά την κατάκτηση μεταλλίων, αλλά έστω τη συμμετοχή σε τελικό μεγάλης διοργάνωσης. Δεν θα παραθέσουμε τις απαντήσεις των προπονητών, διότι οι συζητήσεις ήταν ιδιωματικές. Θα εκθέσουμε την άποψή μας, με κίνδυνο να... εκτεθούμε μελλοντικά. Είτε γιατί κάποιος θα καταφέρει περισσότερα από όσα πιστεύουμε είτε για τον αντίθετο λόγο. Κατά την άποψή μας, οι τρεις που πήραν τα μετάλλια (Βούλα Παπαχρήστου, Λυκούργος Τσάκωνας, Κατερίνα Στεφανίδη) μπορούν, υπό προϋποθέσεις, μελλοντικά να πρωταγωνιστήσουν. Τουλάχιστον στην Ευρώπη. Ειδικά για τον σπρίντερ Τσάκωνα, τα πράγματα θα είναι πιο δύσκολα παγκοσμίως. Από εκεί κι έπειτα, για άλλους δύο αθλητές και μία αθλήτρια (ίσως κι άλλη μία), βλέπουμε καλές προοπτικές.

προγράμματος. Ποσοστό 20,45%. Γιατί σε πάρα πολλά δεν είχαμε αθλητές κανονικά να πετύχουν έστω τα όρια συμμετοχής; Ίδου πεδίο για προβληματισμό. Είχαμε βεβαίως και κάποιες ατυχίες με τραυματισμούς, που δεν επέτρεψαν να πάνε στην Οστράβα οι Αντώνης Μάστορας (ύψος) και Πέτρος Κυριακίδης (400 μ.), ενώ ο Ανδρέας Δημητράκης πέρασε το όριο των 1.500 μ., αλλά κατόπιν... εορτής. Όταν η ομάδα βρισκόταν, ήδη, στην Τσεχία.

Κι αυτά, όμως, δεν καλύπτουν, δεν θα λέγαμε τη «γύμνια», αλλά, εν πάση περιπτώσει, τα κενά σε αρκετά αγωνίσματα και ειδικά σε «ομάδες» αγωνισμάτων.

Δεκάδες σκάφη από την Ελλάδα και το εξωτερικό διανύουν περισσότερα από 400 ναυτικά μίλια στο απαιτητικό και δύσκολο πέλαγος των νησιών.

«Πνοή» ελπίδας για το Αιγαίο

Της ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑΣ ΣΠΑΝΕΑ

Η ναυτοσύνη και η ιστιοπλοϊκή ικανότητα των Ελλήνων αναδεικνύονται κάθε χρόνο χάρη στον μακροβιότερο και πλέον σημαντικό αγώνα ανοικτής θάλασσας, το Ράλι Αιγαίου. Δεκάδες σκάφη από την Ελλάδα και το εξωτερικό διανύουν περισσότερα από 400 ναυτικά μίλια στο απαιτητικό και δύσκολο πέλαγος των νησιών. Ο θεσμός αποτελεί μία οικονομική ανάσα για τους κατοίκους των μικρών νησιών του Αιγαίου ενώ οι ιστιοπλόοι στέλνουν οικολογικά, και όχι μόνο, μηνύματα.

Κάθε χρόνο, το Ράλι Αιγαίου υπενθυμίζει στην διεθνή κοινότητα πως ιστιοπλοΐας ότι ο ελληνικός θαλάσσιος χώρος θεωρείται ένα θαυμάσιο κέντρο ναυταθλητισμού και θαλάσσιου τουρισμού. Εκτός από το αγωνιστικό μέρος υπάρχει το πολιτιστικό, το κοινωνικό και το τουριστικό σκέλος. Ο συνδυασμός όλων γίνεται αιτία να δέχεται η διοργάνωση θετικά σχόλια από πολλά διεθνή μέσα ενημέρωσης. Αυτή τη χρονιά, ο πολύχρωμος στόλος αναχώρησε από το Φάληρο, είχε ως πρώτο σταθμό την Αμοργό, συνέχισε για το Πυθαγόρειο της Σάμου, χθες έφτασε στις Οινούσες και σήμερα (12.00) τα σκάφη θα φύγουν με προορισμό το Σούνιο.

Η οικονομική κρίση άφησε τα σημάδια της στη φετινή διοργάνωση. Στον αγώνα παίρνουν μέρος 35 σκάφη διότι πολλοί ιστιοπλόοι δεν κατόρθωσαν να πάρουν άδεια από τις εργασίες τους, ενώ αρκετοί κυβερνήτες

Το ιστορικό Ράλι δίνει για ακόμη μία χρονιά σημαντική «ανάσα» στα ελληνικά νησιά

προτίμησαν να μην τρέξουν στον αγώνα. Παρόλα αυτά, οι περίπου, 350 ιστιοπλόοι έγιναν δεκτοί με ενθουσιασμό στις τοπικές κοινωνίες διότι, αυτές τις δύσκολες εποχές, αποτελούν μία οικονομική ένεση για τα μικρά και όχι τόσο τουριστικά νησιά, τα οποία επέλεξαν οι διοργανωτές. Και εδώ έρχεται η μεγάλη συμβολή της διοργάνωσης στον τουρισμό. Κάθε χρόνο, οι άνθρωποι του Πανελληνίου Ομίλου Ανοικτής Θαλάσσης επλέγουν με προσοχή τη διαδρομή ώστε να στηριχθούν οικονομικά και ακριβικά νησιά. «Μέσα από αυτό τον αγώνα, οι ιστιοπλόοι του κέντρου ερχόμαστε σε επαφή με τους συναδέλφους μας από τα νησιά. Αυτό είναι απαραίτητο για την αθλητική συνοχή της ιστιοπλοΐας. Η ελληνική σημαία ταξιδεύει σε όλα τα νησιά και την παραμεθόριο, κάτι που έχει συμβολική σημασία. Η παρουσία τώσων ιστιοπλόων σε ένα νησί ενισχύει το τουριστικό ρεύμα και τις τοπικές οικονομίες. Οι ξένοι ιστιοπλόοι γίνονται προεβλεπόμενοι του ναυταθλητισμού μας. Μεταφέρουν τις εντυπώσεις τους από τα θαυμάσια τοπία, τις μαγευτικές θάλασσες και τις ιδανικές συνθήκες που υπάρχουν εδώ για ιστιοπλοΐα», δήλωσε στην «Κ» ο πρόεδρος του Πανελληνίου

Ομίλου Ανοικτής Θαλάσσης, Γιάννης Μαραγκουδάκης.

Μηνύματα οικολογίας

Από τα αρχαία χρόνια, τα ιστιοπλοϊκά σκάφη αρμενίζουν στις θάλασσες με τη βοήθεια του Αιόλου και όχι με τη χρήση μηχανών. Οι περιβαλλοντικές ευαισθησίες των αθλητών της ιστιοπλοΐας είναι ευρέως γνωστές. Η θάλασσα αποτελεί το σπίτι τους και καταβάλλουν προσπάθειες για να διατηρηθεί καθαρή. Αυτή τη χρονιά, η Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης, η οποία είναι η παλαιότερη περιβαλλοντική οργάνωση στην Ελλάδα, συνεργάστηκε με τον ΠΟΙΑΘ με στόχο την προβολή και ιδίως τη διάδοση του πνεύματος προστασίας των θαλασσών μας. Οι κυβερνήτες των σκαφών υπέγραψαν πρωτόκολλο προστασίας της Φύσης και θα ενεργούν ως έγκυροι παρατηρητές των βραβευμένων με τη Γαλάζια Σημαία ακτών και μαρινών που θα επισκέπτονται. «Το άθλημά μας είναι οικολογικό. Ασκοῦμαστε στη Φύση και έχουμε υποχρέωση να την προστατεύσουμε», δήλωσε ο πρόεδρος του ΠΟΙΑΘ, Γιάννης Μαραγκουδάκης.

Δεν είναι η πρώτη φορά που το Ράλι Αιγαίου μεταφέρει οικολογικά μηνύματα. Το σκάφος «Wind - Ζαντίνο» είναι πρεσβευτής του προγράμματος «Ο Δρόμος του Δελφινιού», το οποίο καλεί τους ιστιοπλόους, αλλά και όλους όσους ταξιδεύουν με σκάφη στα νερά του Αιγαίου, να συμβάλλουν στην προστασία των δελφινιών που ζουν στις ελληνικές θάλασσες.

MAN & 4ΤΡΟΧΟΙ

ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Καταραμένα καλοκαίρια

Τραγικές Κυπριακές σελίδες με φόντο ένα καυτό ήλιο και αίμα. Και το χειρότερο: Όλα τα γεγονότα οφείλονται σε ανθρώπινους χειρισμούς.

SUPER LIGDA

Τελικά η Super League δεν έχει για σύνθημα το μπάλα είναι και γυρίζει αλλά το μπάλα είναι και βρωμίζει.

SUPER LIGDA ΟΠΟΥ ΣΤΟΙΧΙΜΑ ΚΑΙ

Αντικικό Προνόμιο

Μετακομίζει στην Πάφο το Ράλι Κύπρος

Ο εθνικός μας αγώνας αλλάζει έδρα μετά από έντεκα χρόνια στη Λεμεσό – Αναβαθμισμένη η διοργάνωση, αναμένονται πιο πολλές συμμετοχές

Του **ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗ**

Μετά από έντεκα χρόνια στη Λεμεσό, το Ράλι Κύπρος μετακομίζει δυτικότερα, καθώς η φετινή διοργάνωση θα έχει ως έδρα την πόλη της Πάφου. Ο εθνικός μας αγώνας θα διεξαχθεί 3-5 Νοεμβρίου και όπως πέρσι θα είναι ο τελευταίος γύρος του διεθνούς πρωταθλήματος IRC. Φέτος έχει συντελεσθεί «2», δηλαδή όσους πόντους σκοράρει ένας οδηγός θα τους εισπράττει διπλά. Αυτό έγινε διότι η Eurosport, που διοργανώνει το IRC, ήθελε να βεβαιωθεί πως οι τίτλοι Οδηγών και Κατασκευαστών θα κριθούν στον τελευταίο αγώνα, ώστε να αποφευχθούν φαινόμενα όπως τα περσινά όπου η ήδη πρωταθλήτρια Skoda σνόμπαρα τον αγώνα της Κύπρου. Την Κυριακή 6 Νοεμβρίου θα λάβει χώρα η Golden Stage, που μοιράζει συνολικά 150.000 ευρώ στους νικητές.

Η FxPro αποχωρεί από το πάνελ των χορηγών και τη θέση της παίρνει ο Δήμος Πάφου

Ο ακριβής χώρος όπου θα κτυπάει η καρδιά του Ράλι Κύπρος 2011 δεν έχει ακόμα εξευρεθεί, ωστόσο θεωρείται σχεδόν δεδομένο πως εκκίνηση και τερματισμός θα γίνουν μπροστά από το μεσαιωνικό κάστρο. Είναι αμφίβολο αν το πάρκινγκ στο λιμανάκι μπορεί να χωρέσει το Σέρβις Παρκ ή αν πρέπει να αναζητηθεί άλλος χώρος. Για το Αρχηγείο και το Γραφείο Τύπου υποψήφιο είναι το «Έν Πλω» στο λιμανάκι, που φιλοξένησε τις εγκαταστάσεις στο πρόσφατο Ράλι Πάφου. Πέρσι το Ράλι Κύπρος είχε και υπερειδική διαδρομή μέσα στο λιμάνι Λεμεσού, η οποία διεξήχθη με επιτυχία, ειδικά το πρώτο βράδυ όταν η πίστα γέμιζε. Ακόμα δεν υπάρχει κάτι δεδομένο για το αν θα επιχειρηθεί και φέτος ανάλογο εγχείρημα.

Χορηγός ο Δήμος Πάφου

Το ζωηρό ενδιαφέρον του Δήμου Πάφου ήταν που έκανε τον Κυπριακό Σύνδεσμο Αυτοκινήτου να αλλάξει τη βάση του αγώνα, ο οποίος είχε μετακομίσει το 2000 στη Λεμεσό λόγω της συμπεριλήψης στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα, αφού η Λευκωσία δεν είχε τις απαιτούμενες κλίσεις για να φιλοξενηθεί ο κόσμος πουρχόταν από το εξωτερικό. Ο δήμαρχος Πάφου, Σάββας Βέρνας, θέλει να μετατρέψει την πόλη του σε επίκεντρο του μηχανοκίνητου αθλητισμού, επενδύοντας στην προβολή και στον αθλητικό τουρισμό, μιας και έναν διεθνή αγώνα ακολουθούν εκατοντάδες ταξιδιώτες, εμπλεκόμενοι και θεατές. Αλλά στοχεύει και σε ένα επιπλέον όπλο στη διεκδίκηση του χρίσματος της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης για το 2017. Πριν μερικές ε-

Το φετινό Ράλι Κύπρος θα έχει συντελεσθεί «2», έτσι όλα τα μεγάλα ονόματα του IRC δίνουν ραντεβού στο νησί μας, καθώς οι πόντοι τους διπλασιάζονται.

Η προβολή της Κύπρου σε 170 εκατ. σπίτια καθιστά τον αγώνα ως τη ναυαρχίδα των αθλητικών διοργανώσεων που φιλοξενούνται στον τόπο μας.

βδομάδες η πόλη φιλοξένησε το Ράλι Πάφου στα πλαίσια του Μεσανατολικού Πρωταθλήματος.

Ο Δήμος Πάφου θα είναι ο μέγας χορηγός του αγώνα παίρνοντας τη θέση της FxPro, η οποία αποχώρησε μετά από δύο χρόνια χορηγίας. Το

Ράλι Κύπρος εδώ και μια δεκαετία στηρίζεται από το κράτος, καθώς θεωρείται η ναυαρχίδα των αθλητικών διοργανώσεων που φιλοξενεί το νησί. Είναι άγνωστο αν η χρηματοδότηση μέσω του ΚΟΤ θα επηρεαστεί λόγω της μείωσης του προϋπολογισμού του Οργανισμού και της εκρήξης στο Μαρί, που πήρε πίσω την οικονομία της χώρας. Οι διοργανωτές αισιοδοξούν πως με τη στήριξη του Δήμου Πάφου, του ΚΟΤ και μικρότερων χορηγών, τουλάχιστον θα εξεγύρουν το μισό εκατ. ευρώ που απαιτείται να πληρωθεί στη Eurosport, ως δικαιώματα για τον αγώνα και την Golden Stage. Βεβαίως το ανταποδοτικό όφελος για την Κύπρο από την καταβολή αυτών των χρημάτων είναι τεράστιο. Το νησί εξασφαλίζει προβολή αξίας εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ, αν αναλογιστούμε πως στη διάρκεια της τριήμερου του Eurosport θα μεταδίδει για έξι ώρες ζωντανά από την Κύπρο, σε 170 εκατ. σπίτια σε 59 χώρες και τέσσερις ηπείρους.

Ο Αλ-Ατίγια πέταξε το γάντι στον ανταγωνισμό

Κυκλοφορεί πλέον με τον αέρα του νικητή στο Ράλι Ντακάρ, τον δυσκολότερο αγώνα αυτοκινήτου στον κόσμο. Πρόσφατα απέρριψε πρόταση της Volkswagen για να οδηγήσει γι' αυτήν στο WRC επειδή η γερμανική εταιρεία φεύγει από το Ντακάρ. Ο Νάσερ θέλει να τρέξει στο Ντακάρ και το 2012, έτσι το κρατίδιο του Κατάρ προσπάθησε (ανεπιτυχώς) να αγοράσει τα αυτοκίνητα και τον εξοπλισμό της VW, η οποία απέρριψε πρόταση 20 εκατ. δολαρίων. Φήμες λένε πως ο Αλ-Ατίγια θα τρέξει στο Ράλι Ντακάρ με... Μίνι.

Στην Κύπρο παίζει εντός έδρας και δεν κάνει ευκαιρία να το επαναδιατυπώνει. Στο περιθώριο του Ράλι Πάφου έκανε και παρασκευαστικές κινήσεις για να διατηρηθούν οι

ειδικές διαδρομές του αγώνα και στο Ράλι Κύπρος. Μάλιστα, στα πλαίσια του ράλι που εξελίχθηκε σε περιπάτο για τον Άραβα, δοκίμασε και ρυθμίσεις στο Ford Fiesta S2000 ώστε να είναι έτοιμος για τον εθνικό μας αγώνα.

Ο Νάσερ έγινε πέρσι ο πρώτος Άραβας που κερδίζει αγώνα του IRC στην πενταετή ιστορία του θεσμού. Φέτος ο ανταγωνισμός θα είναι αυξημένος, καθώς αναμένονται στο νησί ο Γιούχο Χάνινεν και ο Φρέντι Λόιξ, τα δύο μεγαλύτερα ονόματα του θεσμού που απεικονίζονται πέρσι. Στοιχίμα για τον 41χρονο Αλ-Ατίγια είναι και οι 40.000 ευρώ της Golden Stage που πέρσι έλασε από τον Αντρέας Μικεάσεν. Όχι πως του κακόπεσαν οι 32.000 ευρώ της δεύτερης θέσης...

Οι Γερμανοί ξανάρχονται

Το Γερμανικό GP κλείνει φέτος 85 χρόνια ζωής και ο αγώνας στη θρυλική πίστα του Nurburgring ξυπνά αναμνήσεις

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΓΙΟΚΑ**

Η σκέψη –και μόνο– ότι η τελευταία φορά που είχαμε έναν Γερμανό πιλότο να κερδίζει το Γερμανικό Grand Prix στην πίστα του Nurburgring ήταν την εποχή που οι αγώνες διεξάγονταν υπό το διασαλευμένο καθεστώς του Γ' Ράιχ, αρκεί για να σηκωθεί όρθια κάθε τρίκα του σώματός μου. Μπορεί ο μέγας Schumacher να κέρδισε πέντε φορές στην εν λόγω πίστα, κατά τη διάρκεια της πρώτης –λαμπρής και ένδοξης– καριέρας του στη Formula 1, το γεγονός ωστόσο ότι οι συγκεκριμένοι αγώνες στους οποίους θριάμβευσε έφεραν τον τίτλο «Ευρωπαϊκό» και όχι «Γερμανικό» Grand Prix μάς αφίνει με την πιο πάνω ανατριχιαστική στατιστική. Παρά την ιστορική οσημαντικότητα της, η πίστα που φιλοξένησε πριν από 85 χρόνια το πρώτο Grand Prix στην ιστορία της χώρας, δεν θα μπορούσε να εξασφαλίσει επί' όνειρον τη θέση της στο παγκόσμιο πρωτάθλημα (όπως ακριβώς έχει πετύχει ένα περίπου ν εξήντα θρυλική πίστα της Monza στην Ιταλία) κι αυτό γιατί η τρομακτική της φύση θα στερείτο –αργά ή γρήγορα– το δικαίωμα να περάσει από το κατάφυτο αυτών των πιο εξευγενισμένων μερών.

Μετά το παλιό μοιραίο ατύχημα του Niki Lauda εκεί, την 1η Αυγούστου του 1976, που συνέβη στη λεγόμενη βόρεια πίστα, ονόματι «Nordschleife» (22 εφιαλτικά χιλιόμετρα στο δάσος των βουνών Eifel, που ήθελεν τις βολίδες να απογειώνονται συχνά από την άσφαλτο, ξινώντας στο πέρασμά τους δέντρα και χαντάκια, συχνά μέσα στη βροχή, ακόμη και στην πυκνή ομίχλη), οι πιλότοι της Formula 1 ορκίστηκαν ότι δεν θα επιστρέψαν ποτέ ξανά στην «πράσινη κόλαση». Τον αγώνα ανέλαβε ως εκ τούτου, από το 1977 και έπειτα, η πιο «ήμερη» πίστα του Hockenheim, προτού το Nurburgring ανοίξει, ύστερα από ένα εγχειρηματικό facelift, ξανά τις πύλες του στα μέσα της δεκαετίας του '80, φιλοξενώντας τους μονομάχους της ταχύτητας στη νέα του διαδρομή, μήκους μόλις 4,5 χιλιομέτρων (με υψηλότερες μπαριέρες, αυτοκίνητα ασφαλείας και δρόμους διαφυγής να δεσποζουν παντού), αναγγέλλοντας έτσι το τέλος της

Πριν από 35 χρόνια στο Nurburgring, ο Niki Lauda ήρθε πρόσωπο με πρόσωπο με τον χάρο.

εποχής όπου «το σεξ ήταν ασφαλές και οι αγώνες της Formula 1 επικίνδυνοι».

Η ασφάλεια στις πίστες, όπως και να το δει κανείς, είναι το πρώτιστο μέλημα στις μέρες μας και εάν δεν υπήρχαν άνθρωποι όπως ο John Young Stewart (τριπλός παγκόσμιος πρωταθλητής και συγχρόνως τριπλός νικητής στη γνήσια πίστα του Nurburgring), πιλότοι όπως ο Sergio Perez δεν θα συνέχιζαν σήμερα την καριέρα τους –εάν όχι τη ζωή τους–, το μεγάλο ατύχημα του Μεξικανού άσους της Sauber, στο Monaco ωριότερα φέτος, να ξυπνά στη μνήμη ορισμένων μας, έστω και προσωρινά, στιγμές φρίκης. Το 1994, στο ίδιο ακριβώς σημείο, ο Αυστριακός πιλότος Karl Wendlinger, που οδηγούσε επίσης (τη ηρωονεία!) για την ομάδα της Sauber, είχε ένα εξίσου τρομακτικό ατύχημα, που τον άφησε τρεις βδομάδες σε κόμα, σηματοδοτώντας τελικά το τέλος της δικής του καριέρας. Μετά από παρόμοιο ατύχημα που είχε στο ίδιο και πάλι σημείο ο Lorenzo Bandini, το 1967 με τη Ferrari του, δεν φάνηκε το ίδιο τυχερός, αφού εκτός από την καριέρα του ο χαρισματικός Ιταλός έχασε επίσης, μέσα στις φλόγες, τη ζωή του. Ευτυχώς που σήμερα δεν χρειάζε-

Τα εγκαίνια του νέου Nurburgring σήμαναν το τέλος της εποχής όπου «το σεξ ήταν ασφαλές και οι αγώνες της Formula 1 επικίνδυνοι»

ται να θυσιάζονται ζωές για να μπορεί να γίνει το επόμενο βήμα στην ασφάλεια και εάν υπήρχαν πριν από 44 χρόνια πυριμάχες σολές οδηγών, ίσως να βλέπαμε τον Bandini να στέφεται μια μέρα πρωταθλητής με τη Ferrari. Το ίδιο όνειρο έχουν πολλοί τώρα για τον Sergio Perez, αφού όλο και περισσότερες φήμες θέλουν τον 21χρονο πιλότο να αντικαθιστά από το 2012 τον Felipe Massa στη Scuderia Ferrari. Αυτή τη στιγμή στα μάτια του Perez, περσινού δευτεραθλητή στο πρωτάθλημα GP2, το Μεξικό βλέπει τη συνέχεια της ρομαντικής ιστορίας η οποία ξεκίνησε –και διακόπηκε τόσο άδοξα δυστυχώς– το 1961 με τον αξέχαστο Ricardo Rodriguez. Στα 21 του μόλις χρόνια, ο Rodriguez κατάφερε, στον πρώτο κιόλας αγώνα της καριέ-

ρας του στη Formula 1, να βάλει τη Ferrari «sharknose» του στη δεύτερη θέση της εκκίνησης του Ιταλικού Grand Prix εκείνης της χρονιάς, προκαλώντας κυριολεκτικά πανικό στους κύκλους του μηχανοκίνητου αθλητισμού. Την αμέσως επόμενη χρονιά κέρδισε την εξακουστή κούρσα του Targa Florio με την ιταλική ομάδα, προτού χάσει τη ζωή του τον Νοέμβριο, πίσω από το τιμόνι της Lotus του Rob Walker στην πίστα του Μεξικού. Εάν ο Perez καταφέρει όντως να εξασφαλίσει μία θέση στη Ferrari (έχει ήδη ανακοινωθεί ότι θα δοκιμάσει το μονοθέσιο της πριν από το τέλος αυτής της σεζόν), θα προσπαθήσει σίγουρα να γίνει ο πρώτος Μεξικανός που κερδίζει αγώνα της Formula 1 μετά το 1970, όταν ο Pedro Rodriguez (μεγαλύτερος αδελφός του Ricardo) στέφθηκε νικητής με την BRM στο Spa. Ο «Pedrito», αν και λιγότερο χαρισματικός από τον Ricardo, σύμφωνα πάντα με όσους γνώριζαν καλά τους δύο, υπήρξε ένας από τους σπουδαιότερους όλων των εποχών όσον αφορά τις ικανότητές του στο βρεγμένο, συνώνυμο σε αυτόν τον τομέα με τον Rudolf Caracciola, τον απόλυτο άρχοντα της βροχής στη χρυσή δεκαετία του '30, ο οποίος κέρδισε παρεμπιπτόντως έξι φορές το Grand Prix της Γερμανίας στη γνήσια πίστα του Nurburgring. Η τελευταία του νίκη ήρθε το 1939 με τη Mercedes-Benz και η Γερμανία περιημένη έκτοτε να δει έναν δικό της ήρωα να κερδίζει εκεί το Γερμανικό Grand Prix.

Μιλώντας όμως για τον Caracciola και την πίστα του Nurburgring, άξιο αναφοράς είναι και το γεγονός ότι η περιβόητη στροφή Karussell οφείλει

τη μεγάλη της φήμη στον Γερμανό θρύλο, αφού αυτός ήταν που ανακάλυψε ότι είναι ταχύτερο να περνά κανείς από εκεί χρησιμοποιώντας, αντί για τον δρόμο, την κεκλιμένη όχθη της στροφής, προτού γίνει γνωστό το μυστικό του και οι οργανωτές αναγκαστούν να στρώσουν, για διευκόλυνση των πιλότων, την όχθη με μπετόν.

Λίγο πριν απ' αυτό το σημείο, στη στροφή Bergwerk συγκεκριμένα, είχε το ατύχημά του ο Niki Lauda πριν από 35 χρόνια, όταν, κατά τη διάρκεια της δεύτερου μόλις γύρου του Γερμανικού Grand Prix, έχασε τον έλεγχο της Ferrari του, τη στιγμή ακριβώς που έπαιρνε την αριστερή στροφή, και αφού κερπήθηκε στην απέναντι όχθη, τυλίχτηκε στις φλόγες. Χάρη σε τέσσερις θαρραλέους συναδέλφους του, που σταμάτησαν επί τόπου με τα μονοθέσιά τους, ο παγκόσμιος πρωταθλητής της προηγούμενης χρονιάς γλύτωσε φτηνά τη ζωή του και παρά τα σοβαρά εγκαυμάτα του κατάφερε να συνεχίσει την καριέρα του και να στεφθεί τελικά ακόμη δύο φορές πρωταθλητής. Brett Lunger, Guy Edwards, Harald Ertl και Arturo Merzario ήταν οι ήρωες που έσπευσαν αμέσως να τον βγάλουν απ' την πυρην λαίλαπα, με τον τελευταίο, φανατικό καπνιστή που κίνησε ακόμη και στη μέση του αγώνα όταν του δινόταν η ευκαιρία (!), να ορμή κυριολεκτικά –χωρίς τσιγάρο ευτυχώς!– στις φλόγες.

Και οι τέσσερις κινδύνευσαν θανάσιμα προκειμένου να σώσουν τη ζωή ενός συναδέλφου τους, τις μέρες εκείνες που οι άνθρωποι είχαν ακόμη πραγματικές σχέσεις και δεν συναστρέφονταν/αυτοκαταστρέφονταν μέσω του facebook.

Ψάχνουν διαδρομή για την Golden Stage

Η «χρυσή διαδρομή», που βαφτιστηκε έτσι λόγω των 150.000 ευρώ που μοιράζει (το μεγαλύτερο ποσό που δίνεται σε αγώνα ράλι στον κόσμο), αποτελεί παγκόσμια πρωτοτυπία του Κυπριακού Σύνδεσμου Αυτοκινήτου και της Eurosport, η οποία δοκίμαστικε πρώτη φορά πέρσι στην Κύπρο. Πρόκειται για έναν αγώνα μήκους περίπου 50 χλμ. που καλύπτεται ζωντανά από την τηλεόραση. Κάποιος μπορεί να λάβει μέρος ανεξαρτήτως του αν θα τρέξει στο Ράλι Κύπρος. Η διαδρομή πρέπει να περιλαμβάνει άσφαλτο και χώμα και να έχει μήκος περίπου 25 χλμ., καθώς θα διανυθεί δύο φορές, και ο ταχύτερος κερδίζει. Αναζητείται ήδη χώρος στην επαρχία Πάφου που να βολεύει την τηλεοπτική κάλυψη, ενώ το ιδανικό σενάριο είναι να τερματίζει η διαδρομή πάνω σε φράγμα. Μια σκέψη έγινε για τη διαδρομή στην Αναδίου. Έχει φράγμα αλλά είναι μακριά από το Σέρβις Παρκ της Πάφου –μεταξύ των δύο περασμάτων τα αυτοκίνητα επιστρέφουν για επισκευή. Την τελική επιλογή θα κάνει η Eurosport, επικεφαλής της οποίας θα επιθεωρήσουν υποψήφιας διαδρομές μέσα στο καλοκαίρι.

Στην κόλαση και πίσω!

Τόσο συναρπαστική ήταν η καριέρα του και τόσο έντονη η προσωπικότητα του Niki Lauda, ιδιαίτερα σε σχέση με τους... βολεμένους από κάθε άποψη πιλότους της εποχής μας, που τελευταία αποφοσιώθηκε να γυριστεί ακόμη και ταίρια για τη ζωή του μεγάλου Αυστριακού ήρωα. Η ταίρια, που τιλοφορείται «Rush», επικεντρώνεται γύρω από την αλησμόνητη όσον αφορά «δράση και δράμα» σεζόν του 1976 και στη μεγάλη μάχη του Lauda με τον Βρετανό αντίπαλό του, James Hunt της McLaren, όπως και στο περιβόητο ατύχημα του πιλότου της Ferrari στο Nurburgring, που παλιό να του κλέψει τη ζωή και που τελικά τον άφησε παραμορφωμένο. Για τα γυρίσματα της ταινίας επιστρατεύτηκε ο βετεράνος σκηνοθέτης Ron Howard (βλέπε «Apollo 13», «A Beautiful Mind» και την κωμική σειρά «Happy Days»), με τον ίδιο τον Lauda να καθοδηγεί τους σεναριογράφους με ιστορίες που αναφέρονται στο εκπληκτικό του comeback, που είδε τον ίδιο, έξι μόλις εβδομάδες μετά το ατύχημά του, να τερματίζει τέταρτος στη Monza, αφαιρώντας αμέσως μετά από το κεφάλι του ένα αιματοβαμμένο balacclava. Λέγεται μάλιστα ότι έχει ζητηθεί από τον αθυρόστομο σήμερα τηλεσκοπική της Formula 1 (που δήλωσε πρόσφατα ότι ο Schumi θα πρέπει επενδύοντας να αφηρηθείσει και ότι ο Hamilton αποτελεί δημόσιο κίνδυνο στην πίστα) να επιλέξει μαζί με τον αρμόδιο του κατ τον ουσία του για τον ρόλο, που θα πρέπει οπωσδήποτε να υποστεί ένα γερό facelift για τις σκηνές μετά το ατύχημα. Ο Lauda πάντως δεν έχει χάσει το χιούμορ του όλα αυτά τα χρόνια. Μετά τη σύγκρουσή του στο Nurburgring ο αγώνας διακόπηκε και όταν δόθηκε η επανεκκίνηση τα αποτελέσματα της πρώτης κούρρας σβήστηκαν για πάντα. «Είναι λες και δεν συνέβη ποτέ η πρώτη κούρρα», δήλωσε κάποιος πριν από ορισμένα χρόνια, προκαλώντας τον Lauda, που δεν άργησε να απαντήσει: «Εάν η πρώτη κούρρα δεν συνέβη ποτέ, τότε μπορεί να μου πει κάποιος πού έχει πάει το δεξί μου αυτί».

Ισχυρότερες Ladies με χαμηλότερο μπάτζετ

Με εννιά ξένες στο ρόστερ, η γυναικεία ομάδα ποδοσφαίρου του Απόλλωνα ετοιμάζεται για τρεις αγώνες του Τσάμπιονς Λιγκ

Του ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Την περσινή εμπειρία προκειμένου να εξοικονομήσουν χρήματα μειώνοντας το μπάτζετ και την ίδια στιγμή για να εμφανίσουν μια πιο ισχυρή ομάδα αξιοποιούν οι διοικούντες τις Απόλλων Ladies, οι οποίες εδώ και ένα μήνα προετοιμάζονται για τους αγώνες του 7ου Ομίλου του γυναικείου Τσάμπιονς Λιγκ που θα διεξαχθούν στην Κύπρο (Λάρνακα και Λεμεσό) μεταξύ 11 και 17 Αυγούστου. «Λόγω τις περσινής πρόκρισης στις "32", φέτος ήμασταν στο δεύτερο γκρουπ δυναμικότητας, αντί στο τέταρτο. Έτσι στον όμιλό μας έχουμε δύο εύκολες αντιπάλους και μια δύσκολη, την ουκρανική Λεγκέντα. Από τους δύο ομίλους προκρίνεται η πρώτη και οι δύο καλύτερες δεύτερες», εξηγεί στην «Κ» ο πρόεδρος των Ladies, Ανδρέας Μαραγκός, πριν θέσει τον στόχο: «Θέλουμε να προκριθούμε στις "32" και αν έχουμε μια καλή κλήρωση να πάμε στις "16", δηλαδή να παίξουμε στην Ευρώπη μέχρι τη τέλη Οκτωβρίου που αρχίζει το πρωτάθλημά μας». Πέραν των Ουκρανών, οι Ladies θα αντιμετωπίσουν τη Σουόνσι από την Ουαλία και την Προγκρές από το Λουξεμβούργο, αλλά και την... αποστολή του Κύπριου φιλάθλου προς το γυναικείο ποδόσφαιρο (πέρσι στη Ρωσία έπαιξαν ενώπιον 1.500 θεατών, ενώ στον πρόσφατο τελικό του Παγκοσμίου Κυπέλλου του γήπεδο της Φρανκφούρτης ήταν κατάμεστο, αν και δεν έπαιζε η Γερμανία).

Πέντε εβδομάδες δουλειάς

Την ομάδα προπονήει ο κάτοχος διπλώματος UEFA Pro Χριστάκης Χριστοφόρου. Διαθέτει εννιά ξένες παίκτριες, όλες διεθνείς: έξι Ρουμάνες, δύο Σκωτσέζες και μια Βουλγάρη. Στο ρόστερ ανήκει η κορυφαία Κύπρια παίκτρια, η 18χρονη Χριστίνα Σολωμού. Σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει στις άλλες κυπριακές ομάδες, οι οποίες προπονούνται δυο-τρεις φορές την εβδομάδα, οι κοπέλες του Απόλλωνα δουλεύουν σε πλήρως επαγγελματική βάση. Τα κορίτσια άρρισαν γυμναστήριο εδώ και έξι εβδομάδες, τον τελευταίο μήνα δουλεύουν στο γήπεδο, ενώ από τις 27 Ιουνίου ακολουθούν κανονικό πρόγραμμα προετοιμασίας με διπλές προπονήσεις - πρωί γυμναστήριο και απόγευμα γήπεδο. Τελευ-

Το μπάτζετ των Ladies υπολογίζεται στις 150.000 ευρώ, ελαφρώς μειωμένο σε σχέση με πέρσι.

Οι Ladies δίνουν φιλικά με ανδρικές ομάδες U15 και U17. Δεν μπορούν να παίξουν με άντρες

ταία άφιξη ήταν οι δύο Σκωτσέζες που ενσωματώθηκαν στην ομάδα πριν δέκα μέρες.

Στοιπ στον Αγ. Αθανάσιο

Έδρα των Ladies είναι το κοινοτικό Αγίο Αθανάσιο, το οποίο έχει βελτιωθεί (μπήκε και τεχνιτός χλοοτάπητας) με ιδιωτική δαπάνη εκατοντάδων χιλιάδων ευρώ. Πάντως τώρα προπονητές γίνονται και στη Γερμανία, καθώς οι αγώνες του Τσάμπιονς Λιγκ θα γίνουν σε φυσικό χλοοτάπητα, αφού λόγω ενστάσεων των κατοίκων υπήρξε καθυστέρηση στην ολοκλήρωση των έργων στον Αγίο Αθανάσιο, με αποτέλεσμα το γήπεδο-στολίδι να μην πληροί τις προδιαγραφές της UEFA. Οι Ladies θα δώσουν δύο α-

γώνες στο ΓΣΣ και έναν στο Τσίρειο, ενώ τα άλλα τρία ματς του Ομίλου θα γίνουν στο «Αμμόχωστος». Όλα τα παιχνίδια θα ολοκληρωθούν υπό το φως του ήλιου ώστε να εξοικονομηθεί ενέργεια (αναγκαίο μέτρο μετά την έκρηξη στο Βασιλικό) και για να μην υπάρχει κίνδυνος μεταίωσης αγώνα λόγω διακοπής ρεύματος. Σήμερα (24/07, 17:00-19:00) οι Ladies θα ενισχύσουν ομάδες εθελοντών σε τουρνουά μπιτς σόκερ που διοργανώνει η φαρμακοβιομηχανία Medochemie στον Ναυτικό Όμιλο Λεμεσού - τα έσοδα θα πάνε για την ενίσχυση του συνδέσμου «Κάνε μια Ευχή».

Φιλικά με... άντρες

Φιλικά προετοιμασίας δεν μπορούν να γίνουν από τη στιγμή που οι υπόλοιπες γυναικείες ομάδες δεν έχουν ξεκινήσει προετοιμασία. Οι Ladies παίζουν με αντιπάλους ανδρικές ομάδες U15 και U17. Δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν μεγαλύτερους άνδρες λόγω του κινδύνου τραυματισμού, εξαιτίας της διαφοράς στη σωματική δύναμη -

η διαφορά στην τεχνική κατάρτιση μεταξύ των Ladies και μιας ομάδας γ' ή δ' κατηγορίας δεν είναι μεγάλη.

Ενίσχυση από Σκωτία

Το καλοκαίρι αποχώρησε η Ρουμάνη κόφτης Τεοντόρα Ντραγκοέσκου και στη θέση της αποκτήθηκε η συμπατριώτισά της Τίνα Κόστα από τη Βάμος. Ως δανεική θα ενισχύσει την ομάδα στο Τσάμπιονς Λιγκ η 17χρονη χαφ Φωτεινή Ανδρονίκου, το νέο πουλήν του κυπριακού ποδοσφαίρου, την ελευθέρη της οποίας διεκδικούν δυο-τρεις ομάδες. Στο γυναικείο ποδόσφαιρο γίνονται μεταγραφές (όχι πολλά λεφτά), όπως η μετακίνηση της Χριστίνας Σολωμού στον Απόλλωνα. Στη Λεμεσό επέστρεψε η Ρουμάνη επιθετικός Λάουρα Ρους που πέρσι είχε δοθεί δανεική στην ισπανική Ουέλβα, μετά τα ευρωπαϊκά ματς. Ελλείψεις υπήρχαν στο δεξί άκρο της άμυνας και στο αριστερό χαφ, θέσεις που για να καλυφθούν εγκαταλείφθηκαν τα Βαλκάνια και έγινε στροφή στη βόρεια Ευρώπη, καθώς αποκτήθηκαν οι Σκω-

Μιρέλα Γκανέα	25 / Ρουμανία
Φράνκι Μπράουν	24 / Σκωτία
Κορίνα Όλαρ	27 / Ρουμανία
Μαργαρίτα Σοφοκλέους	25 / Κύπρος
Φλορεντίνια Σπανού	26 / Ρουμανία
Χριστίνα Σολωμού	18 / Κύπρος
Τίνα Κόστα	Ρουμανία
Αλεξάντρα Ιουσάν	24 / Ρουμανία
Χάιλι Λάουντερ	21 / Σκωτία
Λιλιάν Κουστόβα	23 / Βουλγάρια
Λάουρα Ρους	24 / Ρουμανία

τσέζες διεθνείς Μπράουν και Λάουντερ. Υπήρχε πρόθεση να πάρουν και ξένη αναπληρωματική τερματοφύλακα, όμως ο «γάμος» χάλασε την τελευταία στιγμή λόγω... αρραβώνων της παίκτριας με Κύπριο στην περιοχή όπου αγωνίζεται.

Κατά τα φαινόμενα οι Ladies θα παίξουν στην Ευρώπη με δύο Κύπριες στη σύνθεσή τους: την αρχηγό Μαργαρίτα Σοφοκλέους και τη Χριστίνα Σολωμού. Οι ομάδες έχουν συμφωνήσει ώστε του χρόνου να υπάρξει πλαφόν πέντε ξένων στο παγκύπριο πρωτάθλημα. Οι Σκωτσέζες θα επιστρέψουν στις ομάδες τους, ενώ άλλες μια-δυο παίκτριες θα δοθούν δανεικές σε κυπριακούς συλλόγους, αν και θα προπονηθούν με τις Ladies τις περισσότερες μέρες, αφού οι υπόλοιποι δεν δουλεύουν επαγγελματικά. Πέρα από την ποιότητα των ξένων παικτριών, όλο των Ladies είναι η ομοιογένεια, καθώς ο κορμός της ομάδας είναι ίδιος τα τρία τελευταία χρόνια. Αξίζει να αναφερθεί ότι άλλες ομάδες στην Κύπρο είχαν πέρσι περισσότερες από τις

6-7 ξένες με τις οποίες έπαιζε η ομάδα του Απόλλωνα.

Μείωση κορηγιών

Η ομάδα των Ladies δεν είναι εξαιρεση από το πρόβλημα εξεύρεσης κορηγιών που αντιμετωπίζει ο κυπριακός αθλητισμός. Πολλές κορηγιές έχουν κοπεί, ενώ άλλες έχουν μειωθεί, μετατρέποντας σε σπαζοκεφαλιά την προσπάθεια ισοσκελισμού του προϋπολογισμού, ο οποίος εκτιμάται γύρω στις 150.000 ευρώ, ελαφρώς μειωμένος σε σχέση με πέρσι που είχε εκταναχθεί λόγω και του πανάκριβου ταξιδιού στη Ρωσία για τον αγώνα της φάσης των «32» του Τσάμπιονς Λιγκ. Το μεγαλύτερο μέρος του μπάτζετ καλύπτει η ουκρανική Privat Bank, μέγας χορηγός της προσπάθειας των Ladies.

info: Την Κυριακή (24/07, 17:00-19:00) οι Ladies θα ενισχύσουν ομάδες σε φιλικό τουρνουά μπιτς σόκερ που διοργανώνει η φαρμακοβιομηχανία Medochemie στον Ναυτικό Όμιλο Λεμεσού.

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ 2012

Παναγιώτα Ανδρέου, Σκοποβολή / Δεύτερη στο Παγκόσμιο Κύπελλο

«Πάω στο Λονδίνο για να μαζέψω εμπειρίες»

Μια βδομάδα μετά που πήρε την ολυμπιακή κάρτα, η 15χρονη αθλήτρια του σκι Παναγιώτα Ανδρέου μιλάει στον Μικαέλο Παπαδάκη

► **Η ηπιτυχία** στο Παγκόσμιο Κύπελλο του Μάρμπορ την περασμένη εβδομάδα, όπου ήμουν δεύτερη και εξασφάλισα την πρόκριση στην Ολυμπιάδα, δεν μπορώ να πω όταν ήταν ανέλπιστα. Είχα 70/75 δίσκους (σ.σ. έχασε στον «ξαφνικό θάνατο» από μια 28χρονη Κινέζα). Το Πάσχα στην Κίνα έριξα 68/75 και ήμουν 12η. Εκεί ήταν η πρώτη φορά που διαγωνίστη-

«**Συμμετέχω σε αγώνες από τα δώδεκά μου, αν και με τα όπλα ασχολούμαι από πολύ πιο μικρή»**

κα στην κατηγορία των γυναικών (σ.σ. στους ίδιους αγώνες ο πατέρας της, Αντώνης Ανδρέου, πήρε το χρυσό μετάλλιο στο σκι).

► **Μέχρι** τότε αγωνιζόμουν μαζί με τις γυναίκες στην Κύπρο, όμως τα αποτελέσματά μου ήταν στην κατηγορία των νεανίδων. Τώρα θα αγωνιζόμαι μόνο με τις γυναίκες.

► **Δεν είμαι σίγουρη**, αλλά νομίζω ότι για πρώτη φορά στα χρονικά των Ολυμπιακών Αγώνων πατέρας και κόρη θα αγωνιστούν στην ίδια διοργάνωση και μάλιστα στο ίδιο αγώνισμα (σ.σ. ο Αντώνης Ανδρέου θα «παίξει», όπως λένε οι σκοπευτές, στο Λονδίνο στην τρίτη Ολυμπιάδα της καριέρας του - η πρώτη ήταν στην Ατλάντα το 1996).

► **Δεν σκέφτομαι** από τώρα το Λονδίνο, ούτε καν ξέρω πόσες αθλήτριες θα διαγωνιστούμε, αλλά στόχος μου εκεί θα είναι να μαζέψω εμπειρίες. Αν προκύψει κάτι καλό... βλέπουμε.

► **Σε αγώνες** σκοποβολής συμμετέχω από τα δώδεκά μου χρόνια, που είναι το επιτρεπτό όριο. Ωστόσο με τα όπλα ασχολούμαι από πολύ μικρότερη. Στους αγώνες του Μάρμπορ ήμουν η

Η 15χρονη αθλήτρια λέει στην «Κ» πως η προετοιμασία δεν έχει να κάνει μόνο με τους δίσκους αλλά και με την ψυχολογία.

Η Παναγιώτα είναι κόρη του Αντώνη Ανδρέου, που επίσης θα αγωνιστεί στο Λονδίνο. Ίσως είναι η πρώτη φορά στην ιστορία των Αγώνων που πατέρας και κόρη «παίζουν» στην ίδια διοργάνωση.

«**Μέχρι τώρα δεν είχα πρόβλημα με τις απουσίες στο σχολείο, όμως στο εξής οι υποχρεώσεις αυξάνονται»**

πιο μικρή. Γενικά δεν έχω ακούσει για άλλες αθλήτριες της ηλικίας μου.

► **Τώρα** έχω να πάω στο Πανεευρωπαϊκό του Βελιγραδίου τον Αύγουστο, πάλι στη Σερβία τον Σεπτέμβριο για Παγκόσμιους Αγώνες, ενώ τον Οκτώβριο η σεζόν κλείνει με τους τελικούς του Παγκοσμίου Κυπέλλου όπου πάει οι καλύτερες δώδεκα και έχω εξασφαλισμένη θέση.

► **Δεν είναι** ότι καιγόμαστε για το αποτέλεσμα, αλλά δεν πάμε και αδιάφοροι σ' αυτούς τους αγώνες. Πάντως μετά την επιτυχία στο Μάρμπορ δεν κάνω διακοπές αλλά προετοιμάζομαι εντατικά για

τις επόμενες μου υποχρεώσεις, με τον ομοσπονδιακό προπονητή Αντρέα Μπενέλι ο οποίος με καθοδηγεί εδώ και σχεδόν ένα χρόνο (σ.σ. ο Ιταλός δόλωσε στο σάιτ της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Κατενοχρησισμένων από τις ικανότητες της μικρής). Η προετοιμασία μας έχει να κάνει τόσο με τους δίσκους όσο και με την ψυχολογία, γι' αυτό έχουμε τη στήριξη ψυχολόγου.

► **Μαζί** με την ολυμπιακή κάρτα εξασφάλισα και τη συμπεριληψη μου στον Σχεδιασμό Υψηλών Επιδόσεων, δεν ξέρω σε ποια κατηγορία. Η στήριξη από τον ΚΟΑ θα με βοηθήσει, αν και δεν προβλέπεται να αλλάξει το πρόγραμμα των αγώνων μου, τουλάχιστον για φέτος.

► **Μέχρι** στιγμής δεν είχα πρόβλημα με τις απουσίες στο σχολείο, αλλά φέτος θα χάσω περισσότερα, καθώς δύο διεθνείς αγώνες συμπίπτουν με τη σχολική σεζόν.

Η ΚΥΠΡΟΣ ΠΑΙΖΕΙ ΤΕΝΙΣ

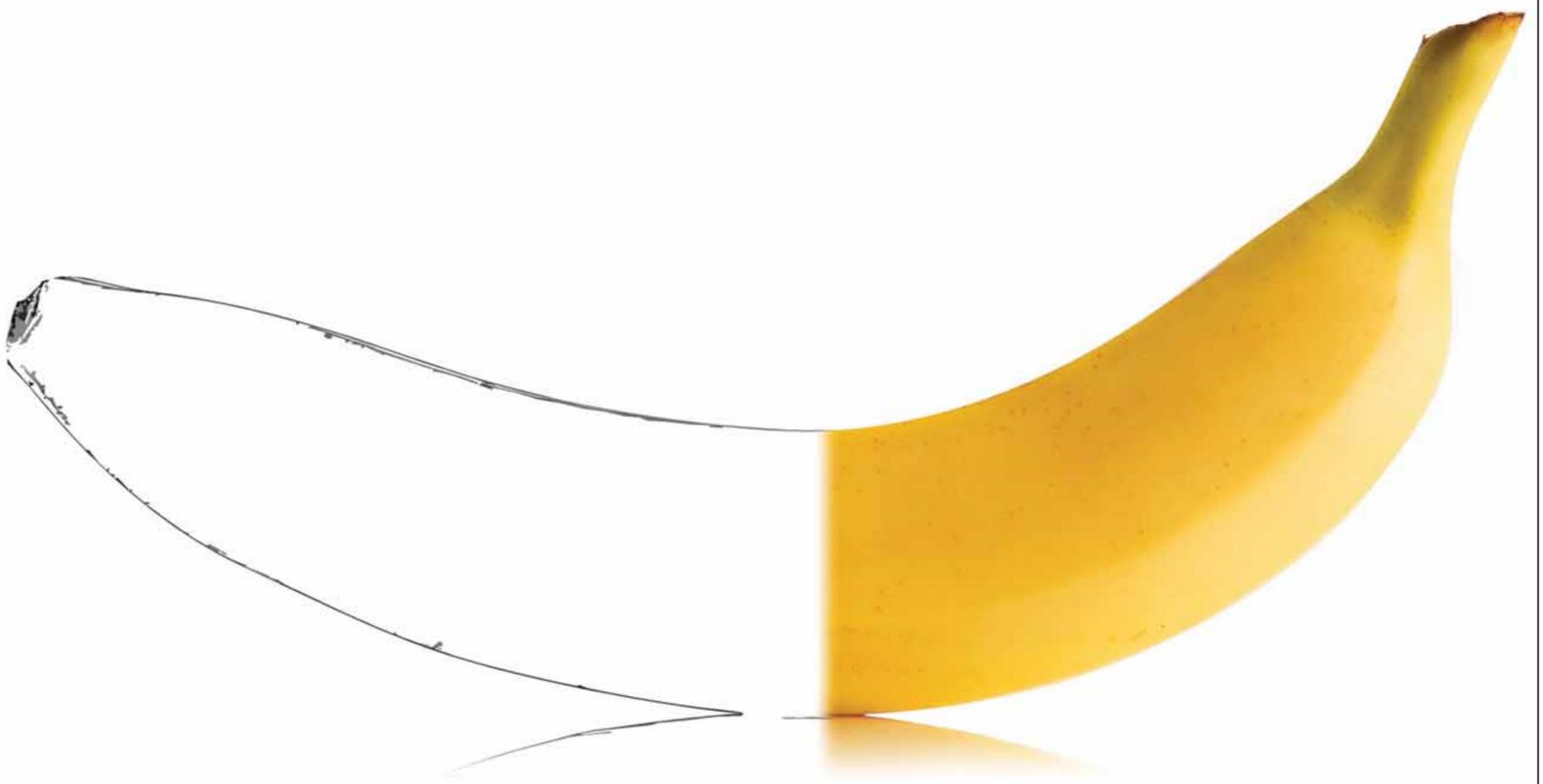
Στον προθάλαμο των επαγγελματιών

Την ερχόμενη Πέμπτη αναχωρούν για το Μόναχο οι Πέτρος Χρυσόχοξ και Ανδρέας Αραβής. Οι νεαροί πρωταθλητές μας είδαν τους κόπους τους να ανταμειβούνται, αφού επιλέχθηκαν από την Παγκόσμια Ομοσπονδία (ITF), για να συμμετάσχουν στο ITF/Tennis Europe East European Tour Team, ένα πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο πλήρως από το Ειδικό Ταμείο Πρωταθλημάτων Γκραν Σλαμ και την ITF. Σε πέντε εβδομάδες οι τενίστες θα προπονηθούν σε καμπ και θα συμμετάσχουν σε τέσσερα ευρωπαϊκά πρωταθλήματα. Στο πρόγραμμα συμμετέχουν επίλεκτοι αθλητές, ενώ την επίβλεψη των αθλητών θα έχουν καταξιωμένοι προπονητές της ITF. Ο Χρυσόχοξ θα συμμετέχει στην κατηγορία U16 και ο Αραβής στα U14. Η «Κ» μίλησε με τον προπονητή του 15χρονου Πέτρο Χρυσόχοξ, Δημήτρη Ηροδότου (φωτογραφία), διευθυντή της Ακαδημίας Τένις Ηροδότου στη Λάρνακα. «Αποτελεί τιμή για τον Πέτρο να συμμετέχει σε ένα τέτοιο πρόγραμμα. Φέτος ο στόχος μας ήταν να πλασαριστούμε στην πρώτη 20άδα της Ευρώπης και ο Πέτρος το κατάφερε και με το παραπάνω. Μπορεί τα πρωταθλήματα αυτά να μην είναι για τους στόχους του Χρυσόχοξ (πλέον θα κυνηγήσει τα παγκόσμια πρωταθλήματα κάτω των 18), όμως το συγκεκριμένο πρόγραμμα αποτελεί μιας πρώτης τάξεως ευκαιρία για τον αθλητή μας να βρεθεί μόνος του (απαγορεύεται συνοδός-προπονητής), ανάμεσα σε κάποια πολύ ταλαντούχα παιδιά και να συνειδητοποιήσει ότι αποτελεί μέρος τους, όσο και το να βρεθεί υπό την επίβλεψη προπονητών που λίγες ημέρες πριν βρίσκονταν με κάποιον αθλητή στο τουρ της ATP. Η ITF εκπονήει αυτά τα προγράμματα, για να δει ποιοι από τους αθλητές που διακρίνονται σε αυτές τις ηλικίες έχουν τα φόντα σε λίγα χρόνια να μετεξελιχθούν σε επαγγελματίες. Πολύ μεγάλη σημασία έχει για εμάς ως προπονητές του και η αναφορά που θα λάβουμε από την ITF με το τέλος του προγράμματος».

ΓΡΑΦΕΙΟ: www.CyprusTennisSociety.com

we make it look yellow.

cassouides
MASTERPRINTERS
We print everything! Since 1924

ΠΡΟΣΩΠΑ

Εξέγερση απέναντι στον κακό μας εαυτό

Είναι κρίμα να τοποθετούμε τα παιδιά σε ροζ συννεφιά, με το πρόσημα της προστασίας, λέει ο συγγραφέας Χρήστος Μπουλύτης. Σελ. 3

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Ενα εναλλακτικό μιούζικαλ

Η ταινία «Ομπρέλες του Χερβούργου» του Ζακ Ντεμί έμεινε κλασική τόσο για τη μουσική του Μισέλ Λεγκράν όσο και για την υπόθεση. Σελ. 7

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ερχονται βιοκαύσιμα δεύτερης γενιάς

Θα αξιοποιηθεί ολόκληρη η μάζα των φυτών και όχι συγκεκριμένων τμημάτων όπως συμβαίνει τώρα. Σελ. 6

ΜΟΔΑ

Σορτς στη δουλειά, στην παραλία...

Σε διαφορετικές εκδοχές τα σορτς έχουν γίνει φέτος μια πρακτική και λειτουργική εναλλακτική στη μίνι φούστα. Σελ. 8

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ 24 ΙΟΥΛΙΟΥ 2011

Αδιαφορούν παντελώς για ό,τι πολιτιστικό

Η ηθοποιός Νένα Μεντή, θυμωμένη, μιλάει για την Επίδαυρο, το Εθνικό Θέτρο, την κρίση

Της ΟΛΓΑΣ ΣΕΛΛΑ

«Λίσις και να το κάνουμε τσάμπα όλο αυτό» ήταν η πρώτη φράση που είπε η ηθοποιός Νένα Μεντή, αμήχανη όσο και θυμωμένη, όταν μας υποδέχτηκε στο σπίτι της στην πλατεία Αμερικής, σε μια εξαιρετικά διατηρημένη μεσοπολεμική πολυκατοικία. Το ραντεβού ήταν για μια συνέντευξη λίγο πριν από την πρεμιέρα της στην Επίδαυρο, με την παράσταση «Σκηνοβάτες», από το Εθνικό Θέατρο. Γιατί «τσάμπα»; Γιατί οι περιοδείες των κρατικών θεάτρων είναι στον αέρα, αφού οι σύλλογοι εργαζομένων στις κρατικές σκηνές ζητούν την εξαίρεση των κρατικών θεάτρων από το καθεστώς των ΔΕΚΟ και την εφαρμογή των όρων των συλλογικών συμβάσεων. Και είναι αποφασισμένοι να μην πραγματοποιήσουν τις καλοκαιρινές παραστάσεις αν δεν γίνουν δεκτά.

Οι παλιοί ηθοποιοί λένε ότι στον πόλεμο μέσα, στην Κατοχή, τα θέατρα ήταν γεμάτα. Αυτό κάτι σημαίνει. Δεν είχαν να φάνε, αλλά στο θέατρο πήγαιναν

Παρ' όλα αυτά, η συνέντευξη με τη Νένα Μεντή έγινε. Ξεκινώντας φυσικά απ' αυτή την «εκκρεμότητα», που ίσως να τινάζει τα μισά Επίδαυρια στον αέρα. «Να πω προκαταβολικά ότι δεν είναι ένα θέμα των ηθοποιών αποκλειστικά. Των ηθοποιών το κομμάτι αφορά τα εκτός έδρας τους. Από 130 ευρώ που είναι στο Εθνικό, τα κάνουν 29,50 ευρώ και το ξενοδοχείο πληρώνεται από το θέατρο. Το μεγάλο όμως θέμα είναι των τεχνικών, τους οποίους θέλει να τους βάλει στις ΔΕΚΟ για να μπορεί να τους ελέγχει, να τους πετοκόβει, να μη λειτουργούν οι συλλογικές συμβάσεις, τίποτα. Ενώ το Εθνικό είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου. Γι' αυτό κάνουν απεργίες οι τεχνικοί».

– Και τώρα σε ποιο σημείο βρίσκεστε; – Στο χάος. Στο σημείο μηδέν. Δεν γνωρίζουμε τίποτα. Συμπίπτει δε και με την ψήφιση του Μεσοπρόθεσμου και δεν έχουν ασχοληθεί καθόλου με το Φεστιβάλ Επίδαυρου. Πιστεύω ότι δεν τους αφορά καθόλου το θέμα που λέγεται πολιτισμός: το θέατρο, το σχολείο, τα νοσοκομεία, τα σκουπίδια. Όλα πολιτισμός είναι. Πιστεύω ότι αδιαφορούν παντελώς, όχι μόνο σήμερα, εδώ και πολλά χρόνια. Γι' αυτό δεν είμαι καθόλου αισιόδοξη.

– Πόσους πάτο ή ακόμα; – Πιστεύω ότι θέλουμε έναν χρόνο για να βουλιάζουμε τελείως. Και δεν είναι το θέμα της πτώχευσης, γιατί σε πτώχευση είμαστε. Πιστεύω ότι στο ηθικό μέρος είναι πιο σοβαρά τα πράγματα, και όχι στενά στο οικονομικό. Το λέω με τις δικές μου εμπειρίες, που έχω περάσει πολύ δύσκολα οικονομικά στη ζωή μου, και είμαι έτοιμη να ξαναπεράσω, αφού δεν πιστεύω ότι εκεί παίζει τίποτα στη ζωή. Όμως, με το ηθικό κομμάτι τι γίνεται; Δεν μπορείς ν' αφάνεις τους γέροντες με 300 ευρώ! Και στους νέους κόβουν τις ελπίδες. Φεύγουν οι νέοι, κι όσοι είναι εδώ μαραζώνουν. Αυτό είναι το τεράστιο θέ-

«Πιστεύω ότι στο ηθικό μέρος είναι πιο σοβαρά τα πράγματα, από το οικονομικό» εξομολογείται η Νένα Μεντή για την κρίση. «Άλλωστε, σε πτώχευση είμαστε» συμπληρώνει.

μα του τόπου. Λένε «να σώσουμε τον τόπο». Μα ποιος είναι ο τόπος; Εμείς δεν είμαστε; Δεν είναι οι Έλληνες; Τα νέα παιδιά δεν είναι ο τόπος; Όταν το τσακίζεις αυτό κι όταν αφάνεις στην εξαθλίωση τους γέροντες, για ποιον τόπο μιλάνε;

45 χρόνια στο θέατρο

Η Νένα Μεντή βγήκε στο θέατρο το 1966 και μέχρι να συνεργαστεί με το Ελεύθερο Θέατρο, το 1972, είχε ήδη κάνει την πορεία της δίπλα στην Παζινοπούλου, τη Λαμπιέρη, την Κυρία Κατερίνα, το Θέατρο της Νέας Ιωνίας κ. ά. – Το Ελεύθερο Θέατρο αναδείχθηκε σε μια δύσκολη περίοδο για τη χώρα. Και έδωσε και χαρά και προβληματισμό...

– Παρ' ότι δεν ήμουν ιδρυτικό μέλος, αλλά συνεργαζόμενη, είναι σφραγίδα στη ζωή μου. Είχα την τάση να λειτουργώ σε ομάδα και πάντα μου αρέσει αυτό πολύ, αλλά εκεί ήταν μια παρέα πολύ ιδιαίτερη, κι εκείνα τα χρόνια ήταν μια ανάσα τεράστια. – Μπορεί να λειτουργήσει σήμερα η τέχνη με έναν αντίστοιχο τρόπο; – Θέλω να πιστεύω πως ναι. Αλλά ειλικρινά σας λέω: τον χειμώνα που έπαιζα για τρίτη χρονιά την Παπαγιαννοπούλου και η ανάσα που έπαιρνε ο κόσμος με την παράσταση ήταν σημαντική, γιατί αυτή η γυναίκα ήταν ένα πραγματικό κύτταρο μιας Ελλάδας άλλης, πολλές φορές αναρωτώμενη αν έχει κανένα νόημα.

Όταν ο κόσμος δεν έχει να φάει, δεν έ-

χει να πληρώσει το ηλεκτρικό του, απολύεται, μειώνουν τη σύνταξη του, όταν ένας κόσμος χαμηλόμισθος χτυπιέται τόσο πολύ, γιατί δεν έχουν αγγίξει κανέναν άλλον, τι νόημα έχει να κάνει τη δουλειά σου που είναι τέχνη; Αλλά απ' την άλλη, μήπως κι αυτό είναι μια παρηγοριά; Αν κατεβάσουν ρολά και οι καλλιτέχνες, που θα υπάρχει μια

αισιοδοξία; Λένε οι παλιοί ηθοποιοί ότι στον πόλεμο μέσα, στην Κατοχή, τα θέατρα ήταν γεμάτα. Αυτό κάτι σημαίνει. Δεν είχαν να φάνε, αλλά στο θέατρο πήγαιναν. Ίσως τελικά να παίζει πιο πολύ ρόλο σ' αυτές τις στιγμές, παρά στις κανονικές. – Η περιρρέουσα ατμόσφαιρα μπορεί να

Χωριό μου είναι η πλατεία Αμερικής

Η περιοχή της Αθήνας, όπου κατοικεί, είναι «το χωριό της», όπως λέει η ίδια, αφού για πολλά χρόνια έχει ζήσει στους πέριξ της πλατείας δρόμους. Τα τελευταία τέσσερα επέστρεψε ξανά εκεί, και δεν πιστεύει ότι θα ξαναφύγει. «Αγαπάω πάρα πολύ αυτό το μέρος, έχω αναμνήσεις, είναι το σχολείο μου, είναι οι γονείς μου, είναι ο πρώτος μου άντρας, είναι το παιδί μου. Πολλά πράγματα... Απ' την άλλη υπάρχουν προβλήματα σοβαρά. Εκεί αλλάζει πάρα πολύ. Το βασικό για μένα είναι ότι έχουμε μαζευτεί πολλοί άνθρωποι, κυρίως μεταναστες βέβαια, γιατί οι Έλληνες φεύγουν από δω. Και κακώς φεύγουν. Μένουν μόνο οι γέροντες. Οι μετανάστες τα τέσσερα τελευταία χρόνια έχουν αυξηθεί πάρα πολύ. Δεν έχω κανένα πρόβλημα μαζί τους. Είναι άνθρωποι όπως κι εγώ, φτωχοί, κατατρεγμένοι, πεινασμένοι και πολλοί από αυτούς

κάνουν παράνομα πράγματα γιατί είναι αναγκασμένοι. Σε άλλες συνθήκες δεν θα ήταν έτσι. Ετσι θέλω να πιστεύω για τον άνθρωπο: ότι τον σπρώχνει η ανάγκη προς την παραβατική συμπεριφορά. Όμως, είμαστε πάρα πολλοί και όπου είναι πολλές φορές ο στόχος του κράτους ή ο στόχος της πολιτικής, παραπάνω απ' ό,τι σπώνει ο τόπος, υπάρχει πρόβλημα». – Δεν υπάρχει ζωτικός χώρος δηλαδή... – Δεν υπάρχει. Οι άνθρωποι ζουν πολλές ώρες έξω, γιατί προφανώς εκεί που μένουν είναι ο στόχος πάνω στον άλλον και δεν υπάρχει καμία άνεση. Ζουν σε εξαθλίωση. Το έχω δε με τη μάτια μου. Υπάρχουν Έλληνες που λένε «άμα τους θέλετε, να τους πάρете σπίτι σας»; Σπίτι μου δεν μπορώ να τους πάρω, γιατί δεν τους γνωρίζω. Από αυτό όμως μέχρι του σημείου να καλώ συνεχώς το «100» για να τους διώξει υπάρχει μεγάλη διαφορά!

οδηγήσει την τέχνη σε άλλους δρόμους;

– Βεβαίως. Κατ' αρχήν μπορεί να την οδηγήσει να βρει το μέτρο της, που είναι ο κόσμος και η επικοινωνία μαζί του. Δεν είναι τα χρήματα. Αρα, μπορείς με κάτι πολύ μιμηταστικό να επικοινωνήσεις, ακόμα και σε μια πλατεία. Να βγούμε τρεις άνθρωποι, δύο, ένας, και να παίξουμε. Δεν χρειάζεται τίποτα. Ούτε χώρο, ούτε ηλεκτρικό, ούτε επικειρηματία, ούτε τίποτα. Η τέχνη μπορεί να είναι πολύ άμεση.

– Τι θα είναι αυτό που θα δούμε στην Επίδαυρο, αν το δούμε...

– Αν το δούμε... Είναι μια ιδέα του Σταμάτη Φασουλή, περί κάποιων θιάσων στην παρακμή της αρχαίας Ελλάδας, που δεν είχαν πια χορηγούς, δεν είχαν λεφτά, και έκαναν κάποιους διαγωνισμούς άνευ χορηγών, για να υπάρξουν, να εκφραστούν, να παίξουν. Ο Σταμάτης κάνει μια σύνθεση με τρεις θιάσους αυτής της περιόδου, με κείμενα αρχαία και ελληνιστικά, και τραγωδίες και κομμάτια που τα έπαιζαν κάποιοι ηθοποιοί, οι οποίοι ονομαζόνταν μίμοι και μιμάδες και ανέτρεπαν το τραγικό.

Είναι μια σύνθεση του Σταμάτη, πάρα πολύ ενδιαφέρουσα, που δεν έχουμε ξαναδεί. Και νομίζω ότι είναι σημαντικό να πάρει ο θεατής νύξεις για κάποια πράγματα, από το να δει ξανά μια τραγωδία που έχει δει είκοσι φορές με άλλη ανάγνωση. Είναι ένα πολύ φρέσκο πράγμα, που πραγματικά οι ηθοποιοί είναι σκηνοβάτες, δηλαδή οι ηθοποιοί είναι το κυρίαρχο. Και ο λόγος.

Για μένα έχει κι ένα στοιχείο σημαντικό, που το αναζητώ πολύ: να κολυμπάω μέσα στο τραγικό και στο κωμικό. Δηλαδή να έχει τη διακυμάνση και της τέχνης και της ζωής. Κι αυτό μου αρέσει πάρα πολύ.

– Μήπως εκείνη η περίοδος της παρακμής των αρχαίων χρόνων παραπέμπει στο σήμερα;

– Είναι ακριβώς το ίδιο. Οι ηθοποιοί στην αρχή του έργου βγαίνουν προς το κοινό και λένε «ό, τι προαιρείσθε...». Έχει πολλά πράγματα που είναι σπηνερνά. Γιατί τα πράγματα είναι πολύ τραγικά στη δουλειά μας. Είμαστε πάρα πολλοί ηθοποιοί, οι δουλειές είναι λίγες, οι επιλογές είναι πολύ περιεργές, δηλαδή κάποιοι δουλεύουν πάντα και κάποιοι είναι στην απ' έξω, τα λεφτά είναι πολύ περιορισμένα πια, δεν υπάρχουν συλλογικές συμβάσεις...

Μπορεί ένας ηθοποιός να δουλεύει και να μην πληρώνεται ή να πληρώνεται έναντι ή να κάνει μια συμφωνία να πληρώνεται μεροκάματο... Είχαμε πάντα μια τεράστια ανεργία της τάξης του 85%. Τώρα έχει γίνει 95%. Και οι προτάσεις οι οικονομικές είναι άθλιες. Στο Εθνικό Θέατρο πολλοί ηθοποιοί με πέντε και δέκα χρόνια στο θέατρο παίρνουν κάτω από 1.000 ευρώ!

Info: Μετάφραση, δραματουργία, σκηνοθεσία: Σταμάτης Φασουλής. Σκηνικά: Μανώλης Παντελιδάκης, Κωστούμια: Ντέννη Βακλιώτη. Μουσική: Θεόδωρος Οικονόμου. Στίχοι τραγουδιών: Αφροδίτη Μάνου. Παίζουν: Νένα Μεντή, Σοφία Φιλιππίδου, Νίκος Κουράς, Τάνια Τρύπη, Ελένη Κοκκίδου, Μάκης Παπαδημητρίου, Λαέρτης Μαλκόσιος, Ευαγγελία Μουμουρί, Θαν. Αλευράς, Αλκίσιος Πουλοπούλου και πολλοί ακόμα ηθοποιοί.

ΕΠΙΣΗΣ / Του ΚΩΣΤΑ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ

Στοιβαγμένη πολιτική πυριτίδα

Εκλεισα την περασμένη εβδομάδα με την επισήμανση της φράσης που είχα ακούσει εκείνες τις μέρες μόνο από ένα πολιτικό πρόσωπο -προερχόμενο μάλιστα από τον χώρο του κέντρου- «όλοι μας φταίμε για αυτή την εξέλιξη και οι αγανακτισμένοι πολίτες μας δείχνουν όλους όταν ζητάμε από την πολιτεία να αναλάβει τις ευθύνες της». Δεν ξέρω αν προστέθηκαν κι άλλες παρόμοιες φωνές - ανάληψη συλλογικής ευθύνης εκ μέρους της πολιτείας- στην δική του, αλλά σίγουρα θα πνίγηκαν στον χείμαρρο των καταγιαστικών επικρίσεων που δέχτηκε η κυβερνητική πλευρά στον διαρρέοντα χρόνο. Επικρίσεις που σε αρκετές περιπτώσεις κουβαλούσαν μια ένταση που έμοιαζε μάλλον με εκτόνωση καταπιεσμένων συναισθημάτων οργής και μίσους απέναντι στην -ασυμβίβαστη με αρκετό κό-

στον ήχο- εικόνα της κυπριακής Αριστεράς να κατέχει την εξουσία. Εδώ βέβαια χρειάζεται η επισήμανση πως εάν η νοσοτροπία του γηπεδικού οπαδού - απ' όπου αντλήθηκαν κάποια από τα «ποδοσφαιρικά» συνθήματα στους δρόμους των πρόσφατων διαδηλώσεων- συνδυαστεί με τις φωνές βεντέτες ανάμεσα στους κολληγανες και τα σώματα ασφαλείας, τότε ένα δίδενο α-πολιτικό-ποδοσφαιροποιημένο «σώμα αικμής των διαδηλώσεων κινδυνεύει παραπλανητικά να εκληφθεί με την βοήθεια των ΜΜΕ ως η κυρίαρχη άποψη και μέσα στην κοινωνία. Θεση λίαν επικίνδυνη για τους δημοκρατικούς θεσμούς αφού ενώ δεν απεικονίζει αντικειμενικά τη στάση των πολιτών, παράλληλα προετοιμάζει «εμφυλιοπολεμικές

συνθήκες και πολιτικό ρατσισμό απέναντι σε ένα σημαντικότατο κομμάτι της κυπριακής κοινωνίας. Έστω και την υστάτη ως το προσέξουν πολύ καλά αυτό το σημείο οι «πολιτικοί ταγοί» των καιρών, γιατί με μια Κύπρο πολλαπλά λαβωμένη το μόνο που μας έλειπε θα ήταν να αρχίζουν να τινάζονται στον άερα πολιτικά γραφεία και να συγκροούνται νεαροί οπαδοί των κομμάτων με τους δρόμους και να μαζεύουμε θύματα και θρύψαλα! Τα παιχνίδια εξουσίας που παίζουν κάποιοι κύκλοι που «βιάζονται να σώσουν την πατρίδα από τον γκερέμο όπου οδηγείται» μπορεί πολύ εύκολα να εξελιχθούν σε πολιτικές βόμβες και να σκάσουν ανεξέλεγκτα στα μούτρα ολονών μας, ενώ αυτοί που «νομίζουν» πως ελέγχουν σε αυτή την φάση το παιχνίδι έχουν κιάλα εξασφαλισμένη

και την καταφυγή και την περιοσία τους σε περίπτωση μη ελεγχόμενων αλυσιδωτών «εκρήξεων». Τα έμφορτα κοντέινερ της πολιτικής πυριτίδας έχουν σωρευτεί σε πύργο μεγάλο και το περιστασιακό κατάβρεγμα με τις λιγοστές ψύχραιμες φωνές που ακούγονται δεν αρκεί για να αντιμετωπισθεί η τρομερή θερμοκρασία που αναπτύσσεται από το συνδυασμό της διογκούμενης αγανάκτησης του κόσμου, με τους πύρινους λόγους των πολιτικών. Και ο πυροκροτητής: Μετά από 37 χρόνια καταπιεστικής σιωπής κάποιων που ακόμα αναρωτιούνται γιατί δεν πέτυχε ο στόχος του πραξικοπήματος του Ιωαννίδη στη Κύπρο, - γιατί πεισματικά αρνούνται να αποδεχθούν το πόσο προδόθηκαν και αυτοί οι ίδιοι, από τους συνωμότες της Χούντας- μοιάζει να βρέθηκε επιτέλους η ιστορική ευκαιρία να δια-

τρανώσουν: «Ορίστε από βλακεία των ανθρώπων ακόμα και η Αριστερά την πάτησε και άφησε να συμβεί τέτοια καταστροφή!» Επιτέλους απονεοκοποιήσατε! Εσείς πάνε σε ψυχαναλυτές και αυτοί αλλά και όσοι από τη Αριστερά συμμετέχουν από βλακεία στο παιχνίδι τους αναδεικνυόντάς τους σε κυρίαρχους αντιπάλους και υπεκφεύγοντας με αυτό τον τρόπο το πολιτικό πεδίο των κυρίαρχων κυβερνητικών ευθυνών, όπου θα έπρεπε να δώσουν την έντιμη μάχη τους. Επειδή όμως εδώ το θέμα μας αφορά όλους και όχι μόνο την εξουσία της Αριστεράς, αν όντως αυτή η κοινωνία έχει μνήμη για τα προ 37 ετών διαδραματισθέντα σε τούτο τον τόπο, καλό είναι να τις ανακαλέσει γρήγορα και ψύχραιμα να κοιτάξει πως θα απειμπλακεί από τον φαύλο κύκλο του μίσους που έχει ανοίξει μπροστά

μας και μάλιστα σε καιρούς που οι αποφάσεις πρέπει να είναι γρήγορες και καιριές, για να σωθεί ότι περισώζεται. Μάλιστα καλό θα ήταν να «αξιοποιηθεί» η σοβαύσα ενεργειακή κρίση για τον επαναστονατολισμό της ενεργειακής μας πολιτικής και των παραγωγικών μας προτεραιοτήτων.

Υ.Γ. Δεν ξεχάσα την υπόσχεση της περασμένης εβδομάδας για την αναφορά «στις ανοικτές πηγές που εδών και δεκαετίες στερούνε ζωές και περιουσίες -έστω και με αργό τρόπο- και κανενός από τους σημερινούς ωρμόμισθους στα τηλεοπτικά πάνελ δεν ιδρώνει τ' αυτιά όλα αυτά τα χρόνια». Θα έρθουν αργότερα. Αλλά η προτεραιότητα ανήκει στην δημοκρατία...

Εκδηλώσεις - Κύπρος

Κυριακή 24.7
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ
10ο Διεθνές Φεστιβάλ
Ντοκιμαντέρ...

Φέτος το Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ και Κινούμενων Σχεδίων Υπαιθρου γιορτάζει τη 10η αστροφώτιστη επέτειό του με μια καλοκαιρινή σκανδαλιά: Αντί για το καθιερωμένο ραντεβού στα

Πλατανίστεια, το σκάει τρέχοντας για τη διπλανή Ανώγυρα και σας προσκαλεί να το ακολουθήσετε. Στύνοντας μια ολόκληρη οδόν στην κεντρική πλατεία του χωριού, υπόσχεται να την πλημμυρίσει με εικόνες που θα σας μείνουν αξεχάστες. Συνδιοργανωτές: Το φεστιβάλ «Όψεις του Κόσμου» και η Σχολή «Μουσείον Χαρακτικής Χαμπί». Στρίψουν οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Ώρα 8:30 μ.μ. ντοκιμαντέρ και έκθεση φωτογραφίας για έναν ξεχωριστό άνθρωπο της Κύπρου, τον διαλεκτικό ποιητή Χαράλαμνο Δημοσθένους και 11:00 μ.μ. «Allegro Non Troppo», ταινία με κινούμενα σχέδια του Bruno Bozzetto. Στην Κεντρική Πλατεία Ανώγυρας, Λεμεσός. ☎ Πληρ. 25222772. Η είσοδος είναι δωρεάν.

ΘΕΑΤΡΟ
Αντιγόνη από
το Theatre Lab Company

Στο πλαίσιο του 15ου Διεθνούς Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος και με ελληνικούς υπέρτιτλους, το Theatre Lab Company από την Αγγλία θα παρουσιάσει την Αντιγόνη του Σοφοκλή, σε σκηνοθεσία της Ελληνίδας Αναστασίας Ρεβή. «Μια επίκαιρη εξέταση των παύσων διλημάτων. Η κατακόρυφη ενέργεια των ηθοποιών συναρπάει το κοινό και ο ρυθμός δεν χαλαρώνει. Το Theatre Lab Company κατάφερε να συλλάβει τη μαγεία της αρχαιότερης μορφής τέχνης, διατηρώντας παράλληλα την αίσθηση της συσκέτισης της με τον ραγδαία μεταβαλλόμενο σύγχρονο κόσμο». Ώρα 9:00 μ.μ. στο Αρχαίο Ωδείο Πάφου. Στις 25 Ιουλίου στο Αμφιθέατρο Σχολής Τυφλών, Λευκωσία και στις 26 Ιουλίου στο Αρχαίο Θέατρο Κουρίου, Επισκοπή, Λεμεσός. ☎ Πληρ. 22674920, 99542165 και 77772717.

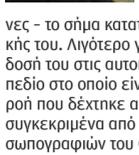
ΧΟΡΟΣ
8ο Καλοκαιρινό
Φεστιβάλ Χορού

Το 8ο Καλοκαιρινό Φεστιβάλ της Νέας κίνησης ομάδων χορού, χορευτών και χορογράφων Κύπρου πραγματοποιείται και φέτος στη Λεμεσό μέχρι και τις 29 Ιουλίου. Παραστάσεις: Ομάδα Έλενας Αντωνίου, ώρα 7:40 μ.μ. σήμερα, 28 και 29 Ιουλίου, ομάδα «Attitude» ώρα 8:55 μ.μ. σήμερα και ώρα 7:35 μ.μ. στις 28 Ιουλίου, Χοροθέατρο Ομάδα Πέντε ώρα 8:30 μ.μ. στις 26 και 27 Ιουλίου, ομάδα «echo arts» ώρα 7:30 μ.μ. στις 26, 27 και 29 Ιουλίου, ομάδα Milénas Ugrén Kouλάς στις 26, 28 και 29 Ιουλίου, ομάδα «pelma.lia haraki» ώρα 9:00 μ.μ. και 10:30 μ.μ. στις 25 Ιουλίου και Closing party (εορτή ολοκλήρωσης) ώρα 10:30 μ.μ. στις 29 Ιουλίου, στους Πολλαπλούς Χώρους στη Λεμεσό. ☎ Πληρ. http://www.neakinisidance.com.cy.

Ματιές στον κόσμο

ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ
ΕΚΘΕΣΗ
Rijksmuseum

«Ρέμπραντ και Ντεγκά. Δύο νεαροί καλλιτέχνες». Ο Γάλλος ιστορικός της τέχνης Ενγκνάρ Ντεγκά (1834-1917) είναι διάσημος κυρίως για τους πίνακές του με θέμα μπαλαρίνες - το σήμα κατατεθέν της ζωγραφικής του. Λιγότερο γνωστό είναι η επίδοσή του στο οποίο είναι εμφανής η επιρροή που δέχτηκε από τον Ρέμπραντ και συγκεκριμένα από τη σειρά αυτοπροσωπογραφιών του Ολλανδού ζωγράφου, εικαστικό χρονικό της ζωής του. Η γνωριμία του Ντεγκά με το έργο του Ρέμπραντ έγινε στα νεανικά του χρόνια στη Ρώμη, όπου είχε μεταβεί για καλλιτεχνικές σπουδές στις οποίες περιλαμβάνονταν η μελέτη των μεγάλων δασκάλων του παρελθόντος. Η έκθεση, που ανήκει στη σειρά των εκθέσεων του Rijksmuseum με θέμα την επιρροή των ζωγράφων του Χρυσού Αιώνα της Ολλανδίας σε μεταγενέστερους καλλιτέχνες, έχει συγκεντρώσει αυτοπροσωπογραφίες των δύο ζωγράφων στα νεανικά τους χρόνια (εδώ ο Ρέμπραντ το 1628 και ο Ντεγκά το 1857), όπου φαίνεται ο τρόπος που πειραματιζόταν ο Ντεγκά με τις πόζες και τις φωτοσκιάσεις, εμπνευσμένους από τα έργα του Ρέμπραντ. Εως τις 23 Οκτωβρίου.

**ΚΑΡΛΣΡΟΥΗ
ΕΚΘΕΣΗ
ZKM/Medienmuseum**
www.zkm.de

«Car Culture: Medien der Mobilität». Κυρίαρχο στοιχείο του σύγχρονου τρόπου ζωής, το αυτοκίνητο έχει εδώ και δεκαετίες εισβάλει στο πεδίο της τέχνης, εμπνέοντας μια πλειάδα καλλιτεχνών, με ορισμένους να χρησιμοποιούν πραγματικά αυτοκίνητα ως πρώτη ύλη

ΑΡΑ
ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ
Rencontres d'Arles

www.rencontres-arles.com

Το φεστιβάλ «Συναντήσεις της Αρλ», που ιδρύθηκε το 1970 από τον Λουσιέν Κλερκ στην μικρή πόλη της νότιας Γαλλίας, είναι ένα από τα μεγαλύτερα φεστιβάλ φωτογραφίας στον κόσμο και συγκεντρώνει κάθε χρόνο δεκάδες χιλιάδες επισκέπτες. Μια από τις κεντρικές διοργανώσεις του φεστιβάλ φέτος είναι η ομαδική έκθεση με τίτλο «Από εδώ και πέρα», η οποία εστιάζει στην καταλυτική σημασία του Ιντερνετ και των ψηφιακών μέσων για τη σύγχρονη φωτογραφία. Υπάρχουν επίσης φωτογραφικά αφιέρωματα στη μεξικανική επανάσταση και στον ισπανικό εμφύλιο, καθώς και μια μεγάλη ρετροσπεκτιβα των φωτογραφιών του Κρις Μαρκέρ (του Γάλλου σκηνοθέτη, γνωστού από κινηματογραφικές ταινίες του όπως «Το βόθρο τ' ουρανού είναι κόκκινος»). Παρουσιάζονται 300 φωτογραφίες του Μαρκέρ τραβηγμένες μεταξύ 1957 και 2010, ανάμεσα τους η πιο πρόσφατη σειρά του με τίτλο «Επιβάτες» (2008 - 2010) όπου απεικονίζει Παρισινούς που ταξιδεύουν με το μετρό (φωτ.) Το φεστιβάλ θα διαρκέσει έως τις 18 Σεπτεμβρίου.

σε έργα τους. Όπως ο Γκαμπριέλ Ορόσκο, που τα σπάει και τα συναρμολογεί ξανά σε μικρότερες διαστάσεις, ο Κάι Γκούδ-Κιανγκ που τα δένει και τα κρεμάει, ο Μπερτράν Λαβιέ που τα βάζει σε φλογερό κόκκινο. Η έκθεση παρουσιάζει το αυτοκίνητο ως σύμβολο κινητικότητας, ενώ ταυτόχρονα επικεντρώνεται στην «κινητικότητα της πληροφορίας» που επιπερνάει τεχνικές καινοτομίες όπως η ψηφιακή πληροφορία. Το ισόγειο του μουσείου έχει μετατραπεί σε πάρκινγκ, με αυτοκίνητα όπως τα φραντσέσκαν καλλιτέχνες σαν τον Μικέλ Μπαρσελό, τον Γκότφριντ Μπέχτολντ, τον Λι Χούι, τον Αζέλ Φίλιπ ή όπως τα σχεδίασε τον αρχιτεκτονικό γραφείο της Ζάχα Χαντίντ. Εως τις 12 Ιανουαρίου.

**ΛΟΝΔΙΝΟ
ΘΕΑΤΡΟ
Duchess Theatre**
www.duchestheatre.co.uk

«Butley», Ο Μνετ Μπάτλεϊ, ένας χαρισματικός καθηγητής πανεπιστημίου με κομψή γλώσσα και απύθμενη αλαζονεία, δέχεται απαντάει χτυπήματα μέσα σε μια μέρα. Ανακαλύπτει ότι η σύζυγός του, με την οποία είναι σε διάσταση, πρόκειται να ζητήσει διαζύγιο για να παντρευτεί έναν τύπο που ο Μπάτλεϊ θεωρεί «τον πιο βαρετό άνθρωπο στο Λονδίνο», και, ακόμη χειρότερα, ότι ο αγαπημένος νεαρός προστατευόμενος και φίλος του τον εγκαταλείπει κι αυτός. Η θεαλωδής αντίδρασή του, γεμάτη δηλητηριώδη σχόλια και άρνηση να παραδεχτεί τις δικές του αδυναμίες, καθιστά τον Μπάτλεϊ έναν θεατρικό ή-

Μη χάσετε

Κυριακή 24 Ιουλίου

Γιάννης Αγγελάκας

Ο Γιάννης Αγγελάκας, που καταφέρνει σε κάθε εμφάνισή του να συναρπάει με την ξεχωριστή χειμαρρώδη παρουσία του, συναντά επί σκηνής τον Ντίνο Σαδικό στον μπαλαμά, τον Στάθη Αραμπατζή στην κιθάρα και τον Τίτο Καργιωτάκη στην κονσόλα και στα ηλεκτρονικά. Η μουσική αυτή παρέα, ενθουσιώδης και συγκινητική, υπόσχεται να μας ταξιδέψει με τη δύναμη της μουσικής και της έκφρασής της σε νέα μουσικά μονοπάτια. Ώρα 9:00 μ.μ. στο Δημοτικό Κινηθέατρο, Λεμεσός. ☎ Πληρ. 25588694 και 99021492.

Σάββατο 30 Ιουλίου

Οι Πυξ Λαξ στην Αγία Νάπα

Το όνομά τους στα Αρχαία Ελληνικά σημαίνει «με κλοσιές και με μουσικές». Είχαν τη μεγαλύτερη απήκηση από οποιοδήποτε άλλο συγκρότημα στην ελληνική μουσική σκηνή, κάτι που προκύπτει όχι μόνο από τις πωλήσεις των albums τους, αλλά και από τη συνολική τους πορεία. Διέγραψαν μία πορεία που στιγμάτισε την ελληνική νεολαία, αλλά και όλους τους «ανασκουόντες» των '90s και δημιουργήσαν τη δική τους σχολή, την οποία ακολουθούν πιστά πολλά συγκροτήματα τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια. Τώρα πια, χωρίς τον αξεχαστο Μόνο Ξυδού, ο Φίλιππος Πλιάτσικας και ο Μπάμπης Στόκας, στις 9:30 μ.μ. στο Δημοτικό Στάδιο Αγίας Νάπας, Αμμόχωστος. ☎ Πληρ. 23816307 και 22570567.

Τρίτη 26 Ιουλίου

Δήμητρα Γαλάνη και Vassilikos

Η Δήμητρα Γαλάνη και ο Vassilikos συναντώνται για πρώτη φορά μαζί στη σκηνή κι αυτό δεν αποτελεί συνάντηση δύο κόσμων ούτε δύο διαφορετικών γενεών. Είναι η συνύπαρξη δύο ανθρώπων που μοιράζονται κοινή αισθητική γύρω από τη μουσική. Και οι δύο έχουν αναγάγει σε τέχνη την έννοια της διασκευής, στις τελευταίες τους δουλειές, Πίξελ (η Δήμητρα) και Vintage (ο Vassilikos). Τώρα αγγίζει ο ένας τον άλλον, αναδομεί ο ένας το ρεπερτόριο του άλλου. Δοκιμάζουν αυτό που έχουν προσωπική καλλιτεχνική ανάγκη. Η συνάντησή τους δεν βασίζεται στο σίγουρο και στο δοκιμασμένο. Το απρόβλεπτο είναι αυτό που τους καλεί. Ώρα 9:00 μ.μ. στο Σκαλι Αγλαντζιάς, Λευκωσία. ☎ Πληρ. 22462233.

Δευτέρα 25.7

ΣΥΝΑΥΛΙΑ

40+Unplugged

Το ρεπερτόριο του ροκ συγκροτήματος 40+ είναι ευρέως γνωστό, με τραγούδια που είναι μπορεί κανείς να απολούσει «ζωντανά» τις ημέρες αυτές. Συμπεριλαμβάνονται επιτυχίες διάσημων ροκ συγκροτημάτων, όπως οι Pink Floyd, Led Zeppelin, Deep Purple, Dire Straits, Doors, Santana, Guns n' Roses, Supertramp, Eagles, Joan Jett και πολλών άλλων. Παίζουν και τραγουδούν οι Άντρος Παπαπαύλου (σόλο κιθάρα και τραγούδι), Στέλιος Σιάτσας (ηλεκτρική κιθάρα και τραγούδι), Σόφρη Χριστοφίδου (φωνητικά), Σώτος Ποταμίδης (τύμπανα), Γιάννος Μακαρίου (keyboards), Σάββας Σαλιδής (μπάσο). Ώρα 8:30 μ.μ. στο Αθλητικό Πάρκο Αγίου Ανδρέα, Λεωφόρος Αγίου Παύλου, Λευκωσία. ☎ Πληρ. 22797004.

Τετάρτη 27.7

ΣΥΝΑΥΛΙΑ

Ghada Shbeir

και Εν Χορδαίς

Στο πλαίσιο του 6ου Έθνικ Φεστιβάλ Κύπρου 2011, η διεθνούς φήμης Λιβανέζα τραγουδίστρια Ghada Shbeir συμπράττει με το κορυφαίο μουσικό σχήμα «Εν Χορδαίς» σε παραδοσιακά τραγούδια του Λιβάνου, της Συρίας και της ελληνικής παράδοσης, καθώς και στην σύγχρονη μουσική δημιουργία. Τόσο το φωνητικό εύρος της Ghada Shbeir όσο

και η ενσκόλησή της με τη μουσική της περιοχής την καθιστούν μια από τις σημαντικότερες φωνές της Μεσογείου, καταξιωνόντάς την σε διεθνές επίπεδο. Παίζουν: Κυριάκος Πέτρος (βιολί), Κυριάκος Καλαϊτζίδης (ούτι), Δώρος Κουτσόκωστας (φωνή), Άλκης Ζοπάγλου (κανονάκι), Πέτρος Παπαγεωργίου (κρουστά). Ώρα 8:30 μ.μ. στην Πλατεία Φανερωμένης, Παλιά Λευκωσία. ☎ Πληρ. 7777745.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Stephanie Hurr
και Diyala Muir

Το Lomography είναι αποτέλεσμα μιας εντελώς διαφορετικής προσέγγισης της φωτογραφικής τέχνης που εκμεταλλεύεται την ακραία ευαισθησία των υλικών στο φως και έτσι ως θέμα «να ενεργεί ως ένα φεγγαλό τρίτο μάτι στην ύπαρξή σας». Οι Stephanie Hurr και Diyala Muir παρουσιάζουν το «Outside my house» από σήμερα μέχρι 2 Αυγούστου, στη Σκιά Πολιτιστικό Σημείο, Ιπποκράτους 44, Λαϊκή Γεγονιά, Λευκωσία. ☎ Πληρ. 99889714.

Πέμπτη 28.7

ΣΥΝΑΥΛΙΑ

Μανώλης Μπτσιός

Κάτω από τον ζεστότερο ουρανό του καλοκαιριού, με φόντο το Μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη του Λαμπαδιστή, η ανεπανάληπτη φωνή του Μανώλη Μπτσιό με τους καταξιωμέ-

νους μουσικούς του σε ένα συναρπαστικό ταξίδι με το δημοφιλές ελαφρύ λαϊκό τραγούδι και τις χιλιετραυδοποιημένες επιτυχίες του. Ώρα 8:30 μ.μ. και στις 29 Ιουλίου στη Μονή Αγίου Ιωάννη Λαμπαδιστή, Καλοπαναγιώτης, Λευκωσία. ☎ Πληρ. 99052079.

Παρασκευή 29.7

ΘΕΑΤΡΟ

«Το μπεζ καλσόν»

Την καλοκαιρινή του παραγωγή παρουσιάζει το θέατρο Ανεμών, με το νέο έργο του συγγραφέα των λαϊκών κωμωδιών Νέαρχου Ιωάννου, που εδώ παρουσιάζεται στο κοινό ένα ψυχολογικό θρίλερ με στοιχεία μαύρου χιούμορ. Μια χειμνιανική νύχτα με καταραστικό βροχικό, ένας λαϊκός λιγομίλητος άντρας και μια μεσοαστή σνομπ κοπέλα καταλήγουν σ' ένα απόμυρο πανδοχείο, για να περάσουν τη νύχτα τους, ώπου να φτιάξει ο καιρός. Όμως, ο παράξενος τύπος στη ρεσεψιόν του πανδοχείου τούς ενημερώνει ότι ένα μόνο δωμάτιο υπάρχει με ένα μονό κρεβάτι. Σκηνοθεσία και μουσική επιμέλεια Βάσος Αργυρίδης. Τελευταίες παραστάσεις Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή στις 8:30 μ.μ. στο Θέατρο Ανεμών, Λασιδιά, Λευκωσία. ☎ Πληρ. 22573031.

art@kathimerini.com.cy

Εκδηλώσεις - Ελλάδα

ΘΕΑΤΡΟ

Κυριακή 24.7

Πρεμιέρα
με έργο Λόρκα

Πρεμιέρα στο Θέατρο ΕΗΜ στα Ιωάννινα για «Τα μάγια της πεταλούδας» του Λόρκα, που παρουσιάζει το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Ιωαννίνων σε σκηνοθεσία της Ρηνιώ Κυριαζή και του Ορέστη Τάση. Τα σκηνικά και κοστούμια είναι του Κωνσταντίνου Ζαμάνη. Ενορχη: 9 μ. μ. ☎ Ιωάννινα

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Τρίτη 26.7

Μυθολογίες
και τοπία

Στην γκαλερί «Καροπούλος Fine Arts» στη Μύκονο παρουσιάζεται η νέα έκθεση της Σοφίας Καλογεροπούλου «Ελληνικές μυθολογίες και τοπία». Ενα ταξίδι στον χρόνο, που στηρίζεται στην παράδοση αλλά και στη μυθολογία. Εως τις 2 Αυγούστου. ☎ Χώρα Μυκόνου

ΟΠΕΡΑ

Τρίτη 26.7

«Ναμπούκο»
στο Ηρώδειο

Ο «Ναμπούκο» του Βέρντι, παρουσιάζεται από την Εθνική Λυρική Σκηνή στο Ηρώδειο για τέσσερις παραστάσεις (26, 27, 28, 29/7). Η σκηνοθεσία είναι του Βασίλη Νικολαΐδη. Την Ορχήστρα και τη Χορωδία της ΕΛΣ διευθύνει ο μάστρος Ηλίας Βουδούρης. Ενορχη: 9 μ. μ. ☎ Ηρώδειο

ΘΕΑΤΡΟ

Παρασκευή 29.7

«Ριχάρδος Γ΄»
με Κέβιν Σπέισι

Στο αρχαίο θέατρο της Επιδάου η πολυαναμενόμενη παραγωγή «Ριχάρδος Γ΄», όπου ο Σαμ Μέντες σκηνοθετεί τον καλλιτεχνικό διευθυντή του Old Vic Κέβιν Σπέισι. Οι δύο καλλιτέχνες συναντιούνται εκ νέου στο διατλαντικό αυτό εγχείρημα για πρώτη φορά μετά την ταινία «American Beauty», που χάρισε και στους δύο τα βραβεία BAFTA και Όσκαρ. Ο θίασος επανδρώνεται και πάλι με

κορυφαίους Αμερικανούς και Βρετανούς ηθοποιούς και ξεκινάει μια διεθνή περιοδεία προτού καταλήξει στη σκηνή του BAM στη Νέα Υόρκη. 29, 30/7, ☎ Επίδαυρος

ΜΟΥΣΙΚΗ

Πέμπτη 28.7

Ηχοι Μεσογείου
από τη Γιαννάτου

Ολοκληρώνεται το τρίήμερο φεστιβάλ «Μεσογείος, η γειτονιά μας» στην Τεχνόπολη με τη μουσική συνάντηση της Σάββας Γιαννάτου και των Prímanera en Salónico με τη Μάρθα Μαυροειδή και την Fide Koksal από τη Σμύρνη. Ώρα έναρξης: 9 μ. μ. ☎ Πειραιώς 100, Γκάζι

ΜΟΥΣΙΚΗ

Παρασκευή 29.7

Πορτοκάλογλου
στην Τεχνόπολη

Ο Νίκος Πορτοκάλογλου τραγουδάει για το «Χαμόγελο του Παιδιού», στην Τεχνόπολη, στο Γκάζι. Στη συναυλία συμμετέχουν οι Νίκος Ζιώγαλας, Βασιλική Καρακώστα, Κωστής Μαυραβέλιας και Μανώλης Φάμελλος. Ώρα έναρξης: 9.30 μ. μ. ☎ Πειραιώς 100, Γκάζι

ΕΚΘΕΣΗ

Σάββατο 30.7

Θάλασσα ονειρική
στην Ερμούπολη

«Θάλασσα ονειρική - ταξιδεμένη» είναι ο τίτλος της έκθεσης που εγκαινιάζεται στην Παναθηναϊκή Κυκλάδων στην Ερμούπολη της Σύρου. Συμμετέχουν κορυφαίοι Έλληνες ζωγράφοι, μεταξή των οποίων οι Παναγιώτης Τέτσης, Κώστας Τσόκας, Παύλος, Χρήστος Καραράς κ. ά. Ώρα έναρξης εγκαινίων: 8.30 μ. μ. ☎ Σύρος

Επιμέλεια:
ΝΕΛΛΗ ΑΜΠΡΑΒΑΝΕΛ
abravanel@kathimerini.gr

Αγγλοι ρομαντικοί

Η έκθεση «Romantics» στην πινακοθήκη Tate Britain του Λονδίνου είναι αφιερωμένη στο έργο Βρετανών καλλιτεχνών του 19ου αιώνα, οι οποίοι πίστευαν στη «δημιουργική ελευθερία» πέρα από τα δεσμά της παράδοσης και του στυλ, εκφράζοντας το πνεύμα του ρομαντισμού όλη την Ευρώπη. Παρουσιάζονται πάνω από 170 πίνακες και έργα σε χαρτί, τα οποία ανήκουν στη συλλογή της πινακοθήκης. Ανάμεσα τους, τοπία και θαλασσογραφίες του Τέρνερ, έργα φορτισμένα με δραματική ένταση, καθώς και οραματικές εικόνες του ποιητή και ζωγράφου Ουίλιαμ Μπλέικ, τις οποίες πρόσφατα απέκτησε η πινακοθήκη. Εκτίθεται επίσης έργα του Τζον Κόνσταμπλ, του Χένρι Φιούζελι, του Σάμιουελ Πάλμερ και του Χένρι Γουόλς (εδώ ο πίνακας του «Τσάτερτον», 1856) ενώ ένα τμήμα της έκθεσης είναι αφιερωμένο στην επιρροή αυτών των καλλιτεχνών στους νεο-ρομαντικούς του 20ού αιώνα.

Donmar Warehouse
www.donmarwarehouse.com

«Luis Miller». Γόνος πανίσχυρης αριστοκρατικής οικογένειας, ο Φερδινάνδος είναι πρόθυμος να απαρνηθεί τη θέση και την περιουσία του για την αγαπητή της Λουίζας, κόρης ενός φτωχού μουσικού. Σ' έναν κόσμο όμως που τον κυβερνούν το ψέμα και η απληστία και όπου η εξουσία είναι το παν, η ελευθερία και η ευτυχία του νεαρού ζευγαριού είναι πέρα από τον έλεγχό τους. Στη «Λουίζα Miller», που ενέπνευσε την ομώνυμη όπερα στον Βέρντι, ο Σίλερ εστιάζει στην πάλη ανάμεσα στην τιμή και τη διαφθορά, την αγάπη και την εξουσία, την αλήθεια και την προδοσία. Ο Μάικλ Γκραντέιτς, ο οποίος έχει ήδη σκηνοθετήσει τον «Δον Κάρλο» και τη «Μαρία Στούαρτ», παρουσιάζει μια νέα παραγωγή έργου του Γερμανού ποιητή και δραματουργού, σε απόδοση και διασκευή του Μάικ Πούλτρον. Η παράσταση έχει κερδίσει θερμούς επαίνους από την κριτική, τόσο όσον αφορά τη σκηνοθεσία του Γκραντέιτς όσο και τους ερμηνευτές, ανάμεσα τους η Φελισίτι Κένταλ (Λουίζα), ο Μαξ Μπένετ (Φερδινάνδος), ο Πολ Χίγκινς (ο μουσικός πατέρας της Λουίζας), ο Αλεξ Κίνγκστον (Λαίδη Μίλφορντ). Εως τις 30 Ιουλίου.

ΣΑΝ ΦΡΑΝΣΙΣΚΟ
ΕΚΘΕΣΗ
Museum of Modern Art

www.sfmoma.com

«The Steins Collect: Picasso, Matisse and the Parisian Avant-Garde». Η Γερτρούδη Στίν υπήρξε μια θρυλική μορφή στους παρισινούς καλλιτεχνικούς κύκλους των αρχών του 20ού αιώνα. Η Αμερικανίδα συγγραφέας και τα αδελφία της, ο Λέο, ο Μάικλ και ο σύζυγός του, η Σάρα, εγκαταστάθηκαν το 1900 στο Παρίσι και συνδέθηκαν με τους καλλιτέχνες της παρισινής αβάν-γκαρντ. Παρά τα περιορισμένα οικονομικά μέσα τους, αγόραζαν έργα όταν οι καλλιτέχνες είχαν τη μεγαλύτερη ανάγκη υποστήριξης και βοήθησαν σημαντικά στην ανέλιξη τους. Με το τολμηρό, διορατικό γούστο τους δημιούργησαν μια εκπληκτική συλλογή μοντέρνας τέχνης, με έργα όχι μόνο του Πικάσο και του Ματίς, φίλων της Γερτρούδης, αλλά επίσης του Σεζάν, του Μονόρ, του Ρενουάρ, του Τουλούζ-Λотреκ και πολλών άλλων. Μέρος της συλλογής αυτής ανήκει στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης του Σαν Φρανσίσκο (δωρεά της οικογένειας Στίν), το οποίο διοργανώνει αυτή την έκθεση, έχοντας συγκεντρώσει πολλά ακόμα έργα από αμερικανικά και ευρωπαϊκά μουσεία (εδώ το «Αλλοζίο υμνόν» του Ματίς, 1907). Εως τις 6 Σεπτεμβρίου.

Επιμέλεια: ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΤΟΥΠΑΚΗ

Εξέγερση απέναντι στον κακό μας εαυτό

Είναι κρίμα να τοποθετούμε τα παιδιά σε ροζ συννεφάκια, με το πρόσχημα της προστασίας, λέει ο συγγραφέας Χρήστος Μπουλώτης

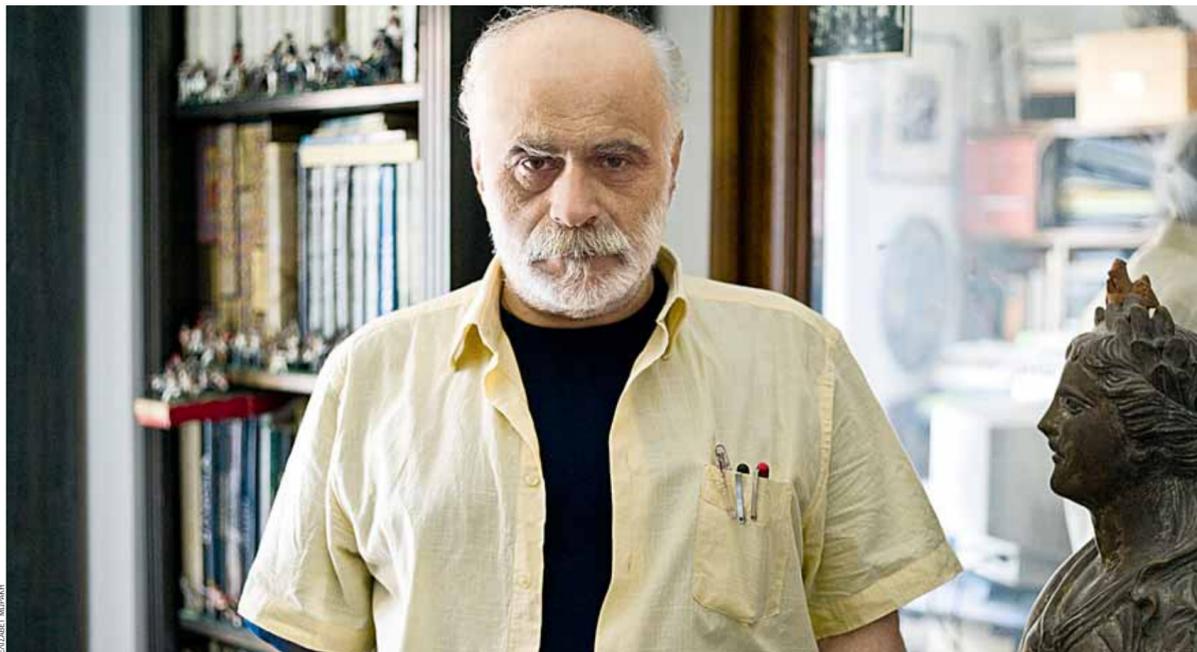
Της ΣΑΝΤΡΑΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗ

Υποψήφιος για το διεθνές λογοτεχνικό βραβείο Hans Christian Andersen 2012, ο συγγραφέας Χρήστος Μπουλώτης χαρίζει φέτος το καλοκαίρι στο πολυπληθές παιδικό και εφηβικό κοινό του το νέο του βιβλίο «Ουφ! Οι απίθανες ιστορίες του Αρν», που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Πατάκη. Ευκαιρία να ευθυμίσουμε και ταυτόχρονα να προβληματιστούμε κι εμείς οι μεγάλοι με την ιστορία του μικρού Αρν, που έχει λίγο δυσλεξία, έναν γιάπι μπαμπά που τον παραμελεί συνέχεια, μια μαμά νευρωτική και ελαφρώς ρασοίστρια, αλλά και τη Μαρία, την αγαπημένη του συμμαθήτριά, με την οποία γράφει τραγούδια rap. Τον τελευταίο καιρό μαθαίνει ο Αρνς ένα δύσκολο παιχνίδι, την «οικονομική κρίση»... Όμως δεν το βάζει κάτω.

Ο Χρήστος Μπουλώτης, γεννημένος στη Μύρινα της Λήμνου, είναι αρχαιολόγος στην Ακαδημία Αθηνών. Δίδαξε στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο και στα μεταπτυχιακά τμήματα της Φιλοσοφικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, ενώ συνεχίζει να διδάσκει Ιστορία Αρχαίας Τέχνης στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών και δημιουργική γραφή στο Εθνικό Κέντρο Βιβλίου. Παράλληλα, από το 1987 ασχολείται συστηματικά με την παιδική λογοτεχνία. Έχει εκδώσει μέχρι σήμερα περισσότερα από εξήντα βιβλία και έχει βραβευτεί επανειλημμένα (Πρώτο Ευρωπαϊκό Βραβείο Pier Paolo Vergerio το 1989 για το βιβλίο «Η παράξενη αγάπη του αλόγου και της λεύκας», Κρατικό Βραβείο το 2000 για «Το άγαλμα που κρύωνε», Βραβείο «Κώστα και Ελένης Ουράνη» της Ακαδημίας Αθηνών το 2000 κ. ά.). Οι περιπέτειες του Αρν στάθηκαν η αφορμή για μια συζήτηση μαζί του.

— Στο τελευταίο σας βιβλίο, μέσα από την κοφτερή ματιά του μικρού Αρν, ασκείτε κριτική στην εικόνα της μέσης ελληνικής οικογένειας, δίνοντας έμφαση στην οικονομική κρίση των ημερών μας. Ποιες οι αφητίριες και ποιος ο στόχος σας;

— Βασική μου θέση ότι ο συνειδητοποιημένος συγγραφέας δεν μπορεί παρά να είναι ένας ευαίσθητος παραγράφος της εποχής του, δέκτς και

Με τη λογοτεχνία για παιδιά πιστεύω ότι επιτελώ έργο πολύ σοβαρότερο και υπεύθυνο από ό,τι με τη λογοτεχνία που κάνω για ενήλικους, λέει ο Χρήστος Μπουλώτης.

ταυτόχρονα πομπός. Η παθητική στάση θα έλεγα πως ισοδυναμεί με βολική απόδραση απ' τα παρόντα. Δεν έχω βέβαια την ψευδαίσθηση ότι οι συγγραφείς μπορούν να μετακινήσουν βράχους, να αλλάξουν άρδην πράγματα και καταστάσεις. Πιστεύω, ωστόσο, ότι με τα έργα τους, ακόμη και τα πιο ταπεινά, μπορούν να συμβάλουν σε μια κοινωνική κινητικότητα, στον βαθμό που ευαίσθητοι κάποιες ομάδες. Είμαι υπέρ της συνεχούς επαγρύπνησης, υπέρ του «εξεγερμένου» ανθρώπου που δεν βολεύεται εύκολα και άκριτα σε καταστάσεις. Οι μεγάλες αλλαγές, ακόμη και ανατροπές, έρχονται, πιστεύω, βαθμιαία και πάντως σταθερότερα μέσα από τις καθημερινές «εξεγέρσεις». Σ' αυτό θα συμφωνούσα με τον Καμύ όταν λέει «όχι η επανάσταση, αλλά η εξέγερση». Και βέβαια δεν

αξιωνόμαστε καμία αλλαγή αν πρώτα δεν εξεγερθούμε απέναντι στον κακό μας εαυτό.

Τα παιδιά δεν ζουν έξω από το κοινωνικό αυτό παιχνίδι. Είναι κρίμα να τα τοποθετούμε ψηλά σε ροζ συννεφάκια ή σε κοπάδια με αθάνα προβατάκια, με το πρόσχημα της προστασίας. Η «πολιτική» σκέψη και συμπεριφορά, στην ευρεία τους έννοια, ασκούνται ήδη από τις μικρές ηλικίες, είναι κι αυτές μέρος της αγωγής, όπως εξάλλου και η αισθητική. Η οικονομική κρίση των ημερών μας, για παράδειγμα, ως φαινόμενο σαρωτικό με βαθιές κοινωνικές προεκτάσεις, δεν αφορά μόνο τους ενήλικους. Στη μακρά της διάρκεια, δυστυχώς, θα βρει ενήλικους τα σημερινά παιδιά. Αρα, θα πρέπει να είναι από τώρα κάπως υποψιασμένα, ανάλογα με την προσωπική τους ι-

κανότητα. Αυτά, ανάμεσα σε άλλα, περνά στο νέο μου βιβλίο μέσα από την κριτική ματιά του μικρού Αρν, που έρχεται συχνά αντιμέτωπος με ένα σωρό ερωτήματα και απορίες στο ίδιο του το σπίτι, στο σχολείο, στον κύκλο του φίλων του. Αυτός είναι ο στόχος μου: η ευαισθητοποίηση των παιδιών.

Ίδιος, αλλάζοντας

— Σε ποιο στάδιο της συγγραφικής σας εξέλιξης θα λέγατε πως βρίσκεστε τώρα;

— Παραμένω επίμονο ο ίδιος, αλλάζοντας συνεχώς. Κάθε συγγραφέας κουβαλάει στο πετσί του όλα του τα προηγούμενα στάδια, όπως κουβαλάμε τις προηγούμενες ηλικίες μας. Κι αυτό είναι η προίκα του. Τα συγγραφικά μου εργαλεία, μετά τόσα βιβλία, θέλω να πιστεύω ότι είναι καλύτερα ακονι-

σμένα. Και το σπουδαιότερο, τολμώ τώρα να θίξω κάποια «καυτά» θέματα περισσότερο αδέσμευτος, ανεμίζοντας τη σημαία μου κατά βούληση σε όλους τους ανέμους. Με τη λογοτεχνία για παιδιά πιστεύω ότι επιτελώ έργο πολύ σοβαρότερο και υπεύθυνο από ό,τι με τη λογοτεχνία που κάνω για ενήλικες. Τα σημερινά παιδιά, μην το ξεχνάμε, είναι οι αυριανοί ψηφοφόροι, ίσως οι αυριανοί άνεργοι και μετανάστες — ένα επώδυνο σενάριο που και μόνο στη σκέψη του τρομάζω.

— Πού συναντιούνται η αρχαιολογία, η διδασκαλία και η συγγραφή παιδικών βιβλίων;

— Θα ήταν δύσκολο να τραβήξω αυστηρές διαχωριστικές γραμμές ανάμεσα σ' αυτές μου τις δραστηριότητες. Συναντιούνται, θα έλεγα, πολλαπλά και ευτυχώς, γόνιμα. Όλες μαζί αποτελούν

Λογοτεχνικό επωαστήριο

— Διαβάζοντας το βιβλίο σας, διαπιστώνει κανείς ότι βασικό εργαλείο σας είναι το χιούμορ. Μπορεί να έχει λογοτεχνικό ενδιαφέρον ένα θέμα όπως η οικονομική κρίση;

— Το χιούμορ είναι, πιστεύω, ένα από τα πλέον αποτελεσματικά οχήματα για να πάει κανείς κατευθείαν στην καρδιά σοβαρών ζητημάτων όπως η έλλειψη ταυτότητας που διακρίνει τη σημερινή ελληνική οικογένεια και η οικονομική κρίση. Μην ξεχνάμε τον καιρία διαβρωτικό του ρόλο. Μαζί με τη γοργή αφήγηση και τις απρόσμενες ανατροπές, το χιούμορ καθιστά ένα βιβλίο τερπνό ανάγνωσμα, ιδίως όταν αποδέκτες του είναι τα παιδιά. Όσο για το λογοτεχνικό ενδιαφέρον που μπορούν να έχουν θέματα όπως η οικονομική κρίση, δεν το συζητώ. Περίοδοι κρίσης, μεταβατικές εποχές και μετακλιμακικές καταστάσεις στάθηκαν πάντα το καλύτερο επωαστήριο λογοτεχνικών έργων. Το αντίθετο θα με ξενίξει.

πλέον μια γοητευτική ενόττητα, που τη βιώνω ως αναγκασιότητα. Η αρχαιολογία παραμένει φυσικά η στέγερη βάση μου, επιλογή ζωής από τα μαθητικά μου ήδη χρόνια. Η παιδική λογοτεχνία, από την άλλη, με τραβά επίμονα απ' το μαρμαίνο σάκις τυχαίνει να την παραμελώ. Όσο για τη διδασκαλία -χωρίς υψωμένο δάχτυλο- ενυπάρχει και στην αρχαιολογία και στην παιδική λογοτεχνία. Αν η αρχαιολογία είναι δάσος βαθύσκιο, η λογοτεχνία για παιδιά είναι το ξέφωτο που σου δίνει ανάσα να συνεχίσεις μες στο δάσος της επιστήμης. Τώρα πλέον το ξέρω καλά: Η λογοτεχνία, χωρίς υπερβολή, με βοηθάει να κάνω καλύτερη αρχαιολογία.

— Κι ένα δικό σας «ουφ!» γιατί θα ήταν;

— Ουφ! Από πού να πρωταρχίσω σ' αυτούς τους χαλεπούς καιρούς;

ΔΩΡΟ
Η μεγαλύτερη ψάθινη τσάντα του καλοκαιριού, για στυλάτες εμφανίσεις στην παραλία και όχι μόνο!

MONO €8.50
Προοριστική

Το Νο1 σε πωλήσεις lifestyle περιοδικό στην Κύπρο

Τέλιος Αυγούστου

KEEP IT ALIVE
Ρωτήσαμε 100 ζευγάρια για το sex μετά το γάμο

Pool PARTY
ΜΕΤΑ ΤΑ SEXY BODIES
ΕΛΙΑ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ
ΜΑΡΙΑ ΜΙΧΑΗΛ
ΙΩΑΝΝΑ ΠΟΥΛΝΕΙΚΗ

TRUE STORY
«Ο ΣΥΝΤΡΟΦΟΣ ΜΟΥ ΕΡΩΤΕΥΤΗΚΕ ΤΗΝ ΚΟΡΗ ΜΟΥ»

CAST AWAY
ΕΝΤΟΝΑ ΧΡΟΜΑΤΑ, ΠΟΛΥΧΡΟΜΑ PRINTS ΚΑΙ ΑΕΡΑΤΑ ΥΦΑΣΜΑΤΑ

summer hotlist

ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ ΔΙΠΛΑ ΣΤΟ ΚΥΜΑ | ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΤΑΒΕΡΝΑΚΙΑ | PLACE TO BE | MUST ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ, τι δεν μπορεί να κανετε στις διακοπές σας

MONO €3.50

It's a hot summer

Ένα ποίημα για τον Στάλιν τον οδήγησε στον θάνατο

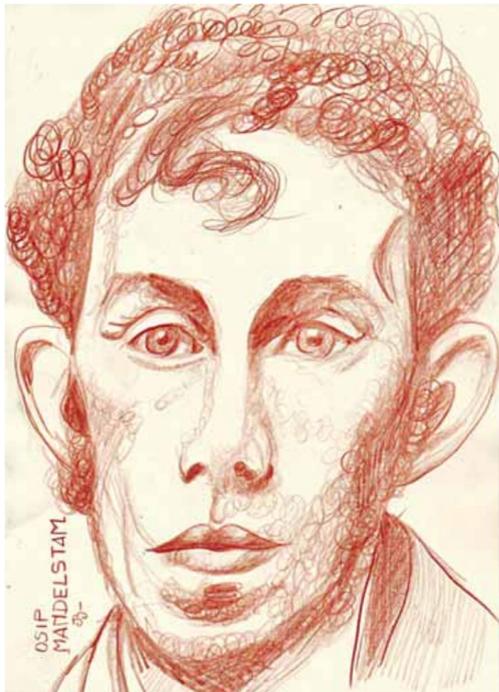
Η ιστορία του Οσιπ Μαντελστάμ, όπως την περιγράφει η γυναίκα του Ναντιέζντα

ΝΑΝΤΙΕΖΝΤΑ ΜΑΝΤΕΛΣΤΑΜ
Ελπίδα στα χρόνια της απελπισίας
μετ.: Σταυρούλα Αργυροπούλου
εκδ. Μεταίχμιο, σελ. 578

Του ΚΩΣΤΑ ΚΑΡΑΚΩΤΙΑ

«Ζούμε δίχως να νιώθουμε κάτω απ' τα πόδια μας τη χώρα, / τα λόγια μας στα δέκα βήματα ψυχά δεν τα ακούει τώρα, / κι όπου κουβέντα αρχινούν, / για του Κρεμλίνου τον βουνίσιο κάτι θα πουν. / Χοντρά τα δάχτυλά του, με σκουλήκια μοιάζουν παχιά, / σαν βαριά και κουβέντες του πχούν με σιγουριά. / Κατοραριδίδια τα μουστάκια του γελούν, / και από τις μπότες του οι λαϊμοί λαμποκοπούν». Αυτοί είναι μερικοί από τους στίχους του μοιραίου ποιήματος του Οσιπ Μαντελστάμ για τον Στάλιν που τον οδήγησε στη σύλληψη, στην εξορία και στον θάνατο. Ο Μαντελστάμ, από τους σημαντικότερους ποιητές της Ρωσίας, συνελήφθη πρώτη φορά το 1934 και εξορίστηκε στο Βορονέζ, 400 χιλιόμετρα νότια της Μόσχας. Το 1937 επέστρεψε, με απαγορευμένη όμως την επάνοδό του στη Μόσχα. Το 1938 συνελήφθη ξανά και καταδικάστηκε σε πέντε χρόνια καταναγκαστικά έργα στην Κολιμά της Σιβηρίας. Κατά τη μεταφορά του όμως εκεί, ενώ βρισκόταν σε σταθμό μεταγωγών κρατούμενων κοντά στο Βλαδιβοστόκ, πέθανε μάλλον τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους. Η τραγική οδοιπορία του Μαντελστάμ αποτυπώθηκε με εξαιρετική ενάργεια από τη σύζυγό του Ναντιέζντα, στο χρονικό της «Ελπίδα στα χρόνια της απελπισίας», το οποίο κυκλοφόρησε στη Δύση το 1970 και προκάλεσε έντονους κλυδωνισμούς στον χώρο των αριστερών διανοουμένων.

Ο εβραϊκός καταγωγής Οσιπ Μαντελστάμ γεννήθηκε το 1891 και μεγάλωσε στην Πετρούπολη. Δεν ακολούθησε την επιθυμία του πατέρα του να γίνει αρβιββός και για μερικά χρόνια περιπλήθε τα πνευματικά κέντρα της εποχής, όπως το Βερολίνο, το Παρίσι, τη Χαϊλδεβέργη, μελετώντας ποίηση και φιλοσοφία. Τις σπουδές που άρχισε στο ρομανογερμανικό τμήμα της φιλοσοφικής σχολής του Παρισιού, στο 1928 μένει με τη γυ-

Ο Ρώσος ποιητής Οσιπ Μαντελστάμ φυλακίστηκε, εξορίστηκε και τελικά βρήκε τον θάνατο στο στρατόπεδο μεταγωγών του Βλαδιβοστόκ.

δεν τις ολοκλήρωσε ποτέ. Δημοσίευσε τα πρώτα του ποιήματα το 1908 στο περιοδικό «Απόλλων» και συμμετείχε στο λογοτεχνικό κίνημα των ακριετών μαζί με την Άννα Αχμάτοβα. Το κίνημα αυτό επεδίωκε την αποκατάσταση της αυτονομίας της ποίησης γλώσσας. Το 1913 εκδίδει την πρώτη του ποιητική συλλογή («Πιέτρο») και από τότε εμφανίζεται συχνά με ποιήματα, δοκίμια και πρόζα. Από τα πιο σημαντικά έργα της περιόδου είναι η συλλογή «Tristia», όπου κυκλοφόρησε το 1922 στο Βερολίνο και έναν χρόνο μετά στην Πετρούπολη, διπλάσια οχεδόν.

Στο μεταξύ, το 1920, παντρεύτηκε στη Μόσχα τη Ναντιέζντα Γιακόβλεβα, ενώ είχε ήδη ξεσπάσει και εδρασηθεί η Οκτωβριανή Επανάσταση, απέναντι στην οποία κρατούσε κριτική στάση. Από το 1928 μένει με τη γυ-

ναίκα του στη Μόσχα, συχνά χωρίς δουλειά, απασχολείται με ταφράσεις και εργάζεται κατά διαστήματα σε διάφορες εφημερίδες. Παραμένει όμως πάντα ανεξάρτητος, με μια δική του ηθική και χωρίς να συμβιβάζεται με το καθεστώς, το οποίο έχει σκληρύνει πα τη στάση του. Το ίδιο άτεγκτος ήταν και με τους άλλους διανοούμενους, τους οποίους έβλεπε να ελιθίζονται και να αναπτύσσον ιδιαίτερες σχέσεις με το νέο καθεστώς. Δεν δίστασε μάλιστα να καστούσει δημόσια τον σχεδόν καθεστωτικό συγγραφέα κόμη Αλεξέι Τολστόι.

Η αφήγηση της Ναντιέζντα Μαντελστάμ αρχίζει από εκείνη την ημέρα του Μαΐου του 1934 που συνελήφθη ο Οσιπ στο σπίτι του στη Μόσχα. Η Ναντιέζντα, ξεπερνώντας τον εαυτό της, αγωνίζεται να κρατήσει τον Μα-

ντελστάμ στον κόσμο των ζωντανών με κάθε τρόπο. Τον επισκέπτεται στη φυλακή της οδού Λουμπάνκα, όπου και πληροφορείται την «ποιητική» αφορμή της σύλληψης, και αργότερα τον ακολουθεί στην εξορία με πρώτο σταθμό το Τσερντίν, όπου τον βλέπει να διαταράσσεται ψυχικά και να έχει παραισθήσεις. Δεύτερος σταθμός είναι το Βορονέζ, κοντά στην Τασκένδη, όπου τους επιτρέπεται, μετά την επανεξέταση της υπόθεσης, να συνεχίσουν την εξορία με λίγο καλύτερους όρους. Εκεί προσπαθούν να επιβιώσουν, πάντα με το στίγμα του εξόριστου και τον ασφυκτικό έλεγχο της σοβιετικής αστυνομίας, και η Ναντιέζντα δουλεύει ακόμα και εργάτρια.

Η συγγραφέας, όμως, δεν αγωνίζεται μόνο για τη σωματική και υλική ύπαρξη του Μαντελστάμ, αλλά και για την παραμονή του στον κόσμο της ποίησης. Αποστηθίζει και απομνημονεύει την ποιητική παραγωγή του Μαντελστάμ στους τόπους αυτούς και έτσι τη διασώζει και την εγγράφει στη ρωσική και την ευρωπαϊκή πνευματική παράδοση.

Τον Μάιο του 1937, η ποιητή της εξορίας έλξει και ο Μαντελστάμ με τη σύζυγό του προσπαθούν να επανασυνδεθούν με το περιβάλλον των γνωστών τους διανοουμένων. Παρά τις προσπάθειές τους, όμως, δεν κατάφεραν να παρακάμψουν την απαγόρευση διαμονής τους στη Μόσχα και μάλιστα τους αφαιρέθηκε και το διαμέρισμά τους εκεί. Αποκλεισμένοι από κάθε δουλειά, περιπλανιούνται και διαμένουν σε αρκετά λίγο γύρω από τη Μόσχα και για λίγο στο Λένινγκραντ, ζώντας στην απόλυτη ένδεια και αναζητώντας λίγα χρήματα από γνωστούς και φίλους. Την Πρωτομαγιά του 1938, ο Μαντελστάμ συλλαμβάνεται ξανά και έκτοτε κλονείται να ιχνη του. Η σύζυγός του τον αναζητεί μάταια, ώσπου μαθαίνει τον θάνατό του. Στο τέλος της εξορίας της κρατούσε την αποδοξεί, από τις αφηγήσεις και τις εκδοχές λίγων συγκρατούμενων του Μαντελστάμ, τον τρόπο του θανάτου του στο ερασιματικό παγωμένο ποτό του στρατοπέδου μεταγωγών του Βλαδιβοστόκ.

Η Σοβιετική Ένωση τη δεκαετία του '30

Η συγγραφέας με τα απομνημονεύματά της και με επικεντρωμένα πάντα τον Μαντελστάμ συνθέτει μια τοιοχογραφία της Σοβιετικής Ένωσης την εποχή της σταλινικής τρομοκρατίας, κυρίως τη δεκαετία του 1930. Περιγράφει και αποδίδει ανάγλυφα τις πρακτικές της αστυνομίας, τον τρομερό σε ένταση και έκταση χαφιεδισμό, τις συνοπτικές «δικαστικές» διαδικασίες, τις συνθήκες της εξορίας, τις διαδρομές των γκουλάγκ.

Στέκεται ιδιαίτερα στην κοινωνική καταγορία των διανοουμένων και τονίζει τις σχέσεις τους με το καθεστώς και τον έλεγχο και τη χρήση τους από αυτό. Αναδεικνύει την ανασφάλειά τους και τις συχνές μεταπτώσεις στις θέσεις του «εχθρού του λαού» και του εκτοπισμένου ή του εκτελεσμένου.

Αποκαλύπτει όμως και τη χρήση του τρομοκρατικού κλίματος για το ξεκαθάρισμα των μεταξύ τους, ακόμα και των λογοτεχνικών,

λογαριασμών. Με τις αναμνήσεις της, τελικά, ανασύρει και εκθέτει τους τρόπους και τη λειτουργία του σοβιετικού ολοκληρωτισμού.

Εκχωρίζει εκείνους που της συμπαράσταν, σε πείσμα των τρομερών καιρών, όπως η στενή φίλη του Μαντελστάμ, μεγάλη ποιήτρια, Άννα Αχμάτοβα ή και ο Πάστερνακ. Αντίθετα, αφήνει την πίκρα της να ξεχειλίσει για τους άσους αδιαφόρησαν ή και συνήργησαν στη

διώξη του συζύγου της. Από τους πολιτικούς ηγέτες αναφέρεται θερμά στον Νικολάι Μπουχάρν, ο οποίος τους συμπαράσταν όσο μπορούσε και ο οποίος λίγο αργότερα εκτελέστηκε και αυτός.

Τελικά, η Ναντιέζντα Μαντελστάμ δημιουργεί ένα σπαραχτικό ερωτικό και θρηνητικό έπος για την πολλαπλή λεηλασία της ζωής του αγαπημένου της άνδρα, αλλά και εκατομμυρίων άλλων ανθρώπων. Η ανάγνωσή του, παρά τη ροή της ιστορίας και τα όσα ορμητικά παρέσυρε, παραμένει επίκαιρη. Ίσως δε είναι και ιδιαίτερα χρήσιμη στη σημερινή Ελλάδα, όπου μεγάλα τμήματα του πληθυσμού λόγω της έντονης και πολυεπίπεδης κρίσης φαίνονται να αγνοούνται από τον λόγο και τις ολοκληρωτικές πρακτικές των άκρων.

Η μετάφραση της Σταυρούλας Αργυροπούλου αποδίδει την ένταση της αφήγησης και η έκδοση συνολικά είναι εξαιρετική.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αθήν την εβδομάδα	Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες	Εβδομάδα στη Λίστα
1	Η τέχνη του να έχεις πάντα δίκιο, του Άρτουρ Σοπενχάουερ, μετ. Μυρτά Καλοφωλιά (Πατάκης). Ένα οξύ και οργισμένο κείμενο, που αυτοσαπνίζεται ως εγκυρίδιο επικράτησης έναντι οποιουδήποτε αντιπάλου.	2
2	Η Ελλάδα των κρίσεων, του Σερ Βασ. Μαρκεζίνη (Λιβάνης). Ένα «προσωπικό δοκίμιο», ένα είδος αυτοβιογραφίας αλλά και σκέψης για την Ελλάδα της κρίσης.	9
3	Κρίσιμη Λεξιλόγιο: οι οικονομικοί όροι που μας καταδυναστεύουν, του Γιάννη Βαρουφάκη (Ποταμός). Μια λεξικογραφική προσπάθεια εναντίον της περιρρέουσας μελαγχολίας.	4
4	Οι αιτίες της παρακμής στη σύγχρονη Ελλάδα, του Παναγιώτη Κονδύλη (Θεμέλιο). Εμπνεύσεις και εξηγήσεις ενός μεγάλου Έλληνα στοχαστή.	11
5	Μανιφέστο των ανήσυχων οικονομολόγων, συλλογικό, μετ. Σώπη Τριανταφύλλου (Πόλις). Κρίση και χρέη στην Ευρώπη. Οι συγγραφείς καταγράφουν μύθους και προτείνουν μέτρα για την έξοδο.	12
6	Μεγαλώνοντας μέσα στην ελληνική οικογένεια, του Ματθαίου Γιωσαφάτ (Αρμός). Πώς μπορούμε να προφυλάξουμε τα παιδιά από το ν' αναπτύξουν προβληματικές συμπεριφορές;	21
7	Η ζωή είναι επίλυση προβλημάτων, του Καρλ Πόπερ (Μελάνι). Ένα βιβλίο με σκέψεις για τη γνώση, την επιστήμη, το σώμα, την ειρήνη, την ελευθερία.	1
8	Κρυμμένο στο Αιγαίο, της Σοφίας Παπαϊωάννου (Πατάκης). Η ιστορία του Μιχάηλ Κουτλάκη στη διάρκεια της κατοχής, που μοιάζει με παραμύθι.	2
9	Ο καιρός των κρίσεων, του Μισέλ Σερ, μετ. Λαοκρατία Λάκκα, επιμ. Βαγ. Μπισιώρης (Καλέντζης). Τι χρειάζεται για να μετατραπούν οι εποχές των κρίσεων σε εποχές αλλαγών;	2
10	Αγανακτώ, του Στεφάν Εσσέλ, μετ. Σώπη Τριανταφύλλου (Πατάκης). Οδηγίες αντίδρασης και αγανάκτησης από έναν παλαίμαχο αντιστασιακό του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.	15

Αθήν την εβδομάδα	Λογοτεχνία	Εβδομάδα στη Λίστα
1	Ο ερωτευμένος Πολωνός, της Μάρως Βαμβουνάκη (Ψυχογιός). Μια θηοποιός εξοφάνει πριν από την πρεμιέρα. Όλοι την αναζητούν.	3
2	Το κομπιλιό της Πράγας, του Ουμπέρτο Εκο, μετ. Εφρ Καλλιρατίδη (Ψυχογιός). Οι αντιθέσεις, οι ζυμώσεις και οι ακρότητες του 19ου αιώνα, σε μια διαδρομή ανάμεσα στο Παρίσι, το Παλέρμο και το Τορίνο.	13
3	Άγιοι και δαίμονες - Είς τον Πόλη, του Γιάννη Καλοπούζου (Μεταίχμιο). Μυθολογία και πραγματικότητα στην Πόλη από το 1808 ως το 1831. Με έριτες, δυνατές φιλίες, πλοήπη, φτώχεια, κρυποχριστιανούς και δεισιδαιμονίες.	8
4	Είμαι αντιστρέφω ουσιαστικά, μονόλογος του Μανόλη Αναγνωστάκη (Πατάκης). Μια συνομιλία που μαγνητοφωνήθηκε το 1992 και τελικά δημοσιεύεται έξη χρόνια μετά τον θάνατο του ποιητή.	4
5	Νέμεσις, του Φίλιπ Ροθ, μετ. Κατερίνα Σινιά (Πόλις). Μια επιδημία πολιομυελίτιδας στο Νιου Τζέρσεϊ και η αδυναμία μας μπροστά στη δύναμη των περιστάσεων.	5
6	Τι σου είναι η αγάπη τελικά, της Αλκυόνης Παπαδάκη (Καλέντζης). Δύο κορίτσια που οι δρόμοι τους χώρισαν χωρίς να το θελήσουν, κράτησαν ανέπαρη την αγάπη τους.	8
7	Η τριλογία της Μασσαλίας, του Ζαν Κλωντ Ιζζό, επιμετρο Ριχάρδος Συμερίτης (Πόλις). Επανεξέταση σ' έναν τόμο των τριών βιβλίων του Ιζζό με πρωταγωνιστή τον ευαίσθητο αστυνομικό Φαμπιό Μοντάλ.	1
8	Το όνειρο του Κέλντ, του Μάριο Βάργκας Λίσα, μετ. Μαργαρίτα Μπουστάου (Καστανιώτης). Η περιπετειώδης ζωή ενός θρύλου: του Ιρλανδού Ρότζερ Κέιζμντ, που ξεκινά από το Κονγκό το 1903 και καταλήγει σε μια φυλακή του Λονδίνου το 1916.	2
9	Η ηλικία της αβεβαιότητας, του Αντρέα Καμυλλέρι, μετ. Φωτεινή Ζερβού (Πατάκης). Ο Μονταλμπάνο ερωτεύεται ενώ ήδη βρισκόταν στην τρίτη ηλικία...	7
10	Ο Άγιος Ηρακλής, του Θεωδωρή Καλλιρατίδη (Γαβριηλίδης). Η ζωή του πιο διάσημου ήρωα της ελληνικής μυθολογίας μ' έναν άλλο τρόπο.	2

Η «Κ» προτείνει

Οι άγνωστοι μέσα στο σπίτι, του Ζωρζ Σιμενόν, μετ. Αργυρώ Μακάρμφω (Αργό). Μια κατάσταση απραξίας για τον δικηγόρο Εκτόρ Λουρσά που διαρκεί 18 χρόνια και ανατρέπεται σ' ένα βράδυ, όταν ανακαλύπτεται κάτω από τη στέγη του έναν άνθρωπο που σκοτώθηκε με μια σφαίρα στον λαιμό. Μια ανακάλυψη που τον βγάξει από την κατάσταση φοβίας που ζούσε τόσα χρόνια. Και εκτός από το άγνωστο πτώμα, ο Εκτόρ Λουρσά διαπιστώνει ότι άγνωστοι είναι και οι άνθρωποι που ζει μαζί τους...

Ενα πτώμα που ανακαλύπτεται τυχαία, γίνεται αφορμή αποκαλύψεων...

Τα στοιχεία αυτή την εβδομάδα έδωσαν τα βιβλιοπωλεία: **Αγνωστικός** (Πυραυλάκη 11, Ιωάννινα), **Ελευθεροβυδικός** (Αλυσίδα), **Εστία** (Σόλωνος 60, Αθήνα), **Ευρημικός** (Ανδρέα Παπανδρέου 11, Χαλάνδρι), **Ιανός** (Αθήνα, Θεσσαλονίκη), **Μικρός Κορσής** (Παπάγου 7 και Αριστοφάνους, Χαλάνδρι), **Οικανός** (Κολοκοτρώνη 11, Λαμία), **Public** (Αλυσίδα), **Παπουτσιάρι** (Αλυσίδα), **Πάπυρος** (Απλιωτάρης 42-44, Χίος), **Πρωτοπόρος** (Γερουκωποπούλου 31-33, Πλατεία Γεωργίου, Πάτρα), **Τσιουλιόκος** (Ασκληπείου 15, Τρίκαλα).

• Τα συνεργαζόμενα βιβλιοπωλεία είναι αρμόδια των αναζητήσεων που παρουσιάζονται στη διάρκεια της προερχόμενης εβδομάδας.

Επιμέλεια: **ΟΛΓΑ ΣΕΛΛΑ**

Η ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

«Διαβάζω»
Μηνιαία επιθεώρηση για το βιβλίο
Διπλό καλοκαιρινό τεύχος που παρουσιάζει περίπου 200 βιβλία - ένα καλό οδηγό για όσους θέλουν να έχουν μια συνολική εικόνα πριν από τις διακοπές. Επίσης, ακόμα και επισομάνσεις για τον χώρο του βιβλίου και συνεντεύξεις.

Η απουσία του έρωτα
Διηγήματα εκδ. Μοντέρνο Καιροί
Δώδεκα σύγχρονοι Έλληνες συγγραφείς καταθέτουν τη ματιά τους για τις ερωτικές σχέσεις και αναρωτιούνται: Γιατί ολοένα μεγαλύτεροι αριθμοί των μοναχικών γυναικών και ανδρών.

ΝΙΚΟΣ ΔΗΜΟΥ
Δοκίμια εκδ. Οπέρα σελ. 200 - 14 ευρώ
Ο τόμος περιλαμβάνει όλα τα κείμενα που έχει γράψει ο συγγραφέας για άλλους πεζογράφους και ποιητές. Ανάμεσά τους, επτά δοκίμια για τον Ελύτη, τέσσερα για τον Σεφέρη και από ένα για τους Βιζυινό, Ελισό, Ταχισό, Οργουέλ και Κική Δημοσιού. Ένας θσαυράς από σκέψεις, αναλύσεις και παρατηρήσεις που φωτίζουν μεγάλα έργα της εποχής μας.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ
IMMANUEL WALLERSTEIN
Σύγκρουση πολιτισμών: Η μεγάλη εικόνα και το μελλοντικό σύστημα επιμ. Κώστας Μαρκετός εκδ. Θύραθεν σελ. 186
Σύγκρουση πολιτισμών; Ποιοι είμαστε εμείς; Ποιοι είναι οι άλλοι; Κοιμηθείς ιστορικός οικονομολόγος, ο Ιμάνουελ Βαλερστάιν υποστηρίζει εδώ και χρόνια πως το ιστορικό μας σύστημα, η καπιταλιστική κοσμοοικονομία βρίσκεται

Νέες εκδόσεις

ΞΕΝΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ
ΤΖΟΡΤΖ ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ
Το αδιέξοδο
μετ. Θανάσης Πισανικόπουλος
εκδ. Πατάκη
σελ. 376 - 17,50 ευρώ

Ένα ζεστό καλοκαιρινό απόγευμα του 1972, οδηγώντας το αμάξι τους, τρεις έφηβοι εισβάλλουν σε μια σκληρή γεροντία της Ουάσιγκτον. Προσβάλλουν τα παιδιά της γεροντίας και παγιδεύονται στο αδιέξοδο, καθώς πολύ γρήγορα μια εξαγριωμένη συμμορία συγκεντρώνεται γύρω τους. Η τραγωδία δεν αργεί. Τριάντα πέντε χρόνια μετά το μοιραίο, το συγκεκριμένο συμβάν παραμένει το καθοριστικό σημείο της ζωής τους. Ο Αλεξέ Πάππας διευθύνει πλέον το καφέ του πατέρα του. Μια τυχαία συνάντηση ανάμεσα σε αυτόν και ένα μέλος της συμμορίας οδηγεί σε μια νέα επαφή όπου ο ένας ζητάει από τον άλλον συγχώρεση. Όμως, κάποιο άλλο μέλος, που μόλις αποφυλακίστηκε, ζητάει αποζημίωση για τον χαμένο χρόνο.

ΜΙΣΕΛΑ ΟΥΛΕΜΠΕΚ
Ο χάρτης και η επικράτεια
μετ. Λίνα Σιππάνου
εκδ. Βιβλιοπωλείον της Εστίας
σελ. 422 - 23 ευρώ

Κεντρικός ήρωας ο μονήρης καλλιτέχνης Ζεντ Μαρτέν. Παρακολουθούμε την προσωπική του ζωή, την επαγγελματική του σταδιοδρομία, τη σχέση του με τις γυναίκες, με τον πατέρα του και με το κύκλωμα της τέχνης. Μια από τις κρίσιμες στιγμές είναι η στροφή του από τη φωτογραφία στη ζωγραφική. Για τον κατάλογο της έκθεσης ζητεί από τον συγγραφέα Μισέλ Ουελεμπέκ να γράψει ένα κείμενο και έτσι ξεκινάει μια σχέση που θα μπορούσε να εξελιχθεί σε φιλία αν δεν την διέκοπε η άγρια δολοφονία του συγγραφέα. Μέσα από τη ζωή του Ζεντ, ο σύγχρονος δυτικός κόσμος παρουσιάζεται υπό το πρίσμα του τεχνικού, του κατασκευασμένου και του μαζικού, ενώ το άτομο ορίζεται ως τηλεθεατής, ως κοινωνικός, ως πελάτης, ως τουρίστας και χρήστης του Ιντερνετ.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΜΠΑΓΙΑΤΣ
Χαμιά Βαλκάνια
μετ. Μαρία Κεσίνη
εκδ. Κέδρος
σελ. 400 - 19,90 ευρώ
Ένα χαμιά ριζωμένο στην καρδιά των Βαλκανίων, σιωπηλός μάρτυρας εδώ και αιώνες ανομολόγητων ανθρώπινων μυστικών και ονείρων. Μια δυνατή φίλια αφηρηλάται στα άδυτα της

Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ανάμεσα στον Μεχμέτ πασά Σοκόλοβιτς που σκέφτεται τουρκικά και ονειρεύεται σερβικά και τον Μιμάρ Σινάν τον μέγα αρχιτέκτονα. Η ιστορία των Βαλκανίων ξετυλίγεται από τον 16ο αιώνα μέχρι σήμερα. Επεκτατικοί πόλεμοι, εμφυλίες διαμάχες, το μεγαλείο της δημοκρατίας, η βία της καταστροφής, η βαθιά πίστη και το τυφλό μίσος, η τραγωδία και η ομορφιά, η εναντίωση αναζητούν ταυτότητα.

ΔΟΚΙΜΙΟ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΟΥΚΗΣ
Η παρακμή της πατρότητας
εκδ. Σαββάλας
σελ. 188

της πρωταρχικής αιτίας της κατά μείζονα λόγο στην έκπτωση του πατριδικού ιδεώδους από τις αξίες της αλήθειας, της δικαιοσύνης και της

ΠΑΙΔΙΚΟ
ΝΑΤΑΛΙ ΝΤΕΛΕΜΠΑΡ
Εγώ τα ξέρω όλα για τις πριγκίπισσες
εκδ. Ορελί Μπλανς
εκδ. Μεταίχμιο
σελ. 32 - 10,10 ευρώ

«Οι μεγάλοι πιστεύουν πως τα ξέρουν όλα για τις πριγκίπισσες. Εγώ όμως νομίζω πως δεν έχουν καταλάβει τίποτε. Λοιπόν ακούστε με και θα σας πω όλα όσα θέλετε να μάθετε γι' αυτές». Το βιβλίο ανήκει στη χιουμοριστική σειρά «Εγώ τα ξέρω όλα...», η οποία αποτυπώνει το πώς τα παιδιά αμφισβητούν τις απόψεις των μεγάλων και διαμορφώνουν τον δικό τους τρόπο να αντιλαμβάνονται τον κόσμο γύρω τους.

Στάνες με αρχαία στο νησί των κούρων

Οι ανασκαφές στο Δεσποτικό αποκάλυψαν ένα σημαντικό ιερό και αρχαϊκά αγάλματα

Της **ΓΙΩΤΑΣ ΣΥΚΚΑ**

Αυτή η στάνη ήταν ιδιαίτερη, δεν έμοιαζε με τις άλλες. Το εντυπωσιακό τρίγλυφο στην είσοδό της δεν περνούσε απαρατήρητο από κανένα έμπειρο μάτι, ούτε βέβαια το μεγάλο γείσο. Ήταν η πρώτη εικόνα που αντίκρισε ο αρχαιολόγος Γιάννος Κουράγιος πριν από 15 χρόνια στο νησάκι του Δεσποτικού, δυτικά από την Αντίπαρο και ανατολικά της Σίφνου, όταν έφτασε με την Ντόλλη Γουλανδρή. Το ακατοίκητο νησί ήταν κατάλληλο για βοσκή πολύ περισσότερο η θέση Μάντρα την οποία ερεύνησε ο αρχαιολόγος Ν. Ζαφειρόπουλος για δύο ημέρες στα τέλη της δεκαετίας του '50. Παλιότεροι περιηγητές είχαν κάνει λόγο για αρχαία κατάλοιπα και πράγματι η μάντρα γύρω από τη στάνη των κατοικιών και το τυροκομείο ήταν γεμάτη από αρχιτεκτονικά μέλη.

Ένα χρόνο αργότερα, το 1997, ξεκίνησαν (με τη βοήθεια του υπουργείου Αιγαίου) οι ανασκαφές στο νησάκι του Δεσποτικού, Πρεπέσινης όπως ονομαζόταν στην αρχαιότητα κάτω από δύσκολες συνθήκες, αλλά με εντυπωσιακά αποτελέσματα. Η θέση Μάντρα ήταν χρυσωρυχείο, ιδιαίτερα η... στάνη. Γιατί όπως έδειξαν οι ανασκαφές, εκεί στην αρχαϊκή περίοδο λειτουργούσε σημαντικό Ιερό με πανελλήνια ακτινοβολία, με λατρεμένες θεότητες τον Απόλλωνα και την αδερφή του την Αρτέμιδα, ενώ στα κλασικά χρόνια προ-

στέθηκε και η λατρεία της θεάς Εστίας, με την επωνυμία Ισθμία. Δώδεκα κτίρια ήρθαν στο φως και πολλά εντυπωσιακά αναθήματα που έφεραν εκεί προσκυνητές απ' όλη την Ελλάδα για να τα αφιερώσουν στους θεούς. Τα κτίρια Α1 και Α2 ήταν οι λατρευτικοί χώροι του ναού κτισμένοι από τοπικό μάρμαρο, ενώ στα διπλάνα δωμάτια φτιαγμένα από οχιστόλιθο, λειτουργούσε το εστιατόριο.

Στο πρώτο δωμάτιο του Ιερού περιμεναν τον ανασκαφέα και όλους αυτούς τους θεθελοντές από ελληνικά και ξένα πανεπιστήμια που βοηθούν αυτά τα χρόνια, 600 αντικείμενα κάτω από το δάπεδο. Κορινθιακά ειδώλια και αγγεία, χρυσά, ελεφαντοστέινες πόρπες, αγγαλιματάρια από φαγεντιανή, εισηγμένα από την Αίγυπτο, σφραγιδολίθοι από μπιπολύτιμες πέτρες, σιδερένια και μολύβδινα αντικείμενα, ξίφη, γεωργικά εργαλεία από διαφορετικές χρονικές περιόδους, εισαγόμενα φαγιάνς, ακόμη και ένα αυγό στρουθοκαμήλου που βρέθηκε κομματιασμένο ανάμεσα στις οχιστόπλακες του δαπέδου. Τα περισσότερα χρονολογούνται στο β' μισό του 7ου έως το α' μισό του 6ου αι. π.Χ., βρέθηκαν όμως και πρωτόγονες λατρευτικές προσφορές. Το δαιδαλικό ειδώλιο γυναικείας θεότητας, το οποίο τώρα θαυμάζουμε στο μουσείο της Πάρου, ήταν από τα εντυπωσιακότερα ευρήματα που ήρθαν στο φως. Για τον ανασκαφέα Γιάννο Κουράγιο ένα από τα πιο συγκινητικά αφού δια-

Ο πλούτος των ευρημάτων στο Δεσποτικό και η δημιουργία ενός αρχαιολογικού πάρκου με οικολογικό χαρακτήρα θα αλλάξει τον αρχαιολογικό χάρτη των Κυκλάδων. Πάνω ένα από τα τριάντα τμήματα αρχαϊκών κούρων που βρέθηκαν στο Δεσποτικό.

σώζει τα αποτυπώματα του αγγειοπλάστου που το έφτιαξε.

Εντυπωσιακά ευρήματα

Για το ευρύ κοινό που μαθαίνει κάθε καλοκαίρι τι «βγάζει» η αλβιπτηνιστική γη του νησιού, το Δεσποτικό έχει μείνει ως το νησί των κούρων. Μαρμάρινα αγάλματα που κοσμούσαν το Ιερό, λαμπρά αναθήματα που είχαν υποστεί καταστροφές από την αρχαιότητα, κατακεραματισμένα μέλη αποτελούν το εντυπωσιακό υλικό το οποίο χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή του ύστερου συγκροτήματος που κτίστηκε πάνω σε τμήμα του κτιρίου Α και του νότιου συγκροτήματος.

Πάνω από 30 τμήματα αρχαϊκών κούρων και θραύσματα αγαλμάτων χρησιμοποιήθηκαν για οικοδομικό υλικό. Κορμιοί πόδια, μπροί, κνήμες, αστράγαλοι, βραχίονες και ωμοπλάτες εξαιρετικής ποιότητας, σμιλεμένα από παριανό μάρμαρο -απόδειξη της λαμπρότητας και του πλούτου του ιερού αυτού- τοποθετήθηκαν με τέτοιο τρόπο ώστε να εξυμνηθούν το νέο κτίσμα.

Τώρα αποκαλύπτονται ένα ένα. Όπως δεκάδες βάσεις αγαλμάτων, πλίνθοι, άπειρα θραύσματα. Ο Γ. Κουράγιος τον παρομοιάζει με λατομείο. Έτσι το αντιμετώπιζαν οι επόμενοι παίρνοντας το υλικό που χρειαζόνταν για οικοδομική χρήση. Γι' αυτό τον λόγο το πρώτο κεφάλι αρχαϊκού κούρου που βρέθηκε το 2002 ήταν σε λιθωσώρο στα ύστερα κτίσματα παρότι τεκτονοτροπικά

Αρχαιολογικό - οικολογικό πάρκο

Ο Γ. Κουράγιος ονειρεύεται τη δημιουργία ενός αρχαιολογικού πάρκου με οικολογικό χαρακτήρα (έχει περάσει πρόταση της Κατερίνας Τσιγαρίδα) στο οποίο οι επισκέπτες του θα μπορούν να απολαύσουν μια περιήγηση στην ιστορία του μικρού αυτού νησιού και των Κυκλάδων ανά τους αιώνες. Ο χώρος θέλει πολλά χρήματα για συντήρηση, ανάδειξη, αναστήλωση μέχρι να αποδοθεί στο κοινό. Το σημαντικό είναι ότι όλος αυτός ο πλούτος ευρημάτων σε αυτό το στρατηγικής σημασίας νησάκι αλλάζει και τον αρχαιολογικό χάρτη της περιοχής. «Το Δεσποτικό πρέπει να γίνει προορισμός με αρχαιολογικές διαδρομές, αλλά και οικολογικές παραδοσιακές προτάσεις. Ο μελλοντικός επισκέπτης θα μπορεί, για παράδειγμα, να παρακολουθεί το πήγμο τυριού στο τυροκομείο, να πηγαίνει ως το διπλανό Ταμνιτήρι, στα Ζουμπάρια και στο Λιβάδι που ανέσκαψαν ο Χρ. Τσούντας και ο Ν. Ζαφειρόπουλος». Σε μια εποχή που χρήματα δεν περισσεύουν, θα μπορούσε να διεκδικήσει τη δική του θέση στο ΕΣΠΑ, όσο οι κορηγοί βάζουν κάθε χρόνο το χέρι στην τσέπη (Ιδρυμα Ι. Λάτση και Α.Π. Κανελλόπουλου) για να έρθουν στο φως οι «θησαυροί» του Δεσποτικού.

θα μπορούσε να συγκριθεί με κεφάλι κούρου που βρίσκεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της οδού Πατησίων με την κόμη να συγκρατείται νύχια που δένει πίσω με το γνωστό «πράκλειον άμμα». Αυτός του Δεσποτικού ανήκει μάλλον σε σφιγγα, διότι το «πράκλειον άμμα» δεν είναι ακριβώς στο κέντρο του κεφαλιού στην πίσω πλευρά, αλλά προς τα δεξιά.

Ένα άλλο κεφάλι κούρου που σώζεται ως την αρχή του λαιμού βρέθηκε εντοιχισμένο με το κεφάλι προς τα κάτω κι άλλο, σφηνωμένο σε πέτρες, λειωμένο για να στηρίξει τον στρόφαλο μιας πόρτας. Τα χέρια του είχαν κοπεί με χοντρό βελόνι παρότι η ομορφιά του παραπέμπει σε έργα της Ανατολικής Ελλάδας (Μίλητο, Σάμο, Ρόδο), ενώ στον ίδιο τοίχο σε άλλο όμως σημείο, βρέθηκε χτισμένη και η βάση του. Δεν είναι λίγες οι φορές που τα ευρήματα της μιας χρονιάς ταυτίζονται με εκείνα της επόμενης. Όπως έγινε και φέτος από τον ανασκαφέα και την επιστημονική του ομάδα (Κορνηλία Νταϊρά, Σπύρο Πετρόπουλο, Θανάση Γκαρώνη).

Η φετινή έρευνα επικεντρώθηκε στο λουτρό του Ιερού. Η έρευνα στο κτίριο Ε και στο παρακείμενο ναόσχημο οικοδόμημα αποκάλυψε εντοιχισμένο στο κατώφλι, σε δεύτερη χρήση τον άνω κορμό -χωρίς το κεφάλι- αρχαϊκού κούρου. Ο κορμός σώζεται από την απαρχή του λαιμού ως τη μέση, λείπουν τα χέρια από το ύ-

ψος των ώμων σώζεται όμως το αριστερό χέρι λυγισμένο στον θώρακα. Αποκάλυψη σημαντική αφού είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα των αρχαϊκών κούρων, απαντάται μόνο στα παριανά εργαστήρια (ευρηματικότητα των καλλιτεχνών της Πάρου οι οποίοι προσπάθησαν να αποδώσουν την τρίτη διάσταση) και κυρίως γιατί πρόκειται για το τρίτο γλυπτό αυτής της κατηγορίας κούρων μετά τον ημίεργο που θαυμάζουμε στο Μουσείο της Πάρου και εκείνον της Garlsberg Glyptotek της Κοπεγχάγης. Και για ένα ακόμη λόγο: επιβεβαιώνει την παριανή ταυτότητα του Ιερού.

Το εύρημα συνανήκει με το κάτω κορμό κούρου που είχε βρεθεί εντοιχισμένος πριν από εξι χρόνια, ενώ στο ίδιο γλυπτό πρέπει να αποδοθεί και το κεφάλι που βρέθηκε πέριστοι στην ανασκαφή. Τι προκύπτει; Ότι το ναόσχημο οικοδόμημα κτίστηκε στην ύστερη αρχαϊκή περίοδο μετά τη βίαιη καταστροφή των αρχαϊκών κούρων. Είναι σίγουρο ότι η γη στο Δεσποτικό έχει πολλά να δώσει ακόμη, λέει με βεβαιότητα ο Γιάννος Κουράγιος. Αν αυτό για την αρχαιολογική κοινότητα είναι δελεαστικό για το ευρύ κοινό δεν σημαίνει τίποτα εφόσον δεν μπορεί να δει από κοντά τα μυστικά του Δεσποτικού. Να ξεδιαλύνει το μυστήριο ιστορικό παζλ αυτής της πράσινης από κέδρους νησιδας που γνώρισε ακμή και καταστροφές.

Στο Livingetc Αυγούστου Η ζωή απλά και όμορφα

ΔΩΡΟ Στις Αθηνές collection Οι συνταγές του καλοκαιριού

Σπίτι και καλή ζωή! www.livingetc.com.cy

Οι συνταγές του καλοκαιριού

Ερχονται βιοκαύσιμα 2ης γενιάς

Θα αξιοποιείται ολόκληρη η μάζα των φυτών και όχι τμημάτων όπως συμβαίνει τώρα

Του ΚΩΣΤΑ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ

Σημαντική απεξάρτηση από τον «μαύρο χρυσό», χωρίς παράλληλα να αυξάνεται το διοξείδιο του άνθρακα στην ατμόσφαιρα. Θεωρητικά, αυτά θα έπρεπε να είναι τα οφέλη από τη βιοαίθανόλη και το βιοντιζέλ, τις δύο κατηγορίες βιοκαυσίμων που συμπεριφέρονται σαν τη βενζίνη και το πετρέλαιο κίνησης αντίστοιχα και τα οποία παράγονται από τις ενεργειακές καλλιέργειες – φυτά, δηλαδή, όπως το καλαμπόκι, το ζαχαροκάλαμο ή η ελαοκράμβη που καλλιεργούνται ειδικά γι' αυτόν τον σκοπό.

Ωστόσο, τα νεότερα στοιχεία δείχνουν πως τα βιοκαύσιμα κατά κανόνα συμβάλλουν στην υπερθέρμανση του πλανήτη. Κι αυτό γιατί, παρ' όλο που με την καύση τους απελευθερώνουν όντως τόσο CO₂ όσο δέσμευσαν κατά την ανάπτυξή τους τα φυτά από τα οποία προήλθαν, αν συνυπολογί-

Στη Θεσσαλονίκη αναπτύσσουν μία μέθοδο για την παραγωγή ενός νέου υποκατάστατου του ντιζέλ που θα προέρχεται πάλι... από το χωράφι. Σε αντίθεση με το συμβατικό βιοντιζέλ, θα χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη άχρηστη βιομάζα. Το ντιζέλ αυτό θα ανήκει στα λεγόμενα βιοκαύσιμα 2ης γενιάς, καθώς σκοπός της τεχνολογίας είναι να μπορεί να παραχθεί από γεωργικά απόβλητα μετά τη συγκομιδή (π. χ. κατάλοιπα βαμβάκοκαλλιέργειών).

ζει τα παραπάνω μειονεκτήματα. Επειδή, σε αντίθεση με το συμβατικό βιοντιζέλ, θα χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη άχρηστη βιομάζα. «Το ντιζέλ αυτό θα ανήκει στα λεγόμενα βιοκαύσιμα 2ης γενιάς, καθώς σκοπός της τεχνολογίας είναι να μπορεί να παραχθεί από γεωργικά απόβλητα μετά τη συγκομιδή (π. χ. κατάλοιπα βαμβάκοκαλλιέργειών)», λέει ο κ. Αγγελος Λάμπας, ερευνητής του ΕΚΕΤΑ, «αλλά και από τα απορρίμματα των βιομηχανιών ξυλείας ή της κοσμετοβιομηχανίας φρούτων». Δίνοντας έτσι λύση και στο πρόβλημα διαχείρισης των αγροτικών αποβλήτων, τα οποία συχνά απλώς καίγονται πριν από τη νέα σοδιά.

Για να το πετύχει, η συγκεκριμένη μέθοδος στοχεύει στην αξιοποίηση σχεδόν ολόκληρης της μάζας των φυτών (για την ακρίβεια, περισσότερο από το 90%) και όχι μόνο συγκεκριμένων τμημάτων τους, όπως συμβαίνει με το βιοντιζέλ 1ης γενιάς. «Έτσι, για παράδειγμα, θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα υπολείμματα μιας

καλλιέργειας, αφού πρώτα συλλεχθεί το βρώσιμο μέρος της», συμπληρώνει ο κ. Λάμπας, «κάτι που σημαίνει πως δεν θα ανταγωνίζεται, αλλά θα συμπληρώνει την παραγωγή τροφίμων». Καθώς μάλιστα για το βιοντιζέλ 2ης γενιάς δεν θα χρειάζεται να χρησιμοποιηθούν γεωργικά μηχανήματα και λιπάσματα, επειδή θα προέρχεται από άχρηστα φυτικά υλικά, οι μελέτες δείχνουν πως η καύση του θα μειώνει τις εκπομπές CO₂ κατά 60% συγκριτικά με τα ορυκτά καύσιμα. «Στο πρότζεκτ συμμετέχει ακόμη και η Βραζιλία, η μόνη χώρα στον κόσμο που λόγω κλίματος καλλιεργεί με επιτυχία απέραντες εκτάσεις ζαχαροκάλαμου για βιοκαύσιμα 1ης γενιάς», προσθέτει ο Έλληνας επιστήμονας, «ώστε, μέσω της τεχνολογίας του Dibanet, να μπορέσει να εκμεταλλευθεί τους αμέτρητους τόνους από απόβλητα ζαχαροκάλαμου».

Σύμφωνα με τη διαδικασία επεξεργασίας που ερευνάται στο Dibanet, η άχρηστη βιομάζα αρχικά τεμαχί-

ται και στη συνέχεια τοποθετείται σε αντιδραστήρες όπου αντιδρά με νερό ώστε, παρουσία ειδικών καταλυτών και σε θερμοκρασία 150° C, να μετατραπεί σε υποκατάστατο του πετρελαίου κίνησης. «Τα μέχρι τώρα αποτελέσματα δείχνουν ότι πετυχαίνουμε υψηλούς βαθμούς απόδοσης, τους οποίους μάλιστα στοχεύουμε να αυξήσουμε ακόμη περισσότερο μέχρι το τέλος του πρότζεκτ, σε περίπου ενάμιση χρόνο», επισφαιρίζει ο κ. Λάμπας. Εξίσου σημαντικό είναι πως το παραγόμενο βιοντιζέλ 2ης γενιάς ικανοποιεί ήδη το 90% των προδιαγραφών που πληροί και το ορυκτό ντιζέλ.

Εναλλακτικές λύσεις

Βέβαια, η συγκεκριμένη μέθοδος δεν είναι η μοναδική για την αξιοποίηση των γεωργικών αποβλήτων στη Γερμανία, για παράδειγμα, η εταιρεία Choren σχεδιάζει από το 2016 να ξεκινήσει την κατασκευή της πρώτης εμπορικής της μονάδας που θα παράγει συνθετικό ντιζέλ 2ης γενιάς χρησιμοποιώντας μία διαφορετική, θερμοχημική διαδικασία. Η τεχνολογία όμως της Choren έχει το μειονέκτημα πως η επεξεργασία της βιομάζας γίνεται στους 900° C, με συνέπεια να είναι αρκετά ενεργόβρα. Αντίθετα, η μέθοδος του Dibanet δεν απαιτεί μεγάλη ποσά θερμότητας και επομένως, αναμένεται να έχει μικρότερο λειτουργικό κόστος. Επίσης, είναι η πρώτη μέχρι σήμερα τεχνική η οποία θα μπορεί να διαχειρίζεται και υπολείμματα που βρίσκονται σε υγρή μορφή, όπως τα απόβλητα από τις ζυθοποιίες.

«Στο μέλλον, πάντως, δεν νομίζω πως θα χρησιμοποιείται μία μόνο τεχνολογία για την παραγωγή βιοκαυσίμου 2ης γενιάς, αλλά αντίθετα, θα υπάρχουν αρκετές εναλλακτικές λύσεις, ώστε κάθε χώρα ή περιοχή να έχει τη δυνατότητα να διαλέξει εκείνη που ταιριάζει περισσότερο στις γεωργικές της καλλιέργειες και στα υπολείμματα των αγροτικών της βιομηχανιών», σημειώνει ο ερευνητής του ΕΚΕΤΑ. Μόνον έτσι, συνεχίζει, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα καταφέρει να αξιοποιήσει στο έπακρον την άχρηστη βιομάζα που παράγει κάθε χρόνο ώστε, όπως δείχνουν έρευνες, να μειώσει τις εισαγωγές πετρελαίου έως και κατά 20%.

ΑΡΘΡΟ / Της CONNIE HEDEGAARD

Ο προϋπολογισμός της Ε.Ε., αυστηρός και οικολογικός

Πώς δαπανούμε με τον καλύτερο τρόπο τα χρήματα των φορολογουμένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση; Αυτό ήταν το κύριο θέμα που μας απασχόλησε κατά την προετοιμασία της πρότασης για τον νέο πολυετή προϋπολογισμό, που παρουσίασε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή την περασμένη εβδομάδα. Σε μία εποχή, κατά την οποία πολλά κράτη-μέλη αντιμετωπίζουν σοβαρές φορολογικές προκλήσεις και λαμβάνουν σκληρά μέτρα λιτότητας, είναι σημαντικό η Ευρωπαϊκή συνεργασία να επικεντρωθεί σε τομείς που είναι επιβλαβείς για τα περισσότερα από αυτά και σε προκλήσεις τις οποίες δεν μπορεί να αντιμετωπίσει η κάθε χώρα μεμονωμένα, με άλλα λόγια δηλαδή, εκεί όπου υπάρχει σαφής ενωσιακή προστιθέμενη αξία.

Πού βρίσκεται αυτή; Λοιπόν, εάν ρωτήσουμε τους Ευρωπαίους, δεν έχουν καμία αμφιβολία: μία πρόσφατη έρευνα έδειξε ότι σχεδόν εννέα στους δέκα Ευρωπαίους τάσσονται υπέρ της χορήγησης περισσότερων κονδυλίων της Ε.Ε. σε δραστηριότητες που αφορούν το περιβάλλον και το κλίμα.

Στον τρέχοντα προϋπολογισμό της Ε.Ε. έχουν ήδη διατεθεί κονδύλια για επενδύσεις και δραστηριότητες που σχετίζονται με το κλίμα, όπως η εγκατάσταση ανεμογεννητριών, η βελτίωση των συνδέσεων με το δίκτυο, η μετατροπή των πόλεων μας σε φιλικότερες προς το κλίμα, και ούτως καθεξής. Ωστόσο, σήμερα ακόμη, μόνο το 5-7% περίπου του τρέχοντος προϋπολογισμού της Ε.Ε. διατίθεται για το κλίμα.

Η πρότασή μας, ενώ διατηρεί τον συνολικό προϋπολογισμό για το 2014-20 σταθερό σε πραγματικούς όρους, προτείνει αύξηση του μεριδίου των σχετικών με το κλίμα δαπανών στο 20% τουλάχιστον του συνολικού προϋπολογισμού της Ε.Ε.

Η σημαντική αυτή αύξηση αντικατοπτρίζεται στο γεγονός ότι η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής αποτελεί κύριο πολιτικό προτεραιότητα για την Ευρώπη με σκοπό τη μετατροπή της Ευρώπης σε μια καθαρή, ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Σηματοδοτεί, όμως, και αλλαγή πλεύσης.

Μολονότι τα οφέλη της μετάβασης σε μία κοινωνία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, όπως οι μειωμένοι λογαριασμοί ενέργειας, η βελτίωση της ενεργειακής ασφάλειας, οι καθαρότερες πόλεις, η βελτίωση της υγείας και οι νέες θέσεις εργασίας υπερπερτούν σαφώς έναντι των δαπανών, οι σημαντικές αρχικές επενδύσεις πρέπει να συνεχιστούν. Επίσης, η μετάβαση απαιτεί αλλαγές σε όλους τους σημαντικούς τομείς της οικονομίας.

Ως εκ τούτου, για να έχουμε επιτυχία πρέπει να ενσωματώσουμε ή να προτάξουμε την κλιματική πτυχή σε όλο το φάσμα των πολιτικών και των τομέων, από την ενέργεια, τις μεταφορές, τη βιομηχανία έως τη γεωργία, την περιφερειακή ανάπτυξη, την έρευνα, την καινοτομία και την εξωτερική δράση. Με αυτόν τον τρόπο μπορούμε να μεγιστοποιήσουμε τη συνέργεια μεταξύ των δράσεων για το κλίμα και άλλων ευρωπαϊκών πολιτικών και να διασφαλίσουμε ότι ο προϋπολογισμός της Ε.Ε. χρησιμοποιείται με αποτελεσματικό τρόπο.

Με τη σημερινή πρόταση προϋπολογισμού κάνουμε σημαντικά βήματα προς αυτήν την κατεύθυνση. Αντί να εγγράψουμε τις δαπάνες για το κλίμα σε κάποια περιθωριακή θέση του προϋπολογισμού, τις μετατοπίζουμε στους μείζονες τομείς δαπανών. Όσον αφορά τη γεωργία, βάσει της πρότασής μας, συνιστάται το 30% όλων των άμεσων ενισχύσεων στους γεωργούς να εξαρτάται από οικολογικές και φιλικές προς το περιβάλλον πρακτικές, όπως για παράδειγμα τη μείωση των εκπομπών από την κοπριά και τη χρήση λιπασμάτων. Επιπλέον, η νέα πολιτική αγροτικής ανάπτυξης επικεντρώνεται περισσότερο στη στήριξη φιλικών προς το κλίμα επενδύσεων από τους γεωργούς. Με άλλα λόγια, οι γεωργοί πρέπει ολόένα και περισσότερο να προσφέρουν δημόσια αγαθά προκειμένου να λαμβάνουν δημόσια κονδύλια. Αυτό είναι ένα σημαντικό βήμα προς τα εμπρός.

Στο πεδίο της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής η πρότασή μας δίνει επίσης σαφή έμφαση στη συνιστώσα

του κλίματος, καθώς η ενεργειακή απόδοση αποτελεί κύρια προτεραιότητα. Στις περιφέρειες τις αποκαλούμενες μεταβατικού χαρακτήρα και ανταγωνιστικότητα, δηλαδή σε αυτές που έχουν ΑΕΠ πάνω από το 75% του ευρωπαϊκού μέσου όρου, προτείνουμε τουλάχιστον το 20% των συνολικών κονδυλίων να διατίθεται στην ενεργειακή απόδοση και στις επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Το νέο μέσο «Σύνδεση της Ευρώπης», το οποίο διαθέτει 40 δισεκατομμύρια για έργα υποδομής στις μεταφορές, την ενέργεια και τις ΤΠΕ, επικεντρώνεται, επίσης, ιδίως στις φιλικές προς το κλίμα επενδύσεις. Όσον αφορά τις μεταφορές, δίνεται προτεραιότητα στους σιδηροδρόμους, στις εσωτερικές πλωτές μεταφορές και στις θαλάσσιες μεταφορές. Όσον αφορά την επένδυση των Ευρωπαίων, δεν έχουν καμία αμφιβολία: μία πρόσφατη έρευνα έδειξε ότι σχεδόν εννέα στους δέκα Ευρωπαίους τάσσονται υπέρ της χορήγησης περισσότερων κονδυλίων της Ε.Ε. σε δραστηριότητες που αφορούν το περιβάλλον και το κλίμα.

Η εστίαση στο κλίμα είναι επίσης εμφανής στον προϋπολογισμό για την έρευνα και την καινοτομία. Η πρόταση προβλέπει σημαντική αύξηση του προϋπολογισμού από 54 σε 80 δισεκατομμύρια ευρώ. Η κλιματική αλλαγή είναι μία από τις έξι κοινωνικές προκλήσεις που έχουν προτεραιότητα στο νέο πλαίσιο για την έρευνα, ενώ πρέπει να αυξηθεί η χρηματοδότηση για την προώθηση της βιομηχανικής πρωτοπορίας στις τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και προσαρμογής.

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο του προτεινόμενου προϋπολογισμού είναι ότι αναγνωρίζει την ανάγκη σημαντικής αμβύθμισης των εξωτερικών κονδυλίων προκειμένου να ανταποκριθούμε στη διεθνή δέσμευσή μας για χρηματοδότηση δράσεων για το κλίμα. Η μελλοντική αναπλήρωση πολιτικής μας θέτει τις δράσεις για το κλίμα στο επίκεντρο των προτεραιοτήτων της και εγγυάται κατάλληλο επίπεδο χρηματοδότησης έως το 2020. Στόχος μας είναι να διαθέσουμε τουλάχιστον το 25% του προγράμματος για τα «παγκόσμια δημόσια αγαθά» στην κλιματική αλλαγή και σε περιβαλλοντικούς στόχους.

Εν κατακλείδι, έχουμε σχεδόν τριπλασιάσει τον προϋπολογισμό για ειδικά έργα μικρής κλίμακας που αφορούν το κλίμα από 300 εκατομμύρια ευρώ περίπου σήμερα σε 800 εκατομμύρια ευρώ στο πλαίσιο των προσεχών πολυετών προοπτικών. Αυτό τα χρήματα απελευθερώνει για τη στήριξη των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και των τοπικών/περιφερειακών δραστηριοτήτων στα πεδία της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής, αλλά και των δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης.

Πώς να διασφαλίσουμε ότι αξιοποιούμε και την τελευταία δεκάρα των δαπανών που σχετίζονται με το κλίμα για να πραγματοποιήσουμε όσα υποσχόμαστε; Προτείνουμε την ανάληψη σαφούς υποχρέωσης με οριζόντιο εύρος ώστε να προσδιοριστούν οι τομείς στους οποίους τα προγράμματα της Ε.Ε. προωθούν τις δράσεις για το κλίμα ή την ενεργειακή απόδοση, καθώς και οι ειδικοί στόχοι για το κλίμα να περιλαμβάνονται στη μέτρηση της απόδοσής τους. Με βάση μια αξιόπιστη μέθοδο που ανέπτυξε ο ΟΟΣΑ θα είμαστε στη συνέχεια σε θέση να εντοπίζουμε και να παρακολουθούμε τις δαπάνες που σχετίζονται με το κλίμα. Εν ολίγοις, η Επιτροπή υποβάλλει έναν προϋπολογισμό που επιτυγχάνει τη σωστή ισορροπία μεταξύ αυστηρότητας και οικολογικής προοπτικής. Ενώ μειώνουμε τις δαπάνες, δεν εγκαταλείπουμε τις μεγάλες φιλοδοξίες μας και αναλαμβάνουμε σαφή δέσμευση για την επίτευξη των στόχων μας όσον αφορά το κλίμα. Από την πλευρά μας θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε πάνω στις λεπτομέρειες καθενός από τα ειδικά μέσα πολιτικής ώστε να διασφαλίσουμε ότι αυτά αντικατοπτρίζουν επαρκώς την πορεία που έχουμε χαράξει. Τώρα ενοπύκνεται πλέον στα κράτη μέλη και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να ανταποκριθούν στις φιλοδοξίες μας.

Η κ. Connie Hedegaard είναι Επίτροπος της Ε.Ε., αρμόδια για τις δράσεις που αφορούν το κλίμα

Πρωτοπορία στην αναβάθμιση συμβατών ορυκτών καυσίμων

Εκτός από το να μελετά νέες μεθόδους σύνθεσης υποκατάστατων του πετρελαίου από άχρηστες φυτικές πρώτες ύλες, το Ινστιτούτο Τεχνικής Χημικών Διεργασιών (ΙΤΧΗΔ) του Εθνικού Κέντρου Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΚΕΤΑ) στη Θεσσαλονίκη αναπτύσσει μία μέθοδο για την παραγωγή ενός νέου υποκατάστατου του ντιζέλ που θα προέρχεται πάλι... από το χωράφι, αλλά δεν θα αντιμετωπί-

ραγωγής και τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων τους, σημειώνει ο κ. Λάμπας. Με σκοπό η βενζίνη και το ντιζέλ που παράγονται να καταναλώνονται πιο αποτελεσματικά στους κινητήρες εσωτερικής καύσης, αλλά και να εκκλύδουν όσο το δυνατόν λιγότερους επικίνδυνους ρύπους – όπως αρωματικούς υδρογονάνθρακες, θείο και ενώσεις του αζώτου. Χάρης σε αυτές τις συνε-

ργασίες, το Ινστιτούτο προσελεύει κάθε χρόνο 2 εκατ. ευρώ από βιομηχανίες του εξωτερικού. Όπως είναι φυσικό, η τεχνολογία από τη βελτίωση των ορυκτών καυσίμων βοηθά και στην έρευνα για καλύτερα βιοκαύσιμα. Έτσι, για παράδειγμα, εκτός από το Dibanet, το Ινστιτούτο συμμετέχει και σε ένα δεύτερο πρότζεκτ, το οποίο πρόκειται να μελετήσει μία ακόμη τεχνική παραγωγής

βιοντιζέλ 2ης γενιάς, θερμαίνοντας τη βιομάζα στους 500° C απουσία οξυγόνου. «Η συγκεκριμένη τεχνική θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί από μονάδες μικρής δυναμικότητας, οι οποίες θα συνθέσουν το καύσιμο εκεί όπου παράγεται η βιομάζα, ώστε τα γεωργικά απόβλητα να μη χρειάζονται να μεταφέρονται σε μεγάλα, απομακρυσμένα εργοστάσια επεξεργασίας».

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΚΙΝΑ: Με το σώμα του καλυμμένο από πλήθος μέλισσες, ο νεαρός μελισσοκόμος χαιρέτά το κοινό του, πανέτοιμος να διεκδικήσει τον τίτλο του νικητή σε διαγωνισμό που διοργανώθηκε στην επαρχία Σαογιάνγκ, στην κεντρική Κίνα.

ΙΣΠΑΝΙΑ: Με μια θεαματική βουτιά, άνθρωποι και ταύρος καταλήγουν στη θάλασσα, αφού αυτός είναι και ο απώτερος στόχος στο φεστιβάλ «Ταύροι στη θάλασσα», στην πόλη Ντένια.

ασφάλεια είναι ένας ζωντανός θλανήτης

EuroLife ΚΟΙΝΟ ΚΥΠΡΙΩΝ

ασφάλεια

Ένα σπουδαίο εναλλακτικό μιούζικαλ

Η ταινία «Ομπρέλες του Χερβούργου» του Ζακ Ντεμί έμεινε κλασική τόσο για τη μουσική του Μισέλ Λεγκράν όσο και για την υπόθεση

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ

Είναι από τα πιο ευχάριστα κινηματογραφικά είδη, με φανατικούς οπαδούς και με ακόμη πιο φανατικούς αντιπάλους. Το μιούζικαλ, που τα τελευταία χρόνια έχει επιστρέψει αρκετά δυναμικά στη μεγάλη οθόνη, αλλά και με πολύ μεγάλες παραγωγές στο θέατρο όπου πάντα ήταν ένα ισχυρό είδος, χαρακτηρίζεται συνήθως από ιστορίες και συνθέσεις που απευθύνονται στο μεγάλο κοινό. Σε σπάνιες περιπτώσεις, τα μιούζικαλ του θεάτρου και του κινηματογράφου ξεφεύγουν από τη διάθεση να απευθύνονται στο μεγαλύτερο δυνατό κοινό.

Υπάρχουν, ωστόσο, μερικά παραδείγματα που έκαναν τη διαφορά, έσπασαν το καλούπι του είδους και γι' αυτό έχουν μείνει ως ξεχωριστά δείγματα. Οι «Ομπρέλες του Χερβούργου», που προβάλλονται από την Πέμπτη σε επανέκδοση, είναι ένα από τα πιο σημαντικά δείγματα του εναλλακτικού μιούζικαλ. Η ταινία που σκηνοθέτησε ο Ζακ Ντεμί το 1964 και ήταν η πρώτη μεγάλη επιτυχία στη μακρά κινηματογραφική καριέρα της Κατρίν Ντενέβ είναι ένα κλασικό «διαφορετικό» μιούζικαλ. Διαφορετικό επειδή άλλαξε τη φόρμα του είδους, κυρίως του κλασικού αμερικανικού μιούζικαλ που ήταν δημοφιλές εκείνη την εποχή.

Ο Ντεμί δεν αφηγήθηκε μια απλοϊκή ιστορία που έδινε αφορμές για μουσικορωμάντικα νουμέρα και τραγούδια. Στις «Ομπρέλες του Χερβούργου» μίλησε για μια ερωτική ιστορία χωρίς ευχάριστο τέλος, για ένα νεανικό έρωτα που διαψεύδεται με το πέρασμα του χρόνου. Τελικά, ό, τι κι αν πιστεύει κανείς, η αγάπη δεν ζει για πάντα και δεν μπορεί να αντιμετωπίσει όλες τις δυσκολίες. Αυτό το διαπιστώνουν με πίκρα η Ζενεβιέβ και ο Γκι.

Οι «Ομπρέλες του Χερβούργου», που έγιναν μια τεράστια παγκόσμια επιτυχία εκείνη την εποχή και μια ταινία που δεν έχει πάψει να προβάλλεται έκτοτε, είναι ένα απροσδόκητο δείγμα μιούζικαλ. Χωρίς να είναι ο διάλογος τραγουδιέται από τους ηθοποιούς, ακολουθώντας τη φόρμα της οπερέτας, αλλά επειδή αφηγείται μια

Η Κατρίν Ντενέβ και ο Νίνο Καστελνιούβο τραγουδούν τον έρωτά τους πριν αυτός ξεφύγει, στις αριστουργηματικές «Ομπρέλες του Χερβούργου» του Ζακ Ντεμί.

Η ταινία ήταν η πρώτη μεγάλη επιτυχία στη μακρά κινηματογραφική καριέρα της Κατρίν Ντενέβ.

δυσάρεστη τελικά ιστορία, έναν έρωτα που δεν έχει ευτυχισμένο τέλος, αλλά αφήνει μια ιδιαίτερα πικρή γεύση.

Πέρα από τη σκηνοθεσία του Ντεμί, τα εντυπωσιακά, εκθαμβωτικά τεχνολογικά χρώματα και την υπέροχη παρουσία της Ντενέβ στον ρόλο της Ζενεβιέβ, το βασικό στοιχείο της ταινίας και ένας από τους κύριους λόγους που οι «Ομπρέλες» έγιναν κλασικές, είναι η μουσική του Μισέλ Λεγκράν, που τον οδήγησε σε μια κολλοειδή καριέρα και στα Όσκαρ. Οι ρομαντικές με-

λωδίες που τραγουδούν μεταξύ τους η Ζενεβιέβ και ο Γκι έχουν ένα δραματικό τόνο, ειδικά όταν γνωρίζεις ότι η αγάπη έχει τέλος και ότι οι δύο πρώην αγαπημένοι θα γίνουν δύο άνθρωποι που σχεδόν δεν αναγνωρίζουν ο ένας τον άλλον.

Νυχτερινός θρίαμβος

Το θέατρο παίρνει πιο εύκολα περισσότερες ελευθερίες, γι' αυτό και τα περισσότερα από τα κατοπινά εναλλακτικά μιούζικαλ του κινηματογράφου είχαν προηγουμένως θεατρική καριέρα. Το «Rocky Horror Picture Show» του 1975, που προβλήθηκε στην οθόνη δύο χρόνια μετά το θεατρικό του ντεμπούτο, είναι ένα μιούζικαλ που δεν έχει σταματήσει να παίζεται από την προεπιλογή του.

Θεωρείται, μάλιστα, ότι έχει τη μα-

κρύτερη διανομή στην ιστορία του κινηματογράφου, με διαρκείς προβολές «πιστών», που παρακολουθούν την ταινία και να την μετατρέψει σε «γεγονός» στις νυχτερινές προβολές.

Η σεξουαλικότητα είναι το θέμα κι ενός άλλου μιούζικαλ που ήρθε στις αίθουσες πολύ αργότερα. Το «Hedwig and the angry inch» του 2001 είναι ένα απολύτως προσωπικό σχέδιο του Τζον Κάμερον Μίσελ, που, μετά από άλλο ένα δράμα σεξουαλικότητας, το «Shortbus», αυτή τη χρονιά πέρασε στο mainstream ανεξάρτητο σινεμά, σκηνοθετώντας την «Απόλεια» με τη Νικόλ Κίντμαν.

Ο Μίσελ έγραψε το έργο, σκηνοθέτησε την ταινία και πρωταγωνίστησε στον ρόλο της Χέντγουιγκ, μιας τρανσέξουαλ από το Ανατολικό Βερολίνο. Παρατηρήθηκε από τον στρατιωτικό

τέβηκε σχετικά γρήγορα. Εν τω μεταξύ, όμως, είχε δημιουργηθεί το κοινό που ετοιμαζόταν να ακολουθήσει την ταινία και να την μετατρέψει σε «γεγονός» στις νυχτερινές προβολές.

Η σεξουαλικότητα είναι το θέμα κι ενός άλλου μιούζικαλ που ήρθε στις αίθουσες πολύ αργότερα. Το «Hedwig and the angry inch» του 2001 είναι ένα απολύτως προσωπικό σχέδιο του Τζον Κάμερον Μίσελ, που, μετά από άλλο ένα δράμα σεξουαλικότητας, το «Shortbus», αυτή τη χρονιά πέρασε στο mainstream ανεξάρτητο σινεμά, σκηνοθετώντας την «Απόλεια» με τη Νικόλ Κίντμαν.

Ο Μίσελ έγραψε το έργο, σκηνοθέτησε την ταινία και πρωταγωνίστησε στον ρόλο της Χέντγουιγκ, μιας τρανσέξουαλ από το Ανατολικό Βερολίνο. Παρατηρήθηκε από τον στρατιωτικό

Εναλλακτικοί δρόμοι

Είναι πολλά ακόμη τα μιούζικαλ που έφτασαν στην αποδοχή του κοινού, ακολουθώντας έναν εναλλακτικό δρόμο. Από τον «Sweeney Todd», ένα μιούζικαλ τρόμου, μέχρι το «Avenue Q», μια ελευθερόστομη κωμωδία με μαριονέτες, υπάρχουν αμέτρητα δείγματα δουλειάς που ακολουθούν μια διαδρομή που αντρεύει με επιτυχία τα δεδομένα του είδους. Το πιο πρόσφατο ίσως δείγμα είναι το «Silence!», ένα κωμικό μιούζικαλ που έχει ανεβεί σε μια χαμηλού κόστους θεατρική παραγωγή στη Νέα Υόρκη. Ούτε λίγο ούτε πολύ, είναι η μουσική κωμική εκδοχή της «Σιωπής των αμνών», του περιφημου θρίλερ απ' όπου ο κανίβαλος Χάνιμαλ Λέκτερ έγινε σχεδόν είδωλο. Η νέα παράσταση-άγνωστο ακόμη αν κάποτε μεταφερθεί και στον κινηματογράφο- παρωδεί με μουσική και αγάπη- όπως κάθε παρωδία- έναν από τους πιο τρομακτικούς και δημοφιλείς ήρωες της πρόσφατης ιστορίας του κινηματογράφου.

της σύζυγο και με μια αποτυχημένη επέμβαση αλλαγής φύλου, η Χέντγουιγκ ερωτεύεται ένα αγόρι στη μεταφυσική ηλικία. Τον κάνει ροκ σταρ με τα τραγούδια της κι εκείνη την εκμεταλλεύεται.

Η ταινία έχει πολλά «αγκάθια», που θα μπορούσαν να κρατήσουν μακριά το κοινό. Μια τρανσέξουαλ πρωίδα, ένα ανεξάρτητο ροκ σάουντρακ, επιθετική διάθεση. Όλα μαζί όμως τα φαινομενικά ετερόκλητα στοιχεία, από το πανκ λουκ της πρωίδας μέχρι τις αναφορές στο Συμπόσιο του Πλάτωνα, λειτουργούν ιδανικά. Το 2001, η ταινία κέρδισε το βραβείο κοινού και σκηνοθεσίας στο Φεστιβάλ του Σάνταντς, μια σειρά από βραβεία από τις ενώσεις κριτικών και έφτασε μέχρι τις Χρυσές Σφαίρες με υποψηφιότητα του Μίσελ για καλύτερη ερμηνεία.

the KremlinBallet
το Μπαλέτο του Κρεμλίνου

1001 NIGHTS

ΧΙΛΙΕΣ ΚΑΙ ΜΙΑ ΝΥΧΤΕΣ

27 ΙΟΥΛΙΟΥ - JULY 2011
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ
PATTICHION MUNICIPAL AMPHITHEATRE

28 ΙΟΥΛΙΟΥ - JULY 2011
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΗΠΟΘΕΑΤΡΟ ΛΕΜΕΣΟΥ
LIMASSOL MUNICIPAL GARDEN THEATRE

ONLINE TICKETS
www.cyprus-tickets.com
TELEPHONE BOOKINGS
7000 9303

Artistic Director
Andrei PETROV People Artist of Russia

General - Artistic Director
Piotr SHABOLTAY

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - INFORMATION - ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ - TICKETS

24665795 • 24657745
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ | LARNAKA MUNICIPAL THEATRE

25878744
ΤΑΜΕΙΟ "ΕΙΡΗΝΗΣ 158" | BOX OFFICE AT "158 IRINIS" STR.

ΧΟΡΗΓΟΙ - SPONSORS

RUB COMMERCIAL BANK

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

BAKER TILLY KLITOU

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ - MEDIA SPONSOR Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Σορτς στη δουλειά, στην παραλία, στο κόκκινο χαλί

Ο οίκος του Βαλεντίνο και ο Τζέισον Γου επένδυσαν σε διαφορετικές εκδοχές των σορτς.

της JESSICA MICHAULT

ΠΑΡΙΣΙ. Το να πεις ότι τα σορτάκια αποτελούν μεγάλη καλοκαιρινή τάση είναι σαν να ανακοινώσεις ότι τα παλτό θα είναι δημοφιλή τον χειμώνα στα καταστήματα. Είναι μια ξεπερασμένη διαπίστωση ότι ο κόσμος θα αναζητεί σορτς όταν η θερμοκρασία ανεβαίνει.

Το να φοράς κομμένο τζιν ή βερμούδες σε ένα μπάρμπεκιου του Σαββατοκύριακου ή σε μια ξενάγηση στις διακοπές θεωρείται μάλλον αυτονόητο. Αλλά αυτή τη σεζόν, οι σχεδιαστές σκαλίζουν λίγο πιο διεισδυτικά το θέμα, δίνοντας σε αυτή τη χαλαρή και άνετη τάση νέα διάσταση.

Τα σορτς έχουν γίνει φέτος μια πρακτική και λειτουργική εναλλακτική στη μίνι φούστα.

Οι σχεδιαστές έχουν μεταμορφώσει τα σορτς από μια καθημερινή πρόταση σε ένα ρούχο που είναι κατάλληλο για τη δουλειά και το κόκκινο χαλί την ίδια στιγμή – ακόμη και σαν εναλλακτική για το πιο παραδοσιακό καλοκαιρινό φόρεμα. Επικεντρώνονται σε διαφορετικές, όπως Βαλεντίνο, Louis Vuitton, Akris και Τζέισον Γου, παρουσιάζονται όλες με αυθεντικά κόντα στυλ γι' αυτή τη σεζόν. Και όπως συμβαίνει συνήθως, οι διασημότητες είναι στο επίκεντρο της τάσης, εισάγοντας σορτς σε νέα σκηνικά.

Τον Μάιο, το σουπερ μοντέλο Εύα Χερτζίκοβα ταίριαξε ένα κομμένο βραδινό τζάκετ και μια λευκή μπλουζά με φραμπαλάδες με μαύρο σάτεν σορτς για να περπατήσει στα ντυμένα με κόκκινο χαλί σκαλιά στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου των Καννών στη

Ακόμη και ο οίκος Chanel αποκάλυψε στην πασαρέλα καυτά σορτς.

Γαλλία. Στη Νέα Υόρκη, ηθοποιοί Τζέσικα Σίμπσον εμφανίστηκε στα εγκαίνια μιας έκθεσης φορώντας μικροσκοπικό σορτς κι ένα πελώριο καμώγελο. Και ύστερα είναι το παγκόσμιο είδωλο Κέιτ Μος, της οποίας η αγάπη για τα σορτάκια έχει καταγραφεί όλα αυτά τα χρόνια. Όταν φόρεσε μαύρες κάλτσες με ντένιμ σορτς στο περσινό Φεστιβάλ του Γκλάστονμπερι, το ανσάμπλ της βγήκε σε πολλαπλά αντίγραφα.

Τα σορτς είναι μια πρακτική και χρηστική εναλλακτική λύση στη μίνι φούστα. Υπήρχαν επίσης πολλά τζιν σορτς στην τελευταία συγκομιδή των ανοιχιάτικων συλλογών, από την μπάγκι εκδοχή στους DSquared μέχρι τη ροζ βερσιόν στην Ιζαμπέλ Μαράν και τα μίκρο σορτς στον Balmain με σκουισμένες, δικτυωτές κάλτσες.

Αλλά για μια νύχτα έξω στην πόλη ή μια εμφάνιση στο κόκκινο χαλί, το υλικό επιλογής των σορτς μοιάζει να είναι το δέρμα –συγκεκριμένα, το μαύρο δέρμα. Τόσο ο Hermes όσο και ο Βαλεντίνο, δύο οίκοι μόδας γνωστοί για τον εκλεπτυσμένο τους, αποκάλυψαν δερμάτινα σορτς στις συλλογές τους για την άνοιξη του 2011.

Την ίδια στιγμή, μια ενδιαφέρουσα τροπή για την κλασική ολόσωμη φόρμα ήρθε από τον οίκο Akris και την Costume National, που μπέρδεψαν σορτς και top σε ολόσωμα σύνολα. Και ο Τζέισον Γου το έκανε, με δομημένα σορτς και κολλήτα μπλέιζερ, υπονοώντας ότι ίσως τα σορτς να μπορούν να αποτελούν μια πιο εφικτή εκδοχή για την εργασιακή γυναίκα γκαρνταρόμπα. Αλλά όπως συμβαίνει με κάθε τάση, ορισμένες επωνυμίες μόδας θα προσπαθήσουν να την πάνε στα άκρα. Αυτή τη χρονιά, ο Louis Vuitton και η Chanel πήγαν τα σορτάκια στα άκρα: μακριά από τα μίκρο σορτς, οι δύο οίκοι παρουσίασαν σιλουέτες που θύμιζαν το κάτω μέρος από το μαγιό της δεκαετίας του '50.

Οπότε μπορεί αυτό το καλοκαίρι τα σορτς να έχουν γίνει κάτι παραπάνω από το ρούχο του γουικέντ. Με τόσα διαφορετικά στυλ, σχήματα και χρώματα για να διαλέξει κανείς, υπάρχει πιθανότητα το σορτς να αποτελέσει σήμα κατατεθέν της σύγχρονης γυ-

Η αποκάλυψη του Γκοτιέ

Η υψηλή τεχνολογία συναντάει την υψηλή ραπτική σε μια νέα έκθεση στο Μόντρεαλ

της SUZY MENKES

MONTREAL. «Α, παρθένας», λέει το κοντοκουρεμένο μοντέλο με τη μαρινιέρα, καθώς μια χορωδία γυναικών με ρόμπες δίπλα του ανοίγουν τα μικρά στόματά τους και αρχίζουν να τραγουδούν.

Η συμπάθεια των μανεκέν στον Ζαν Πολ Γκοτιέ δεν είναι απλώς εντυπωσιακή, είναι μυστηριώδης. Το συρρικνωμένο στόμα, τα ρυτιδιασμένα μάτια και η φωνή που έρχεται από την ψηφιακά επεξεργασμένη εικόνα προσώπου μιμείται πιστά αυτήν του αληθινού σχεδιαστή. Στο «From the sidewalk to the catwalk», μια νέα έκθεση στο Μουσείο Μόντρεαλ Καλών Τεχνών, το μανεκέν Γκοτιέ εκτίθεται δίπλα στη δουλειά του αληθινού Γκοτιέ των τελευταίων 35 χρόνων.

Σε ένα σημείο της έκθεσης, κούκλες με πανκ στάιλιנג με φανταστικό χτένισμα σε στυλ Μοϊκανού και άγριο μακιγιάζ μοιάζουν να αποδοκιμάζουν και να στραβοκοιτούν μια ομάδα από κομψά παριζιάνικα μανεκέν, τα οποία παρουσιάζουν τα σύνολα που φορούν σε ένα καρουζέλ που βρίσκεται σε κίνηση. Τόσο ρεαλιστικές είναι αυτές οι φιγούρες ώστε όταν η περφόρμερ Αριέλ Ντομπάολ τραγούδησε ζωντανά στα εγκαίνια της έκθεσης, θα μπορούσε κανείς να την μερδέψει με ένα από τα κεφάλια που τραγουδούν και μιλούν.

Οι προβολές των προσώπων, που δημιουργήθηκαν από τη θεατρική εταιρεία του Ντένις Μαρλό, η οποία έδωσε ως βάση της το Μόντρεαλ, θα ήταν αρκετά για να δημιουργήσουν ένα ασυνήθιστο αποτέλεσμα, κάτι που δεν συναντάμε συχνά σε εκθέσεις. Αλλά με κάθε τρόπο –τεχνικά, καλλιτεχνικά και αισθητικά– η έκθεση που είναι αποκλειστικά αφιερωμένη στον εικονοκλάστη Γάλλο κουτυριέ αποτελεί θρίαμβο.

Ο Ζαν Πολ Γκοτιέ ποζάρει ανάμεσα στις κούκλες «παρθένας» (μεγάλη φωτιά, επάνω). Φορέματα και σύνολα από παλαιότερες συλλογές εκτίθενται στη ρετροσπεκτίβα για τα 35 χρόνια δημιουργίας του Γάλλου σχεδιαστή (επάνω και δεξιά).

Τμήμα της έκθεσης με τίτλο «Μπουντουάρ» αποκαλύπτει τον διάσημο κορσέ που φορούσε η Μαντόνα στην περίοδότη του 1990 «Blonde Ambition». Παρουσιάζει δίπλα σε ένα πολυαγκαλιασμένο αρκούδο με παρόμοιες αναφορές, φτιαγμένο από σημερινή εφημερίδα που έχει τυλιχτεί για να δημιουργήσει το συγκεκριμένο εφέ. Ο κ. Γκοτιέ λέει ότι έφτιαξε τις ενισχύσεις στο στήθος στον αρκούδο σε ηλικία 7 ετών, ύστερα από ένα σχετικό «στυλιζτικό» μάθημα που πήρε από τη γιαγιά του. Τελικά, το πιο εντυπωσιακό στοιχείο στη δουλειά αυτού του σχεδιαστή, που γίνεται 60 ετών την επόμενη χρονιά, είναι πόσο χωρίς γεννήθηκαν τα σημάδια του στυλ του – και πόσο ευφάνταστα έχει συνεχίσει να εξελίσσει τις αυθεντικές, προκλητικές ιδέες.

Η Νάταλι Μποντίλ, διευθύντρια στο Μουσείο Μόντρεαλ, λέει ότι αυτή η έκθεση αντιμετωπίστηκε με την ίδια πειθαρχία και αυστηρότητα όπως και κάθε άλλη έκθεση. «Είναι ένας σύγχρονος καλλιτέχνης. Είναι ένας δημιουργός που έχει φαντασία που ξε-

περνάει τη μόδα», είπε. «Και έχει ένα τόσο δυνατό ομιαντιστικό μίνιμα στη δουλειά του. Έχει να κάνει με τη δημοκρατία». Η κ. Μποντίλ αναφερόταν στην προσημνή του σχεδιαστή για τις κοινωνιολογικές αλλαγές στην εποχή του, ενισχύοντας τη σεξουαλική απελευθέρωση των γυναικών και την απελευθερωμένη ανδρική ομοσεξουαλικότητα.

Ο κ. Γκοτιέ έχει φέρει επίσης ένα πνεύμα του δρόμου στα σχέδιά του για την υψηλή ραπτική, που μπορεί να φανεί από κοντά στην έκθεση: κανένα από τα ρούχα δεν είναι πίσω από τζάμι. Ένα φόρεμα από το 1997-98, φτιαγμένο να μοιάζει με δέρμα λεοπαρ, είναι στ' αλήθεια κεντημένο με μικροσκοπικές χάντρες. Με μια πινελιά μαστρού, το μουσείο αναφέρει τον αριθμό των ωρών που απαιτήθηκαν για να ολοκληρωθεί κάθε κουτύρ κομμάτι: 106 για το λεοπαρ. Ανάμεσα στα αξεσουάρ που συμπεριλήφθηκαν είναι ένα πορτοφόλι με σχήμα σαν τασάκι, δεικνύοντας το πολιτικά ανορθόδοξο, που είναι τόσο απαραίτητο στη δουλειά του κ. Γκοτιέ. Η συλλογή «Rabbi Chic», που δημιουργήσε οκτώδικο το 1993 με τις αναφορές της στους ορθόδοξους Εβραίους, εκτίθεται επίσης.

Και μια ολόκληρη αίθουσα είναι αφιερωμένη στα κοστούμια που έχει φτιάξει ο κ. Γκοτιέ για το μπαλέτο, τον τηλεόραση, τον κινηματογράφο, ανάμεσά τους και για τον Ισπανό σκηνόθετη Πέδρο Αλμοδόβαρ, που φέρεται να λέει: «Τα κοστούμια που σχεδιάζει ο Ζαν Πολ Γκοτιέ είναι υπέροχα όμορφα και απόλυτα εννοιολογικά την ίδια στιγμή. Σχεδόν κανείς άλλος δεν είναι σε θέση να συνδυάσει και τα δύο στο ίδιο είδος».

Αυτός είναι ένας μονοκουρεμένος απολογισμός μιας μοναδικής καριέρας – και μιας δελεαστικής έκθεσης, η οποία θα λειτουργεί έως τις 2 Οκτωβρίου.

Πρωτοπόρος, ύστερα από 40 χρόνια

της ALICE RAWTHORN

NEA ΥΟΡΚΗ. Πώς πιστεύετε ότι θα νιώθατε αν είχατε γράψει ένα βιβλίο, το οποίο θα περιγράφατε με δικές σας λέξεις ότι «ειρωνευόταν, κορόιδευε ή επιτιθέτο άγρια» στους συναδέλφους σας; «Η αν σας υποχρέωναν να παραιτηθείτε από μια επαγγελματική ομάδα, η οποία, στη συνέχεια, απειλούσε το μπόικωτάρισμα μιας έκθεσης στο Κέντρο Πομπιτιού στο Παρίσι εάν σε αυτή συμπεριλαμβανόταν η δουλειά σας; Ο Παναπνέκ συνέχισε στο βιβλίο του να κατηγορεί τους συναδέλφους του σχεδιαστές για την παραγωγή πλαστικής, στυλιζαρισμένης δουλειάς που ξόδευε φυσικές ύλες, επιδείνανε την περιβαλλοντική κρίση και αδιαφορούσε

για τις κοινωνικές και ηθικές ευθύνες. Τέσσερα χρόνια μετά, το περιοδικό Design έγραψε ότι «οι σύγχρονοι του ντιζάινερ τον αντιπαθούσαν, ακόμη και τον μισούσαν».

Και όμως, ο Παναπνέκ γέλασε τελευταίος. Το 1985, στην εισαγωγή του στη δεύτερη έκδοσή του «Design for the real world» ανέφερε ότι η πρώτη έκδοσή μεταφράστηκε σε 20 γλώσσες και έγινε «το πιο ευρύτερα αναγνωσμένο βιβλίο για το ντιζάιν στον κόσμο». Πέθανε το 1998, αλλά σήμερα το βιβλίο του κυκλοφορεί ακόμη και ασκευτρώσει επιρροή, καθώς ο Παναπνέκ θεωρείται ο πρωτοπόρος του ανθρωπιστικού ντιζάιν.

Πρόσφατα το Πανεπιστήμιο Εφαρμοσμένων Τεχνών στη Βιέννη εξασφάλισε το αρχείο του, για να ανοίξει το Ίδρυμα Βίκτορ Παναπνέκ τον Νοέμβριο, με συμπόσιο για την κληρονομιά που άφησε πίσω του. Το ίδρυμα συνεργάζεται επίσης με το Μουσείο Τεχνών και Ντιζάιν της Νέας Υόρκης προκειμένου να θεσμοθετηθεί βραβείο Κοινωνικού Ντιζάιν Βίκτορ Παναπνέκ.

Ο αντιπαθής και μιστός, το 1971, Βίκτορ Παναπνέκ αναγνωρίζεται σήμερα, και μετά θάνατον, ως ο βασικός εκπρόσωπος του ανθρωπιστικού ντιζάιν.

Πώς κατάφερε ένα βιβλίο 40 χρόνων να γίνει τόσο ανθεκτικό; Είναι ένα καλό ανάγνωσμα, γραμμένο με πνεύμα, πεποίθηση και εξουσία. Ο Αμερικανός σχεδιαστής Γουίλιαμ ΜακΝτόνοου, που το διάβασε ως φοιτητής τέχνης το 1971, το θυμάται σαν «κάτι τόσο απλό, κι όμως περίεργα εκλεπτυσμένο, ομιαντιστικό, έξυπνο, και διασκεδαστικό».

Το «Design for the real world» δεν είναι ένα βιβλίο χωρίς ψεγάδια, ο Παναπνέκ είναι πιο δυνατός στο να ασκευτρώσει στο κατεστημένο από το να προτείνει εναλλακτικές. Παραδέχτηκε στο εισαγωγικό σημείωμα, στη δεύτερη έκδοσή του βιβλίου, ότι η αυθεντική

αναφορά στη συμβολή των Δυτικών ντιζάινερ που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν στις αναπτυσσόμενες χώρες ήταν «πατροναρισμένη», υποβαθμίζοντας τι θα μπορούσαν να μάθουν εκεί.

Αυτά τα προβλήματα χειροτέρεψαν με τον καιρό, και το όραμα του Πα-

πανέκ για την προοπτική του ντιζάιν για τις αναπτυσσόμενες οικονομίες γνωρίζει σήμερα αποδοχή.

Το ίδιο μπορεί να εκτιμηθεί και για την κανονιότητά του να εκτιμηθεί τόσο η ηθικές όσο και τις αισθησιακές προεκτάσεις του ντιζάιν. Δεν ήταν ο πρώτος σχεδιαστής που εισήγαγε μια

Ο Victor Papanek, φωτογραφημένος στο Kansas City Art Institute, όπου ήταν επικεφαλής του ντιζάιν το 1976 - 1981.

προσέγγιση στο ντιζάιν χωρίς αποκλεισμούς, αλλά το όραμα του ήταν ασυνήθιστο συνειδητικό. Οι διάδοχοί του αντιμετώπισαν την πιο σκληρή (και συχνά βαρετή) δουλειά της επεξεργασίας των στοιχείων πίσω από τις εφαρμογές. Ο Γ. ΜακΝτόνοου και ο Γερμανός χημικός Μάικλ Μπράουνγκαρτ δέχτηκαν την πρόκληση στο βιβλίο τους «Cradle to cradle» του 2002, αλλά αυτή ήταν σπάνια επιτυχία. Το «Design for the real world» λάμπει ακόμη σαν πηγή έμπνευσης για νέους σχεδιαστές.

«Ήταν ένα από τα πρώτα κείμενα που διάβασα που βγήκαν με τόσο επιγούσα ανάγκη και τόσο ομιά, γενναία οχόλια», είπε η Εμίλι Πιλότον, συνιδρύτρια του Project H. «Κατατάσσω τον Παναπνέκ ψηλά στην ιεραρχία όχι μόνο σαν σπουδαίο στοχαστή, αλλά και σαν έναν άνθρωπο που ξεσηκώνει τα πλήθη».

International Herald Tribune
THE GLOBAL EDITION OF THE NEW YORK TIMES